

DE PROFEET EZECHIEL.

Het Boek der Profetieën van Ezechiël, den zoon van Buzi bevat de Godsspraken van dezen Profeet, welke hij ontvangen heeft aan de oevers van den Chaboras.

Met den koning Jojachin, in het jaar 499 v. Christus naar Babel in ballingschap gevoerd, ontvangt hij in het vijfde jaar van zijn wegvoering, in het jaar 594 v. C. zijn roeping tot Profeet des Heeren, en heeft gedurende minstens 22 jaar dit zijn ambt vervuld.

Gedreven door den H. Geest heeft hij door zijne redenen een groten invloed uitgeoefend op zijn medeballingen, en daarom in de gunste van zijn God er zeer veel toe bijgedragen, dat het volk in de ballingschap geheel genezen is van zijn afgoderij, en den zuiveren en waren dienst des Heeren weer heeft liefgekreken.

Hij was een man van een zeer scherp getekend karakter, rijk begaafd, had een sterke fantasie, en boezemde door zijn energie eerbied in bij zijne tijdgenoten.

Niet ten onrechte is gezegd, dat hij geheel overeenstemt met zijn naam "dien God sterk maakt", en is hij genoemd, de Simson's gestalte onder de Profeten.

Aan hem is geheel zijn profetisch leven door vervuld wat de Heere bij zijn roeping tot hem zegt: Ziet, Ik heb uw aangezicht stijf gemaakt tegen hun aangezicht, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd; uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een diamant, harder dan een rots.

Hij is diep ingeleid in de betekenis der Wet en heeft een uitgebreide kennis van hetgeen reeds vroeger op bevel des Heeren door de vorige Profeten tot het volk is gesproken.

Hij is tevens de man der symboliek, in den zin, dat de onderwijzing, waarmee hij tot zijn volk komt, niet zelden op symbolische en allegorische wijze wordt gegeven.

Het Boek zelf laat zich in twee delen verdelen, voorafgegaan door een inleiding, welke dient om Ezechiëls Goddelijke roeping voor ogen te stellen.

Hoofdstuk 1:1-3 :21 bevat alzo de beschrijving van de wijding en roeping van den priesterzoon Ezechiël tot Profeet.

Het eerste deel (Hoofdst. 3:22-32); bevat de voorspellingen des gericht over Israël en over de Heidense volken.

Het tweede deel (Hoofdst. 33-48), behelst de voorspellingen van heil en zaligheid voor Israël.

Het eerste deel bevat twee onderdelen, n. l. de voorspellingen des gericht over Israël (Hoofdst. 3:22-Hfdst 24), en de voorspellingen des gericht over de Heidenwereld (Hoofdstuk 25-32).

Het tweede deel bevat eveneens twee onderdelen, n. l. de voorspelling van Israëls redding en van den ondergang van de heidense wereldmacht (Hoofdst. 33-39) en de schets van de heerlijkheid van het Koninkrijk Gods, onder de N. Bedeling (Hoofdstuk 40-48).

Het optreden van Ezechiël en al wat hij op Gods bevel tot zijn volk spreekt, is de verhoring van de beden in de Klaagliederen van Jeremia neergelegd, dat de Heere weer Zijn vriendelijk aangezicht over Zijn volk zou doen lichten, dat de Heere God weer Zijn volk zou bezoeken.

De Heere komt tot Zijn volk door Ezechiël, met den donder der wet, maar ook met het zilveren geluid des Evangeliums, opdat het nakroost van Abraham weer voorbereid zou worden om, gereinigd van de afgoderij, naar het land der vaders, naar Jeruzalem en Zion te trekken, maar ook, opdat door hem den volke zou worden verkondigd, welke de heerlijkheid van de N. Bedeling zou zijn.

HOOFDSTUK 1.

GEZICHT VAN DE UITBREIDING VAN CHRISTUS' RIJK DOOR HET PREDIKAMBT.

A. Aan de eigenlijke voorzegging gaat ene vrij lange inleiding vooraf, welke dient, om de Goddelijke legitimatie van Ezechiëls zending aan te kondigen. Daarbij wordt niet zozeer bedoeld, zijne roeping tot Profeet, zijne ordening of wijding geschiedkundig voor te stellen, als wel om ene aanschouwelijke voorstelling te geven van de eigenschap, in welke hij zijn ambt zou moeten waarnemen en zijne zending volbrengen.

I. Vs. 1-3. De roeping tot het ambt van profeet geschiedt voor Ezechiël door ene verschijning van God, die hem ten deel wordt, en de opdracht, die daaraan verbonden is en die hij ontvangt. eerst worden tijd en plaats van deze openbaring Gods nader aangegeven en het nodige bericht omtrent den persoon van hem, die ze heeft ontvangen.

1. In het dertigste jaar 1) van mijn leven, dat tevens het dertigste jaar was, sedert het in 2 Kon. 22:3 vv. verhaalde in het jaar 624 v. C. voorgevallene, dus in het jaar 594, in de vierde maand of Thammuz (Exod. 12:2), op den vijfden derzelver maand, ongeveer het einde van Juni van dat jaar, als ik in het midden der weggevoerden was bij de rivier Chebar (= overvloeiend), of Chaboras in noordelijk Babylonië, in de nabijheid der volkplantingen, toen ik nog daar alleen was, want eerst later begaf ik mij in hun gezelschap (Hoofdst. 3:15), zo geschiedde het, dat ik in een toestand van verrukking kwam (Matth. 3:16), dat de hemelen werden geopend, en ik gezichten Gods zag, die ik nader zal beschrijven (vs. 4 vv.).

a) Ps. 137:1.

1) Door dit begin plaatst de Profeet reeds in 't algemeen zijn Boek als lid in de heilige rij van boeken, even als ook de Boeken van Jozua, Ruth en Esther zich in 't Hebreeuws op dezelfde wijze aan de voorafgegane heilige literatuur aansluiten; het is in 't bijzonder de Profeet Jeremia aan wien Ezechiël zich nauwer aansluit. De tweede Profeet der ballingschap is zonder twijfel Daniël. Terwijl echter deze door God tot ene aanzienlijke plaats aan het Babylonische en Medo-Perzische hof werd geroepen, die hem het inzien zou geven in de vorming en ontwikkeling van een wereldrijk, om van dit standpunt de ontwikkeling der wereldrijken in den strijd tegen het Godsrijk te doorzien, en de onverwoestbare, alle wereldmachten overwinnende kracht en heerlijkheid van het Godsrijk te kunnen voorzeggen, werd daarentegen Ezechiël tot een wachter gesteld over het in ballingschap weggevoerde Israël. Hij moest in deze betrekking het werk van de vorige profeten, namelijk van Jeremia voortzetten, zijnen volksgenoten het gericht en het heil Gods prediken, om hen tot den Heere, hunnen God te bekeren. Inzonderheid is het de plaats: Hoofdst. 27-29 bij Jeremia, op welke wij moeten acht geven, zo als dan ook de daar vermelde gebeurtenis in het jaar der roeping van Ezechiël (594 v. C.) valt, en in Hoofdst. 25-28 voorzeggingen van Ezechiël tegen dezelfde volken voorkomen, die in Jer. 27:3 worden opgenoemd. Jeremia was in het land van Juda zelf geroepen, om het volk terug te houden van die politieke opwekking, die het van zijn waar doel afleidde, en die door ene grote anti-Chaldeeuwsche zamenzwering in het leven was geroepen. In het land der ballingschap treedt nu Ezechiël aan Jeremia's zijde, daar hij

denzelfden vijand bestrijdt. "Gene politiek, maar bekering, " dat is beider woord. Het is aan geen twijfel onderhevig, of de Profeet bedoelt met zijne bepaalde tijdsopgaaf: "in het dertigste jaar'" vooral zijn levensjaar. Juist dit jaar was voor een man uit een priesterlijk geslacht, die in ieder opeist zich als priester onder de Profeten vertoont, van bijzondere betekenis (Num. 4:30). Zijne roeping in dat jaar doet ons denken aan den leeftijd van Johannes den Doper en van Christus zelven bij het intreden van hun ambt. In zijn 25ste levensjaar is also Ezechiël uit Juda weggevoerd en ook dat wijst op ene plaats der wet omtrent de Levieten (Num. 8:24). Door deze wegvoering werd hem de dienst in den tempel afgesneden; ene vergoeding daarvoor schenkt hem de Heere 5 jaren later, als Hij hem tot het Profetenambt roept. Opmerkelijk is het jaar 594 ook het 30e jaar na het vinden van het wetboek in den tempel in het 18e jaar der regering van koning Josia en de daarop gevolgde vernieuwing van het verbond met den Heere (2 Kon. 22:3-23:23). De Profeet is dus ten tijde dezer gebeurtenissen geboren, en ook dat heeft ten opzichte van de plaats, die hij in de geschiedenis van het Oud-Testamentische Godsrijk inneemt, zijne wezenlijke betekenis-hij is inderdaad de vernieuwer der wet, een nieuwe Mozes voor Israël.

2) Gezichten Gods wil hier niets minder zeggen, dan gezichten, die Goddelijke dingen tot voorwerp van aanschouwing hebben. Calvijn zegt: "De hemel opent zich niet alleen wanneer onze ogen een blik ontvangen in de hemelse heerlijkheid, maar ook wanneer God zijne heerlijkheid, in ene voor de menselijke waarneming vatbare wijze openbaart. " En dit laatste heeft hier juist plaats. God, de Heere, openbaart zich aan den Profeet op ene voor hem aanschouwelijke wijze. Hij laat hem zien wat hij zien kan en zien moet, om Zijn dienstknecht op aarde te zijn. Hij verhelderde zijn oog, Hij gaf hem als het ware nieuwe ogen om die hemelse gezichten te aanschouwen.

2. Op den vijfden derzelve maand, (dit was, om nog ene andere bepaling omtrent dat jaar hier bij te voegen, het vijfde jaar van de wegvoering van den koning Jojachin; volgens het bericht in 2 Kon. 24:10 vv. toen ook ik mede in ballingschap moest gaan);

Volgens de opgaaf bij 2 Kon. 24:12 gemaakt, valt de wegvoering van Jojachin nog voor Pasen van het jaar 598 v. C. Tot haar wordt volgens de Joodse wijze van rekenen (1 Kon. 12:24) slechts de korte tijd tot op den 1 Nisan geteld, de tijd van Pasen 598-597 is dus het eerste jaar daarna, en also de tijd van Pasen 594-593 het vijfde na deze wegvoering; in de vierde maand van het laatste had die openbaring Gods plaats. Zes jaren vóór de laatste katastrofe begon Ezechiël zijn ambt onder de ballingen aan de rivier Chaboras in Mesopotamië. Zijne werkzaamheid onder de ballingen viel dus nog een geruimen tijd in denzelfden tijd dat Jeremia onder de achtergeblevenen arbeidde. Daardoor werd de indruk, dien hun woorden verstrekten, niet weinig bevorderd. De Geest, die juist hetzelfde in Babylonië verkondigde als in Judea, bleek een hogere dan een menselijke te zijn.

3. Op dien vijfde had ene verschijning des Heeren plaats. Daarbij, om mij nu ook omtrent mijn persoon nader te verklaren, geschiedde het woord des HEEREN uitdrukkelijk tot Ezechiël 1) (in 1 Kron. 24:16 Jehezkel), den zoon van Buzi (= gesproten uit Buz = veracht), den priester, gelijk ook Jeremia en Zacharia uit een priesterlijk geslacht afstamden, in het land der Chaldeën, bij de rivier Chebar. Daar leefde hij gehuwd in een eigen huis onder de

gevangenen (Hoofdst. 3:24; 8:1; 24:15 vv. en de hand 1) des HEEREN was, kwam daar, dus buiten het heilige land, dat tot hiertoe de plaats der Goddelijke openbaring was geweest, niet midden onder de ballingen, maar op ene eenzame, afgelegene plaats (Hoofdst. 3:12 vv.), op hem, om zich van hem meester te maken (2 Kon. 3:15).

1) Ezechiël is een geestelijke Simson, die met krachtigen arm de pilaren van den afgodstempel aangreep en op den grond verpletterde, ene reusachtige natuur, die juist daardoor geschikt was, om den Babylonischen tijdgeest, die in machtige, reusachtige, groteske vormen behagen schepte, met vrucht te bestrijden. Er wordt bij hem ene nieuwe merkwaardige vereniging gevonden van Babylonischen vorm en van Israëlitischen inhoud.

Enigermate is Ezechiël de Mozes der Babylonische ballingschap; want in deze had hij ene roeping gelijk aan die, welke Mozes in de woestijn had. Mozes zowel als Ezechiël moesten Israël opvoeden en geschikt maken, de een, dat het in het beloofde land mocht komen, de ander, dat het daarheen kon terugkeren. Beide deden het door de Wet, de een doordat hij de Wet gaf (Deut. 33:4), de ander door Israël weer terug te voeren tot de door Mozes gegevene wet, die het had verlaten, waarom Kanaän ook weer was ontnomen. Hiermede hangt ook de zeer merkwaardige verhouding zamen, waarin Ezechiëls Boek boven alle andere profetische boeken, zelfs dat van Jeremia niet geheel uitgezonderd, tot de Wet, tot de Boeken van Mozes staat. Hij verklaart de Wet, vooral plaatsen daarin, die door de ballingen verkeerd verstaan en misbruikt werden (Hoofdst 18). Op talrijke plaatsen beroept hij zich op de wet, hij herhaalt gedurig hare gedachten, bedient zich ieder ogenblik van hare wendingen, uitdrukkingen en woorden, en voert bestendig hare taal. Daarentegen gebruikt hij evenmin als Mozes den Godsnaam "Heere Zebaoth, " en betoont hij zich op het allerduidelijkst in de laatste, grote voorzegging van zijn Boek omtrent den nieuwen tempel en de nieuwe inrichting van den staat (Hoofdst. 40-48 als een andere Mozes.

2) De hand des Heeren is hier de buitengewone kracht Gods, die op den Profeet kwam, de inwerking van de Almacht Gods op Ezechiël, waardoor hij in dien toestand kwam, dat hij bekwaam werd om de gezichten te zien, die hij aanschouwd heeft.

4.

II. Vs. 4-28. Nu volgt de verschijning van God zelven, welke de Profeet op den zo even genoemden tijd op de plaats van zijn verblijf onder de gevangenen ontving. De mededeling daarvan begint met de verschijning, die eerst nog algemeen blijft, even als een storm van het noorden ene door vuur verlichte wolk aanvoert, waarin het naderend onweder van Gods gerichten zich aankondigt (vs. 4). Men heeft echter niet alleen te doen met de macht der Chaldeëen, tegen welke men nu te Jeruzalem menselijke verbonden en eigen slimheid zoekt te stellen, maar de gehele schepping is naar alle vier zijden der wereld bereid tot volvoering van Gods gericht. Zo komt uit die verschijning ene andere voort, in alle bijzonderheden beschreven, die van de vier dieren of wezens (vs. 5-14) en de daarnevens lopende raderen (vs. 15-21), en den Heere, die daarop Zijnen troon heeft gevestigd (vs. 22-28).

4. Doordat de hand des Heeren over mij kwam, werd ik in ekstatischen toestand verplaatst (1 Kon. 22:22) Toen zag ik niet meer met het lichamelijke, maar met het voor hemelse en Goddelijke dingen geopende oog des Geestes (2 Kon. 6:17), en ziet, een stormwind kwam van het noorden af, ene grote wolk, en een vuur daarin vervangen 1) en een glans was rondom die wolk. Die stormwind, die van het noorden in mijn gezichtskring trad, bracht ene grote wolk mede, waarvan de kern mij een vuurklomp toescheen, en deze verbreidde een lichtglans door de gehele wolk en in de rondte, en uit het midden daarvan was als de verf van Hasmal 2) een onbekend metaal, uit het midden des vuurs; wederom vertoonde zich als kern van den vuurbal iets als gloeiend metaal, dat den grootsten lichtglans van zich gaf.

1) In de verklaring van het gezicht, dat hier volgt, zijn, zoals Hiëronymus opmerkt, alle synagogen der Joden stom. Zij zeggen dat het boven menselijk vermogen is hieromtrent, zowel als omtrent de opbouw van den tempel in het laatste deel van ons Boek ene poging te wagen. Volgens hare bepaling moet niemand, voor hij het 30e levensjaar achter zich heeft, het begin van het de boek van Mozes, noch het Hooglied, noch het begin en het einde van het Boek Ezechiël lezen. Intussen hebben wij Christenen door het licht, dat ons in het Nieuwe Testament is opgegaan, toch een vasten grond onder onze voeten, waarop wel ene poging tot verklaring mag worden gewaagd. Wat nu in de eerste den storm aangaat, dien de Profeet van het Noorden ziet opkomen, deze stelt zonder twijfel ene zware bezoeking voor Zijn volk voor, want wind en storm zijn in de Heilige Schrift het gewone symbool van gerichten, van door God beschikt lijden en van bestrijdingen (1 Kon. 19:11. Jer. 4:11 v.). Het noorden is de noodlottige landstreek, van welke de Aziatische wereldmachten, vooral ook de Chaldeënen in het Heilige land vielen (Jer. 2:13 vv. 4:6). Tegen het noorden was de coalitie gericht, die aanleiding gaf tot het optreden van Ezechiël (vgl de bij vs. 1). De storm uit het noorden drijft alle sanguinische verwachtingen, die op deze coalitie gericht waren, als dorre bladeren voor zich heen. " De storm voert de wolk aan, deze zal het gericht nog nader voorstellen. Zij heeft een vuurklomp tot haren kern, want de Heere, uw God is een verterend vuur en een ijverig God, zo was tot Israël gezegd (Deut. 4:24) en dat moest het ook nu ondervinden. De toekomst verscheen in rozenkleurig licht aan het onboetvaardige, ongelovige volk, dat zich door valse profeten in dwaze verwachtingen liet verstrikken (Jer. 27:9 v. 28:1 vv. 29:8 v. 15 v. er zal echter een vuur van toorn (Deut. 32:22) over hen losbreken en verzengende vlammen zullen al zijne heerlijkheid vernietigen, zodat niets overblijft dan een hoopje as. Intussen weet de Heere zeer wel, welke gedachten Hij ook midden in het gericht omtrent Zijn volk heeft (Jer. 29:11 v.). Niet de tegenstelling van heil en gericht in 't algemeen is die van de valse profeten en van de ware, maar alleen die van heil zonder bekering en straf, en van heil na de op de straf volgende belijdenis en bekering. Zo is de wolk door een lichten glans verhelderd; tijden van verkwikking (Hand. 3:20) zullen voor Israël nog eenmaal komen, wanneer eens het gericht zijn werk aan hen zal gedaan hebben. Het glinsterend erts in het midden, en het binnenste centrum der wolk ("in het Hebr. staat Chasmal; wij houden het voor het allerhelderste in het vuur, zodat de bedoeling is, in de wolk was rood vuur, in het rode vuur helder wit" (Luther) laat denken aan Hem, die door gericht Zich in Zijne heiligheid openbaart-het is niet wel gedaan zich tegen Hem en Zijne raadsbesluiten te willen verzetten, want Zijn weg leidt over hen, die niet met Hem is (Openb. 1:15). Daarentegen is het welgedaan Zijne onbegrijpelijke heerlijkheid lief te hebben en te loven en zich in Zijn beeld te laten verheerlijken. "Ziet, de Rechter staat voor de deur" (Jak. 5:8); dat is de waarheid, die

in algemene omtrekken zich in dit voorlopig gezicht van den Profeet symboliseert; hij mag echter de heerlijkheid des Heeren in het volgende nog dieper inzien.

In het Hebr. Weësch mithlak-kachath. Beter: te zamen gebonden vuur, in den zin, dat een stormwind van het noorden een grote wolk voortbrengt, waarvan de kern als een bal, als een klomp vuurs verschijnt.

2) Hasmal vatten sommigen op als een vermenging van goud en zilver. Anderen vertalen het door gloeiend erts. In elk geval moet het de betekenis hebben van iets wat hel schittert of glinstert.

5. En uit het midden daarvan, uit de binnenste kern der wolk kwam de gelijkenis van vier dieren, 1) of levende wezens. Uit den vurigen kern traden bij verdere ontwikkeling van het gezicht vier levende wezens in de verschijning te voorschijn, en dit was hun gedaante: zij hadden wat de hoofdzaak aangaat, de gelijkenis van een mens;

1) De vertaling van dieren is minder juist; die van levende wezens wordt hier geëist. Er wordt duidelijk dan ook gezegd, dat zij de gestalten van een mens hadden. Vandaar dan ook dat zij, wat het uiterlijke wezen betreft, aan mensen gestalten gelijk zijn te denken.

2) Wat nu de levende wezens betreft, de mens neemt de voornaamste plaats in, dewijl hij geformeerd is naar het beeld Gods; de leeuw heerst over de wilde beesten, doch de os, dewijl hij het nuttigste dier is, vertegenwoordigt alle dienende wezens of de tamme, zoals men zegt. Dewijl de arend de koning is over de vogels, daarom worden alle vogels onder dat ééne woord zamengevat.

6. a) En elk een had vier door even zovele halzen gedragen hoofden, en dus ook vier aangezichten, doch van verschillenden aard (vs. 10); insgelijks had elk een van hen vier vleugelen; twee van deze waren naar boven uitgebreid om te vliegen, en twee naar beneden hangende tot bedekking van het lichaam (vs. 11)

a) Ezech. 10:14.

7. En hun voeten, waarvan ieder naar de wijze der mensen er twee had, waren rechte rechtop staande voeten. Hun benen hadden gene doorbuiging der knieën, zij waren dus glad en gelijkmatig, zonder merkbaar onderscheid van voor- en achterzijde; en hun voetplanten, de onderste delen der benen, waarmee men de aarde aanraakt, waren gelijk de voetplanten van een kalf, afgeronde voetballen, bij welke eveneens voor- en achterzijde niet merkbaar onderscheiden waren, en die benen en voeten glinsterden gelijk de verf van glad koper, dat den indruk maakte als gaf het vonken van zich.

8. En a) mensenhanden waren onder hun vleugelen aan hun vier zijden, gericht naar de vier delen der wereld, ieder had dus vier handen, en die vier handen elk, gelijk in vs. 6 gezegd is, hun aangezichten en hun vleugelen, daar bij elk aangezicht ook een vleugel kwam; daardoor werden aan elk der vier wezens vier zijden gevormd.

a) Ezech. 10:8.

9. Hun vleugelen waren zamengevoegd, de een aan den ander. Het ene dier raakte met het uiteinde der rechterzijde van de beide naar boven gerichte vleugelen het uiteinde van den linker naar boven gerichten vleugel aan desgenen, die naast hem was, en weer met het einde van zijn eigen linker vleugel aan het einde van den rechter vleugel eens anderen (1 Kon. 6:27); zo werd ene nauwe vereniging onder de vier dieren te weeg gebracht, zodat zij voorkwamen als een bij elkaar behorend, enig wezen; zij keerden zich niet om, zij veranderden de richting van gezicht, benen en voeten niet, als zij gingen; in geslotene eenheid bewogen zij zich met elkaar naar een der vier wereldstreken, hetgeen voortdurend geschiedde (vs. 12); zij gingen, 't zij naar oosten of westen, noorden of zuiden, elk een recht uit, zonder wending des lichaams, voor zijn aangezicht henen, daar zij juist aan elke zijde een aangezicht, benen en voeten hadden, dus naar alle vier der hemelstreken front maakten (vs. 7).

10. a) De gelijkenis nu van hun aangezicht was naar voren, d. i. naar de oostzijde (Gen. 13:9), het aangezicht eens mensen, en het aangezicht eens leeuws hadden zij de vier aan de rechter- of zuidzijde; en ter linkerzijde, naar het noorden, hadden die vier eens ossen aangezicht, ook hadden die vier naar het westen eens arends aangezicht (Openb. 4:7)

a) Ezech. 10:14.

11. Ook waren hun aangezichten en hun vleugelen opwaarts verdeeld. De aangezichten waren niet aan een enkel hoofd, maar gescheiden aan vier, door even zo vele halzen gedragene hoofden, en de vleugelen ter zijde van de vier hoofden verdeelden zich in twee paren. Elkeen, namelijk de naar boven gerichte, had er twee op de bij vs. 9 gemelde wijze zamengevoegd aan de andere, en twee naar beneden gerichte bedekten hun lichamen van voren en achter.

12. En zij gingen, zoals reeds in vs. 9 is opgemerkt, bij hun voortdurende evoluties of wendingen op de wijze van een krijgsleger, elk een recht uit voor zijn aangezicht henen; waarhenen de Geest was, waarheen de wind, in welke Gods Geest was, hen naar Zijnen wil leidde (Num. 16:22), om te gaan, gingen zij; zij keerden, om dit nog eens op te merken (vs. 9), zich niet om, als zij gingen, zodat al hun evoluties zonder enig tijdverlies, zoals dit bij mensen door de noodzakelijke wendingen des lichaams moet plaats hebben, werden volvoerd.

13. Aangaande de gelijkenis der dieren levende wezens, naar den gezamenlijken indruk, dien zij door hun verschijning en met hun bewegingen maakten, hun gedaante was als brandende kolen des vuurs, waaruit de vlam ieder ogenblik dreigde op te slaan, als de gedaante der fakkelen; datzelfde vuur ging steeds tussen die dieren, evenals fakkels, waaruit de heldere gloed reeds werkelijk in de hoogte en naar de zijden links en rechts sloeg, ook kwamen de vlammen tussen de dieren heen en buiten hunnen kring; en het vuur had enen glans, dat men de vier dieren duidelijk van den groten vuurmeteoor, die hen omgaf, kon onderscheiden, en uit het vuur kwam een bliksem voort, even als weerlicht, dat het uitbreken van een onweder voorafgaat.

14. De dieren de levende wezens nu liepen, wat den vorm hunner evoluties of wendingen aangaat, en keerden weer als de gedaante van een weerlicht, als het eerst voorwaarts schiet, dan ter zijde uitgaat en later zich weer naar voren wendt, zigzagsgewijze.

Bij zulk gezichten, als hier ons een wordt voorgesteld, kan gene poging worden gewaagd, om ze in één beeld voor te stellen; er zou slechts ene karikatuur tot stand komen; niet eens kunnen zij aan de onmiddellijke voorstelling des geestes worden voorgelegd, de Profeet zelf worstelt duidelijk met woord en uitdrukking om zich te doen verstaan; van daar de uitvoerigheid en gedurige herhaling bij de beschrijving. Vooreerst moet worden opgemerkt dat het Hebr. Chajoth en het daarmee overeenkomende Gr. Zoa in Openb. 4:6 in zijne eerste betekenis "dieren" is genomen; men moet echter liever de eerste betekenis "levende wezens" nemen. De Profeet wijst ons zelf in Hoofdst. 10:1 vv. aan, dat wij hier moeten denken aan Cherubim (Ex. 25:20 en Ps. 99:1), deze zijn onder die levende wezens bedoeld. Wat de Cherubim zelf aangaat, die in het O. Testament niet minder dan 85 maal voorkomen, daaromtrent verschillen de meningen der Schriftonderzoekers zeer. 1) Of het slechts beelden der godsdienstige symboliek zonder objectieve, persoonlijke realiteit zijn, dan of het werkelijk aanwezige, in de onzichtbare wereld bestaande wezens zijn, voor welke alleen de vorm, die hun ten dienste der godsdienstige, visionaire poëtische voorstelling wordt gegeven, symbolische betekenis heeft? 2) Of in dit tweede geval, dat den Cherubim objectieve realiteit toekomt, wij ze met de Serafim (voor de bij elkaar plaatsing met deze, van welke alleen in Jes 6:2 vv. wordt melding gemaakt, spreekt aan de ene zijde de bedekking des lichaams met twee vleugels (vs. 11), aan de andere de 6 vleugels in Openb. 4:8, en het gelijkluidend lofgezag) tot den hoogsten rang van engelen moeten rekenen, zo als de kerkelijke traditie doet (Jes. 6:2) vgl. het Ambrosiaanse lofgezag: "zingt Serafs, eng'len (Cherubs) zingt", of dat zij van de engelen bepaald moeten worden onderscheiden en in ene andere betrekking tot de wereld, in 't bijzonder tot de mensen moeten geplaatst worden? Gaan wij de verschillende meningen nader na, den wordt a) voor de symbolische opvatting aangevoerd, dat de gedaante der Cherubim duidelijk een symbolisch karakter verraadt, dat zij in de gehele Heilige Schrift slechts in poëtische (Ps. 18:11. Ezech. 28:14), godsdienstig-symbolische of profetisch-visionaire stukken voorkomen, zelfs Gen. 3:24 is daarvan niet uitgezonderd, waar wij het zwaard niet aan de Cherubs mogen toekennen (één zwaard zou ook in 't geheel niet bij een getal van meerderen passen), maar in het zwaard aan de ene zijde en de Cherubs aan de andere ene voorstelling moeten zien van het begin der vertoornde almacht Gods. Hengstenberg, die deze opvatting uitvoerig heeft verdedigd, verklaart den naam Cherubim in den zin van che-rubim d. i. "als ene veelheid" (vgl. Kabul in 1 Kon. 9:13), waarin reeds ligt opgesloten, dat zij de ideale samenvatting zijn van alles, wat op aarde leeft. Daarom juist worden zij ook de levenden genaamd, waardoor, daar die naam de plaats van een eigen naam inneemt, hun wezen geheel moet zijn uitgedrukt. Nu wordt in Gen. 9:16 het begrip van "alle levende ziele" verklaard door dat van het bezielde "vlees," dat alleen tot de aarde behoort, zo als ook volgens Gen. 2:7 tot een levend wezen twee zaken behoren: de aardse stof en de levendmakende adem Gods, en wordt dus al het levende bedoeld wat op de aarde is, met inbegrip van water en lucht. Verder is bij de Cherubim zeer sterk het viertal uitgedrukt, en dit komt overal in het Oude testament voor als aanwijzing der aarde. Dit dringt ons om eveneens bij de aarde te blijven staan en niet te denken aan engelen, die tot den hemel behoren. Verder kan de zamenvoeging der Cherubim, als vier dieren, dan alleen op verstandigen grond worden

opgevat, wanneer wij ze voor ene zamenvatting houden van al wat op aarde leeft. Nu zijn het die dieren, die zich dadelijk doen kennen als de vertegenwoordigers van de hoofdklassen der levenden, zo als een Joods gezegde leert: "vier zijn de hoogste in de schepping-de leeuw onder het wild gedierte, de stier onder het vee, de adelaar onder de vogels, de mens is boven allen, maar God is de allerhoogste. " Volgens deze plaats, die den mens onder de levende wezens toekomt, is dan ook bij de samenstelling der cherubim de menschetype de voornaamste. Gelijk in den tempel van Salomo op de voetstukken der wasketels en bekkens naast de Cherubim ook leeuwen en runderen waren afgebeeld (1 Kon. 7:29), omdat zij, wat hun aangezicht betreft, de mensen en met hun vleugelen de vogels voorstellende, ook tot deze in dezelfde betrekking staan, zo waren zij ook weer aan de binnenste wanden van het heiligdom onder palmen en bloemwerk geplaatst (1 Kon. 6:29). Gelijk zij zelf toch het animalische leven naar zijne hoofdklassen voorstellen, zo stelt zich het hoogste in het vegetatieve leven in de palmen en bloemen voor. Het levende moet echter gene tegenstelling vormen tegen de overige natuur, maar moet als de kroon zich met haar tot het geheel der aardse schepping verbinden. Alleen wanneer wij de Cherubim beschouwen als de ideale zamenvatting van al wat op aarde leeft als de vertegenwoordiging der levende wezens, kan eigenlijk het feit worden verklaard, dat zij zo regelmatig onder den troon van God voorkomen, want daardoor beelden zij de waarheid af, dat God de God der geesten van alle vlees is (Num. 16:22), de God, wien alles dient wat op aarde leeft en zich beweegt, en die de ganse natuur onvoorwaardelijk in zijne macht heeft.

Daarentegen wordt overal in de Schrift het gebied der Cherubim gestreng van dat der engelen afgescheiden. Duidelijk is het verschil der dieren en der engelen in Openb. 5:11 en 7:11 1 11 te zien; want daar vormen de Engelen de omgeving van dien kring, waarin met de 24 onderlingen ook de vier dieren zich bevinden. Tegenover deze opvatting stelt men nu b) ene andere, die aan de Cherubim onvoorwaardelijke objectieve realiteit wil zien toegekend, want alleen symbolen, louter beelden der Hebreeuwse fantasie zal God toch bezwaarlijk aan de poorten van het paradijs hebben gesteld (Gen. 3:24). Ook ligt zonder twijfel, daar in den tabernakel en den naar dezen gebouwden tempel enkel wezenlijke zaken van het rijk van God belichaamd, en alle symbolen van werkelijke dingen zijn genomen, aan de plastische voorstelling der Cherubim op de Arke des verbonds en in het Allerheilige en heilige de idee ten grondslag, dat deze hemelse geesten waren. Uit de onderscheiding der dieren van de Engelen in Openb. 5:11; 7:11 volgt niets meer, dan dat de Cherubim gene gewone engelen zijn, d. i. gene gediensstige geesten, Uitgezonden ten dienst dergenen, die de zaligheid zullen beërven (Hebr. 1:14). Alzo geeft de uitdrukking "levenden, " "levende wezens" niet zozeer te kennen, dat zij de ideale vertegenwoordigers zijn van alles, wat op aarde leeft, maar veelmeer dat het wezens zijn, die onder alle schepselen van hemel en aarde het leven in den volsten zin des woords bezitten, en juist daarom, onder alle geesten den God der geesten van alle vlees, die leeft van eeuwigheid tot eeuwigheid, het naaste zijn, Zijnen troon rondom omgeven. De vereniging van het leeuwen-, stieren- en adelaarsgezicht met het menselijk aangezicht in de Cherubim, moet hen uitdrukkelijk voorstellen als wezens, die de volheid en kracht des levens bezitten, vele in de aardse schepping tussen de genoemde vier schepselen verdeeld zijn. Onder het tamme vee neemt de stier, onder de wilde dieren de leeuw de eerste plaats in; de adelaar overtreft alle vogels in kracht om te vliegen, en de mens bezit door zijn verstandelijk vermogen de heerschappij over alle aardse schepselen. Gelijk intussen reeds het verhaal van

aangezichten, zo is in 't algemeen dit viertal hun niet wezenlijk eigen, maar wordt slechts gebezigd om bepaalde verhoudingen of werkingen op de aarde voor te stellen; op zichzelf behoren zij tot den vertrouwelijken raad Gods, die uit engelen bestaat, en nemen zij deel aan het bestuur van Zijn rijk. Volgens ene nog enigzins verschillende mening daarentegen zijn zij c. ten opzichte hunner bestemming niet, zo als de eigenlijke engelen, boden Gods, maar getuigen en dragers der Goddelijke majesteit, wier schijnsel, dat verdwijnt, alleen nadat het reeds was voorbijgegaan, aan Mozes is getoond, en welke Ezechiël alleen in een symboliserend gezicht kon aanschouwen. Men heeft van dit standpunt, dat de Cherubim ook wel voor wezens van bovenaardsen oorsprong houdt, die op den ladder dezer schepselen ene uitnemende, misschien de hoogste plaats innemen (in Openb. 4:6 vv. komt God, de Vader als onmiddellijk boven hen staande voor; de Zoon in hun midden en de Geest in hen), en zij toch van de engelen bepaald onderscheiden zijn, beproefd, om hun betrekking tot de mensen nader aan te wijzen. Nu is men op de gedachte gekomen hen onder de bovenaardse schepselen dezelfde plaats aan te wijzen, die de mens onder de aardse schepselen moest innemen; men wilde ze dus tot beheersers in het rijk der hemelse geesten maken, even als de mens tot heerser over alle aardse wezens bestemd is. Vóór den zondenvall nu hadden zij in gene bijzondere betrekking noch tot de aarde, noch tot de mensen gestaan. Integendeel moest de mens voor den boon van Jehova op aarde hetzelfde zijn, wat de Cherub voor den troon Gods in den hemel was; de mens moest de Cherub der aarde zijn, zo als de Cherub de mens des hemels was. Toen veranderde echter de val den toestand der dingen, de mens moest uit het paradijs worden verdreven, en toch moest het paradijs met den levensboom worden bewaard. In Gen. 2:24 treden dan voor 't eerst de Cherubim op de aarde op. Nadat de mens door de zonde een kind des doods was geworden, onbekwaam om in het land der levensvolheid te wonen, nemen zij diens plaats in als bezittende de krachten van het paradijs, totdat deze door de volmaking der genade weer in het bezit van het paradijs op de vernieuwde aarde wordt geplaatst, en daar weer den boom des levens en den stroom des levenden waters vindt. Deze bestemming der Cherubim, om in plaats van den mens, de aardse schepping te vertegenwoordigen, in zich het toppunt en het verenigingspunt van alle aardse volkomenheid voor te stellen, brengt het dan mede, dat hun gedaante ene zodanige is, welke met de menselijke gedaante ook al het andere, dat uit de schepselen volkomen is op aarde, in zich verenigt, wat de mens in zijn gevallen toestand niet meer in zich heeft. Vóór den val was de mens om zo te zeggen de quintessenz der schepping; in hem was alles verenigd wat er van de scheppings-heerlijkheid Gods hier beneden is, na hem liggen echter zelfs in de dierenwereld krachten en bekwaamheden, die den mens niet in zulk ene volheid en volkomenheid ten dienste staan, en die nu dengenen moeten worden toegedeeld, die den oorspronkelijken mens moeten voorstellen.

Ook bij de hier onder a door ons voorgestelde symbolische opvatting der Cherubim kan de bedoeling der openbaring Gods, die den Profeet ten dele werd, op bevredigende wijze worden verklaard. Om den schrik der in vs. 4 gegevene aankondiging te vermeerderen, wordt hierop in vs. 5 vv. aangewezen, hoe die God, die ten gerichte komt tegen Zijn volk, de God der geesten van alle vlees is, gelijk alles wat op aarde leeft, op geheel onbeperkte wijze onder Zijn bestuur staat, en Hij geheel overeenkomstig Zijnen wil alle wezens in de natuur tegen Zijn volk in het veld kan voeren, en ene behendigheid en snelheid en een harmonisch in elkaar grijpen tegen hen kan regelen en in beweging brengen, dat alle coalities met deze of

gene macht der wereld volstrekt te vergeefs zijn. Alles loopt nu, nadat God de maat van Zijn geduld en Zijne lankmoedigheid aan het afvallige volk heeft uitgeput, op wraak uit, en alsdan kan Hij, wanneer het nodig zou zijn, alle levende schepselen ter hulpe nemen, om de wraak te volvoeren in die mate, welke Hij Zich heeft voorgesteld; niemand kan uit Zijne hand redden; wanneer Hij werkt, wie zal het keren? (Jes. 43:11. Opmerkelijk is het verder, dat hij, door wien de Heere Zijn gericht aan Israël wilde volbrengen de Chaldeeuwse koning Nebukadnezar in Dan. 4:13 en 7:4 met de vier levende wezens, wier gezichten hier de Cherubim dragen, in bepaalde betrekking wordt gesteld. Wanneer deze nu juist op plaatsen, die in de gewone spraak uitdrukken, wat op onze plaats in een gezicht wordt voorgesteld (Jer. 25:9 en 27:5 vv.) Gods knecht heet, zo zouden wij in dit gezicht misschien nog meer in 't bijzonder ene belichaming mogen zien van de hier eerstgenoemde Profetie (Jer. 25:8 v.);, omdat gij Mijne woorden niet hebt gehoord, ziet Ik zal zenden en nemen alle geslachten van het noorden, spreekt de Heere, en tot Nebukadnezar, den koning van Babel, Mijnen knecht, en zal ze brengen over dit land, en over de inwoners daarvan, en over al deze volken van rondom, en Ik zal ze verbannen en zal ze stellen tot ene aanfluiting, en tot eeuwige woestheden. " Met deze profetie kan dan de andere in Jes. 5:26 vv. worden verbonden, welke de volken van Nebukadnezar voorstelt als een strijdbaar, strijdlustig leger, dat onverbiddelijk en onwederstaanbaar in zijne aanvallen is, en Juda en Jeruzalem te niet doet, want ook in vs. 13 v. op onze plaats kunnen de dieren den tijd nauwelijks afwachten, dat zij hun zending als dienaren der Goddelijke wraak moeten volbrengen. Hun wending nu is de volvoering der bedreiging des Heeren in Jer. 17:27; 21:10 en 14, en zo komen wij met de symbolische opvatting der dieren, zelfs wanneer wij bij het boven aangevoerde nog dieper gaan, en ene voorstelling der menselijke werktuigen van den wreken God daarin zien, tot een duidelijk begrip van het profetische visioen. Het zou belangrijk zijn nader te onderzoeken, in hoeverre de Chaldeëen inderdaad als een geheel van mens, leeuw, stier en adelaar konden beschouwd worden, en in hoeverre het tevens toepasselijk is, dat het menselijk aangezicht naar het oosten, dat van den leeuw naar het zuiden, dat van den stier naar het noorden, en dat van den adelaar naar het westen is gekeerd. Verder kan gevraagd worden of ook niet in Openb. 4-6 de vier dieren in ene bepaalde betrekking staan tot de Romeinen, de wreken werktuigen Gods bij de tweede verwoesting van Jeruzalem en den tempel, en waarom nu hier de vier aangezichten over alle vier dieren verdeeld, en niet alle vier dieren weer ene samenstelling van mens, leeuw, stier en adelaar zijn. Dan zou zeker veel, wat het inzicht in Gods diepe gedachten bevordert, ter sprake kunnen worden gebracht. Intussen zijn wij ons wel bewust, dat zulk ene verklaring der dieren van de Chaldeëen hij Ezechiël, en van de Romeinen in de Openbaring van Johannes slechts de ondergeschikte is, en alleen in zo verre gerechtigd als de uitdrukking van onzen Bijbel "dieren", recht heeft, welke in het profetische spraakgebruik ene wereldmacht betekent. Wanneer wij echter van deze uitdrukking tot de hogere "levende wezens" opklimmen, moet ook de verklaring van ons visioen zich tot den hogeren trap verheffen, van welken wij vroeger zijn uitgegaan, hoewel wij ons ook daar nog op het standpunt der symbolische opvatting bevinden. Wederom echter, zo als de Profeet ons later de door hem aanschouwde levende wezens voor een en hetzelfde als de Cherubim laat kennen, zouden ook wij op het standpunt der bloot symbolische opvatting niet willen volharden, maar zullen wij op werkelijke wezens in de bovenaardse wereld moeten teruggaan, die achter de symbolen staan en door deze heenschijnen, zodat dus de inhoud van het geheel deze is: niet alleen de macht der Chaldeëen, tegen welke men te Jeruzalem met menselijke verbintenissen

en eigen verstand alles hoopt te volbrengen, maar ook de gehele schepping, en wel de schepselen op aarde in hun voornaamste wezens, als ook in den hemel in hun hoogste waardigheidsdragers, staat tot volvoering van het gericht, dat de levende, alles besturende God besloten heeft, ten dienste.

De Cherubim, want van deze is hier sprake, worden hier voorgesteld als zulke "wezens", die staan onder de onmiddellijke werking van den Geest Gods. Zij hebben het aangezicht van den mens en bewijzen daarmee dat zij met rede begaafd zijn; het aangezicht van een leeuw en drukken daarmee uit, dat het hun niet aan kracht ontbreekt; het aangezicht van een os, om te bewijzen dat zij dienende wezens zijn en het aangezicht van een arend, dat zij snel ten uitvoer brengen, wat hun is opgedragen.

Zij gaan voort, altijd voort, zonder ter rechter- of ter linkerzijde te gaan, om daarmee te doen uitkomen, niet alleen dat zij recht op hun doel afgaan, maar ook dat zij niet behoeven over te doen, omdat zij in het een of ander een fout hebben begaan.

Hun vleugelen zijn hun aan elkaar verbonden, om het te tonen dat zij ze gebruiken, in onderlingen vrede en eensgezindheid.

Zij doen wat Gode welbehaaglijk is, zij zijn uitvoerders van Gods raad, maar daarom kunnen zij ook, hoewel zij levende wezens zijn met rede begaafd, niets anders doen, dan wat de Heere God, wat de Geest Gods hun oplegt, waartoe deze hen drijft.

En als in vs. 14 gezegd wordt, dat zij heen en weer lopen, dan is dat niet in strijd met hetgeen in vs. 12 gezegd is, dat zij rechtuit gingen, maar dan wil dit zeggen, dat zij nauwelijks de ene boodschap gedaan hebbende tot God terugkeren om een andere van Hem te ontvangen.

Het is duidelijk dat dit visioen dienen moet om Ezechiëls lastbrief tot zijn volk, de hoogste kracht bij te zetten, opdat het volk zou weten, dat de oordelen, die hij aankondigt, oordelen Gods waren door Hem aan Zijn dienstknecht bekend gemaakt.

15. Als ik die dieren, levende wezens, in hun hier voor beschrevene gedaante en beweging zag, en ze met ingespannen opmerkzaamheid beschouwde, ziet, zo was er, wat eerst nu in mijn oog viel, een rad op de aarde bij die dieren, bij die levende wezens, namelijk bij ieder van deze een rad, naar vier aangezichten van hetzelfde, zij stonden aan de voorste zijde der dieren, waar zij het menselijk aangezicht hadden (vs. 10).

16. a) De gedaante der raderen en derzelver maaksel, hun uiterlijk, was als de verf van een turkoois, een Chrysoliet, met gouden glans (Ex. 28:20), en die vier hadden enerlei gelijkenis, het ene was als het andere gevormd; daartoe was hun gedaante, om den vorm, waardoor zij zich van gewone raderen onderscheidden, nog nader aan te wijzen, en hun maaksel, alsof het ware een rad in het midden van een rad; ieder bestond dus uit twee raderen, die elkaar rechthoekig doorsneden, en was in kruisvorm gemaakt.

a) Ezech. 10:9 v.

17. Als zij gingen, zij gingen op hun vier zijden, die door de 4 helften tot stand kwamen, naar Oosten of Westen, Zuiden of Noorden, zij keerden zich, daar zij dubbele raderen waren, niet om, als zij gingen, hetgeen bij gewone raderen wel het geval is, die wel naar de twee elkaar tegenovergestelde richtingen des hemels voor- en achterwaarts konden draaien, maar voor de richting naar de beide andere hemelstreken eerst moeten omkeren.

18. En hun velgen, de buitenste omtrekken der wielen, die waren ten gevolge der buitengewoon lange spaken zo hoog, dat zij vreeslijk waren, dat zij een hoog imposanten indruk maakten, en a) hun velgen waren wonderlijk, zij waren vol ogen rondom, 1) in hun gehele uitbreiding in lengte en breedte, en dit was het geval aan alle die vier raderen.

a) Ezech. 10:12.

1) Wij zien nu derhalve, dat ofschoon schijnbaar God de wereld her- en derwaarts keert, er echter niets geschiedt dan op wettelijke wijze en naar een opgemaakt plan. Door ogen verstaat de Profeet de Voorzienigheid, die nooit dwaalt. Hij zegt niet dat ieder rad twee ogen had, maar hij zegt, dat hun velgen rondom vol ogen waren, wat veel meer wil zeggen dan indien hij gezegd had, dat de raderen met ogen waren voorzien, alsof hij wil zeggen, dat er volstrekt geen beweging in de raderen was, tenzij bepaald en getemperd door de hoogste rede.

19. Als nu de dieren die levende wezens bij de evoluties, van welke in vs. 9 en 12 sprake was, gingen, gingen de raderen bij hen, maakten deze de bewegingen naar Oost of Zuid, naar West of Noord nauwkeurig mede; en evenzo wat de beweging in verticale richting betreft, als de dieren die levende wezens van de aarde opgeheven werden, werden de raderen opgeheven, zo weinig waren zij van hunnen eigen wil afhankelijk en zo geheel aan dezelfde macht gebonden, door welke ook de dieren werden gedreven (vs. 12).

20. Waarhenen 1) de Geest was om te gaan, gingen zij even als de levende wezens; zij volgden van zelf hun bewegingen, zonder dat zij behoeften te wenden, waarhenen de Geest was om te gaan; en de raderen werden tegenover hen opgeheven, tegelijk met de levende wezens, zonder door deze te worden opgeheven; want de Geest der dieren, der levende wezens, was in de raderen, dezelfde Geest bracht volkomene harmonie in alles, wat door de beide delen geschiedde.

1) Hier wordt het duidelijk uitgesproken, dat de wil des besluits van den levenden God altijd wordt uitgevoerd. De wil des bevels wordt hier op aarde dikwijls weerstaan, maar de wil des besluits kan niet weerstaan worden. Zowel de krachten der natuur als die des mensen, zijn allen geroepen om Gods oogmerken te dienen.

21. Als die levende wezens gingen, gingen dezeraderen, en als die stonden, stonden zij; en als die van de aarde opgeheven werden, zo als in vs. 19 gezegd is, werden de raderen tegenover hen opgeheven: want de Geest der dieren, de Geest, die Zich in de levende wezens bewoog, was ook, om het in vs. 20 gezegde nogmaals te herhalen, in de raderen.

Reeds in Sir. 49:10 wordt met ons gezicht de voorstelling verbonden, dat de Cherubim als den troonwagen vormen, waarop God zit en rijdt. Tot Bijbels grondslag dienen de plaatsen Ps. 18:11 en 1 Kron. 28:18. In lateren tijd heeft Hoffmann de Cherubim verklaard voor wezens, die voor den in de wereld aanwezigen en verschijnenden bovenaardsen God iets dergelijks zien, als de wagen voor hem, die daarop rijdt; voor de dragers der tegenwoordigheid Gods in de wereld, door welke Hij Zijn eeuwig Zijn tot een Zijn voor de wereld maakt. Het heeft ook niets vreemds, wanneer bij dit voertuig of dezen troonwagen hier ook raderen komen. Voor hunnen vorm als dubbele raderen mag men de fysische mogelijkheid niet in aanmerking nemen, evenzeer is het ene ongepaste vraag, op welke wijze de raderen met de Cherubim verbonden waren. Alles moet licht en luchtig worden gedacht, wij hebben een beeld voor ons, veel te etherisch, dan dat de schilderkunst of beeldhouwkunst dit zou kunnen voorstellen (Hengstenberg); de Profeet ziet in den Geest voor den geest, maar niet voor het oog.

Zijn nu voor de symbolische opvatting, zo als die in vs. 14 nader worden voorgesteld de Cherubim ene vertegenwoordiging van alles wat op aarde leeft, ene samenvatting van alle wezens der natuur, zo komen met de raderen ook de krachten der natuur daarbij, wier betekenis en energie in de verschrikkelijkheid der velgen en bogen, en wier heerlijkheid in de edelgesteenten wordt voorgesteld, wier uiterlijk zij hebben. Dat zij vol ogen zijn aan alle zijden doelt daarop, dat de krachten der natuur niet blindelings werken, maar door Gods Voorzienigheid worden geleid, en wanneer nu een en dezelfde wind de dieren en de raderen beweegt, zo wordt daardoor de gedachte uitgedrukt, dat Eén heilige wil Gods in beide werkzaam is, in de wezens of levende schepselen zowel als in de schijnbaar dode krachten der natuur, zodat zij harmonisch op hetzelfde doel afgaan, op de verwezenlijking van de Goddelijke beschikking van straf. Zweefde wat in vs. 4-14 gezien werd nog tussen hemel en aarde, dan heeft de verdere ontwikkeling van het gezicht in vs. 15-21 reeds de verbintenis met de aarde voorgesteld; wat vervolgens in vs. 22-28 volgt, stelt nu ook de verbintenis met den hemel voor, het is het toppunt der gehele verschijning Gods.

22. En over de hoofden der dieren, niet dadelijk liggende op hun hoofden, maar vrij over deze zwevende, was de gelijkenis eens uitspansels, 1) een gewelf, als dat des hemels gelijk de verf van het vreeslijke kristal, even zo herder en doorschijnend als dit (Openb. 4:6), en verblindende de ogen door glans en majesteit. Dit was van boven af over hun hoofden als een deksel uitgespreid.

1) In het Hebr. Oedemoeth al-raschee haschajjah rakia'. Beter: En een zeker iets was over de hoofden der levende wezens, n. l. een uitspansel. Het uitspansel is hier niet het gewone uitspansel des hemels, maar het fundament van den troon Gods (vs. 26), waaronder de Cherubim vertoefden. Dit uitspansel of fundament, had den vorm of beter het aanzien van het hel lichtende kristal, hetwelk de ogen verblindt.

23. En onder dat uitspansel waren hun uitgestrekte vleugelen op de in vs. 9 en 11 genoemde wijze rechtophorizontaal uitgebreid, de een aan den ander; ieder had er twee, die herwaarts hun lichamen bedekten, en ieder had er twee, die ze derwaarts bedekten, naar voren en naar achter, gelijk eveneens in vs. 11 reeds is gezegd.

24. En als zij gingen hoorde ik een geruis hunner vleugelen, met welke de een den ander aanraakte, als het geruis van vele wateren, even als konden zij vol ongeduld het ogenblik niet afwachten, dat de Chaldeeuwse krijgsscharen hun zending (Jes. 17:12 v.) zouden vervullen. Hun geruis was als de stem des Almachtigen in den lang klinkenden donder (Openb. 19:6), als de stem eens geroeps, als het gedreun eens heirlegers 1), dat met veldgeschrei aanrukt (Jer. 11:16): als zij stonden, hetgeen dan ook steeds weer plaats vond, zodat zij niet in bestendige beweging waren, zo lieten zij hun vleugelen neer.

1) Het gedruis hunner vleugelen was hard en verschrikkelijk, als het geruis van vele wateren als het gebulder en gebruisch der zee, en als het gedreun eens heirlegers, het gerucht des oorlogs, maar het was duidelijk en verstaanbaar en gaf geen onzeker geluid, want het was de stem eens geroeps, ja het was als de stemme des Almachtigen, want God spreekt door Zijn Voorzienigheid, indien wij het maar begrijpen.

25. En gelijk uit het bovengezegde blijkt, er geschiedde ene stem van boven het uitspansel, hetwelk boven hun hoofden was, als zij stonden en hun vleugelen nedergelaten hadden. Daaruit bleek dan, dat, even als vroeger de wind ze in beweging had gebracht (vs. 12); zo ook nu de stem des Almachtigen ze rust had bevolen; door het gelijktijdig nederlaten der vleugelen gaven zij te kennen Zijn bevel ootmoedig te willen eren.

26. En boven het uitspansel, hetwelk volgens vs. 22 was boven hun hoofden, was de gelijkenis eens troons (Ex. 24:10), als de gedaante van een saffiersteen van hemelsblauwe kleur (Ex. 28:18. Job. 28:6); en op de gelijkenis des troons was de gelijkenis als de gedaante eens mensen, daarboven op zijnde, van enen, die den Heere zelve vertegenwoordigde (Dan. 7:13).

27. En Ik zag, als ik de verschijning nader beschouwde, als de verf van Hasmal, als een vurige lichtglans (vs. 4) daarover uitgestort, en binnen den troon als de gedaante van vuur rondom daarbinnen; van de gedaante Zijner lenden desgenen, die op den troon zat en opwaarts, en van de gedaante Zijner lenden en nederwaarts, zowel het bovenlichaam als het onderlichaam, zag ik als de gedaante van vuur, en glans aan Hem rondom 1), van welk vuur een licht rondom uitging.

1) De openbaring Gods, welke de Profeet hier te beurt valt, toont Hem den Heere in Zijn Rechtvaardigheid, Heiligheid en Genade, welke God, de Heere ten toon spreidt in de regering en onderhouding van zijn Rijk. Het vuur en de glans des bliksems zijn tekenen Zijner rechtvaardigheid en heiligheid, de regenboog is het teken Zijner genade.

De Profeet ziet den Heere zelf niet, maar Zijn Goddelijke openbaring. Daniël ziet een mensenzoon. Ezechiël de gelijkenis van een mens, dat is zoals Calvijn terecht aanmerkt, de Profeet heeft God gezien in den persoon van Christus, dewijl het niet kan overgebracht worden op den Persoon des Vaders, noch des Geestes, omdat er gesproken wordt van een menselijke gelijkenis, want noch God, de Vader, heeft Zich in het vlees geopenbaard, noch ook de H. Geest, maar God heeft zich geopenbaard in het vlees, toen ons Christus verscheen, in welken de volheid Gods resideerde. "

28. Gelijk de gedaante van den regenboog, die in de wolk is ten dage des plasregens, en wanneer de stralen der weer doorbrekende zon op den wegtrekkenden wolkenmacht in kleurenglans breken, alzo was de gedaante van den glans rondom dengenen, die op den troon zat, dit, wat in vs. 27 en 28 gezegd is 1), was de gedaante van de gelijkenis der heerlijkheid des HEEREN 2), zoals dit in het gezicht zich aan mij voordeed.

1) Opmerkelijk is het, hoe de Profeet in de drie laatste verzen, waarin over den Heere gesproken wordt, het overeenkomende zo sterk als beeld voorstelt. De verschijning der heerlijkheid Gods is boven al de heerlijkheid in Zijne schepping, en boven al wat Hem op aarde nog verheerlijken zal, oneindig ver verheven.

Ezechiël laat niet na juist bij het hoogste in de verschijning zeer dikwijls er op te wijzen, dat de beelden, welke hij ziet, niet geheel overeenkomen met het voorwerp, maar dat slechts zoveel mogelijk tot het menselijk begrip moeten brengen. Deed hij dat niet, zo zou hij in strijd komen met het gebod: "gij zelf u geen beeld noch enige gelijkenis maken", hetwelk tegen voorstellingen van het Goddelijke is gericht, welke met de werkelijkheid zouden willen overeenkomen, de volheid van het voorwerp geheel voor te stellen, waarvan dan de aanbidding het onmiddellijk gevolg is.

Van het noorden komt het gezicht tot den Profeet, en in den regenboog verdwijnt het voor zijn oog; want gericht en ondergang moest hij in de eerste plaats en in de tweede genade en eeuwige redding voorzegen.

De Goddelijke gerichten, hoe streng zij ook zullen zijn, zullen toch de herinnering van het verbond, gesloten met Abraham, Izak en Jakob, niet uitdelgen.

De vuurkolom wordt door den glans der zon rondom Hem, die op den troon zit, veranderd in ene draagster van den boog des vredes en des verbonds, van het teken der genade na en uit het gericht. Hiermede breekt het Evangelie van Christus door, hoe verschillend ook de uitleggers de letter mogen verklaren.

Het gericht stelt nu vooral den Profeet het karakter van de eerstvolgende toekomst van Gods volk voor ogen; het wijst er op, dat dit volk, hetwelk zich aan zoete dromen overgaf, en gelijk eens de tien stammen in dwaze verblinding en met gehele miskenning van tekenen des tijds sprak (Jes. 9:10): "De tichelstenen zijn gevallen, maar met uitgehouwen stenen zullen wij wederom bouwen; de wilde vijgebomen zijn afgehouden, maar wij zullen ze in cederen veranderen", aan den vooravond van een zwaar gericht staat. Daardoor was reeds in het algemeen het karakter van zijne zending aangewezen. Hij moest de illusies wegnemen, moest het gericht aankondigen en als streng boetprediker optreden. Ook de grote moeilijkheden, welke hij moest doorstaan, waren reeds in dat gezicht opgesloten. Het volk, dat aan het zware Goddelijke gericht was overgegeven, kan den dienaar Gods niet gewillig opnemen, de prediking van boete moet bij den onboetvaardige verbittering veroorzaken. Wat uit het visioen reeds kan worden afgeleid, dat wordt nu later in woorden uitdrukkelijk gezegd.

Evenals dit fundamentele visioen alles bevat wat tot schrik der vijanden en tot troost der vrienden van den Tronende dient, zo heeft ook het visioen Ezechiëls fundamentele betekenis, niet alleen voor de gehele werkzaamheid des Profeten, maar bovendien voor het voortbestaan en de voortgaande ontwikkeling van het Godsrijk in Israël, tot het doel van zijn voleinding in heerlijkheid.

Dit is duidelijk, wanneer men er op let dat deze Godsopenbaring den Profeet niet alleen ten deel viel, aler hij zijne redenen tot zijn volk had te richten, zijne redenen, waarin hij de straf Gods aankondigt, maar ook weer als hij de heerlijkheid der N. Bedeling heeft uit te roepen.

2) Dit duidt aan, dat Hij, die op den troon zit, de Middelaar des Verbonds is, dat Zijne heerschappij tot onze bescherming is en niet tot ons verderf, dat Hij Zich tusschenstelt, tussen ons en de oordelen, die onze zonden verdiend hebben, en dat alle de beloften van God, in Hem ja en amen zijn. Nu brak het vuur van Gods toorn uit tegen Jeruzalem, aan hetzelfde moesten palen gesteld worden en Hij wilde geen uiterlijke vernietiging daarvan maken.

De Profeet zegt niet dat was des HEERE, maar dat was de gelijkenis des HEEREN. Hij wijst er dus opzettelijk op, dat alleen de heerlijkheid des Heeren openbaar werd en niet Zijn heilige Persoon.

III. 15:28b Hoofdst 3:11 Bij de ontzaglijke openbaring der heerlijkheid des Heeren, zoals die volgens het medegedeelde in de vorige afdeling hem ten dele werd, valt de Profeet in het gevoel zijner onmacht en zondigheid op de aarde. Door de stem van God weer opgericht, verneemt hij hierop het woord zijner roeping. Het begint daarmee, dat de Heere hem het volk schildert, tot hetwelk Hij hem zendt, om hem bekend te maken met de moeilijkheden van deze zending, maar ook om hem tot volvoering daarvan op te wekken. Vervolgens wordt hij tot uitoefening van zijn ambt door ingeving van het woord Gods, dat hij moet verkondigen, toegerust. Tevens wordt hij, daar hij met een ongehoorzaam huis, met een volk van harde voorhoofden en verstokte harten te doen heeft, met een nog veel harder voorhoofd begiftigd, als diamant harder is dan keisteen. Nu wordt hij met ene herhaalde korte samenvatting van zijne instructie in zijn ambt ingeleid. Met hetgeen deze 3e afdeling in verband met de voorafgaande 2e ons heeft voorgesteld, zijn den twee van de in 1e afdeling van Ezechiël toegezegde drie stukken vervuld. Volgens Hoofdst. 1:1 is de hemel over hem geopend en God heeft hem gezichten getoond (Hoofdst. 1:4-28), en volgens Hoofdst. 1:3 is des Heeren woord tot hem geschied (Hoofdst. 1:28-3 :11). Nog blijft het derde stuk over, dat volgens Hoofdst. 1:3 des Heeren hand over hem zou komen, hetgeen wij in afdeling 4 zullen vervuld zien.

28b. En a) als ik het zag, dat aangezicht der heerlijkheid des Heeren, zo als zich dat in vs. 26 vv. aan mij voordeed, viel ik verschrikt als een zondig mens (Jes. 6:5) op mijn aangezicht, en ik hoorde ene stem van enen, die sprak, en wiens stem mij bedoelde.

a) Dan. 10:9.

In den zondaar is geen vermogen om voor God te kunnen staan, voor Zijn licht en Zijne heerlijkheid, wanneer hij dat niet vermag door den Geest Gods.

Het nedervallen op het aangezicht was een gewone vorm van aanbidding op enig teken der Goddelijke tegenwoordigheid. Zie Gen. 17:3. Num. 14:5; 16:4.

HOOFDSTUK 2.

EZECHIELS ROEPING ALS PROFEET.

1. En Hij, die op den troon zat (Hoofd. 1:26) en tot mij sprak, zei tot mij: Mensenkind! sta, gelijk Ik hiermede u daartoe de macht verleen, op uwe voeten, en Ik zal tot een bepaald doel met u spreken (Dan. 10:9 vv. Openb. 1:17 vv.).

2. a) Zo kwam in mij, als Hij tot mij sprak de Geest, dien Hij over mij uitstortte, en daarmee nieuwe levenskracht, die mij volgens Zijn bevel stelde op mijne voeten, en ik hoorde, nu ook bekwaam om goddelijke openbaring te vernemen, Dien, die tot mij sprak.

a) Ezech. 3:24. Dan. 10:10.

De aanspraak Mensenkind is bij Ezechiël zo gewoon, dat zij meer dan 80 maal bij hem voorkomt, en als ene eigenaardigheid van zijne profetie moet worden beschouwd. Verder komt het woord nog slechts eens in Dan. 8:17 voor. Welke betekenis heeft zij? Dat zij met een bijzonder doel door den Heere gekozen is, kan bij het gedurig terugkeren geen ogenblik twijfelachtig zijn. De meningen der uitleggers lopen naar twee zijden uit elkaar, maar zijn ook weer in bijzonderheden onderscheiden. Sommigen zien daarin een woord tot verootmoediging en nederbuiging, anderen een woord tot opheffing en versterking. Ten opzichte der eersten vermelden wij eerst de mening van Hiëronymus: "Ezechiël en Daniël, die veel onder engelen zich bevinden, worden, opdat zij zich niet in trotsheid verheffen en zich engelenwaarde of natuur zouden toeschrijven, aan hun nietigheid herinnerd, en mensenkinderen genaamd, opdat zij weten, dat zij mensen zijn. " Dat deze mening geheel verkeerd is blijkt daaruit, dat zij juist op zulk een ogenblik wordt gebruikt, dat Daniël zowel als Ezechiël in de diepste verootmoediging des harten op hun aangezicht liggen en oprichting en versterking nodig hebben. Wanneer men, om die mening te steunen toch beweerd heeft, dat in 't bijzonder Ezechiëls krachtige natuur ene gedurige aanwijzing nodig had van hetgeen zij in zichzelf was, zwak en nietig, zondig en gebrekkig, zo is voor eerst het aannemen van zulk ene natuur bij onzen Profeet niets dan ene veronderstelling, die door niets kan worden bewezen, en aan de andere zijde is de betekenis der aanspraak voor Daniël buiten aanmerking gelaten. Ook dit treft echter niet juist doel, dat Ezechiël daarom aan zijne menselijke zwakheid wordt herinnerd, om hem, die toch met zó hoge openbaring word verwaardigd, dat hem niet alleen, gelijk anderen Profeten, Gods Woord, door inwendige ingeving des Goddelijken Geestes, maar meest in visioen of gezichten ten deel werd, levendig in de gedachte te houden, hoe Gods kracht in het zwakke machtig is, en zeker ook het nu machteloos onder den druk der heidenen liggend Israël uit zijne ellende kon verlossen en weer oprichten. Wij moeten ons liever tot de andere uitleggers wenden, die als doel van dien naam de verheffing en versterking van den Profeet noemen, en de bedoeling zelf in verband brengen met den naam, waarmee Christus Zichzelven zo dikwijls noemt: "Mensenzoon" die eveneens meer dan 80 maal in het Nieuwe Testament voorkomt (Matth. 16:16.), Horen wij vooreerst, hoe Hengstenberg zich uitspreekt: "De moeilijkheid in de zending van Ezechiël bestond daarin, dat hij als mensenkind tot mensenkinderen werd gezonden, waardoor een menigte van tegenwerpingen was weerlegd als: wat weet gij, dat wij niet weten enz; de aanspraak als

mensenzoon doet die moeilijkheid oprijzen, maar nu wordt er op gewezen, dat achter den mensenzoon een ander staat, die alles bezit, wat het menskenkind ontbreekt (vs. 4 : zo zegt de Heere HEERE), zodat hij niet behoeft te vrezen, en niemand zijn woord mag weerstaan, of zich aan hem mag vergrijpen. Wanneer zo de bedoeling wordt opgevat, dan werpt dit ook licht op de betekenis van den naam, dien Christus zo dikwijls Zichzelven geeft, en die voornamelijk in uitspraken voorkomt, welke Zijne miskenning, nederigheid en lijden aangaan. Ook daar wordt gewezen op hetgeen voor ogen is, maar tevens gewezen op den Goddelijken achtergrond Zijner verschijning. In Dan. 7:13 wordt van Christus gezegd: "er kwam een met de wolken des hemels als een mensenzoon" eens mensenzoon, en toch niet een mens; dit "als eens mensenzoon" is in zekeren zin ook van Ezechiël waar. Hij bezit niet als de Messias nevens de menselijke ene Goddelijke natuur, maar er is toch ook bij hem, als bij elken waarachtigen dienaar Gods nevens de menselijke zijde zijner existentie ene Goddelijke. Hij is engel van den Heere der heirscharen (Hagg. 1:13). Wie hem hoort, die hoort God, en wie hem versmaadt, zal Gods oordeel ondervinden. " Toch komt ons deze wijze van beschouwing nog te algemeen voor, zij past op den enen Profeet zo goed als op den anderen, en ziet geheel voorbij, waarom in 't bijzonder en bijna uitsluitend de naam aan Ezechiël wordt gegeven en aan dezen even zo dikwijls als aan Christus de Zijne. Er moet natuurlijk in onzen Profeet iets zijn, dat hem in zeker opzicht tot een voorbeeld van Christus maakt. Wij komen de zaak nader bij, wanneer wij het woord van Kliefoth vernemen: "In het Goddelijk gezicht (Hoofdst. 1:26, was God aan Ezechiël in menselijke gedaante verschenen; wij zien ook, dat dit gezicht van God niet alleen op zijne roeping betrekking heeft, maar dat het voor hem wordt herhaald op de meest beslissende tijdpunten van zijne profetische roeping; zodat men kan zeggen: alle protetische woorden van Ezechiël kwamen tot hem van deze gezichten Gods, die hem steeds in denzelfden vorm ten dele werden. Met deze omstandigheid, dat God aan Ezechiël, om hem Zijne woorden te geven, die hij mocht verkondigen, steeds in menselijke gedaante verschijnt, hangt ook ene andere te zamen, dat Hij hem altijd als menskenkind, altijd den mens in hem aanspreekt met hem gelijk een man met zijnen vriend spreekt. God spreekt met hem als een mens tot een mens (vgl. Ex. 33:11. 11 Num. 12:8 en Ezech. 1:3). Zo opgevat is dan ook dit gebruik der uitdrukking "Mensenzoon", voorafbeelding en van betekenis voor het gebruik, dat de Heere voor Zich van deze uitdrukking maakt. Hierbij hebben wij nog twee zaken te voegen: 1) daar waar Christus Zich voor de eerste maal "Mensenzoon" noemt (Joh. 1:51) doet Hij dit in verband met een woord, waarin Hij den hemel voor open verklaart, en een bestendig verkeer tussen Hem en den hemel mededeelt; het is duidelijk dat ook de aanspraak aan Ezechiël (opzettelijk is vertaald "menskenkind, " om het onderscheid tussen type en anti-type aan te wijzen) met het hemelse gezicht, dat hij zo even gehad heeft, samenhangt; 2) in Dan. 8:17 heeft de Profeet, die daar door den engel Gabriël wordt aangesproken, eveneens een onmiddellijk verkeer met den hemel, want het is de menselijke stem van den Zone Gods, die aan den engel opdraagt hetgeen, en nu is Daniël enigmatische in betrekking tot den Oud-Testamentischen Antichrist, over welken hij ene openbaring ontvangt, wat Christus de mensenzoon is in betrekking tot den Antichrist van den laatsten tijd; daarom wordt hij met die uitdrukking genoemd.

Er ligt een diepe zin in dit opwekkend woord des Heeren: Vooreerst valt het schepsel voor de oneindigheid van den Schepper zwijgend neer-dat is de ootmoed, grond en wortel van allen godsdienst-maar hij mag niet blijven liggen in stomme aanbidding, hij, die een weinig minder

gemaakt is, dan de engelen, die met eer en heerlijkheid is gekroond (Ps. 9:6). Hij moet ook op zijne voeten staan, om het woord Gods te vernemen. Maar zichzelf kan hij niet op de voeten plaatsen, de Geest moet hem opheffen tot den Geest, zal hij de woorden Gods verstaan.

Het medegedeelde is ene gelijkenis der wedergeboorte; wanneer ons God beveelt op te staan uit den dood, waarin wij liggen (Efeze. 2:1, 5; 5:14), dan geeft Hij tevens Zijnen Geest in ons, die ons levend maakt en opricht; desgelijks is het met elke versterking in alles goeds-wij moeten onzen plicht doen, en Hij maakt dat wij dien kunnen volbrengen. (Fil. 2:13)

Ezechiël gebruikt nu dikwijls dezen vorm van spreken, dat hij zegt, dat hij menskenkind genoemd wordt. Ik twijfel niet of God heeft hem daarmee willen voortrekken, opdat het volk hem niet zou verachten, als iemand uit het gemeen. Hij was toch in ballingschap getrokken niet zonder smaad. Dewijl hij derhalve voor het oog in niets van het gemeen was te onderscheiden, kon zijn onderwijs bespot en veracht worden. Doch God voorkomt dat, en bij wijze van vergunning noemt Hij hem: menskenkind.

Het konstante gebruik van dezen aanspraak bij Ezechiël hangt veel meer met den aard en wijze waarop hem de meeste openbaringen ten deel vallen, te zamen, n. l. dat van het predomineren van het visioen, waarin het onderscheid tussen God en de mensen sterker naar voren treedt, als bij de gewone inspiratie of openbaring, door innerlijke inspraken. Deze opheffing van den afstand tussen God en de mensen echter moest den Profeet zowel als het volk waaraan hij zijn Godsopenbaringen mededeelde, niet alleen aan de menselijke zwakte herinneren, maar ook tegelijk tonen, hoe machtig Gods kracht in den zwakken mens is, zowel als, dat God, die den Profeet tot orgaan van Zijn wil heeft verkoren ook de macht bezit het machteloze, onder den druk der heidenen liggende volk, uit zijn ellende te verlossen en weer op te richten.

Wij hebben met opzet de verschillende verklaringen van deze aanspraak Gods tot den Profeet meegedeeld, opdat daaruit kon worden opgemaakt, hoe de gevoelens uiteenlopen.

Wij voor ons zijn van mening, dat de aanspraak wel degelijk samenhangt met de wijze van Gods openbaring, opdat de Profeet, zich eigen zwakheid bewust en daaraan gedurig herinnerd, in de mogendheden des Heeren zich zou opmaken om zijn last te volbrengen.

Menskenkind, herinnert hem van eigen krachteloosheid en maant hem altijd weer de kracht en sterkte te zoeken bij Hem, die hem als orgaan van Zijn wil wil gebruiken.

3. En Hij (vs. 1) zei tot mij: Menskenkind! Ik zend u tot de kinderen Israëls, de nakomelingen van den geloofsheld, die in gebed met God streed en overwon (Gen. 32:28), die echter niets minder dan een Israël ook naar den geest zijn, tot de rebellerende volken, 1) die tegen Mij gerebelleerd hebben, en tot ene vermenging van allerlei heidendom zijn geworden, daar de godsdienst en zeden van alle heidense volken zich bij hen afspiegelen; a) Zij en hun vaderen hebben overtreden tegen Mij, tot op dezen zelden huidigen dag (Jes. 1:4).

a) Jer. 3:25.

1) In het Hebr. El-gojim hamoordim. Beter: tot heidenen, tot rebellen De Heere God noemt de kinderen Israëls heidenen, niet in den zin van een heidens volk, dan zou er het enkelvoud staan, maar heidenen in den zin van oproermakers Gods; het tweede woord is dan ook appositie van het eerste. Zij waren niet meer volk Gods. Zij hadden tegen den Heere God gerebelleerd, dewijl zij van den Heere God waren afgevallen, zich van Hem hadden losgemaakt. Dit wil echter niet zeggen, dat allen, die tot het volk behoorden tegen den Heere waren opgestaan, als een heiden zich gedroegen. Terecht merkt Calvijn aan "dat er geen twijfel is of God had altijd enig zaad bewaard, ofschoon het verborgen was. Toen Daniël met de zijnen in ballingschap was, was hij volstrekt geen rebel tegen God, maar de goddeloosheid was wijd en zijd verspreid onder het volk. " Als volk had Israël den Heere God en Zijn dienst verlaten, en wandelde in de voetstappen der heidenen.

Dientengevolge ook waren de kinderen Israëls hard van aangezicht en stijf van hart, gelijk in het volgende vers wordt gezegd.

4. En op enige vrucht uwer zending, op een gevolg uwer prediking moogt gij bij zulk ene gesteldheid des harten niet rekenen, want deze kinderen zijn hard van aangezicht en stijf van hart 1) (Jes. 48:4. Jer. 5:3. Hand. 7:51), Ik zend u tot hen, en gij zult, wanneer gij Mijn woord aan hen zult verkondigen, tot hen zeggen: Zo zegt de Heere HEERE! Met dat woord zult gij u als een gezant voorstellen van dien God, die hun God, de Heere is (Jes. 7:7; 25:8; 33:15

1) De Profeet tekent hier de Israëlieten als zo tot goddeloosheid vervallen, dat zij in hun gelaat toonden openbare vijanden Gods te zijn.

3) Nadat God Zijn knecht gezegd heeft hoe moeilijk zijn ambt was, bevestigt Hij hem nu en vermaant hem tot onverwinnelijke stoutmoedigheid. Gij, zegt Hij, zult zeggen: Zo zegt de Heere HEERE, alsof Hij wil zeggen, dat dit een kracht genoeg bezit om alle beletselen te overwinnen, omdat hij Gods zaak volbrengt. Want God geeft hier niet een bepaald bevel, dat zou Hij later doen, maar het is een algemene uitspraak, zo zegt Jehova, dat is, niets breng ik uit mij zelve voort, maar ik breng getrouw over wat God bevolen heeft. Wij zien waarop God doelt, n. l dat Hij Zijn Naam stelt tegen de hardnekkigheid van het volk en beveelt dat de Profeet, waar hij met dit gezegde is aangeord, dapper en van onbevreesd gemoed zal zijn, ofschoon hij zware en harde vijanden tegen zich heeft.

Merkt hieraan: Christus geeft de middelen der genade aan velen, die hij weet dat er geen goed gebruik van maken. Hij geeft menige prijs in de hand van dwazen, die niet alleen geen hart daarvoor hebben, maar vele daartegen gekant zijn. Dus wil Hij Zijne genade verheerlijken, Zijne oordelen rechtvaardigen hen verantwoordelijk laten en hun verdoemenis des te zwaarder maken.

Met deze woorden moest de Profeet het woord, hetwelk hij moest spreken tot zijn volk, verklaren enkel en alleen het Woord Gods te zijn. Wat hij spreekt is Gods woord, en niets anders dan Gods woord.

5. En zij, hetzij dat zij het horen zullen en Uw woord gelovig aannemen en zich daarnaar richten, of hetzij dat zij het laten zullen, daarnaar moet gij niet vragen wat uw besluit betreft, Mijne zending werkelijk te volvoeren. Al is het dat zij ongehoorzaam zijn, zo moogt gij daarom toch niet van uw ambt ontheven willen zijn, integendeel moet gij u dadelijk hierop voorbereiden en toch gaan, waarheen Ik u zend, (want zij zijn een weerspannig huis). In Mijnen naam moet gij tot hen gaan,

1) zo zullen zij weten, dat een Profeet in het midden van hen geweest is 1), wanneer alles zo geschiedt, zo als Ik het u vooraf zal laten aanzeggen.

a) Ezech. 33:33

1) Of de Profeet toehoorders vindt of niet, is het toch zijn werk te betuigen: "zo zegt de Heere Jehova. " Door die getuigenis, die onder hen werd gehoord, weten zij, al mochten zij, ook verder niets horen, dat er een Profeet onder hen geweest is. God heeft daarmee genoeg gedaan (Joh. 15:22).

In Jehova en Zijne verbondsbetrekking tot Israël ligt de noodzakelijkheid zijner openbaring; Zijn getuigenis, de bekendmaking van Hem moet in Israël worden vernomen. Zo wil Jehova zelf niet alleen de bekering, maar ook de verharding van het volk (Jes. 6:9 vv.) in zo verre Hij in de eerste plaats slechts de prediking van Zich wil. Even gestreng als daarom aan de ene zijde de profetische verkondiging tot den wil Gods moet worden teruggevoerd, als een uitvloeisel en afdruksel daarvan moet worden aangezien, eveneens niet minder de werking daarvan-het horen en niet horen daarvan is gelijkelijk Gods wil, daar Hij anders Zijn woord moest terughouden.

6. En gij, mensenkind! a) vrees niet voor hen, wanneer zij u zuur aanzien of u met afkeer den rug toewenden, en vrees niet voor hun woorden, waarmee zij u bedreigen of u smaden en lasteren, hoewel wederwilligen en doornen bij u zijn, en gij bij schorpioenen woont, 1) die u steken en smartelijk wonden (Openb. 9:5. Deut. 8:15); vrees voor hun woorden niet, b) en ontzet u niet voor hun aangezicht, want zij zijn een weerspannig huis, en met hen in verband te staan is een zwaar lot, een gevaarlijke toestand.

1) Beter vertaling is: wanneer distelen en doornen rondom u zijn en gij op schorpioenen zit. Doornen en distelen zijn het beeld van gevaarlijke mensen, die prikken en steken en evenzeer schorpioenen, dewijl de beet van deze dieren gevaarlijk is. De Heere God wil den Profeet leren om zich niet te ontzetten, niet bevreesd te zijn en door niets zich te laten terughouden van zijn lastbrief te ontvouwen.

7. Maar gij zult Mijne woorden, die Ik u in den mond zal leggen, tot hen spreken, hetzij dat zij horen zullen of hetzij dat zij het laten zullen, en aan dat laatste zal het bij hen niet ontbreken, want zij zijn weerspannig, ja de weerspannigheid in persoon.

Vrees is een woord, dat in gene vocatie van enen prediker behoort, maar ook geen menschenbehagen, dat dikwijls slechts een andere vorm van vrees is.

8. Doch gij, mensenkind, die in uwe betrekking tot Mij juist het tegendeel van hen moet wezen, hoor hetgeen Ik tot u spreek; wees gij niet weerspannig 1) in hetgeen Ik nu van u verlang, gelijk dat weerspannig huis zich verzet tegen al Mijne geboden en eisen; open uwen mond, dit is thans Mijn bevel aan u, a) en eet, wat Ik u geef, hoe wonderlijk en zeldzaam die spijs u ook moge voorkomen.

a) Openb. 10:9.

1) God gaat voort met zijn knecht te bevestigen, maar Hij verbant ene bedenking, welke den ijver van den Profeet kon breken. Want, wanneer Hij zegt, dat het huis Israëls met zo grote hardnekkigheid bevangen was, had hij honderdmaal den ijver om te leren kunnen laten varen. God nu voegt er prikkelen bij en vermaant hem om te volharden, ofschoon hij het huis Israëls met zo hopeloze hardnekkigheid bevangen leerde kennen. Gij, zegt Hij, hoor wat Ik tot u spreek. Hier zien wij dat niemand het ambt van onderwijzer kan waarnemen, tenzij in zover hij op de school Gods heeft gegaan. Derhalve behoren leerjongens Gods te zijn wie voor ware doctoren wensden gehouden te worden.

9. Toen zag, ik nog steeds in den toestand van verrukking, en ziet er was ene hand tot mij uitgestoken, en ziet daarin was de rol eens boeks (Openb. 10:2, 8 vv.).

10. En Hij spreidde die voor mijn aangezicht uit, Hij rolde de boekrol uiteen, opdat ik eerst mocht zien wat daarop geschreven stond; en zij was beschreven voor en achter, zowel buiten als binnen, terwijl anders alleen de binnenzijde pleegt beschreven te worden; maar hier kon de binnenzijde niet alles bevatten, daarom was ook de buitenzijde moeten gebruikt worden (Openb. 5:1); en daarin waren geschreven klaagliederen, en zuchting, en wee; 1) dat was de gezamenlijke inhoud.

1) Dit wil niet zeggen, dat op de rol des Boeks allerlei treurlieder en waren geschreven, maar dat de inhoud er van allerlei treurige dingen behelsde, als den ondergang van stad en tempel, en wat daarmee in verband stond en derhalve stof tot treuren zou opleveren. Het was de openbaring van Gods toorn over de zonde en ongerechtigheden van het volk.

HOOFDSTUK 3.

1. Daarna zei Hij tot mij: Mensenkind! eet wat gij in deze naar u uitgestrekte hand vinden zult
a) eet deze rol, waarvan gij den inhoud kent, en ga, wanneer gij daarmee uwen buik gevuld hebt, spreek tot het huis Israëls wat deze brief inhoudt.

a) Jer. 15:16. Ezech. 2:8. Openb. 10:9.

2. Toen gehoorzaamde ik aan dat bevel en opende ik mijnen mond, en Hij gaf mij die rol te eten, niet in stoffelijke werkelijkheid, maar door middel van een visionaire handeling, zo als zeker zij, die het nooit hebben ondervonden zich dien niet kunnen voorstellen, maar die in zijne zinnebeeldige betekenis zeer goed kan worden verstaan.

3. En Hij zei tot mij: Mensenkind, geef uwen buik te eten, en vul uw ingewand met deze rol, die Ik u geef, 1) opdat zij tot kracht en sap voor u worde; toen at ik, bij de eerste gehoorzaamheid van het openen des monds (vs. 2) nu ook de andere Hoofdst. 2:9 voegende, a) en het was in mijnen mond als honing, van wege de zoetheid. 2)

a) Ps. 19:11; 119:103. Openb. 10:10.

1) Ezechiël vervolgt nu dat hem die rol werd gegeven om te eten, dewijl de dienstknechten Gods uit de binnenste aandoeningen des harten moeten spreken. Wij weten dat velen een genoeg beweeglijken tong hebben, maar niets anders, dan waarmee zij pralen. Ondertussen heeft God ook de spot met hun ijdelheid, dewijl hun arbeid alle vrucht mist. En daarom is op te merken het woord van Paulus dat het koninkrijk Gods bestaat in kracht. Doch de kracht des H. Geestes openbaart zich niet, tenzij wanneer iemand geroepen is om te leren, hij zijn ijver om het ambt uit te voeren ernstig aanwendt. Om deze reden wordt Ezechiël bevolen de rol te eten.

In het Goddelijke komt veel verwonderlijke voor. Wat eet daarentegen een mens al niet in zijne vleselijke lusten, en vele nietswaardige boeken worden als verslonden.

De Profeet moet een ander zijn dan degenen, tot welke hij wordt gezonden: volle overgave, gehele gehoorzaamheid aan Gods wil moet bij hem zijn. Hij moet slechts zijnen mond openen en de wijze nemen, die de hand des Allerhoogsten hem geeft. Wij hebben deze rol, die hem als spijs werd aangeboden, nu in zijn Profetisch boek geschreven voor ons, vol gejammer en vol bedreiging over het verderf van zijn volk; het woord dat hij van God heeft ontvangen om te spreken, is niet door hem uitgevonden; de Heere heeft het hem ingegeven; het is niet uitwendig vernemen, maar inwendig ervaren.

"Eet wat gij vinden zult. Ook ten opzichte der Goddelijke openbaring is waar, wat de Heere tot Zijne discipelen omtrent de gewone spijs zegt (Luk. 10:8): "eet wat u voorgezet wordt; " de stelling, dat men te kiezen heeft, dat in plaats van "wat ik vind" zet "wat ik wil, " 't is van den boze.

Zonder deze rol te hebben gegeten, moest niemand gaan prediken.

Onmogelijk kon God reeds hier den Profeet alle bijzonderheden uitvoerig zeggen omtrent het Goddelijke woord door hem in den loop van zijn Profetisch leven te verkondigen. Toch moet hij hier reeds substantieel hebben, wat hij verder in bijzonderheden moet verkondigen; nu heeft de overgave van den inhoud zijner zending in dezen bijzonderen vorm plaats, dat hij ene boekrol, welke van wege haren rijken inhoud voor en achter beschreven is, waarop alles staat wat hij moet verkondigen, en waarvan de inhoud is klacht, gezucht en wee, op Gods bevel moet eten. Alzo heeft hij nu den inhoud daarvan in zich; hij verkrijgt op eens den gehelen inhoud van zijne profetische mededelingen als ene inwendige bezitting. Dit sluit echter niet uit, dat hij later tot elke bijzondere daad van zijn profetisch spreken en werken steeds ene bijzondere Goddelijke opwekking nodig heeft, die hem laat uitspreken wat hij in zich heeft.

De Profeet moet zich geestelijk vereenzelvigen met het woord, met den last Gods. Hij moet zich gans en al met lijf en ziele, het instrument Gods weten, hetwelk de Heere gebruiken wilde, om Zijn volk te brengen onder de tucht des Woords. Hij moest zich weten drager van het woord Gods te zijn. Uit dat Woord, door dat Woord leren en niets anders dan dat Woord tot het volk brengen.

2) Het woord van den levenden God is zoet als honing en honingzeem (Ps. 19:11), ook al ware het van den smartelijksten inhoud; als zodanig is ook voor Ezechiël de boekrol in zijnen mond zo zoet als honing (Jer. 15:16). Het is wonderbaar hoe zoet en lieflijk het is orgaan en de spreker van den Allerhoogste te zijn. Vervolgens komt echter ook de aard der woorden zelf in aanmerking, want ook de smartelijkste Goddelijke waarheden hebben voor den geestelijk gezonden mens ene verheugende en verkwikkende zijde. De verkondiging van het oordeel, ook wanneer het ons zelve treft, leidt ons in de diepten der Goddelijke gerechtigheid in, en geeft ons zo ene spijs voor de ziel. Alsdan is achter het gericht de genade verborgen, aan gindse zijde der wolk wenkt de regenboog.

4. En Hij zei tot mij, nadat Hij zo den inhoud mijner zending mij had ingegeven, mij nu ook latende gaan naar de plaats, die reeds in Hoofdst. 2:3-7 voor mij bestemd was: Mensenkind a) ga nu, dewijl wat Mijne opdracht zou kunnen tegenstreven, door het gebeurde in Hoofdst. 2:8-3 :3 overwonnen is, en u Mijn woord zo zoet als honing is geworden, ga henen, kom tot het huis Israëls, voor hetwelk Ik u tot Profeet hebt gesteld, en spreek tot hen met Mijne woorden.

a) Jer. 1:17.

5. Uitwendige moeilijkheden zult gij niet eerst behoeven te overwinnen, gelijk dat bij ene zending tot een heidens volk het geval zou zijn. Want gij zijt niet gezonden tot een volk, diep van spraak en zwaar van tong, niet tot een volk, dat ene vreemde, moeilijk aan te leren taal spreekt, zodat het geruimen tijd zou duren, voordat gij u verstaanbaar zoudt kunnen uitdrukken, waarbij dan nog zou komen, dat de vreemde taal en onbekende spraak ook weinig geschikt zou zijn tot uitdrukking van zulke gedachten, als gij zoudt hebben mede te delen, daar die tot hertoe slechts in de dienst van aardse belangen en ongoddelijk streven was

gebruikt. Maar gij zijt gezonden tot het huis Israëls, welks taal uwe eigene moedertaal is, en dat van Mijn woord van vroeger tijd af gewend is, om u ook zonder meer dadelijk te verstaan, wanneer gij spreekt.

1) Hij moest gedenken dat zij het huis Israëls waren, tot hetwelk hij gezonden wordt om te spreken. Gods huis en zijn eigen en daarom zulken als op welken hij een bijzondere betrekking hadden met welke hij getrouwelijk en tederlijk moest handelen. Zij waren zulken, die hij van nabij kende, zijnde hij niet alleen hun landgenoot, maar ook hun lotgenoot in de verdrukking.

7. Maar in plaats van die uitwendige moeilijkheid, die eindelijk nog zou te overwinnen zijn, staat ene andere, ene inwendige over, die niet te overwinnen is; het huis Israëls wil naar u niet horen, omdat zij naar Mij niet willen horen (Matth. 10:24 v. Joh. 15:20 v. En naar Mij willen zij niet horen, want het ganse huis Israëls, Israël in zijn geheel, afgezien van de weinige uitzonderingen, is, gelijk reeds in Hoofdst. 2:4 gezegdis, stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij 1) (Zach. 7:11 v.).

1) Zelfs het uitverkoren volk wordt aldus beschreven. Indien de besten zo slecht zijn, hoe moeten dan de slechten zijn? Kom mijn hart, onderzoek in hoever gij deel hebt aan de algemene schuld, en dit doende, wees bereid u te verootmoedigen daar, waar gij schuldig zijt bevonden. De eerste aanklacht is die van onbeschaamdheid of stilheid van voorhoofd, gebrek aan heilige schaamte en roekeloze vermetelheid in het kwade. Vóór mijne bekering kon ik zondigen, zonder er berouw over te gevoelen, van mijne schuld horen gewagen zonder mij te verootmoedigen en zelfs mijne ongerechtigheid belijden, zonder inwendig vernederd te zijn. Een zondaar, die Gods huis binnengaat en voorgeeft tot Hem te bidden en Zijn lof te zingen, toont ene onbeschaamdheid des aangezichts van de ergste soort. Helaas! sedert den dag mijner wedergeboorte heb ik den Heere in Zijn aangezicht gewantrouwd, zonder blozen in Zijne tegenwoordigheid gemurmureerd, Hem aangebeden op ene onachtzame wijs, en gezondigd zonder mij daarover te bedroeven, Indien mijn voorhoofd niet van diamant ware, harder dan een keisteen, zou ik meer heilige vrees, meer verbrijzeling des harten kennen. Wee mij, ik ben een van die schaamtelozen uit Israël. En tweede beschuldiging is die van verharding des harten, en ik zal niet trachten mij hiervan vrij te pleiten. Eens had ik niets dan een stenen hart, en ofschoon ik nu uit genade een nieuw, een vleschen hart ontvangen heb, is er nog veel van mijne vroegere hardheid overgebleven. Ik werd niet door den dood van Jezus bewogen, zo als ik behoorde, ook werd ik niet door den verloren toestand mijner medemenschen, door de boosheid der tijden, de kastijdingen van mijn hemelsen Vader, mijne eigene overtredingen zodanig getroffen als ik moest. O, dat mijn hart mocht smelten bij het verhaal van het lijden en den dood mijns Verlossers! Gave God dat ik verlost werd van dezen ondersten molensteen in mijn binnenste, van dit hatelijke lichaam der doods. Geloofd zij de naam des Heeren, de kwaal is niet ongeneeslijk, het dierbaar bloed van den Zaligmaker is het algemene middel ter oplossing en zal mij, mij zelf kunnen week maken, dat mijn hart versmelt gelijk was bij het vuur.

7. Maar in plaats van die uitwendige moeilijkheid, die eindelijk nog zou te overwinnen zijn, staat ene andere, ene inwendige over, die niet te overwinnen is; het huis Israëls wil naar u niet

horen, omdat zij naar Mij niet willen horen (Matth. 10:24 v. Joh. 15:20 v En naar Mij willen zij niet horen, want het ganse huis Israëls, Israël in zijn geheel, afgezien van de weinige uitzonderingen, is, gelijk reeds in Hoofdst. 2:4 gezegdis, stijf van voorhoofd, en hard van hart zijn zij 1) (Zach. 7:11 v.).

1) Zelfs het uitverkoren volk wordt aldus beschreven. Indien de besten zo slecht zijn, hoe moeten dan de slechten zijn? Kom mijn hart, onderzoek in hoever gij deel hebt aan de algemene schuld, en dit doende, wees bereid u te verootmoedigen daar, waar gij schuldig zijt bevonden. De eerste aanklacht is die van onbeschaamdheid of stilheid van voorhoofd, gebrek aan heilige schaamte en roekeloze vermetelheid in het kwade. Vóór mijne bekering kon ik zondigen, zonder er berouw over te gevoelen, van mijne schuld horen gewagen zonder mij te verootmoedigen en zelfs mijne ongerechtigheid belijden, zonder inwendig vernederd te zijn. Een zondaar, die Gods huis binnengaat en voorgeeft tot Hem te bidden en Zijn lof te zingen, toont ene onbeschaamdheid des aangezichts van de ergste soort. Helaas! sedert den dag mijner wedergeboorte heb ik den Heere in Zijn aangezicht gewantrouwd, zonder blozen in Zijne tegenwoordigheid gemurmureerd, Hem aanbeden op ene onachtzame wijs, en gezondigd zonder mij daarover te bedroeven, Indien mijn voorhoofd niet van diamant ware, harder dan een keisteen, zou ik meer heilige vrees, meer verbrijzeling des harten kennen. Wee mij, ik ben een van die schaamtelozen uit Israël. En tweede beschuldiging is die van verharding des harten, en ik zal niet trachten mij hiervan vrij te pleiten. Eens had ik niets dan een stenen hart, en ofschoon ik nu uit genade een nieuw, een vleses hart ontvangen heb, is er nog veel van mijne vroegere hardheid overgebleven. Ik werd niet door den dood van Jezus bewogen, zo als ik behoorde, ook werd ik niet door den verloren toestand mijner medemensen, door de boosheid der tijden, de kastijdingen van mijn hemelsen Vader, mijne eigene overtredingen zodanig getroffen als ik moest. O, dat mijn hart mocht smelten bij het verhaal van het lijden en den dood mijns Verlossers! Gave God dat ik verlost werd van dezen ondersten molensteen in mijn binnenste, van dit hatelijke lichaam der doods. Geloofd zij de naam des Heeren, de kwaal is niet ongeneeslijk, het dierbaar bloed van den Zaligmaker is het algemene middel ter oplossing en zal mij, mij zelf kunnen week maken, dat mijn hart versmelt gelijk was bij het vuur.

8. En toch zend Ik u tot hen, om het in Hoofdst. 2:5 genoemde doel, en opdat zij nu, hoewel zij tegen u zullen strijden, toch u niet overwinnen (Jer. 1:18), a) ziet Ik hebter vervulling van uwen naam (2 Kon. 24:16) uw aangezicht stijf gemaakt tegen hun aangezichten, en uw voorhoofd stijf tegen hun voorhoofd.

a) Micha 3:8.

9. Uw voorhoofd heb Ik gemaakt als een diamant, die harder is dan a) ene rots. Ik heb dat gedaan, om hun sterkte in de boosheid, door de sterkte Mijner almachtige Godheid te overwinnen: b) vrees hen nieten ontzet u niet voor hun aangezichten, omdat zij een weerspannig huis zijn. Het zal u toch gelukken, ondanks al hun ongehoorzaamheid, in Mijn woord vast te staan.

a) Jer. 5:3 b) Jer. 1:8, 17. Ezech. 2:6. 1 Petr. 3:14.

Uit de hier genoemde vatbaarheid der heidenen volgt zo zeker, dat de zaligheid hun eens nog op werkzame wijze zal worden aangeboden, daar God den dood des zondaars niet wil, maar daarin lust heeft, dat hij zich bekere en leve. Ook is het woord, dat zulk vatbaarheid, in geval de zending van den Profeet tot de heidenen gericht ware, de uitwendige moeilijkheden zou overwinnen, in het Oude Testament bewaarheid in de geschiedenis van Naäman den Syriër en den Profeet Jona, in het Nieuwe Testament in de geschiedenis der Kananese vrouw en van den hoofdman te Kapérnaüm.

Maar het was toen nog niet de tijd der heidenen; het was nog de tijd van Israël, tot hetwelk ook de Heere zelf wilde komen, wiens voorlopers de Profeten waren.

Dat de taal van Israël de heilige taal was, in welke God van ouds af tot Zijn volk had gesproken, moest ook voor den inhoud de werkzaamheid van Ezechiël onder Israël uitwendig verlichten. Het is ook nu niet zelden gemakkelijker, op wereldse mensen te werken, dan op mensen, die met de tale Kanaäns van jongs af vertrouwd zijn (Jes. 19:18). Juist omdat Israël dadelijk verstond, waarover Ezechiël handelde, deed zijn tegenzin tegen Gods woord hem dadelijk uit den weg gaan. Bij de heidenen was meer moeilijkheid door de taal en meer gemakkelijker door de gesteldheid des harten, bij Israël was het omgekeerde, meer gemakkelijker door de taal, maar meer moeilijkheid door den toestand des harten.

Volgens hetgeen hier van de hardheid van der Joden hart gezegd wordt, moeten wij verwachten, dat alleen een bijzonder werk van Gods genade, ene buitengewone hulp van den hemel hun tegenstand zal verbreken; dat echter ook ene grote scheiding en schifting onder hen zal plaats hebben, welke de verkiezing (Rom. 11:7) op nieuw zal doen uitkomen (Openb. 12:7-12; 7:1-8 en 14:1-5 God wijkt voor geen mens; niet dat de Geest, dien Hij aan Zijne dienaren en werktuigen geeft, een hardnekkige Geest is, die bij eigen zin blijft, maar wel geeft Hij hem zulke krachtige en machtige woorden, dat niemand kan tegenspreken (Luk. 21:15. Efez. 6:19).

10. Verder zei Hij tot mij, nog ene vermaning ten slotte verbindende aan mijne heenzending: Mensenkind! vat al Mijne woorden, die Ikvervolgens, zo dikwijls gij aanleiding zult hebben, om uw profetisch ambt te volbrengen, tot u spreken zal, in uw hart, zodat gij er veel liefde voor gevoelt (1 Petr. 2:2), en hoor ze met uwe oren, met ingespannen opmerkzaamheid, opdat gij ze daarna ook weer getrouw moogt mededelen.

11. En hiermede sluit Ik Mijne inleidende openbaring aan u, ga henen, kom tot de weggevoerden, tot de kinderen uws 1) volks, en spreek tot hen wat Ik in elk bijzonder geval u zal opdragen, en zeg tot hentoet inleiding van elke prediking: Zo zegt de Heere HEERE! Alsdan hebt gij niet verder te vragen naar de uitwerking van uw woord, daaromtrent geldt het in Hoofdst. 2:5 gezegde: a) hetzij dat zij horen zullen, of hetzij dat zij het laten zullen 2). Gij hebt alleen uwe roeping getrouw waar te nemen.

a) Ezech. 2:5, 7.

1) Het volk Israëls is hier niet meer Gods volk, maar volk van Ezechiël. Uw volk, zegt de Heere en niet, Mijn volk. Israël heeft het verbond verbroken, heeft God den rug toegekeerd, de afgoden nagehoereerd en is daarom van den Heere verlaten, in zo verre dat Hij het op dit ogenblik niet meer als Zijn volk erkent.

2) Wie zal horen, moet vertrouwen stellen in hem die spreekt; hij moet begeerte hebben om te horen, opdat hij het oor aan het Woord moge lenen. Hij hoort niet, wiens hart er niet bij is (Hand. 16:14)

De Profeet moet spreken, men moge horen of niet; dat is de beslistheid van den man Gods, die een voorhoofd als een diamant.

Bij de inleiding van een predikant in zijn ambt: 1) wat de gemeente in het oog moet houden, namelijk, dat de prediker ook wel een mens is, maar dien God op zijne voeten stelt. 2) Wat de prediker in acht moet nemen, dat namelijk God met hem wil spreken, dat dus ook hij een hoorder moet geweest zijn, voordat hij voor de toehoorders optreedt; dan moet hij echter niet meer naar de toehoorders zien, doch alleen op den Heere.

12.

IV. Vs. 12-21. Nadat de Profeet tot zijn roeping was toegerust en met het volk, waarmee hij te doen heeft, bekend was gemaakt, wordt hij nu ook door den Heere als in den geest naar de plaats van zijne werkzaamheid geveerd. Zwijgend en treurig zit hij ter neer onder degenen, tot welke hij geroepen is. Daarna komt echter tot hem de laatste instructie des Heeren, die tot volmaking van zijne roeping nog gevorderd wordt Deze houdt hem Zijn eigenlijk doel voor ogen, hetwelk daarin bestaat, dat hij een wachter voor Israël moet zijn, Gods woord tot hen moet brengen en hen van Gods wege waarschuwen. Zo wordt hem verklaard, hoever zijne verantwoordelijkheid zich uitstrekt, en in hoeverre hij op goeden uitslag kan rekenen.

12. Toen nam de Geest mij op 1), terwijl ik mij nog altijd in den toestand van verrukking bevond, en ik hoorde, terwijl ik zo daarheen werd gevoerd met het gezicht naar het doel der beweging gekeerd, achter mij eens stem van grote ruisching, zeggende: Geloofd zij de heerlijkheid des HEEREN uit Zijne plaats, 2) waar zij aan u kenbaar is geworden.

1) Dit wil niet zeggen dat de Profeet werkelijk van de ene plaats naar de andere wordt gevoerd, maar wat hier gezegd wordt behoort bij het visioen, hetwelk hij ontvangt.

Dit blijkt duidelijk uit het volgende vers en evenzeer uit het feit dat hij in vs. 23 hetzelfde ondervindt.

2) Er is geen twijfel aan of deze lofzang moest passend gemaakt worden bij de tegenwoordige omstandigheid, welke waargenomen werd. Terwijl derhalve die stem ruistte, wilde God de tegenruischende stemmen der volken verdoven, waar Hij bedacht, dat deze Hem beledigden. Wij weten nu dat dit volk een klagend volk was, en immer murmurerende wanneer het meende harder behandeld te worden dan billijk was. Alzo wordt de glorie Gods gesteld tegen

alle goddeloze en heiligschennende lasteringen, welke de Joden tegen God gewoon waren voort te brengen, alsof Hij wredelijk met hen handelde. In summa deze stem onderdrukte alle valse aanklachten waarmee toen de goddelozen de ere Gods geheel trachtten te vernietigen.

13. En ik hoorde behalve dat bepaalde lofgezag, tevens het geluid van der dieren vleugelen, die op de wijze bij Hoofdst. 1:9 en 11 genoemd, de een den ander raakten, en het geluid der raderen tegenover hen liet zich horen, en het geluid ener grote ruisching 1); zo ontstond als een akkoord van drie zamenstemmende tonen.

1) De stem van het groot geruis-dat is het opbreken der ontzaglijke verschijning, voor welke de Profeet vroeger (Hoofdst. 1:28) op de aarde was neergevallen, maar even als Jesaja in den tempel het driemaal Heilig des Heeren Zebaoth uit den mond der Serafim vernomen heeft, zo prijzen bij het verdwijnen nog de vier levende wezens van hun plaats Jehova's heerlijkheid. Wonderbaar lieflijk klinkt het gezang, terwijl wij ten laatste nog eens het ontzaglijk ruisen der vleugelen en het geweldig geraas der raderen vernemen; dat zijn de tonen der verhevenste muziek, die het heelal zelf laat horen. Schoon is de in elkaar grijpende harmonie op den voorgrond geplaatst door de gelukkige uitdrukking, dat de vleugelen der levenden elkaar kussen. Hoe vreselijk ook het geraas van vleugelslag en het raderwerk der schepping zij, er is daarin toch overeenstemming en liefde; wij horen ten laatste het zachte, lieflijke suizen, dat uit donder en aardbeving aan Elia zich liet horen als Gods innigste, heiligste wezen.

14. Toen hief de Geest mij op, en nam mij weg, en Ik ging henen, bitterlijk bedroefd door de hitte mijns geestes 1); maar de hand des HEEREN was sterk op mij.

1) De Profeet bevindt zich, als Gods macht hem op de plaats zijner bestemming brengt, in ene eigenaardige stemming. Door twee uitdrukkingen, "bitter" en "hitte des geestes" wordt deze stemming uitgedrukt, zowel bitterheid en treurigheid als toorn en ontevredenheid zijn in hem, en wel beide opwellingen te zamen; hij is in ontevredenheid treurig. Wat dezen storm van droefheid in hem opwekt, is zeker de hem voor ogen gestelde zonde van Israël, de hem getoonde oordelen over het volk, de moeilijkheid en vruchteloosheid der hem opgedragene roeping, alles met elkaar maakt hem treurig en moedeloos, dat hij zeker niet in staat is zijn werk aan te vangen, en het hem gaat als Mozes, Jesaja en Jona, als zij worden geroepen. Maar dezelfde hand en macht Gods, die hem op de plaats van zijn werk zet, houdt hem ook met vaste kracht in dezen inwendigen strijd.

Wij moeten vol van Gods toorn zijn over de zonde, vooral waar zij reeds straf, oordeel der verharding geworden is; maar ons gevoel tegenover de zonde kan om de liefde tot de mensen slechts smart zijn, als bij Ezechiël, of treurigheid, wanneer men alzo den melancholischen lijdzamen Jeremia (Jer. 6:11) van den cholerischen energischen Ezechiël wil onderscheiden. De dienaar Gods, die de laatste gevoelens naar karakter en omstandigheden niet in zich vond, moest tot nadenken komen, en leed over zich zelve dragen. Toorn zonder liefde is van den duivel en niet van God, even als ene liefde, die niet kan toornig worden, alleen natuur en menselijke zwakheid is.

Dit nu is gemakkelijk over te brengen, (n. l. met hetgeen vroeger gezegd, dat de rol hem zoet was als honing). De Profeet toch was niet geheel ontbloot van alle gevoel. Ofschoon hij zich geheel aan God gewijd had en niets in ijver en opgewektheid had verzuimd, had hij toch nog iets menselijks behouden. Vandaar de bitterheid des geestes waarvan hij spreekt, die hij daarom zijn geest noemt. Waar er een stilzwijgende tegenstelling schijnt te zijn tussen die beweging, waardoor hij was weggevoerd en tussen het gevolg, werd hij wel niet geheel bedorven, maar was hij toch verre af van de genade des Geestes, dewijl de Profeet zo door ijverzucht verteerd werd dat hij bijna de bevelen Gods vergat, die hij op zich genomen had.

Hebr. : "bitter in de verhitting mijns geestes. " Toen de profetische verrukking geëindigd was, en Ezechiël inzag wat last hem op den schouder werd gelegd, werd hij bedroefd en neerslachtig; het boek, dat aan Johannes te eten gegeven werd, was wel zoet in zijnen mond, maar bitter in den buik.

15. En Ik kwam tot de weggevoerden te Tel-Abib (= aren-heuvel), ene stad op ene hoogte in een vruchtbaar dal, rijk in koren, tot de gevangenen, die aan de rivier Chebar woonden; en ik bleef daar op den heuvel nederzitten, waar zij woonden; ja ik bleef daar verbaasd in het midden van hen a) zeven dagen. 1) Ik bleef daar treurig alleen met God bezig, om den indruk, dien het tot mij gekomen Godswoord op mijn gemoed had gemaakt, te bemachtigen, en mij voor het intreden in mijn profetenambt voor te bereiden.

a) Job 2:13.

1) Als de Profeet zit, rustig en stil zeven dagen, dan is het volstrekt niet twijfelachtig, of op die wijze heeft God hem voorbereid, om later met te groter verwondering van geheel het volk beginnen te spreken. Het moet toch niet ongerijmd schijnen, dat hij stom ter neer zat, waar hij toch door God was gezonden. Want dit is niet geschied uit luiheid of uit enigen aandrang, die aan een gebrek moet worden toegeschreven, maar zo had hij het ambt om te leren ontvangen, dat hij nog niet was voorzien van bepaalde bevelen, evenals iemand of door een koning of door de Senaat tot gezant kan gekozen zijn, doch naderhand omtrent de bevelen bericht ontvangt. Zo ook was de Profeet geroepen tot het profetisch ambt, maar hij wist nog niet wat hij moest zeggen.

Reeds deze houding van den Profeet was voor Israël een begin zijner prediking, al was het ook nog ene prediking zonder woorden; zij konden opmerken, dat er iets buitengewoons met hem moest zijn voorgevallen, en hadden begerig moeten vernemen, wat de Heere door zijnen mond hun zou verkondigen. zij zullen echter wel weinig acht op hem hebben gegeven, of hem zelfs wel voor enen gek hebben uitgemaakt.

De zeven dagen zijn niet zo zeer treurdagen, als wel dagen van voorbereiding en wijding tot den dienst, waartoe God hem geroepen had, zie Exod. 29:29 en vv. en Lev. 8:33 vv.

Het was ten gevolge van het ontvangen gezicht en ter voorbereiding, wat de Heere tot hem verder zou spreken.

16. Het gebeurde nu ten einde van zeven dagen, welke zulk ene heiliging aan den dienst van God vorderde (Ex. 29:30. Lev. 8:33 vv. 2 Kron. 29:17 dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, mij zowel de eigenlijke betekenis en grote verantwoordelijkheid van mijne roeping voorhoudende, als ook datgene, waarnaar ik mijne getrouwheid daarin moest afmeten, zeggende:

1) Hier wordt de algemene regel beschreven voor alle Profeten en herders der kerk, n. l. dat zij het woord uit den mond Gods zonden horen, door welke aanduiding God heeft willen uitsluiten, al wat de mensen uit zichzelf voortbrengen of verzinnen. Het is niet twijfelachtig, waar God Zich alleen het recht van spreken voorbehoudt, of hij beveelt allen mensen stom te zijn, opdat zij niet iets eigens voortbrengen; vervolgens, wanneer Hij hen beveelt te horen uit Zijn mond, of hij werpt een teugel aan, opdat zij niets verzinnen of overmoedig zijn op hun eigene verdichtselen, opdat zij niet dit of dat durven gevoelen. Vervolgens zien wij dat hier weggecijferd wordt, al wat de mensen uit zich zelf voortbrengen, waar God alleen wil gehoord worden. Want Hij verenigt zich hier niet met anderen als met de menigte, alsof Hij wilde ten dele gehoord worden. Hij neemt derhalve voor Zich wat wij terecht aan het hoogste gezag moeten toekennen, n. l. dat wij aan Zijn mond hangen.

17. a) Mensenkind! Ik heb u tot enen wachter, tot enen, die op enen hogen wachttoren is geplaatst, die als gevaar nadert het teken moet geven (Jer. 6:17); gesteld over het huis Israëls; zo zult gij daar Ik (Amos 3:7) niets doe, of Ik openbaar vooraf Mijn geheim aan de Profeten, Mijne knechten, het woord uit Mijnen mond horen. Ik zal Mijn geheim: het verborgen raadsbesluit Mijner naderende oordelen, aan u bekend laten worden, en alsdan zult gij op grond van het ontvangen woord, hen van Mijnentwege waarschuwen voor het dreigend gevaar, opdat zij zich bekeren en leven, want Ik heb geen lust in den dood des zondaars (Hoofdst. 18:23 en 32; 33:11).

a) Jes. 62:6. Ezech. 33:7. 1 Tim. 3:1.

18. Als Ik, gelijk gij dan ook dat woord uit Mijnen mond zult horen, tot den goddeloze zeg: Gij zult volgens Mijnen over u besloten raad den dood sterven, en gij waarschuwt hem niet volgens uwen plicht als wachter, en spreekt niet, om den goddeloze van zijnen goddelozen weg te waarschuwen, opdat gij hem in het leven behoudt, ten gevolge zijner bekering, die goddeloze zal in zijne ongerechtigheid sterven, want ook zonder de bijzondere openbaring, die Ik door hem ten dele wilde laten, had hij toch in Mozes en de andere Profeten reeds getuigenis tegen de zonde, en licht genoeg om den weg der gerechtigheid te vinden, wanneer hij ernstig had gewild, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eisen, even als waart gij het, die hem hadt gedood (Gen. 9:5 v.).

19. Doch als gij uwen plicht getrouw waarneemt en den goddeloze waarschuwt en hij zich ondanks dat van zijne goddeloosheid harten en van zijnen goddelozen weg en wandel niet bekeert, hij zal in zijne ongerechtigheid sterven, die ook zonder uwe bijzondere waarschuwing reeds het oordeel waardig was, maar bij zulk ene verharding zeker den dood heeft verdiend; maar gij hebt uwe ziel bevrijd, zodat gene bloedschuld aan u kleeft.

Zeer juist merkt Hengstenberg hier op, dat de "goddeloze" hier niet een enkel individu is, maar een ideaal persoon, de gepersonificeerde soort. In de toen zo diep gezonken tijden was het begrip van den goddeloze en dat van het volk vrij wel één, daar dan de zending der Profeten het geheel des volks aanging, was niet zozeer de bijzondere zielenzorg, als wel de openbare prediking hun opgelegd, en zo hebben ook Ezechiëls voorzeggingen over 't algemeen ene nationale betekenis; met de bijzondere personen als zodanig heeft hij nooit te doen. Wanneer intussen bij verdere ontwikkeling dezer gedachte wordt beweerd, dat ook de rechtvaardige, over wien de beide volgende verzen handelen, hetzelfde subject aanwijst, en wel Israël naar zijne eigenlijke bestemming en naar zijn beter verleden (vgl. Jes. 1:21 1), dan verkrijgen wij op die wijze gene bevredigende verklaring. Integendeel wordt in het volgende van het groot geheel des volks, zo als dat naar zijne overwegende meerderheid "de goddeloze" wordt geheten, het kleine deel der beter gezinden afgescheiden, die echter toch ook wel velerlei aandeel hadden aan het goddeloze, en in gevaar waren door het zuurdeeg der groot menigte geheel doorzuurd te worden. Deze rechtvaardige is het dan, die er voor moet bewaard worden, dat hij zich niet van zijne gerechtigheid afkere, en die nu, als hij "niet zondigt, " zich niet in de algemene goddeloosheid laat verstrikken, dit verkrijgt, dat hij leeft; opmerkelijk is het dadelijk, op den eersten blik, dat van de zijde der goddelozen slechts dat ene wordt in ogenschouw genomen, dat hij sterft, en het voor den Profeet alleen de vraag is, of hij voor dat sterven verantwoordelijk is of niet. Van een zich bekeren er levend blijven is alleen als goddelijke bedoeling maar niet als werkelijk gevolg sprake. Dit is zeer goed daaruit te verklaren, dat ontkent het gehele huis van Israël, d. i. het huis van Israël in zijn geheel, reeds vast staat, wat in vs. 7 is gezegd. Daarentegen wordt omtrent de rechtvaardigen dadelijk zo gesteld, dat hij, die zich van zijne gerechtigheid afkeert, des Profeten verantwoordelijkheid wordt er naar afgemeten, of hij het van zijne zijde aan de waarschuwing heeft laten ontbreken, zodat hij in zijne zonde gestorven is, of dat hij die waarschuwing heeft laten plaats vinden. In dit tweede gedeelte wordt we der slechts ene zaak in beschouwing genomen, namelijk, dat de gewaarschuwde niet zondigt en blijft leven, terwijl al het andere geheel buiten ogenschouw blijft. Hier bij het kleinere, betrekkelijk rechtvaardige gedeelte, dat echter in gevaar is van door den zuurdesem der grote massa te worden aangestoken, moet dus den Profeet bepaald een werkelijk gevolg zijner prediking voor ogen worden gesteld, gelijk hem vroeger bij Israël in 't algemeen, zulk een uitzicht bepaald was afgesneden. Zo alleen, menen wij, wordt de plaats juist opgevat.

Wij hebben de verklaring van Hengstenberg en Dächsel laten staan, opdat men kunne zien, hoe door velen gedacht wordt over "de goddelozen" en "de rechtvaardigen". Wij voor ons zijn echter van mening, dat ook hier wel degelijk gedacht wordt aan bijzondere personen. Het is volkomen waar, Israël als volk was niet te redden van de slavernij van Babel, maar uit Israël waren er nog wel te redden uit het algemeen verderf, hetwelk onder Israël werd gevonden. En daartoe wordt de Profeet gezonden, om zowel den goddeloze als den rechtvaardige te waarschuwen, opdat de goddeloze leerde wandelen op den weg des behouds en de rechtvaardige behoed werd voor afval.

20. a) Als ook een rechtvaardige zich van zijne gerechtigheid 1) afkeert, door naar de zijde der goddelozen over te gaan (vs. 18), en onrecht doet naar het voorbeeld van deze, en Ik enen aanstoot voor zijn aangezicht leg, daar Mijne gehele Regering zo is ingericht, dat die aan de

boze lusten zijns harten toegeeft ook gelegenheid vindt om daaraan bot te vieren, en verzoeking genoeg vindt, om den weg des verderfs te kiezen (2 Sam. 24:1), hij zal sterven; omdat gij hem niet gewaarschuwd hebt, hetwelk toch het werkzame tegengift moest zijn tegen de macht der verzoeking, en als het ware de wederopheffing van den aanstoot, die voor zijn aangezicht was gelegd, zal hij in zijne zonde, die hij heeft misdreven, sterven, en zijne gerechtigheden, die hij gedaan heeft, zullen niet gedacht worden. Hij zal daarin geen vrijbrief hebben voor straffelozen afval; maar zijn bloed zal Ik, even als dat van den goddeloze, dien gij niet gewaarschuwd hebt (vs. 18), van uwe hand eisen.

a) Ezech. 18:24; 33:12 vv.

1) Hier wordt niet bedoeld een werkelijk wedergeborene, want voor dien is volstrekte afval onmogelijk, maar iemand die althans voor het uitwendige zich nog aan God en Zijn dienst vasthield.

De gerechtigheid moet dan ook opgevat worden in den zin van zaakgerechtigheid, in het onderhouden van de Wet en van al wat God, de Heere, had verordineerd.

21. Doch als gij den rechtvaardige waarschuwt, opdat de rechtvaardige niet zondige, waarvan hij reeds met het afkeren van zijne gerechtigheid een begin heeft gemaakt, en hij niet zondigt, niet voortgaat op den verkeerden weg, maar tot den waren weg terugkeert, hij zal zeker leven, omdat hij gewaarschuwd is, en de bedoeling, met welke Ik u tot een wachter gesteld heb (vs. 17) aan zijn hart is bereikt; en gij hebt hier op ene veel zaliger wijze dan in het geval van vs. 19 uwe ziel bevrijd 1).

1) Wanneer de Profeet zijnen plicht verzuimt, komt dat den goddeloze niet ten goede, hij sterft om zijne misdaad, hij heeft toch Mozes. Waar de openbare leraars hun plicht niet doen, daar is toch de Heilige Schrift aanwezig en het is een ieders eigen schuld, wanneer hij zich door die stem niet tot bekering laat leiden. Maar aan den ontrouwen dienaar Gods wordt in zulk een geval de bedreiging vervuld, volgens welke God van hem, die bloed vergiet, de ziel des mensen wil vorderen; want het woord: "wie bloed vergiet, " heeft niet slechts betrekking op den gewonen moordenaar, het geldt al degenen, die op enige wijze door daad of nalatigheid tegen het leven des naasten handelen, het geldt in 't bijzonder hen, die niet getrouw zijn in het ambt, dat tot leven en zaligheid moet leiden.

Gij zult verantwoordelijk zijn voor den dood des zondaars, wanneer gij niet hebt gewaarschuwd, gelijk iemand, die zijn naaste in doodsgevaar ziet verkeren en hem niet waarschuwt, mede schuld heeft aan zijn dood en voor zijne nalatigheid in zo gewichtig ene zaak geoordeeld en gestraft wordt.

Het zijn voor God nog lang niet zulke erge moordenaars, die door beulshanden moeten sterren, als vele zeer gemoedelijke, zeer beschaafde mensen zijn, die op hun ambt als op een goed inkomen nederliggen, maar door hun voorbeeld, of doordat zij slechts stomme honden zijn, de zielen in de hel laten verderven.

Wanneer een leraar niet met allen ernst de zaligheid zijner toehoorders zoekt, is dit een zeker teken, dat hij voor zijne eigene zaligheid niet waarlijk bekommerd is, want waar het ene is, kan het andere niet uitblijven. 0

22.

B. Nu begint het eerste gedeelte der voorzeggingen van Ezechiël, die doorgaans op de verwoesting van Jeruzalem zien en van Hoofdst. 3:22-24 :27 loopt, Even als in Hoofdst. 1:1 nauwkeurig de tijd werd aangegeven, op welken de Profeet de openbaring van God had, welke hem tot zijn ambt riep, zo worden ook vervolgens de tijdpunten, op welke de opdracht Gods tot hem komt nauwkeurig aangegeven na het jaar sedert de wegvoering van den koning Jojachin en volgens dag en maand van het jaar (Hoofdst. 8:1; 20:1; 24:1 En daar nu voor Hoofdst. 1-7 het vijfde, voor 8-19 het zesde, voor 20-23 het zevende, en voor hoofdst. 24 het negende jaar sedert die wegvoering is aangegeven, zo blijkt, dat de voorzeggingen juist volgens tijdorde zijn gerangschikt. Het beeld der Profetische werkzaamheid stelt zich alzo bij Ezechiël voor als in een door hem zelve voortgezet profetisch dagboek, en dat heeft Zijne deugdelijke reden: "daar de werkzaamheid der Profeten voornamelijk ene geestelijke was, bestaande in de prediking des Woords, daar is mededeling en bewaring van dit Woord zelf de schildering van hun werkzaamheid, eigenlijk hun profetische biografie. HÄVERNICK).

I. Vs. 22-27. In de eerste afdeling die van Hoofdst. 3:22-7 :27 loopt, en nog in het eerste jaar van Ezechiëls roeping valt: hebben wij de eerste algemene volvoering voor ons van hetgeen den Profeet was opgedragen. De ondergang, die Juda en Jeruzalem wacht, met alle zijne verschrikkingen, wordt zeer omstandig meegedeeld. Aan die afdeling gaat de inleiding, die voor ons ligt, vooraf. Dadelijk na zijne roeping en nog op dezelfde plaats, waar het laatste woord der roeping tot hem was gekomen (vs. 17-21), dus te Tel-Abib, verkrijgt Ezechiël ook de eerste bijzondere opdracht. Terwijl hem wordt geboden uit het midden der gevangenen, onder welke hij zich ophoudt, naar buiten in het veld te gaan, om Gods openbaring te ontvangen, en hij aan dit bevel gehoorzaamt, verschijnt hem daar in de eenzaamheid wederom het Goddelijk gezicht, dat hij aan den Chebar had, en geeft hem eerst algemene aanwijzingen, hoe hij zich bij de volvoering der Goddelijke opdrachten moet gedragen.

22. En de hand des HEEREN was daar, waar het woord vs 17 vv. tot mij was gekomen, dus in de stad, die de Aren-heuvel genaamd wordt, op mij, maakte zich van mij meester en plaatste mij in den toestand van verrukking (Hoofdst. 1:3), en Hij zei tot mij: Maak U op, ga uit in de vallei, in het dal, waartoe Tel-Abib behoort, en Ik zal daar met U spreken.

23. En ik maakte mij op, en ging uit in de vallei, en ziet de heerlijkheid des HEEREN stond aldaar voor het mij geopend oog des geestes (2 Kon. 6:17. Openb. 1:10), gelijk de heerlijkheid, die ik gezien had, toen ik de openbaring ontving (Hoofdst. 1:4 vv.) bij de rivier Chebar; en ik viel even als toen (Hoofdst. 1:28), op mijn aangezicht.

Afgescheiden zijn is de voorwaarde tot het ontvangen van Goddelijke mededelingen. God openbaart zich alleen dan aan het gemoed, wanneer het zich aan wereldsen invloed geheel onttrokken heeft.

Ook van Christus lezen wij, dat Hij soms in de eenzaamheid is gegaan; overigens scheidt ook inwendig verschil ons van de wereld af, al zijn wij ook midden in de wereld. (H. en HFM).

Hier is een dal nabij den Chaboras bedoeld, en dit wordt door het bepalend lidwoord als een den Profeet wel bekend dal aangewezen. Juist in de keerpunten en bij de hoofd-werkzaamheden van zijne profetische werkzaamheid (vgl. Hoofdst. 8:4 vv. 43:1 vv. 1) verschijnt God aan Ezechiël, en wel altijd op dezelfde wijze als bij zijne roeping. Wij zullen echter niet mogen zeggen, dat God aan Ezechiël later zo verschijnt, omdat Hij hem bij zijne roeping zo is verschenen, maar omgekeerd, omdat God later hem bij Zijne profetische werkzaamheid zo wilde en moest verschijnen, daarom verscheen Hij hem reeds bij zijne roeping in die gedaante-die verschijning van God staat tot Zijn gehele leven als Profeet in ene bepaalde betrekking.

24. Toen kwam de Geest in mij, er kwam weer levenskracht in mij, even als in Hoofdst. 2:1 v. en deze stelde mij op mijne voeten, en Hij sprak met mij, en Hij zei tot mij: Ga naar de stad, besluit u binnen in uw huis; ga tot niemand, behalve waar gij een buitengewoon bevel om uit te gaan van Mij ontvangt (Hoofdst. 12:1 vv).

Dit opsluiten in huis, gelijk ook het binden met touwen, vs. 25 en het verstommen vs. 26 moet niet als voorbeduidend worden aangemerkt, maar enkel als zinnebeeldige dichterspraak. God, die in dit Hoofdstuk aan Ezechiël zijnen plicht als Profeet voorschrijft, beveelt hem hier, dat hij zich nooit aan het volk zal mogen vertonen, dan wanneer God hem daartoe roept of vrijheid verleent, en dat hij niet tot hen spreken mag als vermaner en raadgever, dan wanneer God hem eerst Zijnen wil heeft geopenbaard. Dit nu drukt de dichter in den profetischen stijl elders uit: "gij zult u opsluiten in uw huis; wanneer gij lust moogt gevoelen mijn u aan het volk te vertonen, moet het u zijn, alsof gij met touwen waart vastgehouden; verlangt gij uwe landgenoten toe te spreken, het zal zijn alsof Ik uwe tong aan uw gehemelte had vastgehecht; dit weerspannig geslacht is niet altijd onderricht waardig, noch vatbaar daarvoor. Maar wanneer Ik u Mijne openbaringen mededeel, dan moogt gij vrij uitgaan, en spreken met al de vrijmoedigheid en kracht van een waren Profeet, en dan behoeft gij u ook over den uitslag niet te bekommeren. Zonder mijn bevel moogt gij niets doen, daarmee alles.

25. Want u aangaande, mensenkind! ziet zij zouden 1) dikke touwen aan u leggen, en zij zouden u daarmee binden; daarom zult gij niet uitgaan in het midden van hen. 2)

1) Of, men zal dikke touwen enz. en men zal u binden. Wie zullen dat doen? De volksgenoten? Maar nergens in het gehele Boek wordt ons gemeld, dat de Joden in Babel een vijandige houding tegen Ezechiël hebben aangenomen. In verband met Hoofdst. 4:8 nemen wij veel liever aan, dat dit van Gods wege zou worden gedaan. In vs. 24 beveelt God hem om binnen in zijn huis te blijven. In vs. 26 zegt de Heere dat Hij Ezechiëls tong aan zijn gehemelte zal doen kleven, zodat hij stom zal worden. Welnu ook dat binden met dikke touwen zou van den Heere geschieden, om hem te verhinderen uit zijn huis te gaan en tot zijn volk te spreken. Dit ligt geheel op de lijn van vs. 24 en 25.

Dit niet kunnen spreken was een gericht over Israël, vanwege hun weerspannigheid tegen den Heere.

2) Wanneer het binden van den Profeet van onzichtbare machten uitgaat zo is de uitdrukking ook niet letterlijk op te vatten, van een vinden met stoffelijke strikken, maar God bindt hem door geestelijk geweld, zodat hij noch zijn huis verlaten, noch tot zijn landgenoten kan heengaan, noch de hem voorgeschreven stelling kan veranderen. Dit geschiedt niet om hem de uitoefening van zijn beroep te verhinderen, maar integendeel om hem zo tot het hem bevolen werk geschikt te maken, dat de gevolgen er van te schitterender zijn.

De bedoeling ligt voor de hand. Hij zal zich afgescheiden gevoelen van Israël en enkel orgaan des Heeren HEEREN. Hij zal zwijgen, wanneer hij zwijgen moet en dan alleen spreken, wanneer de Heere God hem beveelt te spreken.

26. En Ik zal, om u het spreken onmogelijk te maken, uwe tong aan uw gehemelte doen kleven, dat gij stom worden zult, en zult hun niet zijn tot een bestraffenden man; a) want zij zijn een weerspannig huis, over hetwelk door dit verstommen de profetie van een gericht komt.

a) Ezech. 2:5.

27. Maar als Ik met u spreken zal, zo als dat op bepaalde tijden en met bepaalde bedoelingen toch zal geschieden, dat ik u een woord geef, om hun mede te delen, zal Ik uwen mond opendoen, en gij zult tot hen zeggen; Zo zegt de Heere HEERE! waarop gij dan laat volgen, wat gij moet mededelen. Wat het gevolg of de uitwerking aangaat, daarop is van toepassing de vaste regel (Hoofdst. 2:5, 7 3:11): Wie hoort, die hore, en wie het laat, die late het; het worde aan hun keuze overgelaten; want zij zijn een weerspannig huis, dat ik enigermate heb losgelaten.

Het besluiten in zijn huis moet zijne volksgenoten niet van hem afsluiten, want wat hij daar doet is voor het huis van Israël en geschiedt voor hun ogen (Hoofdst 4:3, 12; 8:1 1); maar hij moet voor hen een afgeslotene zijn, d. i. een die niet in hun midden mede uitgaat.

De Profeet moet zich in zijn huis opsluiten in tegenstelling tegen het openlijk optreden als redenaar. De naaste gedachte in vs. 25 is dan: zij mogen met u handelen zo als zij willen, toch zult gij niet als redenaar optreden, wanneer gij gene bijzondere opdracht van Mij hebt ontvangen. Het geval, dat naar de zaak slechts ondersteld is, wordt voorgedragen in den vorm als ware het werkelijk geschied, alleen voor het visioen is het werkelijk.

In plaats van hem de verzekering te geven van goed gevolg, wanneer hij te eniger tijd tot het volk zou spreken, laat God de zaak hier twijfelachtig, en Ezechiël moest daarover niet verslagen of ongerust zijn, maar het laten zijn zoals het wilde. Noch God, noch Zijn Profeet zullen er iets bij verliezen, maar de Profeet zal beloond worden, voor zijn getrouwheid in het bestraffen van zondaars, en God zal de ere van Zijn rechtvaardigheid ontvangen in het veroordelen van hen, omdat zij de bestraffing niet hebben aangenomen.

Dat de Profeet tot aan het uitspreken der Hem van God gegevene woorden zich van alle spreken onthoudt, moet aan de ene zijde de woorden Gods, die hij uitspreekt des te duidelijker als zodanige laten voorkomen, aan de andere zijde zijnen hoorders een getuigenis zijn van stomme smart, waarmee de inhoud van Gods woorden hem vervult en naar recht ook hem moest vervullen.

Dit zich stom houden, volgens hetwelk hij alleen dan moest spreken, wanneer God hem den mond zou openen tot het uitspreken van een hem ingegeven woord, wordt den Profeet in de eerste plaats wel opgelegd voor den duur der tijdruimte in onze afdeling vervat tot Hoofdst. 7:27; maar de Goddelijke bedoeling strekt zich toch verder uit over den gehelen tijd, tot aan de vervulling zijner bedreigende voorzeggingen door Jeruzalems verwoesting.

Ten gevolge daarvan sprak hij in den tijd van nu tot Hoofdst. 24:27 (4 jaren en 6 maanden) alleen dan, wanneer God hem tegen Israël te spreken gaf; in den tijd tussen Hoofdst. 24:27 en 33:21 (3 jaren) sprak hij ook niet tegen Israël, maar was geheel stom, wanneer God hem gene bedreigingen tegen buitenlandse volken gaf uit te spreken. Toen echter na Hoofdst. 33:21 Jeruzalem was veroverd werd de stomheid van hem weggenomen, opdat hij verder zegen aankondigen zou.

Het is geen goed teken, wanneer God Zijnen knechten, om de verkeerdheid als het ware den mond snoert, en alle opgewektheid tot spreken ontnemt (Hand. 16:6).

HOOFDSTUK 4.

DE BELEGERING DER STAD JERUZALEM VOORAFGEBEELD.

Vs. 1-17. Thans deelt de Heere Ezechiël den eersten profetischen last mede. Deze heeft betrekking op de belegering van Jeruzalem, en moet die belegering in symbolische tekenen voorstellen en haar also, door middel van levendig uitgevoerde beelden, van de zijde harer zekerheid, van hare oorzaak, verschrikkingen en gevolgen aan het voorstellingsvermogen duidelijk maken. Wat vooreerst de zekerheid aangaat, zo moet de Profeet de stad op enen tichelsteen tekenen, om haar heen ook de belegeringswerktuigen, tussen haar en hemzelve, in wien Gods verhouding hier wordt voorgesteld, ene ijzeren pan als scheidsmuur oprichten, en nu Zijn aangezicht tegen haar stellen, als dat hare belegering en haren ondergang bedoelt (vs. 1-3). Wat verder de oorzaken aangaat, zo worden nu de zonden van het gehele volk, in alle 12 stammen, als in één zamengevat. Voor het huis van Israël heeft Ezechiël 390 dagen hun misdaad te dragen, doordat hij onafgebroken op de linkerzijde moest liggen, en voor het huis van Juda 40 dagen, liggende op de rechterzijde, want Israëls schuld is ene 390 jarige en die van Juda ene 40 jarige (vs. 4-8). De verschrikkingen der belegering worden door het voedsel gedurende de 390 dagen, en de gevolgen of de ballingschap door de spijs gedurende het 40-daags nederliggen uitgedrukt (vs. 9-17).

1. En gij mensenkind! neem u in uw huis, waarin gij u hebt opgesloten (Hoofdst. 3:24), tot hetwelk echter uwe volksgenoten onverhinderden toegang hebben, om aan te zien, wat gij op mijn bevel doet (vs. 3 en 12), enen tichelsteen, enen in de zon gedroogden en gemakkelijk te bewerken steen van leem (Gen. 11:3. Jes. 9:10), en leg dien voor uw aangezicht, en bewerp, ontwerp, teken daarop in een eenvoudig plan, de stad Jeruzalem (liever: ene stad-Jeruzalem).

2. En maak ene belegering tegen haar, stel de op den tichelsteen getekende stad als ene belegerde voor, en bouw, om die voorstelling te geven tegen haar sterkten, in opgerichte belegeringstorens, die gij eveneens met den griffel op den steen ontwerpt, en werp tegen haar enen wal op (2 Kon. 25:1), en stel legers tegen haar, gereed tot ene langdurige insluiting, en zet tegen haar stormrammen rondom.

3. Verder, neem gij, die als Mijn Profeet des Heeren plaats inneemt, u ene ijzeren pan, en stel ze tussen u en den tichelsteen met zijne tekening tot enen ijzeren muur tussen u, Mijnen vertegenwoordiger, en tussen die stad. 1) Zo worde aanschouwelijk voorgesteld het woord Jes. 59:1 : Uwe ongerechtigheden maken ene scheiding tussen u en uwen God. (Klaagl. 3:44). Maak verder aanschouwelijk wat Ik, de Heere, met Jeruzalem voor heb, en richt uw aangezicht tegen haar, tonende, dat nu zonder genade of herroeping ondergang en verwoesting is voorgenomen, stel uw aangezicht dat zij in belegering kome, en gij zult ze belegeren, doordat gij over de pan heen de beeltenis der belegerde stad met strakke blikken aanstaart. Dit zij den huize Israëls een teken, waaruit zij, die het mede aanzien wat gij doet, en zij die het van die ooggetuigen horen, moeten opmerken wat er zal geschieden.

1) Opdat het aanwijze, dat Hij als het ware een ijzeren muur heeft daargesteld tussen Zich en de bergen, d. i. dat God, het besluit en het vonnis Gods tegen hen onherroepelijk is en dat God

noch de gebeden en klachten der burgers zal verhoren, noch voor hen zich tot mededogen laten bewegen.

Terwijl de man vervuld met Gods Geest niet mag spreken moet hij de stille spraak der Schrift laten lezen, en het symbool is zijn geschrift. Onder den tichelsteen moet men liever geen gebranden maar een zachten steen van leem verstaan, waarin de afbeelding van ene belegerde stad gemakkelijk kon getekend worden. Den inhoud van vs. 2 moet men niet zo opvatten, als moest de Profeet op den steen alleen het beeld der stad tekenen, de belegeringswerktuigen in figuren van andere stof om den beschreven steen plaatsens, want dan zou Jeruzalem het eerst op den steen moeten zijn ingetekend, dan zou het aanstonds door den steen zelve kunnen voorgesteld zijn. De uitdrukkingen "maak ene belegering tegen haar, bouw, werp op enz. willen zeggen dat de getekende voorstelling door de hand des Profeten de kracht had, om het voorgestelde ook werkelijk te laten worden, daar het teken op Gods bevel geschiedt. De handeling sluit zich aan de gewoonte in Babylonië en Assyrië aan, om in tichelstenen schrift en tekenen aan te brengen. Daarbij moet men opmerken, dat dergelijke tichelstenen gewoonlijk een voet lang en even zo breed waren, dat dus één ruimte genoeg aanbod, om alle de genoemde figuren op te nemen. In vs. 1 is de woordvoeging opmerkelijk, zo als zij in den grondtekst voorkomt; "teken daarop ene stad-Jeruzalem!" Eerst verkrijgt de Profeet dus in 't algemeen de opdracht, om ene stad ter belegering bestemd, te tekenen. De nadere bepaling die dan volgt, dat Jeruzalem die stad was, moet den indruk maken van het verrassende, onverwachte: hoe erg moet zij het hebben gemaakt, hoe geheel ontaard moet zij zijn geworden, wanneer de Heere dat met haar voor had. " Terwijl nu Ezechiël in vs. 3 #Eze den Heere voorstelt, die tussen Zich en Jeruzalem een scheidsmuur heeft opgericht, dat Hij om hunner zonden wil Zich verder niet meer over haar wil ontfermen, ja in de Chaldeën het zelf is, die de stad aanvalt en ze verwoest, ontvangen de ooggetuigen deze Goddelijke vermaning: "geeft geheel uwe sanguinische verwachtingen op, uwe politieke illusies; de enige weg tot zegen gaat door de bekering, welke wel het gericht over het geheel niet meer kan afwenden, maar toch kan bewerken, dat ieder voor zich te midden daarvan enen God van genade hebbe, en vervolgens ook, dat na het gericht zich Gods genade weer tot Zijn volk zal wenden.

Ontegenzeggelijk waar is het dat hier wordt aangeduid, Gods onveranderlijk besluit, om de stad over te geven in de handen der vijanden. De zonden van Israël hadden een ijzeren scheidsmuur opgetrokken tussen hen en hun God, en daarom kon niets Zijn besluit keren. Geen bekering van enkelen kon de verwoesting van stad en tempel in haar geheel tegen houden.

4. Waart gij in vs. 3 de vertegenwoordiger des Heeren; nu zult gij het ook zijn van het volk in zijne beide delen, het rijk der Tien stammen en het rijk van Juda. Lig gij ook neer, strek u op de aarde uit en lig daar van den 13den der vierde maand af op uwe linkerzijde, en leg daarop de ongerechtigheid van het huis Israëls, het noordelijk rijk, dat ondanks zijne grotere uitgestrektheid, toch innerlijk het mindere deel is, en waarmee dan ook de linkerzijde overeenkomt; neem die schuld op u, om voor te stellen wat Israël zal lijden; naar het getal der dagen, volgens Mijne uitdrukkelijke bepaling, die Ik nu laat volgen (vs. 5), dat gij daarop zult liggen, zult gij hun ongerechtigheid dragen. 1)

1) Dit is geen plaatsvervangend dragen, dit spreekt van zelf, maar een zinnebeeldig, een symbolisch dragen van de zonden van het rijk van Israël, gelijk straks van de zonden van het rijk van Juda.

Het is zamen 430 dagen, voorstellende 430 jaren. Zoals hier onder wordt aangegeven, menen velen dat hiermede bedoeld worden de zonden van opstand tegen den Heere vanaf de dagen van Salomo, wat het rijk van Israël betreft en van het rijk van Juda vanaf het 18de jaar van koning Josia. Onzes inziens ten onrechte. Wij vatten het meer typisch op, in den zin, dat gelijk voor het volk Israël eerst na 430 jaren er verlossing kwam uit de slavernij van Egypte en Israël dus gedurende 430 jaren de dagen der vreemdelingschap heeft doorleefd, zo ook zou naar een bepaalden tijd, den tijd Gods, hier voorgesteld onder het getal 430 de tijd der vreemdelingschap eindigen voor het zwaar beproefde volk in Babel.

Ongetwijfeld heeft Ezechiël ook al die dagen op de ene en de andere zijde gelegen. In vs. 12 staat toch uitdrukkelijk dat het voor hun, d. i. der Israëlieten ogen geschied is.

5. Want Ik heb u gegeven de jaren hunner ongerechtigheid, die voor hun rekening liggen, naar het getal der dagen; zo vele jaren als die hunner misdaad zijn, zo vele zult gij moeten nederliggen, namelijk drie honderd en negentig dagen, d. i. daar het vijfde jaar waarschijnlijk een schrikkeljaar is (Ex. 12:2), tot den 18den der vierde maand in het zesde jaar na Jojachins wegvoering; zo lang is het, dat a) gij de ongerechtigheid van het huis Israëls dragen zult.

a) Num. 14:34.

Het jaar, waarin de Heere Ezechiël dat liggen op de linkerzijde oplegt, is volgens Hoofdst. 1:1 vv. het jaar 594 v. C. Rekenen wij van hier 390 jaren terug, dan komen wij tot het jaar 984, dus op het einde van Salomo's regering (van 1015-975 v. C.), waarbij wij dan moeten vergelijken wat in 1 Kon. 11:26-40 verhaald is. De 390 jaren omvatten dus de schuld der 10 stammen van de eerste oproerige gedachten in den stam van Efraïm in het 31e jaar der regering van Salomo tot den tegenwoordigen tijd; want nog is er gene bekering des huizes Israëls te voorschijn gekomen, hoewel het reeds 128 jaren onder Gods straf gebogen ging-alzo moet de Profeet eerst om hunnentwil op de zijde liggen, en wel op de linker, want deze geeft de noordzijde te kennen (Gen. 13:9) en tevens de minder voordelige (Gen. 48:13 vv.).

6. Als gij nu deze 390 dagen voleinden zult, dragende de misdaad van het huis van Israël, lig ten andere male neervan den 19den der vierde maand in het zesde jaar af; en wel op uwe rechterzijde, die het rijk naar het zuiden voorstelt, hetwelk met bijzondere voorrechten is bedeeld, en gij zult de ongerechtigheid van het huis van Juda, die op 40 jaren moet gerekend worden, dragen veertig, dagen tot den 29sten der vijfde maand; Ik heb u (vs. 5) gegeven elken dag voor elk jaar.

Bij de berekening der schuld van Juda geeft dit de maat aan: even als in 2 Kon 17:24 v. gezegd wordt dat Jerobeam de stichter der zonde van Israël en de oorzaak zijner verwerping geweest is, zo ook in 2 Kon. 21:17 vv. 23:26; 24:3 en 15:4 wordt betuigd, dat Manasse door

zijn goddeloosheid het gericht over Juda onafwendbaar gemaakt heeft. Voor deze bijzondere heenwijzing naar den tijd van dezen koning spreekt bijv. ook de profetie in Hoofdst. 6:1 vv. Nu heeft deze 55 jaren (van 698-643 v. C.) geregeerd, wij weten uit 2 Kron. 33 vv. dat Gods oordeel hem trof, dat hij gevangen naar Babel werd gebracht, en na zijn bekering en bevrijding beter regeerde. Daar nu de mening, dat zijn terugkeren ongeveer in het jaar 668 (bij het begin der regering van Samufes) plaats had, alleen een vermoeden is, zo verhindert ons niets op grond van onze plaats daar voor het jaar 658 te stellen, zodat 698-658 v. C. de tijd der 40 jaren omvatten, welke het woord des Heeren hier bedoelt, terwijl de overige 15 jaren buiten aanmerking blijven, gelijk zij ook bij de bovenstaande getuigenissen over Manasse's goddeloosheid buiten aanmerking zijn gelaten. Opmerkelijk is overigens, dat de tijd van de stichting der Christelijke kerk in het jaar 30 na C. tot aan de tweede verwoesting van Jeruzalem in het jaar 70, welke tijd de maat van Israël vol maakte (Matth. 23:32 vv.) eveneens 40 jaren is.

7. Daarom zijn gij gedurende den tijd van 390 dagen (vs. 4 v.) uw aangezicht richten tegen den tichelsteen, waarop de belegering van Jeruzalem was getekend en uw arm zal ontbloot zijn, voorstellende Mijnen gestrekten arm (Jes. 52:10). en gij zult door deze gebaren tegen haar profeteren.

8. En ziet, Ik zal, daar gij natuurlijk het vermogen niet hebt, het liggen op ééne zijde gedurende zo vele dagen uit te houden, dikke touwen aan u leggen 1) Ik zal door wonderbare werking van Mijnen kant maken, dat gij u niet omkeert van uwe ene zijde tot uwe andere zijde, totdat gij de dagen uwer belegering, de belegering der stad, die gij als door u, Mijnen vertegenwoordiger, moet voorstellen (vs. 3), voleind hebt.

1) Dit dikke touwen aanleggen is hetzelfde als binden aan zijn leger, zodat hij zich niet van de ene naar de andere zijde kon wenden, totdat de tijd der belegering volbracht was. Hiermede zegt de Heere hem, dat Hij het mogelijk zal maken dat de Profeet op zijn leger blijft liggen. Alles wat de Profeet moet spreken, vertonen, afbeelden, is naar des Heeren bevel, maar de Heere geeft hem ook de wijsheid, de kracht, de moed en het vermogen er toe.

Gelijk de Heere God Mozes in staat stelde, veertig dagen en nachten op den berg te vertoeven door buitengewone invloeden, zo ook maakt de Heere het den Profeet mogelijk om aan dit Zijn bevel te voldoen, om zolang op ééne zijde te liggen, hetwelk op natuurlijke wijze schier onmogelijk scheen.

9. En neem gij voor u nu, tot uwe voeding gedurende dien tijd van 390 dagen, tarwe en gerst, en bonen, en linzen (2 Sam. 17:28), en heerse 1) geerst; en spelt (Ex. 9:32 en doe die in een vat, en maak die u tot brood, naar het getal der dagen (vs. 4 en 5), die gij op uwe linkerzijde nederliggen zult, drie honderd en negentig dagen zult gij dat eten, dus even zo vele broden.

1) De heerse was een langwerpige ronde, bruine vrucht, veel gelijkende op rijst, waaruit bij gebrek aan beter een minder goed brood werd gebakken.

10. Uwe spijs nu, die gij eten zult, zal in gewicht zijn twintig sikkelen daags (Lev. 19:37), zo zwaar zult gij ieder brood maken; van tijd tot tijd, des morgens, des middags en avonds zult gij die eten, telkens een der drie porties.

11. Gij zult ook op elken van die 390 dagen water naar zekere maat drinken, namelijk het zesde deel van een hin (Ex. 29:40); van tijd tot tijd naar de 3 maaltijden verdeeld, zult gij het drinken. 1)

In deze verzen is Ezechiël weer vertegenwoordiger van het volk even als in vs. 4-6, en nu moet hij den nood des volks gedurende den tijd der belegering voorstellen. Zij zullen alles wat maar tot brood kan worden gemaakt bij elkaar zoeken en het betere en slechtere tot ene gemengde spijs verwerken, maar nu ook voor elken maaltijd nauwkeurig moeten afdelen, totdat ook dit ten laatste niet meer mogelijk is en de hongersnood zich in zijne gehele vreeslijkheid laat gevoelen. Gelijk de Profeet zelf twee rollen vervult, daar hij nu eens den Heere (vs. 3 en 7), dan het volk (vs. 4-6 en 9-11) vertegenwoordigt, zo nu ook het getal der dagen, die hij eerst op de linkerzijde moet liggen. In vs. 4 v. beeldt dat de jaren der misdaad van het huis Israëls af, nu betekenen de 390 dagen, als werkelijke dagen genomen, den duur van den nood der belegerde stad, tot aan het in 2 Kon. 25:3 en Jer. 52:6 aangegeven tijdpunt, waarmee haar lot beslist was. Dit tijdpunt is de 9de dag der vierde maand (Thammuz) in het jaar 588 v. C. Daar nu een Hebreeuws jaar, wanneer het geen schrikkeljaar was (zulk een nemen wij voor 594 v. C. aan, zodat 589 er geen geweest zou zijn) 354 dagen telt (Ex. 12:2), zo leiden ons de 390 dagen rugwaarts gerekend tot het begin der 3de maand (Sivan, overeenstemmende met onzen Juni) van het jaar 589. Vier of vijf maanden vroeger was Nebukadnezar de belegering begonnen; zij bracht in 't eerst nog geen bijzonderen nood teweeg, daar het Egyptische leger tot ontzet der stad aanrukte, hetwelk de Chaldeënen eerst moesten terugslaan (2 Kon. 25:1) Daarop werd het echter met de belegering ernst, en deze tijd in het nu, dien de Profeet moet voorstellen, waarbij echter het ergste en zwaarste, dat nog op de 390 dagen volgde, eveneens buiten beschouwing blijft, als in Openb. 6:5 v. bij de belegering van Jeruzalem door de Romeinen in het jaar 70 na C. De voorzegging gaat in het volgende aanstonds voort om den troostelosen toestand des volks in de Babylonische ballingschap zelf voor te stellen, deze voorstelling verbindt zich met de 40 dagen, gedurende welke Ezechiël op zijne rechterzijde ligt en de misdaad van het huis van Juda draagt. Nadat hij $390 + 40 = 430$ dagen op beide zijden heeft gelegen, komt in Hoofdst. 5-7 Gods verdere opdracht en een woord der openbaring tot hem. Daarvoor hebben wij van den 29sten dag der vijfde maand tot den 5den dag der 6de maand in Hoofdst. 8:1 v. waar hij ene nieuwe verschijning van God heeft, nog 5 dagen over; het is dus ten onrechte, wanneer vele uitleggers de 40 dagen in vs 6 onder de 390 in vs. 4 v. willen rekenen.

Dit dagelijks rantsoen moest hij niet op eenmaal gebruiken, maar den dagelijken maaltijd in porties verdelen, zodat hij niet genoeg verzadigd werd.

Ook dat was een symbolische handeling van den toestand in Jeruzalem, gelijk uit vs. 16 en 17 blijkt.

12. En wat verder uwe voeding aangaat, gedurende uw nederliggen van 40 dagen (vs. 6), gij zult enen gerstenkoek eten, en dien zult gij met behulp van gedroogde drek van des mensen afgang als stooksel (Job 20:7) bakken voor hun ogen, voor het oog uwer volksgenoten, die beschouwen wat gij doet.

13. En de HEERE zei, mij de bedoeling daarvan ook verklarende: Alzo, gelijk gij uw brood door de wijze van bereiding als in hoge mate Levietisch verontreinigd (Deut. 23:14) eten zult, zullen de kinderen Israëls hun brood onrein a) eten onder de heidenen, waarhenen Ik hen verdrijven zal.

a) Hos. 9:3.

14. Toen zei ik: Ach Heere HEERE! zie mijne ziel is niet Levietisch verontreinigd geweest, doordat ik iets verontreinigends heb gegeten: want ik heb, van mijne jeugd af tot nu toe, geen dood aas, noch dat verscheurd is gegeten (Ex. 22:31. Deut. 14:21 geen verfoeielijk vlees (Lev. 7:18. Jes. 65:4) is in mijnen mond gekomen (Hand. 10:14), en nu dringt Gij mij hier spijs op, die op de allerergste wijze is verontreinigd.

15. En Hij zei tot mij, van Zijn zwaren eis iets overgeevende: Zie, Ik heb u als brandstof rundermest gegeven voor mensendrek, zo zult gij uw brood daarmee bereiden 1).

1) Dat de mensendrek niet met de spijs moet worden vermengd, zo als velen de zaak hebben opgevat, toont het slot dezer verhandeling, waar koemest in de plaats daarvan wordt toegelaten. Dat is in het Oosten ene gewone brandstof. Als het zware in dit bevel moet men niet in 't oog nemen: "de spijs riekt naar het vuur," de gedroogde koemest is integendeel geheel zonder reuk, maar de Levietische verontreiniging daarvan (Matth. 23:24 Mark. 7:2 vv.) is de eigenlijke straf. Die verontreiniging geschiedt door het leven in 't midden der heidenen, waar voor Gods volk alles onrein is, en hun tevens alle ontzondiging door de voorgeschrevene offerplechtigheden is ontzegd (Job 9:3 vv.). Voor de praktische toepassing heeft de gedachte betekenis, dat in tijden van algemenen afval van God, van ongeloof en frivoliteit, het dagelijks voedsel voor den geest der Christenen in couranten en vlugschriften, in den omgang en in gesprekken, ja dikwijls ook de leer en het onderwijs der jeugd als het ware gebakken is in-of zou men zo niet mogen schrijven, wanneer bijv. op een gymnasium bij het begin van een nieuw schooljaar, degenen, die in ene nieuwe klasse waren ingetreden, zich de gewoonte der vorige klasse herinnerden om bij het begin van het uur van onderwijs op te staan, verwachtende, dat ook de nieuwe leraar vooraf met hen zou bidden, maar deze hun te kennen gaf, dat een beschaafd, ontwikkeld mens niet meer bad, dat dit ene zaak van het domme volk was? In het verband van onze plaats geeft het minder moeilijkheden, dat de 40 jaren van het liggen op de rechterzijde, door middel van het voedsel dat de Profeet daar geniet (weer gewoon gerstenbrood en zonder tot ene geringe hoeveelheid beperkt te zijn, dus anders dan gedurende den tijd der belegering vs. 9 en 10, maar toch door de bereiding met vuur van onreine brandstof verontreinigend en daardoor wijzende op het leven des volks in de onreine heidenwereld) tot een symbool der ballingschap gemaakt worden, hoewel deze niet 40 maar 70 jaren volgens de reeds bekende voorzegging (Jer. 25:11; 29:10) zou duren. Hier toch is het te doen om een symbool, niet om chronologie, en dan zijn 40 dagen of jaren ene voor altijd

vaststaande type ("de tijd van bezoeking in straf en genade, van beproeving des geloofs, die op de Goddelijke hulp leert wachten, en dien het doden des vlees tot gewin wordt, maar ook van verzoeking tot ongeloof, (vgl. Ex. 24:18). Wel is het de vraag, wat het betekent, dat eerst het bevel is: "gij zult met mensendrek bakken" en dat daarna op de voorstelling van den Profeet koemest in plaats van mensendrek wordt gesteld. De uitleggers hebben hierop zelfs niet gelet. Duidelijk is wat de Profeet zegt: "ik heb van mijne jeugd af tot nu toe geen dood aas, noch dat verscheurd is gegeten, en geen verfoeilijk vlees is in mijnen mond gekomen, " ene uitdrukking van die gezindheid, welke reeds vóór 12 jaren den jeugdigen Daniël en zijne vrienden bezielde, toen zij besloten, zich niet te verontreinigen met de spijs der konings en met den wijn, dien hij dronk (Dan. 1). Met Daniël en zijne vrienden aan de ene zijde en met Ezechiëls heiligen ernst aan de andere zijde zal dan ook wel samenhangen de betekenis daarvan, dat koemest voor mensendrek wordt toegestaan. Hoe kwalijk toch zou de verontreiniging van Israël geweest zijn, wanneer het nu midden in het leven der heidenen ware verplaatst! hoe zou het zijn heilig, koninklijk priesterlijk karakter hebben moeten verloochenen, ware door God geen weg ingeslagen, dat, zowel aan des konings hof een vertegenwoordiger was van dit heilig karakter van Israël, en ook onder Israël zelf een hadde geleefd en gewerkt, om het voor het ergste te bewaren en de bezoeking draaglijk te maken (1 Kor. 10:3)! Daniël, zo merkt Caspari op, was bestemd, om in Babylonië een voorspreker, beschermer en redder van het gevangene Israël te worden, dat hem daarheen zou volgen; hij werd als het ware het volk vooruit gezonden, om het de plaatsen te bereiden- toen het zelf kwam, had reeds ene grote, zeer wondervolle openbaring door een van hen plaats gehad, welke de verachting verminderde, die de wereldmacht en de heidenen tegen hen koesterden. Het was dan ook ene genade, dat Ezechiël zich onder de vroegst weggevoerden bevond. Gelijk Daniël van koninklijk, zo was deze van priesterlijk geslacht, beide te zamen voortreffelijk geschikt, om het koninklijk priesterlijk wezen van hun volk, (Ex. 19:6) onder den adem van het heidendom voor vervuiling te bewaren en daaraan het leven onder de gruwelen van het heidendom draaglijk te maken. Onze plaats heeft wel die betekenis.

16. Daarna zei Hij tot mij, om mij de bedoeling der vroeger gegevene opdracht (vs. 9-11) te verklaren: Gij mensenkind! zie Ik vervul de bedreiging in Lev. 26:26, en a) breek den staf des broods in Jeruzalem, Ik neem den voorraad weg, en zij zullen het brood met gewicht, in afgemeten hoeveelheid en met kommer eten, en het water met zekere maat en met verbaasdheid drinken, met vertwijfeling over de verdere toekomst.

a) Jes. 3:1. Ezech. 5:16; 14:13.

17. Opdat zij des broods en des waters gebrek hebben, waardoor velen zullen omkomen, en van degenen, die den hongersnood doorstaan, de een met den ander verbaasd worden, wanneer zij in ballingschap worden weggevoerd, en zij daar volgens Lev. 26:39 in hun ongerechtigheid uitteren. 1)

1) Nu wordt dit teken hier in zijn bijzonderheden verklaard, het betekent, dat zij die te Jeruzalem gebleven waren, tot de uiterste ellende zouden gebracht worden, uit gebrek aan noodzakelijk voedsel; dewijl al het onderhoud zou afgesneden zijn door de belegeraars, zo zou die stad welhaast, gebrek van het land vinden. De staf des broods zou worden verbroken.

God zou niet alleen aan het brood deszelfs woedende kracht wegnemen, zodat zij zouden eten en niet verzadigd worden, maar ook het brood zelf wegnemen. Zodat het weinige dat overbleef, bij het gewicht zou gegeten worden, zo veel op één dag, zoveel ieder voor zijn hoofd, opdat zij een gelijk gedeelte mogen hebben, en het zo lang zouden doen strekken als mogelijk was.

Mozes stelt in Lev. 26 en Deut. 32 aan Israël zegen en vloek voor bij gehoorzaamheid of ongehoorzaamheid. De uitdrukkingen, met welke daar Mozes het volk bedreigt voor het geval van ongehoorzaamheid met verschrikkelijke gerichten Gods worden hier en door het gehele 5de hoofdstuk dikwijls in den vorm van een citaat gebezigd, om dat gericht te beschrijven, hetwelk Ezechiël hier moet aankondigen als nabijzijnde. Het is van bijzondere betekenis: het nabijzijnde oordeel, de Babylonische ballingschap zal de straf zijn, die God toen door Mozes heeft voorzien, en deze voorspelling van Mozes moet in deze Babylonische ballingschap worden vervuld.

Ezechiël is eigenlijk een Profeet voor onzen tijd. Wie in zijn woord indringt, die wordt levendig aangegrepen door den ernst van den tijd, en zal zich gedrongen gevoelen, om alle krachten in te spannen, dat de crisis, die begonnen is tot een gezegend einde kome. Tevens zou men uit hem, wanneer het Gode mocht behagen grote ziftende gerichten over ons te brengen, af te breken, wat Hij gebouwd heeft, en uit te roeien, wat Hij geplant heeft, (en dat zal volgens Openb. 11:7 vv. zonder twijfel geschieden), een onwankelbaar vertrouwen verkrijgen op de eindelijke overwinning van het rijk van dien God (op de in Openb. 11:11 aangegevene wijze), die doden levend maakt, slaat en geneest, en die, nadat Hij de donkerste wolken heeft doen komen, eindelijk aan Zijn verbond gedenkt en Zijn regenboog laat schijnen.

HOOFDSTUK 5.

PLAGEN DER JODEN AANGEKONDIGD.

III. Vs. 1-17. Op den eersten last aan den Profeet volgt een tweede, daar hij nu ook moet afbeelden, hoe het met het volk van Juda bij en na het innemen van Jeruzalem zal gaan. Het eerste teken (Hoofdst. 4) had zich voornamelijk bezig gehouden met de stad en alleen bij wijze van aanhangsel aangevoerd, hoe het ten gevolge van dit lot, dat de stad wachtte, hare bewoners en het volk van Israël in 't algemeen zou gaan. Om dit laatste nader voor te stellen, moet Ezechiël, nadat hij dat eerste volbracht, 390 en 40 dagen de belegering van Jeruzalem zal voorgesteld hebben, nog een tweede teken doen, dat in het voor ons liggend hoofdstuk wordt beschreven. Dat wordt in vs. 1-4 nader aangegeven. Daarna verbindt God in vs. 5-17 ene langere rede, in welke Hij uitvoerig mededeelt, wat door zulk een teken moet worden te kennen gegeven en wat Hem tot die handelwijze aanleiding geeft. Een punt wordt nog (vs. 3 v.) onverklaard gelaten, en de betekenis ook in het volgende hoofdstuk slechts naar ene zijde aangewezen.

1. En gij, mensenkind! neem u, nadat gij nu de $390 + 40 = 430$ dagen van het u bevolen nederliggen (Hoofdst. 4:4 vv.) hebt doorgestaan, en de laatste dag van de vijfde maand van het zesde jaar is gekomen, een scherp mes, een scheermes der barbieren (Jes. 7:20 .) zult gij u nemen, hetwelk gij zult laten gaan over uw hoofd en over uwen baard; daarna zult gij u ene weegschaal nemen, het zinnebeeld der gerechtigheid, die de straf nauwkeurig afmeet en naar een bepaald raadsbesluit toedeelt (Jes. 28:17), en gij zult dieafgeschoren haren van hoofd en baard delen in drie delen, niet gelijk in gewicht, maar zo als Ik daarbij uwe hand zal besturen.

2. Een derde deel, een van de drie delen zult gij in het midden der stad, die gij op den tichelsteen hebt getekend (Hoofdst. 4:1), met vuur verbranden, nadat de dagen der belegering, die gij volgens Hoofdst. 4:8 vooraf moest voorstellen, vervuld worden, hetgeen heden, nu Ik dit gebied, het geval is; dan zult gij een derde deel nemen, slaande met een zwaard rondom hetzelfde, zover de omtrek van Jeruzalems tekening reikt, en een derde deel, dat in vergelijking met het geheel, tot de beide andere delen in verhouding staat als $\frac{3}{4}$ tot $\frac{1}{4}$ (Openb. 6:8), zult gij door middel van het zwaard in den wind strooien, tot een zinnebeeldig teken: want Ik zal Mijne bedreiging Lev. 26:33 vervullen en het zwaard achter hen, achter de gevankelijk weggevoerden, uittrekken, zodat alle gedachten van terugkering onmogelijk zijn.

3. Gij zult ook weinige in getal daarvan, van dat laatste in den wind verstrooide deel, niet naar willekeur, maar zo groot Ik de hoeveelheid door bestiering uwer hand zal bepalen, nemen, en tot betoning van zorgvuldige bewaring, in uwe slippers binden (vgl. 1 Sam. 25:29).

4. En nog zult gij, nadat gij dit kleine gedeelte een tijd lang op de genoemde wijze bewaard hebt, wederom van die nemen, en niet een gering gedeelte daarvan, en gij zult die werpen in het midden des vuurs, gelijk gij boven met het eerste derde deel hebt gedaan (vs. 2), en zult ze verbranden met vuur: daaruit zal voortkomen een vuur tegen het gehele huis van Israël 1), zo al niet tot geheel verbranden, toch een vuur des toorns en des gericht.

1) Kort en goed verklaart Michaëlis de betekenis van de symbolische handeling, die den Profeet was opgedragen, op de volgende wijze: "Het scheermes is de Goddelijke wraak, de weegschaal is de billijkheid daarvan, de haren zijn de Joden, de verdeling de aan elk toegedeelde straffen. " Ezechiël bekleedt bij hetgeen hij doen moet, de plaats van den Heere of van Zijn werktuig, den koning van Babylonië; bij hetgeen hij met zijn hoofdhaar doet, de plaats van het volk; men kan hierbij onderscheid maken tussen het gewone volk (hoofdhaar) en den koning met de groten van zijn rijk (baardhaar), wanneer men dien zin wil vinden in Jes. 7:20, welke plaats aan deze handeling ten grondslag ligt. Dat de Profeet geen werkelijk scheermes tot het afscheren van zijn haar moet nemen, (de Lutherse vertaling heeft: "een zwaard, scherp als een scheermes), maar een zwaard, scherp als een scheermes, heeft daarin zijn reden, dat, wat met haar bedoeld is, gedeeltelijk voor het zwaard heen in ballingschap zal gaan, zo als dan ook aan het slot van vs. 2 de aanbevolene handeling reeds in het mededelen van hare betekenis overgaat. Men heeft betwijfeld of Ezechiël deze handeling ook werkelijk en metterdaad heeft moeten verrichten; "zich met een zwaard scheren aan hoofd en baard, zodat in 't geheel gene haren overbleven, is zeker een zeer moeilijk werk-merkt Hengstenberg op-vooral voor een man, bij wien het inwendige op den voorgrond staat, en die voor zulke handelingen gewoonlijk niet geschikt is; en dan zou de zaak bij de uitvoering belachelijk worden, de onrustige indruk zou op den achtergrond geraken. " Dat laatste is waar van het standpunt van den tegenwoordigen tijd, voor ons, die in ons nuchtere Westen zulke symbolische tekenen niet verdragen. Anders is het reeds bijv. bij de negers in Afrika. Wanneer daar een bekeerde de woorden (Luk. 15:14) van den verloren zoon mededeelt: "als hij het alles verteerd had, " strijkt hij met de vlakke rechterhand over de vlakke linkerhand, om zinnebeeldig uit te drukken: alles was nu weg, als door den wind weggevaagd. " En nu herinnere men zich, hoezeer bij Israël het symbolische in de profetie behoefte was-zozeer, dat ook valse profeten, wat zij wilden voorzeggen, uiterlijk belichaamden, zonder bij de keuze hunner tekenen te vragen, of zij zich volgens de begrippen van onzen modernen tijd daarmee belachelijk zouden maken en aan spot zouden blootstellen. Wanneer het teken maar vol uitdrukking was en betekenis had, deden zij naar de begrippen hunner tijdgenoten de zaak goed (1 Kon. 22:11). En wat de moeilijkheid van het werk, dat aan Ezechiël was opgedragen, aangaat, en de onhandigheid en zulk enen man voor dergelijke handelingen-nu, die het hem bevolen heeft, zal hem ook wel de uitvoering hebben laten gelukken, zonder dat hij zich hoofd en kin daarbij moest ontvleseren; wanneer hier van een eigen inval sprake was, zouden ook wij de zaak zeer bedenkelijk vinden. Wat zou het daarentegen hebben gebaat, wanneer, zo als men meent te moeten aannemen, de handeling alleen ene inwendige gebeurtenis had moeten zijn, zodat de Profeet, die in den geest of in geestverrukking had verricht, en naderhand aan zijn volk had verhaald? Vooreerst zou hij volgens Hoofdst. 3:26 niet spreken, en ten tweede maakt een later verhalen ook geen indruk; maar wel maakt juist ene zo moeilijke, door enen in uitwendige dingen zo onhandigen man, aan zijn lichaam volbrachte handeling, wanneer die geschikt en op ene door geen anderen uit te voeren wijze volbracht werd, dadelijk den indruk, dat hier Gods hand in het spel was, dat de hand des Heeren over den Profeet was gekomen (Hoofdst. 3:22). Wij verenigen ons dus volkomen met hetgeen Kliefoth zegt: Ene veelbetekenende handeling, zonder daarbij te spreken, moet worden gedaan, opdat zij aan degenen, die haar aanschouwen, iets tone. Wat zou een teken baten, wanneer het niet werd volbracht? Er was bij het teken op gedoeld, dat het moest worden

gedaan; en het is ook gedaan, hoewel de tekst dit niet uitdrukkelijk uitspreekt, daar het bij ene door God bevolene zaak van zelf spreekt.

Zeker heeft het zijne moeilijkheid, want God vordert soms zware dingen van Zijne dienaren; maar Hij helpt hen den ook, en in Hoofdst. 3:26, 4:8 belooft Hij den ook in 't bijzonder deze hulp. Wat de drie delen aangaat, in welke de Profeet het afgesneden haar moet verdelen en met ieder op bijzondere wijze moet handelen, zo kunnen wij ook hierbij denzelfden uitlegger volgen. gelijk Ezechiël een derde deel zijner haren verbrandt op den steen. die het belegerde Jeruzalem voorstelt, zo zal volgens vs. 12 het derde deel in het midden der belegerde stad door pest en honger omkomen. Dat de verschrikking der belegering in vs. 2 door vuur, en in vs. 12 door pest en honger worden voorgesteld, wordt eenvoudig daaruit verklaard (afgezien daarvan, dat de laatste niet gemakkelijk uitwendig konden worden voorgesteld), dat alle drie evenzeer tot de verschrikkingen ener belegering behoren. Een tweede derde deel der bewoners zal bij de uitvallen of bij de inname der ingesloten stad naar buiten vlieden, maar volgens vs. 12 door het zwaard der belegeraars vallen, juist zo als Ezechiël het tweede derde deel zijner haren om het beeld der belegerde stad strooit en dan met het zwaard slaat. Het derde deel zal wel de verschrikkingen der belegering overleven, maar God zal ze volgens vs. 12 in alle winden verstrooien, even als de Profeet het laatste derde deel haren in den wind verstrooit; hij zal zijn zwaard achter hen uittrekken, gelijk Hij door Mozes bedreigd heeft" Bij vs. 3 vv. moeten wij echter ene andere uitlegging volgen, dan die geleerde geeft; want onmogelijk kan het vuur, dat over het ganse huis Israëls zal komen, voor een reinigingsvuur gehouden worden, en daaronder dat vuur worden verstaan, dat Christus op aarde is komen aansteken (Luk. 12:49). Dat is ene onnatuurlijke en gewrongene verklaring, die niet kan gerechtvaardigd worden door een beroep op Ezech. 6:8-10. Integendeel zijn degenen, die volgens deze plaats het zwaard ontkomen, zich onder de heidenen bekeren en naar het heilige land terugkeren, reeds aangewezen door het "weinigen in getal" in vs. 3 van ons hoofdstuk, die Ezechiël in den slip zijns mantels moet binden, en die hij als het heilige zaad of het overblijfsel, dat het gericht overleefd, moet aanwijzen. Daaruit zal na het eindigen der ballingschap volgens de profetie in Jes. 6:13 (Jesaja is de centrale Profeet, bij wien alle zijden van de verkondiging der toekomst of reeds zijn ontvouwd of toch in kiem reeds aanwezig zijn), als uit den tronc in de aarde het nieuwe rijsje, een nieuw Israël ontspruiten. Terwijl het echter in vs. 3 vooreerst slechts naar de ideale zijde, naar Zijne Goddelijke roeping en bestemming in aanmerking komt, volgt in vs. 4 aanstonds de verdere symbolische aankondiging, hoe het met zijne werkelijke gesteldheid wezen zal. Het zal voor het grootste gedeelte een verdorven Israël zijn, rijp voor het gericht, dat in 't vuur moet worden geworpen en verbrand (Hoofdst. 11:21 1), en daarom zal het vuur des toorns over geheel Israël komen. Alzo ligt het Israël der tien stammen, dat eigenlijk nooit uit de Assyrische ballingschap is teruggekeerd, en Juda, voor zo verre het van de toestemming, om naar het land der vaderen terug te keren, geen gebruik heeft gemaakt, maar in den vreemde is gebleven, voortaan onder het oordeel der verstoting en verharding. Wij hebben dus in vs. 4 aan dat Joodse volk te denken, dat Christus verworpen heeft, zich tegen Zijn Evangelie heeft verhard, en de tweede verwoesting van Jeruzalem heeft veroorzaakt. De gevolgen van dat vuur zijn tot het volk in Palestina beperkt gebleven, maar hebben ook het volk in de verstrooiing (de diaspora 1 Makk. 1:11) aangegrepen, zo als het nog heden ten dage is. "Dat zijn voorzeggingen, waarbij men de handen moet vouwen. " .

Het vuur, waarvan op het laatst sprake is, zal geen werkelijk vuur zijn, maar nog veel wezenlijker dan dit, vuur van Gods toorn, daar hij hen tot enen vloek overgeeft en tot altijddurende gewetenskwelling. Dit vuur zal geheel Israël aangrijpen (Deut. 32:22).

Zoals uit bovenstaande blijkt zijn sommigen van gevoelen, dat wat hier den Profeet bevolen is, ook door hem in werkelijkheid is vervuld. Calvin noemt wat hier gezegd wordt, een visioen, en Keil acht het een symbolische handeling, die als in den geest doorleefd is. Wij voor ons kunnen ook ons niet met Kliefoth e. a. verenigen. Vs. 2 strijdt daar tegen. Ezechiël moest toch dat haar niet verbranden in de werkelijk belegerde stad Jeruzalem, maar in de getekende op den tichelsteen.

Het is wel duidelijk, dat de Heere hier hem voorzegt, dat een derde deel der inwoners van de stad door het vuur, den pest en de hongersnood zal omkomen, een ander derde deel door het zwaard des vijands en een ander derde deel zal naar alle hoeken des winds verstrooid worden.

Van de geredden zullen echter ook nog weer door het vuur van Gods toorn vernietigd worden en betrekkelijk slechts een klein gedeelte uit den smeltkroes der beproeving te voorschijn komen.

5. Nadat ik de symbolische handelingen in Hoofdst. 4:1-5 :4 had volvoerd werd ik op den laatsten dag der vijfde maand (vs. 1) van mijn stom zijn (Hoofdst. 3:26) enigen tijd bevrijd. Ik moest mijnen volksgenoten prediken en die prediking openen met het reeds vaststaande woord van inleiding (2:4; 3:11 en 27); Alzo zegt de Heere HEERE: Dit, wat op den tichelsteen is getekend (4:1) is Jeruzalem, welke Ik in het midden der Heidenen gezet heb, en landen rondom haar henen 1) (Klaagl. 2:15).

1) Nu toont God de oorzaak aan, waarom Hij zo streng en hard met de heilige stad heeft besloten te handelen, welke hij als het ware tot Zijn heiligen zetel had uitverkoren. Want met hoe meer weldaden Hij die stad versierd had, des te schandelijker en misdadiger was hare ondankbaarheid. God vermeldt derhalve Zijne weldaden jegens Jeruzalem en dat om haar deze te verwijten. Want indien de Joden de weldaden Gods hadden gewaardeerd, had Hij zonder twijfel hen met Zijne weldaden meer en meer verrijkt. Maar dewijl Hij zag, dat zij zijne genade verachtten, is Hij meer ontvlamd door hun onwaardigheid. Verachting toch van de weldaden Gods, is om zo te zeggen ontheiliging en heiligschennis. Nu vatten wij derhalve het plan des Heiligen Geestes, wanneer Hij zegt dat Jeruzalem gezet was als op een vaste schouwplaats, zodat hare waardigheid van alle kanten kon worden gezien. Dit nu wordt niet gezegd tot lof van Jeruzalem, maar veeleer tot hare hoogste schande, dewijl al wat de Heere tot haar bevorderlijk had doen zijn, in rekening moest komen, dewijl zij het zo overvloedig hadden bedorven en de ere Gods met opzet hadden bezoedeld.

Om Jeruzalems, strafbaarheid duidelijk te doen uitkomen, wordt de berisping van haar zondig handelen geopend, met heenwijzing naar de verhevene plaats, die God haar gegeven had op aarde; zij wordt voorgesteld als het middelpunt der aarde vormende, wat noch in het geografische bedoeld, noch in bloot afbeeldenden zin als de meest gezegende stad, maar in historischen zin, in zoverre Gods volk en stad werkelijk in het middelpunt der door God

geleide wereldontwikkeling en van hare beweging staat, of ten opzichte van de geschiedenis van 't Godsrijk, als de stad, in welke God den troon Zijner genade heeft opgeslagen, van welke de wet en het recht voor alle volken zou uitgaan tot verwezenlijking der zaligheid van de gehele wereld (Jes. 2:2 vv. Micha 4:1 vv.) .

Israël is het voor God door Zijne openbaring gevormde toonbeeld der volken, de door Hem gestichte gemeente der rechtvaardigen, opdat het Zijn licht in de heidenwereld rondom doe schijnen, tot ere van Zijnen God leve en tot Hem heenlokken (Deut. 4:5 vv. Jes 42:19).

6. Doch zij heeft hare roeping geheel uit het oog verloren en het tegenovergestelde daarvan gedaan, zij heeft Mijne rechten veranderd in goddeloosheid 1) meer dan de Heidenen, en Mijne inzetten meer dan de landen, die rondom haar zijn (1 Kor. 5:1): want zij hebben Mijne rechten verworpen, en in Mijne inzetten hebben zij niet gewandeld.

1) Beter: Het heeft met boos opzet zich tegen Mijne rechten aangekant.

7. Daarom zegt de Heere HEERE alzo: a) Dewijl gijlieden, gelijk zo even gezegd is, dies meer gemaakt meer tegen Mij weerspanning zijn geweest hebt dan de Heidenen, die rondom u zijn, in Mijne inzetten niet gewandeld hebt, en Mijne rechten niet gedaan hebt, zelfs naar de rechten der Heidenen, die rondom u zijn, niet 1) eens gedaan hebt (Jer. 2:10 vv.);

a) Lev. 18:24, 28.

Dit woordje "niet" wordt door verscheidenen, ook door Luther niet geschreven; men zegt dat het uit het vorige is herhaald en zonder zin is. Wij laten het staan, want al ontbreekt het ook op de parallelle plaats 11:12, zodat ook hier de Syrische overzetting en enige handschriften het niet hebben, zo moeten daar de boze gewoonten der heidenen worden verstaan, maar hier hun zeden, zoverre zij goed zijn, en het woord des Heeren wil Israël in de sterkste uitdrukking nog onder de heidenen plaatsen.

Het handelen nog bozer dan de heidenen wordt hier versterkt met het oog op de natuurlijke wet van het geweten (Rom. 2:14 vv). Gods rechten en instellingen verwierpen zij, en naar de natuurlijke rechten van het standpunt des gewetens bij de heidenen deden zij ook niet.

De zonde neemt men van de heidenen aan, en in het goede laat men hun den voorrang; zij moesten van ons leren en wij kunnen nog van hen leren.

Dewijl gij de heidenen overtroffen hebt in bijgelovigheid en afgoderij, bij hen te kort geschoten zijt in deugdzaamheid van leven, en minder goed gedaan hebt dan zij, die door ene veel onvolmaakter wet geleerd zijn dan gij (Rom. 2:21, 22, 24).

De Heere God wijst hier op de plaats van Israël in het midden der volken (vs. 5). De Heere had Jeruzalem en Juda, ja geheel het Joodse volk, een enige plaats in de wereldgeschiedenis gegeven. Hij had dat volk begiftigd met een bijzondere Openbaring. De Heidenen hadden alleen de wet Gods geschreven in hun harten, maar Israël had ene bijzondere Openbaring van

God ontvangen. Edoch, Israël had de inzettingen Gods verworpen en Zijne ordinantiën opzij gesteld. Waar de heidenen nog soms handelden in overeenstemming met de in hun hart geschreven wet, daar had Israël getoond, dat het zich niet om God en Zijne heilige wet had bekommerd. Daarom had Israël het erger gemaakt dan de Heidenen, en was God volstrekt rechtvaardig, indien Hij streng en hard tegen dit Zijn volk handelde.

8. Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet, Ik wil aan u een oordeel doen toekomen, overeenkomstig uwen toestand, ja Ik, de Almachtige en Rechtvaardige! want Ik zal gerichten in het midden van u oefenen, voor de ogen van die Heidenen, zodat gij op ene voorbeeldige wijze zult gestraft worden.

Gij slaat uwe ogen op de werktuigen en op de roede, maar zie Ik, ja Ik zelf ben tegen u, o Jeruzalem.

9. En Ik zal onder u doen hetgeen Ik niet gedaan heb in vroegere tijden, en desgelijks Ik voortaan niet doen zal, om al uwer gruwelen wil, 1) welke Mij tot wrake roepen.

1) Nu dreigt God dat de straffen zo hevig zullen zijn, dat er geen gelijk voorbeeld van in de wereld wordt gevonden. God kastijdt gewis den mens zo, dat de algemene maat niet wordt overschreden. Maar dewijl de straffen hun waarde verliezen en in verachting komen, wanneer zij zo gemeen zijn, wordt God gedwongen de maat te overschrijden en straffen te oefenen over de misdaden, die tot een teken en voorbeeld zijn, zoals bij Mozes gezegd wordt. (Deut. 28:46).

Omdat Israël de heidenen overtroffen heeft in boosheid, zo zal ook de straf al het vroegere en volgende overtreffen.

Als God Jeruzalem door de Chaldeënen liet verwoesten, had Hij geen ander volk dan Israël, en deze verwoesting hief voor een tijd het bestaan van Gods volk zelf op. Maar dat Jeruzalem en Israël, dat de Romeinen verwoestten, was ganselijk Gods volk niet meer, toen was het de Christenheid, en deze werd door de Romeinen niet verwoest.

De woorden "en desgelijks Ik voortaan niet doen zal" geven gene gerustheid aan de ontaarde Christenheid; de Goddelijke gerechtigheid blijft steeds even energisch; gelijke schuld moet gelijke straf tot zich trekken, en de verantwoordelijkheid is onder het Nieuwe verbond nog zwaarder. Slechts dit wordt gezegd, het gericht over Israël zal zijden doen aanschouwen, die elders niet worden gezien, het zal enig in zijne soort zijn. Alle grootse gerichten en alle grote betoningen van genade hebben zijden, naar welke zij enig zijn.

Hier wordt o. i. alleen gesproken van de verwoesting van Jeruzalem door Babel, niet van een verwoesting van Jeruzalem door de Romeinen.

10. Daarom zullen, wanneer nu bij de belegering de hongersnood ten toppunt stijgt volgens de bedreiging in Lev. 26:29 en Deut. 28:53, de vaders de kinderen eten in het midden van u, en {a} de kinderen zullen hun vaders eten; en Ik zal gerichten onder u oefenen, en zal al uw

overblijfsel, die tot aan de verovering en verwoesting der stad in leven blijven, b) in alle winden verstrooien 1) (vs. 2).

{a} 2 Kon. 6:29. Klaagl. 4:10. b) Jer. 49:32, 36.

1) De honger heeft gene ogen, gene oren, gene handen of tanden; hij ziet geen persoon aan, hoort naar niets, geeft om niets, maar is wreed en onbarmhartig.

Vaders eten hun kinderen dikwijls genoeg op door het kwaad voorbeeld, dat zij hun geven, en kinderen eten hun vaders door gierigheid, liefdeloosheid, ongehoorzaamheid, door het verdriet, dat zij hun bereiden.

Dit is blijkbaar vervuld gedurende het beleg van Jeruzalem. Er heerste een allerakeligste hongersnood, zie 2 Kon. 25:3. Daarom klaagt ook Jeremia in Klaagl 4:10 : de handen der barmhartige vrouwen hebben hare kinderen gekookt; zij zijn haar tot spijs geworden in de verbreking der dochter Mijns volks.

11. Daarom zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, gelijk in Hoofdst. 8:5 v. verder zal worden aangewezen:(omdat gij Mijn heiligdom verontreinigd hebt met al uwe verfoeiselen, en met al uwe gruwelen), zo Ik ook niet daarom u verminderen, 1) en a) Mijn oog u niet verschonen zal, zodat Ik, uwe ellende aanziende, Mij uwer zou ontfermen en u het ergste onthouden, en Ik ook niet zal sparen, u geheel aan 't verderf zal overgeven!

a) Ezech. 7:4.

1) In het Hebr. Wegam-ani egra'. Letterlijk: en Ik ook niet aftrek. Met het volgende is de zin aldus te lezen: En Ik ook niet zonder medelijden Mijn oog van u aftrek. De Heere dreigt hier derhalve dat Hij Zijn toorn zonder verschonen zal uitstrekken over het diep gevallen volk, zodat de ballingschap zonder enige verschoning is besloten.

12. a) Een derde deel van u zal, zo als het teken in vs. 2 heeft aangeduid, van de pestilentie sterven, en zal door honger in het midden van u te niet worden; en een derde deel zal in het zwaard vallen rondom u; en een derde deel zal Ik in alle winden verstrooien, en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken.

a) Jer. 15:2.

13. Alzo zal Mijn toorn volbracht worden, en Ik zal Mijne grimmigheid op hen doen rusten, en Mij troosten (Jes. 1:24. Deut. 28:63) en Mij wreken; en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, in Mijnen ijver gesproken heb, als Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbracht zal hebben 1).

1) De ijver der Goddelijke strafgerechtigheid wordt geschetst zonder het beeld van menselijke wraakzucht. De Profeet had daarbij niet te vrezen, dat men aan God het onreine van zodanige wraakzucht zou toeschrijven. In onzen tijd zijn de vijanden der Schrift zeer zeker tot zodanige

opvatting bereid, ofschoon de onbevooroordeelde lezer dit zeer goed kan vermijden als hij slechts wil.

In dit vers leert de Profeet slechts wat Hij te voren heeft gezegd, maar bij wijze van bevestiging, dat de wrake Gods verschrikkelijk zou zijn en niet eerder een einde nemen, dan wanneer het volk was ontbloot en vernietigd. Er zijn er die menen, dat dit er tussen is gesteld, dat God de kracht van Zijn straf zou matigen, maar zo zou, volgens hen, het vers een belofte van vergiffenis inhouden. Veeleer is het echter een bedreiging, want het kan niet wat zij aannemen, dat God zou maken, dat Zijn toorn zou gaan rusten. Er volgt toch: en zij zullen weten, dat Ik de Heere ben, die gesproken heb, als Ik Mijn grimmigheid tegen hen zal volbracht hebben. En het tekstverband, zoals wij later zullen zien spreekt dit geheel tegen. Dit blijve derhalve vast, dat de Profeet hier geen matiging der straffen aan het volk belooft, maar voortgaat in het aankondigen van de straf, waaraan hij te voren heeft herinnerd.

14. Daartoe zal Ik, overeenkomstig de bedreiging in Lev. 26:31 en Deut. 29:22, u ter woestheid en ter smaadheid zetten onder de Heidenen, die rondom u zijn, voor de ogen van al dengenen, die voorbijgaat.

15. Zo zal de a) smaadheid en hoon een onderwijs 1), een voorbeeld van een verdiend oordeel, en ene ontzetting der Heidenen zijn (Jer. 24:8; 29:18), die rondom u zijn, wanneer Ik over u gericht in toorn en in grimmigheid, en in grimmige straffen oefenen zal-Ik de HEERE heb het gesproken 2).

a) Deut. 28:37.

1) Jeruzalem moest hare naburen de vreze Gods geleerd hebben, door haar voorbeeld in godsvrucht en deugd, maar omdat zij dat niet gedaan heeft, zal God het hun leren door hun verderf, want zij hebben reden om te zeggen, indien dat geschiedde aan het groene hout, wat zal aan het dorre geschieden? Indien het oordeel begint van het huis Gods, wat zal dan het einde zijn? Indien zij dus gestraft worden, die maar enige afgodendienaars onder zich hebben, wat zal er dan van ons worden, die allen afgoden zijn? Merk hieraan: de verwoesting van sommigen is bestemd tot onderwijs van anderen.

2) Hiermede spreekt de Heere het uit, dat niet de Profeet, maar Hij zelf dat alles aankondigt. En opdat het volk zou weten, dat het waarlijk geschieden zou, en opdat het zou erkennen, dat Hij als de Soevereine God er recht toe had. Het is het oordeel van Hem, die rechtvaardig oordeelt.

16. Wanneer Ik de boze pijlen des hongers (Deut. 32:23 v.) tegen hen uitzenden zal, die ten verderve zijn zullen, die (Ps. 7:14) Ik uitzenden zal om u te verderven, zo zal Ik den a) honger over u vermeerderen, en b) u den staf des broods breken (Hoofdst. 4:16 #Eze).

a) 2 Kon. 6:25. Jes. 3:1. Ezech. 14:13. b) Lev. 26:26.

17. Ja honger en boos gedierte (Lev. 26:22. Deut. 32:24 v.), die u van kinderen beroven zullen, zal Ik over u zenden, ook zal pestilentie en bloed onder u omgaan, zodat Mijne vier zware straffen (Hoofdstuk 14:21. Jer. 15:3) over u zullen komen; en het zwaard zal Ik over u brengen: Ik, de HEERE, heb, zo als de zinnebeeldige handeling in vs. 1 dit heeft voorgesteld, hetgeen in vs. 5-17 is verkondigd, het gesproken en Ik zal het zeker doen, gelijk de macht daartoe ook bij Mij is.

HOOFDSTUK 6.

VAN DE VERWOESTING VAN HET JOODSE LAND.

IV. Vs. 1-14. De weinige dagen, die tussen: zijne stomheid in Hoofdst. 4:1-5 :4 en dat in Hoofdst. 8:1-11 :24 den Profeet waren gegeven ter vervulling van het woord in Hoofdst 3:27, heeft hij reeds ingeleid met de algemene aankondiging (Hoofdst. 5:5-17): daarom heeft hij uitgesproken, wat Jeruzalem heeft gedaan, om het rijp voor het gericht te maken, en wat de Heere nu zal doen, om het oordeel te volvoeren op de reeds door Mozes te voren voorzegde wijze. Bij deze algemene opheldering is het niet gebleven; in dit en het volgende hoofdstuk volgen nog twee woorden Gods, die den inhoud der in Hoofdst. 4:1-5 :4 aan Ezechiël opgedragene tekenen verder ontwikkelen. Het eerste van deze, dat wij in de eerste plaats moeten beschouwen, kondigt de plaatsen van den afgodendienst en het gehele land verwoesting aan, den afgodendienaars ondergang (vs. 3-7). Het geeft echter voor degenen, die onder de heidenen verstrooid worden, het troostvol uitzicht, dat een gedeelte zich tot den Heere zal bekeren (vs. 8-10), en dringt daarop den Profeet door gebaren van ontevredenheid voor te stellen, hoe rechtvaardig het door God voorgenomen gericht is, om het later nogmaals in zijne hoofdtrekken voor te stellen (vs. 11-14).

1. En het woord des HEEREN geschiedde tot mij, op den dag der nieuwe maan in de zesde maand, toen te Jeruzalem bij de aanbieding van het morgenoffer, met de zilveren trompetten werd geblazen (Num. 28:15) Dat woord geschiedde, zeggende:

HOOFDSTUK 6.

VAN DE VERWOESTING VAN HET JOODSE LAND.

IV. Vs. 1-14. De weinige dagen, die tussen: zijne stomheid in Hoofdst. 4:1-5 :4 en dat in Hoofdst. 8:1-11 :24 den Profeet waren gegeven ter vervulling van het woord in Hoofdst 3:27, heeft hij reeds ingeleid met de algemene aankondiging (Hoofdst. 5:5-17): daarom heeft hij uitgesproken, wat Jeruzalem heeft gedaan, om het rijp voor het gericht te maken, en wat de Heere nu zal doen, om het oordeel te volvoeren op de reeds door Mozes te voren voorzegde wijze. Bij deze algemene opheldering is het niet gebleven; in dit en het volgende hoofdstuk volgen nog twee woorden Gods, die den inhoud der in Hoofdst. 4:1-5 :4 aan Ezechiël opgedragene tekenen verder ontwikkelen. Het eerste van deze, dat wij in de eerste plaats moeten beschouwen, kondigt de plaatsen van den afgodendienst en het gehele land verwoesting aan, den afgodendienaars ondergang (vs. 3-7). Het geeft echter voor degenen, die onder de heidenen verstrooid worden, het troostvol uitzicht, dat een gedeelte zich tot den Heere zal bekeren (vs. 8-10), en dringt daarop den Profeet door gebaren van ontevredenheid voor te stellen, hoe rechtvaardig het door God voorgenomen gericht is, om het later nogmaals in zijne hoofdtrekken voor te stellen (vs. 11-14).

1. En het woord des HEEREN geschiedde tot mij, op den dag der nieuwe maan in de zesde maand, toen te Jeruzalem bij de aanbidding van het morgenoffer, met de zilveren trompetten werd geblazen (Num. 28:15) Dat woord geschiedde, zeggende:

2. Mensenkind! zet, keer uw aangezicht tegen a) de bergen Israëls, 1) en profeteer tegen dezelve.

a) Ezech. 36:1.

1) De bergen Israëls waren heilige bergen geweest, maar nu hadden zij ze verontreinigd met hun hoogten. God zet Zijn aangezicht daartegen en daarom moest de Profeet dit ook doen.

4. Daartoe zullen uwe altaren verwoest en uwe zonnebeelden 1) verbroken worden; en Ik zal uwe verslagenen nedervellen voor het aangezicht uwer drekgoden.

1) In het Hebr. Chammanekem Beter: Uwe zonnezuilen. Dit waren zuilen gewijd aan den zonnegod Baäl. Zowel de altaren als de zuilen of beelden zelf zouden verwoest en verbrand worden, ja ook, volgens het laatste gedeelte van dit vers, degenen, die bij die altaren offerden en zich voor die afgoden neerbogen.

5. En Ik zal de dode lichamen der kinderen Israëls voor het aangezicht hunner drekgoden, die zij gediend hebben, leggen, opdat zij ook nog in den dood zijn bij degenen, aan wie zij gedurende hun leven hingen, en Ik zal uwe beenderen rondom uwe altaren strooien.

6. In al uwe woningen, in het ganse land, dat gij door uwe afgoderij hebt ontheiligd (Jer. 2:28), zullen de steden verwoest en de hoogten tot wildernis worden, opdat uwe altaren woest

en eenzaam zijn, zodat de waarde, die gij ze gegeven hebt, namelijk van echte plaatsen van den godsdienst te zijn voor altijd vernietigd zij, en uwe drekgoden zullen verbroken worden en ophouden, en uwe zonnebeelden afgehouden en uwe werken, die gij in plaats van de door Mij bepaalde (Ex. 35:21) gemaakt hebt, altaren, bossen, hoven zullen uitgedelgd worden.

7. En de verslagenen zullen in het midden van u, die overblijft als bestemd ter ballingschap, liggen, 1) opdat gij weet, dat Ik de HEERE ben, 2) de enige God (Jes. 37:20).

1) Israëls bergen verplaatsen het oog van den Profeet van Jeruzalem, waarvan tot hiertoe voornamelijk sprake was, nu verder tot de bekende en geliefde offerplaatsen des lands (Jer. 3:6). Zo kan een mensenkind door God in den toestand worden gebracht, om ook bergen, dat is mensen, die als bergen uit de vlakte der overige mensen uitsteken, vorsten en koningen enz. met het woord der Goddelijke prediking aan te tasten (Ps. 144:5).

Het klinkt groots, wanneer gezegd wordt, dat de Profeet zijn aangezicht tegen de bergen van Israël moet richten en tegen deze profeteren. De heerlijke hoogten van het beloofde land, de trots en het sieraad der aarde, waarop God Zijn volk zegenrijk had laten treden, waren door de afschuwelijkheid van den afgodendienst onheilig; maar ook de dalen en diepten waren getuigen geweest van de dwaze werken der aanbidding van nietige afgoden. Daarom moeten de hoogten door het zwaard des Heeren vernietigd, de altaren verwoest, de zonnazuilen verbroken worden, ja de mensen moeten als lijken vallen voor de verfoeilijke beelden, het werk hunner handen. Een Profeet stelt een vreselijk beeld des doods voor: daar liggen de lijken der kinderen Israëls uitgestrekt voor hun verfoeiselen, hun beenderen rondom hun altaren verstrooid, overal verwoeste steden, omgehouden zonnestralen-ja het woord wordt vervuld: uwe werken zijn verwoest, opdat gij bekent, dat ik Jehova ben.

De gedachte: "verslagenen zullen in het midden van u liggen, sluit in zich, dat niet allen vallen, maar geredden overblijven, en bereidt het volgende voor; het vallen der verslagenen, der afgodendienaars met hun afgoden, leidt tot de erkenning van Jehova als den almachtigen God; tot terugkeren tot Hem.

2) De Israëlieten ontkenden niet dat God bestond, maar dewijl zij geen geloof gaven aan de woorden van den Profeet, daarom openbaart Zich God en bevestigt en maakt vast het gezag van de profetische onderwijzing, waar Hij toont dat Hij als rechter tegenwoordig is, indien deze veracht wordt, zoals wij weten dat zij veracht is geworden.

8. Ik zal dan nog bij de vernieling der stad en de verwoesting des lands een overblijfsel laten, 1) als gij enigen zult hebben, die gelijk zij het zwaard des vijands ontkwamen, ook het zwaard ontkomen onder de Heidenen, dat in de ballingschap hen nog dreigt (Hoofdst. 5:12), wanneer gij in de landen zult verstrooid worden.

1) Reeds in het vorige vers is deze belofte ingeleid door de woorden: en de verslagenen zullen in het midden van u liggen. Hier zegt de Heere het duidelijker, n. l. dat zij zullen hebben die het zwaard zullen ontkomen. Ook te midden van Zijn bedreigingen gedenkt de Heere Zijn

verbond, en daarom wil Hij het trouweloos Israël tonen dat niet Hij, maar zij zelf de oorzaak zijn van hun verderf en ondergang.

9. Dan zullen uwe ontkomenen, die in Hoofdst. 5:3 onder de weinigen werden bedoeld, welke in den slip des mantels werden gebonden, Mijner gedenken 1) onder de Heidenen, waar zij gevankelijk zullen geworden zijn, omdat Ik verbroken ben door hun hoerachtig hart,) dat van Mij afgeweken is, en door hun ogen, die hun drekgoden nahoereren, die vol begeerte zijn, om zich met hen in te laten; en zij zullen ene walging aan zich zelfen hebben over de boosheden, die zij in al hun gruwelen gedaan hebben³⁾, zodat zij zich voor hen schamen, ja een afschuw er van gevoelen.

1) Met dit "Mijner gedenken" stelt God, de Heere het vast dat dit overblijfsel zich bekeren zal. De grote zonde bestond in hun afval van den Heere God, in het Hem verlaten en Hem vergeten. Als het Hem derhalve weer zou beginnen te gedenken, zou het ook komen tot schuldbelijden en de bede om schuldverzoening zou de eerste stap zijn op den weg der bekering.

2) In het Hebr. Ascher nischbarthi eth-libbaam hazonèh. Beter: Wanneer Ik Mij verbroken heb hun hoerachtig hart en dan later niet, door hun ogen, maar hun ogen. God was toch niet verbroken door hun hoerachtig hart, maar God had dat hoerachtig hart verbroken, zoals duidelijk in den tekst staat. En dewijl God dat hart had verbroken, daarom hadden zij gedacht aan den Heere, daarom hadden zij berouw gekregen over hun zonde en ongerechtigheid. Eerst dan heeft de zondaar berouw, wanneer God niet het hart verwondt maar verbreekt, wanneer Hij voor dat harde stenen hart een vleschen hart geeft, en het waarachtig berouw werkt door de werking van Zijne genade en Geest.

3) Ware boetvaardigen zien dat de zonde een gruwelijk ding is, dat verfoeielijk ding dat de Heere haat en dat zondaars en zelfs hun erediens hatelijk voor Hem maakt. Zij bevlekt het geweten des zondaars en maakt hem, tenzij dat hij ongevoelig is geworden, een gruwel voor zich zelfen. Zij die waarlijk een walging aan de zonde hebben, kunnen niet anders dan een walging aan zich zelfen hebben, wegens de zonde, want een walging aan zich zelfen te hebben is altijd verzeld met de ware bekering. Boetvaardigen twisten met zich zelfen en kunnen nooit met zich zelfen bevredigd worden voordat zij enigen grond hebben om te hopen, dat God met hen verzoend is, ja den zullen zij liggen in hun schaamte, wanneer Hij met hen bevredigd is.

10. En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben: Ik heb niet te vergeefs gesproken, van hun dit kwaad aan te doen 1), maar heb Mij ook betoond de ware levende God te zijn, doordat Ik nu ook heb gehouden, wat Ik heb gesproken.

1) Onder de scherpste bedreigingen keert deze troost steeds terug, dat Israël niet geheel verdelgd wordt, gelijk andere volken, maar dat enigen overblijven, die door de kastijding teruggebracht worden tot den Heere.

Iemand kan wel gevoelen, dat hij het met God te doen had, maar hij verootmoedigt zich daarom niet, zo als Kaïn genoodzaakt was voor Gods aangezicht te sidderen, maar zich steeds gelijk bleef; zo pleegt het met verlorenen te gaan. Het is wel een stuk van het berouw Gods oordeel te erkennen, maar slechts de helft: het mishagen aan zich zelve is het andere stuk.

Wij allen moeten eerst met Israël in den smaad der ballingschap onder blinde heidenen met gebroken harten en ogen het licht des Evangelies leren zoeken en vinden.

11. Zo zegt de Heere HEERE: Toon als Mijn vertegenwoordiger en woordvoerder door tekenen Mijnen heiligen tegenzin (Num. 24:10) a). Sla met uw hand, en stamp als in groot ongeduld met uwen voet, en zeg: Ach! over alle gruwelen der boosheden van het huis Israëls; want zij zullen, gelijk Ik in Hoofdst. 5:16 v. gezegd heb, door het zwaard, door den honger en door de pestilentie vallen¹).

a) Ezech. 21:17.

1) Het slaan in de handen is in het algemeen ene beweging van levendig opgewekt gevoel, dat van verschillenden aard kan zijn, het is in deze omstandigheden een symbolisch "weg niet u" (Jer. 15:1). Het stampen met den voet is ene beweging van ongeduld, dat den tijd niet kan afwachten dat het anders wordt, daar op de zondige daad nu de liefelijkheid volgt, die onafscheidelijk daarmee verbonden is.

Terwijl wij Gods gericht ondervinden, dat goed noemen, en Zijne gerechtigheid van ganser harte prijzen, zo als de Profeet in de handen moet slaan en met den voet moet stampen, oordelen wij onszelven, en worden wij toch niet veroordeeld. Onze rechtvaardiging van God leidt tot onze eigene rechtvaardiging door God, gelijk in Ps. 51 te zien is.

12. Die verre af is van de strijdplaats voor en in de stad zal door de pest sterven, de derde der in vs. 11 genoemde ellenden, en die nabij is zal door het zwaard vallen, de eerste der straffen; maar die overgebleven is van pestilentie en zwaard, en belegerd is, zal door honger sterven, zodat niemand het verderf ontgaat, die eens daarvoor bestemd is; also zal Ik Mijne grimmigheid tegen hen volbrengen, volgens het woord in Hoofdst. 5:13.

13. Dan zult gij, die tot de overblijvenden behoort, weten, dat Ik de HEERE ben, als hun (der kinderen Israëls vs. 5) verslagenen in het midden hunner drekgoden rondom hun altaren wezen zullen op alle hoge heuvelen, op alle toppen, der bergen en onder allen groenen boom, en onder alle dichte eiken, de plaats, alwaar zij al hunnen drekgoden lieflijken reuk maakten, terwijl zij daarmee zich slechts een vuur van toorn hadden aangestoken.

14. Daarom zal Ik Mijne hand over hen uitstrekken, 1) zo als in Hoofdst. 5:14 gezegd is, en zal het land woest maken, ja woester dan de woestijn van Diblath) henen, en al hun woningen: en zij zullen bevinden, dat Ik de HEERE ben 3) (vs. 7 en 10).

1) Ezechiël zet hetzelfde vonnis voort. Maar noodzakelijk is het met verscheidene woorden de profetieën te bevestigen, die overigens moeilijk waren om geloofd te worden, voornamelijk

door die mensen, die zich zo veilig waanden en die reeds door lange gewoonten tegen God zich hadden verhard. Dit is derhalve de reden, waarom hij de op zich zelf volstrekt niet duistere zaak met verscheidene woorden uitdrukt. Hij spreekt nu over de uitstrekking van de hand Gods welke manier van spreken meermalen in de Schrift voorkomt. Want God wordt gezegd Zijn hand uit te strekken, wanneer Hij een openbaar bewijs van Zijn toorn geeft. Het beeld is ontleend aan de mensen, die indien zij iets groots willen ten uitvoer brengen, hun rechterhand uitstrekken. Wij weten dat God alles door een enkelen wenk volbrengt, maar dewijl wij uit kracht van onze slaperigheid Zijn oordeel niet begrijpen, daarom spreekt de Schrift van Zijn rechterhand om onze onnozelheid te hulp te komen.

2) Van de woestijn van Kanaäns zuidelijke grenzen tot Diblath in het noorden toe, dus het gehele land. Maar er is aan de noordelijke grenzen van Kanaän geen Diblath bekend. Daarom heeft men gemeend dat Diblatha of Ribla (in Syrië, Jer. 39:5) te moeten stellen; juister vertaalde men misschien: "meer dan de woestijn Diblatha. " Diblatha komt wel nergens in de Schrift voor, doch wel Almon Deblathajim (Num. 33:46 en Beth-Diblathajim (Jer. 48:22), waarschijnlijk slechts verschillende, maar zeer verwante namen derzelfde plaats, die in ene zeer eenzame streek nabij den Nebo aan de zuidelijke grenzen van het land van Moab gelegen was.

Of beter nog: wij behoeven het woord als enen door den Profeet gevormden eigen naam op wiens betekenis het aankomt, en die zou zijn: "woestijn van ondergang of verderf", waarmee Babel de ene "eeuwige woestijn" zou bedoeld zijn (Jer. 51:26). "Tegenover de eigengerechtigheid zijner tijdgenoten stelt Ezechiël het harde woord: het lot van het land zal harder zijn dan dat van Babel.

De woestijn Diblath is ons onbekend. Sommigen brengen het in verband met Deut. 8:15. In elk geval wordt hier de algehele verwoesting van Kanaän geprofeteerd ten gevolge van de zonde des volks.

3) Jehova is, die Hij is, die dus Zijne eeuwigheid en macht betoont, en Zijn woord vervult en niet verandert, noch Zich verloochent.

HOOFDSTUK 7.

VOORSPELLING VAN DEN ONDERGANG VAN HET RIJK VAN JUDA.

V. Vs. 1-27. Aan het eerste woord van God sluit zich een tweede aan. Werd het eerste, zo als wij bij Hoofdst. 6:1 hebben aangenomen, op den dag der nieuwe maan den Profeet ingegeven, zo misschien dit op den daarop volgenden dag, op welken aan des konings hof te Jeruzalem wederom als reeds op den dag der nieuwe maan een grote maaltijd werd gehouden (1 Sam. 20:5). Inderdaad loopt dit Godswoord uit op ene uitdrukkelijke vermelding van den koning en zijne vorsten. Het stelt in de eerste plaats (vs. 1-4) in korte zinnen, rijk van inhoud en van denzelfden toon voor, dat het aangewezen gericht spoedig en onafwendbaar over land en volk zal komen. Daarna volgt ene tot het dichterlijke overgaande beschrijving van de ellende, die nadert, hoe de tijd van het gericht, de dag van jammer reeds in aantocht is (vs. 9), hoe de straf in allerlei gerichten Gods zich openbaart, en het plotseling zo stil wordt in het anders zo drukke land, hoe men tevergeefs de bazuinen blaast, en gene krijgstoerusting noch uittrekken ten strijde iets baat, maar die het zwaard ontkomen, als treurenden rond gaan (vs. 10-18), hoe zilver en goud ook het oordeel niet kunnen afwenden, maar die zelf om het misbruik, dat daarmee plaats heeft, met den tempel en zijn schat in de roofzuchtige handen der vijanden zullen vervallen (vs. 19-22), en eindelijk, hoe al de bewoners, groten en geringen, en met alle vorsten het gehele volk tot verwoesting zal komen (vs. 23-27).

1. Daarna geschiedde het woord des HEEREN tot mij op den tweeden der 6de maand in het 6de jaar na Jojachins wegvoering, zeggende:

2. Verder, gij mensankind! zo zegt de Heere HEERE van het land Israëls: Het einde is er, het einde is gekomen over de vier hoeken, de grenzen des lands. 1)

1) Lang had de Heere gedreigd, Zijn toorn en de volvoering Zijner gerichten uitgesteld, maar nu zegt de Heere hier door Zijn Profeet, dat eindelijk de ure van de uitgieting Zijns toorns is gekomen. God heeft geduld omdat Hij eeuwig is, maar als eindelijk de maat der ongerechtigheid vol is, zal God niet sparen noch verschonen.

3. Nu is het einde over u, o Jeruzalem en het gehele land van Juda; want Ik zal Mijnen toorn tegen u zenden, en Ik zal u richten naar uwe wegen, en Ik zal op u brengen het rechtmatig loon voor al uwe gruwelen.

1)

1) Dit wil zeggen: de gevolgen, de straffen er over. Hiermede zegt de Heere dat niet Hij, maar zij zelf de oorzaak zijn van al hun ellende. De gruwelen worden hun thuis bezocht. Waar zij geweigerd hebben naar des Heeren woord te horen en Zijne ordinantiën op te volgen, daar zegt de Heere hier dat Hij daardoor gedwongen is te straffen.

4. En Mijn oog zal u niet verschonen (Hoofdst. 5:11. Deut. 13:8; 19:13 Ik zal niet sparen; maar Ik zal uwe wegen op u brengen 1) u doen toekomen naar uwe verdiensten, en uwe gruwelen, die gij bedreven hebt, zullen in het midden van u zijn, gij zult de straffen

ondergaan, die zij u hebben berokkend, en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:7 vv.).

1) Dit is: Ik zal u vergelden naar uw misdaden. Wij zien dus dat de misdaden des volks, afzonderlijk zijn gesteld en als het ware op hen gelegen hebben, zolang God hen gespaard heeft. Nu ook wijst Hij aan: dat zij geen reden hebben om te twisten of te klagen, dewijl hij slechts hun ongerechtigheid hier te voorschijn roept, welke zij tegen Hem hebben bedreven. Vervolgens verwijt Hij hun al te grote zorgeloosheid, dewijl zij niet tot bekering konden geleid worden, wanneer God hun misdaden droeg en duldde.

Wij hebben in dit hoofdstuk een Oud-Testamentisch voorbeeld voor ons van het ontzettende Dies irae, dies illa (dag van toorn, dag van schrik), den zogenaamden Giganten-Hymnus (Zef. 1:14 vv.). Wat Fr. v. Meyer over het laatste zegt, kan ook van dit hoofdstuk van onzen Profeet worden gezegd: "met den gevoelloze, die het zonder schrik kan lezen en zonder ontroering kan horen, zou ik niet gaarne onder één dak willen wonen. " .

Zal de zondaar niet uit de bedwelming zijner lusten wakker schrikken voor het eerste en laatste woord der meest zekere profetie: het einde komt, het einde komt? .

5. Zo zegt de Heere HEERE: Een kwaad, een enig kwaad (Hoofdst. 5:9) ziet, is gekomen.

6. Een einde is gekomen, dat einde is gekomen; het is opgewaakt tegen u, nadat het lang als in slaap had gelegen, als zou het nooit over u komen, ziet, het kwaad is gekomen met al het verschrikkelijke, dat het in zijnen schoot verbergt.

7. De morgenstond 1), het begin der rampen, is tot u gekomen, o inwoner des lands! de tijd is gekomen, de dag der beroerte is nabij, en er is geen wederklank der geen gejubel op de bergen, omdat er geen gezang is ten tijde van den wijnoogst (Jes. 16:10. Jer. 25:30).

1) Het Hebr. woord wordt verschillend uitgelegd te dezer plaats, en zijne vertaling steunt altijd in zo ver op gissing, als het nergens anders dan hier in vs. 10 ook niet in de verwante dialekten, in ene betekenis voortkomt, die voor deze plaatsen passend is. Waarschijnlijk is het woord dat juist te dier tijd, en daar ter plaatse door het gebruik ene bijzondere beduidenis had verkregen, die namelijk van "het jongste ogenblik, " hetzij dan, volgens sommigen, de tijd "wanneer de vlecht der rampen geheel in een gewrongen is, " hetzij, wanneer alles tot het laatste toe weg is, en er een akelig ledig ontstaat, waar aan alle zijden de wind door huilt en fluit. Indien de vertaling morgenstond passender was, zou het haar aan geen gezag ontbreken, vermits het woord zeer wel "vogelen-gezag kan aanduiden.

Het woord komt behalve hier Jes. 28:5 voor, waar het kroon of diadeem betekent. Die betekenis past hier niet. Sommigen vertalen het door, morgenstond, gelijk onze Staten-Overzetters, maar morgenstond is immer het beeld van verademing, van redding. Deze vertaling past hier dus niet. Met Winer achten wij de vertaling van: het ongeluk beter, in den zin van, onafwijsbare ellende. Vandaar ook dat dadelijk hier op gezegd wordt, dat de dag der bezoeking nabij is, een dag waarop enkel jammerkreten zullen worden gehoord, en geen

gejubel op de bergen. Als de afgodendienaars hun feesten hielden op de hoogten was er een gejubel, gelijk Mozes vernam toen hij van den berg afdaalde en het volk danste om het gouden kalf. Maar nu zou het gejubel verstomd zijn, dewijl God, de Heere, zowel de afgoden als de afgodendienaars zou verdoen.

8. Nu zal Ik in kort Mijne grimmigheid over u uitgieten, en Mijnen toorn tegen u volbrengen, en u richten naar uwe wegen, en zal op u brengen al uwe gruwelen.

9. En Mijn oog zal met verschonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal u geven naar uwe wegen, en uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn; en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, die slaat (vs. 3 en 4).

Het is dezelfde inhoud, altijd dezelfde inhoud: de droppels vallen onafgebroken op den steen, het hart Israëls. Het ongeloof heeft de natuur, dat het of in 't geheel aan gene straf gelooft (2 Petr. 3:3 vv.), of zijne lichtzinnigheid weet vooruit, dat wat komen zal, zeker niet zo zwaar zal zijn, en niet zo lang zal duren. Daarom verdriet het Gode niet, ons steeds op nieuw ons lot te herhalen, dat niet uitblijven kan, het ons altijd naderbij te laten komen.

"Uwe gruwelen zullen in het midden van u zijn. " De zonde heeft ene actieve en ene passieve geschiedenis. Wanneer de laatste begint wordt voorwerp van schrik wat vroeger voorwerp van welbehagen was.

Op den dag des gericht's gaan de gruwelen niet in hun verlokken, verleidelijke gedaante, maar met al hun wee, dat in hun gevolg is, in ons midden .

10. Ziet, de dag, ziet de morgenstond van dien ontzettenden dag is gekomen (vs. 7), de morgenstond het ongeluk is voortgekomen, de roede, die u moet slaan (Jes. 10:5) heeft gebloed, is opgeschoten, is groot geworden; de hovaardij, die Ik bestemd heb tot werktuig van het gericht, dat aan u moet worden volbracht, heeft gegroend, 1) daar de macht van Nebukadnezar en zijn machtig volk steeds hoger stijgt (Hab. 1:6 vv. Jer. 50:31 vv. 1).

1) De strafroede is reeds bereid, voor de goddelozen zal niets overblijven. Dit is de hoofdgedachte van deze straffen (vs. 10-14). De drie zindelen zijn synoniem, maar de gedachte is klimmend. Het ongeluk welt op uit de aarde, spruit als roede uit en bloeit als hoogmoed. De roede heet hovaardij inzake God een overmoedig en gewelddadig volk als de Chaldeënen tot voltrekking van de straf gebruikt.

12. De tijd is gekomen, de dag is genaakt; de koper zij niet blijde, als hadde hij iets gewonnen, en de verkoper bedrijve geen rouw, dat hij het zijne heeft moeten overgeven: want een brandende toorn is over de gehele menigte van het land, en daarom heeft winst en verlies, bezitten en overgeven evenveel te betekenen.

13. Want de verkoper zal tot het verkochte niet wederkeren, hij zal het in het jubeljaar (Lev. 25:8 vv.) niet weer verkrijgen, ofschoon hun leven nog onder de levenden ware; overmits het gezicht, de profetie aangaande de gehele menigte van het land, die aan het verderf is

prijsgegeven, niet zal terugkeren, niet zal herroepen worden; en niemand zal door zijne ongerechtigheid zijn leven sterken 1). Meent dan niet, dat de belofte van een lang leven in het land de vervulling van zulk ene voorzegging onmogelijk zou maken, zij heeft op u gene betrekking, gij hebt ze door de misdaad verzondigd.

1) Hebr. "elks leven is in zijn misdrijf, " d. i. ieder sterft eer de straf voor zijn misdrijf geboet is en ziet dus nooit de herstelling van zaken.

Gods woord zal plaats hebben en dan kunnen bijzondere personen hun zaak niet goed maken tegen God. Niemand zal door zijn ongerechtigheid zijn leven sterken, dit is, het zal te vergeefs zijn voor zondaars, God en Zijne oordelen te tarten, gelijk zij gewoon waren te doen. Zij, die zich versterken in hun goddeloosheid zullen bevonden worden, zich zelven niet alleen te verzwakken, maar ook te verderven.

14. Zij hebben met de trompet getrompet, en hebben alles bereid, om zich met geweld van wapenen tegen het gericht te verdedigen; maar niemand trekt ten strijde: want Mijn brandende toorn is over de gehele menigte van het land, en wanneer die zich tegen iemand keert, wordt hij verjaagd en moet hij wijken (Lev. 26:17. Deut. 32:30).

15. Het zwaard is buiten, en de pest en de honger van binnen, zodat niemand kan ontkomen dan wien het uitdrukkelijk door Mij is gegeven (Hoofdst. 5:12); die op het veld is, zal door het zwaard sterven, en die in de stad is, dien zal de honger en de pest verteren.

16. En hun ontkomenden, die van hen volgens Mijne beschikking behouden worden, zullen wel ontkomen, maar zij zullen op de bergen zijn; Zij allen zullen daar zuchten of klagen met onverstaanbaar murmelen (Nah. 2:8); zij zullen zijn gelijk duiven der dalen, kermende, voor het roofgedierte naar verborgene plaatsen gevlucht, als wilden zij hunnen angst elkaar te kennen geven; een ieder moet dat doen; om zijne ongerechtigheid, die hij nu moet gevoelen.

17. Alle handen zullen a) slap worden, als verlamd van schrik, moedeloosheid en schaamte, en alle knieën zullen henenvlieten als water; even als het vlietend water golft en trilt, zo knikken ook de knieën (Joz. 7:5).

a) Jes. 13:7. Jer. 6:24.

18. Ook zullen zij zakken a) aangorden, gruwen zal ze bedekken (Jes. 3:24. Ps. 55:6 #Ps) en over alle aangezichten zal schaamte wezen, en op al hun hoofden kaalheid (Amos 8:10).

a) Jes. 15:2, 3. Jer. 48:37.

Wanneer de mensen het allergezuste zijn, zo is hun het ongeluk gewoonlijk het meest nabij.

Menigerlei zuchten worden in de wereld gehoord, maar de beste zijn, die niet zijn uit te spreken, die Gods Geest zelf in de plaats der gelovigen zucht. (Rom. 8:26).

19. Zij zullen hun zilver, waaraan zij hun hart hebben gehangen, als geheel zonder waarde, op de straten werpen, en hun goud, dat zij voor hun hoogste sieraad hielden, zal tot onreinigheid zijn, zij zullen het verfoeien; a) hun zilver en hun goud zal hen niet kunnen uithelpen, ten dage der verbolgenheid des HEEREN (Zef. 1:18). En al is het ook, dat zij het tot het laatste ogenblik vasthouden, omdat zij er te zeer aan gehecht zijn, hun ziel zullen zij niet mede verzadigen, en hun ingewanden zullen zij niet vullen, ten tijde van den algemenen honger; en zo komt het er nog eindelijk toe, dat zij het van zich werpen: want het zal de aanstoot hunner ongerechtigheid zijn, 1) de misdadige oorzaak van hunnen val.

a) Spr. 11:4.

1) In dit en de vorige verzen, wordt de allertreurigste toestand geschetst van de zondaars te Jeruzalem. Het zal één treuren, het zal één toestand van ellende zijn. Het goud en zilver zal hun tot een walging zijn, dewijl het hun niet zal kunnen uithelpen en zelfs hen niet van den hongerdood kan bewaren. Als God werkt wie zal dan keren, dit geldt zowel op tijdelijk als op geestelijk gebied. Geen menselijke, geen zelfhulpe baat, als God in een wederpartijder is verkeerd; en dit was hier het geval bij Juda's volk.

20. En Hij heeft de schoonheid zijns sieraads ter overtreffelijkheid gezet, maar zij hebben daarin beelden hunner gruwelen en hunner verfoeiselen gemaakt 1), de gruwelijke en afschuwelijke afgoden, die zij zich hadden gekozen (Hos. 8:14; 13:2); daarom heb Ik dat hun tot onreinigheid gesteld 1), hen in een toestand gebracht, waarin zij het moesten verachten.

1) In tijden van vernedering verliezen aardse schatten hun verblindenden glans, dan gevoelt de mens een honger, dien goud en zilver niet kunnen stillen, de ziel kan er niet door verzadigd, het lichaam niet mede gevuld worden. Dan eerst komt men tot duidelijke erkenning, dat voornamelijk in den mammon zijne schuld is; hij werpt het zelf op de straten weg en het goud wordt hem tot een verfoeisel.

Mocht dit toch aan de deuren, ja in de harten van alle rijken en gierigaards of begerigen naar rijkdom geschreven staan, dat goud en zilver niet kunnen redden ten dage des toorns en in de ure des doods en ten dage des gericht! Wat met zo grote moeite is gezocht, met zoveel ongerechtigheid is zaamgebracht, en met de grootste vlijt bewaard, laat zijnen bezitter troosteloos en hulpeloos, wanneer hij de hulp het meest behoeft; het laat hem op zijn ziekbed in smarten liggen; kan men hem ook nog van den vijand, noch van ziekbed of dood bevrijden, veel minder zalig maken. O ellendig goed, dat toch onder ons algemeen zo hoog staat aangeschreven.

Deze vertaling is niet juist. Beter is: De schoonheid zijns sieraads (d. i. zijn schone sieraden), tot hoogmoed gebruikt men het, en tot beelden hunner gruwelen, hun verfoeiselen maakt men er van, daarom heb Ik het hun tot onreinigheid (tot afschuw) gesteld. Onder die schone sieraden is bedoeld het goud en zilver. Hiëronymus zegt terecht dat God wil zeggen: "Wat Ik den bezittenden gegeven heb tot sieraad en tot rijkdom, hebben zij aangewend tot hoogmoed."

Sommigen zijn van gevoelen dat hier van den tempel sprake is, maar ten onrechte. Er is hier ook en in de volgende verzen sprake van het goud en zilver.

21. En Ik zal het in de hand der vreemden overgeven ten roof, en den goddelozen der aarde ten buit, den heidensen Chaldeën, die het heilige niet achten, maar zonder eerbied aantasten, en zij zullen het ontheiligen.

22. Ook zal Ik Mijn aangezicht, van Mijn heiligdom, dat onder hen is, van den tempel omwenden, 1) En zij, de goddelozen op aarde (vs. 21) zullen Mijne verborgene plaats) ontheiligen, den tempelschat zelfs wagen aan te grijpen: want inbrekers zullen daarin komen, en die heiligdommen ontheiligen?

1) De voorstelling is deze: God zou het niet kunnen aanzien, dat men Zijn heiligdom ontwijdde, en binnentrad in de plaats der ontoegankelijke verborgenheid; maar opdat de Chaldeën het straffeloos zouden kunnen doen zou God als 't ware zo lang zijn aangezicht van hen afwenden en er niet naar omzien.

2) Of: Mijn schat. Bedoeld is hier dus de tempelschat. Die schat mocht alleen voor heilige doeleinden gebruikt worden, maar de goddelozen zouden komen en die schat gebruiken voor gewone zaken, zodat het heilige ontwijd of ontheilgd werd.

23. Maak voor degenen, die in leven blijven, ene keten, om daardoor de gevangenis des volks als een vast besloten feit aan te duiden; want het land is vol van bloedgerichten, 1) en de stad is vol van geweld.

1) Dat is, vol van bloedschulden, van zonden die des doods waardig zijn, waartegen de Heere in Deut. 19:6 en 21:22 zo zwaar heeft gesproken. Er volgt dan ook, de stad is vol geweld, vol van daden des gewelds, waarover de Heere Zich schrikkelijk had vertoornd.

24. Daarom zal Ik de kwaadste der Heidenen, die overmoedige en geweldige Chaldeën (Hab. 1:16 vv. Deut. 28:49 vv.) doen komen, die hun huizen erfelijk bezitten zullen, en zal den hoogmoed der sterken, die zich nu nog zo sterk en veilig wanen, alsof hun niets kwaads kon overkomen, doen ophouden (Lev. 26:19), en die hen heiligen, hun priesters (2 Kon. 10:23), zullen ontheilgd worden. 1)

1) Nademaal zij in den weg der Heidenen gewandeld en het erger dan zij gemaakt hadden, zou God de ergste der Heidenen over hen brengen, om hen te verstoten en te verwoesten, de barbaarste en woestste, die het minst medelijden met het mensdom en den grootsten haat tegen de Joden hadden.

25. De ondergang komt; en zij zullen den vrede, heil en redding zoeken, maar hij zal er niet zijn. 1)

1) Deze bevestiging was niet overbodig. Want door altijd te wenden en te draaien hopen de mensen dat zij iets verder komen. Zo verlangen zij naar de duisterheid wanneer God hen in

het licht trekt. Vervolgens vormen zij zich velerlei hoop op behoud, wanneer God hen als omkneld houdt. Terwijl de mensen zo licht beweeglijk zijn en door uitvluchten te zoeken, zich God en Zijn oordelen schijnen te ontwijken, zegt de Profeet, dat ofschoon zij den wrede zoeken er geen vrede voor hen zou zijn, opdat zij toch niet zouden twijfelen aan hun ondergang en verbanning, waaraan Hij herinnert.

26. Ellende zal op ellende komen, en er zal gerucht van verschrikkelijke dingen, die er geschieden, op gerucht wezen; dan zullen zij het gezicht van een Profeet zoeken, om te weten hoe zij uit hunnen wanhopigen toestand mogen gered worden, maar de wet zal vergaan van den priester (Mal. 2:7), en de raad van de oudsten¹).

1) De drie uitspraken in de tweede helft van het vers moeten uit elkaar wederkerig zo worden aangevuld: zij zoeken voorzegging bij de Profeten, maar de Profeten verkrijgen geen gezicht, gene openbaring; zij zoeken bekering uit de wet bij de priesters, maar de priesters kunnen gene onderwijzing geven; zij zoeken raad bij de oudsten, maar de raad ontbreekt den ouden.

Dat is het verschrikkelijkste gericht, wanneer God het licht van Zijn woord niet meer laat lichten en ons in de duisternis der onwetendheid laat verzinken, daar het ook in het zwaarste lijden een grote troost is, wanneer de Heere ons met Zijn woord verlicht. (HEIM en HOFFMANN).

27. De koning zal rouw bedrijven, en de vorsten zullen met verwoesting bekleed zijn, en de handen van het volk des lands zullen beroerd zijn; Ik zal hun doen naar hunnen weg, en met hun rechten zal Ik ze richten; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 4 en 9).

Er zal ene algemene beroerdheid en verslagenheid wezen onder allen van wat rang of waardigheid zij zijn. Die in gezag zijn zullen vaardigheid van geest ontberen, om raad en onderwijs te geven; en de minderen zullen geen hart bezitten om ze uit te voeren.

Na de eerste afdeling der profetische werkzaamheid van Ezechiël, die wij gehoord hebben, rustte deze, wanneer onze berekening van den tijd tussen Hoofdst. 4:11-8 :27 juist is, nu twee dagen lang. Wat hij zijnen volksgenoten in zinnebeeldige tekenen had laten zien en in den naam Gods had laten horen, moest eerst enigen tijd hebben, om in hun harten in te gaan. Hij zelf had rust nodig, om zich ook lichamelijk te versterken tot het ontvangen van nieuwe openbaringen. Toch mocht het geen lange tijd zijn, omdat de nieuwe openbaring de vorige voortzet en met haar zeer nauw samenhangt.

HOOFDSTUK 8.

AFGODERIJ ENE OORZAAK DER TOEKOMSTIGE STRAF.

I. Vs. 1-4. De tweede afdeling van dit ons hoofddeel wordt even als de eerste in Hoofdst. 3:22 vv. door ene geestvervoering, die de Profeet heeft, ingeleid. Deze overkomt hem als op enen bepaalden tijd de oudsten rondom hem in zijn huis zijn vergaderd, voert hem naar Jeruzalem in den priesterlijken voorhof des tempels, en laat hem daar in den ingang van de noordpoort het gruwelijk beeld der afgoden zien, en daar en tegenover de heerlijkheid des Heeren in haren reeds van vroeger bekende openbaringsvorm.

1. Het geschiedde nu in het zesde jaar, nadat koning Jojachin gevankelijk was weggevoerd (Hoofdst. 1 en 2), d. i. in het jaar 593 v. C. in de zesde maand Elul, overeenkomende met onzen September (Ex. 12:2), op den vijftenden der maand, als ik in mijn huis zat, {1} en de oudsten van Juda voor mijn aangezicht zaten, verwachtende, dat ik hun weer ene mededeling zou doen volgens den last van God, dat de hand des Heeren HEEREN daar over mij viel, 2) en mij verplaatste in den toestand van geestvervoering, even als in 1:3 en 3:22.

{1} Dit staat in verband met het vertoeven in zijn huis, eerst 390 dagen op de ene zijde liggende en dan 40 dagen op de andere zijde liggende. Dit strijdt niet met het zitten, dewijl het tweede woord aangeeft een algemeen vertoeven, een verblijf houden, het in het midden latende of dit zittende of liggende plaats heeft.

2) De Profeet wil tegelijk daarmee aantonen, dat hij niets uit zijn eigen gedachte voortbracht, maar dat de Goddelijke kracht in hem alleen gewerkt, en hem de woorden in den mond gegeven had.

2. Toen zag ik, en ziet ene gelijkenis als de gedaante van vuur. De Heere verscheen mij in ene vurige gedaante; van de gedaante zijner lenden en nederwaarts was vuur, en van zijne lenden en opwaarts als de gedaante ener klaarheid, als de verf van Hasmal (Hoofdstuk 1:27).

3. En Hij stak a) de gelijkenis ener hand uit, en nam mij bij het haar mijns hoofds, en de Geest voerde mij op tussen de aarde en tussen den hemel, door de lucht heen, en bracht mij in de gezichten Gods te Jeruzalem tot de deur der poort van het binnenste voorhof, dewelke ziet naar het noorden, aan de binnenzijde van de naar het noorden liggende poort van het binnenste of priester voorhof (1 Kon. 6:36), alwaar de zitplaats was van een beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt, van een afgodenbeeld, dat volgens Ex. 20:5. Deut, 32:16 noodwendig de ijverzucht Gods als den Heere des tempels moest opwekken, en zijne standplaats in den ingang der poort had.

a) Dan. 5:5.

4. En ziet, in den voorhof der priesteren bij het brandoffer altaar, de heerlijkheid des Gods van Israël was aldaar naar de gedaante, die Ik in de vallei gezien had (Hoofdst. 3:23).

Het is mogelijk, dat ten tijde, van welken in vs. 1 sprake is, bij de gevangenen aan de wateren van Chebar juist het bericht was gekomen van bijzondere politieke gebeurtenissen in het rijk der Chaldeëen, misschien die, dat Medië en Elam van plan waren zich te verenigen, om de heerschappij van Nebukadnezar te doen vallen. Wij weten ten minste, dat Nebukadnezar weinige jaren later met deze landen in den oorlog was gewikkeld om ze weer onder zijne heerschappij te brengen (2 Kon. 24:2). Nu zijn wellicht de oudsten bij Ezechiël vergaderd geweest, zij hebben hem met vragende blikken aangezien, of hij niet opmerkte, dat de politieke omstandigheden zich anders zouden ontwikkelen, dan dat het tot zulk enen ondergang van het rijk van Juda als hij hun had voorgezegd, vooreerst zou komen, en niet integendeel ook voor de reeds gevankelijk weggevoerden uitzichten openden op de door andere Profeten (Jer. 29:8 v.) verkondigde spoedige wederkering naar het vaderland. Deze dromen, in welke men zich liet inwiegen, moeten nu hier tot schande worden gemaakt. In de eerste plaats is het hier voor Ezechiël niet te doen om ene openbaring in woorden te ontvangen, maar ene levendige handeling. Hij moet zien, hoe de zaken zullen staan nog vóór dat 5 jaren om zijn. Nu wordt hem eerst getoond, waarom het zo moet komen, en het einde volgens Hoofdst. 7 spoedig daar zal zijn. Zo komt de hand des Heeren HEEREN over hem, en nu hij bekwaam is geworden om gezichten te zien, verschijnt hem de Heere nog in zijn huis; hier nog zonder troon en Cherubim, alleen in de algemene vuurgedaante als Hoofdst. 1:4, met dit onderscheid dat deze reeds enen bepaald menselijken vorm aanneemt. Wanneer deze ene hand naar hem uitstrekt, en hem daarmee bij het haar van het voorhoofd neemt, zo is hiertegen niet in te brengen, dat hij in 5:1 zich het haar had moeten afscheren. Zulke voorvallen in een gezicht moeten niet in werkelijkheid worden opgevat. Een leggen der hand op de plaats van het haar, waar het gestaan heeft en ook nog in stoppels aanwezig is, is voldoende voor de wegvoering- de Profeet is in een gezicht, niet in het lichaam, maar buiten het lichaam (2 Kor. 12:2 vv.); de oudsten houden intussen zijn lichaam voor hun ogen als in slaap gezonken (Gen. 2:21), waaruit hij vervolgens in 11:24 weer ontwaakt. Bij het beeld, dat hij nu in het Goddelijk gezicht aan den ingang der noordpoort van den priester-voorhof te Jeruzalem ziet, behoeft men juist niet aan een bepaald afgodenbeeld, aan Baäl of Astarte te denken. Hier kan ook een ideaal beeld, ene samenvatting van alle afgoderij bedoeld zijn, tegenover welke zich dan de heerlijkheid des Heeren aan het altaar overstelt, en aan Ezechiël, die de zoon eens priesters en van waarlijk priesterlijk karakter is, weer op haren troon met de Cherubim en de raderen te aanschouwen geeft. Zij zal zich daarna ook aan hem vertonen, zo als zij den door heidense gruwelen ontheiligden tempel en verder de aan het verderf om harer zonden wil prijsgegevene stad verlaat (Hoofdst. 10:19; 11:22 vv.). Van het noorden komt echter ook het zinnebeeld van alle misdaad, om welke het verderf komt aan den ingang der noordpoort: ene feitelijke oproeping aan het noorden om zijne wrekende legerscharen te zenden. Dit beeld nu heet "het beeld der ijvering, dat tot ijver verwekt. " Zij verwekken zegt de Berleb. Bibel, ook die allen tot ijver, die aan tegenstand, aan hoogmoed, aan wellust, aan gierigheid en andere afgoden in hun harten plaats geven.

De Profeet, in plaats van ons te zeggen, wat voor een beeld het was, hetwelk onze nieuwsgierigheid moest voldoen, zegt ons alleen, dat het een beeld der ijvering was om onze gewetens te overtuigen, dat welk een beeld het ook moge geweest zijn, het in de hoogste trap beledigend voor God was en dat het Hem tot ijver verwekte. Hij was er gevoelig over gelijk

aan man gevoelig zou zijn over de hoererij van zijne vrouw en dezelve zeker zou wreken, want God is een ijverig God.

Het is de vraag of wij moeten vaststellen dat er werkelijk zulk een beeld in den voorhof heeft gestaan, of dat dit ook visionair moet worden opgevat. Wij voor ons zijn van mening, dat het visionair was en dat de Heere hiermede heeft willen zeggen, dat de gehele dienst van Israël, ook zelfs als men in zijn voorhoven kwam, afgodendienst was. Men diende niet dien God die Zich had geopenbaard, maar een zelf gekozene, van wien men veronderstelde dat hij met een vormelijken dienst zich zou tevreden stellen.

5.

II. Vs. 5-18. Ezechiël wordt nog bijzonder opmerkzaam gemaakt op het beeld, dat hij reeds aan den ingang van de noordelijke poort had opgemerkt. Reeds daarin komen hem zulke grote gruwelen van afgodische verontreiniging des heiligdoms voor, dat het geen wonder is, wanneer God Zich nu moet afkeren van de ontwijde plaats (vs. 5 en 6). Hij moet echter nog groter gruwelen zien in de overige ruimten des tempels. Buiten voor den buitensten voorhof wordt hem een blik gegeven in den Egyptischen dierdienst, die het volk in het gehele land heimelijk in zijne binnenkamers uitoefent (vs. 7-13). voor den ingang van dezen voorhof ziet hij den Fenicischen Thammuzdienst der vrouwen (vs. 14 en 15), en in den voorhof der priesteren tussen het voorhuis en het brandofferaltaar de Medo-Perzische aanbidding der zon, de priesters en de wijze van aanbidding bij dezen cultus (vs. 16 en 17). Zo heeft hij den diepen indruk, waarom de Heere straffen moet zonder verschoning, en ontvangt hij nog het bepaalde woord daarvoor, dat dengenen, die Gode den rug hebben toegekeerd, God ook den rug zal toekeren en voor hun hulpgeschrei Zijne oren zal sluiten (vs. 18) Ezechiël, in zoverre hij als balling verwijderd was van het voorwerp, dat hij schildert, laat dieper nog dan Jeremia in die geheimen der boosheid zien, welke Jeruzalem rijp maken ter verwoesting. De Geest des Heeren verplaatste hem op bepaalde plaatsen, welke voor hem, zelfs al ware hij in de stad geweest, ontoegankelijk zouden geweest zijn.

5. En Hij zei tot mij: Mensenkind! hef nu uwe ogen op naar den weg van het noorden; en ik hief, dat bevel opvolgende, mijne ogen op naar den weg van het noorden; en ziet, tegen het noorden aan de poort van het altaar, aan de noordpoort, waardoor men de offerdieren ingebracht, om aan de noordzijde van het altaar geslacht te worden (Lev. 1:11 11), was dit beeld der ijvering (vs. 3), in den ingang, dadelijk bij den ingang, als wilde men dadelijk den binnentredende zeggen, welke God bij het altaar werd gediend.

6. En Hij zei tot mij: Mensenkind! ziet gij wel wat zij doen, de grote gruwelen, die het huis Israëls hier doen, om Mij te verdrijven, opdat ik van Mijn heiligdom verre weg ga? Doch gij zult bij hetgeen gij verder zult aanschouwen, nog wederom grote gruwelen zien.

Gods heerlijkheid is, ondanks allen gruwel, het voorrecht Zijner trouwe knechten, Zijner kinderen, die hun vertrouwen niet wegwerpen. Ons geloof is de overwinning, die de wereld overwint.

7. Zo bracht Hij mij tot de deur van het buitenste voorhof. Toen zag ik, en ziet er was een hol in den wand, die het voorhof omgaf, niet in werkelijkheid, maar in het gezicht.

8. En Hij zei tot mij: Mensenkind! graaf nu in dien wand, verwijdt het gat en ga er dan door. En ik groef in dien wand, en ziet daar was ene deur, die tot een geheim vertrek leidde.

9. Toen zei Hij tot mij: Ga in, en zie de boze gruwelen, die zij hier in 't verborgen doen.

10. Zo ging ik in, en ik zag, en ziet er was alle beeltenis van kruipende dieren en verfoeilijke beesten, als slangen, hagedissen, honden, katten enz. voorwerpen van godsdienstigen afschuw, in zo verre daaraan afgodische verering werd gegeven (Hoofdst. 7:20), en van alle drekgoden van het huis Israëls, geheel rondom aan den wand gemaald.

11. En zeventig mannen uit de oudsten van het huis Israëls met Jaäzanja, den zoon van Safan (2 Kon. 22:3 vv. Jer. 29:= 3), dus met de in Hoofdst. 11:1 vermelde man van dezen naam, staande in het midden van hen, stonden voor hun aangezichten; en een ieder had zijn rookvat in zijne hand, om aan die afbeeldingen godsdienstige eer (vs. 10) te geven, en ene overvloedige wolk des reukwerks ging op.

12. Toen zei Hij tot mij: Hebt Gij gezien, mensenkind! wat de ouders van het huis Israëls doen in de duisternis, een ieder in zijne gebede binnenkameren, die hij zich voor dien bijzonderen godsdienst heeft ingericht (Richt. 17:4), want zij zeggen: a) De HEERE ziet ons niet, de HEERE heeft het land verlaten. (Jes. 49:15).

a) Ezech. 9:9.

13. En Hij zei tot mij: Gij zult nog wederom grote gruwelen zien, die zij doen. (vs. 6).

De vereniging der 70 oudsten in ene verborgene kamer aan de noordelijke poort van den buitensten tempelmuur tot verering der aan de wanden van deze kamer gebeeldhouwde afgodenbeelden behoort slechts tot den visionairen vorm, om aanschouwelijk te maken wat de oudsten des volks in het gehele land in 't geheim deden. Om het verborgene van dezen afgodendienst sterk uit te drukken, is de kamer in den muur zo verborgen, dat de Profeet eerst het gat in den wand door doorbreking van den muur moet verwijden, om de deur waar te nemen, die tot de kamer leidt, en het gezicht daarin en in hetgeen zich daar bevindt en gedaan wordt mogelijk te maken.

Men had in Egypte in de rotsen aan den Nijl diepe onderaardse gangen, soms doolwegen, die tot onderaardse gewelven voerden, welker wanden met ene menigte hiëroglyfen bedekt waren; de ingang is even als hier in het gezicht eerst een gat, waarbij niemand vermoedt, dat daar iets gewichtigs achter is.

De beeltenissen aan de wanden geven den Egyptischen afgodendienst te kennen, die hier in donkere kamers zonder daglicht werd gepleegd.

Ene zekere deelneming aan den Egyptischen afgodendienst moeten wij bij de Joden van den toenmaligen tijd volgens de politieke betrekkingen verwachten; met de politieke verbroederingen gingen de godsdienstige hand aan hand. De godsdienst was ene macht, die zozeer het gehele leven beheerste, dat bijv. een gezantschap, hetwelk naar Egypte werd gezonden, zich niet onttrekken kon aan den afgodendienst, die daar plaats had, Egypte komt echter in Hoofdst. 23:19 vv. voor als de hoofdmacht, bij welke Juda hulp tegen de Chaldeënen zocht, en ook reeds de politieke afhankelijkheid van Egypte zelf, het zoeken van hulp bij hen kan onder het gezichtspunt van deelneming aan zijne afgoderij worden gesteld, in zo verre hun goden de macht waren, die het leven beheersten-die op Egypte vertrouwde, vertrouwde op zijne goden.

De 70 oudsten stellen het gehele volk voor; het getal is uit Exod. 24:1 vv, en Num. 11:16, 24 vv. genomen, waar Mozes op Gods bevel zeventig van de oudsten kiest om de gehele gemeente bij het sluiten des verbonds te vertegenwoordigen, even als later tot steun van zijn autoriteit.

Jaäzanja, die waarschijnlijk dezelfde plaats bij den koning bekleedde als zijn vader, was waarschijnlijk de ziel van de onderhandelingen met Egypte; waarschijnlijk deels daarom, deels om zijn ominieuze naam: "de Heere verneemt" in tegenstelling tegen het woord in vs. 12), die dien dieraanbidders op het hoofd moest komen, en het oordeel over al hun drijven inhield, voert de Profeet dezen geschiedkundigen persoon in het ideale gezelschap in.

Zelfs Jaäzanja, een zoon van Safan, die Josia hielp in het afschaffen van den afgodendienst, een broeder van Ahikam, die den Profeet Jeremia beschermd had (Jer. 26:24), een lid dier vrome familie, is onder de afgodendienaars. Ene dubbele schuld, een kwaad teken.

Jehova moet de schuld hebben van hun handelwijze; waar Hij oog en tegenwoordigheid van ons en het land heeft afgekeerd, en Hij niet meer op ons let, blijft ons niets anders over dan bij andere volken en andere landen goden te zoeken, die bij ons wonen! .

14. En Hij bracht mij tot de deur der poort van het huis des HEEREN, die naar het noorden is, dus weer naar de poort, door welke Hij mij vroeger had gebracht (vs. 7), en ziet, daar zaten vrouwen tot viering van een heidens klaagfeest, bewenende den Thammuz.

15. En Hij zei tot mij: Hebt gij, mensenkind! dat gezien? Gij zult nog wederom grotere gruwelen zien dan deze.

Volgens Hiëronymus is Thammuz de Syrische naam van den Grieksen Adonis. Deze was, gelijk het Mythologisch verhaal bericht, een zeer schoon jongeling en de lieveling van Venus, de godin de liefde. Bij de jacht op den Libanon werd hij door een wild zwijn gedood, en moest hij nu de ene helft van het jaar in de onderwereld doorbrengen, totdat hij daarna weer opstond. De naam, aan het Fenicisch ontleend, betekent waarschijnlijk machthebber, beheersers (adonai); de viering van het feest bestond daarin, dat de vrouwen, 7 dagen lang op de aarde zittende, over het verdwijnen van Adonis klaagden, zich tot betoning harer smart zich de haren lieten afscheren, en ter ere van Venus prijs gaven. Waren de sombere

klaagzangen, zo als die bij begrafenissen gewoon waren, ten einde, dan klonk op den 8sten dag het geroep: Adonis leeft, is opgestaan en zal wederkeren. In de Fenicische stad Gebal (Hoofdst. 27:9), d. i. Byblus (2 Sam. 5:11) vierde men den dood van Adonis, wanneer in den zomer het water van de voorbijvlietende Adonis-rivier (Deut. 23:18 bij het smelten der sneeuw op den Libanon ten gevolge der roodachtige aarde ook ene roodachtige kleur aannam, die aan het bloed van den jongeling herinnerde, dus na het zomersolstitium; deze is nu ook bij de Joden de vierde maand Thammuz (Exod. 12:2 Zonder twijfel heeft het zijne diepere betekenis in het verdwijnen van het schone leven der natuur ten tijde, dat de sterkste zomerhitte begint (Jes. 40:7) De klaagliederen zijn over de verlorene schoonheid des jaars; zij drukken angst uit voor den winter, maar geven dan ook weer plaats voor de hoop op het terugkeren der lente. In vroegeren tijd was onder Israël daarvan geen spoor aanwezig. De treurige richting, die het volksbewustzijn onder de opvolgers van Josia aannam, en die zeer met ene soortgelijke klacht over de natuur sympathiseerde, bevorderde zeker de opname hiervan onder de vormen van verering, waarbij nog de politieke verbintenis met de Feniciërs kwam, waartoe vooral onder Zedekia veel neiging was (Jer. 27:1 vv.). De tempel van den Heere, den enigen waren God, werd zo steeds meer een heidens Pantheon, ene vergaderplaats van alle mogelijke afgoden der heidenwereld. Engelse geleerden hebben den Thammuzdienst van Babylonischen oorsprong, genoemd. Thammuz zou, zo als Arabische schrijvers berichten, de ontdekker zijn geweest van de 7 planeten en de 12 tekenen van den dierenriem; deze zou den koning van zijnen tijd hebben gedrongen den sterrendienst in te voeren, maar deze zou in toorn over zulk ene begeerte, hem hebben laten doden, zijne beenderen in een molen hebben laten verpletteren en vervolgens door den wind hebben laten verstrooien. Deze was echter wederopgestaan, en, wederom gedood, ten tweeden male in het leven teruggekeerd; eerst toen hij voor de derde maal werd omgebracht, bleef hij dood. Ter ere nu van dezen oudsten der onschuldig gedoden was jaarlijks in de maand Thammuz ene grote rouwklacht ingesteld, waarbij de priesters de lotgevallen en het lijden van den man, wien nu goddelijke eer toekwam, voordroegen. Dit is echter een euhemerismus, d. i. ene poging naar de wijze van den Cyrenaïsche wijsgeer Euhemeros, om de Griekse afgoden voor vergode mensen te verklaren, en de oude godengeschiedenissen als voorstellingen van zinrijke gedachten te verklaren. Het verhaal van den Babylonischen Thammuz is vervolgens op den heiligen Georg overgegaan, die, door enen koning, welken hij had gedrongen Christen te worden, drie malen zou gedood, maar ook drie malen weer levend zou geworden zijn.

Volgens Fr. Filippus in Baudissin's Studiën, deel I bladz. 35 en 300 vervolg, is Thammuz het goddelijk kind, de goddelijke spruit, die door de Semieten vereerd werd.

16. En Hij bracht mij tot het binnenste voorhof van het huis des HEEREN, den voorhof der priesteren; en ziet, aan de deur van den tempel des HEEREN tussen het voorhuis des tempels en tussen het brandofferaltaar, waren omtrent vijf en twintig mannen. Deze volgden op gruwelijke wijze het gedrag van Achaz (2 Kron. 29:6 vv.), van Manasse en Ammon (2 Kon. 23:5 en 11) na; hun achterste leden waren naar den tempel des HEEREN, als het heiligdom des Heeren, dat achter hen ten onder ging, en hun aangezichten waren naar het oosten, zich daarheen wendende als naar een nieuw licht, dat voor hen opging, en deze bogen zich, in weerwil van het uitdrukkelijk verbod in Deut. 4:19; 17:3, neer naar het oosten voor de zon.

1)

Velerlei gruwelen aanschouwt de Profeet. In vs. 5 en 6 de verering van het beeld. In vs. 7-12 den afgodischen dierdienst. In vs. 13-15 de verering van den Thammuz en in vs. 16-18 de aanbidding van de zon of den zonnediens door de Priesters. Met dit alles keerden zij hun rug naar God en verachtten Zijne instellingen, waarom de hittigheid van Zijn toorn zeer ontstoken werd.

17. Toen zei Hij tot mij: Hebt gij, mensankind! dat gezien, hoe de gehele priesterschap handelt? is er iets lichter geacht bij het huis van Juda dan deze gruwelen te doen, die in vs. 5-15 zijn beschreven, en die zij hier doen? Als zij ook in zedelijk opzicht het land met geweld vervuld hebben, zo keren zij zich, om Mij met bloedschuld en ongerechtigheid te vertoornen (Hoofdst. 7:23), want zie, zij steken de wijnranken aan hunnen neus, en doen dus op dezelfde wijze als de Perzische zoonanbidders.

18. Daarom zal Ik ook handelen tegen hen in grimmigheid; Mijn oog zal, zo als reeds in Hoofdst. 5:11; 7:4 en 9 is aangetoond, niet verschonen, en Ik zal niet sparen; hoewel zij in den nood die komen zal, voor Mijne oren met luider stemme roepen; a) nochtans zal Ik hen niet horen (Hoofdst. 4:3. Jes. 1:15).

a) Spr. 1:28. Jer. 11:11.

Ezechiël heeft gezien, hoe het in het gehele land (vs. 7-12), voor den ingang in het buitenste voorhof en in het buitenste voorhof voor den ingang van het binnenste vs. 5 en 6 toeging. Hij wordt in vs. 16 in het binnenste voorhof teruggevoerd, om zelfs daar nog grotere gruwelen te aanschouwen. Hij ziet daartussen het voorhuis des tempels en het brandofferaltaar 25 mannen aan het huis Gods den rug toekeren, hun aangezicht naar het oosten wenden en de zon aanbidden. Wij verstaan onder de 25 mannen de 25 hoofden der priesterorden (1 Kron. 24:5 vv. 2 Kron. 36:14. Ezra 10:5) met den hogepriester aan het hoofd. Dit blijkt niet alleen uit het getal, maar ook daaruit, dat zij in het voorhof der priesters tussen voorhuis en altaar hun standplaats hebben, de gehele priesterschap was in hare hoofden tot den schandelijksten afgodendienst afgefallen. God heeft dus den Profeet vier gruwelen laten aanschouwen. Dit getal is niet toevallig, het is de aanwijzing van de uitbreiding naar alle vier winden, dat alzo aan Ezechiël 4 soorten van afgodischen gruwel moet uitdrukken, dat Israël zijnen afgodischen eredienst uit de gehele wereld heeft zaamgebracht en door het gehele land verbreid. Ten overvloede wordt dan in vs. 17 nog een nader, bijzonder afgodisch gebruik genoemd.

"Zij steken de wijnranken aan hunnen neus. " Dat dit tot het godsdienstig gebied behoort in onderscheiding van de onmiddellijk te voren genoemde zonden, die zich op moreel gebied begeven, blijkt reeds uit het verbond met de aanbidding der zon in vs. 16. De wijnrank is het voornaamste produkt der zon, is dus voor den zoonanbidder het hoofdvoorwerp voor dank en bede, de meest gepaste vertegenwoordigster voor alles, wat men aan de zon te danken heeft. Een bos rijzen, Bersom genaamd, houden de Perzische zoonanbidders in de hand, als zij tot de zon bidden, en houden het voor den mond van hem, die het gebed uitspreekt. Dit komt geheel overeen met de hier genoemde ritus, want de wijngaardrank behoeft niet een enkele te zijn, en de neus in plaats van den mond wordt spottend vermeld volgens de neiging tot ironie en sarcasme, die bij de Profeten zo dikwijls openbaar wordt, als zij den onzin bestrijden en

bestrafen. Wat nu de politieke zijde van dit vermengen met den Medo-Perzischen godsdienst aangaat, zo moest men, wanneer men de ogen overal heenwendde naar bondgenoten tegen de Chaldeëen, vooral aan hen denken, die reeds Jesaja als de verstoorders genoemd had van de Chaldeeuwse wereldmonarchie, die in zijnen tijd opkwam namelijk de Medo-Perzen (Jes. 13:17; 21:2). De afval kon zich hier in den schijn van vroomheid verbergen, het woord Gods zelf scheen op het verbond met de Perzen te wijzen en daartoe aan te sporen. Dat de 25 mannen in den tempel van Jehova voorkomen, toont aan, dat zij uitwendig de betrekking tot den Heere willen bewaren; dat zij den rug naar Hem toekeren en het aangezicht naar de zon, zegt, dat zij in hun politieke verhouding den Heere voor niets achten, daarentegen hun hoop op de aanbidders der zon, op Medië en Alam stellen.

HOOFDSTUK 9.

STRAF DER AFGODENDIENAARS.

III. Vs. 1-11. Van het zo even verkondigde gericht over Jeruzalem en Juda wordt nu den Profeet het eerste bedrijf in een gezicht getoond. Op bevel van den Heere, die den afval van Zijn volk wil bezoeken, verschenen er zes in getal, de dienaars Zijner gerechtigheid, en in hun midden één in linnen gekleed-de eerste met werktuigen der verwoesting in de hand, deze met schrijfgereedschap aan de zijde. Zij treden naast het koperen altaar, en aan den drempel van het heiligdom verschijnt de heerlijkheid des Heeren, die aan den met linnen bekleeden hare bevelen geeft. Te midden der uitvoering treedt de Profeet met zijne voorspraak tussen beide, zonder echter een ander antwoord dan heenwijzing op de grootte en zwaarte van Israëls schuld te verkrijgen, welke aan gericht zonder verschoning vordert.

1. Daarna riep Hij, de Heere, na het in Hoofdst. 8:17 vv. berichte tot mij te hebben gesproken, voor mijne oren met luider stem, zeggende: Doet de opzieners der stad naderen; nadert gij, die geroepen zijt tot Mijnen heiligen wil te volbrengen, gij die het bevel hebt over deze stad, om haar te doen ontvangen wat zij grotelijks heeft verdiend, en elkeen onder u met zijn verdervend wapen in zijne hand, om daarmee de stad te slaan. (vs. 5).

2. En ziet, zes mannen kwamen van den weg der Hoge poort, die gekeerd is naar het noorden, van de noordpoort van het bovenste (Jer. 36:10) of het priesterlijke voorhof af, en elkeen met zijn verpletterend wapen in zijne hand; en één man in het midden van hen, een zevende, als hun legeraanvoerder (Joz. 5:14), was met linnen bekleed, en eens schrijvers inktkoker (Pred. 6:4) was aan zijne lenden 1) in den gordel aan de heup (Jer. 13:11); en zij kwamen in tot in het midden van het priester-voorhof, en stonden bij het koperen altaar (Hoofdst. 8:4).

1) Het is onze Hogepriester, die met heerlijkheid bekleed is, want dat werd betekend door het fijne linnen. Als Profeet draagt Hij des schrijvers inktkoker, het boek des levens is het boek des Lams; de grote dingen der Wet en des Evangeliums, welke God voor ons beschreven heeft, zijn van Zijn geschrift, want het is de Geest van Christus, die in de schrijvers der Schriftuur tot ons getuigt en de Bijbel is de openbaring van Jezus Christus.

3. En de heerlijkheid des Gods van Israël hief zich op van den Cherub, waarop Hij was, de Schechina begaf Zich uit het allerheilige, waar zij boven de Cherubim haren troon had (1 Kon. 8:12), tot den dorpel van het huis, 1) om van hier, den ingang van den tempel, hare bevelen uit te delen (Num. 14:10; 16:19); en Hij riep tot den man, die met linnen bekleed was, die des schrijvers inktkoker aan zijne lenden had.

1) Hiermee wil God aanduiden, dat Hij Zijn volk, Zijn huis zou verlaten en als Rechter optreden over Zijn volk.

Zolang de Heere nog in het midden van Zijn volk woonde, Zijn vriendelijke Aangezicht over Zijn volk liet lichten, was er nog hoop op behoud en redding; maar als God Zijn volk verlaat en Zich terugtrekt, is redding onmogelijk en het verderf gewis.

4. En de HEERE zei tot hem: Ga door, door het midden der stad; door het midden van Jeruzalem, en teken een teken, een Tau, in den vorm van een kruis (Matth. 27:31), op de voorhoofden der lieden, die zuchten en uitroepen over al die gruwelen, die in het midden derzelve gedaan worden (Openb. 7:1 vv. 2 Petr. 2:7 vv. Pe).

5. Maar tot die anderen de zes mannen (vs. 2), zei Hij voor mijne oren: Gaat door, door de stad achter hem, en slaat! ulieder oog verschone niet, en spaart niet.

6. Doodt ouden, jongelingen, en maagden; en kinderkens, en vrouwen, tot verdervens toe, allen geheel en al dood, maar genaakt aan niemand, op denwelken het teken (vs. 4) is, en begint van Mijn heiligdom (1 Petr. 4:17). En zij begonnen van de oude mannen, die voor het huis waren, met de 25 (Hoofdst. 8:16).

7. En Hij zei tot hen, als zij zich naar het buitenste voorhof wendden, om de klagende vrouwen (8:14) en de zeventig oudsten (8:11) te slaan: Verontreinigtzonder enige bedenking het huis, en vervult de voorhoven met verslagenen, want het gehele heiligdom is den ondergang gewijd, gaat vervolgens henen, wanneer gij uw werk aan het heiligdom (vs. 6) hebt volbracht, uit naar de stad, om ook daar te doen waartoe gij geroepen zijt. " En zij gingen, om hier op eens het bericht over hun gehele werkzaamheid te geven, henen uit en zij sloegen in de stad.

De zes mannen in vs. 2 kunnen slechts engelen in mensengedaante zijn, welke zij moeten aannemen om voor den Profeet zichtbaar te zijn; want alleen zo passen zij als gevolg van den in linnen gekleden, die volgens zekere gronden geen ander is dan de Engel des Heeren (Gen. 16:7; 18:2, 9 vv. 17 vv. 19:17 vv. De mannen komen van het noorden, omdat van daar de aardse vijanden moesten komen, waarvan zich de eigenlijke factoren, de hemelse machten als van hun werktuigen bedienen (Hoofdst. 1:4 Jer. 1:14). De kleding van den enen in linnen is die van den aardsen hogepriester (Lev. 16:4, 23), maar de Engel des verbonds (Mal. 3:1) is de hemelse Hogepriester, die in Zach. 1:12 de voorbede voor het verbondsvolk voordraagt, en wien de Heere daar goede troostvolle woorden antwoordt. Men heeft echter den in linnen gekleden, niet alleen geroepen tot het werk der redding van de vromen, niet te denken als in tegenstelling tegen de 6 dienaren der gerechtigheid staande. De bescherming der vromen is zijn privilegium maar ook het werk der wraak staat onder zijn presidium. De zes moeten als hem onvoorwaardelijk ondergeschikten het werk der verwoesting alleen volgens Zijne opdracht en onder zijn gezag volvoerende, beschouwd worden. Hij heeft een schrijfgereedschap aan zijne heup (de oosterlingen dragen nog heden veel het schrijfgereedschap aan den gordel aan de zijde). Het dient, om de voorhoofden der verkorenen te tekenen; het is alleen de vraag, of het tevens dient tot inschrijving in het boek des levens, waaraan in Ex. 32:32 gedacht wordt. Waarschijnlijk is dit zeker, vooral om de hoofdplaats Jes. 4:3. Diensvolgens zal het inschrijven in het boek des levens als het oorspronkelijke moeten worden beschouwd, de tekening der voorhoofden als van die plaats, waar het teken het gemakkelijkst wordt gezien, alleen als een gevolg.

Een teken aan hand of voorhoofd ingeprikt of ingebrand, diende oudtijds dikwijls om een knecht of lijfeigene als eigendom zijns meesters te doen kennen. Zulk een teken (zegel of

merk) komt in apocalyptische taal dikwijls voor om de knechten Gods en ook in tegengesteld geval de knechten van den antichrist aan te duiden. Voor de knechten Gods dient zodanig teken om hen voor het strafgericht te behoeden (Openb. 8:3-8), voor de knechten van den Antichrist (zie Openb. 13:16, 17; 14:9, 11). Men heeft gevraagd, welk het herkenningsteken kan geweest zijn, dat de Heere den Zijnen aan het voorhoofd heeft doen schrijven. Maar vermits de ganse handeling zinnebeeldig in het gezicht geschiedt, om aan te duiden dat de Heere de Zijnen kent, zo heeft dergelijke vraag gene waarde. Al het belang, dat zij voor Christenen heeft kunnen bezitten, is daaruit geboren, dat men heeft gemeend, dat dit teken het kruis zou geweest zijn en dat daarin ene profetie zou zijn gelegen geweest van het teken des kruises tot herkenningsteken der Christenen, dat op het verlossend sterven van Christus heenwijst. Deze mening wordt daardoor gestaafd, dat het Hebr. woord voor teken hij Ezechiël Tav is, maar dit woord ook den Hebr. Tau aanduidt, die in het Fenicisch alphabeth en ook op de Joodse munten de gedaante van een kruis heeft, waarvan de Grieken en Romeinen den vorm van hun T. ontleend hebben. Hoe weinig zich nu hieruit laat bewijzen dat Ezechiël hier waarlijk aan dit teken zal hebben gedacht, zo blijft desniettemin deze omstandigheid opmerkelijk voor den opmerkzamen beschouwer van de wegen Gods, wiens raad het alles te weeg brengt en bepaald heeft. Sedert Tertullianus hebben de Christelijke kerkleraars hieraan dan ook gehecht.

De Heilige Geest is eigenlijk het ware zegel en teken, waarmee de gelovigen door God worden getekend, en vervolgens het kruis, zolang zij nog in de strijdende kerk zijn.

Wanneer ons Petrus het geduld van Lot aanbeveelt, zegt hij, dat zijn hart gekweld is, zolang hij in Sodom leefde; hij kon als een enkele, die daarenboven nog vreemd was, de geheel verdorvenen niet tot nadenken brengen, maar hij werd bij de schandelijkheid van zovele gruwelen niet verhard, maar zuchtte steeds voor God en was in bestendige treurigheid. Daarentegen is het zeker een bewijs van grote slaperigheid, wanneer wij zien, dat de heilige naam Gods wordt veracht, en men toch van gene smart wordt aangegrepen. Het is daarom geen wonder, wanneer wij in de straffen van die zonden begrepen worden, die wij door ons toezien voeden; want die vermaning mag wel in het oog worden gehouden, dat de ijver voor het huis Gods ons moet verteren en de smadingen dergenen, die God smaden, op ons vallen.

Het tekenen, de symbolische uitdrukking der waarheid, dat God in grote gerichten over de Zijnen de beschermende hand Zijner genade houdt, en de godzaligen uit de verzoeking weet te verlossen (2 Petr. 2:9), beveiligt niet tegen elk deel verkrijgen van aan het Goddelijk gericht-dat zou met het wezen der Goddelijke gerechtigheid niet overeenstemmen, daar ook de uitverkorenen door het heersende bederf dikwijls worden besmet (Jes. 6:5); het verzekert alleen tegen het weggesleurd worden met de bozen (Ps. 28:3), tegen een kwaden dood, en alles wat met den regel in tegenspraak zou zijn: "dengenen, die God liefhebben moeten alle dingen medewerken ten goede (Rom. 8:28). Een voorbeeld dezer symbolische profetie hebben wij in Jeremia, die bij de inneming der stad in het leven bewaard werd.

De ouden gaan de jongen in het oordeel voor, omdat zij de jongeren niet in het goede voorbeeld zijn voorgegaan (2 Kron. 36:17).

Bij het huis Gods te staan is een zalige, ook veilige stand, maar ook de gevaarlijkste stand, wanneer het huichelarij is-ja in dit geval is de godsdienst geen bliksemafleider, maar wat de boom in het onweder is, die daar onder zijn worden zeker getroffen.

8. Het geschiedde nu, als zij hen geheel geslagen hadden, in de eerste plaats in den tempel, de plaats waar ik hun doden mede kon aanzien, en ik aan al degenen, die zich in het heiligdom bevonden (vs. 6) alleen overgebleven was, dat ik op mijn aangezicht viel en riep en zei: "Ach Heere HEERE! zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven, met Uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem? 1)

1) Hij sprak als iemand, die het verderf ter nauwernood ontkomen was, en zulke aan Gods goedheid, niet aan Zijne verdiensten toeschrijvende. De beste heiligen moeten zichzelven verplicht rekenen aan de sparende barmhartigheid, dat zij niet verteerd zijn. En wanneer verwoestende oordelen voor de deur zijn en menigten door deze gevallen, moet het ene grote gunst gerekend worden, indien ons leven ons tot een buit wordt gegeven, want wij hadden rechtvaardiglijk kunnen omkomen, met degenen, die omkomen.

Ezechiël voelt zich geheel verslagen om de oordelen Gods die zijn volk treffen. Hij voelt zijn eigen onwaardigheid, maar daardoor wordt bij als gedrongen om voor zijn volk in de bresse te treden. De beste pleiters voor land en volk zijn zij, die zich met de zonde en schuld van land en volk solidair weten. Waar God hen spaarde, daar leerden zij pleiten op de ontfermende genade Gods.

9. Toen zei Hij tot mij: De ongerechtigheid van het huis van Israël en van Juda is gans zeer groot, en het land is met bloed vervuld, en de stad is vol van afwijking; want zij zeggen: De HEERE heeft het land verlaten, en de HEERE ziet niet. 1) (Hoofdst. 8:12 en 17).

1) Dit laatste heeft dezelfde betekenis als Hoofdst. 8:12. De goddelozen zeggen hiermee ronduit, dat de Heere het niet ziet en de Heere het niet hoort. Daarom is het land vol afwijking, vol Godverlating, en daarom zal de Heere niet verschonen. Hij zal gerechtvaardigd worden ook in de uitvoering van Zijne oordelen, gelijk Hij verheerlijkt wordt in de oefening Zijner barmhartigheid.

Als de Profeet zegt dat er niemand overgebleven is, dan wil dit niet zeggen dat er geen overgeblevenen zijn, maar dat dit getal zeer klein is. Als toch de man met linnen bekleed, in naam van al de zeven zegt dat Hij heeft uitgevoerd, wat Hem geboden is, den ligt daarin opgesloten, dat Hij geslagen heeft, die niet met het teken des kruises waren begiftigd.

10. Daarom ook, gelijk reeds meermalen is gezegd (Hoofdst. 7:4, 9; 18:8), wat Mij aangaat, Mijn oog zal niet verschonen, en Ik zal niet sparen; Ik zal hunnen weg op hun hoofd geven(vgl. Jer. 10:1).

11. En ziet, de man, die met linnen bekleed was, aan wiens lenden de inktkoker was (vs. 2), bracht bescheid weer, als hij opdat ogenblik met de zes mannen van het slaan in de stad

terugkeerde (vs. 7, zeggende: Ik heb gedaan, gelijk als Gij mij geboden hadt (vs. 3 vv.); de tekening (vs. 4) kon echter alleen op ene voor mensenogen onkenbare wijze geschieden.

In vs. 7 is het bericht over hetgeen de zes volvoerders van het gericht deden, als op eens gegeven, zo als wij dit ook in de verklaring hebben aangemerkt. De Profeet gaat nu tot dat ogenblik terug, dat het slaan voor zijne ogen, d. i. in den tempel zelven of zijn binnenste of buitenste voorhof ten einde is, en nu het slaan daar buiten in de stad zou plaats hebben. Hier in den tempel is niemand met het teken voorzien, zij allen, die daar waren, verslagen, en hij alleen is slechts overig. Dat ook hij, hoewel bestemd om gespaard te worden, toch met het teken niet is voorzien, verwondert hem niet, want eensdeels komt hij als Profeet, die het gezicht aanschouwt, alleen als toeschouwer, niet als deelnemer van het gericht in beschouwing, en aan de andere zijde behoort hij toch voor zijn persoon niet meer tot de inwoners van Jeruzalem en tot de priesters in den tempel, maar tot de reeds weggevoerden. Dat nu bij dit aangrijpen van het heiligdom (vs. 6) in het geheel gene verschooning kon plaats hebben (zich zelven rekent hij verder niet), doet hem vrezen voor de stad, dat ook hier alles zal worden nedergehouden. Hij begint op gelijke wijze met den Heere te onderhandelen als Abraham bij het gericht over de steden van het Siddimdal (Gen. 18:22 vv.). Hij noemt de bewoners van Jeruzalem en het land van Juda, "het overblijfsel van Israël. " Zij zijn inderdaad ook de overgeblevenen of de verschoonden van de gerichtten, die tot hiertoe plaats hadden. 1) in betrekking tot het gehele volk, want na de verdelging der 10 stammen is alleen Juda met Jeruzalem overig; 2) maar ook ten opzichte van Juda zelf, want met deze heeft reeds tweemaal ene deportatie plaats gehad, de ene in het jaar 606, de tweede in het jaar 598 v. C. Wat nu Ezechiëls voorspraak op zichzelf aangaat, vindt hier Lavaters opmerking ene plaats: "hoe wreed ook den Joden de Profeten mochten voorkomen om hun dreigingen en strafpredikatiën, zo waren zij toch niet minder hun vrienden, daar zij voor hun volk niet alleen nauwlettend hadden zorg gedragen, maar ook ernstige voorbede hadden gedaan-zo Mozes, Samuël, Jeremia. " Wij zouden ons echter kunnen verwonderen, dat hij in 't geheel gene opheldering ontvangt of en hoevele de man in linnen en met het schrijfgereedschap aan zijne zijde met het teken aan hun voorhoofd heeft kunnen voorzien, dat hem op zijne voorspraak zelfs geen vertroostend woord ten deel werd, het gehele antwoord des Heeren integendeel zo is, als of allen te zamen tot verdelging bestemd waren. Dit heeft zeker zijne goede reden. Dezulken, die het teken moesten ontvangen, die zich namelijk niet alleen voor het kwaad hebben gewacht, maar die zuchten en jammeren over alle gruwelen, die te Jeruzalem en in het land plaats hebben (vs 4), waren er slechts zeer weinigen, en ook aan deze kan het deel hebben aan het gericht alleen in den boven ontwikkelden zin worden bespaard. terwijl in den algemenen zin, in het slaan der 6 mannen in zich sluit, het gericht ook hen moet treffen. Tevens ligt ook in het zwijgen over ene werkelijke tekening met den Tav ene middelijke aanwijzing, dat de eigenlijke redding, die door het kruis van Christus nog niet aanwezig is, dat de eeuwige verlossing nog niet is gevonden, maar nog ene zaak der toekomst is. Slechts deze is voor het gericht der profetie aanwezig, daar door deze de toekomstige redding zal worden bewerkt, namelijk in Hem, die aan het slot van Zijn woord vermeldt: "Ik heb gedaan, gelijk als Gij Mij geboden hadt, " het zal niet missen, of Hij zal te Zijner tijd de eeuwige verlossing aanbrengen. Het gehele voorval moet dus worden opgevat naar hetgeen in 1 Petr. 1:10 v. wordt gezegd.

HOOFDSTUK 10.

GEZICHT VAN GLOEIENDE KOLEN EN VAN DES HEEREN HEERLIJKHEID.

IV. Vs. 1-22. Ezechiël krijgt ook een tweede bedrijf van het gevolg in een gezicht te aanschouwen, hoe namelijk de stad met vuur zal worden verbrand en God Zijnen tempel zal verlaten. Het gezicht begint met dezelfde verschijning hier in het voorhof der priesteren aan de zuidzijde van het brandoffer-altaar, welke zich aan den Profeet vóór meer dan een jaar bij zijne roeping aan de wateren van dan Chebar vertoond heeft; de troonzetel boven de hoofden der Cherubim is echter ledig, hier toch moet openbaar worden, dat deze troonzetel wordt ingenomen door Hem, die boven de Cherubim in het Allerheilige Zijnen troon had. De heerlijkheid des Heeren treedt dan ook van daar uit op den drempel des huizes, en geeft den man in linnen bevel tussen de Cherubim dier verschijning vuur weg te nemen, en het verbranden der stad met wezenlijk vuur te volbrengen. Maar daarna, terwijl de heerlijkheid des Heeren van den drempel des huizes zich verheft op den troon boven de Cherubim, zetten dezen zich met het raderwerk in beweging, om het verlaten van den tempel van de zijde der heerlijkheid des Heeren te bewerken.

1. Daarna zag ik, wederom lettende op de openbaring Gods (Hoofdst. 8:4), en ziet boven het uitspansel, hetwelk was over het hoofd der Cherubs (Hoofdst. 1:22), was als een saffiersteen, en die steen was als de gedaante van de gelijkenis eens troons; en Hij, de HEERE, verscheen op dezelve 1) boven de Cherubim en den hemel, die boven deze was (1:26).

1) God heeft aan de Joden willen betuigen, dat Hij niets meer gemeens had met hen, dewijl Hij voornemens was den tempel te verlaten en vervolgens de gehele stad door brand te vernielen. Maar opdat deze dreiging de Joden niet koud zou laten, daarom wordt de vreselijke Majesteit Gods voorgesteld, welke zelfs bij den gevoelloze vrees zou instorten.

De Profeet spreekt niet van de gestalte des HEEREN. Hij beschrijft de gestalte Gods niet, maar Hij spreekt alleen van de gelijkenis des troons. Hij ziet den Allerhoogste verschijnen op den troon en aanschouwt aldus Zijne heerlijkheid.

2. En Hij, de Heere, die hier niet eveneens als in Hoofdst. 1:26 vv. op den troon zat, maar als in Hoofdst. 9:3 op den drempel aan het huis stond, sprak tot den man, bekleed met linnen, en Hij zei, toen deze hem het bericht in Hoofdst. 9:11 had gegeven: Ga in tot tussen de wielen, tot onder den Cherub 1) (Hoofdst. 1:15 vv.), en vul uwe vuisten met vurige kolen van tussen de Cherubs (Hoofdst. 1:13), en strooi ze over de stad; en hij, de man in het linnen, ging in tussen de raderen onder den Cherub op de vs. 6 en 7 genoemde wijze, voor mijne ogen.

1) In plaats van de levende wezens stelt hij nu de Cherubim. Het is echter niet twijfelachtig of die levende wezens, waarover Hij te voren heeft gesproken, zijn Cherubim geweest. Maar dewijl nu het visioen in den tempel wordt waargenomen, begint God Zijn knecht gemeenzamer te openbaren wat te voren te duister was. Hij nu had aan de rivier Chebar vier levende wezens gezien, dus in een profane landstreek. Waar dus de ballingen, Joden en Israëlieten, verre van den tempel waren, is het niet te verwonderen, indien Hij aan Zijn

Profeet niet zo bepaald verscheen, evenals Hij het nu doet, waar deze in den tempel is overgebracht. Ofschoon nu de Profeet de plaats niet verwisseld heeft, scheen hij echter niet te vergeefs naar Jeruzalem te zijn overgebracht om te zien wat in den tempel plaats had. Dit is de reden waarom hij nu Cherubim noemt, die hij vroeger eenvoudig levende wezens heeft geheten.

Die Ezechiël in Hoofdst. 1:5 vv. als dieren of levende wezens heeft voorgesteld, noemt hij nu Cherubim; want door het hier voor ons liggende gezicht is hem duidelijk geworden dat die dieren of levende wezens dezelfde zijn als de Cherubim boren de Arke des verbonds in het Allerheilige des tempel, (Hoofdst. 9:3), en in vs. 15, 20 en 22 drukt hij er uitdrukkelijk op, dat hij nu eerst deze kennis heeft verkregen. Wel wist hij het reeds, dat hij de heerlijkheid des Heeren had gezien, toen hij bij zijne roeping de verschijning aan het water van den Chebar had (1:28); hoe echter deze heerlijkheid in verhouding stond tot die, welke boven de Cherubim in het heiligdom haar troon had (Ex 25:22. Lev. 16:1. 1 Kon. 8:10 vv.), die vraag kon hij in zijne eigenschap als Profeet, als verkondiger van de Goddelijke openbaring zelf niet oplossen, al vermoedde hij die. Eerst moest hem in een gezicht worden getoond, dat de heerlijkheid des Heeren hare rustplaats boven de Arke des verbonds had verlaten en van daar heenging, om zich naar het land der ellende, tot de gevangenen aan den Chebar te begeven en van daar uit haar verder werk te volbrengen. Eigenlijk is, dat heengaan reeds geschied: want aan de wateren van den Chebar heeft de Profeet eerst de heerlijkheid des Heeren aanschouwd (Hoofdst. 1); van daar heeft zij hem in den voorhof des tempels geleid, toen des Heeren hand hem naar Jeruzalem ontvoerde (Hoofdst. 8), aan het huis kenbaar gemaakt (Hoofdst. 9:3), is van hare rustplaats reeds opgestaan en als het ware tot heengaan gereed. De reden daarvan is den Profeet vooraf duidelijk gemaakt, doordat hij in Hoofdst. 8:5 vv. de gruwelijke ontwijding des tempels tot in zijn binnenste diepten in den gehelen omvang heeft mogen aanschouwen. Nu wordt hem ook getoond, dat het met het in Hoofdst. 9 aanschouwelijk voorgestelde gericht over het volk in den tempel en in de stad niet genoeg is, maar dat de stad zelf in vuur zal opgaan en het heiligdom zelfs aan de verwoesting zal worden prijs gegeven. Het stoffelijk vuur, dat de stad doet afbranden wordt door de Chaldeënen veroorzaakt; zij zijn het, die de verwoesting van Jeruzalem te kreeg brengen, doch achter hen stond een ander, dat is God, die den Zoon het gehele oordeel heeft overgegeven (Joh 5:22 vv.). Deze waarheid wordt voorgesteld door de medegedeelde in vs. 2, en zeer juist maakt de Tübinger Bibel hier de opmerking: "Christus, de Messias is niet alleen Rechter geweest in de laatste verwoesting van Jeruzalem, maar ook in de eerste. " Wat de ene omstandigheid aangaat, dat Ezechiël op de Profeten Jesaja en Jeremia volgt, zo schrijft Baumgarten: Gelijk Jesaja de roeping heeft, het woord van Jehova tot Israël te brengen in een tijd, toen de noodzakelijkheid van het over hen besloten gericht der ballingschap openlijk was gebleken, en Jeremia het profetenambt waarnam toen deze grote en vreselijke omkering over de stad Jeruzalem en het huis van David kwam, zo heeft Ezechiël de roeping om het weerspannige huis van Israël in zijnen duizendjarigen beproevingstijd in de woestijn der heidenen persoonlijk in te leiden. " Wat de tweede omstandigheid aangaat, dat bij onzen Profeet de dode figuren der Cherubs bij de arke des verbonds (Ex 25:18 vv.) tot levende wezens zijn gemaakt, zegt Coccejus: "God woont dus niet in eigenlijken zin tussen de Cherubim, waarin geen leven is, gene geestkracht, gene beweging, maar tussen de Cherubim, d. i. die levende zijn, die ogen hebben om te zien, die het licht der waarheid en het vuur der liefde in zich hebben, dus God verheerlijken; waar dat

geschiedt, daar is Gods woning, Zijn heilige tempel, Zijne heerlijke tegenwoordigheid. " Het Bijbelwerk van Bunsen merkt op: "De tijd der geestelijke erkenning en verering van God nadert nu; wat in Joh. 4:21 niet lang vóór de verwoesting van den tweeden tempel werd verkondigd, daarvan vinden wij hier reeds een voorgevoel. " .

3. De Cherubs nu, wier hoofd ik volgens vs. 1 onder den kristallijnen hemel zag, en op deze een troon als van saffier, stonden ter rechter zijde van het huis, aan de zuidoostzijde van den tempel, enigzins ten zuiden van het brandofferaltaar, als die man inging; (vs. 2 en ene wolk vervulde het binnenste voorhof, terwijl de wolk, die in Ex. 40:34 en 35 van de eigenlijke heerlijkheid des Heeren moet worden onderscheiden, het voorhof nog vervulde.

4. Toen hief zich de heerlijkheid des HEEREN, de in het Allerheilige boven de Arke des verbonds tussen de Cherubim haar troon had, even als in Hoofdst. 9:3, omhoog van boven den Cherub, op den dorpel van het huis; en het huis werd door de wolk, welke eerst in het voorhof verscheen, maar vervolgens de heerlijkheid des Heeren als uit den tempel afhaalde, vervuld met ene wolk, en het voorhof was, als dat afhalen volbracht was, vol van den glans der heerlijkheid des HEEREN,

1) die nu weer met de wolk verenigd was, zo als toen de tabernakel werd opgericht (Ex. 40:35).

1) Niets is klaarder dan dat God is, niets duisterder dan wat Hij is. God bedekt Zich met een licht en nochtans maakt Hij ten onzen opzichte de duisternis tot Zijn tente. God nam bezit van den tabernakel en tempel in een wolk, maar zij zullen Hem zien van aangezicht tot aangezicht.

5. En het geruis van de vleugelen der Cherubs, dat in de vs. 1 beschrevene verschijning geschiedde als ter begroeting van Hem, die op den troon boven hen wilde plaats nemen (vs. 18), werd gehoord tot het uiterste voorhof, als de stem des almachtigen Gods, wanneer Hij spreekt.

Deze drie verzen breken den zamenhang af en dienen tot aanvulling van hetgeen in vs. 1 vv. slechts kort en voorlopig is bericht. Daar wordt dezelfde verschijning als in Hoofdst. 1:4-28 vermeld, maar op den troon was niet zittende: één van gedaante als een mens (1:26), maar de troon was nog ledig. Het wordt echter voorbereid, dat Hij, wien de troon toekomt, dien inneme, terwijl de heerlijkheid des Heeren uit het binnenste des tempels zich verwijderd. Nog komt zij niet verder, dan tot aan den drempel des huizes, want vandaar geeft zij in vs. 2 haar bevel aan den man in linnen. Vervolgens echter, als het bevel is volbracht en de verschijning der Cherubim uitvoerig in hare overeenkomst met die in Hoofdstuk 1:5-21 is beschreven (vs. 6-17), wordt in vs. 18 het zich nederlaten boven de Cherubim, die zich reeds ten aftocht hebben gereed gemaakt, bericht. Bij Jozua 3:6 hebben wij opgemerkt, hoe de wolkkolom, welke de kinderen Israëls door de woestijn geleid heeft, dit uiterlijk teken van 's Heeren tegenwoordigheid sedert den intocht in het beloofde land niet meer voorkomt. Eerst in 1 Kon. 8:10 vv. bij de inwijding van den tempel werd weer ene wolk opgemerkt, om te kennen te geven, dat de Heere weer van het Allerheilige des tempels bezit nam, en dat daar werkelijk Zijne heerlijkheid zou wonen; hier gaat zij echter met de heerlijkheid des Heeren verenigd

van den tempel heen, om op deze wijze niet weer te keren, want, zo als wij weten (1 Kon. 8:12. 2 Kon. 25:17 en Ezra 6:15) ontbrak aan den tweeden tempel, aan dien van Zerubbabel, zowel de arke des verbonds als de Schechina. Een later terugkeren wordt echter bij onzen Profeet in Hoofdst. 43:1 vv. voorzien, en wel van dezelfde zijde af, naar welke in het voor ons liggend hoofdstuk de aftocht plaats heeft (vs. 19), namelijk van de oostzijde af, hetgeen in Openb. 16:12 vv. wordt vervuld.

6. Het geschiedde nu, als Hij, de Heere, die op den drempel van het huis stond (vs. 4), den man bekleed met linnen, zo als in vs. 2 is meegedeeld, geboden had deze gewichtige woorden, zeggende: Neem vuur van tussen de wielen, van tussen de Cherubs, dat hij, gelijk in vs. 2 reeds voorlopig is meegedeeld, inging en stond bij een rad of het raderwerk (vs. 9 vv.)

1) Dit wijst aan, dat het een heilig vuur is, d. i. dat het vuur van Gods toorn rechtvaardig en heilig is. De oordelen Gods over land en volk, zijn de oordelen van een heilig en rechtvaardig God. Lang heeft God geduld gehad, lang heeft hij land en volk gedragen. Het vuur der verzoening heeft men versmaad en daarom zal het vuur des gericht's de stad verwoesten.

7. Toen stak een Cherub, tot welken hij gegaan was, namelijk die met het hoofd als een stier (vs. 14), zijne hand uit van tussen de Cherubs, die zijner handen, die naar de binnenzijde der Cherubs was gekeerd, tot het vuur, hetwelk was tussen de Cherubs (Hoofdst. 1:13), en nam daarvan en gaf het in de vuisten desgenen, die met linnen bekleed was; die nam het en ging uit den tempel, om verder te doen wat hem was bevolen, namelijk om de kolen, die hij in de handen had, over de stad te strooien (vs. 2).

Het te voorschijn halen der kolen uit het midden tussen de Cherubim drukt de gedachte uit, dat het vuur, hetwelk Jeruzalem zal verbranden, van het vuur des toorns uitgaat.

Het naderen van den op priesterlijke wijze in linnen gekleden geeft volgens de voorstelling van den Profeet niet alleen iets, dat aan het ingaan des hogepriesters in het allerheilige op den groten verzoendag herinnert, maar waar het vuur van Gods toorn hem wordt overhandigd, een opmerkelijke Christologische betekenis, waarbij de houding der eeuwigheid in het vreselijk oogenblik, de grootste eenvoudigheid der handeling imponeert (Deut. 18:16 vv.).

Het verbranden der stad wordt niet verder geschilderd; het heeft na Ezech. 11:23 zijne plaats, dewijl eerst daar de heerlijkheid des Heeren de stad geheel verlaat, en de Profeet kon het niet beschrijven, daar hij volgens 11:24 op dien tijd uit Jeruzalem was weggevoerd.

8. Want, om hier aan het mededeelde in vs. 6 vv. ene nadere beschrijving van de in vs. 1 slechts kort vermelde verschijning te verbinden, er werd gezien aan de Cherubs de gelijkenis van eens menschen hand onder hun vleugelen, wel aan elk hun vier zijden zulk ene hand (Ezech. 1:8).

1) Na de schildering van de heerlijke openbaring van de Goddelijke heerlijkheid wordt in vs. 6 en 7 het halen van de kolen vuurs uit de ruimte tussen de raderen onder de Cherubim nader daardoor bestemd, dat een hand der Cherubim de kolen uit het vuur haalde en deze den in het

wit geklede in de hand gaf, en hier in vs. 8 nog nadrukkelijk aangemerkt, dat bij de Cherubim onder hun vleugelen de gelijkenis van een hand te zien was.

9. Toen zag ik, en ziet, vier raderen 1) waren bij de Cherubs, even als in Hoofdst. 1:15-18; een rad was bij elken Cherub; en de gedaante der raderen was als de verf van een turkooissteen.

1) Merkt hier op, dat God meer gebruik maakt van den dienst der Engelen in de regering dezer beneden wereld en verder dat alle de bewegingen der Voorzienigheid en alle de diensten der Engelen, onder de regering van den groten God zijn. Zij zijn allen vol ogen, die ogen des Heeren, welke de ganse aarde doorlopen en waarop de Engelen altoos een oog hebben.

10. En aangaande hun gedaanten, die vier hadden enerlei gelijkenis, ieder had namelijk een dubbel rad, en het had het uiterlijk gelijk of het ware geweest een rad in het midden van een rad.

11. Als die gingen, zo gingen deze ten gevolge hunner bijzondere inrichting, op hun vier zijden, naardat zij zich naar zuiden of noorden, naar oosten of westen hadden te wenden; zij keerden zich niet om, als zij gingen; maar de plaats, waarhenen het hoofd des Cherubs zag, die de richting bepaalde, die volgden zij na; zij keerden zich niet om, als zij gingen.

12. Hun ganse lichaam nu, namelijk der Cherubim, en hun ruggen, en hun handen, en hun vleugelen, mitsgaders de raderen, waren vol ogen rondom; die vier hadden hun raderen.

De werkzaamheid uitgaande van de Cherubim, benevens de raderen in vs. 6 vv. geeft den Profeet aanleiding, ze hier nader te beschrijven. Van hen wordt gezegd, dat zij handen hadden, daar de hand bij de handeling was werkzaam geweest; dan volgt de beschrijving der raderen, dewijl van hun plaats het vuur was genomen. Deze beschrijving komt in hoofdzaak met Hoofdst. 1 overeen, maar is toch geen blote herhaling van hetgeen reeds daar gezegd is. De bijzondere punten werden nu zo gerangschikt en de bijzonderheden in zoverre aangevuld als de zamenhang met dat punt het vordert, waarop het hier aankomt, en dat is het voortgaan der verschijning van het binnenste voorhof naar het oosten, of de aftocht van 's Heeren heerlijkheid eerst uit den tempel naar de oostpoort (vs. 19) en vervolgens uit de stad naar den Olijfberg (Hoofdst. 11:23). Bij hetgeen in Hoofdst. 1:18 over de raderen reeds is gezegd, komt nu nog de gewichtige bijvoeging, dat de Cherubim aan hun gehele lichaam, rug, handen en vleugels ingesloten, met ogen bedekt waren. In vs. 13 gaat de beschrijving in een verhaal over. Den raderen wordt toegeroepen om hun wat naam betekent ook te doen; zij moeten draaien of rollen, zich rollend voortbewegen; alzo wordt het teken gegeven om op te breken. Dien overeenkomstig wordt dan in vs. 15 de verheffing der Cherubim bericht, deze verheffing echter in vs. 14 door terug te keren tot de beschrijving voorbereid; nadat zij echter bericht is, wordt wederom de beschrijving in vs. 16 en 17 opgenomen, en daarna het verhaal in vs. 18 en 19 voortgezet, om hieraan ene beschouwing in vs. 20, 22 vast te knopen.

13. Aangaande de raderen, elk een van deze werd voor mijne oren genoemd: Galgal, 1) d. i. zo als wij in onze taal zouden zeggen: draai, draai, wend u om, ga voort.

1) Beter: Aangaande de raderen, hun werd voor mijne oren toegeroepen: Galgal d. i. draai. Hiermede wordt aan de raderen en daarmee aan de Cherubim bevel gegeven om te volbrengen wat hun werd opgedragen, maar hiermede wordt ook aangeduid, dat wat uitgevoerd zal worden, is de last, dien God gegeven heeft.

14. En elk een der vier dieren of levende wezens, zo als zij in Hoofdst. 1:8 vv. werden genoemd, had, gelijk reeds daar is meegedeeld, vier aangezichten; het eerste aangezicht was het aangezicht eens Cherubs 1) (volgens Hoofdst. 1:10 een os of stier), en het tweede aangezicht was het aangezicht eens mensen, en het derde het aangezicht eens leeuws, en het vierde het aangezicht eens arends.

1) De verwisseling van het aangezicht van een os met dat van den Cherub is niet aan een schrijffout toe te schrijven, gelijk sommigen menen, maar heeft o. i. zijn reden in de geestelijke betekenis van die levende wezens. Niet het aangezicht van den leeuw of van den arend, of van den mens wordt verwisseld maar dat van den os, dewijl laatstgenoemd dier het beeld is der dienende werkzaamheid. Ook de Cherubim waren dienende wezens en daarom heeft God hem nu het aangezicht van een Cherub getoond.

15. En die Cherubs hieven zich omhoog, als het bevel in vs. 13 aan de raderen was gegeven; dit, wat hier Cherub heet, was even het dier, dat ik bij de rivier Chebar gezien had (Hoofdst. 1:3 vv.).

16. Men herinnere zich nu wat in Hoofdst. 1:19-21 van de vier dieren gezegd werd, en schrijve hier voor dieren het woord Cherubim, zo klinkt het: en als de Cherubs gingen, zo gingen die raderen nevens dezelve, en als de Cherubs hun vleugelen ophieven, om zich van de aarde omhoog te heffen, zo keerden zich diezelfde raderen ook niet om van bij hen, maar hieven zich eveneens op.

17. Als die stonden stonden deze, en als die opgeheven werden, hieven zich deze ook op: want de Geest der dieren was in hen, en zo had dan het in vs. 16 gemelde opstijgen der Cherubim dadelijk het zich omhoog heffen der in rollende beweging gezette raderen (vs. 13) ten gevolge.

18. Toen ging de heerlijkheid des HEEREN van boven den dorpel des huizes weg 1), waarin zij (vs. 4) was getreden en van waar zij hare bevelen (vs. 2 en 13) had gegeven, en zij zette zich neer op den troon (Hoofdst. 4:1), en stond boven de Cherubs.

1) Hier leert de Profeet wat het voornaamste is in dit visioen, dat God uit de tempel is getreden. Wij weten met hoe groot vertrouwen de Joden zich beroemd hadden, dat zij veilig waren en behouden onder de hoede Gods. Dewijl nu de belofte gegeven was, dat de tempel de rustplaats Gods zou zijn, waar Hij zou wonen, meenden zij dat het niet zou kunnen geschieden, dat God van hen heenging. Zo hadden zij overmoedig gezondigd en waar zij God

verre hadden verworpen door hun zonden, daar wilden zij toch zich als het ware onverwinnlijk achten. Deze dwaasheid wordt bespot bij Jesaja (Hoofdst. 66:1): De hemel is Mijn troon, doch de aarde is de voetbank Mijner voeten, hoe zoudt Gij Mij dan een huis bouwen? God had bevolen dat Hem een tempel zou gebouwd worden en Hij wilde aldaar een aards domicilie hebben. Doch Hij zegt dat dit onnut was. Hoe? Toch waar Hij beloofde in den tempel te zullen wonen, daar wilde Hij Zijn naam zuiver en rein aangeroepen hebben. Maar de Joden hadden op allerlei wijze den tempel ontwijd.

Derhalve meenden zij tevergeefs, dat God daar was ingesloten, dewijl Zijne goedertierenheid niet zo ver ging, dat Hij Zich gevangen gaf aan de Joden, maar dat Hij Zich aan hen als gehoorzamen gaf. Naar waarheid zegt Jesaja, dat dit huis niet kon geschikt zijn tot gebruik voor God, omdat het ontheilgd was. Dit is nu ook de reden waarom de Profeet zegt, dat de heerlijkheid Gods uit het heiligdom was heengegaan. Het was noodzakelijk dat ook de gelovige overtuigd werd, dat God niet langer woonde in den tempel, maar deze als een ijdel schouwspel overbleef, dewijl van daar Zijn heerlijkheid was opgeheven, wijl die plaats door zo vele wandaden was bedorven.

Om derhalve de Joden alle vertrouwen op de bescherming Gods te ontnemen, wordt den Profeet dit visioen getoond. Toen de tempel werd ingewijd konden de Priesters niet staan vanwege de heerlijkheid Gods, en dit was een bewijs dat de Heere God in genade op Zijn volk neerzag; maar waar nu de heerlijkheid des Heeren verdwijnt uit den tempel, is het het bewijs dat de Heere Zijne bescherming; aan het volk onttrekt en het overgeeft in de macht Zijner vijanden.

19. En, om hier weer op het in vs. 16 verhaalde terug te komen, nadat het in vs. 18 opgemerkte tot voltooiing van het verhaal was bijgevoegd, de Cherubs hieven hun vleugelen op, en verhieven zich van de aarde omhoog voor mijne ogen, als zij uitingen; en de raderen waren, volgens het in vs. 16 vv. medegedeelde, tegenover hen: en elkeen stond aan de deur der Oostpoort van het huis des HEEREN, en de heerlijkheid des Gods Israëls 1) wasnu (nog niet in vs. 1) van boven over hen, en zo had ik de verschijning gezien aan de wateren van Chebar (Hoofdst. 1:26 vv.).

1) In het oog vallend is, dat hier niet van HEERE maar van den God Israëls sprake is. Dit heeft ongetwijfeld deze betekenis, dat God als verbonds-God van het weerspannig volk in Jeruzalem en Juda heenging, dat volk aldaar Zijne genade en ontferming onttrok. Maar opdat het volk in de ballingschap het zou weten, dat de Heere God de onveranderlijke God was, die Zijn verbond hield en welk verbond onverbrekkelijk was, daarom roept hij in vs. 20 dat het dezelfde God was die hem aan den Chebar was verschenen. Hij zou dan ook Zijn volk niet geheel verlaten, maar het in de ballingschap gelouterde volk weer Zijne genade en trouw doen ervaren.

20. Dit, deze verschijning der vier Cherubim, is, zo als reeds in vs. 16 is gezegd, het dier, of het beeld der vier dieren, dat ik zag onder den God Israëls, die daarop Zijnen troon had, a) bij de rivier Chebar (Hoofdst. 1:26 vv.), en ik bemerkte nu, dat het Cherubs waren, zo als ik ook reeds omtrent die vier dieren had vermoed.

a) Ezech. 1:3.

21. a) Elk een had vier aangezichten, en elk een had vier vleugelen; en de gelijkenis van mensenhanden was onder hun vleugelen; de gedaante was dus daar geheel dezelfde als hier. Nadat echter de heerlijkheid des Heeren de Cherubim in den tempel had verlaten, en Zich op de dieren hier had geplaatst, worden deze dieren uitdrukkelijk verklaard Cherubim te zijn.

a) Ezech. 1:6, 7; 10:8, 14.

22. En aangaande de gelijkenis van hun aangezichten, het waren dezelfde aangezichten, die ik gezien had bij de rivier Chebar, hun gedaanten en zij zelve; zij gingen op dezelfde wijze ieder recht uit voor zijn aangezicht henen, zo dat er geen twijfel kon zijn, of beide verschijningen, deze hier in den voorhof des tempels vs. 1 en die daar aan de wateren van Chebar waren één en dezelfde.

De verschijning der Cherubim aan de wateren van Chebar (Hoofdst. 1) voorspelde reeds het uitgaan der heerlijkheid van Jehova uit het Allerheilige, en de overgave der heilige stad. Zij voorspelde tevens voor dengenen, die zich in de ballingschap bevonden, zo als Hoofdst. 11 zal aanwijzen.

Van betekenis is in vs. 20 de benaming: "God van Israël" in plaats van "Jehova", de Heere. Daardoor wordt te kennen gegeven, dat God als Verbondsgod aan het volk van Israël door dit heengaan uit den tempel Zijne genadige tegenwoordigheid onttrok, namelijk aan het weerspannige Israël, dat in Jeruzalem en Juda woonde, niet aan het gehele verbondsvolk; want dezelfde heerlijkheid Gods, die hier voor Ezechiëls ogen in het gezicht den tempel verliet, was toch den Profeet aan de rivier Chebar verschenen, en Hij had zich door zijne roeping tot den Profeet voor Israël geopenbaard als die God, die Zijn verbond houdt, en door het gericht over het verdorven geslacht slechts de goddeloosheid uitdelgen en Zich een nieuw, heilig volk scheppen wil.

HOOFDSTUK 11.

GERUSTHEID EN STRAF DER VORSTEN.

V. Vs. 1-25. Op dezelfde plaatste, waar de heerlijkheid des Heeren, nadat zij het heiligdom verlaten heeft, op den wagen der Cherubim is heengegaan, heeft thans nog ene andere gebeurtenis plaats. De Profeet door Gods macht daarheen geplaatst, ziet daar 25 mannen en onder deze twee met name genoemde vorsten des volks. Hem worden hun gedachten en raadslagen ten opzichte der toekomst geopenbaard, en nu moet hij wat zij onder elkaar zeggen woord voor woord door zijne profetie wederleggen (vs. 1-12). Door het plotselinge sterven van den enen dezer beide vorsten des volks nog tijdens het ontvangen der profetie moet aan het huis van Israël de zekere vervulling daarvan worden betuigd. Terwijl echter het voorval op den Profeet zulk enen indruk maakt, dat hij zijne vroegere klacht en vraag herhaalt, of dan de Heere het ganse overblijfsel van Israël wilde vernietigen, wordt hem gezegd, welk het ware, tot behoudenis bestemde overblijfsel van Israël is, en welk ene heerlijke toekomst daarvoor bestemd is (vs. 13-21). De heerlijkheid des Heeren verwijderd Zich nu nog verder naar den Olijfberg; de Profeet wordt weer naar zijne woonplaats teruggevoerd, het gezicht verdwijnt voor hem en hij openbaart nu aan zijne medegevangenen, wat hem geopenbaard en gezegd is (vs. 22-25).

1. Toen hief mij, even als in Hoofdst. 8:3, de Geest op, en bracht mij tot de Oostpoort van het huis des HEEREN, dewelke ziet oostwaarts (Hoofdst. 10:19); en ziet, aan de deur der poort, de plaats der gemeenschappelijke beraadslaging (Gen. 19:1 1), waren vijf en twintig mannen, en in het midden van hen zag ik Jaāzanja (= hij zal door Jehova gehoord worden), den zoon van Azzur (= helper) en Pelatja (= verlossing door Jehova), den zoon van Benaja (= gebouwd op Jehova), vorsten des volks (vgl. Jer. 37:15; 38:4 vv. en 24 vv.).

De 25 mannen zijn de 12 stamvorsten en de 12 hoge koninklijke beampten (1 Kron. 27) met den koning zelve aan hun hoofd, zodat deze 25 eveneens ene vertegenwoordiging zijn van de burgerlijke Overheid in Israël, als de 24 priestervorsten met den hogepriester aan het hoofd in Hoofdst. 8:16 ene vertegenwoordiging der gehele priesterschap vormen.

In den naam van de twee, die nader worden genoemd, en in dien hunner vaderen hebben wij de concentratie van hun gedachten. God verneemt (Jaāzanja), de zoon van "helper" (Azzur) helpt" (Pelatja), de Zoon van "God bouwt" (Benaja) en "God dat zijn voortreffelijke namen voor mannen, die zich zaligheid zonder bekering beloven; de juiste tegenstelling, van hetgeen de naam Jeremia (= God werpt neer) doet verwachten. Hoe dreigender het politieke onweder zamenpakte, des te levendiger werd de neiging, om door het kiezen van namen, die zegen verkondigden voor de kinderen, de angst te verdrijven en het geweten tot rust te brengen, dat het tegendeel van die namen doet verwachten.

Men kan ene zinrijke beschouwing daaraan hechten, hoe zodanige mannen door hun misdaden juist het tegendeel zijn geworden van hetgeen hun namen betekenen (vgl. Jer. 20:3); maar het is immers nu ook nog menigeen een naam voert, waaraan hij volstrekt niet beantwoordt.

2. En Hij, die den Profeten zo bestendig voor ogen staat, dat zijn Hem dikwijls zonder voorafgaande aanwijzing sprekende invoeren, de Heere, zei tot mij: Mensenkind! deze zijn de mannen, die ongerechtigheid bedenken, en die kwaden raad raden in deze stad, hoewel zij menen haar daardoor te zullen helpen.

3. Want zij zijn het, die zeggen: Men moet gene huizen nabij bouwen: deze stad zou de pot en wij het vlees zijn.

Luther vertaalt volgens Raschi: "het is niet zo nabij, laat ons slechts huizen bouwen; zij is de pot, en wij zijn het vlees", door Schmieder aldus verklaard: "het einde is niet zo nabij als de profeten zeggen, want wij zullen er nog lang wonen. Gelijk het vlees in den pot blijft totdat het gaar gekookt is, zo blijven wij in de stad. Gelijk de pot het vlees bewaart voor het vuur, dat het niet verbrandt, zo zal de stad ons beschermen. " Trotse euvelmoedige redenering, wellicht ook tot beschimping van de profetie van Jeremia van den kokenden pot (Jer 1:13-14) en van de aarden kruik (Jer. 19:10-13).

Men moet, zeiden zij, gene huizen nabij bouwen; deze stad zou de pot en wij het vlees zijn. De zeer akelige toestand, in welken Jeruzalem gedurende de belegering der Chaldeëen, door het vuur van Gods gedachten toorn, komen zou, was den profeet Jeremia vertoond onder het zinneprent van enen ziedenden pot. (Jer. 1:14). Met dit gericht schijnen deze verderflijke raadgevers den spot te drijven, en hun mening was waarschijnlijk deze: Het oordeel, hetwelk de profeten bedreigen, en voor hetwelk de lichtgelovige menigte zo bevreesd is, is niet nabij. Men moet gerustelijk huizen bouwen en de stad verfraaien, zonder zich, door de bedreigingen der profeten, alsof wij er niet lang gebruik van hebben zouden, te laten afschrikken; wij storen ons niet aan hun nadelige voorzeggingen; wij durven de uitkomst wel afwachten, en indien de Chaldeëen Jeruzalem innemen en verwoesten, dan zal, gelijk Jeremia in zijne naargeestigheid gezegd heeft, deze stad de pot en wij het vlees zijn. " .

Er wordt hier gezinspeeld op Jer. 29:5, zodat men moet vertalen: "het is niet nabij om huizen te bouwen. " Jeremia had namelijk degenen, die zich in de ballingschap te Babel bevonden, aangespoord, om zich daar huizen te bouwen en tot een lang verblijf daar in te richten, maar zich niet door de redenen van valse Profeten, die een spoedig terugkeren profeteerden, te laten bedriegen, want over de achtergeblevenen in het land zouden nog zware oordelen komen. Dit woord van Jeremia hoorden de machtigen te Jeruzalem, daar zij spraken; met het huizen bouwen in de ballingschap heeft het nog tijd, zover zal het niet komen, dat Jeruzalem op den duur of geheel in de macht van den koning van Babel zal vallen, integendeel is Jeruzalem de pot, en wij hare bewoners zijn het vlees, even als de pot het vlees tegen verbranden beschermt, zo beschermt ons de stad Jeruzalem tegen het verderf.

Wij zitten hier in Jeruzalem warm en veilig, als het vlees in den pot.

Hun raad was dus om te blijven en op de veilige muren te vertrouwen, in plaats van aan het woord der Profeten geloof te slaan.

Zo is het verstand steeds gewoon alle gerichten te loochenen, en zich te troosten, hoe het die door het vlees wel zal weerstaan.

Onze Staten-Overzetters geven ook een andere verklaring in de Kanttekening, n. l. deze: Ons verderf is niet nabij, laat ons huizen bouwen, namelijk om hier te blijven wonen; zo zij deze stad de pot en wij het vlees. Wij moeten echter vertalen: Niet nodig is het huizen te bouwen. Dit zinspeelt op Jer. 29:5, waar de Profeet den ballingen den raad geeft, om in Babel huizen te bouwen, enz. De ongelovigen in Jeruzalem willen nu zeggen, dat de tijd daartoe nog niet is gekomen, dat het verderf nog verre af is. Want gelijk de pot het vlees beschermt voor het vuur, zo worden wij beschermd door de sterkte en macht van Jeruzalem.

4. Daarom ontdek de verkeerdheid en wijs hun de schandelijkheid hunner gedachten en raadslagen aan, profeteer tegen hen, profeteer o mensankind!

5. Zo viel dan de Geest des HEEREN op mij, en gaf mij het rechte woord voor de mij opgedragene profetie in, en Hij zei tot mij: Zeg: Zo zegt de HEERE: Alzo zegt gijlieden, gelijk Ik in vs. 2 vv. aan Mijnen: Profeet heb geopenbaard, o huis Israëls! want Ik weet elkeen der dingen, die in uwen geest opklimmen (Ps. 139:2).

6. Gij hebt door uwe raadslagen u op misdadige wijze gesteld tegen Mijnen wil, u door Jeremia zo dikwijls bekend gemaakt; deze zullen den ondergang der stad ten gevolge hebben. Gij hebt daardoor uwe verslagenen in deze stad vermenigvuldigd. Gij zijt de oorzaak van den dood van zo velen, die bij de belegering en verwoesting der stad zullen omkomen. Hoewel die nog toekomstig is, zie Ik ze reeds voor mij als geschied. Gij hebt velen misleid en gij hebt hare straten met de verslagenen vervuld (Klaagl. 1:15, 20; 2:4 vv.).

7. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Uwe verslagenen, die gij in het midden derzelve, van de stad Jeruzalem, neergelegd hebt, die zijn dat vlees, en deze stad is de pot, waarin zij gekookt worden, en nu, nadat zij dood zijn, voor verdere ellende veilig zijn; maar ulieden zal ik uit het midden derzelve, die nu een gebroken pot is geworden (Jer. 19:1 vv. 10 vv.), doen uitgaan.

8. Gijlieden hebt het zwaard gevreesd; en het zwaard zal Ik over u brengen, spreekt de Heere HEERE, zodat het achter u is (Hoofdst. 5:2 en 12).

9. Ook zal Ik ulieden uit het midden derzelve doen uitgaan, en Ik zal u overgeven in de hand der vreemden, en Ik zal recht onder u doen, zo als gij het verdiend hebt.

10. Gij zelf door het zwaard vallen bij de executie in Jer. 52:9 vv. in de landpale Israëls zal Ik u richten, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:7, 10).

1) Het was wel een oordeel Gods als de Joden uit de stad werden gehaald, waar zij hadden gemeend, dat hun een veilig nest was verzekerd. Waar zij dus wredelijk in ballingschap waren getrokken, had God reeds Zijne oordelen over hen uitgestort en sedert Hij hen van hun vaderland had beroofd, was Hij reeds begonnen rechter over hen te zijn. Maar hier wordt nog

van een strenger oordeel gesproken. Want ofschoon God reeds begonnen was de Joden te kastijden waar Hij hen de stad had uitgedreven, heeft Hij hen strenger behandeld aan de grenzen van Israël, dewijl, waar men gekomen was in het gezicht van den koning van Babel, de koning zag, dat Zijne zonen werden geslacht. Vervolgens werd hij blind gemaakt en eindelijk naar Chaldea gevoerd, terwijl alle vorsten gedood werden.

11. Deze stad zal ulieden niet tot enen pot zijn, gelijk dengenen, die gij door uwe raadslagen den dood bereidt, en Gij zult in het midden derzelve niet tot vlees zijn; in de landpale Israëls zal Ik u richten(vgl. Hoofdst. 24:3-14).

12. En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, omdat gij in Mijne inzetten niet gewandeld, en Mijne rechten niet gedaan hebt, maar naar de rechten der Heidenen, die rondom u zijn, gedaan hebt. (Hoofdst. 5:7).

Vele der verleide burgers zullen in de stad omkomen, voor deze zal zij de pot zijn en zij zullen het vlees wezen, dat daarin gekookt wordt- maar gij zelf zult niet het vlees in deze pot zijn, maar er worden uitgehaald en elders worden klein gehakt.

Het woord: "deze stad zou de pot en wij het vlees zijn" zal dus door de uitkomst ene zekere bevestiging verkrijgen, maar ene ontzaglijke. Zij waren de eigenlijke moordenaars dergenen, die bij de belegering omkwamen, daar zij door hun goddeloze aanslagen de Chaldeënen deden komen. "Ulieden zal Ik doen uitgaan" hier vooreerst de tegenstelling tegen hun hoop om in de stad te blijven; in het volgende dan verder, dat dit uitvoeren niet met vriendschappelijke bedoeling geschiedt, maar om hun kwelling te verlengen. Uit vrees voor het zwaard des konings van Babel hadden zij het vuur van oproer aangestoken en dreven zij, daar hij tot bestraffing van dezen opstand naderde, den tegenstand tot op het uiterste. Maar juist wat zij uit vrees voor het zwaard ondernemen, zal het zwaard over hen brengen, dat zij bij ootmoedige onderwerping, zo als Jeremia hun predikte, zouden zijn ontkomen. Na de inneming der stad werden de voornaamste beambten en notabelen voor Riblath aan den Orontes, aan het noordeinde van Coele-Syrië door Nebukadnezar gevoerd en daar op zijn bevel gedood. De voorzegging kan niet eerst na de geschiedenis zijn gevormd: Ezechiël legde zijn Boek zijnen tijdgenoten voor, die hem konden controleren, en het bewijs voor de voorzeggingen, die nog bij het leven van den Profeet vervuld werden, ligt in die, welke eerst lang na zijnen dood tot vervulling kwamen. Maar het vertrouwen, waarmee Ezechiël het schipbreuk lijden der coalitie verkondigt, strekt ten bewijze, dat zijne profetie een bovennatuurlijk element is, en wanneer dit moet worden toegestaan, zo kan men zich ook aan bijzonderheden niet verder stoten; deze te verklaren voor later door den Profeet bijgevoegd, is hem tot enen bedrieger vernederen.

13. Het geschiedde nu, als ik profeteerde, dat de tweede der beide in vs. 1 genoemden, namelijk Pelatja, de zoon van Benaja, stierf 1). Toen viel ik neer op mijn aangezicht en riep met luider stem, en zei, even als in Hoofdst. 9:8 : Ach Heere HEERE! zult Gij gans ene voleinding maken met het overblijfsel van Israël?

1) Het plotseling sterven van een der vorsten van het volk nog gedurende Ezechiëls profeteren, moet voor het huis van Israël de zekere vervulling van dit woord van God aanwijzen. Wat de zaak aangaat moet men opmerken, dat even als Ezechiël zich slechts in den geest te Jeruzalem bevindt, en daar den mannen, die hij in den Geest ziet, voorzegt, zo ook de dood van Pelatja slechts tot het visioen behoort, en in de werkelijkheid zo vervuld is, dat bij of na de openbaarmaking van het visioen deze vorst plotseling is gestorven.

Dat uit het getal der te zamen ter dood bestemde 25 vorsten juist Pelatja, de zoon van Benaja, moet sterven, om het lot, dat allen wacht, te voren af te beelden, wordt uit zijn naam verklaard, volgens welken met hem als het ware alle zegen voor Juda te niet ging.

Het ontzettende van dit voorval maakt op den Profeet enen dergelijken indruk, als het voorval in Hoofdst. 5:5 op allen, die er van horen, in den geest ziet hij ze allen reeds gestorven en herhaalt hij zijne vroegere klacht.

Als een vertoornd vader in huis met de roede rondgaat, dan vreest ook wel een vroom kind, het valt hem te voet, en bidt voor broeders en zusters. Dit doet ook een gelovige voor de goddelozen, wanneer God ze straft (Ex. 32).

In Hoofdst. 9:3 was de Profeet in antwoord op zijne klacht slecht de rechtvaardigheid van het gericht over Jeruzalem getoond, maar hier bij het besluit wordt hem ook de verschoning en begunadiging toegezegd van de overgeblevenen Israëlieten, die in de gevangenschap leefden.

14. Toen geschiedde het woord des HEEREN tot mij, om mij te onderrichten omtrent het overblijfsel van Israël en mij te vertroosten over dat voleindig maken, zeggende:

15. Mensenkind! het zijn uwe broederen, die met u in de ballingschap leven, uwe broederen, de mannen uwer maagschap en het ganse huis Israëls, die gij door uwe bemiddeling bij Mij moet loskopen, ja dat ganse huis, zodat juist zij deel en aanspraak hebben op de erve der belofte, tot welke de inwoners van Jeruzalem gezegd hebben: Maakt u verre af van den HEERE; gij hebt niets meer met Hem te doen; ditzelve land is ons tot ene erfbezitting gegeven.

Tot recht begrip dezer woorden hebben wij het volgende op te merken, Ezechiël heeft zich eerst in Hoofdst. 9:8 ontfermd over de bewoners van Jeruzalem. voorbiddende met de woorden: "Ach Heere HEERE! zult Gij al het overblijfsel van Israël verderven met Uwe grimmigheid uit te gieten over Jeruzalem?" Nu doet hij het in vs. 13 van ons Hoofdstuk met dezelfde woorden voor de oversten des volks. Hij heeft zelf de mening voorbestaan: wat nog te Jeruzalem woont is het overblijfsel van Israël, terwijl wat reeds in ballingschap is weggevoerd moet gehouden worden voor de takken, die van den olijfboom zijn afgebroken. Nu doet God hem opmerken, dat hij verkeerd doet, dat hij niet voor de rechte lieden met zijne voorbede tussen beiden treedt. De rechte mensen voor zijne voorspraak zijn integendeel zijne broeders, namelijk zijne broeders in het lijden, die met hem reeds in ballingschap leven; op deze moet hij zijn oog vestigen als op degenen, die de belofte in Hoofdst. 5:8 vv. bedoelt, wanneer daar van een overblijfsel sprake is, dat zich zal bekeren en zalig worden. Het is dus

te doen om wegneming van dezelfde dwaling, over welke ook het 24ste Hoofdst. bij Jeremia handelt. Ezechiël deelt die dwaling niet juist voor zijn persoon, want hem was zonder twijfel het aan Jeremia geopenbaarde gezicht reeds bekend, maar hij heeft bij die dubbele voorspraak zich in ene verkeerde wijze van beschouwing verplaatst, en de mening die te Jeruzalem bestaat, waarheen hij in den geest verplaatst is, voorgesteld. Hij heeft de geestelijke ziekte van het geslacht, dat daar verkeert, op zich genomen alsof zij zijne eigene ware, om in zijn persoon Gods genezing te laten volbrengen voor hen, ten wier behoefte hij als Profeet is gesteld. Nu is het wel niet in uitsluitenden zin zo, dat, gelijk bij Jeremia staat geschreven, degenen, die zich nog te Jeruzalem bevonden de kwade, en die zich in ballingschap bevinden, de goede vijgen zijn. Onder de eersten is nog een overblijfsel der genade, dat een voorwerp der bewaring is (Hoofdst. 9:4) al is het ook slechts ene zeer kleine minderheid; en aan de andere zijde is onder deze volgens Hoofdst. 14 veel uitschot. De tegenstelling is slechts over het geheel en in 't algemeen op te vatten, dat de weggevoerden in ballingschap het betere deel des volks voorstellen, waaraan de toekomst van het rijk Gods behoort, terwijl de achtergeblevenen te Jeruzalem, ondanks hun hoge pretentie, ten verderve bestemd zijn. In het algemeen genomen was het echter ook zeer juist, want "de Chaldeëen, die met den inwendigen toestand der Joden wel bekend waren, sleepten bij de wegvoering van Jojachin voornamelijk de dragers van het Israëlitische principe weg, omdat zij in deze den nationalen steun des volks zagen; en evenzo gingen juist de godvruchtigen gewillig in de ballingschap, omdat deze dood volgens de verkondiging van Jeremia de poort ten leven was, terwijl de goddelozen alles beproefden om in het vaderland achter te blijven, en de hoop in zich omdragen, dat daar alles spoedig zou verbeteren." Terwijl nu de achtergeblevenen zich inbeeldden het overblijfsel van Israël te zijn, maar de naar Babel weggevoerden voor de van den wijnstok Israëls afgesnedene en verdorde prijs gegevene ranken aanzagen wordt van de laatsten in het volgende 16de vers het omgekeerde gezegd, dat zij, het huis Israëls, waaraan de belofte toekomt, geheel in zich sluitende, in het geheel niet verworpen zijn door den Heere, dat Hij gedurende den slechts korten tijd hunner verbanning zelf of onmiddellijk hun heiligdom zou zijn (vs. 16 De inwoners van Jeruzalem verhieven er zich op, dat zij nog het heiligdom, den tempel in hun midden hadden; zij meenden daarmee ook den Heere zelven, die Zich met Zijne genadige tegenwoordigheid aan het heiligdom had gebonden, bij zich te hebben. Zo als intussen dit gezicht in Hoofdst. 10 heeft getoond, is de tempel nu nog ene ledige schaal; de eigenlijke substantie, die hem tot een heiligdom maakte, of de kern is met het heengaan der heiligheid des Heeren reeds weggenomen. Daarentegen wil de Heere voor den betrekkelijk korten tijd van hun leven in de ballingschap den verbannenen in dien zin een heiligdom zijn, waarin wij het woord in Jes. 8:14 vonden; Hij wil hen verheugen door Zijne onmiddellijke tegenwoordigheid in hun midden, zo als Hij dat reeds begonnen is te doen, daar Hij bijv. onzen Profeet met Zijnen Geest en Zijne kracht toerustte; maar ook in hetgeen aan Daniël en door hem geschied is, waarbij dan nog komen de uitwendige uitreddingen en de inwendige vertroosting, die den ballingen ten dele werden. Het woord van ons vers verkreeg op nieuw zijne betekenis in de Nieuw-Testamentische geschiedenis, toen de Christelijke gemeente na het vermoorden van Jakobus den rechtvaardige, van den tempel te Jeruzalem werd uitgesloten. Het was voor velen ene verzoeking tot afval van Christus, omdat het woord der ongelovige Joden: "Maakt u verre van den Heere" op waarheid scheen te berusten.

In den brief aan de Hebreëen bewijst de Apostel aan de zwaar bestredene gemeente denzelfden dienst, die hier Ezechiël geroepen is aan zijne broeders in de ballingschap te betonen. Want nadat in vs. 16 het woord dergenen, die nog te Jeruzalem wonen, over de reeds naar Babylon weggevoerden: "zij zijn van den Heere weggevlucht" is weerlegd, wordt in vs. 17-19 #Eze ook het tweede deel dezer rede, waarmee zij zich boven die broeders verheffen: "dit land is ons tot ene erfbezitting gegeven" weerlegd door de belofte, die den weggevoerden wordt gegeven. Zij is ene dubbele: 1) het weer bezitten van het heilige land, en 2) de vernieuwing des harten. Met deze belofte gaat echter ene dreiging hand in hand, in welke op opmerkelijke wijze het geheel uitloopt, zodat daardoor wordt te kennen gegeven, dat de belofte aan de teruggekeerden uit de ballingschap toch slechts in zeer ondergeschikte mate zal vervuld worden. Ook onder het volk des nieuwen verbonds is ene treurige neerslachtigheid, een nieuw aas, dat op nieuw de arenden daarbij roept. En zo zal op nieuw een oordeel over Jeruzalem komen en ene nieuwe, veel dieper gaande bekering bij het volk der verstrooiing nodig worden; maar dan zal ook de dubbele belofte op veel heerlijker wijze worden vervuld, zo als wij ze ook in Openb. 14:1 vv. vervuld zien. Wat het eerste punt in vs. 16 aangaat: "Ik zal hun tot een heiligdom zijn" hoe verschillend is de Babylonische ballingschap van de tegenwoordige verbanning der Joden uit hun land en hun verstrooiing onder de volken! Hier geen bewijs der tegenwoordigheid Gods; het volk kan slechts gedenkfeesten vieren en van de toekomst dromen. Tussen het verre verleden en de verre toekomst ene ontzaglijk ledige ruimte, ene grote Sahara (Openb. 6:12-17). Daar voor de dieper zienden in de diepste vernedering overal sporen der liefdevolle voorzorg van God, onderpanden der voortdurende verkiezing, der toekomstige verheerlijking. Vgl. den Profeet Daniël.

16. Daarom, omdat reeds in den eersten zin ene geheel valse rede is, en juist het tegendeel der waarheid, zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Hoewel Ik hen verre onder de Heidenen weggedaan heb, en hoewel Ik hen in de landen verstrooid heb, nochtans zal Ik hun een weinig tijds tot een heiligdom 1) zijn, in de landen, waarin zij gekomen zijn.

1) Wat de tempel tot een heiligdom maakte was de tegenwoordigheid des Heeren. Die tegenwoordigheid des Heeren was weggetrokken van den zichtbaren tempel te Jeruzalem en daarom was Jeruzalem en hare inwoners van de genade Gods vervallen. Dat volk was Zijn volk niet meer, maar de weggevoerden waren Zijn volk. Met hen zou de Heere Zijn verbond houden. Hun zou de Heere tot een heiligdom wezen, d. w. z. Zijne genadige tegenwoordigheid zou over hen uitgespreid zijn.

17. Daarom, omdat ook het woord in den tweeden zin, wat het bezitten des heiligen lands aangaat, geheel en al vals is, zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: Ja Ik zal ulieden, die verre onder de heidenen zijt verdreven, vergaderen uit de volken, en Ik zal u verzamelen uit de landen, waarin gij verstrooid zijt, en Ik zal u het land Israëls weer tot ene bezitting geven¹⁾ (Jer. 23:3).

1) Israël als volk Gods kan niet in de verstrooiing blijven. Het moet het van den Heere hem toebedeelde erve bezitten en in zijn land, Zijn God in zijn midden hebben en wel is waar op werkelijken wijze als het in de ballingschap onder de heidenen mogelijk was.

18. En zij zullen bij hun terugkeer daarheen komen, en al deszelfs verfoeiselen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen (2 Kron. 36:21).

18. En zij zullen bij hun terugkeer daarheen komen, en al deszelfs verfoeiselen en al deszelfs gruwelen van daar wegdoen (2 Kron. 36:21).

19. En Ik zal hun in tegenstelling tegen de verschillende harten in dezen tegenwoordigen toestand, nu ieder zijn eigen zin volgt (Jes. 53:6), a) enerlei, een door dezelfde gedachten en gevoelens beheerst hart geven, 1) en zal enen nieuwen Geest in het binnenste van u geven; en Ik zal het stenen hart, 2) dat onvatbaar is voor de indrukken van Mijn woord en de trekkingen der genade, dat door Mijne slagen zich wel laat verdrukken, maar niet wil breken, uit hun vlees wegnemen, en zal hun een vlesens hart geven.

a) Jer. 32:39. Ezech. 36:26.

1) Dat is een hart dat ganselijk voor den waren God is, en niet verdeeld, gelijk het geweest was onder vele goden, een hart dat gevestigd en ingenomen is voor God, en niet twijfelende; standvastig en eenparig en niet ongestadig bij zich zelven.

2) De Profeet spreekt hier zulke harde taal, opdat hij zich richten zou naar het begrip van het onwetende, en bijna barbaars geworden volk. Doch Israël wordt ons tegelijk als een spiegel aller mensen voor ogen gesteld.

Wat de Heere hier laat profeteren, ziet op een zaligmakend werk der genade des Geestes in uitbreiden zin, niet nog dadelijk op de uitstorting des H. Geestes op den Pinksterdag.

Niet alleen dat bij het volk als volk er een tegenzin en afkeer zou gewekt worden tegen den afgodendienst, maar ook zouden er velen in den loop der tijden komen, die op geestelijke wijze werden toegebracht tot het geestelijk Israël.

20. Opdat zij wandelen in Mijne inzettingen, en Mijne rechten bewaren, en dezelve doen; en zij zullen Mij tot een a) volk zijn, en Ik zal hun tot een God zijn 1) (Deut. 30:1-6. Jer. 31:31-34. Zach. 8:3-8).

a) Jer. 24:7; 30:22; 32:38.

1) Dit bevat aan de zijde des volks in zich een vrije toetreding tot God, een kinderlijk vertrouwen, kinderlijke gehoorzaamheid, de geschiedde verzoening, ere en hoogachting, de geestelijke vereniging. Beschouwt men de zaak aan de zijde Gods, zo is God wel een God van alle schepselen en een Verbonds-God geweest van het Joodse volk, maar inzonderheid wordt Hij genoemd een God dergenen, die in Zijn genadeverbond zijn, Zijne genade aannemen en hem gevolgelijk voor hunnen God erkennen.

Het is de belofte dat de Heere Zich een heilig zaad zal doen overblijven in hen, die naar Babel zijn weggevoerd, opdat nevens de roede des oordeels, ook de olijfboom des vredes aan Israël zal zichtbaar worden.

21. Maar welker hart ook onder deze geroepen tot terugkering en vernieuwing des harten het hart hunner verfoeisen en hunner gruwelen nawandelt (Hoofdst. 14:13), welke macht toch de Mammon als Joodse volksgod over de Joodse geesten verkrijgt, derzelver weg zal Ik door herhaling van een zwaar gericht, zo als in Hoofdst. 5:4 is genoemd, op hun hoofd geven, spreekt de Heere HEERE. (Hoofdst. 9:10).

Deze is ene belofte des Evangelies en is vervuld bij allen, die God voor het hemelse Kanaän bestemt. Het is beloofd, dat God hun één hart zal geven, een hart vastgemaakt en gebonden aan God en niet wankelende. Allen, die geheiligd zijn, hebben een nieuwen geest, een nieuw karakter, een nieuwen lust, geheel verschillend van de vorige; zij handelen uit nieuwe beginselen, wandelen naar nieuwe regels, en zoeken nieuwe doeleinden. Een nieuwe naam of een nieuw uiterlijk zal niet baten, zonder een nieuwen geest. Zo iemand in Christus is, hij is een nieuw schepsel. Hij heeft nieuwe tederheid van geweten en onderwerping onder Zijnen wil. God zal het stenen hart uit hun vlees, uit hun verdorven natuur wegnemen. Het hart, gelijk een steen, kan niet gevoelig worden gemaakt; oordelen en barmhartigheden zijn even onvoldoende. De verschrikkingen van den berg Sinaï, de liefde van Christus en de beloften des Evangelies, gene kan gevolgrijke gevoelens voortbrengen. Men leeft in den dood en is stervende, en men ziet het niet en verootmoedigt zich niet. Hij zal een vleschen hart geven. Hij zal de harten gevoelig maken voor geestelijk leed en geestelijk genot. Hij zal ze zacht maken en vatbaar voor indrukken. Dit is Gods werk, het is Zijne beloofde gave, en ene wondervolle en zalige verandering is daardoor teweeg gebracht, van den dood tot het leven. Dit is beloofd aan degenen, die God zal wederbrengen naar hun eigen land, en zulk ene verandering moet in allen worden teweeg gebracht, die in het betere land, dat is in het hemelse, zullen gebracht worden. .

22. Toen de Heere aldus tot mij had gesproken hieven de Cherubs, die in Hoofdst. 10:19 de heerlijkheid des Heeren vooreerst slechts tot aan de Oostpoort van den buitensten voorhof hadden weggevoerd, ten tweeden male hun vleugelen op, en de raderen tegenover hen; en de heerlijkheid des Gods van Israël, die zich in Hoofdst. 10:18 op den troon (10:1) had geplaatst, was over hen van boven (even als in 10:19).

23. En de heerlijkheid des HEEREN rees op van het midden der stad, en stond op den berg, die tegen het Oosten der stad is, op den Olijfberg, om als van daar de voorgenomen belegering van Jeruzalem te leiden en den ondergang van stad en tempel te doen komen.

Allengs verwijdt zich de heerlijkheid des Heeren van Jeruzalem; nadat zij den tempel verlaten heeft, staat zij eerst op den drempel, daarop in den ingang der Oosterpoort, eindelijk boven den Olijfberg, vanwaar de Heiland tot den Vader opvoer.

Men zou kunnen zeggen, dat Ezechiël het leven van Jezus in Zijne gezichtspunten (vgl. het begin Joh. 4:1-3. Matth. 4:12, den voortgang Joh. 10:39 vv. en het einde Matth. 24:1-3 ten opzichte van het Joodse volk voorziet.

God dus tragelijk weggaande, dus tragsgewijze heengaande, duidt daarmee aan, dat Hij hen met tegenzin verlaat, en niet zou gegaan zijn, indien zij Hem niet volkomen van zich hadden gedreven. Doch alhoewel Hij lang verdraagt, zal Hij toch niet altoos verdragen, maar zal ten laatste diegenen verlaten en voor altoos verwerpen, die Hem verlaten en verworpen hebben.

Ook in Zach. 14:4 komt de Olijfberg voor als militaire positie, welke de Heere als Veldheer inneemt. Op den Olijfberg kondigt de Heiland den ondergang van Jeruzalem aan. De Olijfberg 2556 voet hoog, 175 voet hoger dan de Zion, 416 voet hoger dan het dal Kedron is het beheersende punt ten opzichte van Jeruzalem, dat van hier in zijne gehele uitgestrektheid wordt overzien.

Van den Olijfberg verhief Zich Christus bij Zijne hemelvaart op Zijnen koninklijken zetel, om het gericht over de Joden ten uitvoer te brengen.

24. Daarna nam mij de Geest op, gelijk Hij in Hoofdst. 8:3 en 11:1 mij op de plaatsen had gebracht, waar ik de gezichten zou aanschouwen, en Hij bracht mij in gezicht door den Geest Gods in Chaldea terug tot de gevankelijk weggevoerden; en het gezicht, dat ik gezien had, voer van mij op, toen ik weer in mijn huis (Hoofdst. 2:1

Als de Heere dat doet onder de weggevoerden naar Babel, en door Zijnen Geest het harte van velen dermate verandert, alsof steen in vlees herschapen werd, dan zou druk, ellende en vernedering tot zegen worden, en het zou blijkbaar zijn, dat de Heere onder hen was; van Jeruzalem mocht dan de heerlijkheid des Heeren met den Cherubswagen, welke de vertegenwoordiging der Kerk is, wijken, in Babel zou zij gesticht worden en aldaar uitgebreid; de Heere is aan gene plaats verbonden, Hij woont in het midden van Zijne kerk; van Jeruzalem Zich op een Olijfberg plaatsende, gaf Hij van daar Zijne gemeente als ware het de volvoering van Zijne oordelen te aanschouwen en deed haar zelf als boven ramp en leed verheven zijn. Dat is meermalen de weg des Heeren, Zijn volk en Zijne gunstgenoten kunnen rekenen op Hem, op Zijne goedheid en trouw staat maken; maar zij, die de zonde aankleven, verafschuwt hij ten allen tijde. also wordt de stad Gods volvoerd, also worden de uitverkorenen door Zijn Woord en Geest ingezameld, en in de gemeente des Heeren gepredikt, dat het noodzakelijk en verkrijgbaar is, door den Heiligen Geest wedergeboren te worden; maar also blijkt het dan ook ontwijfelbaar, dat geen zondaar verloren gaat dan door eigen schuld, en dat God zo heilig en rechtvaardig als goedertieren en genadig is. En moesten dan zulke wenken door een iegelijk onzer en vooral door den onbekeerden zondaar niet behartigd worden? Door deze is het, dat de Heere ons den weg des heils laat voorstellen en aanprijzen, door deze arbeidt Hij aan onze zielen en dringt er ten krachtigste op aan, dat wij bedenken en betrachten zouden, wat tot onzen eeuwigen vrede dient. O, dat wij dan wijs waren, wij zouden dit vernemen en op ons einde merken. O Heere! leer Gij ons Uwen weg en verenig onze harten tot de vrees van Uwen naam.

HOOFDSTUK 12.

VOORAFBEELDING VAN HET ONGELUK, DAT ZEDEKIA EN ZIJN VOLK TREFFEN ZAL.

I. Vs. 1-16. In ene derde afdeling volgen symbolische handelingen en voorspellende reden van den Profeet, welke even als die der volgende afdeling, in den tijd vallen tussen den in Hoofdst. 8:1 en den in Hoofdst. 20:1 aangegeven termijn (van het einde van Aug. 593 tot het begin van Aug. 592 v. C.). Zonder twijfel hadden de oudsten uit Juda, die om den Profeet heen zaten (8:1), de aankondiging der Goddelijke oordelen over Jeruzalem, welke hun bracht (11:25), met tegenzin en ongelovig hoofdschudden opgenomen, als wisten zij het beter, hoe alles zou komen. Nu moet hij hun een wonderteken worden. Dat wat hij hun op Gods bevel voorafbeeldt, betreft wel in de eerste plaats Jeruzalem en de daar aanwezige vorsten, maar het is ook voor hen van betekenis, terwijl hij voor hen de afgoden van hun vertrouwen tot schande maakt en hun alle hoop op een spoedig terugkeren naar het vaderland afsnijdt. Het zinnebeeldige teken, dat hem van den Heere wordt opgedragen, bestaat daarin, dat hij in eigen persoon het onvermijdelijke heengaan der bewoners van Jeruzalem en van hunnen koning in de bijzondere omstandigheden daarvan voorstelt (vs. 1-7); op den volgenden morgen moest hij er ene zeer bepaalde en nauwkeurige voorzegging bijvoegen (vs. 8-16).

1. Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij nog dienzelfden dag, dat het medegedeelde in Hoofdst. 11:25 had plaats gehad, zeggende:

2. Mensenkind! gij woont, gelijk Ik u bij uwe roeping heb gezegd (Hoofdst. 2:3 vv.), zo als gij nu duidelijk hebt ondervonden, in het midden van een weerspanning huis, in het midden van mensen, welke ogen hebben om te zien en niet zien, oren hebben om te horen en niet horen (Jes. 6:9 v. Jer. 5:21; 8:5); want zij zijn een weerspanning huis, dat Mijn woord gewoonlijk niet aangrijpt (Joh. 8:37. Hand. 7:51)

Het volk is door politieken hartstocht verblind, en het woord in Deut. 29:4 is op nieuw bewaarheid geworden; daarom moet men hun de waarheid op nog sterker, handtastelijker, aangrijpender wijze voor ogen stellen, wanneer men enigen ingang bij hen wil vinden, en wanneer het gelukken zal, hen van hun dromen der toekomst, voor hun bekering zo dodend, te bevrijden, wier middelpunt de koning te Jeruzalem is. Daarmee moet dan ook deze handtastelijke voorstelling der werkelijke toekomst zich in 't bijzonder bezig houden. Als een ongehoorzaam, weerspanning huis betoonde zich het volk daardoor, dat het van zegen voor Jeruzalem kon dromen, hoewel toch zijne zonden, welke naar Gods onbedriegelijke wet de Goddelijke wraak moesten tengevolge hebben, openbaar waren, en ook de Heilige Geest Gods door Jeremia deze wraak allernadrukkelijkst en herhaald had aangekondigd.

3. Daarom, gij mensenkind! dewijl het zeer in het oog vallende, krachtig werkende middelen nodig heeft, maak u gereedschap van vertrekking 1) zo als heentrekkenden het bij zich dragen; draag het gereedschap op de straten en neem het dan op den bepaalden tijd (vs. 4) op; en vertrek bij dag uit het huis, waarin gij woont, voor hun ogen; en gij zult vertrekken van uwe plaats tot ene andere plaats voor hun ogen; misschien zullen zij door deze

dramatisch-zinnebeeldige voorstelling tot inzien gebracht worden van hetgeen zeker zal geschieden, en het merken, dat wat zij niet geloven wilden toch waar is, hoewel zij een weerspanning huis zijn.

1) Onder gereedschap van vertrekking wordt verstaan de wandelstaf, de reiszak en al wat nodig is voor levensonderhoud gedurende de reis.

4. Gij zult dan, om u thans nog nader aan te wijzen, hoe de werkzaamheid op de verschillende tijden van den dag moet worden verdeeld, uw gereedschap bij dag voor hun ogen uitbrengen als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna zult gij na gedurende het overige gedeelte van den dag het in vs. 5 gezegde te hebben volbracht, in den avond uitgaan voor hun ogen, gelijk zij uitgaan, die vertrekken.

5. Doorgraaf u door middel van hamer en breekijzer den wand van uw huis voor hun ogen, en breng daardoor uw gereedschap uit (2 Kon. 25:4).

6. Voor hun ogen zult gij het gereedschap, dat gij reeds bij dag op de straat hebt gereed gelegd, op de schouders dragen, in donker zult gij het tot voor de stad uitbrengen; uw aangezicht zult gij bij dat uitdragen bedekken, dat gij het land niet ziet, hetwelk gij verlaat, maar aan enen geblinddoekten gelijk zijt (2 Kon. 25:7); want Ik heb u den huize Israëls tot een wonder teken gegeven, 1) daar aan u en uw werken moet zichtbaar worden, hoe het na vijf jaren zal komen.

1) Dus moest Ezechiël zelf een teken voor hen zijn, en toen hij mogelijk wat traag scheen om zich in alle die moeilijkheden te begeven en zich bloot te stellen aan de bespottung en belaching deswege, zegt God, om hem daartoe gewillig te maken, vs. 3, misschien zullen zij het merken en daardoor van hun ijdel vertrouwen afgetrokken worden, hoewel zij een weerspanning huis zijn. Merkt hieraan: wij moeten niet wanhopen zelfs voor de slechtsten dat zij zich nog eens mogen bedenken en berouw hebben; en daarom moeten wij voortgaan met het gebruiken der gepaste middelen tot hun overtuiging en bekering, om dat er hope is zo lang er leven is. En de dienaars moeten gewillig zijn, om door de moeilijkste en ongemakkelijkste plaatsen heen te gaan (want zodanig was deze van Ezechiëls vertrek) ofschoon er slechts maar een misschien is voor goed gevolg. Indien er maar één ziele mag opgewekt worden om op te merken, zullen onze zorg en moeite wel besteed zijn.

7. En ik deed also, gelijk als mij bevolen was: ik bracht mijn gereedschap uit bij dag, als het gereedschap dergenen, die vertrekken; daarna in den avond doorgroef ik mij den wand met de hand, die van de nodige gereedschappen voorzien was; ik bracht het uit in donker, en ik droeg het op den schouder voor hun ogen.

Het aan Ezechiël bevolen teken bestaat in het volgende: hij moet gereedschappen, zo als uittrekkenden gebruiken (reisstaf en reiszak met de nodige levensmiddelen voor de reis) aanbrengen en met deze voor de ogen der om hem wonende gevangenen aan den Chaboras uit zijne woning naar ene plaats uittrekken. Daarbij moet hij het eigenlijke uit de plaats gaan des avonds in den donker volbrengen, zo als dit volgens vs. 12 ene bepaalde aanwijzing moet

bevatten. Daar echter ook de gevangenen zijn uittrekken moeten zien, en dien tengevolge bij dag daarop moeten opmerkzaam worden gemaakt, moet de Profeet de handeling in twee delen verdelen; vooreerst moet hij bij dag de reisbenodigdheden uit zijn huis op de straat brengen, opdat de gevangenen het zien en opmerkzaam worden op zijn voornemen. Dan moet hij des avonds in het donker uit de plaats trekken, en wel op die wijze, dat hij niet uit de deur van zijn huis uitgaat, maar zich daartoe een gat door den wand van het huis breekt, vervolgens de gereedschappen op de schouders neemt, en tot ene zekere plaats naar buiten draagt, daarbij, echter ook zijn aangezicht bedekt, zodat hij het land niet ziet.

Een wonderteken is ene buitengewone verschijning, die daartoe in de natuur of het menselijk leven is verordend, om als beeld en gelijkenis iets geheims of toekomstigs aan te duiden.

Wanneer men ziet, dat andere mensen in ongeluk, droefheid en wederwaardigheden geraken, moet men denken, dat is voor mij een wonderteken en ik moet het tot mijne verbetering aanwenden (Luk. 13:2 vv.).

Mijn Christen, houd uw reisgereedschap altijd gereed en wees bereid, want gij kunt niet weten, wanneer de avond des levens komen zal, dat God u gebiedt uit den tijd in de eeuwigheid te gaan. Wel den knecht, dien de Heere bereidt vindt (Luk. 12:43 vv.) (STARKE.

8. En des morgens van den volgende dag geschiedde het woord des HEEREN tot mij, zeggende:

9. Mensenkind! heeft niet het huis Israëls; het weerspanning huis in de oudsten van Juda, voor wier ogen gij gisteren Mijn bevel hebt volbracht, tot u gezegd, verwonderd over uw raadselachtig handelen: Wat doet gij? Doch gij kondet hun volgens het u opgelegde zwijgen (Hoofdst. 3:26), gisteren niet antwoorden.

10. Zeg nu tot hen, daar Ik u den mond opendoe om te spreken (Hoofdst. 3:27): Alzo zegt de Heere HEERE: Deze in Mijne handelwijze uitgesprokene bedreiging of last is tegen den vorst te Jeruzalem, tegen den koning Zedekia volgens het lot dat hem wacht (Jer. 39:1 vv.), en tegen het ganse huis Israëls, dat in het midden van hen is.

11. Zeg; ik Ezechiël ben ulieder wonderteken (vgl. het gezegde in de inleiding); gelijk als ik gedaan heb, alzo zal hun, den bewoners van Jeruzalem, gedaan worden; zij zullen door wegvoering in de gevangenis henengaan.

12. En de vorst, die in het midden van hen is, zal het gereedschap op den schouder dragen in donker, wanneer het nacht is geworden (2 Kon. 25:4); en hij zal uitgaan; zij zullen door den wand graven,

1) door de dichtgemuurde poort tussen de twee muren (Jer. 52:7), om hem daardoor uit te brengen; hij zal zijn aangezicht bedekken als een die in smaad en treurigheid aftrekt (2 Sam. 15:30), opdat hij met het oog de aarde, het land, niet zie 2).

1) Hiermede verklaart God zelf aan den Profeet wat hij moest afbeelden. Het zag alles op de vlucht van den koning van Juda. En dit is letterlijk vervuld. Als de Chaldeënen eindelijk, na twee jaren lang de stad belegerd te hebben, de muren doorbraken, is Zedekia des nachts gevlucht, door de poort tussen de beide muren. Dus de muren moesten worden doorgebroken om de poort te kunnen bereiken.

2) Opdat hij met het oog het land niet zie, schijnt wel is waar slechts het noodzakelijke gevolg van de bedekking des aangezichts aan te wijzen en heeft daarop ook het allereerste betrekking, dat de koning in diepen weemoed vlucht en het land niet zien wil, is echter zoals vs. 13 aanduidt, nog op een andere wijze in vervulling getreden, n. l. zo dat Zedekia het land der Chaldeënen, naar hetwelk hij is weggevoerd, niet met ogen zag, wijl hij te Ribla is verblind geworden.

13. a) Ik zal ook, hoewel hij meent door ene haastige vlucht zich aan zijn lot te kunnen onttrekken, en door middel van bedekking zijns hoofds voor de nazettende vijanden onbekend te blijven, Mijn net over hem uitspreiden, dat hij in Mijn jachtgaren gegrepen worde; Ik toch ben als Wreker achter hem; en Ik zal hem brengen in Babylonië, het land der Chaldeënen, ook zo zal hij dat niet zien, hoewel hij daar sterven zal (Jer. 52:11), omdat hij voor zijne wegvoering daarheen blind is gemaakt.

a) Ezech. 17:20.

14. En allen, die, rondom hem zijn tot zijne hulp, de krijgslieden, die met hem doorbreken, en al zijne benden zal Ik in alle winden a) verstrooien (2 Kon. 25:5), en Ik zal het zwaard achter hen uittrekken (2 Kon. 25:23 vv.).

a) Ezech. 5:10, 12.

15. Alzo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer Ik hen onder de Heidenen verspreiden en hen in de landen verstrooien zal (Hoofdst. 7:27).

16. Doch Ik zal van hen weinige lieden doen overblijven van het zwaard, van den honger en van de pestilentie gedurende de belegering, opdat zij als hun het lot der gevangenschap treft (2 Kon. 25:11) al hun, door henzelfen begane gruwelen vertellen onder de Heidenen, waarhenen zij komen zullen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (Jer. 22:8 vv.).

Het gehele wezen van het huis Israëls als van een ongehoorzaam, weerspannig huis had toen als het ware zijne belichaming of zijn verenigend middelpunt in den koning, in zijne politieke trouweloosheid, zijn honen van alle profetische waarschuwing en dreiging, in 't algemeen in zijn door en door anti-theokratisch drijven; juist zulk een koning als hij was, was de afgod des vertrouwens voor diegenen, die te Jeruzalem waren, maar ook voor de ballingen. Daarom richt zich de last of bedreigende profetie bijzonder tegen hem, en kondigt hem op zeer bijzondere wijze zijn laatste lot aan. Met opzet wordt hij daarbij in den grondtekst genoemd met een woord (Hollands "vorst" d. i. belaste, namelijk met de heerschappij (Jes. 9:6), hetwelk deels doet denken aan den "last" of de bedreiging vs. 10 (Jes. 13:1) deels met het op

den schouder dragen" in onmiddellijke betrekking staat-op zulk een armen lastdrager zal men hoop vestigen!" Omtrent dergelijke bijzondere voorzeggingen vergelijk men hetgeen bij 1 Kon. 13:2 is opgemerkt. Zelfs Josefus (Ant. X 10, 11) denkt aan dit profetisch getuigenis, als hij verhaalt hoe Zedekia juist daarom den Profeet geen geloof wilde schenken, omdat Ezechiël gezegd had, dat hij de koning Babel niet zou zien, terwijl integendeel Jeremia (32:4; 34:3) hem de wegvoering daarheen had geprofeteerd. Dat was een raadsel, welke oplossing eerst de geschiedenis kon geven, maar zulke raadsels bevat het woord van God vele, opdat duidelijk worde wie van harte God aanhangt, of Hem alleen uit egoïsme zoekt en naar Hem vraagt. De verkondiging of het verhalen in vs. 16 geschiedt niet zozeer door woorden, maar integendeel door hun lotgevallen; zo als ook in Ps. 19:1 het verhalen van feitelijke verkondiging voorkomt. Dit geschiedt door het zware lijden, dat zij moeten dragen en de ellende van hunnen gansen toestand.

De heidenen moeten vernemen, dat God niet uit machteloosheid, maar alleen tot straf over den afgodendienst hun Zijn volk heeft prijs gegeven.

De weggevoerden moeten tot een openlijk voorbeeld der wrake Gods tegen de zonde als het ware op ene schouwplaats worden gesteld. Niet alleen zullen zij, terwijl zij inderdaad zullen ervaren, dat hun God waarachtig, rechtvaardig en een vijand der zonde is, maar ook de heidenen in hen Gods heerlijkheid erkennen en prijzen. God pleegt Zijne kastijdingen, die Hij over Zijn volk laat komen, ook aan de ongelovigen, en hen daardoor tot erkenning der waarheid te brengen.

Door het verhaal van die zonden, welke onder hen in Jeruzalem bedreven waren, om welke God rechtvaardig toornig was, en waarvoor Hij hen strafe, hoewel zij Zijn volk waren, of anders, hoewel zij stil zwegen, echter zou de zaak zelf spreken, en hun ellenden zouden de goddeloosheden uitroepen, die zij tegen God in hun eigen land hadden bedreven, of zij zouden door hun goddeloze bedrijven, welke zij in de gevangenis en onder het oog der heidenen bedreven, duidelijk aan de heidenen doen zien, dat God rechtvaardig was in al Zijne gestrengheid, of zij zouden Gods handelwijze jegens hen rechtvaardigen. Zie (Hoofdst. 6:8-10. (POOLE en LOWTH).

17.

II. Vs. 17-20. Een tweede woord des Heeren draagt den Profeet nog een ander teken op. Hij moet zijn brood met beven eten en zijn water met sidderen en zorgen drinken-een teken van treurige aanwijzing, hoe het met Jeruzalems bewoners zal gaan, en welk het lot des lands zal zijn, van welke spoedig herstel men nu met vast vertrouwen droomt.

17. Daarna, op enigen dag later geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

18. Mensenkind! gij zult uw brood eten met beven, en uw water zult gij met beroerte en kommer drinken. Gij zult door uitwendige tekenen en gebaren groten angst en smart uitdrukken, en op die wijze het volk van Israël in uwen persoon voorstellen.

19. En gij zult daarna, wanneer gij dat een tijdlang zwijgend gedaan hebt, en gij het teken dat men aan u gezien heeft, moet verklaren, tot het volk des lands zeggen: Alzo zegt de Heere HEERE van de inwoners van Jeruzalem in het land Israëls, die nu ook spoedig hier in het land der ballingschap zullen zijn: Zij zullen hun brood met kommer eten, en hun water zullen zij met verbaasdheid drinken, omdat hun land woest zal worden van zijne volheid, en van al zijne vruchtbaarheid beroofd, van wege het geweld van al degenen, die daarin wonen, en die den vloek daarover hebben gebracht (Hoofdst. 7:23; 8:17).

20. En de nu nog bewoonde steden zullen woest worden, en het land zal ene wildernis zijn, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 6:6 en 14).

De Profeet moet hier ijskoud water gieten op de verhitte fantasie der ballingen, die op een nabij zijnd wondervol herstel in het vaderland hoopten in tegenoverstelling van de naar hun mening nabijzijnde verwoesting van het land der Chaldeëen.

Dat men in rust en vrede kan eten en drinken, is ene grote weldaad van God, die door duizenden niet wordt erkend; wil men echter God niet uit Zijne weldaden erkennen, zo moet men het dikwijls onder de straf doen (Dan. 3:30 vv.).

21.

III. Vs. 21-28. Een derde woord des Heeren, dat de Profeet ontvangt, handelt eerst over hen, die door het spreekwoord, dat, zo als het schijnt, van Jeruzalem ook tot de gevangenen is doorgedrongen, zich laten misleiden: omdat de tijd ter vervulling der profetische aankondigingen tegen Jeruzalem zo lang uitbleef, waren die als te niet gedaan te beschouwen (vs. 21-25). Hetzelfde woord des Heeren komt echter nog eens tot Ezechiël, om vervolgens ook tegen hen te worden gebracht, die wel niet zo ver als de eersten in hun ongeloof gingen, maar meenden, dat er nog veel kon gebeuren, voordat de vervulling der profetie zou komen (vs. 26-28).

21. Wederom geschiedde het woord des HEEREN na enigen tijd tot mij, zeggende:

22. Mensenkind! wat is dit voor een spreekwoord, dat gijlieden hebt in het land Israëls, op welks geheiligden bodem toch nooit zulk ene misdadige rede had moeten gehoord worden? Men zet elkaar op, zeggende: De dagen zullen verlengd worden, het zal nog lang duren voordat vervuld wordt, wat God door Zijne Profeten heeft laten zeggen, en al het gezicht zal vergaan, er zal wel in 't geheel niets van komen (2 Petr. 3:4).

23. Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal dit spreekwoord doen ophouden, dat zij het niet meer ten spreekwoord gebruiken zullen in Israël, en zij met degenen, die het hebben gevonden, te niet gedaan worden. Maar spreek tot hen: De dagen zijn nabij gekomen, dat de vervulling zal plaats hebben, en het woord van ieder gezicht van alle waarzegging, 1) zodat men ook niet zal zeggen, de Profeten hadden er uit zichzelf den mond van vol genomen.

1) De ongelovige en goddeloze Joden hadden, dewijl God, de Heere de dagen der bezoeking uitstelde, het spreekwoord op de lippen, dat de dag lang was, d. w. z. dat het nog lang zou duren aler de bedreiging in vervulling trad, en dat het gezicht des Profeten was vernietigd. Daartegenover stelt de Heere hier, dat dit spreekwoord te schande zou worden gemaakt, dewijl de dagen des gerichts aanstaande waren. De Heere bevestigt het met te zeggen dat geen ijdel gezicht en geen vleierende waarzegging meer in Israël zou wezen. Mochten tot nu toe al de valse profeten geroepen hebben van vrede, vrede en geen gevaar, ook dat zou ophouden, dewijl hun leugenredenen beschaamd zouden worden door de strafgerichten zelf. Wat de Heere dreigt zal zeker vervuld worden en alle ontkoming aan de strafgerichten Gods is alleen mogelijk in den weg van bekering.

24. Want geen ijdel gezicht zal er meer wezen, noch vleierende waarzegging in het midden van het huis Israëls, die van Mijne ware Profeten zijn uitgegaan. Daarentegen zullen als leugen en bewezen worden de gezichten en voorzeggingen van de Profeten, die u prediken datgene, waarnaar uwe oren verlangen (Hoofdst. 13).

25. Want Ik ben de HEERE, die macht heb ook te laten komen gelijk Ik te voren heb betuigd (Jes. 46:11), Ik zal spreken, en het woord, dat Ik zal spreken, zal gedaan worden; de tijd zal niet meer uitgesteld worden; want in uwe dagen, na nauwelijks 5 jaren, o weerspanning huis! zal Ik een woord spreken, en hetzelfde doen, 1) spreekt de Heere HEERE.

1) Hij bevestigt het naast voorgaande vonnis. Wat God gesproken heeft zal binnenkort vervuld worden, dewijl God zelf Zijn trouw wil bevestigen door de uitvoering van het vonnis, hetwelk Hij gedreigd heeft door Zijne knechten. Hierop doelt derhalve de Profeet dat het niet geoorloofd is het Woord Gods te scheiden van Zijn gevolg, dewijl God die spreekt niet tegen Zich zelf verdeeld is. Waar hij derhalve Zijn mond opent, strekt Hij tegelijk Zijn hand uit tot dit werk.

26. Verder geschiedde het woord des HEEREN tot mij in dezelfde tijd als in vs. 21, 1 de zaak nog naar ene andere zijde beschouwende, zeggende:

27. Mensenkind! zie, die van het huis Israëls zeggen in hen, die wel niet zo erg schijnen als de eersten, die dat goddeloze spreekwoord (vs. 22) gebruiken, maar in den grond der zaak toch op 't zelfde aanbeeld slaan: het gezicht, dat hij onze Profeet Ezechiël ziet, is voor vele dagen die nog zullen voorbijgaan, eer het zal verwezenlijkt worden, en hij profeteert met hetgeen hij ons verkondigt van tijden, die verre zijn. 1)

1) Wanneer wij tot zondaars van dood en oordeel spreken, van hemel en hel, en denken hem daardoor tot een heilig leven te overreden, hoewel wij hem niet rechtstreeks ongelovig vinden, zullen zij bekennen dat zij geloven, dat er een toekomstige staat is van beloning en straffen in de andere wereld, nochthans ontwijken zij de kracht dezer grote waarheden en mijden de indrukken derzelve, door op de dingen der andere wereld te zien, als alle ver af zijnde; zij zeggen ons, het gericht dat wij zien is van vele dagen die nog toekomstige zijn, en wij profeteren van tijden, die nog verre zijn. Het zal tijds genoeg zijn om daarop te denken, wanneer zij nabij komen, daar nochthans inderdaad maar een stap is tussen ons en den dood,

tussen ons en de ontzaglijke eeuwigheid. Nog een kleinen tijd en het gericht zal spreken en niet liegen, en daarom is het onze zaak den tijd uit te kopen en gereed te zijn met allen spoed tot een toekomenden staat; want alhoewel dezelve toekomende is, zo is hij toch nabij en terwijl ook boetvaardige zondaars sluimeren zo sluimert hun verdoemenis niet.

28. Daarom zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Gene Mijner woorden zullen meer uitgesteld worden; het woord, hetwelk Ik gesproken heb, dat zal, zo als in Hoofdst. 7 gezegd is, spoedig gedaan worden, spreekt de Heere HEERE.

De Profeet spreekt in vs. 22 vv. over ene mening, die zich in het land van Israël had gevormd en van daar ook tot de ballingen was doorgedrongen. Die mening had zich in een kort woord, ene gelijkenis in den ruimeren zin uitgedrukt, en was zo populair geworden, tot een machtwoord, dat men het bij iedere gelegenheid den waren Profeten voorhield, tot een parool der goddelozen. De aanleiding daartoe had zo als het schijnt, de lang geleden aankondiging van den ondergang van stad en tempel door Jeremia gegeven. De vervulling bleef lang uit, zo besloot men dan, het zou met de voorzegging van den Profeet niets geven.

Het vroegtijdig uitspreken der oordelen, welke eerst in den laatsten tijd vervuld worden, en de verschonende zachtheid in de uitvoering der gedreigde straffen, die lankmoedigheid Gods is ten allen tijde door de wereld en haren vorst, den satan, misbruikt om de harten tegen Gods gericht te versterken. Dat begint reeds met de eerste dreiging des Heeren (Gen. 2:17): "ten dage als gij daarvan eet zult gij den dood sterven, " waarop de slang zegt: "gijlieden zult den dood niet sterven, maar-" en door Gods lankmoedigheid een weinig recht krijgt, dat de dood niet op dien zelfden dag, dat Adam en Eva het gebod overtraden, in volle mate werd beschikt. In deze lankmoedigheid Gods ligt ook de aanleiding tot het misdadig spreekwoord hier: "al het gericht zal vergaan. " Daarom zoveel misdadige spot over Gods woord, zoveel smaad over de profeten, en zoveel vergeefse moeite van gelovige uitleggers, om toch de vervulling van elke Goddelijke bedreiging te willen aanwijzen. Maar God heeft deze rechtvaardiging niet nodig. Waar zijne dreiging volhardend verwacht wordt, en de mensen de mate hunner zonden vervullen, daar komt werkelijk de straf in woordelijke vervulling der profetie, daar spreekt de Heere: "op uwen tijd, o ongehoorzaam huis! zal Ik doen wat Ik zeg, " en Hij doet het ook. Zo is het aan Jeruzalem tweemalen geschied, en in den laatsten tijd zullen alle goddelozen ervaren, dat God de Heere is, en Zich niet laat bespotten, maar dan is het te laat.

De Profeet denkt reeds in den ouden tijd aan het niet altijd sterk genoeg opgemerkte gevaar, om de onder het volk verspreide spreekwoorden, door den geest van leugen en lichtzinnigheid gevormd, die voor geloof en vroomheid dodelijk zijn. Met den hoogsten ernst slaat hij aan deze leugenwijsheid van spot en oppervlakkige beschouwing der dingen den bodem in. De vervulling der Goddelijke gerichten zou maar al te spoedig het tegenwoordig geslacht inderdaad en in werkelijkheid bereiken, want het woord Gods is ene levende daad, die niet uitblijven kan.

De leugenmond, dien Gods woord niet kan stoppen, wordt beschaamd door Gods daden.

De verkondiging van den Profeet is op ontzettende wijze vervuld; het duurde nauwelijks 5 jaren, of Jeruzalem lag met zijn tempel in puin, en zij, die hunnen buik met den oostenwind van trotse verwachtingen der toekomst hadden gevuld, waren of omgekomen of benijdden de doden.

Moest de Profeet Ezechiël, terwijl Juda's volk en zijn koning Zedekia nog in zorgeloze gerustheid gezeten was, door ene zinnebeeldige handeling hun lot voor de Joden in Babel kenbaar maken, was het Jehova, die hem dit gebod, dan zagen de oudsten, welke dit alles aanschouwden, dat het de Heere was, die alles weet, Wiens opperheerschappij over alle dingen gaat, en dat de toestand van Jeruzalems bewoners boven den hunnen niet zo benijdenswaardig was; en als wij dan uit de uitkomst weten, dat Zedekia, even als een vluchteling zich bij Jeruzalems belegering heeft trachten te redden, dat hij in stilte en door een doorbroken muur ontnomen is; dat men hem zijn gezicht ontnomen heeft, zodat hij het land der Chaldeëen niet zag, hoewel hij daarin gestorven is, dan beven wij voor zulk een God, die zulke dingen voorspelt, die Zich betoont de Alwetende en Oppermachtige te zijn, in Wiens hand het leven en het lot van alle koningen en van iederen sterveling is, en die alles doet, wat Hem behaagt. Niet minder moeten wij hier opmerken, dat de Heere laat voorspellen, dat Hij in Jeruzalems verwoesting enige Israëllers zou doen overblijven, maar dat deze ook onder de heidenen zouden vertellen, welke hun gruwelijke misdaden waren, waarom zij met deze ellende en ballingschap gestraft werden; duidelijk zien wij hieruit, dat de Heere het doel Zijner strafgerichten in hun schuldbelijdenis en in de erkenenis van Jehova's naam bereiken wilde. Indien de Heere slechts straffen wilde om te straffen, dan kon Hij zijne rechtvaardigheid aan dat weerbarstige volk hebben verheerlijkt zonder er van een enige te doen overblijven; maar Hij wil doorgaans meer. Hij wil zondaren tot bekering leiden en Zijn naam groot maken onder de heidenen. Dat wil Hij langs den redelijken weg ernstig nadenken en onbewimpelde schulderkenenis; daartoe moeten strafgerichten en moeilijke ondervindingen, vernedering en onheil worden dienstbaar gemaakt, opdat zondaren behoudenis zouden vinden, en de heerlijkheid Zijns naams voor aller oog zou ten toon gespreid worden. Zagen wij al verder dat het brood der bedruktheid in Israël zou gegeten worden, en het water der benauwdheid gedronken, wij moeten het daarvoor houden, dat zulke onheilen niet bij toeval, maar naar Gods bepaalde raad en wil geschieden, en altijd de rechtmatige gevolgen der ongerechtigheden zijn, welke ene natie zich zelf veroorzaakt door met moedwil te zondigen tegen God. En als wij dan eindelijk uit het gelezene bemerken, dat men in Juda elkaar wijs maakte, dat de bedreigde onheilen niet zouden komen, maar nog lang zouden worden uitgesteld en dat men zelfs bij herhaling en gedurig in die mening voortging, niettegenstaande de Heere het telkens liet zeggen, dan vinden wij daarin voor ons en voor ons volk ene ernstige waarschuwing tegen zorgeloze gerustheid en het uitstellen ener bekering, die volstrekt noodzakelijk is. Maar al te dikwijls vleit een mens en ene natie zich zelf, maar al te dikwijls stelt men den dag des kwaads zeer verre, dat uitstel leidt tot zorgeloosheid en ene valse rust; herhaalde waarschuwingen zijn er nodig en baten dikwijls nog niets. De tijd, in Gods raad besteld, is zeker en gewis; als een dief in den nacht overvalt die menig zondaar, en voert hem naar een eindeloos verderf. Niet zonder reden mogen wij vrezen, dat menigeen in de eeuwigheid, bij het inzicht en gevoel, dat alle hoop voor altijd en onherroepelijk is afgesneden, zich over zulk een uitstel in het verzuimen van den dag der behoudenis beklagt. Dat de levende het in zijn harte weglegge, en de roepstem en bearbeiding der genade hem

welkom en aangenaam zij, en ook ons volk zich niet tegen den Heere verharde, maar vrede hebben moge.

HOOFDSTUK 13.

BESCHRIJVING EN STRAF DER VALSE PROFETEN.

IV. Vs. 1-16. Werden in Juda en te Jeruzalem de dwaze inbeeldingen en gedroomde verwachtingen van ene toekomst, die zeer nabij was, vooral door valse Profeten onderhouden en gevoed, zo was dat ook, gelijk wij uit Jer. 29:8 v. zien, bij de gevangenen te Babel het geval. Heeft daar de Profeet Jeremia in Jer. 23:9-32 die waarzeggers met scherpe prediking in den naam des Heeren aangevallen, zo doet ook hier de Profeet der ballingschap, Ezechiël. Het vierde woord des Heeren, dat hij ontvangt, is gericht tegen de demagogen of opzetters van het volk, die in Profeten-gedaante optreden. Hun voorgeven, dat zij, openbaringen van den Heere zouden hebben ontvangen, is slechts liegen en bedriegen bij Zijnen naam, en hun voorzeggen zal spoedig blijken enkel leugen te zijn. Met zijne politieke plannen bouwt het volk zich een muur, en met hun verkondiging, dat de plannen ook gelukkig tot het doel zouden leiden, pleisteren zij den muur met lozen kalk. Maar den stormwind en het onweder der Goddelijke oordelen zal den muur omver werpen, zodat ook de pleisterkalk afvalt, en bouwer en pleisteraar zullen te zamen door de ruïnen worden begraven.

1. En des HEEREN woord geschiedde verder tot mij, zeggende:

2. Mensenkind! profeteer tegen de profeten Israëls, die profeteren, en zeg tot degenen, die uit hun eigen hart profeteren; Hoort des HEEREN woord.

3. Zo zegt de Heere HEERE: Wee over die dwaze 1) goddeloze Profeten(Ps. 14:1), die hunnen geest nawandelen en hetgeen zij niet gezien hebben, die gene werkelijke openbaring van Mij hebben ontvangen, zodat hetgeen zij als zodanig uitgeven, leugen-profetie is.

1) Onder dwazen hebben wij niet alleen te verstaan, de niet wijzen, maar meer nog in verband met Ps. 14:1, de goddelozen. En als er gezegd wordt dat zij hun geest nawandelen, dan wordt dat nader verklaard door het onmiddellijk volgende: en hetgeen zij niet gezien hebben. Zij hebben die uit hun eigen goddeloos hart gesproken. Zij hebben een God gepredikt, dien zij zich zelve hebben uitgedacht, en daarom een woord verkondigd van een verdenken Persoon, niet het woord van den eeuwigen God, die Zich geopenbaard had als Heilig en Rechtvaardig, Barmhartig en Genadig. Het was daarom dat zij van vrede geroepen hadden, het was daarom dat zij hadden gepleisterd met loze kalk (vs. 10). Zij hadden het kwade goed genoemd en niet gedacht of gezind op de heiligheden des Heeren HEEREN.

4. Uwe Profeten, o Israël, die gij zelf voortbrengt en dien gij gaarne gehoor verleent, zijn als vossen in de woeste plaatsen, die onder de aarde woelen en niets dan gevaarlijke holen graven.

5. Gij Profeten zijt in de bressen (Ps. 106:23) niet opgetreden, zo als toch de roeping van ware Profeten is (Hoofdst. 22:30), noch hebt den muur toegemuurd voor het huis Israëls, om in den strijd te staan, ten dage des HEEREN, 1) om het einde ten goede te wenden.

1) Onder muur hebben wij te verstaan de theokratie. Zij waren niet opgestaan voor de theokratie, toen deze in verval begon te komen, en daarom hadden zij ten dage des Heeren, d. w. z. toen de dag van des Heeren toorn en Zijn rechtvaardig oordeel naderde, niet kunnen staan, maar waren er even als het volk door getroffen.

6. Zij zien ijdelheid met hetgeen zij voorgeven gezien te hebben, en leugenachtige voorzegging is hetgeen zij van die gelukkige toekomst verkondigen, die daar zeggen: de HEERE heeft gesproken ten opzichte van hetgeen hun mond spreekt, daar de HEERE hen niet gezonden heeft, en zij geven hope van het woord te zullen bevestigen, terwijl zij zelf hun leugen geloven en wachten op de verwezelijking van hetgeen zij geprofeteerd hebben.

7. Ziet gij niet, o gewaande profeten Israëls! een ijdel gezicht, en spreekt ene leugenachtige voorzegging, als gij zegt van hetgeen gij aan het volk verkondigt: De HEERE spreekt, daar Ik niet gesproken heb?

De leugenprofeten worden eerst in vs. 2 in 't algemeen profeten Israëls genoemd, want zij waren in Israël in trek, zij werden gehouden als alleen gerechtigd; zij hadden als het monopolie of privilege van voorzeggen en gedroegen zich ook zelf zonder meer als de profeten, terwijl daarentegen Jeremia en Ezechiël in de ballingschap als éénlingen stonden en de regering zowel als den tijd en volksgeest tegen Zich hadden. Daar nu tot onzen Profeet wordt gezegd: "profeteer tegen die profeten, " wordt profetie tegenover profetie gesteld, de voorzegging van boven tegen de profetie van beneden. Waar de krachten der leugen zich verheffen, daar moet ook de waarheid in de bres springen. " De bron, waaruit de profetie van die profeten, die openlijk geloof vinden, voorkomt, is het eigen hart. " Wat dit hun ingeeft, wat zij zelf verzinnen en dichten (Neh. 6:8), dat verkondigen zij onder voorgeven, dat zij door Gods Geest werden verlicht en gedreven, en het volk geloofde het dadelijk, omdat het hart des volks met dat van zijne profeten sympathiseert en hun hart met dat des volks; er is dus wederkerige sympathie, overeenkomst in denken, gevoelen, streven en hopen, en dit is het machtigste middel ter vereniging van mensen. Omdat de wereld bedrogen wil zijn, hebben leugensprekers gemakkelijk spel, om voor hun leugen ook geloof te vinden. Daarentegen staan Gods woord en waarheid met het dichten en zoeken van het natuurlijk hart in de verhouding van antipathie tot elkaar. Het ene is tegen het andere; Gods woord en waarheid bestraft en doodt het natuurlijk hart, en dit wederom verzet zich tegen het eerste, ja haat en veracht het. Eerst moet de mens van zijne natuur verlost, of uit zijne natuurlijke houding omtrent God uitgebracht zijn, voordat hij begint naar Hem te horen, en dat kost den Geest Gods een moeilijken arbeid. Menigmaal schijnt het, dat het zal gelukken, doch spoedig wordt het weer verijdeld, en hoe meer dat herhaald wordt, des te moeilijker gelukt de op nieuw begonnen arbeid, totdat het eindelijk tot verharding komt. Ware profetie is nog nooit uit den menselijken wil voortgekomen, zo leert ons 1 Petr. 1:21. Het spreken uit eigen hart en volgen van eigen geest is dus het hoofdkenteken van valse profetieën, waarvan de valse profeten ook het eerst bij zich zelven bewust zijn, en eveneens gevoelen het de hoorders aan hun predikers dadelijk, daar doet zich ene zekere gewetensvrees gevoelen, om in Gods naam te spreken, en hier gevoelt men, dat het bedenkelijk is, te geloven, totdat men den moedwillig (2 Petr. 3:5), hetgeen bij mensen in 't algemeen in zaken der zaligheid ene zo grote rol speelt, de vrees overwint. Het is zeer karakteristiek, wanneer in vs. 4 Israëls profeten worden vergeleken met

de vossen in de woestijn. "Ruïnen zijn gewenste verblijfplaatsen der vossen (KLaagl. 5:17), zo hebben de geestelijke vossen, de dwaalleraars den meesten voorspoed, hoe dieper de toestanden des volks zijn gezonken. Nooit waren de valse profeten menigvuldiger dan in de laatste tijden van den Joodsen staat" (Matth. 24:5 en 11). In den regel nu beschouwt men den vos als een beeld van list en sluwheid, zo als dat bij ons is, en men vindt ook hier een doelen op het arglistige van de valse profeten. Maar zelfs in Luk. 13:32 heeft de Heere Herodes slechts in één opzicht (in zoverre hij zich van de Farizeën bediende om Jezus uit zijne nabijheid te krijgen), om zijne sluwheid of huichelachtige listigheid een vos genoemd; nog meer komt dat uit in het woord, dat hij Hem in den mond legt, dat Hij hem wel als enen verderver van den wijnberg, als een verwoester van Gods volk (Hoogl. 2:15) van de geschiedenis der onthoofding van Johannes den Doper af kent, en hem wel zulk ene bedoeling als hem toegeschreven is, toekent, maar toch voor hem niet behoeft te vrezen. Vossen zijn ook de gevaarlijke vijanden en verstoorders van het wild, en zij komen in dit opzicht hier voor; zij komen dus overeen met de verscheurende wolven in Matth. 7:15 en Hand. 20:29. Als van Israëls Profeten in vs. 5 verder gezegd wordt, dat zij niet in de bressen treden en zich niet tot muren maken voor het huis van Israël, zo als zij zouden doen, als zij ware Profeten waren, dan moet onder de bressen de zondige toestand van het volk verstaan worden, die het aan de genade van zijnen God onttrekt, en nu voor de richtende machten den toegang opent. In de bres treden en tevens een muur toemuren om het volk van God, is boete prediken en tot gelovige omkering des harten bewegen, want daardoor alleen kan de toekomstige toorn worden afgewend. De dag des Heeren, waarop Hij met zijne oordelen tegen Israël zal strijden, is nu wel is waar onafwendbaar geworden, maar een standhouden is van de zijde der ware Profeten ook daar nog op die wijze mogelijk, zo als het Mozes in Exod. 32 vv. en David in 2 Sam. 24:17 vv. getoond heeft. Dat verwezenlijkt zich door den arbeid der zielen aan de overigen, die van den ondergang worden gered, maar in de gevangenschap gevoerd, opdat zij over hun boosheid berouw hebben en de Heere Zich weer over hen zou kunnen ontfermen (Hoofdst. 6:8 vv.). Wij hebben boven bij Hoofdst. 3:19 onzen Profeet in één opzicht als een voorbeeld voor de dienaars des goddelijken Woords in dezen tegenwoordigen tijd genoemd, in zoverre zij van hem moeten leren, wat hun ambt is ten opzichte van de grote menigte der Christenen, dat zij die niet met valse verwachtingen vervullen. Nu komt ook een tweede zijde daarbij: In Openb. 11:11 vv. is de toekomst geprofeteerd, die achter de naaste toekomst is, en dat "de overigen" leren verschrikken en den God des hemels te Zijner tijd weer ere geven, is tevens, de roeping van het geestelijk ambt, daar het van deze anderen het in Hoofdst. 3:20 genoemde gevaar afwendt. Wat in vs. 7 als ene gewetensvraag tot den valse Profeet wordt gericht, dat zal als ene zodanige in de harten van hen dringen, die nu nog in den ijver van hun geestelijken vrijheidswaan zoeken boven op te komen, en zich van ene Laodicea-inrichting der kerk (Openb. 3:14 vv.) een gouden tijd beloven, wanneer nu dicht achter deze inrichting dat gene komt, wat in Openb. 11:7-13 wordt aangekondigd. Dan zullen zij het gevaar worden, dat hun gezicht niets is en hun voorzeggingen enkel leugen, en zij zullen dan voor een deel nog wel het onderscheid opmerken tussen hetgeen de Heere gesproken en hetgeen Hij niet gesproken heeft. Zeker ware het beter, dat zij zich nu niet vermoeiden om hun zaak te behouden, en zich de smarten des berouws bespaarden, om eenmaal te moeten zeggen, dat zij als de vossen in de woestijn zijn geweest. Zulk een berouw is een brandend vuur in het hart, gelijk wij in Paulus zien, zo dikwijls hij er aan denkt, dat hij een lasteraar, vervolger en verstoorder van de gemeente des heren is geweest (vgl. bij Hoofdst 34:17 vv.).

8. Daarom zo zegt de Heere HEERE: omdat gijlieden ijdelheid spreekt en leugen ziet, waarbij hij Mijnen heiligen naam misbruikt, daarom ziet Ik wil aan u vergelding doen, spreekt de Heere HEERE.

9. En Mijne hand zal op de volgende wijze zijn tegen de Profeten, die ijdelheid zien en leugen voorzeggen (vgl. Jer. 29:21-32); zij zullen in de vergadering Mijns volks niet zijn, en in het schrift van het huis, Israëls niet geschreven worden, en in het land Israëls niet komen; en gij zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

De straf in vs. 8 den valse profeten in 't algemeen gedreigd, wordt in vs. 9 nader bepaald, en wel in den vorm ener opklimming, die steeds hardere dingen aankondigt. Zij zullen a) niet meer in den raad van Gods volk zijn, d. i. zij zullen hun invloedrijke plaats onder het volk verliezen; b) hun namen zullen niet in het boek van het huis Israëls, d. i. onder degenen, die later uit de verstrooiing weer verzameld, in het land der vaderen worden teruggevoerd, en als een overblijfsel ter vernieuwing van een heilig volk moeten zijn (Hoofdst. 11:17 vv.), worden opgeschreven (Ex. 32:32); ja, zij zullen c) ook niet in het land van Israël komen, d. i. niet alleen in ballingschap blijven, maar in 't algemeen het aandeel aan de goederen en zegeningen van het rijk Gods verliezen.

Gene bevoorrechte plaats boven het volk, gene plaats onder het volk, niet eens het wonen in het land zal hun overblijven.

Het is de straf der uitroeiing uit het heilige volk, die de Profeet als een tweede Mozes (Deut. 18:20), over de valse profeten uitspreekt, dat zij geen deel zullen hebben aan de zegeningen van het rijk Gods.

De erkenning, die zij zullen verkrijgen dat God de Heere is, is ene zodanige, waaraan zich ook de goddelozen niet kunnen onttrekken, ene, die door de gebeurtenissen is opgedrongen; aan den ondergang der valse profeten, over welke Gods wrekende hand het bestuur voert, zal erkend worden, dat die God, die door Ezechiël spreekt, in den vollen zin des woords God is.

10. Daarom zal ter vergelding hun de straf treffen, ja daarom dat zij Mijn volk verleiden, zeggende: Vrede! daar geen vrede is (Jer. 6:14; 8:11. Micha 3:5 een enen lemen wand bouwt, en ziet, de anderen denzelven pleisteren met lozen kalk (Klaagl. 2:14).

Het beeld van een muur is hier niet toevallig, maar zeer zinrijk gekozen voor de ijdele luchtkastelen, die het volk zich in dwazen waan heeft gebouwd. Het zijn de ingebeelde verwachtingen van veiligheid tegen de Chaldeënen, die men meende te vinden in het verbond met de naburige volken en met Egypte. In stede van tot God te keren, de bressen te stoppen en vrede en veiligheid te zoeken wilde men trouweloos zamenspannen, in Jeruzalem als het ware een muur opbouwen; en de valse profeten geven aan dezen bedriegelijken bouw een zweem, een schijn van schoonheid en deugdelijkheid, door de glansrijke beloften, waardoor zij het volk begoochelden. Het Hebreeuwsche woord is niet te vertalen. Het heet taphèl, en betekent: waan en ongerijmdheid. Maar wordt het met ene kleine wijziging als tappel gelezen, dan heet

het: "gij zult doen vallen. " Dit behoort tot de fijne spelings der profetische taal, waardoor met weinig dikwijls veel gezegd wordt.

Het bouwen der muren door het volk geeft de politieke werkzaamheid te kennen, waardoor het zich zocht op te heffen, het arbeiden aan de coalitie; de valse profeten pleisterden dezen muur; zij gaven aan het God vergetende en God tegenstaande drijven des volks, waar tegen het woord der ware Profeten gericht was, den schijn ener hogere sanctie en versterkten het daarin. De muur is een geestelijke, en zo past bij dezen de waan als een geestelijke pleister. Er kan niets ongerijmder zijn, dan aan een in zonden levend volk zegen te verkondigen en te beloven dat de raadslagen zullen gelukken, die met de geopenbaarde raadslagen Gods in openlijken strijd zijn.

11. Zeg nu gij, die Mijn ware Profeet zijt, tot degenen, die met lozen kalk pleisteren, dat hij bij het instorten van den muur omvallen zal; er zal in de gerichten der Chaldeeuse katastrophe, die het volk met zijne politieke pogingen slechts komen doet in plaats van ze af te wenden, een overstelpende plasregen zijn; en gij, o grote hagelstenen! zult vallen en een grote stormwind zal hem splijten.

Wat zegt het enen lemen wand te bouwen? De spreekwijs is ontleend van bouwlieden, die muren om huizen of wallen om steden maken, om deze te versterken, dat zij tot veilige verblijfplaatsen dienen kunnen. Deze wand is, in ons geval, een zinneprint van ene profetie, welke gunstige beloften voordraagt en op welke het volk zich zo gerust verlaat, als iemand zich in een huis, door den wand of muur, veilig rekent. Er waren te dezer tijd vele valse profeten te Jeruzalem, die niets dan voorspoed beloofden, en het zo ver wisten te brengen, dat het volk op hun leugenachtige voorzeggingen vertrouwdde, even als iemand die in een huis woont, zich verlaat op de sterkte van den wand. Hananja verzekerde, dat koning Jechonia en al de Joden, die met hem gevangelijk waren weggevoerd, alsmede de vaten van den tempel, binnen twee jaren te Jeruzalem zouden zijn wedergekeerd (Jer. 28:3, 4). Ook waren er zulke valse profeten onder de reeds weggevoerde Joden in Babel, die hun wijs maakten dat zij binnen korten tijd in hun vaderland zouden wederkeren. Nu, deze valse profeten bouwden enen wand, voor zover zij het volk gerust stelden en op hun leugenachtige voorzeggingen deden vertrouwen; maar het was een lemen wand, die geen weerstand bieden kon; de gerustheid van het volk, hetwelk zich op deze bedreigingen verliet, was even zo ongegrond, als die van iemand, welke zich veilig rekent tegen enen vijandelijken aanval, achter een wand van leem. Wat zegt het een muur te pleisteren met lozen kalk? Loze kalk is zodanig een mengsel, hetwelk den schijn heeft van kalk, maar het inderdaad niet is. De lemen wand, hebben wij gezegd, tekent een valschen Profeet, op welken het volk zich verlaat, derhalve zegt het pleisteren van den lemen wand met lozen kalk, enen valschen Profeet van vrede en voorspoed, enen glimp van waarheid te geven, zodat het volk zich verbeeldde dat die profetie van enen Goddelijken oorsprong ware en ontwijfelbaar vervuld zou worden. De een bouwde een lemen wand, en anderen pleisterden dien met lozen kalk, dat is, de ene valse Profeet verdichtte ene gunstige voorzegging, en anderen wisten het volk door allerlei bedrieglijke kunstgrepen wijs te maken, dat zij er zich veilig op verlaten konden. Een lemen wand, die met lozen kalk gepleisterd is, kan niet lang stand houden, vooral niet in tijden van plasregen, hagelstenen en zwaren stormwind. Even zomin konden ook de valse profeten, welke alles

goeds beloofden, hun gezag behouden in tijden van verwoestende onheilen. Maar vermits het volk zo verblind was, dat zij het ongegronde en bedrieglijke der gewaande voorzeggingen van de valse profeten niet zien konden, zond de Heere onzen Ezechiël tot deze bedriegers, om hun te zeggen, dat de lemen wand, welken zij bouwden, eerlang zou omvallen, dat is te zeggen, dat hun bedriegerijen zouden aan den dag komen en hun leugens openbaar worden. Er zou een overstelpende plasregen zijn, dat is, de talrijke krijgsbenden der Chaldeëen zouden het ganse Joodse land overstromen, en dan zou de lemen wand met lozen kalk gepleisterd, omvallen; het zou openbaar worden, dat hun troostrijke voorzeggingen loutere verdichtselen waren, en het volk zou ondervinden, dat zij zich op leugenen verlaten hadden. Hierop wendt zich de Heere bij wijze van spraakwending, tot de hagelstenen: "gij, grote hagelstenen zult vallen, en Hij voegt er bij: ene grote stormwind zal hem, die lemen wand namelijk, splijten. " Het leger van Nebukadnezar wordt een onweder des Heeren genoemd (Jer. 50:23). De grote hagelstenen derhalve, en de grote stormwind tekenen de schromelijke verwoestingen, welke de Chaldeëen in het Joodse land zouden aanrichten. Deze zouden den lemen wand splijten, en het volk doen ondervinden, dat zij zich op ijdelheden verlaten hadden.

12. Ziet, als die wand zal gevallen zijn zal dan niet tot u gezegd worden: Waar is de pleistering, waarmee of, die gij gepleisterd hebt?

1) Merk hier aan, ongegronde leringen, hoe aangenaam zij ook zijn, die niet gebouwd zijn op een schriftuurlijken grond, noch vastgemaakt met een schriftuurlijk cement, hoe aannemelijk, hoe behagelijk ook, zijn van geen waarde, noch zullen den mens enigszins te stade komen. En die hope van vrede en geluk, welke niet gestaafd wordt door het woord van God, zal de mensen maar bedriegen, gelijk een muur die wel gepleisterd, maar slecht gebouwd is.

13. Daarom also zegt de Heere HEERE: Ja Ik zal hem door enen groten stormwind in Mijne grimmigheid splijten, en er zal een overstelpende plasregen zijn in Mijnen toorn, en grote hagelstenen in Mijne grimmigheid om dien te verdoen; alles wat gebouwd is, ja de stad zelf, om welke men den wand had willen brengen, zal verwoest worden.

14. Zo zal Ik met Jeruzalems ondergang den wand afbreken, dien gijlieden met lozen kalk gepleisterd hebt, en zal hem ter aarde nederwerpen, dat zijn grond ontdekt zal worden; tot op de fondamenten zal hij worden verwoest; also zal de stad vallen, en gij zult in het midden van haar omkomen; en gij zult weten, terwijl de bekentenis u afgedwongen is, dat Ik de HEERE ben. (vs. 9).

15. Zo zal Ik Mijne grimmigheid tegen den wand voortbrengen, en tegen degenen, die hem pleisteren met lozen kalk; en Ik zal tot ulieden zeggen: Die wand is er niet meer, en die hem pleisterden zijn er niet, het is met beide gedaan.

16. Te weten de profeten Israëls, die pleisteraars, die bestemd zijn om met den wand te vergaan, die van Jeruzalem profeteren, en voor haar een gezicht des vredes zien, waar geen vrede is (vs. 10), spreekt de Heere HEERE.

Zo stort ieder gebouw, dat in tijden van nood niet door het geloof is gebouwd, wanneer de onweders Gods komen, dadelijk ineen.

Gene leer des menselijken verstands kan bestaan in den tijd van smart en bestrijding; maar wie bouwt op de leer der heilige Profeten en Apostelen, die heeft zijn huis zeker en vast getrouwd.

17.

V. Vs. 17-23. Het valse profeteren is ook zelfs onder de Joodse vrouwen doorgedrongen, die van het voorzeggen in des Heeren naam ene broodwinning maken, daarom ontvangt de Profeet ook voor haar een woord des Heeren, dat in de eerste plaats haar handelen en drijven karakteriseert, maar daarna haar het gericht verkondigt, en aan de door haar gevangene zielen de bevrijding uit de netten van haar bedrog toezegt.

17. En gij mensenkind! zet uw aangezicht met heiligen bestraffenden ernst tegen de dochteren uws volks, dewelke met de valse profeten van het mannelijk geslacht (vs. 2) gemeenschappelijke zaak makende, profeteren uit haar hart, en profeteer tegen haar.

18. En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Wee die vrouwen, die kussens naaien voor alle okselen der armen, 1) die door listige en vleierende woorden de gewetens in slaap weten te wiegen en maken hoofddeksels voor het hoofd van alle statuur, door valse voorstellingen van Mijne genade en wondervolle hulp de zielen doen inslapen om de zielen te jagen, om gunst voor zich te verwerven! Zult gij de zielen Mijns volks jagen, en zult gij u de zielen in het leven behouden)?

1) In het Hebr. Limthafroth kesathoth al kol-atstsilee jadai. Beter: die deksels leggen op alle geledingen van Mijne hand, m. a. w. zij bedekken, door hun vals profeteren, dat de straferichten Gods niet zullen komen, den dreigenden rechterhand Gods. Tegen alle dreigende profetieën hadden zij een ander woord, een woord van vrede, vrede en geen gevaar.

2) Het geeft zinnebeeldig te kennen, dat deze profeteren het volk door bedrieglijke geloften van voorspoed geruststelden, en daardoor te weeg brachten, dat de Joden zorgeloos in allerlei boosheid voortgingen, zich vleierende dat zij een gemakkelijk en voorspoedig leven leiden zouden. Zij maakten ook hoofddeksels voor het hoofd van alle staturen. Sommigen denken aan zekere kappen, welke men oudtijds droeg tot een teken van zegepraal, en dan zal het te kennen geven, dat de valse profeteren den Joden van allerlei standen en rangen wisten wijs te maken, dat zij niet alleen vrede en voorspoed hebben, maar zelfs de overwinning op hun vijanden behalen zouden. Al zo natuurlijk komt het ons evenwel voor, dat hier gezinspeeld worde op sluiers en hoofddoeken, waarmee de Oosterse vrouwen gewoon zijn zich te bedekken. De valse profetessen maakten hoofddeksels voor het hoofd van alle staturen, dat is, zij wisten ouden en jongen, lieden van allerlei rang en stand, door hare listige voorzeggingen te verblijden en te bedriegen.

19. En zult gij Mij ontheiligen bij Mijn volk, doordat gij Mij bij die zonde ene plaats van goedgunstigheid zoudt willen doen innemen? Doet, gij die zonde voor handvullen van gerst, en voor stukken broods, voor ene winst, die te schandelijker is, naarmate ze geringer is (Tit. 1:1 1. Rom. 16:18). Voor zulk een nietig loon laadt gij dan zulk ene ontzaglijke schuld op u, dat gij u vermoeit, om zielen te doden, die niet zouden sterven, de zielen der weinige ware gelovigen en knechten, die Ik nog onder Mijn volk heb (Jer. 29:24 vv.), en om zielen in het leven te behouden, die niet zouden leven, de gelovigen te veroordelen, en daarentegen het leven den goddelozen aan te kondigen, daar gij u aan de zijde plaatst van de valse profeten en hun aanhang, terwijl op deze integendeel toepasselijk is het woord in Deut. 18:20. Alzo handelt gij toch door uw liegen, waardoor gij u voorstelt als sprekende volgens Goddelijke ingeving, tot Mijn volk, dat de leugen gaarne hoort (Micha 2:11)?

Door Hengstenberg wordt de mening verdedigd, dat onder de dochters des volks gene wezenlijke vrouwen zouden moeten worden verstaan, maar dat het aan Ezechiël opgedragen strafwoord hier nog over de valse profeten van vroeger handelt, die alleen tot aanwijzing van hun vrouwelijken aard als vrouwen worden voorgesteld. Voor die mening kan zeker veel worden gezegd, met name ook, dat profetessen in Israël ene zeldzaamheid en uitzondering waren (2 Kon. 22:13). Intussen is dat juist een teken van oplossing der maatschappelijke toestanden, wanneer de vrouwen zo den voorrang hebben als hier bij Ezechiël, en zonder twijfel ook in de moederstad Jeruzalem. Gelijk op de laatste plaats het grote aanzien, dat onder Josia de ware profetes Hulda genoot, niet weinige vrouwen zal hebben opgewekt, om zich valselyk op profetische gaven te beroemen, zo werkte in Babylon het voorbeeld der heidense waarzegsters aanstekelijk op de Joodse vrouwen: "door dit heidens element werd het onware, de karikatuur dier waarzeggerij, nog meer openbaar-het boze van het valse profetisme kwam hier in bijzonder sterke kleuren in zijne gehele ruwheid voor den dag.

Bovendien moet worden opgemerkt, dat "valse profeten meestal ook valse profetessen verwekken".

Wordt nu in de vorige afdeling den valse profeten het pleisteren van den wand met lozen kalk verweten, hier wordt der valse profetessen het kussens-maken onder de armen en hoofddeksels voor de hoofden, gelijk deze moeilijke woorden van den grondtekst zijn overgezet, verweten. Volgens andere verklaring zou in vs. 18 moeten staan: wee degenen, die deksels zamen naaien van alle leden Mijner hand, en netten maken over het hoofd naar elks grootte, om zielen te vangen. " Dit kan slechts zo verstaan worden: 1) naaien de valse profetessen deksels zamen, om die om alle leden van de hand Gods te wikkelen, zodat Hij ze niet kan roeren, d. i. zij bedekken en verbergen door hare leugen-profetie het woord Gods, en met name Zijne bestraffende en bedreigende kracht, op zulk ene wijze, dat de dreigende en oordelende arm van God, die bovenal door Zijn profetisch woord openbaar en werkzaam moest worden, niet openbaar en werkzaam wordt; 2) zij maken overwerpsels voor de hoofden der mensen, en wel zo, dat die nauwkeurig met ieders natuur overeenkomen, zodat de mensen niet horen noch zien, d. i. zij verbergen door hare huichelende leugenen, die aan de subjectieve begeerten van elken hoorder voldoen, de zinnen der mensen, zodat deze voor de waarheid noch oor noch oog meer hebben (het eerste schildert haar valse toestand tegenover God, het tweede hare valse betrekking tot de mensen.

Het is de aard van alle bemiddelings-theologie, zo als in 't algemeen van alles, wat den ouden Adam onaangenaam is en hem pijn doet, om vooral de energie der eisende en straffende gerechtigheid Gods ter zijde te zetten (Rom. 11:22). Waar Ezechiël hier kussens zet, zetten wij glacé handschoenen. Behalve de kussens voor de handen des Heeren, die in hunnen natuurlijken toestand menigeen zeer onzacht aanraken, daar onze God een ijverig God is, een verterend vuur, die de misdaad der vaderen bezoekt aan de kinderen in het derde en vierde lid, maken zij met gelijk doel deksels voor de hoofden harer biechtkinderen, opdat de hand Gods ze niet onzacht zou aanraken. Zij maken die voor de hoofden of mensen van elke grootte-naar de grootte van het loon, dat zij wachten-het grootste voor den koning. Hoe hoger iemand geplaatst is, des te ijveriger zijn zij bezig, om hem het geweten te verlichten, als Jezuieten vóór de Jezuieten, zich van hun navolgers alleen daardoor onderscheidende, dat deze het belang en den invloed der Kerk op het oog hadden, terwijl zij slechts hunnen buik dienden. De zielen moeten door zulk een pseudo-theologie, welke den ondergang van land en volk veroorzaakt, daar God, ondanks al deze pogingen om Zijne ware gedaante te verbergen, blijft die Hij is, omkomen. Doch dat gaat haar niet aan, zij wekken hare eigene zielen op door de verderfelijke dood aanbrennende jacht, zij scheppen zich aards geluk en welvaart.

Het is een aangrijpend, ontzaglijk woord, dat het de macht der leugen is, zielen te vangen en te doden.

20. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Ziet Ik wil aan uwe kussensaan uwe bedekkingen of zonder beeldspraak uwe werkelijk leer, waarmee gij aldaar de zielen jaagt naar de bloemhoven 1) leugenachtige beloften van een bloeistaat voorstelt; en Ik zal ze uit uwe armen wegscheuren, daar Ik ze geheel en al te schande laat worden, en Ik zal die zielen, die door u verstrikt geworden, losmaken 2) uit de netten, de zielen, die gij jaagt naar de bloemhoven 1) die gij bedriegt met schone beloften.

1) In het Hebr. Lefoorgooth. De Staten-Overzetters hebben dit woord vertaald door, bloemhoven, maar ten onrechte. Het moet afgeleid worden van het werkwoord hrp, hetwelk vliegen betekent. De verklaring is echter niet gemakkelijk. De betekenis kan o. i. echter niet anders zijn, dan dat God de zielen, die door de valse profetessen zijn verleid, uit haar net wil scheuren en ze weer in de ruimte stellen, ze weer wil laten vliegen. De vertaling is dan ook beter, om ze te bevrijden. De Heere God zegt derhalve hier, dat Hij de valse profetessen beschaamd zal doen uitkomen, dat Hij dezulken, die door haar verstrikt zijn geworden, zal doen zien, dat niet zij, maar Hij en Zijne ware Profeten het volk de waarheid hebben verkondigd, dat de gerichten wel degelijk zouden uitgevoerd worden om hun zonde en ongerechtigheid.

2) Gij gelooft, door deze uwe leugenachtige plechtigheden op die wijze overgebracht, gelijk gij doet, aan alle onderzoekers, enen bloeienden en groeienden staat, en dit is het net, waarmee gij de zielen jaagt. 't Kan zijn dat deze profetessen hare misleiden in vermakelijke hoven brachten, en wel, daarvoor betaald wordende, hen onderhielden met alle vermakelijkheden van bloemen en vruchten; en misschien waren deze waarzegsters en priesteressen van Flora, en verleidden de jonge, wakkere en dartele gasten tot de afgoderij en ondeugende vermakelijkheden, ter ere van Flora gepleegd.

21. Daartoe zal Ik uwe hoofddeksele, de zoete woorden en prachtige reden, waarmee gij de harten verleidt (Rom. 16:18), scheuren, en Mijn volk uit uwe hand redden, zodat zij niet meer in uwe hand zullen zijn tot ene jacht, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, daar gij Mijnen heiligen ernst aan u zult gewaar worden.

22. Omdat gijlieden het hart des rechtvaardigen, die zich door vrijwillig in ballingschap te gaan op den raad der ware Profeten aan Mijne machtige hand heeft onderworpen, door valsheid hebt bedroefd gemaakt, alsof hij iets dwaas en goddeloos had gedaan, daar Ik hem gene smart aangedaan heb, maar erken, dat hij recht heeft gedaan; en omdat gijdaarentegen de handen des goddelozen door voedsel te geven aan zijne verwachtingen door uwe valse vertroosting gesterkt hebt, opdat hij zich van zijnen bozen weg niet afkeren zou, dat Ik hem in het leven behield 1) (Jer. 23:14).

1) De verwoesting van Jeruzalem heeft alles bewaarheid, wat Ezechiël hier gezegd heeft in dit hoofdstuk, en de uitkomst toonde, dat die Profeten, welke het volk zochten te overreden, dat hun geen kwaad zou overkomen, bedriegers waren en dat Ezechiël inderdaad van God tot hen gezonden was. Hieruit kunnen wij leren, dat de Dienaren des Heeren, een zeer grote zonde bedrijven, en zich aan een schrikkelijk oordeel bloot stellen, wanneer zij, in plaats van onboetvaardige zondaren stoutmoedig te bestraffen en hun met Gods oordelen te dreigen, hen in hun zonden vleien en met een vals vertrouwen vervullen. (ENGEL. GODGELEERDEN).

23. Daarom zult gij ten gevolge van den ondergang, dien Ik u bereid, niet meer ijdelheid zien, noch waarzegging gebruiken; maar Ik zal Mijn volk uit uwe hand redden, en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 21).

Deze profetessen zijn voortreffelijke vertegenwoordigsters der synagogen, welke door hare verklaringen of uitspraken het werken der Goddelijke hand verduisterden, zodat het geen indruk kon maken. De door de profetessen genaaide bedekselen, door welke het hoofd van elke grootte verhinderd werd in het zien en in het horen, kon men voor commentaren houden, welke den zin van het Goddelijk woord door zo veel mogelijk aangebrachte geleerdheid verduisteren en in verwarring brengen.

Het is de eeuwige troost der arme aan den moordenden leugengeest blootgestelde mensheid, dat de almachtige God der waarheid bewarend en beschermend over de zielen regeert, die de valse Profeten als argeloze vogels in hun netten trekken. De Heere zal ook de gevangene zielen uit de handen van hare bedriegers en verleiders redden en ze vrijlaten, want waarlijk! zij zijn gene onverstandige tot fladderen en vliegen bestemde vogels, maar evenbeelden van hunnen Goddelijken Schepper. Bij degenen echter, die het hart van den vrome met leugen beangstigen, dat God door waarheid tot vreugde en tot vrede wil opleiden, en die den misdadiger op zijne boze wegen versterken, zal de gerechtigheid, die niet kan uitblijven, zeker haar doel treffen.

HOOFDSTUK 14.

VERWERPING VAN DE VERACHTERS DES GODDELIJKEN WOORDS.

I. Vs. 1-23. Ene vierde reeks van voorzeggings heeft daarin hare aanleiding, dat ene deputatie van de oudsten van Israël tot Ezechiël komt met velerlei vragen op het hart, en allerlei bedenkingen omtrent den door hem verkondigden ondergang der heilige stad en des tempels. De Heere, die spoedig daarop door den Profeet tot hen spreekt, laat hen niet eerst aan het woord komen om hun vragen en bedenkingen uit te spreken, maar komt hen voor met ontdekking van den toestand hunner harten, en met de aankondiging, dat over de zaak, over welke zij willen onderhandelen, gans niet meer moet gevraagd worden (vs. 1-8). Daarop worden twee bedenkingen, welke men daartegen had weggenomen, de ene, dat er toch Profeten genoeg waren, die het goede profeteerden (vs. 9-11), en de tweede, dat toch de rechtvaardigen niet met de goddelozen konden verdelgd worden, maar integendeel om der rechtvaardigen wil, ene verschoning ook voor de goddelozen zou moeten plaats hebben (vs. 12-23).

1. Daarna, na verloop van 11 maanden en 5 dagen, die tussen den in Hoofdst. 8:1 en den in 20:1 genoemden tijd voorbij gingen, kwamen tot mij mannen uit de oudsten van Israël, en zaten neer voor mijn aangezicht, als wilden zij door mij den Heere vragen (Hoofdst. 20:1).

2. Toen, nog voordat zij hun wens hadden uitgesproken, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3. Mensenkind! deze mannen met allen wier vertegenwoordigers zij zijn, hebben hun drekgoden in hun hart opgezet, en hebben den aanstoot hunner ongerechtigheid recht voor hun aangezichten gesteld; 1) zij plegen openlijk en zonder enige bedenking hunner afgoderij; word Ik dan ernstelijk van hen, die zulk een hart tegen Mij hebben, gevraagd?2)

1) Op de gevangenen aan de wateren van den Chebar heeft de werkzaamheid van Ezechiël nu reeds indruk gemaakt; men erkent in hem enen Profeet des Heeren, ten minste van de zijde dergenen, die nog enigzins op godsvrucht gesteld zijn; men zou zich gaarne met hem verstaan, en niet zonder zijne toestemming zich aan het streven en verwachten overgeven, zo als dat toen bij het volk in Babylon, zowel als bij dat te Jeruzalem, algemeen was. Zo als het schijnt, zijn wij nu reeds in het 7de jaar sedert Jojachin's wegvoering, hoewel nog in de eerste maanden van dit jaar. De afval van koning Zedekia van den koning te Babel (2 Kon. 24:20), die na 2 jaren tot rijpheid kwam, werd nu reeds geplant, en wat volgens de openbare mening een gunstig gevolg beloofde, alsof het zeker was, overlegd en besproken. Wat men zich ten gunste zijner bedoelingen was maakte, blijkt uit hetgeen de Profeet later in 5 onderdelen van onze afdeling in den naam des Heeren bestraft. Nu hebben de oudsten aan de wateren van Chebar, die het reeds hebben erkend, dat er een Profeet onder hen was (Hoofdst. 2:5), hier in deze mannen een deputatie naar Ezechiël gezonden, om de gronden, die zij voor hun politiek konden aanvoeren, hem ter beproeving voor te leggen, of die niet door het geloof in God en door vertrouwen op de Goddelijke belofte den volke aan de hand worden gegeven, in plaats dat zij, zo als hij zich tot hiertoe had geuit, door ongeloof en goddeloosheid zouden zijn

ingegeven. Deze afgezanten der oudsten vertegenwoordigen also zeker uitwendig godvruchtige lieden, evenwel zijn zij inwendig niet met den Geest vervuld, maar met den wereld- en tijdgeest. Dat moet hen tot bewustzijn worden gebracht, en juist daarom worden de gedachten hunner harten bestraft en geoordeeld, ook zonder dat zij die hebben uitgesproken, en alsdan kunnen zij aanstonds opmerken, dat zij met Hem, die door des Profeten mond tot hen spreekt, met den Kenner des harten te doen hebben (vgl. 1 Kon. 14:6 vv.). Vooreerst is het reeds de bedoeling op zich zelf, waarmee zij zijn gekomen, welke de met Gods Geest vervulde Profeet hun openbaart, nog voordat zij daarover iets hebben laten horen. Zij hebben zich alleen voor hem nedergezet, en dat kon ook geschied zijn, even als in Hoofdst. 8:1 #Eze 1 door de daar genoemde oudsten, om hem te zien en te beschouwen, of te horen welk woord des Heeren hij zou hebben te verkondigen; ja het nederzitten aan de voeten van enen leraar gaf veelmeer te kennen leergierigheid, dan lust om te vragen. Maar neen, zij zijn gekomen om in hem den Heere te vragen. Dat wordt hun voor alles voorgehouden, en nu grijpt tevens het aan Ezechiël voor hen opgedragen woord in hun harten, en schildert hun den toestand van deze als zodanig, dat op het hoofdpunt van hun vraag, of het dan werkelijk moest komen tot verwoesting van Jeruzalem en tot den ondergang van het rijk, en of er geen troostvoller en beter uitzicht voor de toekomst was te verkrijgen, de Heere hun geen antwoord doen zal, dan door de daad. Hij heeft juist in deze mensen een nog onbekeerd afgodisch gezind volk voor zich, en over de toekomst daarvan is in 't geheel niet meer te vragen, het gericht staat er reeds voor vast. Zij, die gekomen zijn met het doel om te vragen, worden hier (vs. 3) geschilderd als de zodanigen, die wel niet juist meer in grove afgoderij zijn verstrikt, maar toch gaat de begeerte des harten nog steeds van den waren God af tot de valse goden, en hun ogen zien naar den vorigen afgodendienst terug, even als eens het verlangen van Israël in de woestijn rugwaarts ging naar de vleespotten van Egypte. Zij zijn dus nog lang niet dezulken, van welke de Heere zou kunnen zeggen: "zij zijn Mijn volk, daarom wil Ik hun God zijn. Ik zal, gelijk Ik Mij door het hogepriesterlijke licht en recht daartoe heb verbonden (Ex. 28:30), op hun vragen, aan Mij gedaan, antwoorden; integendeel staan zij nog buiten de verbondsbetrekking met Hem, en nog in gemeenschap des harten met de vreemde goden, zodat zij ook als aan zich zelve overgelatene Heidenen moeten behandeld worden.

2) Beter: Zal Ik Mij van hen wel laten ondervragen? De Heere wil daarmee zeggen dat Hij Zich niet zal laten zoeken en vinden van hen, die de afgoden dienen en Hem hebben verlaten. De Heere God vraagt een onverdeeld hart. Hij laat Zich vinden door hen, die naar Hem vragen met hun ganse hart.

4. Daarom spreek met hen, en zag tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Een ieder man uit het huis Israëls, die de drekgoden in zijn hart opzet, en den aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht stelt, die inwendig nog in 't geheel niet los is van zijne neiging tot afgodendienst, endaarbij toch komt tot den Profeet, alsof hij in het recht Mijner verbondsbetrekking tot Mij stond, zodat hij Mij vrij en ongehinderd zou mogen vragen, Ik, de HEERE, zal hem, als hij komt, antwoorden naar de menigte zijner drekgoden, 1) die hij nog in zijn hart draagt en met zijn hart omhelst.

1) Zij zullen zodanig een antwoord hebben, als recht is, dat zulke afgodendienaars krijgen en God zal hen straffen, als Hij gewoon is afgodendienaars te straffen, dat is, wanneer zij zijne

hulpe nodig hebben. Merkt hieraan, Gods oordeel zal bij hen blijven volgens hetgeen zij waarlijk zijn, dat is volgens hetgeen hun harten zijn, niet volgens hetgeen zij in de vertoning en belijdenis zijn.

5. Opdat Ik het huis Israëls in hun hart grijpe, dewijl zij allen door hun drekgoden van Mij vervreemd zijn, en nu voor alles door straf en bezoeking ene kastijding tot gerechtigheid nodig hebben.

Hoe God zulke mensen zal antwoorden, of liever antwoordende Zich omtrent hen zal gedragen, wordt eerst in vs. 8 gezegd. Het oordeel der verwoesting en uitroeijing zal het feitelijk antwoord zijn, en dat is voor hen een antwoord, zo als zij het alleen verdienen, een antwoord naar de menigte hunner drekgoden. Dit antwoord is echter, zo als vs. 5 te kennen geeft, tevens een genadig, heilzaam antwoord; het geschiedt met de bedoeling om het huis Israëls in het hart te grijpen, het door oordelen te buigen, van zijne misdaad te overtuigen en te bewegen tot verlaten van den afgodendienst en tot terugkeren tot den levenden God, zodat de in Lev. 26:41 genoemde vreedzame vrucht der gerechtigheid door de kastijding wordt verkregen.

6. Leid daarom hun opmerkzaamheid af van hetgeen zij omtrent de toekomst willen en wensen, op hetgeen Ik van hen wil en verlang, zeg tot het huis Israëls: Alzo zegt de Heere HEERE: Bekeert u en keert u af van uwe drekgoden, en keert uwe aangezichten af van al uwe gruwelen 1) (Jes. 31:6).

1) Hier zegt de Heere het weer, dat alleen in den weg van bekering, van scheiding tussen God en de afgoden redding is. Eerst dan als het volk zijne afgoden met zelfverfoeiing en treuring zal wegwerpen, zal er redding zijn voor land en volk. Dit geldt ook van het stuk der personele bekering.

7. Vraagt Mij echter niet bij uwe tegenwoordige gesteldheid des harten, wanneer gij een verblijdend antwoord wenst; want ieder man uit het huis Israëls en uit den vreemdeling, die in Israël verkeert, en tot het midden van afgodendienst en allen zedelijken gruwel even zo goed als de ingeborene Israëliet verplicht is (Lev. 18:26; 20:2), die zich van achter Mij afscheidt, en zet zijne drekgoden op in zijn hart, en stelt den aanstoot zijner ongerechtigheid recht voor zijn aangezicht, ennog onbekeerd en onvernieuwd komt tot den Profeet, om Mij door hem te vragen; Ik ben de HEERE, hem zal geantwoord worden door Mij, zo als overeenkomt met Mijn heilig, waarachtig en rechtvaardig wezen.

8. En Ik zal een antwoord met daden geven Ik zal Mijn aangezicht tegen dien man zetten (Lev. 20:2, 5 en 6), en zal hem met allen, die op gelijk standpunt des harten staan, stellen tot een teken en tot spreekwoorden (Deut. 28:37) en zal hem uitroeien uit het midden Mijns volks, en gijlieden zult weten, dat Ik de HEERE ben, die niet te vergeefs heb gedreigd, wat Ik in Mijn woord den afgodendienaars gedreigd heb.

Het woord, dat de Profeet voor zijne vragers ontvangt, dringt tot de beweegredenen door, op welke zij zich voorstelden nog wel een meer gunstig antwoord te zullen ontvangen, dan dat

zij uit de voorzegging van Ezechiël tot hiertoe hadden verkregen. De eerste reden is voor hen, dat er toch andere profeten waren, die toch ook den Geest Gods hadden, en deze profeteerden het volk ene veel betere toekomst; hij nam dus tegenover de menigte zijner ambtgenoten ene plaats in, die hem ondubbelzinnig als enen zonderling karakteriseerde, dien men toch niet zo onvoorwaardelijk en uitsluitend kon geloven, als hij het verlangde. Deze mening, die de afgezanten der oudsten natuurlijk nog minder uitspreken, dan hun bedoeling om te vragen zelf, daar zij hun tot bewustzijn wordt gebracht, wordt tevens op de snijdenste en scherpste wijze den bodem ingeslagen.

9. Wat in vs. 6-8 gezegd is, is het enig antwoord, dat Ik heb te geven. Als nu een profeet door begeerte om degenen, die hem ondervragen, te believeen, overreed zal zijn, en iets gesproken zal hebben, Ik, de HEERE, heb dienzelfen profeet overreed, 1) Ik heb hem laten bedrogen worden, en Ik zal Mijne hand tegen hem uitstrekken, om hem zijne misdaad te vergelden, en zal hem verdelen uit het midden van Mijn volk Israëls.

1) Hier schijnt God met Zichzelven in strijd te zijn, terwijl Hij aan Satan verlof geeft, om de enige ware onderwijzing in te scherpen. Indien dit geschiedde naar Gods bestel, schijnt het toch als ware het een contrast. Maar laten wij het ons altijd herinneren, dat de oordelen Gods een diepe afgrond zijn, opdat wij niet, zoals wij zien, dat de vermetele mens doet, met geweld willen weten, wat verre boven de bevatting der Engelen is. Sober en met eerbied is te oordelen over de werken Gods, inzonderheid over de hemelse oordelen. Maar indien er slechts eerbied en bescheidenheid bij ons is, zal het gemakkelijk zijn deze twee te verzoenen, dat n. l. God Zijn Kerk voortbrengt, en begunstigt, en beschermt, en bevestigt door het Profetisch onderwijs en ondertussen haar door innerlijke tweedracht verscheurt en als het ware toelaat, dat zijn verdeeld wordt .

Hieruit ziet men weer zo duidelijk mogelijk, dat buiten den wil des Heeren niets geschiedt, dat ook de valse profeet geen macht heeft, om te overreden, tenzij deze hem door den Heere is gegeven.

10. En zij zullen beiden hun ongerechtigheid dragen, de Profeet zowel als de vrager, in de straf der uitroeiing, die hen treft; gelijk de ongerechtigheid des vragers zal zijn, also zal zijn de ongerechtigheid des profeten, beiden zullen zij zonder onderscheid de uitroeiing uit Mijn volk over hun hoofd brengen;

11. Opdat het huis Israëls niet meer van achter Mij afdwale, en zij, die tot dat huis behoren, zich niet meer verontreinigen met al hun overtredingen; alsdan zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn, spreekt de HEERE (Hoofdst. 11:20).

De verleiding of het bedrog, waarvan in vs. 9 sprake is, gaat oorspronkelijk uit van de inwonende zonde (Jak. 1:14); anders kon zij geen voorwerp van straf zijn; maar God heeft bij de ontwikkeling der zonde gene passieve rol (2 Sam. 24:1). Hij weet de zaak overal zo te leiden, dat de zonde tot hare volkomene ontwikkeling en rijpheid komt en de straf met zich voert. Hij zorgt er voor, dat geen stilstand kan plaats hebben, geen standhouden op een middentrapp; Hij maakt de gelegenheden en ruimt de hinderpalen weg. Er is nauwelijks ene in

‘t oog vallende zonde, bij welke niet op ontzettende wijze de werkzaamheid Gods ons zichtbaar zal zijn. Zulke ellendige mensen nu, die zelf onder Gods beschikking staan, door Hem geleid worden, waarheen zij niet willen en het oordeel te gemoet snellen, kunnen onmogelijk een staf aan anderen geven. Wie deze als autoriteit tegen de ware Profeten wil aanvoegen, of op grond van hun woorden aan deze eisen wil stellen, die zij toch nooit kunnen vervullen, is een dwaas.

De plaats moet verklaard worden volgens 1 Kon. 22:20 vv. waar het overreden de zaak van een leugengeest is, die Achabs Profeten inspireerde om den koning zegen te verkondigen, opdat hij zou vallen. Even als daar Jehova dezen geest heeft gezonden, dien in de mond der Profeten gegeven heeft, zo is ook hier het overreden ene werking van God, niet alleen van Goddelijke toelating, maar van Goddelijke beschikking en leiding, die toch de menselijke vrijheid niet opheft, maar even als elk overreden, de mogelijkheid veronderstelt van het zich niet laten overreden. Dit zich laten overreden tot eigendunkelijke, door God niet ingegevene uitspraken geschiedt alleen bij zulke personen, die den boze in zich plaats geven, om ze te verzoeken en tot beslissing te brengen, of zij de zondige neigingen van hun binnenste trachten te bestrijden en te overwinnen, of ze tot daad te laten worden, opdat zij in het laatste geval rijp worden voor het gericht. In dezen zin laat God zulk enen Profeet bedrogen worden, opdat Hij hem dan uit Zijn volk zou kunnen uitroeien. Deze straf zal echter den Profeet niet alleen treffen, maar ook die hem zoeken of vragen, om Israël zo mogelijk van zijne dwaalwegen terug te brengen, en te maken tot een van zonde gereinigd volk van God. Tot dat doel liet God in de laatste tijden van het rijk van Juda de valse profetie krachtig optreden, om het proces der scheiding tussen de vromen en de goddelozen te bespoedigen, en door het gericht, dat de goddelozen verdelgt. Zijn volk te louteren en tot het doel zijner roeping te leiden.

12. Verder geschiedde op denzelfden tijd als in vs. 1 vv. des HEEREN woord tot mij zeggende:

13. Mensenkind! als een land, gelijk dat, hetwelk Ik in ‘t bijzonder bedoel (Deut. 11:12) tegen Mij gezondigd zal hebben, zwaarlijk overtredende, daar het alle Mijne woorden achter zich werpt, waarmee Ik het van zijne zonde wil bekeren (Lev. 26:14 vv. #Le Ps. 50:17), zo zal Ik overeenkomstig Mijne bedreiging in Lev. 26:26, Mijne hand daartegen uitstrekken, en zal het den staf des broods breken, en enen honger daarin zenden, dat Ik daaruit mensen en beesten uitroeie;

14. Ofschoon deze drie mannen, die voor toonbeelden der gerechtigheid mogen worden gehouden, Noach, Daniël en Job 1) in het midden daarvan waren, zij zouden door hun gerechtigheid alleen hun ziel bevrijden, spreekt de Heere HEERE.

1) Alle drie waren uitmuntende personen, wegens hun godsdienstigheid. Noach behield als ene vergelding voor zijne godsdienstigheid acht mensen uit den algemenen zondvloed en verkreeg een belofte van God, dat Hij de wereld nooit meer met water zou verderven. Daniël trad hierdoor bij God voor het gehele volk der Joden en verkreeg ene belofte van hun herstelling. Job was van God gesteld om te bidden voor zijne drie vrienden, en verkreeg vergiffenis voor hen. Maar wanneer Gods onherroepelijk besluit tegen een volk is uitgegaan,

dat welk de mate zijner ongerechtigheid vol heeft gemaakt, dan kunnen de voorbidding zelfs van zulke mannen niet helpen tot hun verlossing. Want alleen voor de zulken, die nog niet gekomen zijn tot die hoogte van goddeloosheid, kunnen de gebeden der rechtvaardigen kracht hebben.

15. Zo Ik (volgens Lev. 26:22) het boos gedierte make door het land door te gaan, hetwelk dat van kinderen berove, zodat het woest worde, dat er niemand doorga, vanwege het gedierte.

16. Die drie in vs. 14 genoemde mannen in het midden daarvan zijnde, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo zij zonen en zo zij dochteren bevrijden zouden! zij zelf alleen zouden bevrijd worden, maar het land zou verwoest worden.

17. Of als Ik volgens Lev. 26:25 het zwaard brenge over dat land, en zegge: Zwaard! ga door, door dat land, zodat Ik daarvan uitroeie mensen en beesten:

18. Ofschoon die drie mannen in het midden daarvan waren, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zij zouden zonen noch dochteren bevrijden, maar zij zelf alleen zouden bevrijd worden.

19. Of als Ik de pestilentie in datzelfde land zende, en Mijne grimmigheid daarover met of, in bloed uitgiete door middel van het andere in Lev. 26:25 genoemde zwaard der wrake, om daarvan mensen en beesten uit te roeien (Hoofdstuk 5:17).

20. Ofschoon Noach, Daniël en Job in het midden daarvan waren, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo zij enen zoon, of zo zij ene dochter zouden bevrijden! zij zouden alleen hun ziel door hun gerechtigheid bevrijden.

Moesten nu de gezanten van Zedekia, tot ontmaskering van hun eigene boosheid, zulk een ontzettend woord horen, dan strekte de tweede daarop volgende Godsspraak ten bewijze, dat gene voorbede, al was zij ook van den uitnemendsten vrome, ter afwending van ene geselroede Gods iets kan baten, wanneer de Heere de verdelging vastelijk besloten had. Het gebed van enen rechtvaardige vermag anders veel, en ook hier wordt het niet afgekeurd en verboden, maar de Heere heeft Zijne eigene tijden in Zijne lankmoedigheid en verdraagzaamheid gesteld, en als deze al te lang getergd zijn en de tijd Zijner wrake, die lang te voren met bedreiging was aangekondigd, gekomen is, dan komen de oordelen onverbiddelijk en zeker. Zo gaat het met menig volk, onder verschillende strafgerichten Gods, maar zo gaat het ook menig zondaar, die op een krank- en sterfbed wordt neergelegd; als de Heere lang is getergd geworden. Zijne goedheid werd versmaad, en de verharde zondaar zich naar het rechtvaardig oordeel Gods het gewis verderf en ene eindeloze rampzaligheid heeft toebereid, dan baten de krachtigste voorbiddingen niet. Dat sta dan tot waarschuwing van menig zondaar, om het niet tot het uiterste te laten komen, en zich niet tegen den Heere te verharderen. Hij verschoont wel menigvuldig en is een genadig God, hetwelk duizenden ondervinden, maar Hij is ook rechtvaardig en laat Zich niet bespotten.

21. Zo wanhopig slecht, dat er slechts nog drie rechtvaardigen in zijn, om wier klein getal gene verschoning der overigen meer mogelijk is, staat het met het land, waarover hier sprake is. Want alzo zegt de Heere HEERE: Hoe veel te meer, als Ik, gelijk binnenkort zal geschieden, Mijne vier boze gerichten, het zwaard, en den honger, en het boze gedierte, en de pestilentie (vgl. Jer. 15:8. Openb. 6:2-8) gezonden zal hebben tegen Jeruzalem, om daar uit mensen en beesten uit te roeien.

22. Doch ziet daarin zullen enige ontkomenen overblijven, die uitgevoerd zullen worden, zonen en dochteren, ziet zij zullen tot ulieden uitkomen naar Babel, geenszins als degenen, die om hun gerechtigheid zijn overgebleven, maar als levende en aanschouwelijke voorbeelden van de gehele gesteldheid van de bewoners der stad, en gij zult hunnen weg zien, en hun handelingen, hun verdorvenheid, en gij zult vertroost worden over het kwaad, dat Ik over Jeruzalem gebracht zal hebben, ja al wat Ik zal gebracht hebben over haar, die afgodische stad.

23. Zo zullen zij u op droevige wijze vertroosten, als gij hunnen weg en hun handelingen, hun lot vanwege hun goddeloosheid zien zult; en gij zult weten, dat Ik niet zonder oorzaak gedaan heb, al wat Ik in haar, in Jeruzalem, gedaan heb, spreekt de Heere HEERE.

Eerst wordt in vs. 12-20 een zin uitgesproken, die nog algemeen en onbepaald klinkt. Wanneer ergens een land zich zo tegen God verzondigde, dat Hij de straf der verdelging daarop moest toepassen, zo zou het zulk een land niets baten, al waren ook enkele rechtvaardigen als Noach, Daniël en Job daarin. Zulke rechtvaardigen zouden dan wel voor hun persoon om hun gerechtigheid verschoond blijven, maar hun gerechtigheid zou niet de macht hebben om ook andere zielen van het oordeel te redden, zelfs niet die hunner zonen en dochteren. Deze gedachte wordt vier malen herhaald, terwijl na elkaar vier verschillende straffen der vernietiging, honger, boze dieren, zwaard en pest genoemd worden, als komende over een zondig land en dat verwoestende (vgl. Jer. 14 en 15).

Overzien wij de vier opgenoemde gevallen, zo blijkt in de uitspraken over de redding der rechtvaardigen het onderscheid. In het eerste geval wordt alleen gezegd, dat Noach, Daniël en Job door hun gerechtigheid hun ziel, d. i. hun leven zouden redden; bij de drie volgende gevallen heet het daarentegen, zij zouden, zo waarlijk de Heere leeft, noch zonen noch dochters redden, maar zij alleen zouden gered worden. Dit onderscheid is niet slechts rhetorische opklimming der rede door bevestiging en tegenstelling, maar wijst op een verschil van gedachte. Het eerste geval moet alleen leren, dat de vromen bij het invallend gericht hun leven zullen redden, dat God de vromen niet met de goddelozen zal wegnemen. Daarentegen moeten de drie volgende gevallen de waarheid voorstellen, dat de rechtvaardigheid der vromen den afgodendienaars en afvalligen niet zal baten, daar zelfs toonbeelden van gerechtigheid, als Noach, Daniël en Job alleen hun eigen leven kunnen redden, maar gene andere zielen kunnen behouden. Daarmee hangt ook zamen, dat de plechtige verzekering in vs. 14 ontbreekt. Het eerste woord, dat God bij de gerichten de vromen zal redden, behoefde gene verzekering, omdat deze waarheid niet in twijfel werd getrokken, maar wel het woord, dat de gerechtigheid der vromen aan het zondige gene redding zal geven, omdat de goddelozen deze hoop hadden, die hun echter zou worden ontnomen.

Daniël wordt met opzet in het midden der beide personen uit den vroegeren tijd geplaatst, om hem te verheerlijken, als het ware te kanoniseren, even als hij in Hoofdst. 28:3 bij ene schijnbaar ongezochte gelegenheid als het toppunt van menselijke wijsheid voorkomt, om zijn voorrang in dit opzicht in de gemeente Gods te doen erkennen. Waarop het hier aan komt, toont de eigenaardigheid dergenen, door welke hij van beide zijden is ingesloten (Gen. 6:9 en Job 1:1). Het is de gerechtigheid en het wandelen met God, die misschien een gericht zouden kunnen tegenhouden, hetwelk om de goddeloosheid en gerechtigheid komen zou, zo als dan ook in Gen. 18 de rechtvaardigen, die in Sodom mochten wezen, het zijn, die Abraham bedenkingen doen maken ten opzichte van de vernietiging, die besloten was. De vier bezoeken Gods, welke elk met een "ofschoon" worden ingeleid, zouden werkelijk, zo als reeds dikwijls is voorzeggd, verenigd over het ontaarde verbondsvolk, over het ontheiligde land des Heeren komen. De Profeet behandelt echter eerst de zaak in 't algemeen, afziende van de bestaande omstandigheden, opdat de gewaarwording door het zien dier laatste teweeg gebracht, zich niet dadelijk verstorend zou innemen. De overgang van hetgeen slechts gezegd is tot de werkelijkheid volgt in vs. 21; het "want" aan het begin wijst op den grond der zo even gegeven verklaring, toont, dat Jeruzalem niet meer ene gewone plaats is.

Het viertal bij de in vs. 21 genoemde gerichten is opmerkelijk, om de universaliteit van het gericht of de gedachte, dat het naar alle zijden of geheel en al over Jeruzalem zal komen, te symboliseren. Daarbij moet nog worden opgemerkt, dat Jeruzalem het rijk van Juda of het gehele Israël, dat zich nog in Kanaän bevindt, vertegenwoordigt.

De rede van den Profeet neemt in vs. 23 vv. ene verrassende wending; zouden die vier straffen over Jeruzalem komen, er zouden enige zonen en dochteren verschoond blijven-maar opdat zij, als getuigen tot de verbannen naar Babel zouden worden gevoerd, opdat deze uit hunnen weg en wandel de droevige vertroosting zouden ontvangen, dat de Heere niet te vergeefs ene zo harde straf over Zijne stad had besloten.

Zij zullen ontkomen, ontlopen, niet omdat zij onschuldig zijn, ook niet omdat zij om de gerechtigheid en om de voorbede van anderen worden gespaard, maar opdat de ontvluchten met hun gezinnen door hunnen kwaden wandel u overtuigen, dat God Zich niet te gestreng jegens Zijn volk heeft getoond. Het doel, waarom zij worden gespaard, is dus geen ander dan om Gods rechtvaardigheid te doen blijken voor het oog der Joden in Chaldea. Daarom maakte ook werkelijk de eerste verschijning der vluchtelingen uit Juda te Tel-Abib, dat Ezechiëls aanzien steeg (vgl. Exod. 14:26, 27 en 33:21, 22). Die troost bestond (volgens vs. 21) daarin, dat zij inzagen, dat God niet zonder reden een zo zwaar gericht over Jeruzalem had doen komen. Tegen ene volmaakt rechtvaardige straf heeft niemand iets in te brengen, al is die nog zo zwaar, al lokt die nog zoveel medelijden uit.

Gods gerechtigheid blijkt zowel in degenen, die omkomen als door degenen, die ontkomen, duidelijk.

HOOFDSTUK 15.

DE UITROEIJING DES VOLKS TE JERUZALEM VOORAFGEBEELD.

II. Vs. 1-8. Ene andere tegenwerping tegen de mogelijkheid was, dat toch Israël om zijne verkiezing tot volk van God niet kon worden verworpen en met verwoesting van stad en tempel gestraft. Daartegen wordt nu aangevoerd, dat Israël, wel wat zijne verkiezing aangaat, een wijnstok is, maar alleen van de zijde zijner edele vrucht heeft de wijnstok een voorrang boven andere gewassen. Wat het hout daarentegen op zich zelf aangaat, is het tot niets nut dan tot het vuur, en daar nu Israël een ontaarde wijnstok zonder vruchten is, kan hem niets anders wachten, dan dat hij in 't vuur wordt geworpen.

1. En des HEEREN woord geschiedde verder zonder tusschenpoos tot mij, zeggende:
2. Mensenkind! wat is het hout des wijnstoks meer dan alle hout, of de wijnrank, wanneer zij even als de bomen van het bos, gene vrucht draagt, dus alleen als houtsoort wordt beschouwd, meer dan dat onder het hout eens wouds is?
3. Wordt daarvan hout genomen, om een stuk werks te maken? neemt men daarvan ene pin, om enig vat daaraan te hangen.
4. Ziet, het wordt aan het vuur overgegeven (Joh. 15:6), opdat het verteerd wordt, en is het er zo ver mede gekomen, het vuur verteert dan beide zijne einden en zijn middelste wordt verbrand, zou het deugen tot een stuk werks?
5. Ziet, toen het geheel was word het tot geen stuk werks gemaakt; hoeveel te min als het vuur dat verteerd heeft aan beide einden, zodat het in het midden verbrand is, zal het dan nog tot een stuk werks gemaakt worden?
6. Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Gelijk als het hout des wijnstoks is onder het hout des wouds, hetwelk Ik als de Heere der natuurorde aan het vuur overgeef, opdat het verteerd worde, gelijk Ik het zo heb ingericht dat het hout van den wijnstok, wanneer dit bloot hout en zonder vruchten is, tot niets anders dan tot verbranden deugt, alzo zal Ik de inwoners van Jeruzalem overgeven.
7. Want Ik zal Mijn aangezicht tegen hen zetten; als zij van het ene vuur uitgaan, zal het andere vuur hen verteren; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn aangezicht tegen hen gesteld zal hebben.
8. En Ik zal het land woest maken, omdat zij zwaarlijk overtreden hebben (vgl. Hoofdst. 14:8 en 13), spreekt de Heere HEERE.

De vraag in vs. 2 vv. is gekeerd tegen den trotsen waan des volks, dat in uitwendigen vleeschijken zin zich gaarne op zijne van God geschonkene voorrechten en zegeningen beriep. Men noemde zich gaarne den wijnstok van Jehova; niet in den zin van den Psalmist

(Ps. 80:15), die in ootmoedig opzien tot Jehova daarbij vertoefde, maar om er mede te pronken als met natuurlijke gaven en voorrechten, die een bijzonder recht op de Goddelijke begunstiging gaven. Ook voor de gezindheid van den lateren tijd was het karakteristiek teken dat het Jodendom in zijn werkheiligen trots er lust in had, den Herodiaansen tempel (Matth. 4:9) met het bekende sieraad van enen groten gouden wijnstok, het symbool der theokratie, te voorzien.

Elk ander hout kan verwerkt worden, de wijnstok daarentegen zal enkel door zijne vrucht dienen. Het antwoord, op deze vraag verondersteld, loochent dus niet alleen alle aanspraak op beter lot, maar stelt zelfs het hout des wijngaards bij al het andere hout achter, wanneer het zijn doel mist.

Alleen wanneer de rank in frisse sappen druiven draagt, is zij het edelste van alle gewassen, maar verdord en droog is het minder dan het hout van den onvruchtbaarsten boom, want men kan er in 't geheel niets uit maken, het tot geen werk bezigen; het dient niet eens tot een pin in huis, om enig goed aan op te hangen. Een juist beeld van Israël! Het uitverkoren volk van God is, wanneer het den Heiligen Geest van hemelse bevruchting, die in hen werkt, loochent en ontheiligt naar het dorre hout van zijn stam minder dan alle andere volken.

Die den wijnstok naar zijn hout aanziet, zal hem nauwelijks onder de bomen tellen; hij ligt als aan de voeten van de bomen van het bos; dat hout overtreft het zijne verre. Haar omdat God Israël geplant had, trad het uit de wildernis van alle volken te voorschijn; God haalde het uit Egypte (Ps. 80:8 vv.). Andere volken daarentegen bloeiden door kunsten, rijkdom, menigte des volks, krijgskunst en dergelijke; dat waren hoge bomen van het woud, welke aller ogen tot zich trokken; Israël stond en viel met Gods genade.

De toepassing is: een volk en ieder persoon, aan wien God Zich heeft bekend gemaakt, en die Zijne genade moedwillig verlaat, zinkt diep beneden degenen; die God niet hebben gekend (Hebr. 6:4-8) .

Wanneer het hout van den wijnstok reeds in zijn goeden toestand tot niets kan worden gebruikt, zo veel te minder, wanneer het reeds gedeeltelijk verbrand en geschroeid is; daarover spreekt vs. 4. Israël is dan ook werkelijk reeds in het vuur geweest. Het gelijkt aan een rank, wier beide einden het vuur verteerd heeft, en waarvan het midden verzengd is. Het vuur, waaruit het half verbrand is uitgekomen, zijn de strafgerichten, welke van de vernietiging van het rijk der tien stammen tot aan de katastrofe onder Jojachin over het verbondsvolk zijn gekomen, ten gevolge, waarvan Israël nu nog aan ene rank gelijkt, die aan de einden verbrand en in 't midden verzengd is.

De beide einden zijn de tien stammen aan de ene en de andere zijde, zodat het middenstuk Juda met Jeruzalem is. Er wordt dus bedoeld op de ondervindingen van Gods toorn onder Jojakim en Jojachin.

De beide einden van de wijngaardrank zijn geheel weggebrand-nog staat daar een wel van het vuur hard aangegrepen, maar nog niet verdelgd midden. Zou dit misschien door de

strafgerichten beter zijn geworden? Zou het deugen voor enig werk? Het antwoord geeft vs. 5; nog veel minder bruikbaar dan het geheel is dit nog overgebleven stompje.

Wat daarom van Jeruzalems inwoners onder de vroegere gerichten werd gespaard, moet nu ook te gronde gaan.

Deze woorden dienen tot verootmoediging van Gods volk; zij worden Gods wijnstok genaamd; maar wat zijn zij van nature meer dan anderen? Zij zijn door Gods goedheid vruchtbaar geworden, daar zij in goeden grond geplant zijn; de Heere heeft hen getrokken op de muren des heiligdoms, en zij brengen vruchten voort tot Zijne ere; maar wat zijn zij zonder hunnen God? Wat zijn zij zonder den onophoudelijken invloed des Geestes, die hen vruchtbaar maakt? O gelovige, leer den hoogmoed verwerpen, ziende dat gij niets hebt om u op te hovaardigen. Wat gij ook moogt zijn, gij hebt niets om u hoogmoedig te maken. Hoe meer gij hebt, hoe meer schuld gij hebt aan God, en gij kunt u toch niet verhovaardigen op iets, dat u een schuldenaar maakt. Beschouw uwen oorsprong; zie terug op hetgeen gij waart. Bedenk wat gij zonder de Goddelijke genade zoudt zijn geworden. Zie op u zelve, zo als gij nu ziet. Staan uwe duizende afdwalingen niet voor u, en zeggen zij u niet, dat gij onwaardig zijt Zijn zoon genaamd te worden? En heeft Hij u iets gemaakt, wordt u daardoor niet geleerd, dat het genade is, die u anders maakte? Grote gelovige, gij zoudt een zondaar zijn, had God u niet veranderd. O gij, die voor de waarheid strijdt, gij zoudt even dapper voor de dwaling hebben gestreden, had de genade u niet aangegrepen. Wees daarom niet hoogmoedig, hoewel gij enen hogen rang bekleedt, een wijd veld van genade bezit-gij kunt zelfs het minste voorwerp niet het uwe noemen, behalve uwe eigene zonde en ellende. O vreemde verdwaasdheid, dat gij, die alles geleend hebt, er aan zoudt denken om u zelve te verheffen; een arme, afhankelijk gepensioneerde, levende van de weldadigheid van uwen Zaligmaker, iemand, wiens leven wegkwijnt zonder de frisse levensstromen, die uit Jezus vloeien, en niettemin hoogmoedig! Schande over u, o gij verdwaasd hart! .

HOOFDSTUK 17.

OVER DE GEVANGENNEMING VAN KONING ZEDEKIA, EN HET RIJK VAN CHRISTUS.

IV. Vs. 1-21. God kan, zo maakte men verder zich diets, den koning van Zijn volk niet te gronde laten gaan, zonder de heerlijke voorzeggingen te niet te doen, die Hij aan het huis van David omtrent het koningschap, dat eeuwig bij hem blijven zou, gegeven had. Reeds om deze beloften te bewaren, was het nodig, dat Zedekia van de opperheerschappij des Chaldeeusven veroveraars weer vrij zocht te worden, en zich aan de Egyptenaars aansloot, zo lang het nog tijd was, hun gunst te zoeken, opdat niet, als de onvermijdelijke strijd tussen Chaldea en Egypte met ene zege van de laatste macht zou eindigen, hetgeen toch zo waarschijnlijk was, Juda in ene drukkende afhankelijkheid mocht geraken. Al deze voorwendsels met de daaraan ten grondslag liggende politieke berekeningen worden door het hiervolgende vierde woord van God te niet gedaan. Het bedient zich eerst van ene gelijkenis (vs. 1-10), en legt vervolgens de gelijkenis uit met zo zekere aankondiging van hetgeen zal komen, alsof het reeds aanwezig ware (vs. 11-21). Daar nu ten opzichte van hetgeen men van het Davidse koningschap zei, het woord waar was: "het is, wat gij zoekt; maar het is niet, waar gij het zoekt" (Augustinus), wordt verder verklaard, hoe de Heere, wanneer het "waar" te schande was geworden, toch het "wat" zou weten te redden, en Zijn aan den stam van David gegevene toezegging vervullen (vs. 22-24).

1. En des HEEREN woord geschiedde verder tot mij, zeggende:

2. Mensenkind! stel een raadsel voor (1 Kon. 10:1), en gebruik ene gelijkenis tot het huis Israëls (2 Sam. 12:4).

3. En zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: Een arend, die groot was (Jer. 48:40; 49:22), groot van vleugelen, lang van vlerken, van pennen, vol van vederen, die verscheiden verven had, kwam op den Libanon (Jer. 22:23), en nam den oppersten tak van enen ceder.

4. Hij plukte den top van zijne jonge takjes af, en bracht hem in een land van koophandel, hij zette hem in ene stad van kooplieden (Hoofdst. 16:29).

5. Hij nam ook van het zaad des lands, en leide het in enen zaadakker; hij nam het, hij zette het bij vele wateren met grote voorzichtigheid (liever: bij altijd lopende wateren, volgens anderen: als een wilg).

6. En het sproot uit, en werd tot enen welig uitlopenden wijnstok met overhangende ranken, doch nederig van stam, ziende met zijne takken naar hem, naar den arend, dewijl zijne wortelen onder hem waren (vs. 14). Zo werd hij tot enen wijnstok, die ranken voortbracht en scheuten uitwierp.

Volgde in de vorige afdeling (Hoofdst. 12:1-16) op de strafgerichten over Jeruzalem de verkondiging van den val van koning Zedekia, hier vinden wij iets dergelijks. Toch is niet

alleen de inkleding, maar ook het doel zeer verschillend. Daar was het slechts te doen om de zekerheid van den ondergang voor het ongelovige volk te bevestigen; hier wordt de profetie met ene troostrijke Messiaanse voorspelling besloten.

De inkleding, in welke de profetische idee hier voorkomt, is niet de bloot allegorische voorstelling, als in het voorgaande hoofdstuk. De Profeet kondigt ze zelf aan als ene bijzondere en nieuwe, daar hij zijne rede als raadsel en gelijkenis voorstelt. De symbolische voorstelling moet in stoutheid en energie de vroegere blote allegorie nog als het ware overtreffen, waarom zij nog bijzonder plechtig als gelijkenis wordt voorgesteld. Zij is echter tevens een "raadsel", gelijk dat de zinrijke spreuk is, die de gedachte in 't kort voorstelt (Spr. 1:6), en nog meer de profetie, wier duidelijke en heldere uitdrukking zich verbergt in de beeldrijke spraak van het veelzeggend en donker symbool.

De Profeet stelt een symbolisch raadsel voor, omdat hij uit het uitvorsen van de omsluierde waarheid des te sterker de gedachte stelle. In een groots beeld zien wij enen machtigen adelaar met krachtige vleugels, en lange pennen vol prachtige, bonte vederen, die met het heerlijkst stikwerk kunnen vergeleken worden, naar den Libanon zweven en den top van den ceder afnemen. Hij plukt de hoogste en verhevenste van zijne loten, en legt die neer in de stad van den levendigsten handel en het drukste verkeer der volken. Maar hij neemt ook een scheut van het zaad van dat land, waar hij de meest verhevende der ceders heeft genomen, en plant die als een wilg op een rijk bevochtigden bodem; daar spruit hij uit, en wordt tot een wijnstok, die zich weelderig uitbreidt, maar van nederig aanzien is, met tot hem gebogen ranken en met van anderen vasthoudende wortels, loof en takken voortschietende.

Volgens vs. 12 betekent de arend den koning Nebukadnezar. Deze is groot, want Nebukadnezar is een machtig koning; zijne vleugels zijn groot en zijne pennen zijn breed, want over uitgestrekte landen is hij zegeerijk gevlogen, en bont zijn zijne vederen, daar hij een bont mengsel van volken aan zich heeft onderworpen. Ook Egypte wordt in vs. 7 als arend voorgesteld, maar deze arend heeft gene pennen en gene bontheid, want Egypte is niet zo machtig en heeft niet zulk ene bonte menigte van volken onderworpen. De eerste arend nu kwam tot den Libanon, nam den top van den ceder, plukte de spits van zijne spruiten af en zette die in het land van handel, in de koopmansstad. De ceder is volgens vs. 12 het Davidische koningshuis, de Libanon is de plaats, waar het staat, dus Jeruzalem, dat ook in vs. 12 en 22 uitdrukkelijk genoemd wordt, en waar tegenover in vs. 4 het land van koophandel wordt gesteld. De top van den ceder, d. i. het hoogste rijs, en daaraan nabijstaande takken, zijn volgens vs. 12 vv. de koning Jojachin met zijne zonen en de machtigen des lands, die Nebukadnezar wegvoerde. Het land van handel, de koopmansstad is Babel, het zaad des lands daarenboven is (vs. 12) koning Zedekia. Hij wordt zo genoemd, omdat hij uit dat land was voortgekomen en in het land bleef. Daarmee moet dit tweevoudige worden aangeduid, dat Nebukadnezar Israël in zijn land liet bestaan, en dat hij hem niet enen Babylonischen stadhouder gaf, maar enen inlandsen koning uit zijn koningshuis liet. Dat hij hem als een wilg plaatste, zegt hetzelfde als het andere, dat hij hem aan 't water plaatste, namelijk, dat hij Juda in een veel belovenden toestand bracht. Dus: Nebukadnezar voerde wel Jojachin en zijne machtigen in het land naar Babel, maar hij liet toch Juda bestaan, en gaf het in Zedekia, een eigen koning, en liet hem een draaglijk bestaan. En-zo gaat vs. 6 voort, de alzo door

Zedekia's aanstelling geplante wijngaard gedijde, wies, bracht takken en ranken voort, maar allengs werd hij slechts een overhangende, weelderig tierende wijnstok, even als de wijnstok wordt, wanneer hij wel een vruchtbaren grond heeft, doch niet opgebonden wordt aan palen. Dat het zo zou worden, was ook het doel, want hij zou zijne takken niet naar een eigen paal, maar naar den arend uitstrekken en zou met zijne wortels onder den adelaar blijven.

Een wijnstok is de nieuwe koning, niet een ceder, gelijk het vroegere Davidische geslacht.

De arend doet niet, zo als de arenden anders doen, en wat als wilg geplant wordt, groeit tot een wijnstok op; het tegenstrijdige van zulk ene voorstelling maakt de gelijkenis tot raadsel.

7. Nog was er een andere grote arend, groot van vleugelen maar zonder pennen, en overvloedig van vederen, die echter niet bont waren; en ziet deze wijnstok voegde zijne wortelen naar denzelven anderen arend toe, en wierp zijne takken tot hem uit, opdat hij hem bevochtigen zou naar de bedden zijner planting toe, (liever: van de bedden, waarop hij geplant was).

8. Hij was, zo als in vs. 5 is opgemerkt toch in ene goede landouwe bij vele wateren geplant, om takken te maken en vrucht te dragen, opdat hij tot enen heerlijken wijnstok worden mocht, zodat hij de bevochtiging van dat land tot zijne welvaart niet nodig had.

Wij merken nog een anderen groten arend op, ook met krachtige vleugels en rijk gevederte; naar dezen strekt de wijnstok vol verlangen wortels en takken uit, dat hij hem verkwikkend voedsel geve van den grond, waarop hij geplant is. En toch stond hij op een goeden grond, aan vele wateren, ranken te schieten, en tot een heerlijken wijnstok te worden.

De tweede grote arend is Egypte, de Afrikaanse wereldmacht; de wijnstok, het rijk van Juda, hunkert naar den koning van Egypte. De begeerte behoort vooral tot de wortels, die de versterking in 't bijzonder nodig hebben, en waaraan het gebrek van het nieuwe koningschap duidelijk blijkt. Het drenken schijnt op den Nijl te doelen, dat symbool van Egypte en van zijnen koning (Jer. 2:18): de woorden "van de bedden, waarop hij geplant was", behoren bij: "hij voegde zijne wortelen naar dien toe en wierp zijne takken tot hem uit. " Het bed is Kanaän, waar de koning door de Chaldeënen was geplant, en waarom hij aan hen gehoorzaamheid was verschuldigd.

Deze bijvoeging wijst de ontevredenheid, den ondank, de trouweloosheid aan. Het is niet des mensen, een welgevallen te hebben in Gods schikkingen en leidingen, daartoe behoort de tucht des Geestes, en daarom worde gebeden: "laat mij een welbehagen hebben in Uwe wegen. " Men moet zijn hart met alle gedachten, die daaruit opstijgen en als God, ja wijzer dan God willen zijn, den Heere overgeven; hebt geen lust van het bed uwer planting af te gaan! Ontevredenheid heeft reeds menigeen van den warmen haard verdreven.

De kinderen der wereld krommen zich en dorsten naar hetgeen der wereld is.

Vers 8 breidt de gedachte uit, hoe goed voor den wijnstok was gezorgd, hoe die zonder oorzaak tot ontevredenheid zijn lusten gevolgd was en tot elken prijs een ceder had willen worden.

Ware Zedekia rustig als een hangende wijnstok onder Nebukadnezar gebleven, dan had zijn koninkrijk een voorspoedig bestaan kunnen hebben.

9. Zeg ten opzichte van zulk een verlangen des wijnstoks (vs. 7 vv.): Alzo zegt de Heere HEERE: Zal hijin hetgeen hij voorheeft gedijen? zal hij niet integendeel zijne wortelen uitrukken, en zijne vrucht afsnijden, dat hij, de zijn stok, droog worde, verdorre? hij zal aan al de bladeren van zijn gewas verdrogen; en dat niet door enen groten arm, noch door veel volks. Die tot hem komt, zal niet eerst nodig hebben, een ter hulpe gezonden krijgslager van Faraö neer te werpen (vs. 17), maar geheel verlaten en weerloos zal de wijnstok staan, en het gericht over zich moeten laten komen (Jer. 37:5 vv.). Het zal gene grote moeite kosten, om dien van zijne wortelen weg te voeren, zodat hij verdort.

10. Ja ziet, zal hij geplant zijnde, en menende, dat hij van zijne wortelen niet zou kunnen afgevoerd worden, gedijen? in hetgeen hij tot zijne verheffing onderneemt, om niet meer zo nederig van stam te blijven als hem is opgelegd (vs. 6)? zal hij niet, als de oostewind hem aanroert, gans verdroegen? op de bedden van zijn gewas zal hij verdrogen.

In dat neigen tot den tweeden arend kan de wijnstok niet gedijen, en de eerste, die hem geplant, en van wien hij zich afgekeerd heeft, zal hem en zijne wortelen met weinig moeite afnemen en laten verdorren.

De wortelen duiden het nationaal bestaan aan, en het wegnemen van de wortelen aan het slot van vs. 9 de gehele opheffing van dit bestaan. De vrucht doelt op de opbrengst des lands, of op de gehele winst, de bladeren van zijn gewas omvatten alles, waardoor een voorspoedig volksleven zich openbaart. Tot wegneming met de wortelen was zulk een groot toestel, als waarvan Nebukadnezar zich volgens Jer. 34 zich bediende, in 't geheel niet nodig geweest. Als een volk God tot vijand heeft, kan één duizend jagen en twee kunnen tienduizend op de vlucht drijven (Deut. 32:30. Lev. 26:8).

De oostewind, die verdervende vijand van den plantengroei (Jer. 4:12), is een zeer gepast symbool voor het van het oosten aanrukkende leger der vijandige Chaldeën. Reeds de aanraking, de adem daarvan is genoegzaam om te doen verdorren-bij de grote overmacht en de hulpeloosheid van Juda is aan gene redding te denken.

11. Daarna geschiedde des HEEREN woord onmiddellijk in verband met het vorige woord, tot mij, zeggende:

12. Zeg nu tot dat weerspanning huis (Hoofdst. 2:5), dat in enigen van de oudsten rondom u is verzameld (14:1): Weet gij niet, wat deze dingen zijn, wat deze dingen, die ik u als een raadsel, of ene gelijkenis heb voorgesteld, betekenen? Zeghun, om ieder misverstand te voorkomen: Ziet, wat vooreerst de betekenis van het in vs. 3-6 medegedeelde aangaat, de

koning van Babel is in het jaar 598 tot Jeruzalem gekomen, en heeft haren koning Jojachin genomen, en hare vorsten, en heeft ze tot zich gevoerd naar Babel.

13. Daartoe heeft hij van het koninklijk zaad Matthanja, wiens naam hij in Zedekia veranderde, genomen, en daarmee een a) verbond gemaakt, en heeft hem tot enen eed gebracht, en de machtigen des lands (2 Kon 24:14) heeft hij weggenomen;

a) Jer. 34:18.

14. Opdat het koninkrijk nederig zou zijn als een wilg, zich niet verheffende om een ceder te willen zijn, en dat het, zijn verbond houdende, bestaan mocht (2 Kon. 24:10-17).

15. Maar hij rebelleerde tegen hem, zendende zijne boden in Egypte, a) opdat men hem paarden en veel volks tot hulp tegen den koning van Babel bestellen zou (2 Kon. 24:18-20): zal hij gedijen? zal hij ontkomen, die zulke dingen doet? Ja zal hij ongestraft het verbond breken en ontkomen?

a) Jer. 37:5.

16. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo hij niet in de plaats des konings, die hem koning gemaakt heeft, wiens eed hij veracht, en wiens verbond hij verbroken heeft, bij hem, als een meinedige, in het midden van Babel zal sterven!

17. Ook zal Faraö (Jer. 44:30) door een groot heir en door menigte van krijgsvergadering, met hem in oorlog a) niet uitrichten; hij zal integendeel in de steek laten, als men enen b) wal zal opwerpen, en als men c) sterkten bouwen zal om Jeruzalem te belegeren, en die belegering zal zijn om vele zielen uit te roeien, welk doel men ook zal bereiken.

a) Jer. 37:7. b) Ezech. 4:2. c) 2 Kon. 25:1. Jes. 29:3.

Faraö zal dan (vs. 17) Zedekia den gewensten machtigen bijstand tegen de Chaldeënen niet verlenen; hij zal zijn beschermeling in de steek laten, wanneer deze door zijne vijanden hard gedrukt wordt. Dat volgens vs. 9 de Chaldeënen tegen Jeruzalem gene grote krijgsmacht nodig heeft, heeft daarin zijne reden, dat de Egyptenaars, tegen welke alleen ene zodanige zou kunnen nodig zijn, hen niet te hulp zouden komen. Egypte was toen reeds wormstekig, dat liet de Geest Gods den Profeet erkennen, terwijl de wereld bij het oppervlakkige bleef staan.

De bedoeling van dit vers is: moge de strijd ook nog zo heet zijn, de belegering der Babyloniërs nog zo vreselijk, de nood ook nog zo groot, de redding door Faraö zal uitblijven, men zal zich in zijne stoute verwachtingen schandelijk teleurgesteld zien; dat bevestigde de uitkomst ook volkomen.

Volgens Jer. 31:24 vv. en 37:5 trok wel, toen Jeruzalem door de Chaldeënen werd belegerd, een Egyptisch leger nader, om de benauwde stad te hulp te komen; het werd echter door de

Chaldeëen, die hem te gemoet rukten, terug geslagen, zonder aan de belegerden enige hulp te hebben gebracht.

18. Want hij heeft den eed veracht, brekende het verbond, daar hij, ziet zijne hand gegeven had; dewijl hij al deze dingen gedaan heeft, dat hij nu op trouweloze wijze zijne hand naar Egypte uitstrekt en tot oproermaker wordt, zal hij niet ontkomen.

19. Daarom, also zegt de Heere HEERE: Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik Mijnen eed, dien hij veracht heeft, en Mijn verbond, dat hij gebroken heeft, want het is in Mijnen naam gezworen (2 Kron. 36:13), en het verbond is voor Mijne ogen gesloten, datzelve niet op zijn hoofd geve!
1)

1) In allen plechtigen eed, wordt God aangeroepen, als een getuige der oprechtheid van dengenen, die zweert, en als een Rechter en Wreker van zijne verraderij, indien hij valselijk zweert, of te enigen tijd daarna zijn eed breekt. Maar de eed van verbintenis aan een vorst, wordt bijzonder Gods eed genoemd, alsof die wat heiligers in zich had dan enig ander eed, want vorsten zijn Gods dienaren ons ten goede. Nu is de verbreking van dezen eed en dit verbond door Zedekia, de zonde, welke God op zijn hoofd wil vergelden, de overtreding waarmee hij tegen God overtreden heeft, waarom God met hem zal twisten. Merk hier aan meenedigheid als een hatelijke zonde en hogelijk tergende voor den God des hemels. Het zou niet tot verschoning dienen dat hij, die den eed gezworen had, een koning was, een koning uit het huis van David, wiens vrijheid en waardigheid hem niet kon vrij gesteld hebben van de verplichting van eden te houden.

20. En Ik zal Mijn a) net over hem uitspreiden als over een wild, dat men wil vangen, zodat hij gegrepen zal worden in Mijn jachtgaren; en Ik zal hem doen brengen naar Babel, en zal daar met hem b) rechten over zijne overtreding, waardoor hij tegen Mij overtreden heeft (Hoofdst. 12:13).

a) Ezech 32:3. b) Jer. 4:12; 25:31.

21. Daartoe zullen al zijne vluchtigen met al zijne benden door het zwaard vallen, en de overgeblevenen zullen in alle winden verstrooid worden (2 Kon. 25:4 vv. 18 vv.); en gijlieden zult weten, dat Ik, de HEERE, gesproken heb, wanneer alles op het nauwkeurigst zal worden vervuld.

Bedenk niet, aan wien, maar denk bij wien gij den eed hebt gezworen.

Wij hebben het nooit met de mensen alleen te doen.

Ook ongelovige mensen, dus ook den zogenaamden ketters, moet men zijne beloften en eden houden.

God is de waarheid en wil dat onder de mensen de trouw bewaard blijve. Hij verafschuwt daarom alle bedrog en allen meened. Wanneer wij gedwongen iets hebben beloofd, dat

overigens geheel onbillijk is, zo moeten wij toch het woord niet verbreken, omdat ons de naam van God dierbaarder moet zijn die alle menselijke voordelen (Ps. 15:4).

Wanneer de Heere iemand verootmoedigt, moet men zich in den tegenspoed met geduld schikken en zich niet door verbodene middelen daaruit zoeken te redden (Hebr. 12:7).

22. Alzo zegt de Heere HEERE, nu aan die bedreiging van straf ook Zijne belofte ten opzichte van het huis van David aansluitende: Ik, die Mijzelven eveneens bij enen adelaar mag vergelijken (Deut 32:11. Ex. 19:4) zal ook, evenals die grote arend (vs. 3 vv.) gedaan heeft, van den oppersten tak des hogen ceders nemen, dat Ik zetten zal; van het opperste zijner jonge takjes zal Ik enen tederen afplukken, den Messias, want deze is van den hogen cederboom, d. i. uit Gods volk van den stam van David, denwelken Ik op enen hogen en verhevenen berg planten zal.

23. Op den berg der hoogte van Israël, op Zion (Hoofdst. 20:40) zal Ik hem planten; en hij zal takken voortbrengen en vrucht dragen, en hij zal tot enen heerlijken ceder worden, dat onder hem wonen zal alle gevogelte van allerlei vleugel; in de schaduwe zijner takken zullen zij wonen 1) (Matth. 13:31 vv.).

1) De Heere belooft hier weer, dat het huis van David niet ganselijk zal vernietigd worden. Wel zal Zedekia naar Babel worden gevoerd, maar de Heere zal er voor zorgen dat het geslacht van David weer zal uitspruiten, dat derhalve het verbond met Zijn knecht niet zal verbroken worden. God moge voor een ogenblik Zijn heilig Aangezicht verbergen van wege de zonde Zijns volks, maar niet altijd zal de toorn duren. Zijne beloften zijn onverbrekkelijk. Zijn verbond staat eeuwig vast.

24. Zo zullen alle bomen des velds, alle koningen op aarde met hun volken, die buiten het volk van Israël staan, weten, dat Ik, de HEERE, den hogen boom van Davids huis in Jojachin (vs. 3 vv.) vernederd heb, den nederigen boom in den Messias (vs. 22) verheven heb, den groenen boom, zo als hij nog in vs. 5 was, verdroogd (vs. 9 vv.), en den drogen boom in het tedere rijk, dat tot een heerlijken cederboom werd (vs. 22 vv.) bloeiende gemaakt heb (1 Sam. 2:4 vv. en Luk. 1:51 vv.): Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het doen.

De rede neemt ene groot verrasende wending, tot slot het beeld van het begin opnemende, maar nieuwe en heerlijke dingen verkondigende. Daar komt een ander en groter, dan die machtige adelaar Nebukadnezar, de sterke held Jehova zelf, en neemt weer van den top des hogen ceders, die gevelde is, een teder rijsje en plant het op enen hogen en verhevenen berg; het is de Spruit uit den stam van Isaï die op den berg Zion (Jes. 2:2; 11:10) zich tot den heerlijksten ceder zou verheffen, onder wiens takken alle vogels bescherming zullen vinden ziet daar de verhevene gedaante van den Messias, die in Zijn rijk alle volken zonder onderscheid verzamelt! Onder de menigvuldige voorzeggingen van den Gezalfde des Heeren en van Zijn koninkrijk door de gehele wereld staat deze van onzen Profeet zelf als een ceder; in de meest grootse en eenvoudige gelijkenis heeft hij de toekomstige zaligheid in hare meest algemene betekenis en waarheid op het treffendst afgebeeld.

Meer bijzonder moeten wij intussen nog letten op de belofte, welke de Heere onder ene dergelijke zinneprint als de eerste, hier aan het slot dezer voorspellende rede plaatsen doet. Ongetwijfeld is het de vorst Zerubbabel, die hier in de eerste plaats wordt bedoeld, terwijl het een teder deel was van den oppersten tak des ceders, die in Babel was geplant en door den Heere op de bergen Israëls zou geplant worden; maar is nu alles wat van dien ceder tot hier gezegd wordt, te groot en te heerlijk, dan dat het in enen mens, en in Zerubbabel, ook bij de schoonste uitbreiding van den godsdienst onder de Chasmonesche vorsten, kan vervuld zijn, den vinden wij hier ene voorspelling van verdere uitzichten, die op den Messias wijzen, en die ons doen denken aan de zuivere herstelling der Israëlietische kerk, onder de regering van Jezus Christus, onzen Heere, en de toebrenging der Heidenen, zo als Hij zelf dit stuk heeft voorgesteld in de gelijkenis van het mosterdzaad (Matth. 13:31, 32). Niet zelden gaf de genadige Ontfermer, in de donkere dagen des Ouden Verbonds ene Messiaanse voorspelling, die rijk en heerlijk was; daarmee mochten de godvruchtigen zich verkwikken en versterken, en werd het geloof der oude Gods kerk gaande gehouden en telkens opgewekt. Behoort de Messias en Zijn bestuur onder de kern van het Evangelie van den ouden dag, was dat stuk zamengeweven in de Israëlietische geschiedenis, niet minder is datzelfde ook hoofdzaak bij ons, en moet en zal het dat altoos bij ons blijven. Richt zich dan ons oog maar op Hem, die de geest en de kracht was der Profetie, op Hem, die door Zijn bloed Zich ene gemeente heeft gekocht uit alle geslachten, talen, volkeren en natiën, die gisteren en heden dezelfde blijft in der eeuwigheid, en die de Alfa en de Omega is. Hechte zich ons hart aan Hem, onderwerpe zich ons leven aan Zijn bestuur, en blijf het oog des geloofs op Hem gevestigd, in Wien al Gods beloften ja en amen zijn, Gode tot heerlijkheid.

Nadat de Ziener zich in de diepte der ellende had begeven, treedt hier de gehele kracht en volheid des geloofs in verheven geestvervoering en troostvolle verkondiging te voorschijn. De korte, maar rijke verkondiging van den Messiaansen tijd beweegt zich om drie grote tegenstellingen tegenover de voorafgaande bedreiging van straf: 1) in tegenstelling tot de nu vreselijk dreigende macht van Nebukadnezar verschijnt in de toekomst de Almacht des Heeren-de eerste is een werktuig tot verderf, maar de Heere volbrengt genade, en wel een wonder van genade daar hij uit het schijnbaar geringste het heerlijkste opwekt; 2) in tegenstelling tot de misdadige verblinding van Zedekia staat deze nieuwe planting Gods-de eerst zal te niet gaan, maar de door God geplaatste spruit zal daarentegen tot ene heerlijkheid komen, die alle verwachtingen te boven gaat; 3) in tegenstelling met de ellende, die Israël reeds heeft getroffen en nog zou treffen, staat die toestand, in welchen Israël het middelpunt van de openbaring der Messiaanse heerlijkheid zal zijn, en daardoor een zegen over alle volken der aarde zal verbreiden.

Het "Ik" aan het begin der profetie vormt ene tegenstelling tegen de machteloze en vruchteloze pogingen van den tegenwoordigen tijd om Davids stam in zijne waardigheid te behouden. Als al die middelen der staatkunde schipbreuk hebben geleden, neemt de Heere de zaak ter hand, dezelfde, die deze plannen tot redding vernietigde. De ceder is hier, even als vroeger, de stam van David. De tederheid van het rijsje wijst er op, dat de Spruit van David eerst als gering en zonder gedaante zal voortkomen, overeenkomstig de aankondiging van vroegere profeten, dat de Messias in den tijd der diepste vernedering van het huis van David

zal verschijnen, uit de vervallen tent van David zal voortkomen, een rijsje van Isai's tronk, een scheut uit de wortelen van het dorre land zal zijn. (Amos 9:11. Jes. 11:1; 53:2).

De Heere doet als Nebukadnezar, en doet toch zo geheel anders; gene verhoogt wat hoog wilde zijn, Hij verhoogt wat tot niets scheen vernederd te zijn.

Nebukadnezar had den top des ceders van Zion weggevoerd in een ander Kanaän, het land der kooplieden. De Heere, die Zijn volk eerst in Kanaän geplant heeft, plaatst nu integendeel ene tedere loot van den top des hogen ceders, ene jonge spruit uit Davids koningsstam op den berg Zion, om daar te planten, dat hij wasse en vrucht brenge en alle vogelen (alle volken) onder zijne schaduw wonen.

De Messias komt hier niet voor als ene idee, als een abstract ideaal, maar als een bepaald historisch persoon. Hij is het tegenbeeld van Jojachin; deze werd van den troon zijner vaders afgestort in de diepte der ellende, gene, beginnende in de gedaante van een dienstknecht, openbaart Zich ten laatste als Koning der ganse aarde; daarentegen wordt de zijlinie, het huis van Zedekia uitgesloten van den zagen der belofte, de laatste blijft tot het vernederde huis van Jojachin beperkt.

De hoge berg is de heilige berg van Jeruzalem, die daardoor, dat de Messias in Zijn koningschap in trad, hoger werd dan alle bergen, het geestelijke middelpunt der wereld; want, zo gaat vs. 23 voort, wanneer God de Spruit uit het huis van David op den berg Zion zal hebben geplant, zal deze wassen en tot ene grote boom worden, onder welken alle vogels woning vinden. De persoon van den Messias zal toenemen totdat Zijn rijk, dat het geestelijke vaderland zal worden van al de volken der wereld, hun geestelijk voedsel en geestelijke bescherming verleent; en, zo besluit vs. 24, wanneer dat zal geschieden, zullen de bomen des velds erkennen, dat Ik, de Heere, het ben, die den hogen en groenen boom vernederd en dor gemaakt heb, maar den nederigen, en dorren boom verheven en groen. De bomen des velds zijn de volken buiten het Oude Testament. De hoge en groene boom is het koningshuis van David in de grootheid en macht, die het tot hiertoe had, de nederige en dorre boom is daarentegen dit huis onder de straf, waarin het door het gericht van Jojachin en Zedekia kwam, en waaruit het daardoor is verheven, dat de Messias daaruit voortkomt.

De kerstboom, die ons God heeft bereid: 1) naar zijne natuur, 2) naar zijne bestemming. I. Des zomers en des winters is de ceder groen en verliest nooit zijn loof noch zijne frisheid, de altijd groene levensboom is Christus. Geen hout is duurzamer; zo is ook Christus het onverstoorbare fundament voor onze verwachtingen en wij zijn de takken aan dien ceder Gods. Onze krachten zijn van Christus, die ze in en door ons voortbrengt. Johannes en Petrus, Paulus en Jakobus, welke takken zijn zij! en de kerkvaders en hervormers, en allen, die geloven, welk een boom! Welke groene, bloeiende, met vrucht beladene takken zijn het, die hem omgeven. Welk ene krachtige, met loof bedekte verre schaduw gevende kroon, en in de kroon welk een waaien, suizen en ruisen van heilig leven en van Goddelijke liefde! Hier wordt aan Christus en Zijne zaak niets minder beloofd, dan de triomf over de gehele wereld-de pralende heerlijkheid van Babylon, Egypte, Rome en Athene, waar is die gebleven?

HOOFDSTUK 18.

GOD IS RECHTVAARDIG EN BARMHARTIG; DAAROM MOET MEN BELIIDENIS DOEN.

V. Vs. 1-Hoofdst 19:14. Vervuld met de gedachte aan den tijd der genade (Hoofdst. 17:22 vv.), en de gedachte, welke krachtige dingen des Heeren almacht dan kan verrichten, richt de Profeet zijn oog nu weer op zijn volk; wat staat aan de vervulling dier belofte van deze zijde tegen? Niets anders dan de onboetvaardige gezindheid van Israël! Nog altijd gaat de zware tijd der ballingschap zonder nut voorbij. Ene gedachte, een verderflijke waan had zich omtrent het Goddelijk gericht vastgesteld, waarbij van bekering gene sprake kon zijn. Men klaagde niet zichzelf, maar Gods heilige besturing aan. Onverdiend was het tegenwoordige lijden, om de zonden der voorvaderen moest het volk nu zo zwaar boeten (vs. 1-4 Die waan was des te verderflijker, daar die op uitspraken der Wet steunde, welke over de Goddelijke vergelding aan de nakomelingen handelden, en daar de Profeet zelf in 't voorgaande (Hoofdst. 16) de misdaden van den vroegeren tijd zo nadrukkelijk had geschilderd. Te zwaar, zo dacht men ten minste, was de tegenwoordige straf, die stond in gene verhouding tot de zonde van het volk. Het woord Gods op onze plaats nu bestrijdt aan de ene zijde even zo nadrukkelijk den vleselijken waan, die in den grond God voor schuldig, maar zichzelf voor onschuldig en rein hield (vs. 5-20), terwijl hij aan de andere zijde daaraan de aanmaning tot ernstige en oprechte boete verbindt. Israël kan en moet zich bekeren (vs. 21-32). Weemoedig vestigt zich hierop de blik van den Profeet, nadat de aanmaning tot boete zich in de toekomst had begeven, in welke zij tot zalige vervulling zou komen, weer op het tegenwoordige. Zijne rede wordt lyrisch en elegisch, maar tevens is zij, profetisch. Er volgt geen klaaglied over het lot der beide koningen Joahaz en Jojachin, en over dat van het theokratische volk. In dit lied der droefheid zal Israël nu spoedig instemmen, hoe weinig het dat nu ook kan geloven (Hoofdst. 19:1-14).

1. Verder geschiedde des HEEREN woord ter zelfder tijd als in Hoofdst. 14:1 vv. 15:1; 16:1; 17:1 tot mij, zeggende:

2. Wat is ulieden, dat gij, zo dikwijls de sprake komt over het nationale ongeluk, dat u reeds zo hard heeft getroffen, en binnen kort nog veel verder treffen zal, dit spreekwoord gebruikt van het land Israëls (Jer. 31:29. Klaagl. 5:7), zeggende: De vaders hebben onrijpe druiven gegeten en de tanden der kinderen zijn stomp geworden? Zulk een godslasterlijk woord, dat Gods wegen op lichtvaardige wijze kritiseert, en waarmee gij wilt zeggen: wat de vaders hebben misdaan, daarvoor moeten wij lijden, betaamt het allerminst omtrent die plaats, welke die der openbaring, zowel van de heilige gerechtigheid, als ook der genadige ontferming van uwen God moest zijn.

Tegenover alle tegenspraak en valse verwachtingen had de reeks der tot hiertoe uitgesprokene woorden Gods vastgesteld, dat God het gericht, dat over Israël was gedreigd, zeker zou laten komen. Den hoorders van Ezechiël bleef nu niets anders over, dan zich onder deze zekerheid van het naderend gericht te buigen. Maar wanneer de mens zich ten laatste niet meer kan onttrekken aan de straf zijner zonden, als hij ze moet dragen of ten minste onafwendbaar ziet

komen, en evenwel niet boetvaardig zijne schuld wil erkennen, en dat onheil als welverdiend gevolg daarvan wil aannemen, dan helpt hij zich er ten laatste mede, om de schuld van het ongeluk, dat hem treft, op anderen te werpen, dan ziet hij het gericht, dat over hem komt, als een ongeluk aan, dat door de misslagen van anderen is veroorzaakt en hem nu op geheel onschuldige wijze aangrijpt. De Israëlieten waren, toen Ezechiël deze woorden tot hen sprak, reeds tot dit punt van zelfmisleiding gekomen. Zij hadden reeds genoeg oordelen Gods beleefd, en daar zij die nooit met berouwvolle erkenning van eigene schuld hadden op zich genomen, waren zij met fysiologische noodzakelijkheid er toe gekomen om de schuld bij anderen te zoeken. Zij zien in al de ellende, die in de laatste tijden over hen is gekomen, niets anders dan gevolgen van de door hun voorvaders begane misslagen, onder welke zij nu moeten lijden. Zij waren in die beschouwing reeds zo diep verzonken, dat zij die in het boven aangevoerde spreekwoord hadden neergelegd, hetwelk al het onheil dat hen trof, op hun vadersen wierp, en hen zelfs als de onschuldige lijdenden voorstelde. Het was daaruit te voorzien, dat, als Ezechiël met de vorige woorden Gods hun het gedreigde gericht als niet af te wenden had voorgesteld, zij dit spreekwoord en de daarin liggende zelfmisleiding van hun geweten zouden aangrijpen, opdat zij, als zij ook voor het onheil moesten buigen, toch voor zich zelve als onschuldige offers van anderer misslagen voorkomen zouden. Daarom spreekt het woord des Heeren ten slotte ook nog over dit spreekwoord en de daarin geformuleerde gewetensmisleiding.

Gelijk in de gewoonten de zedelijkheden van een volk, de nationale moraal menigvuldig ligt afgedrukt, zo zijn de spreekwoorden vooral ook een uiting van de religieuze en morele volksstam, vooral in tijden als de volkskracht rustende is, en de werkzame kracht op den achtergrond is getreden. Zowel in tijden, als men van de welvaart geniet, als ook in tijden van nationale ellende, of van den tijd, die dezen vooraf gaat, floreert het spreekwoord. De menigte van gedachten spreekt zich gaarne uit, en het herhaald en op dezelfde wijze uitgesprokene vestigt zich als spreekwoord.

Ook Jeremia (Hoofdst. 31:29) maakt melding van dit spreekwoord, en vermits het toen ter tijd in het land van Israël in aller mond was, zo was het met de gevangenen ook naar Babel overgeplant. Spreekwoorden gaan met het volk schielijk van de ene plaats naar de andere (vgl. Ezech. 12:22, 23). Dit spreekwoord bevat, gelijk de meeste spreekwoorden, ene waarheid, maar zo in het algemeen ter neergesteld en zo onjuist uitgedrukt, dat zij zeer licht in verkeerden zin zou kunnen worden gebruikt. De waarheid is

1) dat kinderen, die goddeloos zijn als hun vadersen, zonder acht te geven op Gods Woord en de vermaning tot boete, nog slechter zijn dan de vadersen, en de schuld hunner vadersen tot hun eigene maken, ja ze nog vermeerderen; 2) dat de vergelding der Goddelijke rechtvaardigheid door de openbaring der schulden, door de bittere vruchten der boze werken, die de vadersen gedaan hebben, de kinderen en de kindskinderen treft, en deze, als Zij er zich niet door laten waarschuwen en verbeteren, tot verstoktheid, ter dood en ter verdediging voeren; 3) dat de kinderen van goddeloze vadersen, wanneer zij vroom en rechtvaardig worden, toch wegens de schuld hunner vadersen veel moeten lijden, maar dat God hun ellende, die zij zonder hun schuld hebben te verduren, hun tot ene heilzame artseneij zal doen strekken en hen na en door de ware kastijding verhoogt en zegent. Het spreekwoord: "de vadersen hebben onrijpe druiven gegeten, maar den kinderen zijn daarvan de tanden stomp geworden" verzwijgt 1) dat de

vrome kinderen van goddeloze vaders ook zelf onrijpe rechten aten, die nog harder zijn dan de onrijpe druiven der vaders; 2) dat de vrome kinderen van goddeloze vaders door het stomp worden der tanden ene heilzame tucht ondergaan en ten laatste grote genade en vreugde ervaren. Het zwijgt zowel van de eigene schuld der kinderen als van het heilzame der tuchtiging voor de bekeerden, en daardoor verleidt het tot lastering alsof God onrechtvaardig ware. Wanneer Jeremia klaagt (Klaagl. 5:7): "Onze vaders hebben gezondigd en zijn niet meer en wij moeten hun misdaad dragen, " zo zegt hij hetzelfde wat het bedoeld spreekwoord getuigt. Het is daar evenzeer een onnauwkeurig en eenzijdig op den voorgrond stellen ener halve waarheid, doch het is gene klacht tegen God, maar Zijn woord is slechts als klacht gemeend; het is de verzuchting van een verbijzeld hart, want aan het slot der klacht (vs. 16) zegt Jeremia ook: "Wee ons, dat wij gezondigd hebben. " Daarom is ons harte ziek, daarom zijn onze ogen duister geworden. Vromen en goddelozen kunnen soms hetzelfde zeggen, maar zij zeggen het in verschillenden zin. Elk woord moet worden geschat naar den persoon, die het zegt, en den geest van zodanigen mens kent men zowel uit de woorden, die hij elders gesproken, als uit de daden, die hij verricht heeft.

3. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo het ulieden meer gebeuren zal, dit spreekwoord in Israël te gebruiken! 1)

1) Volgens den tweeledigen inhoud van ons hoofdstuk blijft het buiten sprake, of het naderend gericht of de Messiaanse zegen die tot bekering leidt, aan zulk spreken in de toekomst een einde zal maken; bij Jeremia wordt het ophouden van het spreekwoord als met het begin van den Messiaansen tijd zamenvallende voorgesteld.

De Heere verbiedt het spreekwoord niet, maar Hij verklaart, dat Hij zelf het hen zal afleren. De oorzaak van het ophouden is de ernst der Goddelijke oordelen. Wanneer deze komen; dan vallen de vijgebladeren af, het ingeslapen geweten wordt wakker en roept uit: "om mij en mijne zonden. " Er is ene menigte van philosophemata en theologoemena (door de mensen bedachte uitdrukkingen van wereldse wijsheid en van godsdienst), die alleen op zekere tijden mogelijk zijn, maar beschaamd wegsuipen, wanneer de donders van het Goddelijk gericht rollen.

Daardoor is echter slecht de ene zijde der zaak voorgesteld, wij moeten nog de andere, die bij Jeremia op den voorgrond gesteld is, er bijvoegen, dat namelijk God na het oordeel Zijne genade in de vergeving der zonde zo heerlijk zal openbaren, dat de begenadigden de rechtvaardigheid der oordelen volkomen zullen inzien. De ervaring der liefde, die zich in de vergeving der zonden openbaart en de barmhartigheid des Heeren buigen het hart zo diep dat de begenadigde zondaar aan de gerechtigheid der Goddelijk. straffen niet meer twijfelt.

Dus Ik zal U deze tegenwerping ontnemen, dewijl uwe zonde openbaar zal worden, zodat de gehele wereld erkent dat uwe straffen rechtvaardig zijn, welke gij zult hebben verdiend en niet kunnen teruggeworpen worden op uw vader, zoals gij tot hertoe hebt beproefd.

De Heere God wil hier duidelijk zeggen dat hij de zonden der vaders niet straft aan de kinderen, tenzij deze treden in de voetstappen der vaders.

4. Ziet, alle zielen zijn Mijne; gelijk de ziel des vaders, 1) also ook de ziel des zoons, zijn Mijne; de ziel, die zondigt, die zal sterven;
2) dat spreekwoord is dus een lasteren van Mijn rechtvaardig besturen en moet worden te niet gedaan.

1) Elke ziel behoort den Schepper toe, wiens adem in haar stroomt, en moet voor het geschenk van haar zelfstandig leven den Gever van elk aanzijn verantwoordelijk worden. Elke ziel, hetzij van vader of van zoon, wordt voor zich zelf geoordeeld, en heeft zij gezondigd, zo moet zij sterven. De doorgaande Bijbelse tegenstelling tussen leven en dood is hier bijzonder scherp op den voorgrond geplaatst.

God beantwoordt in Zijn verantwoording Zijn eigen volstrekt en onbetwistbare Oppermacht. God eist hier een eigendom op van alle zielen van de kinderen der mensen, de een zowel als de andere.

Wanneer God de Vader is van alle zielen, kunnen andere vaders gene ziel ombrengen, maar "alzo lief heeft God de wereld gehad, enz. " Zich zelve ombrengen in het ongeloof, is de zelfmoord van den mens zelve.

God zou Zijn eigendom prijsgeven, wanneer Hij toeliet, dat zielen wegens de schuld van anderen straf leden. In het geschapen zijn naar Zijn beeld, waarop het "alle zielen zijn de Mijne" rust, liet opgesloten, dat de zielen niet tot een dienend middel kunnen verlaagd worden, dat aan elke slechts kan toekomen naar hare zonde.

De som van straffen en verderf welke de wet over den wetsovertreder bepaalt, is begrepen in het woord dood (Deut. 30:15). Van de ware levensgemeenschap uitgesloten, leidt de zondaar slechts een schijnleven dat het verderf in zich draagt en bevordert, totdat de lichamelijke dood met zijne verschrikkingen hem overvalt.

2) Het is even zeker dat God, zowel aan den zoon als aan den vader een goeden wil toedraagt en op geen van beiden enige hardigheid brengen zal. Wij zijn verzekerd dat God niets haat, dat Hij gemaakt heeft en daarom van volwassenen sprekende, die in staat zijn voor zich zelf te handelen, heeft Hij zulk een genegenheid voor alle zielen dat er gene sterft, dan door hun eigen fout.

5. Wanneer nu iemand in zijne betrekking tot God rechtvaardig is, en in zijne betrekking tot de mensen doet recht en gerechtigheid;

6. Wat het eerste aangaat niet eet op de a) bergen, niet door deel te nemen aan afgodische maaltijden op grove wijze tegen het eerste gebod zondigt, en zijne ogen niet opheft tot de dreggoden van het huis Israëls, zijn vertrouwen niet zet op de goden, die onder het volk burgerrecht hebben verkregen, ze niet om hulp smeekt, zich dus ook niet op fijnere wijze aan afgoderij schuldig maakt, noch, wat het tweede aangaat, de huisvrouw zijns naasten verontreinigt (Ex. 20:14. Lev. 20:10. Deut. 22:22), noch tot de afgezonderde nadert, zodat hij

ook in den echt de boze lusten intoomt en zich onder Gods regelingen schikt (Lev. 18:19; 20:18);

a) Jes. 57:7; 65:7.

7. En niemand a) verdrukt (Ex. 22:28. Lev. 25:14 en 17), den schuldenaar zijn pand weer geeft (Ex. 22:25. Deut. 24:6 en 10 vv.), genen roof rooft (Ezech. 7:23), den hongerige zijn brood b) geeft, en den naakte met kleding bedekt (Jes. 58:5

a) Lev. 19:13. b) Deut. 15:7. Matth. 25:35.

8. Niet geeft op a) woeker (Ps 15:5), noch overwinst neemt (Lev. 25:36 vv.), zijne hand bij rechterlijke beslissingen, die hij moet nemen, van onrecht afkeert, waarachtig recht tussen den enen en den anderen oefent (Zach. 7:9).

a) Exod. 22:25.

9. In 't algemeen, in Mijne inzettingen wandelt, en Mijne rechten onderhoudt, om trouwelijk te handelen, de waarheid te doen: die rechtvaardige zal gewis leven, spreekt de Heere HEERE.

Het verblinde volk vatte de strengheid der wet alleen van ene zijde op, namelijk van de straf, maar zag de andere zijde, de eisen der wet voorbij. In dit opzicht had men zich aan lauwheid, aan ene vrije wijze van beschouwing overgegeven, en veroorloofde men zich allerlei willekeur omtrent den door God in de wet gestelden leefregel. Zo kwam men er toe, zich voor rechtvaardig, en vervolgens voor onrechtvaardig gestraft te houden. Daarom moest de Profeet des te meer beslist eerst een beeld ontwerpen van de gerechtigheid en van die eisen, welke de wet deed. Het is hem echter niet voldoende den eis der wet in 't algemeen te noemen, maar wel wetende, hoe licht zich het menselijk hart over zulk ene summarische aanmaning heenzet, en in eigengerechtigheid, ijdelheid en zelfbehagen volhardt, gaat hij, om zulk ene gezindheid in den grond te bestraffen en in hare nietigheid voor te stellen, de bijzondere delen der wet nader voorhouden, opdat in dezen spiegel elk erkenne, hoe ver zijne gezindheid en zijn leven van de waarheid en gerechtigheid verwijderd is. Dergelijke optellingen worden meermalen in de Psalmen gevonden als bijv. in Ps. 15 en 24. Meer voor de hand ligt echter Job 22:5 vv. en Job 31:1 vv. de aanklacht en de rechtvaardiging van Job, welke plaatsen onzen Profeet des te meer voor ogen hebben gestaan, daar hij in Hoofdst. 14 uitdrukkelijk Job als een toonbeeld van rechtvaardigheid aanvoert.

Hij stelt ons in 't bijzonder voor ogen de reine, kuise gezindheid, die van afgodendienst zowel als van echtbreuk en wellust afkerig is, gerechtigheid en vriendelijkheid jegens de mensen, liefde en trouw; eindelijk vat hij alles wat recht is te zamen in de beoefening der waarheid.

In deze andere beschrijving der gerechtigheid, welke noodzakelijk was, omdat zo velen zich in dit opzicht aan valse inbeeldingen overgaven, worden vooral zulke zonden op den voorgrond geplaatst, die toen in zwang waren.

De uitvoerige optelling van alle de zonden, waarvoor hij, die rechtvaardig zou kunnen heten, zich wachten moest, had ten oogmerk den Israëlieten te kennen te geven, dat ene halve deugd, gelijk die van de besten hunner, niet voor deugd kon gehouden worden. Zo zij in hunnen boezem tastten, dan vond toch de een zich hier-en de ander daaraan schuldig, en niemand zou kunnen zeggen, dat hij niet om zijn eigen kwaad gestraft werd. Dit oogpunt der voorstelling moet men niet voorbij zien.

10. Heeft hij, die vrome en rechtvaardige, die in vs. 5-9 is voorgesteld, nu enen zoon gewonnen, die een inbreker is, die bloed vergiet, die zijnen broeder doet een van deze dingen, welke te voren als door den vader gemedene zonden zijn aangewezen;

11. En die al die dingen, die als des vaders rechtvaardig genoemde werken genoemd zijn, niet doet; maar eet ook op de bergen, en verontreinigt de huisvrouw zijns naasten (vs. 6).

12. Verdrukt den ellendige en den nooddruftige, rooft veel roofds, geeft het pand niet weer (vs. 7), en heft zijne ogen op de drekgoden, doet gruwel (vs. 6).

13. Geeft op woeker, en neemt overwinst (vs. 8): zou die leven? Hij zal niet leven! al die gruwelen heeft hij gedaan; hij zal voorzeker gedood worden, zijn bloed zal op hem zijn (Lev. 20:9 vv.).

Aan de bepaling van het begrip van de gerechtigheid in den wanden des vaders, die voor dood en verderf bewaart en leven bedekt (vs. 5-9) wordt in het voor ons bijgaande gedeelte het gedrag Gods omtrent den zoon verbonden.

De Profeet noemt dadelijk enen gewelddoener, enen moordenaar als zoon, opdat het contrast tussen hem en den vader recht duidelijk in het oog lope, en de waarheid zich zo reeds dadelijk aan het gezond verstand voordoe. Enen moordenaar, den zwaarsten misdadiger, zal toch God wel niet om Zijne vaders gerechtigheid begenadigen? Hoe sterker die eerste gedachte is uitgesproken des te meer is er behoefte aan ene verzachting, of liever aan ene uitbreiding: niet alleen zulke ruwe misdadigers halen zich Gods straf op den hals, maar het misdrijven van zulke zonden gelijk opgeteld zijn als door den vader gemedene, is daartoe reeds genoegzaam.

14. Ziet nu, heeft hij, die in vs. 10-13 geschilderde ongerechtige zoon van enen vromen vader, enen zoon gewonnen, die al de zonden zijns vaders, die hij zijn vader, doet, aanziet, vrezende voor den toorn Gods, dien de vader door zijne zonden op zich laadt, en toeziet dat hij dergelijke niet doet, maar zich integendeel aan het voorbeeld van zijnen grootvader houdt.

15. Niet eet op de bergen, noch zijne ogen opheft tot de drekgoden van het huis Israëls, de huisvrouw zijns naasten niet verontreinigt (vs. 6);

16. En niemand verdrukt, het pand niet behoudt, en genen roof rooft, zijn brood den hongerige geeft en den naakte met kleding bedekt (vs. 7);

17. Zijne hand van den ellendige afhoudt, geen woeker noch overwinst (vs. 13) neemt, Mijne rechten doet, en in Mijne inzetten wandelt (vs. 8 en 9) die zal niet sterven om de ongerechtigheid zijns vaders (vs. 10-13), hij zal gewis leven gelijk zijn rechtvaardige grootvader (vs. 9).

18. Zijn vader, dewijl hij met onderdrukking onderdrukt heeft, des broeders goed geroofd heeft en gedaan heeft dat niet goed was, in het midden zijner volken, ziet daar, hij alleen zal sterven in zijne ongerechtigheid overeenkomstig de in vs. 4 uitgesprokene grondstelling.

19. Maar gijlieden zegt: a) Waarom draagt de zoon, gelijk gij leert, niet de ongerechtigheid des vaders, zo als toch de wet in Ex. 20:5 verkondigt? Immers, zo antwoordt u de Heere, zal de zoon, die recht en gerechtigheid gedaan heeft en al Mijne inzetten onderhouden, en die gedaan heeft, en dus niet behoort tot degenen, die Mij haten, voor welke alleen de bedreiging in Ex. 20:5 bedoeld is, gewis leven; want voor zulk enen heb Ik uitdrukkelijk in Mijn woord het leven bestemd.

a) Deut. 24:16. 2 Kon. 14:6. 2 Kron. 26:4.

20. Want de wet heeft in Deut. 24:16 gezegd: de ziel, die zondigt, die zal sterven; de zoon zal niet dragen de ongerechtigheid des vaders, en de vader zal niet dragen de ongerechtigheid des zoons; de gerechtigheid des rechtvaardigen zal op hem zijn en de goddeloosheid der goddelozen zal op hem zijn in hare verderf aanbrengende gevolgen (Gal. 6:5).

Voor den goddelozen zoon van den godvruchtigen vader (vs. 10 vv.) zou Manasse, de zoon van Hizkia, als voorbeeld kunnen genoemd worden; evenzo voor den godvruchtigen zoon van den goddelozen vader (vs. 14 vv.) Hizkia, de zoon van Achaz; Manasse, die in de gevangenis zich bekeerde (2 Kron. 33:11 vv.) zou dan ook opgenomen worden als een voorbeeld van hetgeen in vs. 21 vv. gezegd is.

De lasteraars (vs. 2) berispen de wet en de Goddelijke strafbepalingen noemen zij onrechtvaardig, maar (vs. 19) zij verlangen toch, dat de Profeet, als verdediger der wet, consequent blijft bij hetgeen naar hun mening de wet leert.

Juist daarin ligt ene grote psychologische fijnheid, dat de tegenstanders, die de Profeet niet bestrijdt, van hun eerste bewering nu tot deze overgaan. Tot hiertoe had Ezechiël de gedachte zuiver ontwikkeld, hoe krachtens de Goddelijke gerechtigheid niemand voor de schuld van een ander werd medegestraft, maar steeds alleen voor zijne eigene. Men zou nu kunnen menen, dat deze leer van den profeet den Joden juist zeer welkom was, maar schijnbaar stemmen zij met hem overeen. Want volgens zijne verklaring moeten zij zich voor strafbaar beschouwen; de nieuwe ontwikkeling over Gods gerechtigheid en hare eisen vernietigt den trotsen waan, met welchen zij waren aangedaan, en waarin zij met hun klacht den Profeet hebben tegengestaan. Liever willen zij de schuld van anderen dragen, hun eigene zonde belijden, liever van de vermeende onrechtvaardigheid Gods spreken dan de werkelijke ongerechtigheid berouwvol bekennen. Zo keren zij tot de oude stelling terug, en vragen naar den grond daarvan, waarom het dan toch niet zo is? Zij beroepen zich namelijk schijnbaar met

recht op de wet en hare letter. Deze stemt in de eenzijdige opvatting, waarnaar zij die verklaren, met hun neigingen overeen, daarmee kan eigene zonde bestaan. Waarom, vragen zij, moet echter niet de wet in hare strenge kracht blijven? en zij verwijten den Profeet vernietiging der wet.

Verre daarvan, dat de zonden der vaderen van de zaligheid uitsluiten, doen dit niet eens de eigene, wanneer zij boetvaardig worden beleden; daarvan handelt het volgende gedeelte.

21. Maar wanneer de goddeloze, zo als hij in vs. 10 vv. is geschilderd, zich bekeert van al zijne zonden, die hij gedaan heeft, en zijne bekering door daden bewijst, al Mijne inzetten onderhoudt, en doet recht en gerechtigheid, hij zal, daar het vonnis in vs. 13 alleen voor het geval van een voortdurend blijven in de zonde toepasselijk is, gewis leven, hij zal niet sterven.

22. Al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, zullen hem niet gedacht worden; in zijne gerechtigheid, die hij gedaan heeft, zal hij leven.

23. Meent gij, als gij zulk een voorwendsel inbrengt, als dat in vs. 19, dat Ik, de levende God en de Vader der zielen, die Zich ook in het leven Zijner schepselen verheug, zo onrechtvaardig zou zijn (vs. 4)? a) Zou Ik enigszins lust hebben aan den dood des goddelozen? spreekt de Heere HEERE; is het niet, als hij zich bekeert van zijne wegen, dat hij leve (2 Sam. 14:14. 2 Petr. 3:9

a) Ezech. 33:11.

24. Maar, om het zo even gezegde over de bekering ook door ene proeve van het tegendeel te bevestigen, als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid en onrecht doet, doende neer al de gruwelen, die de goddeloze doet, zo als dat bijv. in zeker opzicht met Zedekia het geval is (2 Kon. 24:20) zou die leven? Ook van dit tegengestelde van bekering moet het daar over gezegde in tegengestelden zin gelden: al zijne gerechtigheden, die hij, de tot een goddeloze geworden, gedaan heeft, zullen niet gedacht worden: in zijne overtreding, waardoor hij overtreden heeft en in zijne zonde, die hij sedert zijn afvallen gezondigd heeft, in die zal hij sterven 1) (Hoofdst. 17:20).

1) Het is duidelijk, dat ook hier niet wordt gesproken van iemand, die werkelijk is wedergeboren, maar van iemand, die voor het uitwendige volkomen leefde naar de wet en de ordinantiën Gods. De gerechtigheid is hier dan ook alleen op te vatten in den zin van een zaak-gerechtigheid. Van een wandelen in overeenstemming met de ordinantiën Gods.

25. Nog zegt gijlieden: a) De weg des HEEREN is niet recht, niet afgewogen, namelijk op de weegschaal der gerechtigheid, die is integendeel naar willekeur ingericht (Job 31:6). Hoort nu, o huis Israëls! is Mijn weg niet recht? zijn niet uwe wegen integendeel onrecht?

a) Ezech. 33:16, 20.

26. Als de rechtvaardige zich afkeert van zijne gerechtigheid en onrecht doet, en sterft in dezelve, hij zal in zijn onrecht, dat hij gedaan heeft, sterven.

27. Maar als de goddeloze zich bekeert van zijne goddeloosheid, die hij gedaan heeft, en doet recht en gerechtigheid, die zal zijne ziel in het leven behouden;

28. Dewijl hij toeziet, hoe goed en ernstig God is, en zich bekeert van al zijne overtredingen, die hij gedaan heeft, hij zal gewis leven, hij zal niet sterven.

29. Evenwel zegt het huis Israëls: De weg des HEEREN is niet recht, 1) wanneer Hij bij enen bekeerde de zonde, die hij vroeger gedaan heeft niet in rekening brengt en bij enen afgevallene niet om het goede geeft, dat vroeger door hem geschied is; zouden, daar Ik de harten doorzoek, en volgens de gezindheid van ieder omtrent Mij, over zijn wel en wee beslis-zoudenMijne wegen, o huis Israëls! niet recht zijn? zijn niet uwe wegen onrecht?want onrecht is het alleen het uitwendige op te tellen, zonder op den toestand des harten te zien, en alleen naar dat uitwendige beslissing te verlangen.

1) Het huis Israëls had de onbeschaamdheid van te zeggen: Gods weg is niet recht; niets kon ongerijmder, zowel als goddelozer zijn dan dat. Zal hij, die het oog gemaakt heeft, niet zien? Kunnen Zijne wegen onrecht zijn, Wiens wil de enige regel van goed en kwaad is, van recht en onrecht? Zal de Rechter der ganse aarde geen recht doen? Buiten twijfel zal Hij en Hij kan niet anders doen.

Wanneer reeds in vs. 4 de uitdrukking: vader zoon in hare betrekking op het spreekwoord in vs. 2 tevens de vroegere en de latere generatie aanduidde, dan blijkt dit nog meer bepaald in het voor ons liggende. Het is ook hiermede, gelijk bij Hoofdst. 3:17 vv. is opgemerkt, dat meer nog den aan een bijzonder persoon bij den goddeloze, die zich bekeert, aan het gehele volk moet worden gedacht, zo als uit het volgende stuk (vs. 30-32) duidelijk blijkt. Maar de rechtvaardige, die zich van zijne gerechtigheid afkeert en kwaad doet, zou dan dat gedeelte des volks voorstellen, dat tot betere gezindheid bekwaam, zich evenwel door den algemenen geest des tijds mede laat voortslepen, en zo mede de schuld wordt van de algemene straf-dit is ene bijzondere waarschuwing voor de toehoorders van den Profeet-God is niet alleen rechtvaardig, maar ook genadig en barmhartig. Hij straft slechts diegenen met den dood, die of het kwaad niet laten, of op den weg Zijner geboden niet volharden willen.

Met recht is het woord in vs. 23 ten allen tijde gehouden voor ene vriendelijke vermaning aan den zondaar. God heeft geen lust in den dood des goddelozen, is ene spreuk, die alleen genoegzaam is, om de aanklachten van het moderne heidendom, dat een koud God, zonder hart in het Nieuwe Testament meent te vinden, ten bodem slaan. De God des Ouden Testaments heeft een hart. Hij, de zaligheid zelf, die zich afspiegelt in de zaligheid der schepselen, heeft een hart voor alles wat van Hem is afgefallen en den dood zich heeft overgegeven. De grondtrek van Zijn wezen is heilige liefde; Zijn lust is in het bekeren van den dood tot het leven. En welk een diep en helder inzicht in het wezen der genade bij onzen Profeet! In machtige trekken hebben wij in kort te zamen de voorstelling van de wet met hare eisen, de gestrengheid Gods ten opzichte van hun vervulling, even als van de bekering des

zondaars tot God en het aangrijpen der Goddelijke genade, die niets ten halve doet, maar de gehele schuld uitdelgt; verder van de bevestiging der bekering in gerechtigheid en heiliging des levens. Gelijk de Profeet echter tot hiertoe het gehele huis Israëls voor ogen had, en daartegen zijn bestraffend woord richtte, zo nu ook het thans volgende woord over de bekering. Geheel Israël moet belijdenis doen. Het volgende stuk is Messiaans en sluit zich alzo aan Hoofdst. 17:22 vv. aan; daar was de genade Gods in hare verhevene volheid voorgesteld, hier wordt gesproken van het aangrijpen van deze, om het aandeel van ieder in 't bijzonder aan dien rijkdom, wat nu hier geëist wordt, komt in de toekomst in heerlijke vervulling, zo als in Hoofdst. 11:17 vv. is verkondigd.

Gods redeneringen met hem zijn zeer genadig en toegevend. Want deze Godslasteraar wilde God liever overtuigen en behouden, dan veroordeeld hebben. Men zou verwacht hebben, dat God aanstonds de ere van Zijne gerechtigheid zou gehandhaafd hebben, door dezulken, die dezelve belasterden, eeuwige gedenktekenen daarvan te maken. Moeten deze verdragen worden nog te ademen, die eens zulk goddeloosheid geademd hebben, als deze is? Zal die tong weer ergens spreken dan in de hel, die eens gezegd heeft, de wegen des Heeren zijn niet recht. Ja, omdat deze is de dag van Gods verdraagzaamheid. Hij vergunt met Hem te pleiten, en Hij eist van hen te bekennen, want het is zo klaar, dat zij niet loochenen kunnen.

De Heere legt Zijn volk nooit meer op, dan recht is. Ook in de bittere wegen der beproeving en der kastijding is des Heeren weg recht, is Zijn doen enkel Majesteit. Wij mogen twisten met Hem, maar ten slotte zal het toch blijken, dat Zijne wegen altijd recht zijn. Zalig dezulken, die dat door genade leren toestemmen en belijden.

30. Daarom, omdat Ik bij hetgeen Ik met u voorheb Mij niet naar uwe verkeerde gedachten kan richten, maar alleen mijne eigene heilige grondstellingen volgen, zal Ik u richten, o huis Israëls! een ieder naar zijne wegen, spreekt de Heere HEERE. Dan zal een zwaar gericht over u allen moeten komen. Dit gericht zal echter nog niet tot gehele vernietiging zijn, nog staat de deur der genade open. a) Keert weer en bekeert u van al uwe overtredingen, zo zal in het laatste eeuwige verderf de ongerechtigheid u niet tot enen aanstoot worden, dat gij u in 't geheel niet en nooit hebt willen bekeren.

a) Matth. 3:2.

31. Werpt van u weg al uwe overtredingen, waardoor gij overtreden hebt (Jes. 55:7), en maakt u een a) nieuw hart en enen nieuwen geest door aan te nemen wat Ik u aanbied (Hoofdst. 11:19); want waarom zoudt gij sterven, zo als gij reeds op den weg daarheen zijt, o huis Israëls, terwijl u toch alle middelen ten dienste staan om tot het leven te komen?

a) Jer. 32:39. Ezech. 36:26.

32. Want, om het nogmaals te herhalen (vs. 23), a) Ik heb genen lust aan den dood des stervenden, spreekt de Heere HEERE, maar daarin, dat hij zich bekere en leve; daarom doet naar de u gegevene vermaning en belofte in vs. 30 vv. bekeert u en leeft.

a) Ezech. 33:11.

De Profeet ontvouwt ons het wezen der Goddelijke gerechtigheid in haar heerlijkst licht. Alleen de onboetvaardige zondaar sterft weg in den dood der rampzaligheid: wie zich bekeert en doet wat in Gods ogen goed is, verneemt het genadewoord des levens; al het kwade, dat hij gedaan heeft, zal nimmermeer door de vergevende liefde worden gedacht.

Kan de mens zich een nieuw hart geven? Wanneer de mens de werking Gods in zich maar niet weerstreeft, zo werkt de Heere, die den dood des zondaars niet wil, maar wil dat hij zich bekere, zo werkt God in zijne ziel en geeft hem door Zijn woord en door Zijnen Geest kracht, dat de mens nu ook werken kan wat voor God welbehagelijk is. Want God is het, die in u werkt beide het willen en het volbrengen naar Zijn welbehagen. (Fil. 2:3, vgl. Ezech. 11:19; 36:26).

Zo maakte David zich een nieuw hart, als hij bad, (Ps. 51:12), dat God het in hem wilde maken.

De liefderijke God ontmoet als het ware de ziel van den zondaar op den weg, die onder haren zondenlast ter helle gaat. Hoewel zij Hem niet wil kennen, zo kan Hij, gedrongen door liefde en medelijden toch niet nalaten Zich tot haar te wenden.

Al is het, dat namelijk de rechtvaardige zich afkeert van zijne rechtvaardigheid, en in zijne zonden sterft, zo merken wij op, dat de zodanige zich bewijst nimmer een rechtvaardige geweest zijn, dewijl de ogen, die zien, niet weer terugzien en des Heeren genadegiften onberouwelijk zijn. Meermalen komen toch de schijnheiligen, en die zich zelven rechtvaardig wanen, onder den naam van rechtvaardigen voor (Matth. 9:13. Luk. 18:9 en 14), gelijk ook geloof soms voor schijn geloof (Luk. 8:13. Hand. 8:13), en liefde voor schijnliefde (1 Joh. 3:18) genomen wordt, zo willen wij voor ons zelve hieruit leren, dat gene vroomheid van den echten stempel is, waarin het geloof niet uit de bestendige oefening van ware godsvrucht blijkbaar is; wie toch volharden zal tot het einde toe, die zal zalig worden. Eindelijk leren wij hier het oog vestigen op het Goddelijk verlangen naar der zondaren bekering en op de ernstige vermaning tot deze. Niet Gods schuld is het, dat de zondaar verloren gaat, want wat er nodig is, om behouden te worden, dat staat ons alles van Zijnerwege in Zijn woord aangetekend, en wordt aldaar beloofd, gelijk Hij ook nooit gezegd heeft: zoek Zij te vergeefs! Indien dus dood en leven in deze profetische rede tegenover elkaar staan, indien er geen leven buiten de gerechtigheid des geloofs is, maar alles dood moet genoemd worden, dan geldt ook hier de vermaning van Mozes, die ook nog door Gods woord tot ons komt: "Kiest dan het leven, opdat gij levet, gij en uw zaad; " en ons zal het alleszins voegen, daarop onze harten te zetten en daartoe genade te zoeken in de ogen des Heeren. Is het toch, dat de bekering en het zoeken van een nieuw hart den mens als plicht hier wordt opgelegd, hoewel het elders als een werk Gods voorkomt (Jer. 31:33 en 32:32): dit geschiedt daarom, dewijl het onze plicht is, en wij daardoor leren des te dieper voor de genade te vallen, om alles bij den Heere te zoeken en van den Almachtige te verwachten, wat Zijn Geest alleen bewerken kan.

HOOFDSTUK 19.

KLAAGLIED OVER DEN ONDERGANG VAN HET RIJK VAN JUDA EN ZIJNE VORSTEN.

1. Verder, zo richt Ik, de Heere, Mijne rede tot het volk (Hoofdst. 18:1 vv.) in een opdracht aan u, Mijnen Profeet: hef gij ene weeklage op over de vorsten van Israël, de reeds ten onder gegane koningen uit Davids huis, op wier ondergang nu spoedig die van het gehele wettige koningschap in Israël zal volgen.

2. En zeg: wat was o Israël! uwe moeder 1) Jeruzalem (Gal. 4:25 vv.)? ene leeuwin onder de leeuwentussen de andere stedse volken nederliggende, en zich zo tegenover hare heilige bestemming geheel met deze gelijk stellende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen, opdat zij geheel hun natuur en aard zouden aannemen.

1) Niet Zedekia wordt hier aangesproken, maar Israël als volk, en de moeder is hier zonder twijfel de theokratie, waaruit de koningen zijn voortgekomen, zoals uit vs. 10 duidelijk blijkt.

3. Zij toog nu één van hare welpen op; het werd een jonge leeuw, die leerde roof te roven, hij at mensen op (2 Kon. 23:32).

4. Dit hoorden de volken van hem, dat hij zich dus met hun eigene koningen wilde gelijk stellen; hij werd gegrepen in hun groeven, even als de mensen, wanneer een wezenlijke leeuw of enig ander verderfelijk roofdier verwoesting aanricht, zich aan alle zijden plegen te verenigen, om zich daarvan meester te maken (2 Sam. 23:20); en zij brachten hem met haken (neusringen 2 Kon. 19:28) naar a) Egypteland (2 Kon. 23:33).

a) Jer. 22:11.

5. Zij nu ziende, dat zij in hope was geweest op wederkering van den weggevoerde, doch dat hare verwachting verloren was, en zich over de slechte regering van anderen, van Jojakim, eens met zekere verwachting op aanstaande wending (Jer. 22:9) maar te vergeefs zich had getroost, zo nam zij een ander van hare welpen, hetwelk zij weer tot enen jongen leeuw stelde (2 Kon. 24:8 vv.).

6. Deze wandelde steeds onder de leeuwen, werd een jonge leeuw, en leerde roof te roven, hij at mensen op (vs. 3).

7. Hij, het erger makende dan zijn goddeloze vader Jojakim, bekende schond, zijne weduwen, de weduwen van het volk Israëls, en hij verwoestte hun steden door ontzaglijke afpersingen, zodat het land en zijne volheid ontzet werd van de stem zijner brulling.

8. Toen begaven zich de volken tegen hem rondom uit de landschappen, voortzettende tegen hem wat zij reeds aan zijnen vader hadden gedaan (2 Kon. 24:2) en nu aan hem met beter gevolg, en zij spreidden hun net over hem uit; in hun groeve werd hij gegrepen (vs. 4).

9. En zij stelden hem in gesloten bewaring met haken met neusringen (vs. 4), opdat zij hem brachten tot den koning van Babel; zij brachten hem in vestingen, opdat zijne stem niet meer gehoord werd op de bergen Israëls (2 Kron. 36:10).

Deze klaagzang, welke den ondergang van het koningshuis (vs. 2-9) en de verbanning van Israël in de ballingschap (vs. 10-14) beklagt, vormt ene finale op de voorafgaande voorzeggingen van den ondergang van Juda, die zeer geschikt was, om alle hoop op afwending van het uiterste geheel ter neer te slaan.

Het klaaglied is aan de vorsten van Israël gewijd, d. i. aan het koninklijk geslacht, aan den stam van David in het algemeen, en het betreft zijn smadelijk verderf. Met opzet wordt "Israël" en niet "Juda" genoemd, volgens algemene echt profetische wijze van beschouwing, welke het Davidische huis als het alleen wettige liet voorkomen, het als het rechtmatige opperhoofd van geheel Israël beschouwde.

De klacht over de vorsten handelt in de eerste plaats over feiten, die in den tijd, toen deze woorden werden gesproken, geschiedkundig reeds hadden plaats gehad, de wegvoering van Joahaz naar Egypte en de wegvoering van Jojachin naar Babel. Daar echter de profetie met hetgeen voorbijgegaan is niets te doen heeft, ook de parallelle klacht met betrekking tot het volk (vs. 10 vv.) op toekomstige zaken betrekking heeft, zo zal men moeten aannemen, dat de Profeet die feiten van het verledene als voorbeelden in 't oog neemt van hetgeen den tegenwoordigen koning Zedekia zal overkomen, zodat wij ons volgens vs. 9 gedachtenlijnen of een "die het leest, versta het" moeten denken. Alleen bij deze opvatting is ook te verklaren het overigens bevreemdende feit, dat Joahaz en Jojachin onmiddellijk aan elkaar worden verbonden, maar Jojakim, die geschiedkundig daartussen staat, geheel wordt voorbijgezien. Hoewel hij ene meer betekenende persoonlijkheid was dan die beide andere, veel langer regeerde, zijne regering ook overvloedige stof tot klachten aanbood, daar in deze het begin van de Chaldeeuwse dienstbaarheid valt en de eerste inneming van Jeruzalem, en wat niet het minste was ook een tijd van groten druk onder hem plaats had, te weeg gebracht door zijn afvallen, en waarbij hij zelf het leven verloor (2 Kon. 24:1-6), zo behoorde hij toch niet in den samenhang, omdat juist de wegvoering van Zedekia in het heidenland, en voornamelijk naar Babel moest worden afgebeeld.

In vs. 2 en 10 is het geheel der toen levende Israëlieten aangesproken. De moeder van deze is Israël als geschiedkundig volk, in zoverre het de nu nog levende en aangesprokene Israëlieten heeft voortgebracht. Wanneer nu in ene vraag vol verwondering gezegd wordt: wat was hare moeder, ene leeuw in onder de leeuwen nederliggende; zij bracht hare welpen op in het midden der jonge leeuwen, dan zijn de oude leeuwen, tussen welke Israël zich legerde, de andere volken en rijken in hun wereldse macht, in hunnen mensen vernielenden, veroveringszuchtigen, gewelddadigen aard. Tussen deze legers stelt Israël zich dus wat dezen hunnen aard betreft met hen gelijk, gedraagt zich als tot hen behorende, verenigt zich met dit hun wezen. Ene dubbele berisping wordt daardoor over Israël uitgesproken,

1) dat het zich met de andere volken gelijk stelt, ene roofgierige macht als deze wil zijn, en 2) dat het daardoor gevolgelijk ook zijne koningen verderft, hen in dat wereldse geweld intrekt-met andere woorden, het klaaglied klaagt tegen de toen levende Israëlieten: wat doet

toch uwe moeder Israël, dat zij zich met de heidense wereldmachten gelijk stelt, en daardoor hare koningen verleidt, en zich als heidense wereldheersers te willen gedragen! Met dit hoofdverwijf is de grondtoon der weeklacht uitgesproken. In het volgende wordt nu in de eerste plaats op twee voorbeelden gewezen, hoe en tot welk treurig einde Israël door zijn eigen zoeken naar heidense wereldmacht zijne koningen op gelijke wijze bedorven heeft. Daar het nu op zulke voorbeelden aankwam, niet op ene herhaalde optelling der laatste koningen, wordt Jojakim overgeslagen, bij wien het, daar hij niet in de macht der heidense volken eindigde, niet bleek, tot welk einde het leidde, als Israëlitische koningen leeuwen wilden zijn als de koningen der wereld. Daarentegen worden zeer gepast Joahaz en Jojachin tegenover elkaar geplaatst, die aan de beide wereldse machten, tussen welke toen Israël heen en weer wankelde, ten roof werden, terwijl de een door Egypte, de ander door Babel het loon vond voor het boeleren met de wereldmachten. Bij Joahaz vooral bleek het, dat Israël zich bij de heidense volken voegde, even als wanneer ene leeuw zich onder de leeuwen legt. Het kende zich den leeuwenaar toe en wekte ook bij de koningen, die het voortbracht, den leeuwenaar op. Het verhief Joahaz uit het midden zijner koningszonen op den troon, en deze werd nu een jonge leeuw, handelde even als de heidense koningen met hunnen roofgierigen, den mensen vijandigen aard, die even als de leeuwen zijn. Dat had ten gevolge, dat de heidense volken op hen letten, tussen die beiden gemeenschap ontstond, zich enigzins met hen inlieten, maar ook het verdere gevolg was, dat het in verwickelingen met deze geraakte, welke daarmee eindigden, dat het gevangen naar Egypte werd gesleept.

Wat de geschiedkundige betrekkingen aangaat zijn de wegvoering van Joahaz naar Egypte en die van Jojachin naar Babel parallel. Jojakim, die daar tussen staat, valt weg, maar omdat Jojachin meer betekende en voor het begin der Babylonische dienstbaarheid meer karakteristiek is, is hij geheel in zijne kleuren voorgesteld.

Merk hieraan, Gods rechtvaardigheid moest erkend worden, wanneer degenen, die anderen verschrikt en tot slaven gemaakt hebben, zelve verschrikt en tot slaven gemaakt worden; wanneer zij, die door misbruik van de macht tot verwoesting, die hun gegeven was tot opbouw, zich zelf tot wilde beesten maken als brullende leeuwen en huilende beren als zodanig behandeld worden, wanneer zij, die gelijk Israël, hun hand tegen allen hebben, ten laatste zo ver komen, dat zij de hand van allen tegen zich hebben. Het is sedert lange aangemerkt, dat bloeddorstige tyrannen zelden in vrede sterven, maar dat hun bloed te drinken wordt gegeven, omdat zij het waardig zijn.

10. Uwe moeder o Israël (vs. 2) was als een wijnstok in uwe stilheid 1) (Ps. 80:9) geplant bij wateren; hij was vruchtbaar en vol ranken van wege vele wateren, die hem zo overvloedig voedsel doen toekomen.

Hebr. "in uw bloed" d. i. "in uwe volle levenskracht. " Men kan echter niet ontkennen, dat dit gebruik des woords zonderling is. And. : "in een gerusten staat" of met enige verandering der lezing: "in zijn bloed" d. i. die overvloed van wijn, van druivebloed opleverde.

11. En hij, deze wijnstok had sterke roeden, maakte heerlijke scheuten, geschikt tot scepteren der heersers, en de stem van elke roede werd hoog tussen de dichte takken, daar Israël onder

zijn koning hoog opgroeide; en hij werd gezien, hij werd zichtbaar door zijne hoogte met de menigte zijner takken.

12. Maar hij werd door grimmigheid uitgerukt en ter aarde geworpen, en de oostewind heeft zijne vrucht gedroogd, daar de verzengende macht van de Chaldeeuwse legers zijne welvaart vernietigde; zijne sterke roeden zijn afgebroken en zijn verdroogd; het vuur heeft ze verteerd, het geslacht der heersers ging te gronde.

13. En nu van het standpunt der ballingschap beschouwd is hij de wijnstok, uwe moeder o Israël, geplant in ene woestijn, in een dor en dorstig land, waar hem gene levensstromen van dien aard, als hij tot zijnen voorspoedigen wasdom behoeft, meer toevloeien.

14. Daartoe is een vuur der vernietiging uitgegaan uit ene roede zijner ranken, van de koningen, dat zijne vrucht verteerd heeft, zodat aan hem gene sterke roede is tot enen scepter, een koningshuis niet meer bestaat, om te heersen. Dit, wat in dit hoofdstuk is geschreven, is ene weeklaagde, en is tot ene weeklage geworden (liever: en zal tot een klaagzang worden;) als de inhoud geheel zal vervuld zijn, dan zal Israël zijnen Profeet naspreken.

Van het beklagenswaardig lot der naar Egypte en Babel gedeporteerde vorsten gaat het lied over tot de schildering van het lot, dat de begeerlijkheid zijner vorsten aan volk en rijk bereidt. Israël geleeke aan enen bij het water geplanten wijnstok; deze bracht sterke takken voort tot scepters, d. i. krachtige koningen, en groeide hoog op.

De vele wateren betekenen den Goddelijken zegen, die over Israël was, den rijken toevloed van genade. Wat in vs. 11 gezegd wordt, heeft vooral betrekking op den schitterenden toestand des volks ten tijde van David en Salomo, onder wien Israël tot een wereldrijk werd als Assur, van wien in Hoofdst. 31:3 iets dergelijks wordt gezegd.

In vs. 12 volgt op den hoogsten wasdom als een bliksemslag van den helderen hemel de ondergang van den wijnstok, van Jeruzalem en Juda, als de geboorteplaats der koningen en van het Davidische koningshuis. Terwijl in vs. 2-9 vroegere koningen als dragers van het Davidische koningschap, tevens van betekenis in hun lot voor den tegenwoordigen koning worden beklagd, wordt nu Zedekia, en wel alles reeds geschied, als degene, met wien het Davidische koningschap te gronde gaat, voorwerp van beklaging. Het is dus een driekoningen lied, dat handelt over twee verbroke heerschershaven en een en die verbroken wordt.

De Profeet ziet reeds in den geest den koning Zedekia, die het laatste verderf over zijn volk gebracht heeft, als den verbroken staf des wijnstoks. Zo heeft hij ons de trapsgewijs voortgaande vermindering van zijn volk, in het verbreken van drie scepters, klagende voor ogen gesteld. Ja, het is een klaagzang, en zal tot een klaagzang des volks worden, die voortgaat van mond tot mond.

De klacht wordt tot ene klacht; zij is niet de fantasie van enen zwartgallige, maar de voorzeggende klacht, welke werkelijk met duizende stemmen uit den mond des volks zal voortkomen; zij is gelijk het zaaisel, waaruit een rijpe oogst van klachten voortkomt. Voor het

volk hangt thans de hemel vol violen, maar spoedig zal het worden (Job 30:31 Job 1), "Mijne harp is tot ene rouwklage geworden, en mijn orgel tot ene stem der wenenden. " .

Tyrannie is de inleiding tot regeringloosheid, en wanneer de roede der regering veranderd wordt in een slang van verdrukking, dan is het recht bij God, te zeggen, dan zal geen sterke roede zijn tot een scepter om te regeren.

HOOFDSTUK 20.

STRAF DER HUICHELARIJ EN DER ONDANKBAARHEID.

I. Vs. 1-44. Deze nieuwe groep van profetische reden verschilt in des tijd van haar ontstaan van de vorige nog geen jaar. De inhoud is dan ook, wat den aard der zaak betreft, van de vroegere niet zeer verschillende; die heeft geheel en al betrekking op het nabijzijnd strafgericht, en men zou den redekring gevoegelijk de profetie van het gericht kunnen noemen. In de hier voor ons liggende rede draagt de Heere den Profeet op, de oudsten, die ter ondervraging tot hem zijn gekomen, hun vragen niet te beantwoorden, maar hun gruwelen hunner vadersen aan te wrijven (vs. 1-4). Diensvolgens wordt eerst het geslacht in Egypte, waaraan de Heere Zich door de zending van Mozes openbaarde, en de eis tot wegdoen van alles, wat van Egyptische afgoderij hem aanhing, als een ongehoorzaam geslacht voorgesteld, dat wel verdiend had, dat God Zijnen toorn over hen uitstortte, en alleen om de ere des Goddelijken naams met de wonderbare uitleiding was begenadigd (vs. 5-9). Vervolgens komt datzelfde geslacht volgens zijn gedrag in de woestijn, waar God het Zijne wet gaf om die te houden, en Zijne Sabbatten tot een verbondsteken, aan de beurt. Het was ook daar een "ongehoorzaam huis, " dat wederom een uitstorting van den Goddelijken toorn en den ondergang had verdiend. En wanneer het dan eindelijk werkelijk tot uitsterven in de woestijn moest worden veroordeeld, bleef het toch uit bijzondere verschoning in zijn overblijfsel behouden (vs. 10-17). Over dit overblijfsel wordt nu gehandeld. Daarvoor wordt de wet herhaald, daarmee een nieuw begin gemaakt met hetgeen met de vadersen in Egypte en aan den Sinai was begonnen. Maar ook de kinderen dezer vadersen waren den Heere ongehoorzaam, en leefden niet naar Zijne geboden, zodat zij desgelijks het gericht des toorns ten verderve verdiend hadden, en alleen om de ere van Gods naam, het doel, de inleiding in Kanaän, werden tegemoet gevoerd. Zij werden echter ingeleid reeds met bedreiging van latere verstrooiing onder de Heidenen, en spoedig werd ook voor de naastvolgende geslachten het gericht veroorzaakt, dat hen aan de zeden en afgodische rechten der Kanaänieten, onder welke zij woonden, overgaf (vs. 18-26). Hoe was nu dat geslacht, dat ten tijde der koningen leefde? Afgodische dienst op de hoogten is zo diep ingeworteld, dat het woord "hoogte" een algemeen gebezigd woord is geworden tot aanwijzing van bergen of heuvels, die ten afgodendienst bestemd zijn, juist daarom wil de Heere met hen niets te doen hebben en niet door hen gevraagd zijn (vs. 27-31). Er komt dan nu een tijd, dat men lust heeft, zich geheel aan het heidendom over te geven. Maar dat zal niet geschieden, de Heere zal Zijn recht op Israël weten te verdedigen, zal uit de volken, waarheen Hij ze verstrooid heeft, hen in ene woestijn der volken brengen, daar met hen rechten, de afvalligen uit hen wegdoen, en ten laatste ene Hem welgevallige gemeente in het heilige land herstellen (vs. 32-44).

1. En het geschiedde in het zevende jaar der wegvoering van Jojakim, dus in het jaar 592 v. C. (Hoofdst. 1:2), in de vijfde maand op den tienden dier maand Abib, in het begin van onze maand Augustus, dat er mannen uit de oudsten van Israël kwamen, om den HEERE te vragen, even als in Hoofdst. 14:1; en zij zaten neer voor mijn aangezicht.

Wij zien, dat het volk Gods ook in de ballingschap niet aan Magiërs, sterrewichelaars, tovenaars enz. is overgeven, daar zij tot den Profeet komen.

Vergelijken wij de tijdsopgaaf in vs. 1 met die in Hoofdst. 1:2; 8:1 en 24:1, zo kwam dit woord Gods 2 jaren, 1 maand en 5 dagen na Ezechiëls roeping tot den Profeet, 11 maanden en 5 dagen na de openbaring in Hoofdst. 8, en 2 jaren en 5 maanden vóór de insluiting van Jeruzalem door de Chaldeënen; het valt dus bijna in het midden van de eerste afdeling der werkzaamheid van den Profeet.

Het gezantschap had waarschijnlijk ene bijzondere aanleiding in de tijdsomstandigheden, in ene gunstige wending, die de aangelegenheden der coalitie hadden genomen; zij willen bevestiging van hun blijde verwachtingen verkrijgen uit den mond van den profeet, want zo lang deze in zijne vroegere gezindheid volhardt is de zaak hun toch niet gerust. De zwevende vraag is niet in 't algemeen om zegen, maar om zegen zonder gericht en zonder bekering, heil voor het volk zo als het nu is. Dat daarmee ene totale verandering moet plaats hebben, wanneer het voor zegen geschikt zal zijn, daaraan denken zijn niet.

Genoeg is het, dat slechts gezegd is, dat zij gekomen zijn om te vragen, want uit de wijze, op welke de profeet hun moet antwoorden, zien wij, dat zij om redding en omtrent den weg der zaligheid niet hebben gevraagd, maar de politieke zaken bekommerden hen, gelijk ook wij eerder vragen: "Wachter! is de nacht bijna voorbij?" dan "hoe kan ik genade vinden?" Wij zijn zozeer bezorgd voor de toekomst. Deze wordt toch slechts naar dat ons verleden was. Wij moesten meer zorg hebben over het voorbijgegane.

2. Toen nog voordat zij aan het woord waren gekomen, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

3. Mensenkind! spreek tot de oudsten van Israël en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Komt gij om Mij te vragen? Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik van u gevraagd worde! spreekt de Heere HEERE; gij hebt geen recht op een antwoord, zo als gij begeert.

4. Zoudt Gij a) hun recht geven, zoudt gij hun recht geven, hun zaak goed maken, hen voorspreken (Hebr. zoudt gij hen richten, zult gij hen richten, welnu dat ware recht) o mensenkind; maak hun de gruwelen hunner vaders bekend, en houdt hun voor het geduld en de lankmoedigheid, die Ik tot hiertoe met hen had.

a) Ezech. 22:2; 23:36.

Het weigeren van een antwoord van de zijde des Heeren moet niet in den absoluten zin worden verstaan; zij verkregen een antwoord, maar een geheel ander dan zij verwachtten en begeerden, een dat geheel en al hun wensen tegensprak. De vroeger reeds verkondigde Goddelijke straf wordt nu dreigender en komt nader. Binnen weinige jaren zullen Jeruzalems puinhopen daar staan als een gedenkteken van Gods toorn, de Profeet komt daar voor als een rechter des volks (vs. 4; 22:2; 23:36 wien God zelf een deel van Zijne rechterlijke macht en hoogheid heeft overgedragen, en vervult geheel zijne roeping, om Israël zijne zonde bekend te maken.

De Heere God wijst er Israël op, dat niet alleen hun eigene zonden, maar ook de zonden der vaderen reden genoeg waren, om hen als volk af te snijden. Juda moest het weten, welk een God, traag tot toorn, Hij was geweest, dewijl Hij sinds eeuwen geduld had gehad met dat volk, en dus niet eerder kwam met de roede Zijner verbolgenheid, aler de maat der zonde vol was.

5. Wijs hen in Mijnen naam op de verkiezing hunner vaderen in Egypte en hoe deze Mijne geboden wederstreefden; zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ten dage als Ik Israël verkoos, hetwelk plaats had, toen Ik Mozes tot Mijnen knecht riep en dezen tot hen zond, om hen uit de dienstbaarheid te redden, zo hief Ik zwerende (Deut. 32:40) Mijne hand op tot het zaad van het huis Jakobs, gelijk blijkt uit de rede tot Mozes in Ex. 6, en maakte Mijzelven hun in Egypteland bekend, gelijk blijkt uit de mededeling van den naam Jehova (Ex. 3:14 vv.); ja Ik hief Mijne hand tot een eed (Ex. 3:7 vv.) tot hen op, zeggende: Ik ben de HEERE, uw God.

6. Ten zelven dage hief Ik Mijne hand tot hen op, ook door de tien plagen, die Ik over Egypte bracht, om hun loslating door Faraö af te persen (Deut. 4:34), dat Ik hen uit Egypteland uitvoeren zou in een land, dat Ik voor hen uitgespeurd, met grote zorgvuldigheid als het beste voor hen uitgezocht had, vloeiende van melk en honing, hetwelk tot sieraad is van alle landen.

De inhoud dezer verzen rust op Ex. 6:2 vv. waar de Heere Zich aan Mozes en door deze aan de kinderen Israëls naar Zijn wezen, dat in den naam van Jehova lag opgesloten, openbaarde, en waarnaar Hij Zich den Patriarchen nog niet had geopenbaard. Met de verkiezing tot een volk van Jehova was volgens vs. 7 den Israëlieten van zelf de loslating van Egypte's afgoden geboden, hoewel het uitdrukkelijk verbod, om andere goden te vereren (Ex. 20:3) eerst aan den Sinaï is gegeven.

Reeds dadelijk, toen God aan het volk Zijn raadsbesluit bekend maakte om het uit het land der dienstbaarheid te verlossen, werd de bedoeling Gods duidelijk: niet het oude geslacht, dat aan den afgodendienst hing, maar een geslacht, nieuw naar den geest, moest Egypte verlaten.

7. En Ik zei tot hen, al was het ook niet met uitdrukkelijke woorden, doch gelijk van zelf voortvloeide uit de bedoelingen Mijner genade met hen: Een ieder werpe de verfoeiselen zijner ogen weg, die tot hiertoe bedrevene afgoderij (Joz. 21:14), en verontreinigt ulieden niet met de drekgoden van Egypte: Ik de HEERE, ben uw God.

8. Maar zij waren weerspannig tegen Mij, en wilden naar Mij niet horen (Ps. 106:7), niemand wierp de verfoeiselen zijner ogen weg, noch verliet de drekgoden van Egypte: daarom zei Ik, gelijk zij wel verdiend hadden, dat ik Mijne grimmigheid over hen uitgieten zou, om Mijnen toorn tegen hen te volbrengen in het midden van Egypteland, dat Ik ze door de Egyptenaars zou hebben laten omkomen (Exodus 14:9 vv.).

De geschiedenis bericht niet uitdrukkelijk zulk een afval van het volk in Egypte, gelijk hier wordt verweten, toch doen de mededelingen van de Boeken van Mozes (Ex. 32:1 vv. Lev. 17:7) over de nog in de woestijn voortdurende neiging des volks tot het Egyptische, daaraan

denken. Dat de Israëlieten in Egypte over 't algemeen de afgoden hebben gediend, wordt bevestigd door Joz. 24:14 vv. en was dit het geval, dan kan men verwachten, dat deze neiging niet aanstonds zal hebben opgehouden, nadat de waarachtige God Zich onder hen had bekend gemaakt.

God bevestigt hier, dat de Joden als het ware niet moesten berispt worden, dewijl zij pas gisteren begonnen waren te zondigen. Het zou nu niet genoeg zijn geweest, dat de jongste overtredingen voor de rechtbank waren getrokken, maar God beveelt te beginnen met de vaders, alsof Hij wil zeggen, dat dit volk van den beginne aan een verdorven volk was geweest. Zoals hun ook Stéphanus verwijt: Gij onbesnedenen van harte, gij wederstaat altijd den Heiligen Geest, zoals ook uwe vaders hebben gedaan. En Christus had gelijkelijk te voren gezegd: Gij vervult de maat uwer vaders. Wij weten nu hoe dikwijls dergelijke berispingen bij de Profeten voorkomen. God zegt derhalve, dat sedert Hij het zaad van Israël had uitverkoren, het gebleken was, hoe groot, zowel de goddeloosheid als de verhardheid van dat volk was geweest.

9. Doch Ik liet die openbaring van Mijnen toorn na; Ik deed het om Mijns naams wil (Ps. 106:8) opdat Hij niet ontheilgd wierde voor de ogen der Heidenen, der Egyptenaren, in welker midden zij waren, aan welke Ik Mij door grote tekenen en wonderen voor derzelver ogen bekend gemaakt heb, om hen uit Egypteland uit te voeren, opdat zij niet zouden kunnen zeggen, dat Ik Mijn voornemen niet kon volvoeren (Num. 14:13 vv. .).

Om Mijns naams wil, zegt de Heere, deed Ik aan hen, wat Ik gedaan heb. Zij waren het niet waard, hadden het niet verdiend; maar Mijne openbaring, die Ik gegeven had voor de ogen der Heidenen, in wier midden zij waren, moest niet voor diezelfde ogen worden ontheilgd, als hadde Ik den naam, wel te willen, maar niet te kunnen.

God houdt de ere Zijns naams zo hoog, dat Hij om dezen veel in de goddelozen voorbijziet (Ex. 32:12-14).

10. En Ik voerde hen uit Egypteland, en bracht hen in de woestijn (Ex. 19 en 20).

11. Daar gaf Ik hun van den Sinaï Mijne inzettingen, en maakte hun Mijne rechten bekend; a) dewelke, zo ze een mens doet, zal hij door die leven (Lev. 18:5).

a) Rom. 10:5. Gal. 3:12.

12. Daartoe ook gaf Ik hun in de inzetting Ex. 16:22 vv. Mijne Sabbatten, om een teken te zijn tussen Mij en tussen hen, opdat zij zouden weten, dat Ik de HEERE ben, die hen heilige (Ex. 31:13).

Aan het uit Egypte uitgevoerde volk gaf God aan den Sinaï wetten, door welke het tot Zijn volk zou worden geheiligd, opdat het voor God leefde. De kern van allen daarin verordenden godsdienst was de sabbatviering, die een teken tussen Hem en Israël in zoverre was, omdat Hij met den Sabbat enen dag van verkwikking en verheffing des geestes en een voorsmaak

der zaligheid schonk, tot welke het volk van God op den dag zijner volmaking zou komen, en zij dus konden zien, dat Jehova hen heiligde.

13. Maar het huis Israëls werd weerspanning tegen Mij in de woestijn; zij wandelden in Mijne inzettingen niet, en verwierpen Mijne rechten; dewelke, zo ze een mens doet (vs. 11), zal Hij door dezelve leven; en zij ontheiligden Mijne Sabbatten zeer (Ex. 16:27 vv.), dat Ik zei, Mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen in de woestijn, om hen te verdoen (vs. 8).

Die den Sabbat hield droeg daardoor het teken, dat Israël van alle andere volken onderscheidde, het teken van de bijzondere verhouding, waarin Israël tot Jehova stond, dus het verbondsteken. Het niet ijveren was daarentegen een breken van het verbond, een werkelijk afvallen van den éénen waren God, den Schepper des hemels en der aarde, den Heilige Israëls, en, in zoverre buiten Hem geen ander God is, ene middellijke afgoderij.

De door God ingestelde en Israël bijzonder eigenaardige Sabbat is ene werkelijke herhaalde belijdenis Gods omtrent Zijn volk, en van het volk tot zijn God, een teken, dat God dit volk heiligt, het uit de menigte der overige volken als Zijn volk afzondert. Over uitwendige Sabbatschending gedurende den tocht door de woestijn bericht de geschiedenis niet (Num. 15:32 vv.). Waar de man, die op den Sabbat hout gelezen had, voor de gemeente werd gebracht en door deze na verkregene beslissing, gestenigd werd, daar toont dit integendeel, dat het aan ijver in dit opzicht niet ontbrak. De Profeet stemt echter overeen met Jes. 58:13 vv. en met Mozes zelven, die gebiedt den Sabbat te heiligen, dien in ieder opzicht Gode te wijden, en geheel aan het gebied van eigen belang, van eigen zondige neiging te onttrekken. Diensvolgens kan onmogelijk de viering met trage rust volbracht zijn. Het begrip van sabbatviering ligt dieper en geestelijker: "gij moet van uw werken afdaten, opdat God Zijn werk in u volbrengt." In dien zin den Sabbat vieren kan alleen de waarlijk godvruchtige, zodat alles, wat in de Boeken van Mozes over het gebrek van ware godsvrucht onder het volk in de woestijn spreekt, tevens de aanklacht bevat van ontheiliging der Sabbatten.

Wat zal er dan worden van dezulken, ook onder de Christenen, die hunnen sabbat of Zondag zelfs met zuipen, spelen enz. doorbrengen!

14. Maar Ik deed het, Ik bewees lankmoedigheid, om Mijn naams wil, opdat die niet ontheiligd wierde voor de ogen van die Heidenen, voor welker ogen Ik hen uitvoerde (Num. 14:16).

15. Evenwel moest Ik de gedachte omtrent hun vernietiging toch tot ene zekere hoogte volbrengen, zo niet door al te ver gaande verschoning de ere Mijns naams op andere wijze zou lijden. Zo hief Ikdan ook Mijne hand op tot hen in de woestijn, dat Ik hen niet zou brengen in het land, dat Ik hun gegeven had, vloeiende van melk en honing, hetwelk het sieraad is van alle landen (Num. 14:11 vv. Ps. 95:11; 106:26).

De Profeet laat ons hier weer de tot een eed opgeheven hand zien, en wel tot den eed, het trouweloze volk niet in het land, dat van melk en honing vloeit, te voeren (vgl. vs 6); hij laat

ons echter ook in het medelijdend oog van God zien, dat ten minste de zonen in het land wil laten komen, om het volk niet geheel te verdelgen.

16. Daarom, dat zij Mijne rechten verwierpen, en in Mijne inzettingen niet wandelden, en Mijne Sabbatten ontheiligden: want hun hart wandelde hun drekgoden na (Amos 5:25 vv.).

17. Doch Mijn oog (Hoofdst. 5:11; 7:4)verschoonde hen in zoverre, dat Ik hen niet verdiert, ook tot in de jongere generaties (Num. 14:20 vv.), en gene voleinding met hen maakte in de woestijn 1), zodat zij geheel zouden zijn te niet gegaan, zo als zij eigenlijk hadden verdiend.

1) De geschiedenis der worstelingen tussen de zonden van Israël, waardoor zij trachten zich zelven te verderven en de barmhartigheid van God, waardoor Hij trachtte hen te behouden en gelukkig te maken, wordt hier vervolgd; en de bewijzen van die worstelingen in deze verzen hebben betrekking tot hetgeen voorgevallen is tussen God en hen in de woestijn, waarin God Zich zelven eerde en zij zich onteerden.

18. Maar Ik zei tot hun kinderen in de woestijn, het opgroeiend geslacht van hen, die eens uit Egypte waren getogen, terwijl Ik vóór den intocht in Kanaän door herhaling der wet liet vermanen, wandelt niet in de inzettingen uwer vaders, zo als zij die het eerst in Egypte en vervolgens de 40 jaren in de woestijn gemaakt hebben, en onderhoudt hun rechten niet, die in allerlei afgodische gebruiken en zondige gewoonten bestaan, en verontreinigt u niet met hun drekgoden (vs. 7).

In vs. 16 en 17 is van het eerste geslacht der woestijn gehandeld; daarentegen handelen nu de verzen 18-26 verder van het tweede geslacht in de woestijn. God vermaande het, dat het bij Hem en Zijn woord zou blijven, maar de zonen deden als hun vaders zodat God reeds in de woestijn Zijn toorn aan hen dacht te stillen. Hij liet het echter ook ditmaal na om Zijns naams wil, bedreigde ze toch met verstrooiing onder de Heidenen, en gaf degenen, die Zijne inzettingen verachtten, in slechte gewoonten, vals godsdienst, ja gruwelijken Molochdienst over.

Tot de kinderen van het eerste geslacht behoort de gehele tweede wetgeving (Deuteronomium), met hare ernstige vermaningen, zo als die in de velden van Moab werd gehoord en in het 5de Boek van Mozes staat opgetekend.

De vaders worden volgens hun volhardende ongehoorzaamheid tegen de wetgeving des Heeren enigmater voorgesteld als wetgevers naar eigen zin en op eigen hand.

Zulk ene grote kracht heeft de goddeloosheid, dat men die als ene wet eerbiedigt; want de duivel en de wereld hebben ook hun statuten en rechten, die zeker meer worden waargenomen dan Gods geboden.

19. Ik ben de HEERE, uw God, wandelt in Mijne inzettingen, daar Ik u in plaats van uwe vaders, die verslagen zijn in de woestijn, tot Mijn verbondsvolk heb gemaakt, en onderhoudt Mijne rechten, en doet die(vs. 11).

20. En heiligt Mijne Sabbatten, en zij zullen tot een teken zijn tussen Mij en tussen ulieden, opdat gij weet, dat ik, de HEERE, uw God ben¹) (vs. 12).

1) Hier verzekert de Heere zo duidelijk mogelijk, dat het onderhouden van den Sabbath een teken is, dat er een goede verstandhouding bestaat tussen God en de zielen. Wie in waarheid behoefte gevoelt om den Sabbath te heiligen, toont daardoor, dat hij zijn roeping tegenover God bewust is. Daarom worden ook terecht de Sabbatten genoemd middelen tot heiligmaking.

21. Maar die kinderen waren, zo als het voorgevallene in Num. 20:1-9 bewijst, ook weerspannig tegen Mij: zij wandelden niet in Mijne inzettingen, en Mijne rechten namen zij niet waar, om die te doen; welke, zo ze een mens doet, zal hij door dezelve leven: zij ontheiligden Mijne Sabbatten, dat Ik zei, Mijne grimmigheid te zullen uitgieten over hen, volbrengende Mijnen toorn tegen hen in de woestijn.

1) (vs. 13).

1) Zij, die Gods inzettingen ontrouw zijn, verwerpen dezelve; zij tonen, dat zij een gering gevoelen daarvan hebben, gelijk ook van Hem, Wiens inzettingen het zijn. Zij verontreinigden Gods Sabbatten, gelijk hun vaders deden. Merk hieraan, de ontheiliging van Gode Sabbathdag is ene inleiding tot alle goddeloosheid, zij, die den heiligen tijd besmetten, zullen niets zuiver houden.

22. Doch Ik keerde, zo als uit Mijn handelen met Bileam blijkt (Deut. 23:5) Mijne hand af, en deed het om Mijns naams wil, dat Ik de uitstorting van Mijnen toorn nog terughield, opdat Hij, Mijn naam, voor de ogen der Heidenen niet zou ontheilgd worden, voor welker ogen Ik hen uitgevoerd had (vs. 14).

23. Ik hief ook Mijne hand tot hen op in de woestijn, om Mijne bedreiging met enen eed te bekrachtigen, terwijl zij Mij in de gedaante zo als zij in hun nakomelingen zouden worden, zo levendig voor den geest stonden, als hadden zij deze vorming, die in beginsel reeds aanwezig was, reeds in haar geheel in zich. Ik zwoer, dat Ik hen verspreiden zou onder de Heidenen, en hen verstrooien in de landen (Deut. 4:26 en 27).

24. Omdat zij Mijne rechten niet gedaan hadden, maar Mijne inzettingen verworpen, en Mijne Sabbatten ontheilgd hadden, en hun ogen achter de drekgoden hunner vaders waren (vs. 15 en 16).

25. Ene verschoning als in vs. 17 zou dus nu niet meer plaats hebben, maar Ik bereidde nu de volvoering Mijner bedreigingen daardoor voor, dat Ik ze overgaf in verkeerden zin om te doen dingen, die niet betamen (Rom. 1:28). Daarom gaf Ik hun ook in tegenstelling tot Mijne goede en leven aanbrengende wet, besluiten, inzettingen, die niet goed maar integendeel ten hoogste kwaad waren, en rechten waarbij zij niet leven zouden, maar sterven moesten. Ik liet hun vrijheid om de schandelijkste gewoonten te volgen.

26. En Ik verontreinigde hen in hun giften; Ik verhinderde het niet, dat zij zich bezoedelden door hun offergaven, die zij ter ere van den Moloch brachten, omdat zij door het vuur deden

doorgaan al wat de baarmoeder opent, alle eerstgeborenen (Lev. 18:21); opdat Ik ze verwoesten zou, het gericht der verwoesting zou tegemoet voeren, ten einde dat zij door de straf, die over hen kwam, zouden weten, dat Ik de HEERE ben, hun Vader en God, dien zij verachtten, God in den volsten zin des woords, en dat hun verlaten niets dan ellende was.

Tegenover eigengemaakte wetgeving, tegenover welke de eerste generatie schuldig was, staat in vs. 19 de vernieuwing der wet van Sinai. In zoverre echter de tweede generatie, die op de herhaling en vernieuwing betrekking heeft, den overgang in Kanaän teweeg brengt, ja, dit Israël reeds naar zijn beginsel in zich sluit, zo staat met die herhaling reeds de bedreiging met de ballingschap in vs. 23 in verband.

Ware het nieuwe geslacht in waarheid geestelijk nieuw geweest, zo zou het zulke ernstige waarschuwingen en sterke bedreigingen, als het 5de Boek van Mozes bevat, niet hebben nodig gehad. De gezindheid van het nieuwe geslacht was echter door alle voorafgegane strafgerichten nog geenszins ene geheel verbrokene geworden; nog altijd had de tucht Gods haar doel niet bereikt (Deut. 29:4).

De Profeet onderscheidt wel het geslacht, dat uit Egypte trok, en dat God tot sterven in de woestijn had veroordeeld, van dat, hetwelk in de woestijn was opgegroeid; maar dit laatste, of de zonen van degenen, die in de woestijn waren gevallen, die in het land Kanaän werden gebracht, neemt hij vervolgens in vs. 27 met alle volgende geslachten als een geheel te zamen inbegrip der vaderen van het in zijnen tijd levende geslacht. Hieraan wordt nu werkelijk de straf uitgeoefend, die reeds gedreigd was, maar niet gedreigd als ene zodanige, welke reeds had moeten worden uitgeoefend, doch ten gevolge ener verschoning nog was uitgesteld. Integendeel was de tijd der verstrooiing van den beginne af niet nader bepaald, en zo sluit, wat tegenwoordig vervuld werd, met hetgeen vroeger gedreigd was, zich tot een geheel te zamen, ten gevolge van de reeds bij Mozes heersende beschouwing des volks in zijne successieve geslachten als ene aaneengeslotene eenheid.

Van vroegen tijd af zijn de uitleggers het daarover oneens geweest, wat men onder de niet goede en niet levend makende inzetten en rechten moest verstaan, welke God volgens vs. 25 aan het tweede geslacht in de woestijn (in zijn geheel met de volgende geslachten) gaf, en van welke in vs. 26 een voorbeeld wordt aangevoerd. Zeer ten onrechte denken vele kerkvaders aan de Goddelijke wet zelf, van welke God zelf hier betuigt, dat zij niet zalig maakt; wij moeten ons echter integendeel met die uitleggers verenigen, die erkennen, dat hier heidense zeden en godsdienst bedoeld zijn.

Wat hebben wij te verstaan door de besluiten, welke niet goed waren, en de rechten, bij welke zij niet leven konden? Heeft men hier te denken aan de schaduwachtige geboden? Deze ware zeker moeilijk en uit dien hoofde zeer onaangenaam, (Hand. 15:10); ook kon men door het waarnemen van deze lastige plechtigheden het leven niet erlangen. Maar die opvatting komt in het geheel niet overeen met het verband van zaken. Hier wordt blijkbaar gesproken van ene straf, welke de Israëlieten zich door hun wangedrag hadden op den hals gehaald. De Heere zegt uitdrukkelijk, vs. 24, 25: omdat zij Mijne Sabbatten ontheiligd hadden. Daarom, om deze hardnekkige ongehoorzaamheid, gaf Ik hun ook besluiten, welke niet goed waren,

en rechten, bij welke zij niet leven konden. Het geven derhalve van deze besluiten en rechten was het gevolg en de rechtvaardige straf van Israëls ongehoorzaamheid aan Gods wetten. Haar hoe strookt het nu, dat God wetten zou gegeven hebben, tot ene straf van het overtreden Zijner wetten? Om nu niet eens op te merken, dat de benaming van besluiten, welke goed waren, wat al te hard zij, voor de schaduwachtige geboden omtrent de plechtigheden van den eredienst. Wij verstaan daarom door de besluiten en rechten, rechterlijke besluiten en vonnissen, welke niet goed, maar zeer nadelig waren, en de meest geduchte onheilen over het volk brachten, zware strafgerichten, onder welke zij niet leven konden. Dit beantwoordt allerduidelijkst aan het verband van zaken en de oorspronkelijke woorden hebben meermalen deze betekenis. Het is waar, die zelfde woorden komen ook in vs. 24 voor, maar in den zin van wetten en geboden. Dan het is ene sierlijke manier van spreken, antanaclos genoemd, wanneer dezelfde woorden in onderscheidene betekenissen genomen worden.

Gods gericht begon daarmee, dat aan Israël de verkeerde instellingen en de dode rechten van Kanaän tot straf zijn gegeven: omdat zij niet Mijne goede wet wilden, heb Ik hun Kanaäns verkeerde wet gegeven.

God heeft de menselijke natuur zo ingericht, dat op den afkeer van Hem gehele verduistering en vernieling volgt, dat geen maat houden in dwaling en zonde, geen blijven staan op de middelste trappen mogelijk is, dat de mens, hoe gaarne hij ook zou willen blijven staan, tegen zijnen wil van trap tot trap moet naar beneden zinken; de afval van God is de schuld, de exces der dwaling en het zedelijk wegzinken is het verdiende lot, dat allen gaarne zouden willen ontgaan, wanneer dit in hun macht stond.

Juist dat, wat hun kwalijk bekomt en vol dood en verderf is, heeft de grootste aantrekkingskracht voor de mensen.

De kiem zelfs van dien openbaren afval, waarmee men later misdadig den afgodendienst huldigde (vs. 31), lag reeds in het geslacht der woestijn, hetwelk in Kanaän introk, en openbaarde zich slechts op verborgene, weinig in 't oog vallende wijze; daarom bestonden reeds Mozaische verboden, welke, voor die vermenging waarschuwd, en betrekking hadden op ene omkering van het gebod (Exod. 13:12 vv.) tot afgoderij.

27. Daarom, omdat nu ten opzichte van het tegenwoordige geslacht de tijd van voorbereiding ten einde is, en die der uitvoering Mijner bedreiging gekomen (vs. 23), mensenkind! spreek tot het huis Israëls, om hun de volkomene gerechtigheid van hetgeen Ik nu doe te doen gevoelen, en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Hiermede nog hebben Mij uwe vaders, namelijk de latere geslachten dergenen, van welke in vs. 18-26 sprake was, van welke geslachten gij onmiddellijk afstamt, gesmaad, dat zij door overtreding, door schandelijke ontrouw tegen Mij overtreden hebben.

28. Als Ik hen in het land gebracht had, over hetwelk Ik Mijne hand opgeheven had, om hetzelfde hun te geven (vs. 6), wat deden zij dan in den tijd der richters en koningen-ziet-zo zagen zij dit heilige land, dat Mij toebehoorde, naar allen hogen heuvel en alle dicht

geboomte, en offerden daar hun offeren; en gaven daar hun tergende offeranden, die Mij tot smart en verdriet waren, omdat zij ze den afgoden brachten (Deut. 32:16 en 21), en daar zetten zij hunnen lieflijken reuk, en daar offerden zij hun drankofferen (Hoofdst. 6:13; 16:24 vv. 1 Kon. 14:23. 2 Kon. 17:10 vv. Ki).

29. En Ik zei dikwijls genoeg tot hen door Mijne profeten: Wat is die hoogte, waarhenen gij gaat? Doch zij sloegen op zulk ene vermaning geen acht, maar gingen onbekommerd verder. Nochthans is de naam daarvan genoemd hoogte, tot op dezen dag toe; de dienst op de hoogte is ondanks Mijner vermanen nog niet geheel geëindigd.

30. Daarom, omdat met dat zo gewone woord de bestendige afval Mijns volks van Mij duidelijk bewezen is, zeg tot het huis Israëls, om hun dien afval in een korten samenhang nogmaals te doen gevoelen en de afwijking in vs. 3 te herhalen, nadat zo grondig reden gegeven is: Alzo zegt de Heere HEERE: Zijt gij verontreinigd geworden in den weg uwer vaderen, en hoereert gij achter hun verfoeiselen, met de afgoden, welke zij hebben gediend.

31. Ja met het offeren uwer gaven aan afgoden, die nog bij de oude gevoegd zijn, met uwe kinderen door het vuur te doen doorgaan, zijt gij verontreinigd aan al uwe dreggoden tot op dezen dag toe (vs. 26); en zou Ik van u gevraagd worden, o huis Israëls, die zo afgodisch en trouweloos jegens Mij handelt? Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik van u gevraagd worde!

Terwijl de Profeet zich nu in 't bijzonder tot zijne tegenwoordige omgeving wendt, kastijdt hij eerst het verraad, dat het volk, nadat het door de onuitputtelijke genade in het land der belofte gevoerd is, aan zijnen God heeft gepleegd; op alle hoge heuvelen en onder elken dichten boom werd den vreemden goden geofferd. De Profeet herinnert vooral aan het schandelijk misbruik van den naam "hoogte", welke in zijne afgodische betekenis tot op dezen dag was gebleven. Waarlijk, niet opwaarts, maar nederwaarts zijn zij gekomen, doordat zij op de hoogten stegen. En zo is deze naam tot een blijvend gedenkteken van hun afschuwelijk verraad jegens den genadigen God geworden, die hen op ene geheel andere hoogte wilde trekken; maar, helaas! het tegenwoordige geslacht is nog geheel als het oude, de kinderen zijn steeds op de wegen van gruwelen voortgewandeld even als de vaderen.

God spreekt tot hen op een toon van verwijt (1 Kon. 9:13): "Wat is die hoogte, waarhenen gij gaat?" hoe kunt gij, in plaats van Mij in Mijn waarachtig heiligdom te zoeken, u naar die ellendige plaatsen met hun ellendige afgoden wenden? En toch worden deze plaatsen hoogten genaamd tot op den huidigen dag in den zin van heiligdommen, en in de mening, daaraan iets bijzondere te hebben.

Niet op hoogten van menselijke filosofie, maar in de hoogte en in het heiligdom woont de Heere, die bij de verootmoedigde en de beangstigde harten woont (Jes. 57:15).

De Heere wil niet gevraagd zijn, want nu is het vooreerst niet de tijd om te denken aan de opheffing van het reeds begonnen gericht, zo als het lang te voren was verkondigd (vs. 13),

aan terugkering en zegen, maar aan de bepaling, aan de eindbedoeling Gods bij dit gericht, namelijk de reiniging van dit geslacht, de voorbereiding daarvan voor den tijd der genade.

32. Daarom, zo zeg hun verder in Mijnen naam, dat in uwen geest opgeklommen is zal geenszins geschieden, dat gij zegt: Wij zien dat de overige volken in hunnen afgodendienst voorspoedig zijn en het hun wel gaat, terwijl wij met onzen van hen afgezonderden godsdienst geen geluk hebben, daarom, zullen wij als de Heidenen rondom ons, en als de geslachten der landen, de natiën in verschillende delen der aarde zijn, dienende even als zij (Deut. 4:28) hout en steen. Zulk ene gezindheid zal Ik te niet doen, en weten, hoe Ik die zal vernietigen.

De Heere laat het bij de afwijzing in vs. 31 niet blijven; Hij slaat thans een blik op hun hart, en vindt daar, in plaats van de liefde tot Hem en het berouw over hun dwaalwegen, de neiging tot afhoereren, om eveneens te doen als de heidense volken. Bij deze hun hoofdzonden grijpt Hij hen aan, en terwijl Hij in vs. 32-44 uitvoerig voorstelt, hoe deze hun neiging nooit en nimmer in den door hen bedoelden zin bevrediging zal vinden, maar hen wel zal overheersen, hoe Hij hen door harde gerichten zal leiden en louteren, totdat zij, gelouterd en bekeerd, eindelijk de zaligheid deelachtig en waardig worden, geeft hij daarmee een profetisch overzicht over de gehele toekomst van Israël van de dagen van Ezechiël tot het einde der geschiedenis.

Het zou strijden met het wezen Gods, in 't bijzonder met Zijnen naam Jehova, wanneer Israël werd als de Heidenen. Het omgekeerde zal integendeel juist plaats hebben, dat namelijk de Heidenen worden als Israël, want de aan dit volk ingeschapene idee, in welke het verkoren is uit al de volken der aarde, is de idee van het volk Gods, waardoor Israël tevens drager is van de idee der mensheid in 't algemeen. Overeenkomstig de schepping is de idee der mensheid, Godes te zijn (Luk. 3:38). Door wederherstelling krachtens de verlossing, moet zij daardoor tot volkomenheid komen, dat God alles in allen is (1 Kor. 15:28), of dat de mensen Zijne onderdanen zijn, en Hij hun God is (Openb. 21:3). Wanneer nu de verwezenlijking van deze idee van Israël en van de mensheid in 't algemeen, in de volheid der tijden in den éénen mens geschiedt, die, gelijk Hij Israël is, zo ook "de Zoon des mensen," zo verbindt zich Zijne geschiedkundige verschijning aan de ene zijde naar het vlees aan Israël, maar aan de andere zijde naar den geest ontwikkelt zich uit Hem de nieuwe mensheid, die het in geest en waarheid is, het volk van God, dat Israël moet voorafbeelden. De uitstorting van den door Hem Beloofden, van Zijnen Geest toont daarom niet aan, dat Israël tot Heidenen geworden is, al werden hun talen gesproken, maar dat de Heidenen tot Israël zijn geworden (Hand. 2).

Ook Christenen kunnen niet maar eenvoudig weg weer Heidenen worden.

33. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heers HEERE: Mijne koninklijke regering over u kan nooit daardoor worden opgeheven, dat gij die niet meer wilt. Door zulk ene verwerping wordt slechts Mijn onvernietigbaar koningschap genoodzaakt ene verschrikkelijke gedaante aan te nemen. Zo waarachtig als Ik leef, zo Ik niet met ene sterke hand, en uitgestreken arm, en met ene uitgegotene grimmigheid over u zal regeren! zo als Ik eens over Egypte heb geheerst, welks koning zei: Wie is de Heere, dat ik Zijne stem zou gehoorzamen (Ex. 5:2; 6:1 en 6)?

34. Want Ik zal, gelijk Ik eens uwe vaders uit Egypte gevoerd heb, u uit de volken voeren, niet lichamelijk en plaatselijk, maar door geestelijke afzondering uit de gemeenschap met hen, zodat het nimmermeer tot ene ineensmelting met de heidenwereld bij u zal komen, en Ik zal u vergaderen uit de landen, waarin gij ten gevolge Mijner straffen verstrooid zijt; door ene sterke hand en door enen uitgestreken arm, en door ene uitgegotene grimmigheid, zodat gij integendeel tot een op zichzelf bestaand, tot één geheel verbonden volk zijn en blijven moet.

35. Daartoe zal Ik, gelijk Ik eens uwe vaders na den uittocht uit Egypte in de woestijn heb gebracht, u brengen in de woestijn der volken, dat gij, hoewel midden onder de volken levende, toch eenzaam onder hen staat als in ene eenzame, van mensen ontblote woestijn, en Ik zal met u aldaar rechten aangezicht aan aangezicht. Door kastijding en straf, in welke gij Mijne tegenwoordigheid wel zult gevoelen, zal uwe schuld jegens Mij worden geboet.

36. Gelijk als Ik gerecht heb met uwe vaders in de woestijn van Egypteland, als Ik hun Mijne heerlijkheid van den Sinaï af uit het vuur bekend maakte (Deut. 5:4), en zij daardoor zo in angst geraakten, dat zij van hun zonde en doodschuld bewust werden (Ex. 20:18 vv.), also zal Ik met u rechten, dat Gij Mij zult vrezen, spreekt de Heere HEERE.

37. En Ik zal ulieden onder de roede van Mijn opzicht en Mijne heerschappij doen doorgaan, dat gij Mij niet door valse emancipatie of opheffing der u gestelde grenzen zult ontlopen, en Ik zal u brengen onder den band des verbonds, 1) zodat gij van de u opgelegde wet niet kunt loskomen.

1) Dat is: Hij zal hen beproeven en hen beoordelen volgens den inhoud van het verbond, en het onderscheid tussen sommigen en anderen gemaakt door de zegeningen en de vloeken van het verbond. Of het kan betrekking hebben op diegenen onder hen, die zich bekeren en beteren, Hij zal hen brengen onder de roede der verdrukking en hun daardoor wel gedaan hebbende, zal Hij hen wederbrengen onder de banden des Verbonds, zal hun tot een God zijn in het verbond, en hen weer behandelen als erfgenamen der beloften.

38. Daartoe zal Ik door een louteringsproces, waaraan Ik u onderwerp, die rebel zijn en die tegen Mij overtreden, door zich geheel los te maken van de verbondsbetrekking met Mij, uit ulieden uitzuiveren, Ik zal hen uit het land hunner vreemdelingschappen uitvoeren onder de volken, en uit deze in de woestijn der volken (vs. 23 en 35), zonder dat zij daar burgerrecht verkrijgen, hoe gaarne zij ook zouden willen. En zij zullen met degenen, die Mijne genadige bedoelingen verstaan en tot bekering komen, in het landschap Israëls niet wederkomen, 1) en gij zult) wanneer nu het einde van Mijne wegen met u zijn zal, weten, dat Ik de HEERE ben, die even als in genade en barmhartigheid, Zich ook in gerechtigheid en gerichte weet te verheerlijken.

De uitleggers hebben zich het juiste inzicht in den zin dezer eschatologische afdeling gewoonlijk daardoor afgesneden, dat zij vs. 34 of van de terugvoering uit de toenmalige Babylonische ballingschap, of de laatste terugvoering uit de hedendaagse verstrooiing in het heilige land hebben verstaan. Maar noch van die noch van deze terugvoering kan het vers worden verstaan, wanneer men aan de woorden en aan den samenhang recht laat wedervaren.

De terugvoering uit de Babylonische ballingschap was niet ene terugvoering uit de volken en uit de landen, maar uit één volk en één land, zij geschiedde ook niet door Gods toorn en straffenden arm, die zich aan Israël betoonde. Evenzo zal die vergadering uit de volken, welke aan het einde der tegenwoordige verstrooiing moet plaats hebben, wanneer zij zich tot Christus hebben bekeerd, en ten gevolge daarvan weer in hun land worden gebracht, niet een werk zijn van Gods toorn, maar het tegengestelde, de grootste betoning van genade aan Israël. Verder wordt niet slechts gezegd, dat God Israël uit de volken, onder welke het verstrooid is, zal uitleiden, maar tevens ook, waarheen Hij hen zal leiden, namelijk in de woestijn der volken, om daar met hen te rechten en Zijne zaak met hen uit te maken. Dit bij de terugvoering uit de Babylonische ballingschap van de tussen Babel en Palestina liggende woestijn, van de aan de doortocht verbondene bezwaren en Israëls loutering door middel van deze bezwaren te verklaren, geeft slechts een matten zin. Ook kan niet verklaard worden, waarom die woestijn der volken genoemd wordt; bij de laatste verzameling van het tot Christus bekeerde Israël uit zijne tegenwoordige verstrooiing wordt het echter geenszins in de woestijn der volken verplaatst, maar in zijn land gebracht, en de toestand, waarin het daardoor komt, zal geenszins een zodanige zijn, in welken God met Israël van aangezicht tot aangezicht richt en het loutert. Ten laatste moet nog worden opgemerkt, dat vs. 38 veronderstelt, dat de Israëlieten nog niet weer in hun land zijn teruggekeerd, maar nog in het midden der volken leven, en dat eerst in vs. 40 vv. Israëls terugkeren in zijn land wordt aangenomen als hebbende plaats gehad, en zijn vergaderd zijn uit de landen wordt gedacht. Wil men die vergadering en weer terugvoering reeds in vs. 34 denken, dan verscheurt men den gehelen samenhang der profetie, de gehele volgorde der voorzegde gebeurtenissen. Integendeel is naar den klank der woorden en den samenhang het volgende de juiste verklaring der plaats: Israël wil in de heidenvolken opgaan, maar dat zal het nooit (vs. 32). God zal hun in zoverre naar hunnen dwazen waan doen, dat Hij hen onder de volken brengt en verstrooit, (men denke vooral aan die verstrooiing, in welke Israël sedert de 2de verwoesting van Jeruzalem in het jaar 60 leeft). Maar daarbij zal Hij Zijn eigendomsrecht, dat Hij door middel der verkiezing op hen heeft, onder alle omstandigheden door daden van toorn bewijzen en hen bij Zich weten te houden. Hij zal, ook als zij onder de volken verstrooid zijn, met Zijnen straffenden ernst het ten ondergaan onder de volken verhinderen, hen aanstonds uit de volken en alle gezochte en gewenste gemeenschap en vermenging met hen uitvoeren en tot zich vergaderen, zodat de wereld der volken, door welke zij heengaan, voor hen ene woestijn zal zijn, dat zij midden onder de mensen van de mensen afgezonderd en eenzaam als op enen tocht door ene woestijn zullen wezen (vs. 33 en 34). Wanneer God nu in Zijnen toorn Israël in dezen toestand zal hebben verplaatst, dan zal Hij met hen tot hun bekering handelen. Vooreerst zal Hij dan met hen rechten. Gelijk Hij met hen gericht heeft, toen het na zijne uitleiding uit Egypte door de Sinaitische woestijn trok, zo zal Hij met hen rechten, als het op deze voorzegde wijze door de wereld der volken als door de woestijn zal trekken. Deze door Gods toorn teweeggebrachte toestand, waarin zij midden onder de mensen en toch afgezonderd van hen leven, zal dan ook een toestand van straf, een voortgaand voorhouden van hun verkeerdheid zijn (vs. 35 en 36). Het wordt echter verder ook een toestand, die hen dwingt en noodzaakt, zich onder Jehova te buigen. Altijd weer door Gods besturingen van de hen omgevende volken afgescheiden, zullen zij zich aan Jehova moeten houden. Zo zal God hen onder Zijnen heerschersstaf laten intrekken in die woestijn der volken, en zal hen brengen onder de banden des verbonds. De band des verbonds is de wet, en de wet is juist het middel,

waardoor God hen in het midden der volken van de vermenging met de volken terug en bij Zich houdt. Deze wet, door welke zij hadden kunnen leven, moeten zij nu als boei dragen en hare kastijding ondervinden (vs. 37). Maar deze toestand van straf en dwang zal ook de uitwerking hebben, dat die Israël loutert. Aan het einde van den tijd van straf zal het geschieden, dat de goddelozen uit Israël zullen worden afgezonderd, zodat slechts een heilig en rein volk overblijft. Deze goddelozen zullen noch in de landen, waarheen zij verstrooid waren, te huis worden en blijven, noch in het land van Israël komen, maar aan het oordeel en het verderf toevallen. Die zich echter tot bekering laten leiden, zullen gelijk uit de tegenstelling van zelf blijkt, uit de landen, waarin zij verstrooid waren, in het land Israëls komen (vs. 38). Daarmee heeft de profetie Israëls toekomst gebracht tot op het punt, dat nog alleen het einde moet worden beschreven. Om het paraenetische (vermanende) doel van dit woord Gods, geschiedt dit op deze wijze, dat de rede in het volgende 39ste vers wordt afgebroken en zich met de roepstem tot bekering tot de dan levende Israëlieten wendt: "Daar nu het einde komt, zo heeft de beslissing voor u plaats; dient uwe afgoden voortaan gelijk te voren, dient hen nu, en dient hen verder, wanneer gij toch Gods stem niet wilt horen! Maar weet daarbij, dat gij dan ook voortaan Zijnen heiligen naam niet door uwen afgodendienst zult ontheiligen; gij zult dan toch tot diegenen behoren, die om hun weerspanningheid niet uit de landen der verstrooiing in het land van Israël zullen komen, en zult dus gene gelegenheid meer hebben, door uwe afgodendienst Mijnen naam te schandvlekken, want dan zal in Mijn heilig land door de in den tijd van straf bekeerden, en daaruit teruggevoerden alleen heilige en ware godsdienst worden uitgeoefend. " Zo verenigt zich het woord Gods van het verder volgende 40ste vers af met de door vs. 39 afgebrokene beschrijving van het einde, Zij zegt, dat alsdan Israël, uit zijne verstrooiing teruggeleid, in zijn van God den vaderen gegeven land, op den berg Zion Gode zijne onbevleete offers zal brengen ten prijze voor alle volken der wereld, als een nu in zijn geheel door de genade Gods overwonnen heilig volk.

Merk hieraan, alhoewel godvruchtige mensen met de goddelozen in de rampen der wereld mogen delen, zo zullen de goddeloze mensen toch niet delen met de godvruchtigen in het hemelse Kanaän. Maar het zal een deel van het geluk dier wereld uitmaken, dat zij zullen uitgezuiverd zijn van onder hen, het kaf van het koren, de stoppels uit de tarwe.

Wij hebben ook hier weer een vergezicht in den toekomstigen tijd, zowel in dien der N. Bedeling als in dien der eeuwigheid.

De Profeet ziet ten slotte over alle eeuwen heen en kondigt den tijd aan, dat het geestelijk Israël eenmaal van alle zonde bevrijd, verlost van allen, die buiten zijn, in eeuwige heerlijkheid zal delen, en dat daarentegen allen, die niet van Gods volk zijn, voor eeuwig zullen omkomen.

39. Ik weet wel, welk doel Ik met u heb, door welke middelen Ik dat zal bereiken. En gijlieden, o huis Israëls! alsoz zegt de Heere HEERE, ten opzichte van uwe tegenwoordige handelwijze en uwe bedoelingen voor de toekomst (vs. 32): Gaat henen, wat Mij aangaat, dient een ieder zijne dregoden, zo als het hem luste; Ik zal er hem niet in verhinderen, alsof Mijn voornemen daarom te niet ging. Doet het ook hierna, dewijl gijlieden naar Mij niet hoort; doch ontheiligt niet meer Mijnen heiligen naam met uwe giften en met uwe dregoden

1). Ik zal van den tijd af, dat Ik zo u aan uzelf en aan uwen lust heb overgelaten, weten te verhinderen, dat gij door uwe afgoderij nog verder Mijnen heiligen naam daardoor schandvlekt, dat het onder Mijne ogen en op Mijne heilige plaats geschiedt. Integendeel zal daar, nadat de afvalligen en overtreders onder u zijn te niet gedaan (vs. 38) en in het land van Israël alleen de zodanigen zijn gekomen, die geleerd hebben, dat Ik de Heere hen, een geheel nieuwe geest heersen.

1) Beter: Waarlijk zult gij naar Mij horen en Mijnen Heiligen naam niet verder ontheiligen met uwe gift en dregoden. De Heere wil hiermede toch zeggen, dat ten leste door Zijne gerichten het volk, dat overblijft, zich niet meer met de afgoden zal inlaten, maar zich bekeren tot den Heere God, Zijn dienst en Zijn wacht waarnemen.

Feitelijk zegt de Heere, dat wie Hem verlaten wil, Hem geheel moet verlaten, en dat wie tot Hem bekeerd wordt, Hem weer volkomen zal dienen.

40. Want op Mijnen heiligen berg, op den hogen berg Israëls, van welken reeds in Hoofdst. 17:23 sprake was, spreekt de Heere HEERE, daar zal in dien tijd, dien de Ziener in Openb. 14:1 vv. reeds als gekomen zag, Mij het ganse huis Israëlsnaardat het dan volgens de verkiezing der genade bestaat, in het land dienen, zij allen, daar dezulken, die Mij niet willen dienen, niet in het land worden toegelaten; daar zal Ik, terwijl Ik Mijn rijk op nieuw onder hen opricht, welgevallen aan hen nemen, als die onstraffelijk zijn voor Mijnen troon, en daar zal Ik uwe hefofferen eisen en de eerstelingen uwer heffingen met al uwe geheiligde dingen 1), overeenkomstig de gewoonten van Mijn heiligdom, zo als die in Hoofdst. 45 en 46 weer hersteld zijn.

1) Merkt hieraan, het is het ware geluk van een volk, en een vast teken ten goede voor hen, wanneer in hen een heersende neiging is, om God te dienen. Daar God aan de afgodendienaars verboden had, hun giften aan Zijn altaar te brengen, zo zal Hij van deze eisen, dat zij Hem hun offeranden en eerstelingen zullen brengen, en Hij zal dezelve aannemen. Hetgeen Hij niet eist, zal Hij niet aannemen, maar hetgeen met een oog op Zijn gebod gedaan wordt, zal Hem wel behagen.

41. Ik zal een welgevallen aan ulieden nemen om den lieflijken reuk, die gij nu zelf zijt, wanneer Ik u van de volken uitvoeren en u vergaderen zal uit de landen, in welke gij zult verstrooid zijn (Hoofdst. 36:24; 37:12 vv. 21 vv.), en Ik zal in u geheiligd worden (liever Mij in u heiligen Hoofdst. 36:23) voor de ogen der heidenen.

De verdiensten van onzen groten Zaligmaker zijn den Allerhoogste als een lieflijke reuk. Zijne werkzame of lijdelijke gerechtigheid heeft een gelijken geur. Er verspreidde zich een lieflijke reuk van uit Zijn bedrijvig leven, door hetwelk Hij de wet Gods eerde, en ieder voorschrift daarvan deed blinken als een kostbare parel in den reinen stralenkrans van Zijn eigen persoon. Evenzo uit Zijne lijdelijke gehoorzaamheid, toen Hij met zwijgende onderwerping honger en dorst, koude en naaktheid verduurde, in Gethsémané het bloedzweet Hem uitgeperst werd, toen Hij Zijn rug liet geselen en Zijne wang gaf aan hen, die hem sloegen, toen Hij werd gehangen aan het vreselijk kruis, om in onze plaats den vloek Gods te

dragen. Deze beide zijn den Allerhoogsten een lieflijke reuk en om den wille van Zijn leven en sterven, van Zijn plaatsvervangend lijden en Zijne gehoorzaamheid, neemt de Heere, onze God, aan. Welk ene waardij moet Hij bezitten, indien deze onze onwaarde nog te boven moet gaan. Welk een lieflijke geur om onzen onaangename reuk te verdrijven. Welk een reinigende kracht in Zijn bloed, om zonden, als de onze, weg te nemen, en welk een heerlijkheid in Zijne gerechtigheid, om zulk onwaardige schepselen te doen aannemen in den Geliefde! Zie hier gelovige hoe zeker en onveranderlijk onze aanneming moet zijn, daar zij is in Hem! Neem u in acht, nimmer te twifelen aan uwe aanneming in Jezus. Buiten Christus kunt ge niet aangenomen worden; maar indien Zijne verdienste u toegerekend is, kunt gij niet uitgeworpen worden. Niettegenstaande al uwe twijfelingen en vrees en zonden kan des Heeren oog nimmer in toorn op u neerzien; want ofschoon Hij zonde ziet in u zelve, ziet Hij er gene, indien Hij door Christus op u neerziet. In Christus zijt gij altijd aangenomen, altijd gezegend en dierbaar aan des vaders hart. Daarom hef een loflied aan, en als gij heden den lieflijken geur der verdiensten van den Zaligmaker ziet opgaan voor den Goddelijken troon, laat dan de geur uwer lofzangen mede opstijgen ten hemel.

42. En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik u in het landschap Israëls gebracht zal hebben, in het land, waarover Ik Mijne handter eedzwering opgeheven heb, om hetzelve uwen vaders te geven (vs. 6).

43. Daar, in het land, waarin gij dan zult teruggebracht zijn, zult gij dan gedenken aan uwe wegen, en aan al uwe handelingen, waarmee gij gedurende de vorige bezitting u verontreinigd hebt in vele en zware zonden, en gij zult van uzelf ene walging hebben over al uwe boosheden, die gij vroeger gedaan hebt 1), zodat gij in deze uwe vorige gedaante en gesteldheid van uzelf ene walging hebt (Hoofdst. 6:9; 16:61).

1) De afgoderij en zondendienst zou hen tot grote, tot diepe schuld worden voor Gods heilig aangezicht. Zij zouden getroffen door de zichtbare blijken van Gods vergevende zondaarsliefde, zich zelve verfoeien in zak en asse. Niet de straf, niet de wet doet eindelijk een zondaar vallen in de armen Gods, maar het gevoel en het gezicht van de eeuwige liefde Gods.

44. Zo zult gij weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik in uwe wederaanneming en herstelling met u gedaan zal hebben, om Mijns naams wil, niet naar uwe boze wegen, noch naar uwe verdorvene handelingen, waar voor gij verwerping voor altijd hadt verdiend, o huis Israëls! spreekt de Heere HEERE.

Zo openbaart zich de overeenstemming der Goddelijke leidingen in gerechtigheid en in genade, van de eerste verkiezing des volks af en van den eersten tocht door de woestijn naar Kanaän af tot de nieuwe herstelling in het beloofde land, die nog toekomstige is.

Niet altoos wilde de Heere Zijne oordelen en strafgerichten over Zijn volk brengen, maar hen gewis eens uit hun ballingschap bevrijden; hun omzwerven in deze vreemde landen wilde Hij daaraan dienstbaar maken, dat zij geheel en al van de afgoderij gezuiverd werden, als onder de roede, die thans op hen rustte, moesten zij doorgaan, opdat zij bij vernieuwing onder den

band des verbonds komen zouden; dit alles zou ware verootmoediging en wederkering tot God ten gevolge hebben, en hen overtuigend doen inzien, dat het genade alleen is, door welke zij wederom aangenomen en bij vernieuwing begunstigd werden. En is het dan wel nodig, dat wij hier in het brede aanmerken, dat het alzo ook met den weg der bekering eens zondaars gelegen is, dat ook voor ons niet zelden de roede nodig wordt, om tot den rechten weg gedreven te worden, dat ook wij ene walg aan ons zelven moeten hebben, om onzer zonden wil, en dat wij alleen om Zijns naams, om Zijns Zoons wil vergeving en genade vinden kunnen. Dat alles is het, wat de Heere zelf wil bewerken, en hetwelk Hij ons daarom telkens als volstrekt noodzakelijk voorstelt. Zien wij in de uitkomst, dat Israël daarvan veel had na de verlossing uit de ballingschap, maar dat dit inzonderheid bij de ware vromen alzo gevonden werd, dan bidden wij den Heere, dat Hij met Zijnen Geest en genade ook alzo tot ons wil komen en wij Hem in waarheid mogen dienen en in oprechtheid leren aankleven, opdat wij ons zelven en den lande behouden is mogen aanbrengen.

45.

ZWAARD DER CHALDEEN TEGEN DE JODEN EN DE AMMONIETEN.

II. Vs. 45. Hoofdst. 21:32. Het vorige gedeelte kan de voorzegging in de woestijn heten, dit de profetie van het zwaard des Heeren. Van dat schone beeld, waarop Ezechiëls oog zo even had vertoefd, de toekomstige vorming der nieuwe Godsstad, valt Zijn oog weer op de oude, in zonden verharde, onheilige plaats. Daar grijpt hem een sterke ijver aan: door een waren gloed van geestdrift medegesleept, schildert hij in ene bijna dichterlijke rede het nabijzijnd uur der wraak voor den overmaat van gruwelen.

Overal is het streven zichtbaar door de aanschouwelijkheid der schildering ene vergoeding te verkrijgen voor de nog niet aanwezige, maar reeds ontkiemende werkelijkheid, en om door op zulk ene wijze het volk van zijne verkeerde gedachten af te leiden, te bewerken, dat in de plaats van de politiek bekering mocht komen.

Vs. 45-48 : Het gericht als een vuur, dat het bos tegen het zuiden in brand steekt, vs. 49- Hoofdst. 21:7 : het strafgericht als een over Jeruzalem en het land van Israël uitgetogen zwaard. 21:8-17 : het zwaard, scherp en bliksemend, zal alles onbarmhartig ter neer vellen, 21:18-27 : het zwaard des konings van Babel keert zich rechts naar Jeruzalem en maakt aan Juda's rijk een einde; 21:28-32 : daarna zal het zich links wenden en de Ammonieten verdelgen.

45. Verder geschiedde op den vs. 1 genoemden tijd des HEEREN woord ten tweeden male tot mij, zeggende:

46. Mensenkind! zet uw aangezicht naar den weg van het zuiden, en drup {1} tegen het zuiden, laat het bedreigingen regenen (Amos 7:16), en profeteer, om het reeds twee malen u genoemde voorwerp, waartegen zich uw profetisch woord moet richten, nog meer bepaald te noemen, tegen het woud van het veld in het zuiden 1).

{1} "Druppen" is sedert Deut. 32:2 ene zeer dikwijls gebruikte uitdrukking voor profetische reden. Het beeldrijke van de uitdrukking, ontleend aan den regen, aan den dauw, wijst op den oorsprong van Boven, maar ook op de gewenste heilzame werking hoewel de rede niet alleen belofte, maar, zoals hier enkel bedreiging en gericht bevalt. De drup holt ten laatste den steen uit. Zou daardoor tevens het korte, afgebrokene der spreekwijze in ons hoofdstuk aangeduid zijn? .

Het bos van het veld in het zuiden is een beeld van het rijk van Juda. Het woud is een beeld der bevolking, der mensenmassa, de mensen in het bijzonder zijn de bomen; het veld staat hier niet in tegenstelling tot stad of tuin, maar is zoveel als veld en gebied.

Als het land van het zuiden wordt Judea voorgesteld van het standpunt der ballingschap. Het is bij de profeten gewoon om Chaldea, en in 't algemeen de wereldrijken in binnen-Azië het land van het noorden te noemen, waarbij niet zozeer de geografische ligging wordt bedoeld, als de omstandigheid dat de legers dezer rijken van het noorden door Syrië in het land indrongen, en ook de gevangenen naar het noorden werden heengevoerd.

47. En zeg tot het zuiderwoud: Hoor des HEEREN woord: Alzo zegt de Heere HEERE door Zijnen Profeet tot u: Ziet, Ik zal, gelijk u reeds in Jer. 11:16; 17:27 is gedreigd een vuur in u aansteken, hetwelk in u allen groenen boom en allen dorren boom verteren zal. Het zal met geweld woeden, de vlammeende vlam zal niet uitgeblust worden, maar daardoor zullen verbrand worden alle aangezichten van het zuiden tot het noorden toe, het gehele woud in zijne uitgestrektheid van het zuiden naar het noorden. Het vuur zal eerst den naar het zuiden vluchtenden koning aangrijpen en dan zullen degenen, die moeten worden weggevoerd, naar Rama in het noorden worden verzameld (Jer. 39:4 vv. 40:4).

48. En alle vlees zal zien aan de wijze, hoe het vuur ontstaat, en aan de werking die het doet, dat Ik, de HEERE dat aangestoken heb, en daaruit kan men eigenlijk begrijpen: het zal niet uitgeblust worden.

Het vuur past even goed bij het beeld van het bos als voor den toorn van Jehova.

Het groene en dorre hout beelden volgens Hoofdst. 21:3 de rechtvaardigen en de goddelozen af (Luk. 23:31). De Profeet is hier met de uitwendige schildering van het naderend gericht bezig. Van deze zijde bezien treft rechtvaardigen en onrechtvaardigen dezelfde slag-een woord, dat geenszins de andere zijde der beschouwing opheft, volgens welke toch ene grote kloof tussen goed en kwaad ook in betrekking tot het gericht plaats vindt (Hoofdst. 9:4 vv.).

Wanneer twee hetzelfde lijden, is het niet hetzelfde; dengenen, die God lief hebben moeten alle dingen medewerken ten goede.

De aangezichten in vs. 47 stellen hier, gelijk zo dikwijls de personen voor-"dat is de edele stof, die dit vuur moet verteren. En wanneer men nu ziet, dat alle menselijke plannen en hulpmiddelen, ook de meest belovende te niet gaan, zo komt men tot de erkenning, dat men met de persoonlijke almacht en gerechtigheid te doen heeft, tegen wien de strijd een vergeefse

is. " Wat niet dadelijk vergaat, maar tot volmaking voortduurt, het blijvende dus maakt op den tijdelijken mens, die zelf te niet gaat, den indruk van het eeuwige.

De brand zal algemeen zijn, alle rangen en trappen van mensen zullen daardoor verslonden worden, jong en oud, rijk en arm, hoog en laag, zelfs groene bomen, waarop het vuur anders niet licht vat heeft, zullen door dit vuur verslonden worden. Zelfs enige goede mensen zullen in deze rampen ingewikkeld worden, en indien dit geschiedt aan het groene hout wat zal aan het dorre geschieden? De dorre bomen zullen zijn als tondel en zwam, om vuur te vatten in dezen brand.

49. Het woord, mij opgedragen door den Heere, verkondigde ik met het aangezicht naar het zuiden gericht, aan de oudsten van Israël (vs. 1); zij verklaarden toen Mijne gelijkenisrede niet te verstaan. Toen klaagde ik mijne smart, die ik over de hardheid van de harten mijner toehoorders had, den Heere, en ik zei: Ach, Heere HEERE! zij zeggen van mij: Is hij niet een verdichter van gelijkenissen? Wij weten het niet wat hij bedoeld heeft met de woorden, die hij zo even heeft gesproken.

Het raadsel of de gelijkenis is gemakkelijk op te lossen, en de Profeet heeft met zeer scherpzinnige mensen te doen; maar de hoorders willen niet verstaan, omdat de waarheid hun onaangenaam is, en zij trekken zich met ene zekere ironie achter de moeilijkheid van den vorm terug; zij doen alsof zij niets verstonden.

De wereld heeft steeds veel te zeggen tegen predikers, die haar in het geweten tasten; maar wat hun eigenlijk in hun reden tegenstaat, schromen zij te bekennen.

Altijd hebben goddelozen uitvluchten; predikt men door gelijkenissen, dan is het geheel en al duister; predikt men met duidelijke woorden, dan maakt de prediker het al te bevattelijk; hij valt met de deur in huis.

HOOFDSTUK 21.

1. En des HEEREN woord geschiedde tot mij tengevolge mijner klacht. Het droeg mij tegenover de ironische hardhorigheid der toehoorders ene verkondiging op, die in duidelijke woorden hetzelfde zei, wat te voren de rede, in de gelijkenis gehuld, reeds had willen te kennen geven, zeggende:

2. Mensenkind! zet uw aangezicht tegen Jeruzalem, dat in het zuiden voor u ligt, en drup (Hoofdst. 20:46) tegen de heiligdommen of kerken (Hoofdst. 7:24) in het zuiden, en profeteer tegen het land van Israël als het bos in het veld naar het zuiden.

De Profeet verklaart in het volgende de gelijkenis van Hoofdst. 20:46 vv. maar zo dat hij een ander beeld tot verklaring van het eerste gebruikt. Dat vuur is het wrekende zwaard van Jehova, dat zonder verschoning alles wegmaait. (Deut. 32:41 vv.).

Het nieuwe woord Gods beperkt er zich niet toe, den inhoud van het vorige nader te ontvouwen, maar het geeft te gelijk (vs. 6 vv.) den Profeet een teken, dat hij voor zijne hoorders moet volbrengen, en staat met hetgeen tot Hoofdst 23:49 volgt, tot de gehele tot hiertoe aangewezen afdeling onzer groep (Hoofdst. 20:1-48) in zoverre in nauw verband, als daarin ene, door de opheldering, welke de in Hoofdst. 20:49 medegedeelde omstandigheid gaf en door verklaring der afdeling wordt gegeven.

3. En zeg tot het land van Israël, als het bos in het veld naar het zuiden (Hoofdst. 20:46): Alzo zegt de HEERE: Ziet Ik wil aan u; gelijk Ik reeds in Hoofdst. 5:8 gezegd heb! en Ik zal Mijn zwaard, dat Ik in Mijne lankmoedigheid zo lang heb teruggehouden, nu uit zijne schede trekken; en Ik zal daarmee van u uitroeien den rechtvaardige en den goddeloze, in den bij Hoofdst. 3:18 vv. voorgestelden zin.

4. Omdat Ik dan volgens zulk een besluit van u uitroeien zal den rechtvaardige en den goddeloze, daarom zal Mijn zwaard ook inderdaad uit zijne schede uitgaan tegen alle vlees zonder onderscheid, van het zuiden tot het noorden (Hoofdst. 20:47).

5. En alle vlees zal weten, wanneer zo alles wordt weggeruimd en niets verschoond blijft, dat Ik, de HEERE, Mijn zwaard uit zijne schede getrokken heb: het zal niet meer wederkeren, voordat het zijn werk geheel en al heeft gedaan (Hoofdst. 20:48. Jer. 47:6 v.)

De schede, waarin Gods zwaard steekt, is Zijne lankmoedigheid.

Het zwaard is Godes. God is in de zwaarden, hoewel mensen ze voeren. Op de Chaldeënen, die het eerst het zwaard moesten voeren, volgden de zwaarden der Romeinen.

Hoe verschrikkelijk is niet de wrake Gods, wanneer zij in haren ijver over de zondaars ontbrandt! De gehele wereld vreze dezen groten Rechter te vertoornen; want wanneer Hij Zijn zwaard beveelt, dan kan niemand de scherpte daarvan ontkomen. (Ps. 76:8 vv.)

6. Maar gij mensenkind! zucht, en stel daardoor, terwijl gij dat verkondigt, uzelfven tegelijk als voorbeeld, hoe het aan het volk te moede zal zijn, wanneer het aangekondigde wordt vervuld. Zucht voor hun ogen met verbreking der lenden, alsof de lenden door barensweeën werden van een gereten, en met bitterheid 1), of zij daardoor nog mochten bewogen worden.

1) Hij moest alle tekenen van leed en droefheid tonen, diepelijk zuchten en kermen en het gevoel van deze nabij zijnde oordelen moest hen zozeer aandoen, dat het hen deed bukken als iemand, die onder derzelver gewicht ganselijk nedergebogen is. Gods oordelen, wanneer die aan den geest der Profeten werden vertoond, deden hen zeer dikwijls aan met schrikkelijke bekommelingen, voornamelijk wanneer zij hun eigen volk betroffen.

7. En het zal geschieden, dat zij zich in het geheel niet zullen kunnen verklaren, waarom gij alzo doet; als zij dan tot u zeggen zullen: Waarom zucht gij? zo is het dat gij zeggen zult: Om het gerucht van een aanrukkend krijsleger, want het komt; reeds klinkt het in mijne oren als hoorde ik het, en als het gekomen is, alle hart zal a) versmelten, en alle handen zullen b) verslappen, en alle geest zal c) inkrimpen, en alle knieën als water henenvlieten (Hoofdst. 7:17). Dat alles ondervond ik reeds, omdat het mij zo zeker is, als ware het reeds aanwezig. Ziet, het komt, wat dat geschrei aankondigt, en het zal geschieden, spreekt de Heere HEERE.

a) Jer. 49:23. b) Jer. 6:24. c) Ezech. 4:17.

De ziener moet des volks toekomstige smart voorafbeelden. Alle tekenen van de diepste treurigheid moeten in hem voorgesteld worden, zoals die eens bij het volk zullen zijn, tot het verbreken der lenden toe.

De lenden zijn hem als verbroken, wien zwaardere smart alle kracht en sterkte beneemt (Ps. 69:24. Jes. 21:3. Nah. 2:11).

Een prediker, die anderen wil leren en bewegen, moet zelf aandoeningen gevoelen.

Het zuchten der knechten Gods, gelijk over degenen, die hen kunnen horen en niet horen willen, als over hetgeen die zullen krijgen te horen en te zien.

De betekenis van het teken, dat de Profeet moet laten zien, is een dubbele. Het moet den hoorders den ernst van het aangekondigde gericht op het gemoed leggen, en het moet hen doen bedenken, dat hier geen sprake is van een verafzijnden, maar van een nabijzijnden strijd, waarvan de aankondiging reeds nabij is.

8. wederom, en wel in onmiddellijke aansluiting aan het zooeven ontvangen woord, geschiedde die HEEREN woord tot mij, zeggende:

9. Mensenkind! profeteer en zeg, zonder er u aan te storen (Hoofdst. 2:4) of de hoorders het geloven of niet, laat uwe spreuk horen: Alzo zegt de HEERE: Laat dan de profetie zelf volgen, en zeg: Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, gepolijst, blank gemaakt.

De schildering van het zwaard in vs. 9-12 is lyrisch een soort van lied op het zwaard, waarin de vreeslijke verwoesting, die het zwaard des Heeren zal aanrichten, wordt bezongen.

"Gescherpt en geveegd" zijn de eigenschappen van een goed zwaard; de eerste is onmisbaar noodzakelijk de andere meer ontbeerlijk, maar zij verhoogt de schoonheid van het zwaard, en den schrik, dien het teweegbrengt. De gedachte: alles is door God op 't nauwkeurigst voorbereid en ingericht tot volvoering van het vonnis, het zwaard wacht er slechts op, om aan het werktuig der volvoering in de hand te worden gegeven.

10. In twee opzichten zal het iets groots uitrichten: het is gescherpt, opdat het ene slachting slachte, ene algemene, alles vernietigende slachting bewerke; het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe, met vreselijken glans zou schitteren in de ogen van hen, tegen wie het gericht is; of wij dan zullen vrolijk zijn? 1) het is de roede mijns zoons, die alle hout versmaadt 2), die door geen hout, hoe hard ook, met slaan wordt verbroken, en voor wien daarom het zwaard als roede nodig is.

1) Het was in een tijd van grote verharding en onboetvaardigheid in Jeruzalem, dat deze profetie werd uitgesproken. Juist drie jaren voordat de toorn Gods op het hevigst tegen Israël losbarstte. a. Allen waren vrolijk en vleselijk gezind in Jeruzalem. b. De valse profeten voorspelden vrede, en het volk hoorde dit gaarne. c. Slechts het geluid van spel en zang werd in de heilige stad gehoord. Maar te midden van al het gewoel dier uitbundige vreugde, hoorde de eenzame profeet aan de oevers van den Chaboras het rollen van een verwijderden donder. De getrouwe dienstknecht des Heeren zag den Heere Zich als een dapper held tot den strijd toerusten en het blinkend zwaard der wrake in Zijne band, en Hij riep Zijne geruste landgenoten met ene stem als van sterke donderslagen toe: "Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, het is gescherpt opdat het ene slachting slachte, het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe; zullen wij dan vrolijk zijn?" Mijne vrienden! De onbekeerden onder u zijn in denzelfden toestand, waarin Jeruzalem toen verkeerde. Hoevele roepstemmen van den Heere zijn er niet tot u gekomen in de jaren, die nu als morgenwolken zijn voorbijgegaan? Hoe menigmaal zond Hij tot u door de hand Zijner boden Zich haastende om die te zenden? Zijn woord hadt gij in uwe woningen, een zwijgend maar veel vermogend getuige van God. Zijne Voorzienigheid waakte over uwe betrekkingen, in ziekte en nood; in overvloed of gebrek, alles vermaande u om den toekomenden toorn te ontvlieden, alles drong u, u aan den Heere Jezus, den enigen en algenoegzamen Zaligmaker over te geven. Al deze roepstemmen zijn tot u gekomen, en nog zijt gij onbekeerd nog dood, aan dorre doodsbeenderen gelijk, zonder Christus en zonder God in de wereld, en gij zegt tot uwe ziel: "Ziele neem rust, eet, drink, wees vrolijk. Maar ach! mijne vrienden, hoort nog eenmaal mijne woorden, want God wil niet dat enigen verloren gaan. Ik heb een woord van God tot u te spreken: "Het zwaard, het zwaard is gescherpt en ook geveegd, het is gescherpt opdat het ook ene slachting slachte, het is geveegd, opdat het enen glinster hebbe; zullen wij dan vrolijk zijn?" (Mc. CHEINE).

2) De tweede helft van dit vers in verband met den klank der woorden in vs. 13 veroorzaakt den uitleggers veel moeite, daar de uitdrukkingen, die de Profeet gebruikt door hare korthed zeer duister zijn. Deze korthed en stoutheid van uitdrukking, die tot een "spreken in tongen"

wordt (1 Kor. 14), is hier geheel op hare plaats, waar het er meer op aankomt een heilig zwaard en krijgsgezag ter ere der Goddelijke gerechtigheid te zingen, en een verpletterenden indruk op de toehoorders te weeg te brengen, dan door hen in alle bijzondere punten te worden verstaan. Gods woord moet ook zijne raadsels en geheimen hebben, die zowel boven onze gedachten en wegen als ook boven het gewoon grammatisch-historisch begripen der uitleggers verheven zijn. Deze mogen hun kunst beproeven, om steeds nieuwe zijden van Gods woord in 't licht te stellen, er is nog geen reden, om ons volk zijn Statenbijbel te ontnemen. Bij de door dezen gegevene verklaring, die wij in onzen tekst gevolgd zijn, herinneren wij aan de bede van P. Gerhard: "Wreek mijne misslagen met de roede en niet met het zwaard." Die tijd der vaderlijke kastijding was voor Israël voorbij. Terwijl de Profeet zich in dit en de volgende verzen zo hoog verheft, ziet hij niet slechts in den tijd der eerste verwoesting van Jeruzalem, maar verder dan deze in den tijd van het gericht, dat nu nog op Israël sedert de tweede verwoesting drukt.

Wij laten hier een paar voorbeelden van andere verklaringen volgen: "De waarschijnlijke betekenis is deze: gedachtig aan de blijde hope, die het Joodse volk, verleid door de valse profeten, nog op Jeruzalem en Davids koningshuis vestigde, breekt Ezechiël de vreeslijke schildering van Gods wrekend zwaard af met de woorden: of zullen wij vrolijk zijn? ons vertroostende met de woorden: Mijns zoons roede veracht alle hout, " d. i. de koningsscepter (Hoofdst. 19, vgl. Ps. 2:9) van den Zoon Gods (Ps. 2:7) versmaadt iederen anderen koningsscepter. Het koninkrijk van den Zoon Gods is boven alle koninkrijken verheven en versmaadt ook de grootste macht der volkeren." Deze spreuk, waarschijnlijk afkomstig van een vroegeren profeet en van mond tot mond overgeleverd, pasten de goddelozen op koning Zedekia toe als den erfgenaam der beloften David? in Ps. 2 en 110, en dit was even dwaas als misdadig. De spreuk zelf is niettemin juist en waarachtig, wanneer zij op den rechtvaardigen Davids zoon, op den uitverkoren Knecht Gods, op den Heilige Israëls, op den Messias wordt toegepast. Doch dan kan zij niet dienen om den schrik van het wrekend zwaard Gods te verminderen, dat de afvalligen en misdadigers zal verteren.

Het is bijkans onbegrijpelijk, hoe men hierbij heeft kunnen verzuimen op te merken, dat de koninklijke scepters destijds van hout waren, 't geen nochtans duidelijk blijkt uit Hoofdst. 19:11 en dat derhalve de zin is: dat zwaard ontziet zelfs geen scepter! het versmaadt al wat hout is! De uitlegging wordt bevestigd door vs 18.

Die laatste woorden, 't is de roede Mijns Zoons, die alle hout versmaadt, zijn zeer duister. Volgens onze overzetting zou men door Gods toorn, den Messias verstaan kunnen, die, als de Engel van Gods Aangezicht, het zwaard, als ene roede of een scepter, zwaaien zou, om alle hout te versmaden, om den gansen stam van Juda geweldig af te knotten. Anderen begripen het anders. Voor het naast zouden wij denken, dat het Joodse volk Gods Zoon genaamd wordt; zo noemt de Heere zelf het nageslacht van Jakob Zijnen Zoon, Zijnen eerstgeborenen, Exod. 4:22 en dan zal de zin deze zijn: "het zwaard van Nebukadnezar versmaadt de roede, of den scepter Mijns Zoons, gelijk alle hout, het zal geen onderscheid maken tussen koning en onderdanen, het zal den eersten zowel verslaan, als de laatsten.

11. Met de kastijding is het voorbij, en daarvoor is nu het tot hertoe steeds weer terughoudene uitstorten des toorns (Hoofdst. 20:8 v. 13 v. 17, 21 v.) aan de beurt gekomen. En Hij heeft hetzelfde te vegen gegeven aan den wapensmid, opdat men het niet in de schede zou laten blijven, maar het met de hand handelen zou, namelijk hij, dien de Heere tot werktuig ter volvoering Zijner gerichten heeft verordend; dat zwaard is gescherpt, en dat is geveegd, om hetzelfde in de hand des doodslagers Nebuzaradan (2 Kon. 25:8 vv.) te geven.

12. Schreeuw en huil dan, o mensankind daar ook de minste of geringste reden tot vrolijkheid (vs. 10) niet meer aanwezig is, gelijk u in vs. 6 reeds is gezegd, want hetzelfde zwaard, dat den doodslager in de hand gegeven is, zal zijn tegen Mijn volk, het zal zijn tegen al de vorsten van Israël, tegen den koning met zijne vorsten en raadgevers, a) verschrikkingen zullen van wege het zwaard bij Mijn volk zijn (2 Kon. 25:6 vv. 18 vv.); daarom b) klop op de heup, als teken der diepste ontroering (Jer. 31:19).

a) Ezech. 7:27. b) Ezech. 6:11.

13. Als er beproeving was, als de Heere het volk en zijne vorsten met roeden sloeg, wat was het toen, wat heeft het geholpen? zou er dan ook gene versmadende roede zijn? Als de kastijding niet baat, moet het zwaard worden gebruikt, om de misdadigers te verdoen, spreekt de Heere HEERE (Jes. 1:5 en 20. Jer. 5:3 en 14:12).

Hoe kan de Profeet met degenen, die mede in ballingschap leven, vreugde bedrijven als bij het bliksemend zwaard gewaar wordt, dat, wel gescherpt en geveegd, door God in de hand des doodslagers, des Chaldeërs, is gegeven tegen Zijn volk en tegen alle vorsten van Israël? Want vroeger had de Heere Zijn Kind slechts met de roede gekastijd, nu is hout niet meer voldoende. Daarom moet het mensankind Ezechiël schreeuwen en huilen, en in eigen lichaam de hevigste smart tonen. Want de beproeving komt en die door het zwaard geschiedt is niet eens de laatste.

Herder noemt Ezechiël den Aeschylus en Shakespeare der Hebreë; Schiller las het liefst dezen Profeet en wilde zelfs nog Hebreeuws leren, om recht genot van hem te kunnen hebben; en Schlegel beweert, dat de drie grootste dichters waren Homerus, Ezechiël en Goethe.

14. Daarom gij, mensankind! profeteer om de werking van het zwaard, dat nu zal worden gebezigd, in al zijne vreeslijkheid te schilderen, en sla tot uitdrukking der hevige gemoedsbeweging, met welke gij daarbij vervuld zijt (Hoofdst. 6:11. Num. 24:10), hand tegen hand: want deze is de vreeslijke werking, het zwaard zal verdubbeld worden ten derde maal 1), dat het de vorsten even zo goed als het volk, en onder de vorsten ook den koning sla; het is het zwaard dergenen, die verslagen zullen worden, het is een moordzwaard; het is het zwaard der groten, die verslagen zullen worden, dat tot hen in de binnenste kameren indringen zal, zodat hun nergens een toevluchtsoord overblijft (1 Kon. 22:25).

1) Beter: in het drievoudige. De Heere God beveelt hier den Profeet, om de tekenen der grootste ontroering ten uitvoer te brengen, door hand tegen band te slaan, dewijl het zwaard op drievoudige wijze zal verdubbeld worden, d. w. z. dat het zowel den koning als de vorsten

als het volk zal treffen. Geen verschoning zou er meer zijn. De Heere zou op Zijn Rechterstoel zitting nemen, om Zijne oordelen op het gestrengst uit te voeren.

15. Ik, de Heere, heb de punt des zwaards gezet tegen al hun poorten, zodat ieder, die de stad tracht te verlaten, vallen zal, opdat het hart van hen, tegen wie het is uitgetogen, versmelte en de aanstoten vermenigvuldigen; ach! het is toegemaakt, bereid, opdat het glinstere, en daardoor alle harten bevreesd make (vs. 10), het is ingewonden, geslepen, om te slachten 1), zodat de lijken tot bergen zullen worden opgestapeld.

1) God is ernstig in het uitspreken van dit vonnis over hen, en daarom moest de Profeet zich ook ernstig tonen in het verkondigen. Gods zamenslaan der handen, zowel als dat van den Profeet, is ten teken van hevige verontwaardiging over hun goddeloosheid, welke inderdaad zeer verbazend was.

16. Daar Mijn oog nu niet meer zal verschonen zal Ik zeggen: Houd u bijeen, ga uwen weg o zwaard! Keer u rechtsom, schik u, keer u linksom, en houw neer, waarhenen uw aangezicht gesteld is, al wat voor u is.

17. En Ik zelf zal, als het zwaard zo zijn werk doet en het gericht in den wijdsten omvang volvoert, evenals Ik vroeger (vs. 14) geboden heb, de handen zamen te slaan, ook Mijne hand tegen Mijne hand slaan, opdat nu ook aan Mijne grimmigheid worde voldaan (Hoofdst. 5:13), en Ik zal Mijne grimmigheid doen rusten, den gloed Mijns toorns stillen. Ik, de HEERE, heb het gesproken.

Geweldig flikkert het zwaard door de rede van den Profeet. Als had hij zelf het ambt van doodslager overgenomen, zo hartstochtelijk bliksemen zijne woorden. Twee malen, drie malen komt het zwaard; hij noemt het een moordend zwaard, een zwaard van grote slachting, dat ook den koning niet verschoont, en in het binnenste des volks indringt. Zo vreeslijk vlamt de toorn Gods, dat het zwaard, om dien te koelen, zonder verschoning naar alle zijden rechts en links woedt.

Dat de kinderen van Zedekia voor zijne ogen geslacht werden, dat men hem zelve de ogen uitstak en hij te Babel in de gevangenis stierf (Jer. 52:10 v.) is voldoende om aan te tonen, dat ook hij het zwaard ten buit is geworden.

De executie begint daarmee, dat den misdadigers dadelijk het zwaard, het werktuig hunner ter dood bringing, wordt getoond; een geweldige schrik des doods, als verscherping der straf, moet zich eerst van allen meester maken (Luk. 23:30. Openb. 6:15 vv.). Vervolgens zwaait het zwaard naar alle zijden heen en verbreidt rondom zich den dood. Daarbij wordt het verder opgeroepen, om moedig zijne hem opgedragene plichten na te komen. Tevens wordt te kennen gegeven, welk aandeel de Heere zelf aan de strafgerichten over Israël neemt. Alleen in den Naam Gods had de Profeet in vs. 14 met het zamenslaan zijner handen gehandeld. Ene hogere hand is dus hier zelf in het spel, de Heere leidt en beschouwt het geheel, opdat Zijne gerechtigheid worde volvoerd.

God heeft wel geen welgevallen in het verderf der goddelozen, toch is Hem de volvoering Zijner gerichten aangenaam, opdat Zijn allerheiligste naam niet worde ontheiligd, hetgeen geschieden zou, als de boosheid altijd ongestraft bleef (Ps. 46:11).

18. Wederom geschiedde des HEEREN woord tot mij, om aan het gezegde in vs. 16 : keer u rechts om, keer u linksom, nog ene nadere betekenis te geven, zeggende, openlijk verkondigende, wie degene was, die het zwaard zou nemen (vs. 11).

19. Gij nu, mensenkind, stel u met de schrijfstift op enen steen (Hoofdst. 4:1) van leem, twee wegen voor, waardoor het zwaard des konings van Babel komt: uit één land zullen zij beiden voortkomen, daar achter het punt, wanneer beide wegen scheiden er een gemeenschappelijke lijn naar hetzelfde land, naar Babel gaat; en kies op de schets, die gij gemaakt hebt, ééne zijde, kies ze aan het hoofd van den weg der stad, liever teken ene hand, teken ze aan den ingang van elken weg naar ene stad, plaats, waar de wegen scheiden een wegwijzer, naar de ene en de andere stad wijzende.

20. Gij zult éénen weg voorstellen ter linkerzijde, waardoor het zwaard inkomen zal tegen Rabba, de hoofdstad der kinderen Ammons (Num. 21:30), en den anderen rechts of tegen Juda, tot de vaste stad Jeruzalem, zodat deze steden voor hem, wien het zwaard in de hand is gegeven, op gelijke wijze toegankelijk zijn, de ene even goed als de andere.

21. En nu zal ook zodra de drager van het zwaard aan de wegscheiding is gekomen dadelijk beslist worden, tot welke stad hij zich eerst zal wenden; want de koning van Babel zal aan de wegscheiding staan, aan het hoofd van de twee wegen, aan het aanvangspunt van de beide links en rechts uit elkaar lopende wegen, om volgens de bij zijn volk gewone gebruiken waarzegging te gebruiken, welke richting hij volgens den wil zijner afgoden moet inslaan; hij zal zijne pijlen slijpen, de pijlen bereiden; hij zal de terafim vragen, (Gen. 31:19); hij zal de lever der geslachte offerdieren bezien.

22. De waarzegging zal bij alle drie wijzen eenstemmig aan zijne rechterhand zijn op Jeruzalem, want Ik de Heere sta met Mijn raadsbesluit achter deze heidense orakels en bestuur de beslissing volgens Mijnen heiligen wil. De waarzegging geeft raad, om hoofdmannen {1} te stellen, om den mond, een bres te openen in het doodslaan, ten einde te kunnen doden (anders om den mond te openen tot luid geschreeuw), om de stem op te heffen met gejuich om de zaak, waarom het te doen is nog eens van ene andere zijde aan te wijzen, stormrammen te stellen tegen de poortender stad, om sterkten op te werpen, om bolwerken rondom te bouwen²) (Hoofdst. 4:2; 17:17).

{1} In het Hebr. Karim. Beter: stormrammen. De koning van Babel wordt hier voorgesteld als zijne waartekenen raadplegende. En die tekenen wijzen uit, dat hij Jeruzalem moet gaan belegeren. Ook hier wordt dus geleerd, dat er niets gaat buiten Gods bestel, dat God ook de leugentekenen op zich zelf wil gebruiken en gebruikt om zijn doelwit te bereiken. Gelijk de Heere de leugen-profeten gebruikt om Achab te doen omkomen in den strijd tegen de Syriërs, zo gebruikt de Heere ook de waartekenen der Heidenen, om den koning van Babel te doen besluiten tegen Jeruzalem op te trekken.

2) Het eerste woord Gods (vs. 1-7) had getoond, dat met den bosbrand (Hoofdst. 20:45 vv.) een zwaard, een krijg bedoeld was, welke spoedig over het land van Israël zou komen; het tweede (vs. 8-17) had aangewezen, welk verderf dit zwaard over stad en land van Israël brengen zou, als het kwam; het derde (vs. 18-32) toont nu aan, dat en hoe dit zwaard over stad en land komen zal, niet, al heeft het daarvan ook den schijn, naar de Ammonieten zich zal wenden, maar zeker eerst Jeruzalem en daarna eerst Ammon treffen zal.

De geschiedkundige veronderstelling is, dat Ammon niet minder dan Juda den toorn des konings de Chaldeënen zich heeft op den hals gehaald (2 Kon. 24:20); het behoorde met Juda tot dezelfde Chaldeeuwse coalitie, en dat het niet minder dan Juda de wraak des konings van Babel had te verwachten, stond van den beginne af vast. Het lag aanmerkelijk nader aan Chaldea dan Jeruzalem; die menselijke waarschijnlijkheid was dus, dat het gericht daar zijn aanvang zou nemen, de Profeet weet echter tengevolge van Goddelijke openbaring het tegendeel.

Deze verkondiging wordt door een teken aanschouwelijk gemaakt. De Profeet moet twee wegen maken d. i. op harde stof, misschien een steen, ene tekening ontwerpen, welke éénen weg voorstelt, die van één land d. i. Babel, uitgaat, en op zekere plaats zich in twee wegen verdeelt, van welke de ene naar Rabba Ammons, de hoofdstad van het rijk der Ammonieten, de andere naar Juda en Jeruzalem leidt. De wegen moet hij tekenen voor het komen van het zwaard des konings van Babel, aan de wegscheiding moet hij ene hand, een wijzer in den vorm van ene hand graveren, welke naar beide steden wijst. Wij zien den koning van Babel aan de wegscheiding staan, onbesloten waarheen hij zal trekken; hij zoekt raad bij de meest verschillende kunsten der waarzegging, en bedient zich van het lot; daar trekt hij het lot naar Jeruzalem, om het te belegeren.

Drieërlei manier, waarop destijds de Chaldeënen het lot poogden te doorgronden, om van te koren den uitslag hunner ondernemingen te kennen. 1. het lot, en wel hier, door pijlen; op ene van deze werd de naam Jeruzalem, op de andere Rabba-Ammons geschreven (of wel een teken, daarop gesteld in plaats van den naam). De pijlen werden in een koker gestoken, omgeschud, en den een pijl er uitgetrokken. Dit is de loting door pijlen, die zeer algemeen in gebruik moet zijn geweest, omdat zij, wat de hoofdzaak betreft, zowel bij de Arabieren tot op Mohammed, als bij de Grieken voorkomt. 2. Het raadplegen der amuletten, die bescherm-goden der huisgezinnen (de terafim) voorstelden; hoe dit geschiedde weten wij niet. 3. Het bezien van den lever der geslachte offerdieren, om daaruit naar zekere kentekenen het gelukken of mislukken ener onderneming af te leiden, bij de Grieken en vooral in het heidense Rome een zeer gebruikelijk middel der waarzeggerij.

Hij raadpleegt het gewijde lot, 't welk geschiedde door middel van pijlen of staven, op welke de verschillende ringen geschreven stonden, tussen welke men de keus aan de Godsspraak wilde overlaten. Na alvorens de afgoden verzoend, en de lever der geslachte dieren bezien te hebben, om te weten of het een gunstige dag was ter loting, schudde men de bus, waarin de pijlen waren, en trok er één uit, die de keus bepaalde. Deze bijgelovige gebruiken worden hier beschreven.

Luther heeft gedacht aan een schieten met pijlen (1 Sam. 20:20 vv.) en merkt in de kanttekening op: men gaf acht waar de pijl ziel. Bij het bezien van den lever zag men op de kleur en den toestand, of de lezer groot was, de lappen naar binnen gebogen en, in bedenkelijke gevallen of zij droog, defekt, vol zweren enz. was. Alle drie soorten van waarzegging stemmen in hun beslissing overeen, zodat de koning in geen twijfel meer kan zijn, waarheen hij zich 't eerst moet wenden. Ook enen Faraö en Nebukadnezar geeft God openbaring door dromen (Gen. 41 en Dan. 2), ja Hij laat zelfs den laatsten door de middelen der heidense waarzegkunst Zijnen wil bekend maken, Hij, die alles met Zijnen Geest doordringt, zodat ieder woord der menselijke tong voor Hem is (Ps. 139:4 en 7) kan enen Bileam dwingen woorden van zegen te spreken (Num. 22:35), en de reden van enen Kajafas besturen, dat deze zonder te weten wat hij zegt, ene heilswaarheid verkondigt (Joh. 11:49 vv.). Er is ene Goddelijke inwerking op den mens, waardoor deze of moet spreken wat hij niet wil, of naar vrijen wil iets spreekt, waaraan ene door hem zelfden niet gewilde of gekende Goddelijke betekenis wordt gegeven, en zo is er ook een Goddelijk inwerken op de heidense waarzegging, dat zij eveneens een middel tot volvoering van den Goddelijken wil worde (Esth. 3:7). Mocht men het aanstotelijk vinden, dat God ook ene dwaling voor Zijne bedoelingen gebruikte, alsof Hij daardoor wat vals is bevestigde, zo zou men den gehelen draad der wereldgeschiedenis moeten verscheuren, in welke ontwikkeling het ware en valse, het goede en kwade zo samenhangt, dat dikwijls, het laatste tot ene brug voor het eerste moet dienen.

Ook over het heidense, zondige bijgeloof voerde Gods Voorzienigheid het bestuur en dreef daarmee Nebukadnezar tot belegering van Jeruzalem. Daaruit volgt echter niet, dat mensen, wien God op andere wijze Zijnen wil bekend maakt, Zich van zulke middelen zouden mogen bedienen en het hun daarbij naar Gods welgevallen zou gelukken.

23. Dit, wat gij verkondigt hebt omtrent het welgelukken van de onderneming van Babels koning, zal hun, tegen wie de krijgstoet Zich in de eerste plaats richt, den mannen van Juda en Jeruzalem, in hun ogen als een ijdel, een vals waarzeggen zijn, omdat zij menen, dat de heiligste eden Gods hun ter zijde staan. Zij denken, dat de Heere in ieder geval voor hen zal strijden en in grote wonderen Zich aan Zijn volk zal verheerlijken en hun valse profeten versterken hen in hunnen waan. Er zijn ook redenen om te vertrouwen, daar zij met eden beëdigd zijn onder hen, daar de Egyptenaren en andere omliggende volken zich met eden tot hulp hebben verbonden; maar hij, Nebukadnezar, zal der ongerechtigheid gedenken, dat zij een eed van trouw aan hem hebben verbroken en daardoor alle beloften Gods, die zij zeker voor zich hadden, hebben verzondigd en van zijne zijde zal hij voortgaan, opdat zij gegrepen worden en hun stad worde verwoest.

In het Hebreeuws klinken deze woorden weer evenals in vv. 10 en 13 zeer kort en duister; zij worden daarom door de uitleggers zeer verschillend verklaard. Ene andere dan wij gaven naar onze Staten-overzetter, geeft Dächsel, die het "met eden beëdigd zijn onder hen" uitlegt, als zwoer hun de koning, dat hij een woord Gods had, en vermaande hij hen, dat zij zouden ophouden zich te verzetten tegen God, die met hem was, terwijl zij, gelijk eens Josia (2 Kron. 35:20 vv.) de woorden des konings niet zouden gehoorzamen. "De Joden zullen de waarheid, die den koning van Babel is geworden, voor bedrog houden; zij zullen menen, dat het hun

nooit zou kunnen zijn toegelegd, om Jeruzalem te veroveren, maar hij, denkende aan de misdaad van de verbreking des eeds, brengt tevens de misdaad van het verbreken van den eed aan den Heere gegeven in herinnering, en heeft als werktuig ter wrake daarover de zekerheid voor zich, dat hij ze zal winnen en voor den tegen hem misdreven eedbreuk in sterke mate zal straffen. Nog moet ene verdere gedachte, die in het woord "waarzeggen" ligt, worden opgemerkt, daar het terug ziet op de waarzegging in vv. 22. De bedreiging, reeds dikwijls uit den mond der Profeten Gods gehoord omtrent den gehelen ondergang van Jeruzalem, hebben zij altijd maar als ene bedrieglijke, heidense waarzegging behandeld. Daarom zal nu die, welke zeker in de eerste plaats ene zodanige was, zal dat den koning van Babel ten dele geworden orakel, hetwelk hem naar Jeruzalem wijst, tot ene volle profetische waarheid worden. Onder andere omstandigheden zouden zij volkomen recht hebben, om zulk waarzeggen voor vals te houden, daar zij echter de Goddelijke voorzegging steeds voor vals hebben gehouden, en zich niet tot bekering hebben laten dringen, zal het valse nu toch het juiste zijn. Door deze gedachte wordt ook de diepe betekenis van het gezegde in vs. 21 vv. ons geheel duidelijk. "

Door anderen wordt het weer verklaard, dat de Joden, die van Zedekia's, opstand niets wisten, deze niet konden geloven, dat zij met ede aan Nebukadnezar verbonden waren, en dus ook den ondergang van Jeruzalem onmogelijk achtten.

24. Daarom, dewijl dat heenwijzen naar Jeruzalem (vs. 22) niet ene waarzegging maar ene voorzegging is, zegt de Heere HEERE alzo: Omdat gijlieden inderdaad uwer ongerechtigheid doet gedenken, doordien uwe overtredingen zo geheel en al ontdekt worden, zodat uwe zonden gezien worden in al uwe handelingen, en zelfs een heiden als de koning van Babel, ze u kan aanwijzen in den tegen hem misdreven eedbreuk (Hoofdst. 17:11 vv.); omdat uwer gedacht wordt, zult gij met de hand gegrepen worden, zult gij door beulshanden, als lage misdadigers omkomen.

26. Alzo zegt de Heere HEERE, tot u als vertegenwoordiger des gehelen volks: Doe dien hogepriesterlijken hoed (Ex. 28:37) weg, en hef die kroon af, om ze terzijde te leggen; deze zal dezelfde niet wezen 1), zij zullen niet meer zijn wat zij waren. Het Aäronietische priesterschap en het Davidische koningschap eindigen nu voor Israëel. Wat tot hertoe het lichtpunt der Theokratie was, is vergaan. Ik zal, als het oordeel (Jes. 2:12 vv. en 10:23 v.) tot volvoering komt, verhogen dien, die nederig is, en veranderen dien, die hoog is, gelijk in Hoofdst. 17:22 vv. is gezegd.

1) De priesterlijke hoed en de koninklijke kroon zijn de tekenen van de Hogepriesterlijke en koninklijke waardigheid. Wanneer derhalve de Heere hier zegt, dat de hoed en de kroon zullen weggenomen worden, dan spreekt de Heere daarmee het oordeel uit over de Theokratie. Dan kondigt de Heere daarmee aan, dat het rijk van Juda volkomen zal verwoest worden en dat er een tijd in Babel zal aanbreken, dat het volk zal zijn zonder Priester en zonder koning en zonder altaar en zonder heoffer.

Maar ook dat van nu af aan de tijd zal komen, dat noch de ark des verbonds, noch de Urim en Tummim meer in het bezit zullen zijn van het volk.

27. Ik zal die kroon van Israëls vorst omgekeerd, omgekeerd, omgekeerd stellen, aan drie koningen na elkaar, Jojakim, Jojachin en Zedekia zal die worden ontnomen en voor alle volgende verloren zijn; ja zij zal niet zijn, totdat hij kome, die volgens de profetie (Gen. 49:10) daartoe recht heeft, of, aan wien het recht is en dien Ik dat geven zal (Ps. 72:1 vv.)

Men mag den in vs. 25 aangesproken koning niet als persoon van zijne plaats nemen, die hij als theokratisch koning innam, of toch moest innemen, om te kunnen zeggen, dat de opheffing van het priesterschap, welke hem in vs. 26 wordt aangekondigd, hem niet aanging. Het priesterschap was een grondzuil der theokratie, met welker ter zijdestelling de staat Gods en dus ook het koningschap moest te niet gaan, daarom wordt de afschaffing van het priesterschap eerst vermeld. De woorden van vs. 26 bevatten dus het doodvonnis over de theokratie, waarvan het Aäronietische priesterschap en het Davidische koningschap de fondamenteen uitmaakten. Zij kondigden ook niet ene tijdelijke, maar ene gehele opheffing van beide ambten en waardigheden aan, en zijn met de verwoesting van het rijk van Juda door den koning van Babel tot vervulling gekomen. Het aardse koningschap van Davids huis werd na de ballingschap niet weer hersteld, en het hogepriesterschap na de ballingschap was even als de naëxilische tempel slechts ene schaduw van de heerlijkheid en het wezen van het Aäronietische hogepriesterschap. Even als aan den tempel van Zerubbabel de arke des verbonds met de Schechina, de Goddelijke tegenwoordigheid ontbrak, zo ontbraken aan het hogepriesterschap het licht en recht (Exod. 28:30. 2 Kon. 25:17 en Ezra 6:15), waardoor de hogepriester werkelijk als Middelaar tussen den Heere en het volk kon staan.

Even als vóór de ballingen het hogepriesterschap geheel rustte en na de ballingschap slecht ene schaduw daarvan voor een tijd werd opgericht, zo kan dit voor de profetie gene verdere betekenis hebben. Deze ziet in het terugtreden en de verandering der oude Goddelijke regeling reeds datgene, wat naar Zijn wezen zich daarin openbaarde, de opheffing zelf. voor deze duurt de ballingschap voort, hoewel ook uitwendig de ellende daarvan is verminderd, voor deze zijn ballingschap en verschijning van den Messias nauw aan elkaar verbonden zaken. Wanneer vervolgens (vs. 27) de Profeet op Gen. 49:10 terug ziet, omschrijft hij het sjiloh ("rust" of "rustgever") door asjer lohammischpat (aan wien het recht is): recht en vrede, genot des vredes, zo als het Juda na zijnen strijd is geprofeteerd, zijn verwante begrippen. Zonder herstelling van het recht, zonder grondige en volkomene handhaving daarvan is er volgens echt theokratische opvatting geen ware vrede. Zo wordt dan in Gen. 49 de werking, bij Ezechiël de werkende oorzaak genoemd, en terwijl de Profeet het sjiloh niet in den abstrakten zin "rust", maar in den concreten "rustgever" neemt, zet hij met alle recht in de plaats van degene, die den vrede geeft, dien, die het recht brengt, en daardoor, aan den toestand van verwarring en oplossing een einde makende, harmonie en vrede aanbrengt. Uit de toespeling is ene zo wel bekende, veel gebruikte voorzegging is ook de korthed der uitspraak te verklaren. Deze vormt een zeer energisch slot en rustpunt voor de profetische rede. Gelijk den aartsvader in de verte een licht is opgegaan en hij den glans daarvan over het duistere der eeuwen ziet verbreiden, zo flikkert ook bij den Profeet die zelfde straal van heerlijke verwachting door den duisteren nacht van verwarring en van nameloze ellende, van welke hij zich omgeven ziet.

28. En gij, mensenkind, profeteer! ook tegen Rabba Ammons (vs. 20), van hetwelk het volgens vs. 21 v. zou kunnen schijnen, als zou het ongestraft blijven, en zeg: Alzo zegt de Heere HEERE van de kinderen Ammons en van hun smading, waarmee zij Juda en Jeruzalem bij hunnen ondergang overladen en het vol leedvermaak hopen (Hoofdst. 25:3 en 6. Zef. 2:8); zo zeg, nadat gij hun in het algemeen hun lot hebt bekend gemaakt, tot nadere omschrijving: het zwaard, het zwaard is uitgetrokken tegen hen, het is ter slachting geveegd, gescherpt, om te verdoen en om te glinsteren(vs. 9 v.).

29. Terwijl zij u, o Ammon! ijdelheid zien, terwijl zij u leugen voorzeggen, terwijl gij de voorzegging, den koning van Babel ten deel geworden (vs. 22), voor een vrijbrief houdt, die straffeloosheid verzekert, en nu zonder vrees smaadt en hoon tegen Juda hebt, en zo de mate uwer zonden vol maakt, terwijl zij u alzo bedriegen, om u op de halzen te stellen dergenen, die van de goddelozen verslagen zijn, om u toe te voegen tot de onthalsden, als wier hoofd en vertegenwoordiger de vorst in Israël (vs. 25) geroemd werd en welker dag gekomen was ten tijde der uiterste ongerechtigheid.

Ammon had in dien tijd niet minder dan Juda zich den toorn der Chaldeënen op den hals gehaald; maar ook voor God was, niet minder dan die van Juda, Ammons misdaad tot het uiterste gekomen. Beide waren op gelijke wijze gebleken zondaars te zijn en misdadige opstandelingen tegen God. Bij Juda openbaart zich dit daarin, dat zelfs de koning der Chaldeënen reden heeft, om aan misdaad van hen te denken, en reden heeft tot de zekere verwachting, dat hij zal overwinnen (vs. 23). Bij Ammon daarboven blijkt de volle maat zijner vijandschap tegen God daardoor, dat Juda, hetwelk eerst wordt gestraft, een voorwerp wordt van hoon en misdadig leedvermaak. Beide verachten ook op gelijke wijze het dreigend gericht en houden Gods hand, die reeds is uitgestrekt, voor enkel misleiding en als nietswaardig. Juda doet dit door het orakel, dat den koning der Chaldeënen ten deel geworden is, voor niets den heidense waarzeggerij te houden, en de stem Gods daarin niet te vernemen; Ammon daarentegen doet dit door hetzelfde orakel, dat als heidense ceremonie zonder enige Goddelijke waarheid kon zijn, voor een Goddelijk woord aan te zien. Beide halen zich dan nu ook door hun verblinding en de uit die verblinding voortkomende verstokking, den ondergang op den hals. Juda, dat de Goddelijke profetie als waarzeggerij bestempelt, is doof voor alle profetische vermaning, die vrijwillige onderwerping eist onder den koning van Babel, die de stad belegert, en Ammon, die de heidense waarzegging voor profetie houdt, is blind voor den profetischen vinger, welke in Juda's ondergang zich dreigend tegen hen verheft, het hoont Juda en Jeruzalem, nadat het dit eerst heeft verleid en vervolgens trouweloos in den steek heeft gelaten (Klaagl. 1:2). De Heere heeft echter daarom Ammons misdaad niet vergeten, al heeft Hij volgens vs. 22 de zaak ook zo bestuurd, dat het gericht aanvangt met Zijn huis (1 Petr. 4:17). Reeds in vs. 19-21 stond de zaak zo, dat beide rijken, Ammon zowel als Juda, even schuldig en evenzeer aan de hand des doodslagers overgegeven schenen; het was alleen de vraag, wie van beiden het eerst aan de beurt zou komen. Is nu Juda volgens Goddelijk raadsbesluit het eerst aan de beurt gekomen, dan heeft Ammon, in hetgeen aan Juda geschied is, alleen een feitelijk voorbeeld van hetgeen het op dezelfde wijze zal ondervinden. Maar-zo leert het volgende-juist het einde, dat voor beide rijken komt, wijst ook het grote keerpunt voor beide aan, die tot hiertoe geheel gelijk stonden. "De theokratie wordt ten zwaarde overgegeven, van haar priester- en koningschap beroofd, maar de oude beloften gaan daarom

niet te niet, op den weg van vreselijken smaad en ontzettende ellende gaat Juda het doel van zijne grootheid en heerlijkheid tegemoet (vs. 25-27); daarentegen vormt het einde van Ammon een sterk contrast; het gaat te niet; zijn einde is een einde met verschrikking, waaruit niets nieuws voortkomt (vs. 30-32).

30. Keer uw zwaard, al mocht het reeds zijn uitgetogen (vs. 28), weer in zijne schede, dat de koning van Babel, nadat hij aan Juda en Jeruzalem het werk van enen doodslager verricht heeft, zich van daar niet aanstonds wende tegen u, o Ammon; in de plaats, waar gij geschapen zijt, in het land uwer woningen zal Ik u richten, wanneer de tijd uwer bezoeking gekomen is.

31. En Ik zal over u Mijne gramschap uitgieten; Ik zal tegen u door het vuur Mijner verbolgenheid blazen, dat het in heldere vlammen brande; en Ik zal u overgeven in de hand van brandende mensen, smeders des verderfs ¹⁾, zodat gij met de tijdelijke verschoning (vs. 30) niets wint, maar nog veel wreder verderf u in de plaats der tegenwoordige Chaldeënen treffen zal.

1) De verwoesting zal komen van Gods toorn, die gevoelig is voor de onwaardigheden en verongelijkingen, Zijn volk aangedaan, als aan Hem zelve aangedaan. De minste druppel van Gods ongenoegen en toorn zal ontroering en angst genoeg baren voor de ziel van een mens, die kwaad doet; wat zou dan een volle stroom van dit ongenoegen en toorn doen? Merk hier aan, goddeloze mensen maken zich zelf brandstoffen voor het vuur van Gods toorn. Zij worden daardoor verteerd en het wordt door hen ontvlamd.

HOOFDSTUK 22.

DE ZONDEN DER JODEN ENE OORZAAK VAN HUN BALLINGSCHAP EN VAN ANDERE STRAFFEN.

III. Vs. 1-31. Aan de aankondiging van het oordeel over Juda en Jeruzalem sluit zich nu hier een voorstelling van de zonden, welke dit gericht te weeg brengen. Er komen drie woorden Gods tot den Profeet: 1) Jeruzalems bloedschuld en afgodendienst doet de dagen komen, dat de stad tot een spot en hoon onder de heidenen in alle landen wordt. Zij heeft alle plichten omtrent God en mensen overtreden, alle mogelijke normen heeft de zonde bij haar aangenomen (vs. 1-16) 2) Het huis Israëls is aan ene grote massa onedel metaal gelijk, dat, oorspronkelijk goed en zuiver zilver, tot schuim is geworden! het moet in den smeltkroes worden gebracht, en hoe meer nu het schuim is, hoe moeilijker het is, de weinige betere bestanddelen van de massa af te scheiden, des te sterker moet de gloed van den oven zijn. Daarvoor zal dan ook worden gezorgd, en zo zal voor de bewoners van Jeruzalem bij de belegering en de verovering der stad een sterk vuur worden gestookt, zodat de harde massa tot vloeibaarheid worden moet (vs. 17-22) 3). Deze handelwijze is volkomen gerechtvaardigd, want om nogmaals op Israëls zonde te komen, zo is het een land, dat niet meer te reinigen is, een land, dat onder den toorn ligt, waarop het niet meer zal regenen. Profeten, priesters, vorsten, volk, hebben ieder op zijne wijze en in de sterkste mate zich schuldig gemaakt, daarom moet de toorn in volle mate zich uitstorten, en het vuur een einde daaraan maken (vs. 23-31).

1. Verder geschiedde des HEEREN woord tot mij zeggende:

2. Gij nu, mensenkind! zoudt gij, gelijk Ik dit reeds in Hoofdst. 20:4 bij u heb verondersteld, der bloedstad recht geven, rechten; zoudt gij ze recht geven, rechten? Ja, maak haar bekend al hare gruwelen.

1) In deze verzen en de volgende wordt de Profeet door een last van den Hemel tot rechter in de vierschaar gesteld en Jeruzalem wordt genoodzaakt hare hand op te heffen, als een gevangene voor de balie; en indien Profeten gesteld werden over andere volken, veel meer dan over Gods eigen volk. Deze Profeet wordt gemachtigd om de bloedige stad te veroordelen; de stad des bloeds, Jeruzalem wordt zo genoemd, niet alleen omdat zij schuldig was aan deze bijzondere zonde van bloedvergieten, maar ook omdat hare misdaden in het algemeen waren bloedige misdaden, zodanige als haar besmetten in haar bloed, en om welke zij verdiende, dat haar bloed te drinken werd gegeven. Nu is het werk van een rechter haar te overtuigen van hare misdaden, en dan wegens dezelve vonnis over haar te vellen.

Het is beter te vertalen rechten, dan recht geven. De Profeet wordt geroepen om Jeruzalem hare zonden en misdaden, hare bloedschulden voor ogen te stellen, opdat daardoor God gerechtvaardigd werd in Zijne oordelen, die Hij over haar zenden zal.

3. En zeg: Alzo zegt de Heere HEERE: O stad, die in haar midden bloed vergiet, opdat haar tijd kome dat het oordeel over haar zij, endie drekgoden tegen zich zelf maakt, om zich te verontreinigen!

4. Door uw bloed, dat gij a) vergoten hebt, zijt gij schuldig geworden, en met uwe drekgoden, die gij gemaakt hebt, hebt gij u b) verontreinigd, en hebt uwe dagen, de dagen uwer bezoeking, doen naderen, en zijt tot uwe jaren van rechtvaardige straf gekomen! Daarom, dewijl het nu werkelijk tot bezoeking en straf komt, heb Ik u den Heidenen overgegeven tot enen smaad, en allen landen tot enen spot (Hoofdst. 5:14 v.).

a) 2 Kon. 21:16. b) Ezech. 20:30 vv.

5. Die nabij en verre van u zijn, zullen u bespotten, gijdie den naam van heilige stad hebt verbeurd en nu een onreine van naamzijt, en onder den vloek van woeste en buitengewone toestanden, die u om uwe gruwelen treffen, vol van onrust zijt!

In de hoge vlucht der geestdrift heeft de Profeet in het vorig hoofdstuk de grootheid der Goddelijke straf beschreven, en daarmee het onderwerp, waarvan hij in Hoofdst. 20 was uitgegaan, enigszins uit het oog verloren: de ontdekking en voorstelling der zonde en der schuld des volks. Dit thema neemt hij dan hier weer op.

Het eerste gedeelte van dit woord Gods (vs. 1-5) bevat de hoofdaanklacht over bloedvergieten en afgodendienst! de tweede afdeling (vs. 6-16) geeft de nadere blootlegging van de zonde des volks en van zijne oversten met korte bedreiging van straf.

6. Ziet, de vorsten Israëls, de koningen van Jeruzalem, zijn in u geweest, een ieder onder hen naar zijne kracht zoekt zijne grootheid en sterkte daarin, om bloed te vergieten.

8. O stad, waarin Mijn heiligdom staat opgericht Mijne heilige dingen hebt gij veracht, En Mijne Sabbatten hebt gij ontheiligt (Hoofdst. 20:24).

9. Achterklappers, mensen die valse getuigenis gaven, zijn in u geweest om bloed te vergieten (Lev. 19:16. Jer. 6:28; 9:3), en in u hebben zij op de bergen, de hoogten waar men valse goden dient en ter hunner ere offermaaltijden houdt, gegeten (Hoofdst. 20:28 v.); zij hebben schandelijkheid in het midden van u gedaan (Hoofdst. 16:27).

11. Daartoe heeft de een gruwel (Jer. 5:8)gedaan met zijns naasten huisvrouw, en een ander heeft zijns zoons vrouw met schandelijkheid verontreinigd; nog een ander heeft in u zijne zuster, zijns vaders dochter verkracht 1), hoewel dat alles hun als ene gruweldaad is voorgehouden en met den dood des verbrandens is bedreigd (Lev. 18:9, 11, 15 en 20:14 11.).

1) Tegen alle geboden Gods, niet tegen een enkele, maar tegen alle hadden zijn zwaarlijk overtreden. Niet alleen tegen de eerste, maar ook tegen de tweede tafel der wet. Zij hadden de regering Gods veracht, Zijne ordinantiën met voeten getreden. Zijne heilige inzettingen op zij

gezet en geleefd als een geheel heidens volk, hetwelk van geen God en Zijn dienst afwist. Daarom zou de Heere het overgeven in de handen hunner vijanden, die afgodisch waren.

12. Zij, de rechters en raadgevers hebben ondanks het verbod (Ex. 23:8) geschenken in u genomen, om bloed te vergieten: woeker en overwinst hebt gij genomen tegen Mijnen uitdrukkelijken wil (Lev. 25:37), en gij hebt gierigheid gepleegd aan uwen naaste door verdrukking; maar gij hebt Mijner vergeten (Deut. (6:12; 8:11; 14:19; 32:18), spreekt de Heere HEERE.

Hier wordt ene menigte van zonden van allerlei aard opgeteld, welke in Jeruzalem zich bevonden. De Profeet heeft daarbij voornamelijk Lev. 18-20 voor ogen, dat hier tot toepassing bijzonder geschikt was, daar in tegenstelling tot de zonden van heidense volken, dat gedeelte der wet aan Israël als het afgezonderde verbondsvolk, van welks Levietische reinheid vroeger uitvoerig was gehandeld, tot ene met deze overeenkomstige inwendige, zedelijke reinheid en ene reeks van voorschriften oproept. Schilderachtig stelt de profeet het wilde door elkaar gaan, het verwarde zoeken der zonde naar alle richtingen voor; waar het oog zich richt, ontdekt het ruwe uitingen van het kwaad. De rede loopt steeds uit op het refrein (vs. 6, 9, 12) "bloed vergieten" gelijk te voren (vs. 2) Jeruzalem voor ene bloedstad was verklaard, en deze gedachte daarom voornamelijk de ziel van den Profeet vervult. Hij ziet overal doodzonde, bloedschuld, dus de ergste schuld, die zich onmogelijk aan den arm van Gods gerechtigheid kan onttrekken. Alzo verbindt de Profeet in de drie dus ontstane hoofddelen vs. 6-8, 9-11 en 12 steeds de zonden tegen den naaste met die tegen God, wier nauwe samenhang ook in de 5 Boeken van Mozes zeer beslist op den voorgrond wordt verklaard, en waarop reeds vs. 4 gewezen heeft, waarvan de gedachte hier verder wordt uitgebreid. Zo ontstaat de volgende schone samenhang der rede: a) vs. 6-8. Schildering van het geweld van den overmoed tegen den naaste. De macht wordt tot daad des gewelds, tot omkering der Goddelijke orde gebezigd; van de vorsten ziet een iegelijk niet op de gerechtigheid, maar alleen op het fysische overwicht, dat hij bezit, en verkeert het recht in onrecht; de kinderen staan op tegen de ouders, de hulpeloze is beroofd van de bescherming, die hij behoeft, en aan den willekeur des overmoeds overgegeven. Waar de overmoed tegenover mensen zich zo laat gevoelen, treedt die ook tegenover God op; men veracht het heilige, ontheiligt de Sabbatten des Heeren. b) vs. 9-11. Benevens den overmoed is de laster heersende, d. i. de ontbering der waarheid ten opzichte van den naaste in leugen. Daarmee gaat hand in hand de verdringing der waarheid omtrent God; de ware, zuivere godsdienst moet voor de leugen van den afgodendienst wijken, die dan haar ganse leger van gruwelen medevoert, want de in vs. 10 vv. genoemde zonden van ontucht, de zonden tegen de wet, zijn eigenlijk het gevolg van den natuurdienst, en zijn als zodanige ook bij Mozes (Lev. 18:17) aangewezen. c) vs. 12. Eindelijk heerst de hebzucht, omkoperij en woeker van allerlei aard en afpersing. Hier is het beginsel van zelfzucht zo op den voorgrond, dat aan God niet meer wordt gedacht, daarom het krachtige slot: "gij hebt Mijner vergeten, " Hebzucht en vergeten van God zijn nauw verbonden.

De Profeet heeft er behagen in, de zonden tegen de beide tafelen door elkaar te vlechten, en inderdaad komen zij uit ééne bron voort; het onderscheid tussen godsdienst en zedenleer is

ene fictie, die met de ervaring strijdt-wie zijn God niet getrouw is, die kan ook zijn naaste niet liefhebben.

Terwijl bij de optelling der in zwang zijnde zonden vooreerst van geweld sprake is, wordt op het voorbeeld der vorsten als met den vinger gewezen als op iets dat voor 't oog ligt: "ziet. " Met de verkeerdheid van boven komt dan overeen de gehoorzaamheid der kinderen aan de ouders, die geheel verloren is gegaan, en zo als nu de vorsten handelen met het volk, zo deed men onder het volk met degenen, die integendeel aanspraak mochten maken op bescherming, met vreemdelingen, weduwen en wezen.

Het familieleven ten opzichte van de verhouding van kinderen jegens hun oudere, de achting voor den openbaren godsdienst, wat in dit opzicht gewoonte onder het volk is, de toestand van de betrekking der verschillende geslachten, de openbare ontucht, de echtbreuk, het oordeel in de maatschappij daarover, de gedulde, erkende, gewone vormen voor dit alles, omkoping en woeker, overmoed des rijkdoms en verdrukking der minderen, enz. zijn de donderkoppen, die het naderen van 't onweder over volken en gehele leeftijden aankondigen.

13. Ziet dan, Ik heb vol toorn en verwondering (Hoofdst. 6:11) Mijne hand a) geslagen om uwe gierigheid, die gij bedreven hebt, en om uw bloed, die in het midden van u geweest 1) zijn zal nu ook de u toekomende straf over u doen komen.

a) Ezech. 21:17.

1) God laat haar, n. l. Jeruzalem, weten, dat Hij een mishagen, ja een groot mishagen heeft aan hare goddeloosheden en daartegen getuigt en zal getuigen. God openbaart Zijn toorn van den hemel over alle goddeloosheid en ongerechtigheid der mensen; zo wel door Zijne Profeten als door Zijne Voorzienigheid. God heeft genoegzaam ontdekt, hoe vertoornd Hij is over de goddeloze wegen van Zijn volk; en opdat zij niet mogen zeggen, dat zij maar goede waarschuwingen gehad hebben, zo slaat Hij Zijne hand aan de zonde, eer Hij Zijne hand legt op den zondaar.

14. Zal uw hart bestaan? zult gij voor hetgeen over u zal komen niet verschrikken? zullen uwe handen sterk zijn? zal niet wat u opgelegd is, u een ondragelijke last zijn in de dagen, als Ik met u handelen zal, gelijk gij hebt verdiend? Ik de HEERE heb het gesproken; Ik heb het alzo aangewezen, wat Ik over u heb besloten (Hoofdst. 12:15), en zal het doen (Hoofdst. 17:24).

15. En Ik zal u verstrooien onder de Heidenen, en u verspreiden in de landen, en uwe onreinigheid uit u verteren, u uit het heilige land uitdelgen, zodat gij moet ophouden uwe gruwelen aldaar te bedrijven.

16. Zo zult gij tevens in u, wat uwen stand aangaat in de landen, waarin Ik u verstoot, ontheilgd zijn voor de ogen der Heidenen als die door uw schandelijk handelen uzelf ontheilgd en den vloek op u geladen hebt; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

Het wegnemen der onreinheid van Jeruzalem geschiedt door verdelging der zondige bewoners. Jeruzalem heeft de heiligdommen des Heeren ontheilgd (vs. 8). Het heeft Gods heerlijkheid misdadig aangetast, dat moet het met verlies van zijne waardigheid boeten.

Ontzettende reiniging, de reiniging der goddelozen! Als wij geen einde maken, dan maakt God een einde.

17. Wijders in onmiddellijken zamenhang met het vorige, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

18. Mensenkind! die van het huis Israëls, dat oorspronkelijk goed, rein zilver was, zijn Mij tot schuim geworden, of zijn tot zulke onedele metalen verlaagd, als die door smelting van het zilver wordt afgescheiden (Jes. 1:22. Jer. 6:27 vv.); zij zijn allen koper of tin of ijzer of lood in het midden des ovens; zilverschuim zijn zij geworden.

19. Daarom, also zegt de Heere HEERE: Omdat gijlieden allen tot schuim of afval geworden zijt, daarom ziet, Ik zal u in het midden van Jeruzalem vergaderen als in een oven, daardoor, dat gij bij het naderen der Chaldeeuwse legers van wijd en zijd in de stad bescherming zult zoeken (Jer. 4:5 v.).

20. Gelijk zilver of koper of ijzer of lood of tin in het midden eens ovens vergaderd wordt, om het vuur daarover (daaronder) op te blazen, opdat men het smelte, also zal Ik ulieden vergaderen in Mijnen toorn en in Mijne grimmigheid daar in Jeruzalem als in een oven laten, en smelten 1) door het harde vuur van angst en nood.

1) De Heere openbaart Zich hier als den Kenner der harten en den Proever der nieren. Juda en Jeruzalem's inwoners mogen nog een vertoon van godsdienst hebben, mogen nog een gedaante van zilver hebben, maar de Heere ziet en doorloutert hen als schuim of als die onedele metalen, die niet zilver zijn. En waar Hij nu als de grote Louteraar Zichzelven openbaart, daar zal Hij hen werpen in den smeltkroes der beproeving, opdat het blijke, dat al wat schuim is weggaat en verdaan wordt.

22. Gelijk het zilver, wanneer de gloed sterk genoeg is, in het midden des ovens gesmolten wordt, also zult gijlieden in het midden van haar, van de belegerde en beangstigde stad Jeruzalem, gesmolten worden, en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, Mijne grimmigheid over u uitgegoten heb.

In deze gehele afdeling wordt het gericht niet beschouwd uit het gezichtspunt van loutering, maar uit dat van vernietiging, zo als Ezechiël gewoonlijk de bevolking van Jeruzalem voor ene menigte aanziet, die der verdelging is gewijd.

Het woord Gods stelt de belegering, die Jeruzalem wacht, voor als ene smelting, door welke God het zilvererts, dat in Israël is, zal afzonderen, maar vangt in de eerste plaats aan met de voorstelling van Israëls toenmalige gesteldheid. Israël is tot schuim geworden. Wat daaronder bedoeld wordt, wordt aanstonds door koper, tin, ijzer en lood verduidelijkt, en daarna door

"zilverschuim" nauwkeuriger bepaald, dus: zilverachtig koper, tin, ijzer en lood, gelijk men het in den oven werpt om door smelting het zilver daarvan af te scheiden.

Er zijn drieërlei smeltovens: van de zonde, waar men tot schuim kan worden, van de beproeving, waar het zilver zal worden gelouterd, van het gericht, waar ook de schuim wordt verbrand.

O wee, het volk en de gemeente, waar alles tot schuim wordt, waar alles doof en dood is.

De wereld is zulk een smeltkroes, waarin koper, tin, ijzer en lood, d. i. allerlei werken der mensen kunnen worden gezonden; op den jongsten dag zal God daaronder waar aanbrengen, dan zal men zien, wiens werk zal blijven en wiens werk zal verbranden (1 Kor. 3:12 vv.).

De onreinheid en bedorvenheid van het Huis Israëls kan gevoegelijk vergeleken worden bij het mengsel van schuim en slechts metalen met het zuivere zelf; en gelijk dit gezuiverd wordt door gesmolten te worden in een oven of smeltkroes, zo zal ook Jeruzalem, wanneer het in brand gestoken wordt, de oven zijn, waarin Ik hen zal werpen met hun goddeloosheden om verteerd te worden. Gods strenge oordelen worden uitgevoerd door den oven der verdrukking en vergeleken bij een smeltend vuur, omdat zij bestemd zijn de mensen te zuiveren van die onreinheid en die verdorvenheid, welke al te dikwijls een gevolg is van gemak en voorspoed.

23. Voorts geschiedde des HEEREN woord dadelijk na het vorige tot mij, zeggende:

24. Mensenkind! zeg tot haar: Gij Jeruzalem en Juda zijt een land, dat met gereinigd 1) is van het onkruid, waardoor het overmeesterd is (Hebr. 6:8), een land dat zijnen plasregen niet heeft gehad ten dage der gramschap, geen plasregen, die in een gericht, dat daarop valt om het af te spoelen en te reinigen, daarop valt en niets te weeg brengt, zodat het even goed is, alsof het niet geregend had.

1) Keil vertaalt: dat niet beschenen is en niet beregend ten dage der gramschap. M. a. w. dat het geen enkel bewijs der Goddelijke genade en van Zijnen zegen heeft ontvangen.

25. De verbintenis, de zamenzwering harer profeten 1) is in het midden van haar met de rechters en hoofden (Zef. 3:3 v.), als een brullende leeuw, die enen roof rooft; zij eten de a) zielen op, den schat en het kostelijke nemen zij weg; hare weduwen vermenigvuldigen zij in het midden van haar door het ombrengen der door hen vervolgde mannen.

a) Matth. 23:14.

1) De Heere zegt het hier zo duidelijk mogelijk, dat de Profeten in zamenzwering waren met de moordenaars en verdrukken. Zij noemden het kwaad goed en het goed kwaad. Zij hadden zich in verbinding gesteld met degenen, die het volk uitmergelden en tuk waren op bloedvergieten en steunden deze. Daarom wordt van hen gezegd dat zij aan een brullenden leeuw, op zijn roof uitgaande, gelijk waren. Zij doodden zonder oorzaak, zodat de weduwen werden vermenigvuldigd.

Schrikkelijke toestand van het land, waarover de Heere dan ook niet anders kon dan Zich grotelijks vertoornen.

26. Hare priesters, die zo geheel hun heilige roeping, om leiders des volks en bewaarders der wet te zijn (Mal. 2:7) vergeten, doen Mijne wet geweld aan door hun verklaring overeenkomstig den tijdgeest (Micha 3:11), en zij ontheiligen Mijne heilige dingen, daar zij die aan den menselijken willekeur prijs geven; tussen het heilige en het onheilige maken zij geen a) onderscheid, hetgeen zij toch volgens Lev. 10:10 v. moesten doen, en het verschil tussen het onreine en reine geven zij niet te kennen; daartoe verbergen zij hun ogen van Mijne Sabbatten, zij willen het niet zien, wanneer deze door het volk worden ontheiligd, en stellen zich niet daartegen (Jer. 17:19 vv.); ja Ik word in het midden van hen ontheiligd, want in plaats van Mij, den heerlijken en heiligen God, is bij hen een afgod, die de zonde liefheeft, gekomen.

a) Ezech. 44:23

27. Hare a) vorsten, die tussen beide moesten komen, zijn in het midden van haar als wolven, die enen roof roven om bloed te vergieten, (vs. 12), en om zielen te verderven, opdat zij gierigheid zouden plegen, die zij toch moesten haten (Ex. 18:21).

a) Micha 3:11. Zef. 3:3.

28. Hare profeten, die hen in zulke slechtheden behulpzaam zijn (vs. 25), nu pleisteren hen met lozen kalk(Hoofdst. 13:10); ziende ijdelheid en hun leugen voorzeggende (Jer. 23:23), zeggende: Alzo zegt de Heere HEERE! en de HEERE heeft niet gesproken.

29. Het volk des lands, de klasse der lagere standen, pleegt enkel verdrukking, en bedrijft enkel roverij; ook onderdrukken zij den ellendige en noodduftige, en den vreemdeling verdrukken zij zonder recht¹⁾, met versmading van het recht (Hoofdst. 18:17 v. Ex. 22:20 v.).

1) Zij, die moesten geklaagd hebben over de verdrukking der onderdanen, en een eis van recht moesten ingebracht hebben, ten behoeve der verongelijken, die voor vrijheid en voor eigendom moesten opgekomen hebben, waren zelf inwoners daarvan.

30. Ik zocht nu enen man uit hen (vgl. Hoofdst. 9), die den muur mocht toemuren, die een muur opwierp tot bescherming van het huis Israëls (Hoofdst. 18:5), en voor Mijn aangezicht in de a) bresse staan voor het land, opdat Ik het niet mocht verderven, maar Ik vond niemand 1), en dien, die het wilde doen, kon Ik niet aannemen (Jer. 11:14

a) Ps. 106:23.

1) God houdt den geest der gebeden in, zodat er niemand was die Zijne oordelen afbad. Als God komt met Zijne oordelen, is het een teken van Gods grote gramschap, wanneer de Geest der gebeden over Gods volk niet vaardig wordt.

31. Daarom heb Ik Mijne gramschap over hen uitgegoten, door het vuur Mijner verbolgenheid heb Ik hen verteerd; hunnen weg heb Ik op hun hoofd(Hoofdst. 7:4 en 9; 16:43) gegeven, spreekt de Heere HEERE.

In plaats van Jeruzalem wordt hier het gehele land genoemd, dat bij het doel der rede past; want juist ziet hier de Profeet op de verre uitbreiding der zonde, welke zich in de hoofdstad slechts in bijzondere mate had geconcentreerd.

Niet alleen het aardrijk, nog veel meer het menselijk hart levert allerlei onkruid op.

In vs. 24 staat niet van gewonen regen, maar plasregen, een stortvloed, als Goddelijk strafgericht (Exod. 13:11; 38:22), waardoor het land niet bevochtigd, maar afgespoeld en gereinigd wordt. De zin is: dat het land ook door den plasregen, het strafgericht ten tijde des toorns, zich niet heeft laten reinigen, alsof er geen plasregen gevallen ware.

De valse profeten, die zozeer de overhand hebben verkregen, dat zij voor de profeten gehouden worden, roven in zoverre de goederen en vermoorden de zielen, als zij het roof- en moordzuchtig handelen der groten (vs. 27) helpende en bevorderende ter zijde staan, hun het geweten niet opscherpen, maar integendeel toeschroeien, daar zij "vrede, vrede" roepen, waar geen vrede is. Zo zijn zij mede schuldig aan het roven en moorden der groten, die hen in hunnen dienst hebben. Zij gedragen zich als beschaafde en vreedzame mensen, stellen zich voor als de mannen der liefde tegenover de ruwe boetpredikers, de ware Profeten, maar goed gezien zijn zij rovers en moordenaars- daartoe zijn zij als 't ware zaamgezworen.

Dat de valse Profeten overeenstemmen, moet niemand verwonderen; leugen moet zich door leugen helpen.

In vs. 28 stelt de schilder der ontzettende toestanden nogmaals de leugenprofeten voor, die met een ijdelen schijn overpleisteren, en zich daarbij op Goddelijke openbaring beroemen.

Wanneer vorsten ene wreedheid begaan, mensen om het leven willen brengen en hun goed tot zich nemen, dadelijk zijn er valse profeten; zij prijzen het als ene Goddelijke daad, dat men zulke mannen, die niet alle hun goddeloosheden billijken, zou willen ombrengen en uitroeien; ja zij beroepen zich misdadig op den naam van God en geven Goddelijke uitspraken voor, dat de Heere dat zou hebben bevolen.

Het voorbeeld van de leiders der theokratie volgt de grote menigte, dan wordt elke soort van zonde en misdadige goddeloosheid misdreven.

De verdorvenheid is zo algemeen, dat er niemand te vinden is, die als rechtvaardige, zo als Abraham in Gen. 18:13 vv. in de bresse zou kunnen treden, en door voorbede van den Heere het gericht der verdelging zou kunnen afwenden.

Jeremia met zijne krachtige boetprediking, bood zich wel als zulk een redder des volks aan, maar zij versmaadden hem, hij kon gene plaats verkrijgen. De man alleen doet het niet, de

plaats moet er bij komen, het volk moet zich rondom hen scharen. Een, tegen wien ieder twist in het land, kan Gods gericht niet afwenden, hij kan het alleen bespoedigen.

HOOFDSTUK 23.

VERGELIJKING DER KONINKRIJKEN JUDA EN ISRAËL MET TWEE HOEREN.

IV. Vs. 1-49. Met ene allegorie, die in 't algemeen met de allegorische schildering in Hoofdst. 16 zeer overeenkomt, maar toch in plan en uitvoering een zelfstandig karakter draagt, besluit de Profeet dezen kring van reden, en stelt nogmaals op zamenvattende wijze de zonden en straffen van Israël voor, om het volk te overtuigen van de grootheid zijner schuld en de volkomene rechtmatigheid der Goddelijke straffen, voordat in het volgende hoofdstuk over het werkelijk komen der laatste gehandeld wordt. De inhoud der rede is het volgende: Samaria en Jeruzalem, de hoofdsteden en vertegenwoordigers der beide rijken Israël en Juda, zijn twee zusters, die reeds van der jeugd af, toen zij, nog in Egypte waren, hoererij hebben bedreven (vs. 1-4). Wat nu in de eerste plaats Israël aangaat, de grootste der beide zusters, zij heeft hare hoererij ook in den laatsten tijd van het koninkrijk voortgezet, terwijl zij zich nu met Assyrië, dan met Egypte inliet, toen zij tot straf daarvoor ellendig door de Assyriërs omkwam (vs. 5-10). Wat vervolgens Juda aangaat, die zich door het voorbeeld harer zuster had moeten laten waarschuwen, zij maakte het veel erger nog den deze. Zij liet zich evenzo eerst met Assyrië in, vervolgens liet zij, zich door den wereldsen glans van Chaldea medeslepen, sloot verbintenissen met de Chaldeënen, die ene verontreiniging met hun heidensen aard ten gevolge hadden, en hierop, de Chaldeënen moede geworden, knoopte het zijne verbintenissen met het zo geheel afgodische Egypte weer aan (vs. 11-21). Daar dan Juda de schuld van Samaria op zich had geladen, moet het ook in het lot der zuster en in de volste mate delen. De boeleerden, met welke zij het eerst het hield, en die zij, vervolgens moede werd, de Chaldeënen, zullen haar den kelk inschenken, dien zij naar zijne gehele breedte en diepte moet uitdrinken, om zich dan nog aan de gebroken scherven de borst te wonden (vs. 22-35). Hierop wordt van beide rijken, doch in 't bijzonder met het oog op Juda, nogmaals en met grote scherpheid, hare zonde in verschillende opzichten, zowel wat politieke als godsdienstige hoererij aangaat, voorgehouden, en de straf der echtbreeksters en bloedvergietsters aangekondigd (vs. 36-49).

1. Verder geschiedde, spoedig na het in 't vorige hoofdstuk ontvangen woord, des HEEREN woord tot mij, zeggende:

2. Mensenkind! daar waren twee vrouwen, de dochteren van ééne moeder (vgl. Hoofdst. 16:3. Jer. 3:6 vv.).

3. Deze hoereerden in Egypte; in hare jeugd hoereerden zij; daar werden hare borsten gedrukt, en daar werden de tepelen haars maagdoms, haar maagdelijke boezem betast (Hoofdst. 16:7; 26:7).

4. Hare namen nu waren: Ohola, d. i. hare eigene tent, die haar eigen willekeurig gemaakt heiligdom bezit (1 Kon. 12:28 vv.) de grootste, en Oholiba, d. i. Mijne tent in haar, die het ware heiligdom bezit, dat ik er zelf heb opgericht (2 Kron. 13:10 v.), hare zuster; en zij werden de Mijne (Hoofdst. 16:8 vv.), en baarden zonen en dochteren (Hoofdst. 16:20); dit waren hare namen: Samaria is Ohola, en Jeruzalem Oholiba.

De Goddelijke rede bedient zich van zulke beelden, die algemeen afschuw en afkeer opwekken, om den zondaars de afschuwelijkheid van hun eigene ontrouw jegens den Heere voor ogen te stellen. Daarom wordt het beeld ook dikwijls verlaten, om deze zonde tussen beide in hare waarheid voor ogen te stellen. De Profeten hebben ook ene hogere roeping dan schoon volgehouden allegoriën te maken: zij moeten en willen het geweten opwekken, geloof en gehoorzaamheid jegens den Heere vernieuwen, en daar door verlorene zielen redden en een verdoold volk tot God terugbrengen. Daarom zijn zij zo rijk in beelden en gelijkenissen; daarom verwaarlozen zij ook dikwijls opzettelijk "de dichterlijke belangrijkheid, " verlaten en verwerpen zij het beeld, en laten zij de waarheid doorblinken, waarom het te doen is. Beide, het gebruik en het verlaten van het beeld heeft één doel, om schuld, gericht en straf voor ogen te stellen, om de harten te schokken en te bekeren; zo ook hier.

Er waren, zo begint de Profeet, twee vrouwen, dochters van ééne moeder, terwijl hij het geslacht van Abraham, dat in Egypte trok als de moeder beschouwt, maar daar reeds Jozef (Efraïm en Manasse) en Juda onderscheidt, en ze nu voorstelt als dadelijk haren eersten maagdelijken bloesem bevlekkende met ontuchtigheid.

Toen was Israël nog ongehuwd, het huwelijk met Jehova volgde eerst bij het sluiten des verbonds aan den Sinaï. Toen was het echter reeds verloofd-daarvan getuigde wat God aan de patriarchen had gedaan, en de besnijdenis, die zij hadden ontvangen-en zo ziel hun ontuchtig handelen onder het gericht van Deut. 22:23 v. Het doel was zich als ene reine maagd op het huwelijk voor te bereiden.

De verhouding der beide rijken tot elkaar in hun wederkerige betrekking tot God is uitgedrukt in de namen: Samaria is Ohola d. i. "haar eigen tent, " die haar eigen willekeurig uitgedacht heiligdom bezit; daarentegen heet Juda Oholiba "Mijne tent is in haar. " Aan de ene zijde heeft dus Juda dezen groten voorrang boven hare zuster, het ware heiligdom, de openbaring van den Waarachtige en Levende in zijn midden te hebben en zich niet dadelijk aan afval en verderf te hebben overgegeven. Aan de andere zijde vermeerderd deze omstandigheid juist de strafbaarheid van Juda-hoe groter de objectieve zegeningen zijn, des te groter is tevens de subjectieve schuld. Zeer geschikt zijn verder de beide overeenkomstige namen omtrent de zusters gebruikt, daar bij de oude Semietische families dikwijls broeders en zusters zeer aan elkaar gelijkende namen hebben, die van denzelfden wortel afstammen bijv. Haran en Harain.

Ohola heet de grootste zuster, omdat tien stammen, het grotere deel van Israël tot Samaria behoorde, terwijl Juda slechts twee stammen had.

5. Ohola nu hoereerde, zijnde onder Mij, ofschoon zij Mijne vrouw was en zij zich dus aan Mij alleen had te houden (Rom. 7:2), en zij werd verliefd op hare boelen, op de Assyriërs, die nabij waren, toen zij in hare nabijheid waren gekomen, zodra zij die ontmoette.

6. Bekleed met hemelsblauw, vorsten en overheden, al te maal gewenste jongelingen waren de Assyriërs, ruiters, rijdende op paarden. En zijn het niet de prachtige klederen, de schone gestalte en de moed der rosbedwingers, waardoor ene vrouw bekoord wordt.

7. Alzo dreef zij hare hoererijen, met de zelf, die allen de keure der kinderen van Assur waren; zij liet zich zo door de macht en heerlijkheid verblinden, dat zij haren wettigen man geheel vergat; en met allen, op dewelke zij verliefd was, met al derzelver drekgoden, verontreinigde zij zich, zodat zij den afgodendienst van allen navolgde, naar wier gunst en gemeenschap zij begerig was.

8. Zij verliet ook, hoewel zij zich zo inliet met Assyrië in politiek en godsdienstig opzicht, hare hoererijen niet, gebracht uit Egypte; want zij hadden bij haar in hare jeugd gelegen; en zij hadden de tepelen haars maagdoms betast (vs. 3), en zij hadden hun hoererij over haar uitgestort, in zoverre de kalverdienst van het rijk uit Egypte afkomstig was, maar zij zocht bepaald een verhoud met die tweede wereldmacht (2 Kon. 17:4

9. Daarom gaf Ik haar, door hetgeen volgens 2 Kon. 17:5 v. plaats had, in de hand harer boelen over, in de hand der kinderen van Assur, op dewelke zij verliefd was.

10. Deze ontdekten hare schaamte, behandelden haar op het smadelijkst, hare zonen en hare dochteren namen zij weg door ze gedeeltelijk in den krijg te verslaan, gedeeltelijk gevangen weg te voeren, maar haar doodden zij met het zwaard; aan haar bestaan maakten zij een einde; en zij kreeg enen naam onder de vrouwen, nadat men gericht over haar uitgeoefend had, haar lot werd onder de volken veel besproken en bespot, daar zij zo naar verdienste was gestraft.

Het boeleren van Ohola of van het noordelijk rijk met Assur en Egypte geeft te kennen de godsdienstige en politieke neiging tot een aansluiting aan deze volken en rijken, zowel de afgodendienst als het sluiten van verbintenissen met hen.

De uitdrukking van vs. 5 "die nabij waren, " "die haar naderden" schijnt met opzet in enen dubbelen zin te zijn genomen. Het herinnert vooreerst aan het naderen der vijanden ten oorloge, maar vervolgens ook aan de bekende betekenis van het naderen of ingaan (Ps. 51:2), zodat schandelijk genoeg, de vijanden ook de boelerende vrienden werden.

Dat was de grote zonde van Israëel, dat het in politieken nood hulp bij mensen zocht, zelfs bij zijne verdrukkers, in plaats van zich in hartelijk vertrouwen tot zijnen God te wenden, den Enigen, wien men zich onvoorwaardelijk kan overgeven zonder zich weg te werpen. Het 6de vers beschrijft met ene ironie, hoe Ohola tot dat ongelukkige boeleren met Assur kwam. De gedachte is, dat ogen en harten door de macht van Assur verblind en gevangen genomen werden, en nu wordt datgene genoemd, wat ene wereldsgezinde vrouw vooral in het oog valt.

De zeer korte geschiedverhalen: 2 Kon. 15:19 en 17:3, die hier in aanmerking komen, laten alleen raden, wat de Profeet bedoelt. De Profeet vult hier de geschiedenis aan en schildert den diepen indruk, dien de Assyrische helden op de bevolking van Samaria hadden teweeg gebracht, welker gestalte, geheel overeenkomende met Ezechiëls beschrijving, men onlangs in de ruïnen van Ninevé heeft afgemaald gevonden.

Verblind door de macht en bedwelmd door de politieke grootheid van Assur gaf Israël zich aan hem en zijne afgoden over. Het deed er afstand van een volk van God te zijn al was het onder de volken der aarde ook nog zo onbeduidend. Het zocht nog een anderen nietigen roem en bezweek zo voor de verleidelijke macht van het heidendom.

Het gezegde in vs. 7 is daaruit te verklaren, dat de afgoden onafscheidelijk zijn van de machten der wereld, zij zijn gene macht buiten en boven hen, maar hun objectief "ik" is geheel daarmee zaamgegroeid, zodat zich te verontreinigen met de Assyriërs hetzelfde is als zich te verontreinigen met hun afgoden.

Op het schenden door overspel volgde het schenden door de straf van de zijde der boeleerders zelf (vgl. Hoofdst. 16:37). Zo in het beeld-inderdaad geschiedde het door de gevankelijke wegvoering der bevolking, het doden der voor het bestaan des rijks gewichtige, krijgshaftige manschappen, en daardoor dat Israël een naam verkreeg van wege zijnen smaadvollen val.

11. Als hare zuster, Oholiba, dit zag, dat Ohola tengevolge harer hoererij en door de boeleerders was teniet gegaan, zo verdorf zij hare minne, verslingerde zij zich nog meer dan zij, en hare hoererijenmaakte zij meer dan de hoererijen van hare zuster (Hoofdst. 16:51. Jer. 3:6 vv.)

12. Zij werd evenals Ohola (vs. 6 v.)verliefd op de kinderen van a) Assur, de vorsten en overheden, die nabij waren, bekleed met volkomen sieraad, ruiteren, rijdende op paarden, allemaal gewenste jongelingen.

a) 2 Kon. 16:7.

13. Toen zag Ik, de Heere, dan ook reeds, dat zij verontreinigd was; zij hadden beiden enerlei weg, zodat het einde dat Oholiba te gemoet ging, niet beter kon zijn, dan dat van hare zuster.

14. Ja zij deed tot hare hoererijen nog meer toe, en zette ze zelfs voort, toen zij het einde van Ohola reeds voor ogen had; want toen zij geschilderde mannen aan den wand zag, de beelden der Chaldeën, geschilderd met menie.

15. Als krijgshaftige mannen (Jer. 13:11) gegord met een gordel aan hun lenden, hebbende overvloedig geverfde hoeden 1) op hun hoofden, die allen in het aanzien hoofdmannen waren of ridders, naar de gelijkenis der kinderen van Babel, van Chaldea, het land hunner geboorte;

Beter: Overhangende hoeden.

16. Zo werd zij op dezelve verliefd met het opzien harer ogen, en zij zond boden tot hen, naar Chaldea, teneinde ene verbintenis met hen aan te knopen. Toen de beide zusters op de Assyriërs verliefden, waren die tenminste bij hen, maar Juda verliefde op de Chaldeën, die zij nooit gezien had, die zij niet anders kende dan uit schilderijen en beelden aan den wand gemaald. Hierdoor werd zij reeds zo verhit, dat zij gezanten zond, om hen als boelen tot zich te halen.

17. De kinderen van Babel nu kwamen tot haar in tot het leger der minnen, en verontreinigden haar met hun hoeren (2 Kon. 20:13); ook verontreinigde zij zich later nog meer met hen in godsdienstig opzicht (2 Kon. 21:3 vv. 21 v.); daarna werd hare ziel van hen afgetrokken, want verwijdering is het gewone einde van onreine liefde, de in liefde verklede zelfzucht.

18. Alzo ontdekte zij, of: Als zij ontdekte hare hoererijen en ontdekte hare schaamte, zonder bij de boelen in Chaldea op den duur de gewenste bevrediging te vinden. En toch in plaats van met berouw tot Mij terug te keren, tot haren wettigen echtvriend, zag zij naar andere boelen om (2 Kon. 23:34 v.); toen werd Mijne ziel van haar afgetrokken, gelijk als Mijne ziel was afgetrokken van hare zuster(vs. 9), en Ik gaf ze over in de hand harer boelen, de Chaldeëen (2 Kon. 21:1 v. 10 vv.)

19. Doch zij vermenigvuldigde hare hoererijen, gedenkende aan de dagen harer jeugd, als zij gehoereerd had in het land van Egypte.

20. En zij werd verliefd op de Egyptenaars (Jer. 2:36) meer den derzelver bijwijken 1), welker vlees is als het vlees der ezelen en welker vloed is als de vloed der paarden (Jer. 5:8) Zij verslingerde zich op dat verwijfd en beestachtig wellustig volk.

Hebr: Op degenen, die bij haar sliepen.

21. Alzo hebt gij weer opgehaald, zijt gij weer vervallen in de schandelijke daad uwer Jeugd, als die van Egypte uwe tepelen betastten, vanwege de borsten uwer jeugd.

In de eerste plaats is sprake van Oholiba's schuld. De schandelijke handelwijze van Ohola, ook afgezien van de Goddelijke wraak, die haar daarom had getroffen, had haar reeds met diepen afkeer moeten vervullen; in plaats daarvan maakte zij het nog erger en bleef zij niet staan bij degenen, die nabij waren, maar zond ook tot de verwijderden.

Juda moet reeds daarom veel erger worden, wanneer het zich niet door Israëls straf liet afschrikken, omdat het zoveel meer genade tot tegenstand misbruikte. of ten minste niet gebruikte.

Aan Menahem behaagde de Assyrische vriendschap toen Pul kwam; hij bekeerde zich niet tot den God zijner vaderen (2 Kon. 15:19). Toen echter Pekah en Rezin tegen Juda kwamen, wilde Achaz het op de macht en belofte Gods niet laten aankomen, hij wilde op Zijne genade en belofte niet vertrouwen, al had God hem door den Profeet Jesaja vrijheid gegeven tot verzekering van Zijne hulp, om een wonderteken te vragen (Jes. 7:1 vv.), maar hij zond boden tot Tiglath-Pilezer, den koning van Assyrië, en liet hem zeggen: "ik ben uw knecht en uw zoon" (2 Kon. 16:7). Dus is de hoererij van Jeruzalem reeds in den Assyrischen tijd (vs. 12 vv.) erger en schandelijker dan de hoererij van Samaria; want God heeft niemand tot Menahem gezonden, die hem de welvaart en de bewaring van het rijk verzekerde, gelijk Jesaja tot Achaz werd gezonden en hem in den naam van God de vrije keuze liet, welk teken hij wilde eisen.

Oholiba-Jerazalem in werken van trouweloosheid en ontucht nog boven de oudere zuster. Het was niet genoeg, dat zij, met haar éénen weg gaande, zich door de schoonheid der statelijke Assyriërs liet medeslepen. Zij wijdde ook hare blikken aan de bekoorlijke beelden der heerlijk opgetooide Chaldeënen, die aan den wand waren geschilderd, en stelde zich met Babels zonen in verbintenis, dat deze tot hen kwamen, en zij zich nu met hen in de onbeschaamden ontucht verontreinigde.

Met de Assyriërs was het in 't algemeen hetzelfde geval geweest, als bij Samaria. Zij waren, evenals het rijk van Israël, zo ook het rijk van Juda werkelijk nabij genomen. Ten opzichte echter van de Chaldeënen ontstond de betrekking tot deze door middel van beelden, die Juda zag.

De Profeet bedoelt duidelijk beelden van krijgslieden, edele krijgslieden of ridders; zij zijn omgord met den krijgsgordel (Jes. 5:27), en hun hoofd is met dat eigenaardig hoofddekseel getooid, waarvan Herodotus (I 195) ook bij de Babyloniërs melding maakt, die hoge mutsen, welke ook op de gedenktekenen voorkomen. Zulke krijgshaftige gedaanten worden op de wanden der Babylonische paleizen voorgesteld. Zij maken reeds indruk door de edele krijgshaftige gedaante en houding, en hebben ene bijzondere bekoorlijkheid, ene eigenaardige aantrekkingskracht, voor hen door hun verheven, kolossaal en groots karakter. Voor zulke rijk fantastische voorstellingen bezweek het wankelmoedige en afvallige verbondsvolk.

Het zien van de beeltenissen der Chaldeënen door de Joden was mogelijk door het verkeer, dat van Jona's tijden af tussen Palestina en de grote steden tussen den Eufraat en den Tiger plaats vond. Vooral in Hizkia's tijden werden er door mededelingen en geruchten bepaalde voorstellingen van de Chaldeënen gevormd, als van ene macht, die zich moedig verhief en tot grote dingen geroepen was door hare dapperheid. Hizkia liet ten minste zijne gedachten en verwachtingen, dat het hem met hulp van deze macht zou gelukken, zich van de Assyrische opperheerschappij vrij te maken (2 Kon. 18:16) naar Chaldea gaan. Van ene werkelijke boodschap wordt ons niet gemeld. In 2 Kon. 20:12 vv. en Jes. 39:1 vv. vinden wij zelfs ene voorstelling, alsof een aanknopen van wederkerige verbintenissen van de Chaldeënen zou zijn uitgegaan. Voor de profetische bestraffing zijn deze gedachten en verwachtingen zo goed als een aanzoek doen, zo goed alsof die door eigenlijke gezanten ware beproefd. Hier is dezelfde maatstaf van beoordeling als bij het woord van Christus in Matth. 5:28 : "die ene rouw aanziet om haar te begeren, die heeft reeds overspel in zijn hart met haar gedaan. " Zo zijn ook, wat de zaak aangaat, de geschilderde mannen aan den wand meer fantasiebeelden, dan dat men die beelden werkelijk voor zich zou hebben gehad. Zo wordt men heden 't meest verliefd op hetgeen niets is; want wat is al onze eer, weelde, uiterlijke welvaart, onze adel, grootheid, heerlijkheid, onze kracht en sterkte anders dan een beeld, waaraan gene werkelijkheid is.

Onder den vromen zoon van den goddelozen Achaz wordt Jeruzalems fantasie zozeer opgewekt door de Babylonisch-Chaldeeuwsche macht, welke evenals Juda afhankelijk van Assur was, dat zelfs Hizkia voor de verleiding bezweek. Het zwaartepunt der wereldmacht scheen zich nu van Nineve naar Babylon te neigen. Wat Jesaja reeds toen aan Hizkia voorspelde tot bekoeling zijner vleselijke verwachtingen bevestigt Ezechiël. De Chaldeënen,

nadat zij in vereniging met de Meden, Nineve hadden verwoest (2 Kon. 20:12 en 22:2), kwamen voor Juda, gelijk in 't algemeen, in de plaats der Assyriërs.

De Profeet leidt ons nu in de symbolische ontsluiting zijner rede tot dien tijd, dat hij zelf met een gedeelte zijns volks de straf der Chaldeeuwse gevangenschap moest ondervinden (2 Kon. 24:16). Ondanks die kastijding bedrijft Oholiba-Jeruzalem op nieuw haar overspel; de oude geneigdheid tot het vleselijk Egypte ontwaakt, waaraan zij zich reeds in hare jeugd wellustig overgaf.

De plotselinge overgang tot het woord, zoals het in vs. 21 voorkomt, wordt daaruit verklaard, dat de Profeet hier in werkelijkheid van den tegenwoordigen tijd voor zich heeft. De woorden: "als die van Egypte uwe tepelen betastten van wege de borsten uwer jeugd, " zien op het zoeken der Egyptenaren, om het volk in zijne eerste beginselen in den Egyptischen aard mede in te trekken, en het zo te nationaliseren, pogingen, tot welke de jeugdige bloei van het volk aanleiding gaf. Dat dergelijke pogingen aan de wrede maatregelen, van welke de geschiedenis bericht, voorafgingen, daaraan mogen wij niet twijfelen; het licht in den aard der zaak.

22. Daarom, omdat gij alzo handelt, o Oholiba! alzo zegt de Heere HEERE: Zie Ik zal uwe boelen (Jer. 3:20), van welke uwe ziel is afgetrokken (vs. 17), tegen u verwekken, en Ik zal hen van rondom tegen u aanbrengen.

23. De kinderen van Babel en alle Chaldeën, Pekod, en Soa, en Koa 1) en alle kinderen van Assur, die vroeger de beheersers en uwe boelen waren (vs. 12) met hen, gewenste jongelingen, die allen vorsten en overheden zijn, hoofdmannen en vermaarde lieden, die allen te paard rijden.

1) Men houdt deze voor gewesten der Chaldeeuwse monarchie, Bactrianië, Medië, Armenië. Anderen vertalen de woorden: "oversten, rijken, aanzienlijken. "

Deze woorden kunnen ook vertaald worden: Gebiedende heren en edelen. Het valt niet te ontkennen dat deze woorden duister zijn.

24. Die zullen tegen u komen met karren, wagenen en wielen, en met ene vergadering van volken, rondassen (1 Kon. 10:17), en schilden en helmen (Hoofdst. 21:22. Luk. 19:43), teneinde u te belegeren, zij zullen zich rondom tegen u zetten, en Ik zal voor hun aangezicht het gericht stellen; zij zullen Mijn gericht aan u volvoeren, en zij zullen u richten naar hun rechten. Zij zullen uwe trouwbreuk aan u straffen (Hoofdst. 21:23 #Eze); zo kunt gij zelf afleiden, hoe het u zal gaan (2 Sam. 24:14).

25. En Ik zal Mijnen ijver tegen u zetten (Hoofdst. 5:13), dat zij in grimmigheid met u zullen handelen; zij zullen in beeldrijken zin uwen neus en uwe oren afnemen; zij zullen u van alle sieraad van uw volksbestaan beroven door vernietiging van koningschap en priesterschap (Hoofdst. 21:26. 2 Kon. 25:5-7 en 18-21 en het laatste van u, wat overblijft van dat lichaam, zal door het zwaard vallen; zij zullen uwe zonen en uwe dochteren wegnemen uit de huizen

der stad en hen gevankelijk wegvoeren, en het laatste van u, namelijk wat van ledige huizen over is, zal door het vuur verteerd worden.

26. Zij zullen u ook, gelijk reeds in Hoofdst. 16:39 gezegd is, uwe klederen uittrekken en uw sieraad-tuig wegnemen.

27. Zo zal Ik uwe schandelijkheid, die gij bedreven hebt (vs. 11-17) van u doen ophouden, mitsgaders uwe hoererie, gebracht uit Egypteland (vs. 18-21 uwe ogen naar hen, die vreemde boelen, niet opheffen, en aan Egypte niet meer gedenken.

28. Want, om het in vs. 22-26 gezegde met andere woorden te herhalen, also zegt de Heere HEERE: Zie Ik zal u overgeven in de hand dergenen, die gij haat, in de hand dergenen, van dewelke uwe ziel is afgetrokken 1) (vs. 21-24).

1) Gelijk gij uwe liefde omtrent hen veranderd hebt, zo zullen zij ook met u handelen, hun haat tegen u zal groter zijn, dan hun vorige liefde tot u; dat zal hun vaardig maken om zich aan u te wreken om uwe trouweloosheid, om alle de vruchten van uwen arbeid te verteren en alle uwe goederen weg te nemen, die gij door uwe nijverheid bijeen vergaderd hebt.

29. Die zullen met u handelen uit haat (vs. 24 en 25), en al uwen arbeid wegnemen (vs. 25 en 26), en u naakt en bloot laten, zodat gij weer zijt gelijk gij vroeger in Egypte waart (Hoofdst. 16:39), dat uwe hoerenschaamte ontdekt worde, mitsgaders uwe schandelijkheid en uwe hoerereien. Aan hetgeen gij lijden moet zal het voor de gehele wereld duidelijk worden, wat gij hebt gedaan.

30. Deze dingen zal men u doen, dewijl gij de Heidenen nagehoereerd hebt, en omdat gij u met hun drekgoden verontreinigd hebt.

31. In den weg uwer zuster hebt gij gewandeld (vs. 11 en 12), daarom zal Ik haren beker, denzelfden beker, in uwe hand geven 1) (vs. 9 en 10), opdat gij dien drinkt.

1) Juda had den weg van Samaria bewandeld en daarom zou het geen ander lot dan die stad ondergaan. Ja, nog heviger zou Gods toorn over hen uitgestort worden, dewijl zij meer dan Samaria was gewaarschuwd, omdat zij (vs. 35) den Heere achter haar rug had geworpen, omdat zij God en Zijn dienst had verwaarloosd, en gedaan en gehandeld alsof er geen God bestond.

32. Also zegt de Heere HEERE: Gij zult den beker uwer zuster drinker, die diep en wijd is, dat is dus voor u de grootste mate gij zult tot belaching en spot worden voor de volken en in alle landen (Hoofdst. 22:4); de beker houdt veel in; zodat het u onverdraaglijk zal zijn (Jes. 3:24 Jer. 25:15-18).

33. Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid, zo als gij aan haar land voor uwe ogen ziet, en zulk een lot zal u nog veel erger overkomen.

33. Van dronkenschap en jammer zult gij vol worden; de beker van uwe zuster Samaria is een beker der verwoesting en der eenzaamheid, zo als gij aan haar land voor uwe ogen ziet, en zulk een lot zal u nog veel erger overkomen.

34. Gij zelf hem drinken en uitzuigen, en zijne scherven zult gij brijzelen, als een, die een zeer slechten drank heeft gedronken, in boosheid het vat verbrijzelt, waaruit hij gedronken heeft, en uwe borsten zult gij afrukken, openrijten met die scherven. Het zal zeker komen, want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

35. Daarom, om ten slotte het oordeel, dat over u komt, nog in ene korte uitspraak zaam te vatten, alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij Mijner a) vergeten, en Mij achter uwen rug geworpen hebt (1 Kon. 14:9), zo draagt gij ook uwe schandelijkheid en uwe hoererijen en de rechtvaardige straf, die daarom over u komt (Hoofdst. 16:52).

a) Jer. 2:32; 3:21; 13:25; 18:15. Ezech. 22:12.

Vergetenheid van God en verachting van Hem, van Zijn opzicht over ons en van Zijn zien op ons, is op den grond van alle onze verraderlijke en overspelige afwijkingen van Hem. Daarom wandelen de mensen de afgoden na, omdat zij God en hun verplichtingen aan Hem vergeten. Ook zouden zij met zulk een begeerte en vermaak niet op de verloksele der ziel kunnen zien, indien zij God niet eerst achter hunnen rug geworpen hadden als niet waardig aangezien te worden.

Op Oholiba's zonde volgt nu de straf. God zal juist deze Chaldeëen, met welke Juda eerst geboeleerd heeft en van welke het zo trouweloos was gescheiden, over haar laten komen; zij zullen met dezelfde wereldmacht, die Juda eerst begeerd heeft, op haar aanvallen, om het verdiende loon te geven tot vernietiging toe.

De Profeet hoopt de namen opeen, om de grote legermacht aan te duiden, die het kleine Juda overvalt.

Op sarkastische wijze beschrijft hij de Chaldeëen met dezelfde uitdrukkingen, met welke hij ze vroeger (vs. 12) als de door Juda geliefde beschreef.

Deze uitdrukkingen waren vroeger, in den tijd van het boeleren in aller mond geweest; nu zagen zij die heren gaarne weg, maar zij komen hen nu op den hals; met de Chaldeëen verschijnen echter ook de oude boelen, de Assyriërs weer, nu hun vazallen, en deze vroeger zo geliefde jongelingen zullen hun nu den helderen dag duister maken.

Gelijk de menigte talrijk is, zo rijk zal ook hun toerusting zijn om het hun opgedragen oordeel te volvoeren. Om ons sterfbed is dikwijls ene grote vergadering uit vorige dagen; onze zonden en degenen, met wie wij gezondigd hebben, komen allen tot ons van rondom.

Wij moeten niet wachten totdat God ons met geweld van de zonde aftrekt.

Wanneer Gods goedheid en geduld niet heeft kunnen teweegbrengen, wat Hij wilde, zo zal Zijne gerechtigheid door de onbarmhartigheid der mensen uit den weg brengen, waarmee wij Hem vertoornden.

De ontkleding door straf doet zien, wat vroeger de bekleding door genade geweest is.

Die den beker des heils met aanneemt, moet daarvoor den beker des toorns drinken.

De gehele geschiedenis des volks van den uittocht uit Egypte tot nu was een voortdurend vertoornen van God, daarom moet het ten laatste een beker vol toorn drinken.

Uitgedronken moet worden; als wij ons aan de begeerlijkheid overgeven, komt God met de straf.

"Gij zult de scherven verbrijzelen en uwe borsten zult gij afrukken; " de poging, die uit den sterksten afschuw tegen het treurige lot voortvloeit, om zich er van te ontdoen, brengt nu uw ongeluk aan; tot geschiedkundige opheldering dient, wat volgens Jer. 41 de Joden aan Gedalia, den Chaldeeuszen stadhouder, over de in het land achtergeblevenen deden, en daarvoor moesten lijden.

De zondares moet in wanhoop aan zich zelf vergelding doen, en juist aan die delen van haar lichaam, waarmee zij volgens vs. 3 in wellust begon te zondigen.

Aan God denken is het korte begrip der gehele godzaligheid, evenals het tegendeel God vergeten, een kort begrip van de gehele goddeloosheid; daarom neemt God aan het slot van dit zondenregister ook alles in dit ene te zamen.

36. En de HEERE zei in dadelijke aansluiting aan de gehele rede (vs. 1-35) tot Mij: Mensenkind! zoudt gij Ohola en Oholiba a) recht geven, rechten? Doe, gelijk dat uwe roeping is, als Mijn Profeet en het werktuig van Mijn woord, ja vertoon haar hare gruwelen.

a) Ezech. 20:4; 22:2.

37. Want zij hebben overspel gedaan, en er is bloed in hare handen (Hoofdst. 22:2-4); en wat de eerste zonde aangaat, zij hebben met hare drekgoden overspel gedaan, (Jer. 3:9; 2:27); daartoe, wat haar bloedvergieten aangaat, hebben zij ook hare kinderen, die zij Mij gebaard hadden, voor haar door het vuur laten doorgaan, tot spijs, tot offer (Hoofdst. 16:20; 20:31).

38. Nog hebben zij, om ene andere verkeerdheid aan te wijzen, Mij dit gedaan, zij hebben, niet lettende op de heiligheid van plaats en tijd, Mijn heiligdom ten zelve dage verontreinigd, waarop zij het vroeger gezegde misdreven, en Mijne a) Sabbatten ontheiligd, als zij kwamen om die in het heiligdom te vieren.

a) Ezech. 22:8.

39. Want als zij kort te voren hun kinderen hunnen drekgoden geslacht hadden, zo kwamen zij op dienzelven dag in Mijn heiligdom, om dat te ontheiligen door hun verschijnen daarin; en ziet, also als in 2 Kon. 21:4 vv. wordt bericht, hebben zij gedaan in het midden van Mijn huis, en dat ook uiterlijk en handtastelijk ontheilgd (vgl. Hoofdst. 8:5 vv.)

40. Dit is er ook, om tot een derde punt Mijner aanklacht tegen hen over te gaan, dat zij gezonden hebben tot mannen, die van verre zouden komen, tot dewelke als aan bode gezonden was, ziet, zo kwamen zij, voor dewelke gij Oholiba, op wie Mijne bestraffing hier inzonderheid doelt, u wiest, uwe ogen blankettet, en u met sieraad versierdet, evenals ene boeleerster zich gereed maakt om hare boelen te ontvangen.

41. En gij zat, zo opgetooid, op een heerlijk bed, voor hetwelk ene tafel toegericht was, om met de mannen, die gij tot u hadt genodigd, te eten, a) en op hetwelk gij Mijn reukwerk en Mijne olie gezet hadt, om daarvan eveneens bij de voorgenomen feestelijkheid gebruik te maken.

a) Spr. 7:17.

42. Als nu bij het gastmaal het geruis der menigte daarop stil was tot bevestiging van het gesloten verbond, zo zonden zij tot mannen uit de menigte der mensen, en daar werden wijnzuipers aangebracht uit de woestijn, die deden armringen aan hare handen, en ene sierlijke kroon op hare hoofden, om haar met wie zij geboeleerd hadden, nu heerlijk als een koning op te pronken. Omdat het niet luidruchtig genoeg toeging werden woeste en luidruchtige mannen uit de woestijn er bij gehaald. Misschien waren de gezanten van Edom, Ammon en Moab later dan de anderen aangekomen.

43. Toen zei Ik van deze, die aan overspelerijen verouderd was: Nu zullen zij hoereren de hoererijen dezer hoer, en die ook (Hebr. en zij, nu zij zó reeds is, reeds zo oud).

44. En men ging tot haar in, of: men zal tot haar ingaan, gelijk men ingaat tot ene vrouw, die ene hoer is; also gingen zij in tot Ohola, die vroeger also handelde, en tot Oholiba die nu zo doet, die schandelijke vrouwen, die zij zijn.

45. Rechtvaardige 1) mannen, als werktuigen Gods dan, die zullen haar richten naar het recht der overspeelsters, en naar het recht der bloedvergietsters, mannen, die door Mij daartoe zijn geroepen en in zo verre rechtvaardig zijn, hoewel het juist diegenen zijn, die met hen geboeleerd hebben (Hoofdst. 16:38): want zij zijn overspeelsters, en bloed is in hare handen.

1) De Chaldeën worden hier rechtvaardige mannen genoemd, niet omdat zij de rechtvaardiging deelachtig waren, ook niet, omdat zij op rechtvaardige, goedertieren wijze te werk gingen, want wij weten, dat zij op andere plaatsen bestraft worden vanwege hun gruwelijke verdrukking, maar dewijl zij het rechtvaardig oordeel Gods tegen Jeruzalem en Juda hebben uitgevoerd.

46. Want also zegt de Heere HEERE tot hen, die inzonderheid de volvoerder van het gericht moet zijn (Hoofdst. 21:11 en 19 vv.) Ik zal ene vergadering, ene menigte van legerscharen, tegen haar doen opkomen, en zal ze ter beroering (Jer. 15:13; 17:3) en ten roof overgeven.

47. En de vergadering zal ze met stenen stenigen, en dezelve met hun zwaarden nederhouwen; hare zonen en hare dochteren zullen zij doden, en hare huizen met vuur verbranden 1) (Hoofdst. 16:40 v.).

1) God zal een vergadering van vijanden tegen haar doen opkomen, welke zijne heilige oogmerken zullen moeten dienen, zelfs dan, wanneer zij hun zondige begeerten en driften dienen. Deze vijanden zullen gemakkelijk de overhand krijgen, want God zal hen in hun hand geven tot beroering en ten rove.

48. Alzo zal Ik de schandelijkheid uit het land doen ophouden (vs. 27), opdat alle vrouwen onderwezen worden, dat zij naar uwe schandelijkheid niet doen, alleen een voorbeeld ter afschrikking daaraan nemen.

49. Alzo zullen zij bestraf voor uwe schandelijkheid op u leggen, en gij zult de zonden uwer drekgoden dragen, de zonde, welke gij met deze hebt bedreven (Hoofdst. 16:58); en gijlieden zult weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

Ten slotte wordt nog aan beide, aan het rijk der 10 stammen, en aan het rijk van Juda te zamen, eerst hun zonde en dan hun straf voorgehouden. De zonden worden hier in 't bijzonder en bepaald zeer scherp op den voorgrond geplaatst. Vooreerst hebben beide Rijken zich betoond als afgodendienaars en als bloedvergieters (vs. 37); vervolgens hebben zij den dienst van Jehova verontreinigd (vs. 38). Ja, zij hebben beide afgodendienst en verering van Jehova op vreeslijke wijze vermengd (vs. 39); eindelijk hebben zij nu onlangs de Chaldeën ingehaald tot verbintenissen tegen 's Heeren wil (vs. 40-44). Maar dezelfde Chaldeën-zo gaat de rede over tot de straf-zullen zich aan Israël betonen als rechtvaardige mannen, dat is als dezulken, die aan Gods straffende gerechtigheid dienstbaar zijn; zij zullen over hen ene volksvergadering houden, en het oordeel der echtbreeksters en der bloedvergietsters aan hen volvoeren, opdat alle andere vrouwen, d. i. volken, daaraan een voorbeeld nemen, en Israël zelf tot erkenenis kome.

De Profeet, in de zamenvoeging der beide vrouwen consequent doorgaande, stelt ook de bestraffing van Ohola (Samaria), welke reeds had plaats gehad, als ene nog toekomstige voor. Hij kon dit te beter doen, daar de nabijzijnde verwoesting van Jeruzalem niet alleen Juda, maar ook het nog aanwezige overblijfsel van het rijk der tien stammen, dus het gehele Israël als strafericht aanging.

Het woord in vs. 36 : "Zoudt gij recht geven?" wijst niet alleen op Ezech. 22:2, maar tevens op Ezech. 20:4 terug, en toont, dat onze afdeling ene zakelijke samenvatting is van den inhoud der gehele groep (Hoofdst. 20-23).

Het dubbele misdrijf, echtbreuk en moord, wordt in vs. 37 eerst kort voorgesteld en vervolgens verder ontvouwd; de echtbreuk heeft betrekking op den afgodendienst, de moord op de kinderofters, welke zij hunnen afgoden brachten.

De verontreiniging van Gods heiligdom, welke verder in vs. 38 als zonde voorkomt, welke zij op zich hebben geladen, geschiedt volgens vs. 39 daardoor, dat zij, met afgodische zonden bevlekt, dat betreden. Op gelijke wijze volgt ook de ontwijding der Sabbatten. Een afgodendienaar kan geen Sabbat vieren en wanneer hij dien uitwendig viert, ontwijdt hij dien. Het wezen van den Sabbat is het denken aan God en dat kan geen plaats vinden, waar het hart aan de afgoden hangt.

Uit het hoerenhuis te lopen in Gods huis, kan Gode niet welgevallig zijn, noch van moord tot de plaats des gebeds, van de zonde tot gezang.

Met vs. 40 gaat de Profeet van de hoererij in het godsdienstige over tot die in de politiek. Hij berispt de aanknoping van verbintenissen van echtbreuk met degenen, die in de verte zijn, in tegenstelling tot die met de nabijzijnden (vs. 5 en 11). Het wassen, blanketten, versieren betekent, dat Jeruzalem alles in 't werk stelde, om zich aan hare boelen, de machten der wereld aangenaam te maken, vgl. Jes. 57:9 vv.

Om menschengunst te verwerven, geschiedt in de wereld veel kwaad.

Het komt nauwelijks geloofbaar voor, dat de Profeet zich meer dan 2 volle jaren te vergeefs met de gevangenen aan de wateren van Chebar zou hebben vermoeid, om ze van den val van het rijk van Juda en zijne hoofdstad Jeruzalem, en van ene langdurige onderwerping van Gods volk onder Babel te overtuigen. Dat zij echter na alle die reden in Hoofdst. 4-23 niet overtuigd is, blijkt duidelijk uit de aankondiging, die meer dan twee jaren later is gevolgd in Hoofdst. 24:1 vv. Hoe is zulk ene rampzalige verblinding, die het volk te Jeruzalem zowel als de gevangenen in Babel had vervuld, mogelijk? Hoe kon men na den ondergang van het rijk der tien stammen en na de harde slagen der Goddelijke tuchtroede, die men reeds zelf ondervonden had, met ene onveranderlijke kracht en macht zich zulke schitterende denkbeelden van de nabijzijnde toekomst maken, als het in werkelijkheid geschiedde? Hoe konden de valse profeten het wagen, van ene spoedige vernietiging van Babylon te dromen en hunnen toehoorders hun dromerijen wijs te maken, en hoe konden deze zich daardoor laten misleiden, daar toch de ene berekening voor en de andere na verkeerdt uitkwam, welke men omtrent menselijke hulp maakte? Zonder twijfel was de schuld daarvan het misverstand en het misbruik, dat men van zulke heerlijke profetieën, als bijv. die van Jesaja over den ondergang van Babylon maakte. Men rukte die uit hun samenhang, stelde ter zijde, wat niet met de vleselijke gezindheid overeenkwam en bracht met geweld tot den tegenwoordigen tijd, wat eerst voor ene verre, ja gedeeltelijk zeer verre toekomst was beloofd. Die belofte nu moest voor het volk blijven, Gods raadsbesluit omtrent de toekomst stond vast. Daarom moest ook wat in Jer. 51:59 vv. verhaald wordt, geschieden, maar het misverstand en het misbruik moest vóór alles worden uit den weg geruimd. Daartoe dient het Profetische woord van Ezechiël in dezen tijd, en daarna de verschrikkelijke opening der ogen, die met Hoofdst. 24 begon. Onze tegenwoordige tijd zal ook veel bijdragen tot wegneming van misleiding, maar

tevens, om het profetische der Schrift beter te verstaan, en de eschatologie in hare zwakke punten te verbeteren; ten minste zal onze Protestantse kerk van de nabijzijnde ontwikkeling der geschiedenis van het Godsrijk deze winst hebben, terwijl daarentegen aan de Katholieke kerk juist dat eigenaardig is, dat zij het hier boven nader gekarakteriseerde standpunt van Israël vasthoudt, totdat zij ten laatste geheel en al schipbreuk zal lijden (Hoofdst. 27).

Als de Opperheer der wereld Zijnen dienst onder ene natie plant en dus Zijn verbond met dat volk opricht, dan kan Hij gezegd worden aan dat volk gehuwd te zijn en daarmee in ene rechtstreekse en opzettelijke betrekking te staan, dan kan en mag Hij van zulk ene natie en van elk lid daarvan gehoorzaamheid en liefde, geloof en trouwe eisen, dan ligt de weg van geluk voor zulk een volk, dat zo onder het Evangelie wordt geplaatst, en voor elk mens, die in dat grote voorrecht deelt, alleen in een leven, overeenkomstig de openbaring van Gods wil in den weg der genade; maar welke misdaad is dan tegenstrijdiger en leidt meer tot verwoesting, dan dat er ene andere vreemde, eigendunkelijke en valse godsdienst wordt ingevoerd, en door de mensen wordt opgezocht en aangekleefd. Zo vals toch afgoderij en beeldendienst was, dewijl men stomme beelden, nietige afgoden en verfoeiselen der onreine volken vereerde, zozeer hierin de oorzaak van allerlei eigendunkelijkheid in levenswijze, brooddronkenheid en goddeloosheid lag, ja ook zozeer als de Heere daarover verontwaardigd was en toornen moest, zozeer zien ook wij, wat integendeel onze roeping en verplichting als natie en elk voor ons zelve is, hoe gevaarlijk het wordt, van des Heeren Woord en instellingen, van Zijn verbond, met ons in den Doop aangegaan, af te wijken, en zich naar eigendunkelijke godsdienstbegrippen en vreemde zeden te schikken. Hoeveel valt hier na te denken en op te merken, wanneer wij onze natie als een Christenvolk, en wel bijzonder als ene Hervormde natie beschouwen, met Israël en Juda vergelijken, en tot onze eigene harten daarmee inkeren. Hoezeer moesten wij voor elke afwijking van de waarheid, voor iedere begunstiging van ene valse belijdenis en voor vreemde zeden schrikken, en de jammerlijke gevolgen zien en verder berekenen, welke daaraan onafscheidelijk verbonden zijn. God beware ons land en volk, dat wij zo zwaar zouden gestraft worden, om het verlaten van Zijn woord en van Zijnen dienst, als Israël en Juda zijn gestraft geworden; maar indien wij van vals godsdienst niet anders kunnen genezen worden, dan door een lot, aan dat van Gods oude volk gelijk, hetwelk door ballingschap voor altoos de zucht naar afgoderij en beeldendienst verlaten heeft, dan was zulk een hard lot inderdaad nog een wenselijk deel. De Heere is te hoog en te heilig, dat wij Hem niet overeenkomstig Zijne natuur en naar Zijnen uitgedrukten wil zouden dienen en ons niet van geheler harte tot Hem zouden bekeren. Moge Zijne kennis in Christus Jezus onder ons zuiver zijn en door Zijnen Geest aan ons geheiligd worden, zo zullen wij Hem in waarheid eren, Zijn naam zal onder ons wonen, en ons geluk voor tijd en eeuwigheid meer vast en zeker zijn.

HOOFDSTUK 24.

JERUZALMS VERWOESTING DOOR EEN ZIEDENDE POT EN DEN SNELLEN DOOD VAN EZECHIELS VROUW AFGEBEELD.

V. Vs. 1-27. De woorden Gods in de vier reden van onzen cyclus den Profeet in den mond gelegd, hadden het oordeel over land en stad van Juda aangekondigd als zeer nabij, terwijl in Hoofdst. 21:18 vv. de koning van Babel werd voorgesteld, zoals hij met zijne krijgsmacht uittrekt, op het punt, waar de weg van Rabba en Jeruzalem van elkaar scheiden, zich ophoudt om zijne orakels te vragen, op welke in beide steden hij zich zal werpen, en hem dan Jeruzalem wordt aangewezen. Sedert deze woorden Gods, die tot hem gekomen zijn van den 10den dag der 5e maand van het 7e jaar (592 v. C.), Zijn intussen 2 jaren en 5 maanden verlopen. Gedurende dien tijd heeft zich Ezechiël volgens zijne opdracht (Hoofdst. 3:24-27) stom gehouden. Als nu de dag nadert, op welken, gelijk wij uit 2 Kon. 25:1 en Jer. 52:4 weten, Nebukadnezar de belegering van Jeruzalem begon, komt Gods woord op nieuw tot hem met het bevel dien dag op te schrijven, en met de verkondiging van hetgeen in het 100 mijlen van hem verwijderde vaderland juist geschied is (vs. 1 en

2). Hij moet echter voor het volk, tot hetwelk hij als Profeet geroepen is, in ene gelijkenis het verloop der belegering voorzeggen (vs. 3-14). Aan den avond van denzelfden dag wordt hem, zo als de Heere reeds vroeger hem heeft aangekondigd, zijne vrouw door enen plotseligen geweldigen dood ontrukkt. Hij mag gene rouwklacht over haar houden, maar alleen in 't verborgen zuchten, ja, hij moet zelfs doen, wat men anders niet doet, wanneer men bedroefd is, om alzo een teken voor Israël te zijn, hoe het zich zal moeten gedragen, als Jeruzalem, de lust zijner ogen, gevallen is, en de zonen en dochters des volks bij zijn ondergang zijn omgekomen (vs. 15-24). Daarmee is dan Ezechiëls profetische werkzaamheid omtrent Israël, wat zijne eigene aangelegenheden aangaat, voor zolang ten einde tot inderdaad is geschied, wat hij te voren verkondigd had, en een ontkomene uit het vaderland de tijding daarvan aan den Chaboras overbrengt. Tot dien tijd moet hij volgens des Heeren aanwijzing, die hem ter voortzetting van het in Hoofdst 3:24 v. gezegde ten deel wordt, verstommen, om daarna zijnen mond tot profetische reden van nieuwen aard te openen (vs. 25-27).

1. Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij in het negende jaar na Jojachins wegvoering en Zedekia's komst tot het koninkrijk (2 Kon. 24:10-17) in de tiende maand Tebeth (Ex. 12:2) op den tienden der maand, dus het einde van December des jaars 590 v. C. zeggende:

2. Mensenkind! schrijf u den naam van den dag op, zo als men dat bij gewichtige gebeurtenissen doet, om den datum niet te vergeten, den naam even van dezen zelve dag: de koning van Babel legt zich voor Jeruzalem even op dezen zelve dag, om de stad met bolwerken te omsingelen en haar te belegeren.

Zonder twijfel zal Ezechiël zijne toehoorders hebben opgewekt, om ook den dag aan te tekenen.

Te Babel werd opgetekend, wat te Jeruzalem werd volbracht.

De plaats aan den Chaboras, waar de Profeet zich ophield, is meer den 100 mijlen van Jeruzalem verwijderd; op menselijke wijze kon dus Ezechiël onmogelijk weten, dat juist op dezen dag de belegering van Jeruzalem was begonnen, en wanneer men naderhand vernam, dat dit nauwkeurig was uitgekomen, dan was het een sterk bewijs van zijne Goddelijke zending.

Dat Ezechiël, wat bij Jeruzalem geschiedde, op denzelfden dag aan den Chaboras wist te zeggen, heeft natuurlijk groten aanstoot gegeven aan die uitleggers, wier God gene voorzegging kan geven.

Het was echter noodzakelijk, dat de mensen leerden, dat de val der stad noch aan toeval, noch aan de macht der Babyloniërs was toe te schrijven, maar aan den wil van Hem, die zo lang vooruit had gezegd, dat om de goddeloosheid der inwoners de stad in vuur zou opgaan.

Nog lang was deze dag den ballingen een gewichtige dag. Tot de vastendagen, welke in de ballingschap en nog daarna tot aandenken aan gewichtige gebeurtenissen uit de laatste grote katastrofe werden gehouden, behoorde volgens Zach. 8:19 ook de 10e dag der 10e maand. Vgl. Lev. 16:31 Aanmerkingen.

Het is duidelijk, dat de Heere hier nader beveelt dat het volk het goed wete, dat de straf over Jeruzalem een straf Gods was. Dat het dus niet in de allereerste plaats was, de zucht van Babel's koning om zijn rijk uit te breiden, maar dat de Heere hem leidde en bestuurde, opdat aldus Diens raad zou worden uitgevoerd, ook in betrekking tot den val van Jeruzalem. Juda's volk moest hierdoor een hoog besef verkrijgen van de Oppermajesteit Gods, die alle dingen werkt naar den raad van Zijnen wil.

3. En gebruik, draag voor ene gelijkenis, een parabel tot dat weerspannig huis, wanneer gij deze gebeurtenis verkondigt, en zeg tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE en beveelt mij iets te doen, waaruit gij, al ziet gij het niet voor uwe ogen, toch kunt afleiden, wat de Heere, wiens gezant ik ben (Hoofdst. 4:3 en 7) begonnen is met Jeruzalem te doen. Hij beval mij: Zet enen a) pot toe(liever: den pot, den welbekenden Hoofdst. 11:3), zet hem toe, en giet ook water daarin.

a) Jer. 1:13.

4. Doe zijne stukken, de stukken van slachtvee te zamen daarin om gekookt te worden, alle goede stukken, namelijk de dij en den schouder, de achter- en voorbout, vul hem met de keur der beenderen, de uitgezochtste, waarin het beste merg is.

5. Neem, gelijk gezegd is, de keur van de kudde, en stook ook enen brandstapel, een groten houthoop tot het koken van de beenderen daaronder, die om tot brij te worden, een zeer aanhoudend en sterk vuur nodig hebben; doe hem wel opzieden; ook zullen zijne beenderen daarin gekookt worden 1), tot ze gaar worden.

1) Uit vs. 6-8 blijkt zo duidelijk mogelijk dat Jeruzalem de pot is en het vuur de belegering door Nebukadnezar. Dat het beste van de kudde moet genomen worden en weer het beste van de stukken, wil zeggen, dat de Heere God het beste deel van Jeruzalem in vuur zal doen omkomen.

Hevig zal de verdrukking en de verwoesting zijn, en zolang aanhouden, dit wordt door den brandstapel aangeduid, dat de verwoesting volkomen is.

6. Daarom, om nu ook uitdrukkelijk aan te geven wat met den pot in vs. 3 bedoeld is, also zegt de Heere HEERE: wee der bloedstad (Hoofdst. 22:2), den pot, welks schuim in hem is, en van welken zijn schuim niet is uitgegaan, zodat op de in vs. 11 v. genoemde wijze met hem moet worden gehandeld! trek stuk bij stuk daaruit, opdat hij ledig worde, en laat het lot over hem niet vallen, maar neem zonder enige keus er uit, zoals het voor de hand komt.

7. Want haar bloed, dat zij vergoten, is evenals het schuim dat den pot onafscheidelijk aanhangt, in het midden van haar; op ene gladde steenrots heeft zij dat gelegd; zij heeft het op de aarde niet uitgestort, om hetzelve met stof te bedekken en het also te doen vergeten.

8. Opdat Ik met opzet en na het rechtvaardig gericht de grimmigheid doe opgaan, om wraak te oefenen, heb Ik ook haar bloed op ene gladde steenrots gelegd, opdat het niet bedekt worde, maar Mij altijd voor ogen blijve. Hare zonde uit boosheid bedreven, zal niet worden vergeven, maar met uitroeiing worden gestraft (Num. 15:30 v.).

9. Daarom, om naast den pot in vs. 6 ook het vuur onder dien (vs. 5) nader te verklaren, also zegt de Heere HEERE: {a} Wee der bloedstad! Ik zal ook den brandstapel groot maken, een groten hoop houts onder haar aanbrengen.

{a} Nah. 3:1. Hab. 2:12.

10. Draag gij, Mijn Profeet, die Mijne verrichtingen moet voorstellen, veel houts toe, steek het vuur aan, verteer het vlees, en kruid het met specerijen, en laat de hitte zo hoog stijgen, dat de beenderen verbranden, door de macht des vuurs verkoken.

11. Stel, nadat nu de stukken vlees gekookt en zonder onderscheid zijn uitgenomen (vs. 5 v.) hem, den pot, daarna ledig op zijne kolen, opdat hij heet worde, en zijne roest verbrande, het koper waaruit hij gemaakt is, doorgloeie, en zijne onreinigheid in het midden van hem versmelte door den onmiddellijk werkenden gloed, en zijn schuim dat er aanhangt, verteerd worde.

12. Met ijdelheden heeft zij Mij moede gemaakt 1). Vergeefs is al de moeite! nog is, ondanks alle pogingen, om door ene gewone zuivering den pot rein te krijgen, haar overvloedig schuim van haar niet uitgegaan; haar schuim moet in het vuur, de pot zelf moet zamensmelten en zich in vloeibaar koper oplossen.

1) Zodanig was het met Jeruzalem gelegen: Zij had haren God met ijdelheid moede gemaakt, met voornemens en beloften van verbetering, welke zij nimmer volbracht. Zijn vermoeiden zich zelf met haar vleselijk vertrouwen, hetwelk haar altoos heeft bedrogen. Zij, die leugenachtige ijdelheden volgen, vermoeien zich zelf met die najaging. Omdat zij ongeneeslijk boos is, zo wordt zij zonder hulpmiddel aan het verderf overgegeven.

13. In uwe onreinigheid, o Jeruzalem, die de pot zijt, van welken hier sprake is, is tengevolge der boosheid, waarmee gij zondigt, en alle pogingen Mijner Profeten tot uwe bekering wederstaat, schandelijkheid, omdat Ik u gereinigd heb, alle pogingen daartoe heb in het werk gesteld, en gij niet gereinigd zijt, zo zult gij van uwe onreinigheid niet meer gereinigd worden (Jer. 13:27), totdat Ik Mijne grimmigheid op u zal hebben doen rusten 1), zodat gij in de vlammen zijt te niet gegaan (Hoofdst. 5:13).

1) De Heere zegt het hier, dat Hij Juda zeer vele geneesmiddelen had gegeven, maar zij hadden niets uitgewerkt. Dat Hij alle middelen had gebruikt om hen te reinigen, maar zij hadden niet gebaat. Juda's inwoners wilden niet gereinigd zijn en gereinigd worden. Dan zou het vuur niet langer reinigen en zuiveren, maar verterend en verwoestend werken.

Dit geldt ook voor den zondaar, die niet op de roepstem Gods tot bekering wil acht geven.

14. Ik, de HEERE, heb het gesproken (Hoofdst. 12:17); het zal komen, en Ik zal het doen, zodat Mijn toorn zich op die genoemde wijze aan u koele. Ik zal er niet van wijken, en Ik zal niet a) verschonen noch berouw hebben; naar uwe wegen en naar uwe handelingen zullen zij, de Chaldeën, die geroepen zijn Mijne oordelen over u te volvoeren, u b) richten (Hoofdst. 7:8 v. 27), spreekt de Heere HEERE.

a) Ezech. 5:11. b) Ezech. 23:24.

Het eerste woord Gods (vs. 3-14) stelt den gang en het resultaat voor van de belegering, die met dezen dag begonnen is. Het wijst in ene gelijkenis aan, hoe Jeruzalem en zijne bewoners in de belegering zullen gekookt worden als vlees in een pot, hoe de inwoners daardoor zullen worden uitgeroeid, en de stad zelf verwoest, en dit om de haar aanklevende zonde en ongerechtigheid.

Uit de woorden: "gebruik ene gelijkenis" volgt, dat de volgende handeling, die den Profeet bevolen werd te doen: "Zet enen pot toe enz" voor gene werkelijke symbolische handeling is te houden, welke hij inderdaad moest volbrengen, maar deze handeling vormt den inhoud der gelijkenis en behoort alleen tot de parabel. Daarom is ook de verklaring van de parabel (v. 10 vv.) in den vorm ener handeling gekleed.

Aan ene handeling, die werkelijk heeft plaats gehad, laat ook bijv. vs. 5 in 't geheel niet denken, volgens hetwelk een aantal schapen in den pot moesten worden gedaan.

De gelijkenis slaat verder op het gezegde, dat de Joden in Jeruzalem in hunnen overmoed tegen de bedreigingen van den Profeet overstelden. (Ez. 11:3). "De stad is de pot, wij zijn het

vlees. " Zij meenden, dat zij in de vaste stad, gelijk het vlees in den pot, wel bewaard blijven en veilig wonen zouden, totdat het alles zou voleindigd zijn.

De herhaalde oproeping, die groten haast te kennen geeft: "zet toe, zet toe" is te gelijk sarkasme: haal den pot; Nebukadnezar heeft zich rondom de muren gelegd, nu moge het blijken, in hoeverre hun spreekwoord een waar woord is.

De pot met vlees en beenderen is Jeruzalem met de daarin gesloten, het vuur en het koken betekent de belegering, het op het vuur zetten is de insluiting, en zeker de aanzienlijkste bewoners des lands, het meest tot tegenstand machtig, zullen in de stad ingesloten en door de belegering vernietigd worden.

Lenden en schouder worden voor de beste en smakelijkste stukken van het dier gehouden en waren bij maaltijden bijzonder geliefd (Lev. 7:32. 1 Sam. 9:23 v. de beenderen komen als de meest vaste delen in aanmerking, welke het meest aan het vuur weerstand bieden, en gelijk nu onder lenden en schouder de aanzienlijkste en edelste lieden bedoeld zijn, zo onder de beenderen vol merg de moedigste en dapperste. Een ontzaglijk groot vuur, een ware gloed moet dan onder den pot worden aangebracht, zodat daardoor alle er in geworpen stukken, zelfs de beenderen verkookt worden. Daartoe dient de houthoop, zo groot, zo buitengewoon sterk moet het vuur zijn, om zelfs de beenderen te kunnen koken en verbranden.

In den toorn Gods is, omdat die Zijne versmade liefde is, even als in de liefde Gods, ijver en hevigheid. Het beste is ook voor Zijne straffen niet te goed.

Wanneer u, o zondaar! Gods goedheid en weldaden niet meer kunnen verbeteren, moet Hij U in den oven der ellende werpen, of gij zo tot erkentenis zoudt mogen komen.

Met vs. 6 begint de verklaring der gelijkenis, doch zo, dat daarmee de verdere ontwikkeling hand in hand gaat.

Ene in de gelijkenis zelf niet vermelde omstandigheid, de roest aan den pot wordt er bijgevoegd en daardoor het beeld van den pot uitgebreid. Daar Jeruzalem ene stad van bloedschuld is, gelijkt zij op een pot, aan welken onverdelgbare roestvlekken zijn.

Het woord van den grondtekst kan iets gebrands, ene brandvlek betekenen; juister is er echter ene roestvlek onder te verstaan, zoals die door vocht aan het metsal komt, waardoor het verteerd wordt (Jak. 5:3).

Aan Jeruzalem kleeft ene bloedschuld gelijk vergiftige roest aan het binnenste van een pot.

Omdat de roest niet wil wijken, moet het uiterste middel worden aangewend om het weg te doen, namelijk het vuur (vs. 11 vv.), waardoor met den roest de pot zelf te niet gaat.

Om den pot vooraf ledig te maken en dien nog eens over het vuur te kunnen zetten, opdat de roest, die daaraan kleeft, worde uitgebrand, terwijl hij zelf te niet gaat, moeten de

vleesstukken worden uitgehaald, nadat ze gekookt zijn. Dit uithalen der stukken betekent het wegdoen van de inwoners uit de stad (Hoofdst. 2:7), zowel door ze te doden als ze gevangelijk weg te voeren.

Daarbij zal niet het lot worden geworpen, welke stukken het eerst, welke het laatst uit den pot moeten worden genomen; zij moeten allen weg en zonder onderscheid zullen rijken en armen, jongen en ouden omkomen, of gevangelijk worden weggevoerd.

Bij de vorige gevangelijke wegvoeringen was geloot, wie zouden ontgaan en wie zouden blijven. Nu echter onder Zedekia zouden allen zonder onderscheid worden uitgestoten.

De wegvoering uit de veroverde stad geschiedde zonder enig bijzonder blijk der Goddelijke Voorzienigheid, die in grote noden altijd nog een troost is; het ging zo als in Jer. 15:2 geschreven staat.

In vs. 7 wordt de reden dezer bedreiging opgegeven, door de voorstelling van Jeruzalems zonde. De stad heeft bloed vergoten, dat niet met aards bedekt maar onbedekt gebleven is, als bloed, dat op een harden rotssteen is uitgegoten, hetwelk de steen niet kan inzuigen, en dat, omdat het niet bedekt is, tot God om wrake roept. De gedachte is deze: zij heeft misdadig en schaamteloos gezondigd en niets gedaan, om hare schuld te bedekken, heeft geen spoor van berouw en bekering getoond, om van hare schuld te worden verlost.

Men heeft hier in het bijzonder te denken aan de talrijke gerechtelijke moorden, welke door die partij werden bedreven, welk het staatsroer in handen had. De partij van buitenlandse alliantie's, welke tegen allen woede, die in den naam van den God van Israël zich tegen dien echtbreuk verhieven; een voorbeeld van zulk een gerechtelijken moord is dat van den profeet Uria in Jer. 26:20 vv.

Jeruzalem heeft zich wonder vrij geacht in de stoutmoedigheid, waarmee het zondigde; maar, zo betuigt vs. 3, alles geschiedde alleen, om Gods gericht te weeg te brengen.

De Heere zelf heeft het tot hare schande gewild, dat het bloed niet op de aarde zou vloeien, waar het door stof kon bedekt worden, als of de schuld zou verzoend zijn, maar altijd zouden de onuitwisbare sporen bloed, aan de droge rotsen klevende, luide om wrake roepen.

De aarde zuigt het bloed in, dat naar recht vergoten is, of bedekt dat, hetwelk niet gewroken wordt aan hem, die het vergoten heeft; daarentegen het bloed, dat moet gewroken worden, daarvan wordt gezegd, dat de aarde het niet bedekt, of ook te zijner tijd zal ontdekken (Job 16:18. Jes. 26:21).

Om het bloed van Christus, op Golgotha vergoten, verbrandde later Titus de stad.

Ook in de zonden der mensen openbaart zich Gods leiding en regeling.

De Profeet steekt (vs. 9 en 10) in den naam van God eerst het vuur der rechtvaardige vlammen van Gods toorn aan onder de ketels der bloedstad, zodat het vlees zijner bewoners in ziedende hitte wordt gaar gestookt. Ziet daar het verwoestende vuur van Jeruzalem's (Chaldeeuwse) belegeraars.

Op de vernietiging der bewoners, afgebeeld door vlees en beenderen, volgt in vs. 11 de vernietiging van de stad zelf, afgebeeld door den ketel of pot.

Men mag tegen de wijze der profetische voorstelling niet willen aanbrengen, dat de reiniging van den ketel aan het koken van het vlees daarin had moeten voorafgaan, en niet had moeten volgen, en dat, op de zaak zelf gezien, de roest der zonde toch niet aan de stad als menigte van huizen maar aan het volk kleefde, en met vernietiging daarvan de reiniging reeds van zelf was volbracht; want wat de eerste tegenspraak aangaat, zo wordt hier niet gesproken over een koken van het vlees, opdat het gegeten worde; het vlees moest in den pot verkookt worden, om vernietigd en weggeworpen te worden, waartoe men den pot vooraf niet behoefde te reinigen. En wat de tweede aangaat, zo kleeft het vuil der zonde zeker aan den mens, maar volgens Bijbelse zienswijze niet aan dezen alleen, maar het breidt zich ook uit tot de zaak, of tot hetgeen den zondaar toebehoort, op den gehelen krijg van zijne werkzaamheid en van zijne bezitting, zoals ook de aarde is vervloekt om des menschen wil, en Gods gerichten niet slechts over mensen, maar tevens over steden en landen gaan.

Ook door Christus liet Jeruzalem zich daarna niet reinigen.

Verder-dat is de eerstvolgende toekomst rust de toorn Gods op Israël.

De Joden gevoelen dien tot op dezen dag (Richter) vgl. Jes. 4:4.

15. Wijders geschiedde op denzelfden dag, op welken ik het woord in vs. 1-14 had ontvangen, des HEEREN woord tot mij, zeggende: dadelijk nadat ik dat woord aan het volk had voorgehouden (vs. 18):

16. Mensenkind! Zie Ik zal, terwijl Ik u thans tot enen vertegenwoordiger van het volk maak, gelijk gij in vs. 3 vv. Mijn vertegenwoordiger moest zijn (vgl. Hoofdst. 4:4-6, 8-15), den lust uwer ogen, namelijk uwe vrouw, van u wegnemen door ene plage 1), door een plotseligen dood, welke als een Goddelijk oordeel over haar komt (Num. 14:36; 17:12 v.); nochtans zult gij niet rouwklagen, noch wenen, en uwe tranen zullen niet voortkomen volgens uwen plicht als Profeet, die met hart en leven geheel in den dienst van God alleen gehoord te zijn (1 Kon. 20:42 en Hos. 1:2).

1) Wanneer de lust onzer ogen door ene plage wordt weggenomen, moeten wij Gods hand daarin zien en erkennen. Hij neemt onze vertroosting en alle schepselen van ons, wanneer en zoals het Hem behaagt. Hij gaf ons dezelve, maar behield voor Zich een eigendom daarop, en mag Hij niet met het Zijne doen wat Hij wil? .

17. Houd stil van kermen; zucht en lijd stilzwijgende, maargij zult geen openbaren dodenrouw maken, bind uwen hoed op u in plaats van dat gij uw hoofd met as zoudt bestrooien (Jes. 61:3), en doe uwe schoenen aan uwe voeten, in plaats van als een treurende barrevoets te gaan (2 Sam. 15:30); en de bovenste lip zult gij niet bewinden (Lev. 13:45. Micha 3:7), en zult der lieden brood, het treurbrood (Hos. 9:4), dat gij vrienden en bloedverwanten als een rouwmaaltijd mocht willen gereed maken (2 Sam. 3:31), niet eten.

"Het liefste wat uwe ogen zien. " Zo slechts wordt hier voorlopig Ezechiëls huisvrouw (vs. 16) aangeduid, om dat God ze hem ontnam, niet omdat zij zijne vrouw, maar omdat zij het liefste was, dat hij bezat. Wat voor den man ene geliefde vrouw is, dat was voor Israël zijn heiligdom (vgl. vs. 21). Der ogen wellust wordt hier de vrouw en het heiligdom genoemd, als het liefste onder de zichtbare dingen. De Heere is den Profeet nog meer lief; maar Hij is onzienlijk. "Plaag" is eigenlijk een Gr. woord, dat in het Latijn en in de Duitse talen is Overgegaan; het betekent zoveel als "slag", waarbij God als de slaande wordt gedacht. Plaag is een opzettelijk door God verordend kwaad, waardoor Hij smart wil aandoen, en daarom gemeenlijk zoveel als straf, om zondaren daardoor tot boete wegens de zonde en belijdenis van schuld te brengen. Ezechiëls vrouw werd door een dodelijken slag getroffen, om door dezen slag, die in de eerste plaats zijne vrouw trof, hem leed te veroorzaken, doch niet om hem te straffen, maar om het volk in hem typisch te tonen, hoe het door de van God gedulde verwoesting van stad en tempel stond te worden gestraft. Ezechiël moest dit lijden, gelijk andere beproevingen van zijn profetisch ambt, om het volk tot heilzame boete te leiden. Zo weinig verschoont God Zijne knechten; en zij dragen het gewillig, omdat zij weten, dat de Heere ten Zijnen tijde overvloedig vergoedt, omdat zij in liefde en vertrouwen steeds bereid zijn, Hem alles ten offer te brengen, wat Hij verlangt.

God wil dat wij alles, wat ons in de wereld dierbaar is, op Zijn bevel zullen verloochenen; dat degenen, die vrouwen hebben, ook zullen zijn, als degenen, die er gene hebben (1 Kor. 7:29).

Gods kinderen zijn daarom gene gevoelloze stenen, maar zij begeren de van God gewilde maat te houden in hun smart.

Wat door natuurlijke krachten niet mogelijk is kan door de kracht der genade mogelijk worden: gehoorzaam daarom, ook wanneer het u geheel onmogelijk voorkomt, en geloof, dat u daartoe de kracht zal worden gegeven.

18. Dit, wat mij volgens vs. 3-14 was opgedragen, sprak ik tot het volk in den morgenstond, en mijne huisvrouw stierf in den avond van dienzelfden dag, overeenkomstig de aankondiging in vs. 16; en Ik deed in den daarop volgenden morgenstond gelijk mij geboden was. Volgens de gewoonte had ik in rouwgewaad voor het volk moeten verschijnen en andere gewoonten van rouw moeten waarnemen, maar ik klaagde niet, noch weende, noch strooide as op mijn hoofd; ik ging niet barrevoets, noch met verborgen mond, maar was geheel als gewoonlijk gekleed.

19. En het volk, dat van den dood wist, en evenwel mij alle gebruiken van rouw zag nalaten, zei tot mij: Zult gij ons niet te kennen geven, wat ons deze dingen zijn, dat gij aldus doet? Wij weten het toch reeds genoegzaam, dat al uw doen profetische zinnebeeldige betekenis heeft.

20. En ik zei tot hen: Het woord des HEEREN is tot mij geschied, zeggende:

21. Zeg tot het huis Israëls: Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet Ik zal Mijn heiligdom ontheiligen, de heerlijkheid uwer sterkte, de begeerte uwer ogen en de verschoning 1) uwer ziel, door een slag, die onverwacht u zal overkomen; en uwe zonen en uwe dochteren, die gij verlaten hebt, toen gij voor 9 jaren van Jeruzalem werdt weggevoerd (2 Kon. 24:14 15 en 16), zullen door het zwaard vallen.

1) In het Hebr. Machmal. Beter: de begeerte. D. i. hier, wat uwe ziele begeert, waarnaar uwe ziele verlangt. Eet hart der bannelingen hing nog aan het heiligdom, en nu zegt de Heere hun, dat Hij dit heiligdom zou verwoesten. Hij spreekt verder van de zonen en dochteren. Deze zijn niet de eigen kinderen, die wonen bij hen in Babel-, maar de bloed- en aanverwanten.

22. Dan zult gijlieden bij zulk ene zware ramp, als u te zijner tijd zal treffen, wanneer het thans belegerde Jeruzalem (vs. 1 v.) door de Chaldeëen zal zijn ingenomen en den bewoners geschiedt, gelijk in vs. 6 gezegd is, doen, gelijk als Ik gedaan heb: de bovenste lippen zult gij met bewinden, en der lieden brood zult gij niet eten.

23. En uwe hoeden zullen op uwe hoofden zijn, en uwe schoenen aan uwe voeten; gij zult niet rouwklagen, noch wenen, maar gij zult, gelijk ik thans slechts mag zuchten (vs. 17), in uwe ongerechtigheden versmachten, en, een iegelijk tegen zijnen broeder zuchten¹).

1) Deze verzen duiden aan, dat de rampen der Joden zo menigvuldig en zo groot zullen zijn, dat zij niet in staat zullen zijn om de gewone gebruiken van rouw in acht te nemen, maar die allen zullen verslonden worden in de stille smart en verdwijnen door den inwendigen angst van hun gemoed. De omstandigheden der Joden waren zodanig, na de verwoesting van Jeruzalem, dat zij onmogelijk enige van die rouwtekenen konden gebruiken, welke Ezechiël verboden werd te gebruiken, noch konden zij zelfs luide klagen of wenen, om de weduwen niet te tergen.

25. En gij, mensankind, zo ging de Heere tot mij zelve voort, zal het niet zijn, ten dage, als Ik van hen zal wegnemen hun sterkte, de vreugde huns sieraads, den lust hunner ogen en het verlangen hunner zielen, namelijk Mijn heiligdom, zelfs hun zonen en hun dochteren, die bij de belegering omkomen (vs. 21);

26. Dat ten zelve dage, wanneer nu alles zal vervuld zijn, wat gij tot hertoe hebt moeten voorzeggen, en te gelijk zoveel tijd is verlopen, dat het bericht daarvan tot aan den Chaboras kan komen, een ontkomene tot u zal komen, om uwe oren dat te doen horen (Hoofdst. 33:21)?

27. Ten zelve dage zal uw mond, die van nu aan zal verstommen voor Israël, zodat gij voor langen tijd niets meer tot hen zult hebben te spreken, bij dien, die ontkomen is, opengedaan

worden, en gij zult wat de Heere weer spreekt tot hen spreken, en niet meer stom zijn. Alzo zult gij hun u betonen een man te zijn, wiens spreken en handelen vol betekenis voor hen is, en alzo zult gij tot een wonderteken zijn, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, en zo tot kennis van den God huns heils komen (Lev. 26:40 vv.)

Ezechiël beeldt in de allersmartelijkste huiselijke ondervinding het lijden af, dat door God tot straf over Zijn volk wordt gebracht, waaraan hij als Profeet in de ballingschap en door sympathie persoonlijk in medelijden is verbonden. Men zou kunnen zeggen, dat een Christologisch Messiaans moment hier in den Profeet te voorschijn treedt-de Geest van Christus in hem (1 Petr. 1:11).

Hoe het onthouden van klachten en rouw over den ondergang van het heiligdom en van bloedverwanten moet worden verstaan, ziet men uit de tegenstelling: gij zult in uwe ongerechtigheden versmachten (Hoofdst. 4:17. Lev. 26:39). Alzo heeft men aan ene zo overmeesterende smart te denken, waarvoor gene tranen, gene klachten zijn, maar alleen diep inwendig zuchten over de zonden, die zulk een vreselijk ongeluk hebben veroorzaakt. Maar juist deze smart, die de krachten des lichaams verteert, terwijl die tot grondige erkenning en tot berouw over de zonde leidt, leidt door berouw en boete ook tot wedergeboorte en vernieuwing des levens.

In Hoofdst. 3:26 v. werd den Profeet gezegd, dat hij moest zwijgen en niet anders spreken, dan wanneer Hem de Heere den mond tot een woord Gods opent. En dat heeft Hij ook gedurende al die jaren van toen tot nu gedaan. Hij heeft niets anders gesproken, dan de enkele woorden Gods tussen 3:26 en 24:24 meegedeeld, wanneer de Heere ze hem gaf. Maar nu, nadat hij in het voor ons liggend hoofdstuk de insluiting van Jeruzalem heeft voorgesteld als begonnen, en den uitslag heeft voorgezegd, was er niet in de eerste plaats een woord Gods nodig, ten minste geen, dat tot Israël was gericht. Daarom moet hij nu totdat Jeruzalems verwoesting geëindigd is, geheel voor Israël verstommen en zwijgen; eerst het begin des gericht's zal hem weer den mond openen en dan natuurlijk tot profetische reden van anderen inhoud.

Gods Profeten worden nooit tot stilzwijgen gebracht dan tot wijze en heilige einden. En wanneer God hun de opening des monds weergeeft, zal het blijken, dat het tot Zijne ere was, dat zij voor een wijle tijds zwegen, opdat de mensen te zekerder en volkomener zouden weten, dat God de Heere is.

De Profeet verstomt, omdat nu niets meer te doen is, het lot is gevallen. Vroeger kon Israël nog tot nadenken worden gebracht, nu stond Nebukadnezar voor de poorten en de donderslagen des gericht's, die begonnen, spraken nu zelf. Vroeger was de zonde actief, nu had de passieve geschiedenis der zonde haar begin gevonden. Ene nieuwe periode voor de profetische rede kwam eerst, toen het ongeluk was begonnen, dat den bodem daartoe zou bereiden. De Profeet kan alleen met degene, die ontkomen is, spreken, in aansluiting van het bericht, dat deze zal brengen. Toch heeft het verstommen alleen betrekking op de vaderlandse omstandigheden, juist in den tijd van zwijgen ten hunnen opzichte ontwikkelde zich de voorzegging van den Profeet omtrent buitenlandse volken.

HOOFDSTUK 25.

STRAF GEDREIGD TEGEN DE AMMONIETEN, MOABIETEN, EDOMIETEN EN FILISTIJNEN.

C. Voor Israël is de mond van den Profeet nu verstomd, toch mag daarom zijne profetische werkzaamheid niet geheel braak liggen. Integendeel moet hij zich nu tot de heidense volken wenden en moet hij het gericht, dat nu over hen komt, nadat het aan het huis Gods of Israël begonnen is, verkondigen. Het zijn zeven heidense volken, die elk op hun beurt voorkomen, want zeven is toch volgens Gen. 2:1 v. het geheel der voleindiging van Gods werken, en opdat dit getal naar doel en betekenis bepaald optrede, en niet als naar eigen goeddunken gekozen voorkome, zo worden tegen het laatste en meest betekenende onder de 7 volken, tegen Egypte, niet meer of minder den zeven woorden Gods gericht (Hoofdst. 29:1-16, 17-21; 30:1-19, 30:26; 31:1-18; 32:1-16, 17-32). Terwijl Tyrus vier woorden Gods bevat (Hoofdst. 26:1-21; 27:1-36; 28:10, 11-19), waarop Sidon met één woord aan de beurt komt (Hoofdst. 28:20-26) worden daarentegen de vier kleinere het dichtst bij Israël gelegene volken, Ammon en Moab, Edom en de Filistijnen, tot een geheel verenigd in de uitspraken van het volgende 25ste hoofdstuk. Bij deze dertien woorden Gods komt als veertiende het in Hoofdst. 38:1-20 opgetekende, hetwelk wel niet mondeling is voorgedragen, maar tot latere openbaarmaking schriftelijk door den Profeet moest worden opgetekend en zijne bijzondere betekenis heeft, waarover wij te zijner tijd ons nader zullen uiten.

I. Vs. 1-17. In korte zinnen wendt zich de Profeet tot de vier uiterlijk minst betekenende volken: Ammon (vs. 2-7), Moab (vs. 8-11), Edom (vs. 12-14) en Filistea (vs. 15-17 -), geplaatst naar hun geografische ligging als grenzende aan de Theokratie, maar altijd daarmee in twist, dien zij thans volmaken, door hunnen grimmigen haat tegen het verbondsvolk te tonen. Zij vormen naar deze hun gezindheid, die bij alle vier evenzeer wordt op den voorgrond gesteld, als het ware ene compacte massa, die daarom ook gelijke straf moet ondervinden.

1. En des HEEREN woord geschiedde tot mij, waarschijnlijk in denzelfden tijd als in Hoofdst. 24, spoedig na het woord van Hoofdst. 24:25-27, zeggende:

2. Mensenkind! zet uw aangezicht met bestraffende gebaren (Hoofdst. 6:2; 20:46 en 21:2) tegen de kinderen Ammons (vgl. Amos 1:13-15. Jes. 11:14. Jer. 49:1-6; Zef. 2:8-11), en profeteer tegen dezelve.

3. En zeg tot de kinderen Ammons, al is het niet mondeling, toch in dit geschrift: Hoort des Heeren HEEREN woord: Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij gezegd hebt: Heah (Klaagl. 2:16. Ps. 35:21) over Mijn heiligdom, als het ontheilgd werd en over het land Israëls, als het verwoest werd, en over het huis van Juda, als zij in gevangenis gingen 1).

1) Het is een zeer goddeloze zonde, blijde de zijn over iemands rampen, bijzonder over die van Gods volk, en een zonde, waarmee God zeker zal afrekenen. Zo veel behagen heeft God

om barmhartigheid te bewijzen, en zo traag is Hij om te straffen, dat niets hem meer behaagt, dan gestuit te worden in de wegen Zijner oordelen, door voorbiddingen, en niets tergt Hem meer, dan de verdrukkingen te bevorderen, wanneer Hij maar een weinig ongenoegen heeft.

4. Daarom, ziet, Ik zal u aan die van het Oosten, aan Arabieren of Bedouïnen (Gen. 35:13 vv. Richt. 6:1-15. Jes. 13:20) overgeven tot ene bezitting, dat zij hun burchten (Gen. 25:16) in u zetten, hun legerkampen in u vestigen, en hun woningen, hun tenten in u stellen; die zullen uwe vruchten eten, en die zullen uwe melk drinken.

5. En Ik zal uwe hoofdstad Rabba (Num. 21:30) tot enen kemelstal maken, en de overige steden en dorpen der kinderen Ammons tot ene schaapskooi (Num. 32:19 en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

6. Want alzo zegt de Heere HEERE: Omdat gij met de hand geklapt, en met den voet gestampt hebt (Hoofdst. 6:11), en van harte verblijd zijt geweest in al uwe plundering over het land Israëls 1).

1) Hij moest den Ammonieten het uiterste verderf dreigen, om die onbescheidenheid, waaraan zij schuldig waren. God keerde Zijnen toorn af van Israël tegen hen. God is naijverig over de ere Zijns volks, omdat Zijne eigene eer zo na daaraan verbonden is. En daarom zullen zij, die hetzelfde aanraken, weten dat zij Zijn oogappel aanraken.

7. Daarom ziet, Ik zal Mijne hand ten straffe tegen u uitstrekken, en u den Heidenen ten buit, ten spijs (vs. 4) geven, en zal u uit de volken uitroeien, en u uit de landen verdoen; Ik zal u verdelgen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben 2).

1) De zonden van Ammon bestonden hierin, dat het zich gekeerd had tegen de Goddelijke roeping, welke de Heere op Israël had gelegd. Het was de haat van het heidendom tegen den zuiveren dienst Gods, de haat van den eigenwilligen, tegen den geopenbaarden Godsdienst, en daarom zou Ammon uit de natiën worden uitgestoten.

2) Den wezenlijken inhoud van dit nieuwe deel van ons profetisch Boek maken de voorzeggingsen uit tegen buitenlandse volken. Voorzeggingsen tegen buitenlandse volken d. i. tegen het heidendom en de heidenwereld vormen sedert Bileams voorzegging een bijzonder deel der profetie. In Num. 24:17-24 verlaat de voorzegging voor 't eerst het engere gebied van het rijk Gods en gaat ook tot de heidenwereld, tot hare ontwikkeling, gerichten en eindelijke genade. Bileam let in zijne profetie over niet-Israëlietische volken op Moab, Edom, Amalek, Midian en Assur, enigszins ook de Chitteën (Kenieten). Vervolgens neemt het eerst Obadja deze zijde der profetie op, doordat hij tegen Edom profeteert, maar zo dat Edom de gehele heidenwereld vertegenwoordigt en zijne profetie tot ene verkondiging over de heidenwereld uitbreidt. Op gelijke wijze voorzegt vervolgens Joël (Hoofdst 3 en 4) tegen de heidenwereld, maar ook zo, dat hij Tyrus, Sidon, de Filistijnen, Egyptenaren en Edom in 't bijzonder noemt. Amos (Hoofdst. 1:3; 2:3) heeft vervolgens reeds bijzondere orakels tegen Syrië, Filistea, Tyrus, Edom, Ammon en Moab. Bij Jesaja (13:1-23:18) vormen reeds, even als bij Ezechiël, de voorzeggingsen tegen vreemde volken ene bijzonder grote afdeling, in welke afdeling ook

even als bij Ezechiël een passus komt, die voornamelijk op Israël betrekking heeft, en Israël tegenover de heidense volken stelt (Hoofdst. 22:1-23 Jesaja neemt hier naar een meer bijzonder woord (Jes. 10:5 vv.) zijne voorzeggingen over de gehele wereld der volken in 10 last-woorden zamen (Jes. 13:1; 14:28; 15:1; 17:1; 19:1; 21:1; 21:11; 21:13; 22:1; 23:1 1, 11, 1), terwijl hij voornamelijk op Babel, Filistea, Moab, Damascus, Egypte, benevens op Ethiopië, Edom, Arabieren en Tyrus let. Bovendien worden bij hen nog in 't bijzonder voorzeggingen tegen Assur (Jes. 10:5 vv.), tegen Egypte en Assur (Jes. 31:1-9; 34:1-35 1-:10), tegen Babel (Jes. 47:1-15) gevonden. Eveneens wordt bij Jeremia ene bijzondere afdeling tegen de buitenlandse volken gevonden (Jer. 46-51). Die voorzeggingen richten zich tegen Egypte, Filistea, Moab, Ammon, Edom, Damascus, Kedar en Hazor, Elam en Babel. Eindelijk voorzegt Zefanja tegen de heidenwereld in 't algemeen zo, dat Hij in Zef. 2:4-15 de vier volken: Filistea, Moab en Ammon, Morenland en Assur in 't bijzonder noemt. Aan deze voorzegging sluit zich het hier voor ons liggend gedeelte van Ezechiël aan met zijne voorzeggingen tegen Ammon, Moab, Edom, Filistea, Tyrus, Sidon en Egypte. Bij Joël zijn vijf, bij Bileam en Amos zes, bij Zefanja vier, bij Ezechiël zeven volken en bij Jesaja zijn het tien last-woorden, waarin hij het geheel zamenvat, en niet minder dan tien buitenlandse volken (Assur, Babel, Filistea, Moab, Damascus, Egypte, benevens Ethiopië, Edom, Arabië, Tyrus), van welke hij spreekt. Dus steeds symbolische getallen. De keuze der volken is verschillend, daar die telkens door het geschiedkundig uitgangspunt worden aangewezen. Eveneens wordt daardoor de opvolging geregeld, in welke de volken bij de verschillende profeten worden voorgesteld. Bij Ezechiël is de rede der keus en de op elkaar volging duidelijk genoeg. Hij wendt zich eerst tegen Ammon, omdat dit volgens Hoofdst. 21:18-32 met den veldtocht van Nebukadnezar tegen Jeruzalem in nadere betrekking stond. Hij let dan op Moab, Edom, Filistea, Tyrus en Sidon, omdat gij Juda omgaven bij de verwoesting van Jeruzalem, het meest er in deelden en mede leden, terwijl hij daarbij aan den staat van Tyrus als de meest betekende, als ene uitstekende gedaante van ene wereldmacht het meest gedenkt. Hij neemt Ammon, Moab, Edom en Filistea in één Godswoord zamen, omdat zij in zo verre tot ene categorie behoren, als zij voortdurend met Israël om het land streden, en daarom nog op bijzondere wijze Juda's vijanden waren en aan zijne vernietiging mede deel hadden. Hij besluit zeer uitvoerig met Egypte, omdat juist het verraderlijke verbond van Zedekia met Egypte, aan Nebukadnezar aanleiding gaf tot Jeruzalems verwoesting. Wanneer hij echter 7 volken verkiest, en over het hoofdvolk onder deze, Egypte, weer 7 woorden Gods spreekt, ook de voorzeggingen over de andere volken in 7 woorden Gods zamenvat, zo wil dit zeggen, dat het gericht, hier geprofeteerd over de heidenwereld en hare volken, over de wereldmacht en hare bijzondere vormen, in den loop der tijden door Gods werk en daden zal worden volvoerd. Daardoor dat de vier eerste volken in één Godswoord worden zaamgevat, ontstaat tevens ene verdeling van zeven in vier en drie.

Met de 7 volken, die bij onzen Profeet voorkomen, worden ons de heidense leden voorgesteld van de coalitie tegen Babel (Jer. 27:3), de deelnemers aan Juda's verbreking van eed en trouw, die in Hoofdst. 17 wordt bestraft. Eerst worden de vier naderbij zijnde, dan de twee meer verwijderde leden dezer coalitie voorgesteld, waarop het eigenlijke steunpunt der conspiratie in Egypte optreedt. Reeds daarom, dat de Profeet over de heidense volken handelt, die aan het gericht over Israël, aan Juda's trouwelozen eedbreuk tegen Babel mede schuldig zijn, zou ene bespreking ook van Babel, dat bij Jesaja en Jeremia als typisch middelpunt van

allen afval van God voorkomt, weinig passen, het zou ook juist den invloed verzwakken, ook om andere redenen was het zwijgen over Babels gericht nodig.

Het is duidelijk, dat Babel met opzet niet wordt bedreigd, omdat de Heere Zijn volk op generlei wijze in verzoeking wil brengen, zich eigenmachtig door opstand aan het gezag van Babel te onttrekken. Hij toch heeft aan de Chaldeënen het wrekend zwaard over Israël in handen gegeven. Als Profeet tegen Babel heeft Hij een ander man verkoren, die van de overigen Zijns volks gescheiden is. Deze is Daniël, op wien Ezechiël zelf tweemaal als op een man Gods heenwijst (Hoofdst. 14:14; 28:3).

Tevens is de voorzegging tegen Tyrus middellijk ene profetie tegen Babel, en misschien is juist daaruit de betrekkelijk zo grote uitvoerigheid te verklaren. Wat in de eerste plaats gezegd wordt tegen die stad, in welke de wereldhandel haar toppunt had, dat geldt ook tegen die stad, in welke zich de wereldheerschappij concentreerde, die de Profeet reeds in Hoofdst. 17:4 met een blik op Tyrus, als de stad van koophandel had genoemd.

De kinderen Ammons hadden luide genoeg over de ontheiliging van Jeruzalem, over de verwoesting van Israël en over de gevankelijke wegvoering van Juda hun vreugde te kennen gegeven; daarom wil de Heere de Bedouïnische Arabieren tot hen zenden, dat deze hun vruchtbaar gebied tot hun bezitting maken, en stad en land in Nomadische legerplaatsen veranderen, zelfs om de snode verachting van Israël en hun jubelend leedvermaak over zijn ongeluk uit de rij der volken worden uitgewist, opdat zij den levenden, almachtigen God, Jehova, leren kennen.

Wat men in Ammon ziet is de natuurlijke tegenstand van den geest des vleses tegen den Geest Gods, de openbaring daarvan is aan de ene zijde hoogmoed, aan de andere lastering, over 't geheel godslastering. Van Ammon, Moab en Edom moest het volk Gods ondervinden, wat de mens Gods ondervindt (Matth. 10:36. Micha 7:6); want uit de bloedverwantschap kwam ene vijandschap tot in het bloed te weeg. Terwijl die zich tegen dien Geest verhief, die in Israël was, moest zij zich tegen den Messias in alle hevigheid verheffen, gelijk Hij zegt, dat wij om Zijne Naams wil zullen gehaat worden.

Met nadruk is in vs. 5 de ontwijding van het heiligdom als voorwerp van gejubel der Ammonieten op den voorgrond gesteld. Het heiligdom vormt het middelpunt voor de theokratie, daarom is het niet slechts nevens het land Israëls en het huis van Juda gemeld, maar ook voor deze. Het is er dus verre af, dat Ammons haat alleen een rationale zou zijn, de vijandschap komt werkelijk uit het godsdienstige voort. Daardoor verkrijgt die haat ene meer algemene betekenis en de gehele tegenstand van den Profeet verheft zich nu daartegen, die, uit ene reine bron ontsproten, als ene heerlijke vlam van Goddelijken ijver en heiligen toorn zich verheft.

Als straf voor den haat van Ammon, die allereerst op Israëls goddelijke roeping en de waarheid zelf betrekking had, wordt den Ammonieten gedreigd, dat zij hun bestaan als volk zouden verliezen en hun land tot ene weide voor de Nomadische zonen van het Oosten zou worden. Er staat echter niet, dat het juist de Arabieren zullen zijn, die de Ammonieten hun

volksbestaan zullen ontnemen, integendeel kan met den tekst zeer goed overeenkomen, dat de Staat der Ammonieten door enig ander volk zou worden verwoest en vervolgens zijn land door de Arabieren zou worden in bezit genomen.

Evenals bij Juda zo zijn ook bij alle deze buitenlandse volken de Chaldeënen de eigenlijke werktuigen des gerichts; de zonen van het Oosten zijn de gieren, die op het lijk aanvallen, degenen, die overal zich bevonden, waar vuur en zwaard een land verwoest heeft en met hun menigten daar komen. Tegenover den vroegeren naam der oude hoofdstad van Ammon, "Rabba", d. i. de volkrijke vormt de "kamelenstal" (ene verblijfplaats der kamelen ene melancholische tegenstelling-kameel en woestijn behoren onafscheidelijk te zamen.

Rabba moge toch reeds voorbijgaand door Arabieren zijn ingenomen, die als nomaden hun kamelen en schapen met zich voerden, toch hebben de Ammonieten zich nog langen tijd als volk staande gehouden. (Jer. 49:6) maar later zijn zij bij Arabië gerekend en een tijd lang onderdanen der Ptolemeussen in Egypte geweest. Ptolemeus Philadelfus (Dan. 11:5) noemde de hoofdstad naar zijn naam Filadelfia. Onlangs heeft men de ruinen van Rabba gezonden en wel, overeenkomstig de profetie, door Bedouïnen bewoond.

In en om Rabba zijn de verzamelplaatsen der Bedouïnen, waar zij hun kamelen en schapen weiden.

De plaats is geheel zonder woonplaats en van mensen verlaten.

8. Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Moab (vgl. Num. 24:17. Amos 2:1-3. Jes. 11:14; 15:1-16 :14. Jer. 48:1-47. Zef. 2:8-11): Omdat Moab en Seïr, of Edom zeggen: Ziet het huis van Juda is, wat het lot aangaat, dat hen trof, gelijk al de Heidenen, het heeft dus geen beteren God dan zij, hoezeer zij zich ook op hunnen Jehova mogen beroemen.

9. Daarom ziet, Ik zal, opdat men in het land dringe, het verwoeste en in bezit neme, de zijde van Moab openen van de steden af, de aan zijne grenzen gelegene steden, die hun trots en hun roem zijn, van zijne steden, die van zijne grenzen af zijn, het sieraad des lands, Beth Jesimoth (= huis der woestijn Num. 33:49) Baäl-Meon(= plaats der woning) en tot Kirjathaim (= dubbele stad) toe(Num. 32:37 en 38).

Of "de schouwer van Moab". Deze is de bevestigde zijde des lands, waar de versterkte steden waren, welke aan vreemde horden het indringen in het land beletten. Wanneer deze verwoest en gesloopt waren, lag het land voor elken inval open. De drie hier genoemde steden waren gene grensplaatsen, maar meer binnenwaarts gelegen en weleer aan den stam van Ruben toebehoord hebbende. Hierom moet het laatste gedeelte van het vers bij het volgende worden gevoegd. "Beth Jesimoth, Baäl Meon en Kirjathaim-voor de kinderen van het Oosten zijn zij enz. "

10. Voor die van het Oosten wil Ik de zijde openen, opdat zij het innemen, met het land der kinderen Ammons, gelijk reeds in vs. 4 gezegd is, hetwelk Ik ter bezitting zal overgevenaan

de kinderen van het Oosten; opdat aan de kinderen Ammons onder de Heidenen niet meer a) gedacht worde (vs. 7).

a) Ezech. 21:32.

11. Ik zal ook in Moab gericht Mijner straffende gerechtigheid oefenen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

De toestand en het lot van Juda komt Moab geheel gelijk voor met dat van alle overige volken. Het blijft dus geheel ongevoelig voor de eigenaardige hoogheid en heerlijkheid van Gods volk, die ondanks alle nederlagen blijft, en betoont daardoor tevens gebrek aan alle moeilijke indrukken van het volk Gods zelf. Naast Moab is reeds hier Seir genaamd, hoewel daarvan eerst in vs. 12 vv. nader wordt melding gemaakt, maar zeer gepast, als om dadelijk aan te kondigen, dat die gezindheid niet juist Moab bijzonder eigen is, niet tot deze beperkt is, maar ene veel algemenere, voor deze volken in 't algemeen karakteristieke is.

Edom komt steeds voor als de meest verbitterde loochenaar van het eerstgeboorterecht, van den Goddelijken voorrang van Israël. Dat Moab hierin als Edom handelt, houdt ene bijzondere aanklacht in (Num. 21:11).

De zonde van Moab bestaat in het loochenen der waarachtige Godheid van Israëls God; want alleen op grond van deze kon Israël op gelijken voet met alle andere volken worden gesteld. Het voorwendsel tot die loochening ontleenden zij aan Israëls ellende, die zij niet uit Israëls schuld afleidden, maar uit de machteloosheid van zijnen God. Daarin zagen zij een duidelijk bewijs tegen Zijne waarachtige en volkomene Godheid. "Hun God Jehova, het ware absolute zijn, de oorsprong van alle dingen, de onvoorwaardelijk te vertrouwen Helper der Zijnen, is slechts ene fantasie. anders moesten zij de bovenhand hebben en niet bezwijken. " Deze volkomene Godheid, voor wier geschiedkundig, voor de hand liggende bewijzen zij misdadig de ogen sluiten, moeten zij nu uit hun eigen verderf leren kennen. De misdaad is schijnbaar gering, maar zij is die, om welke nog tot op den huidigen dag de volken te gronde gaan. Zoals de mens zich plaatst in betrekking tot dien God, die geschiedkundig in Zijne kerk is geopenbaard, daarnaar wordt zijn lot bepaald. Het lot, dat Moab en zijne deelgenoten om de betrekkelijk zo geringe zonde heeft getroffen, welke hij geenszins als ene zodanige aanzag, is ene waarschuwing, die wij niet onopgemerkt mogen laten voorbijgaan.

De drie steden in vs. 9 gevormd, lagen in de landstreek ten noorden van den Arnon, die reeds vóór het uittrekken der Israëlieten aan de Moabieten door de Ammonieten was ontnomen (Num. 21:26), vervolgens door den stem van Ruben in bezit werd genomen (Num. 32:33 vv. Joz. 13:15 v.), na wegvoering der Trans-Jordaanse stammen door de Assyriërs (2 Kon. 15:29) echter weer door de Moabieten werd bezet, zoals wij uit Jes. 15 en 16 en Jer. 48 kunnen zien, waar de steden van deze landstreek weer als Moabietische steden worden voorgesteld. Daarop is nu het gewicht in onze plaats te leggen, dat deze landstreek en deze steden eigenlijk en van rechtswege Israëlietische steden waren, dat zij alleen wederrechtelijk in het bezit der Moabieten zich bevonden. Van deze steden, deze landstreek, die slechts wederrechtelijk aan Moab behoorde, die eigenlijk Israëls eigendom was, zullen de volvoerders van Gods gericht

over Moab komen, daar zullen zij zijn gebied betreden, waar het tegen het recht hun gebied was.

Ook de Moabieten zullen evenals den kinderen Ammons, zo ook den zonen van het Oosten ten buit worden, en als deze door den God van Israël worden gevonnisd, opdat zij Hem leren erkennen; zij zullen uit de herinnering der volken verdwijnen.

12. Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Edom (vgl. Num. 24:18 v. Obadja 1:1-21. 1- 1 Joël 3:19. Amos 1:11 v. Jes. 11:14; 21:11 v. 34:1-35 :10. Jer. 49:7-22): Omdat Edom met enkel wraakgierigheid gehandeld heeft tegen het huis van Juda (Ps. 137:7); en zij zich zeer schuldig gemaakt hebben; dat zij zich aan hen gewroken hebben;

13. Daarom alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook Mijne hand uitstrekken tegen Edom, en Ik zal mens en beest uit haar uitroeien; en zal haar tot ene woestheid stellen van Theman en het zuiden (Amos 1:12) af; en zij zullen tot Dedan in het noorden (Num. 21:10) toe door het zwaard vallen.

14. En Ik zal Mijne wraak doen aan Edom door de hand van Mijn volk Israël, en zij, die van Mijn volk Israël zullen tegen Edom naar Mijnen toorn en naar Mijne grimmigheid handelen; alzo zullen zij, de Edomieten, Mijne wraak gewaar worden, spreekt de Heere HEERE.

Nog sterker verheft zich de rede tegen het wraakzuchtige Edom, dat in zijn gedrag omtrent Israël ene grote schuld op zich heeft geladen. Daarom wil Jehova Zijn eigen volk tot volvoering Zijner gerichten over Edom laten komen.

Edom is bij de Profeten eigenlijk de vertegenwoordiging van onverzoenlijken haat en wraakgierigheid tegen de theokratie, voortkomende uit miskenning en verachting der openbaring van den levenden God in zijn midden. Gelijk zijn vader met vijandigen zin Jakob vervolgde, zo deden ook de nakomelingen, in wie het beeld van Ezau (Hebr. 12:16) zich nauwkeurig afspiegelt. Dezelfde geest van haat komt op verschillende tijden nu eens als openbare aanval, dan eens als verraad en opstand weer voor den dag (Amos 1:11). De wraak van Edom was gericht tegen het voorrecht, dat aan Israël van God was gegeven, tegen Zijne Oppermacht, welke weer berustte op de eigenaardige geestelijke betrekking der beide volken tot elkaar. Zij is daarom naar hare godsdienstige betekenis niets anders dan de permanente opstand, het voortdurend protesteren tegen de door God vastgestelde hogere orde, zijn heilsweg en juist daarin spiegelt zich weer een algemeen grondkarakter der wereld (Obadja 1:11) af (Joh. 15:18 v. 1 Joh. 3:13)

Bij de wraak, den Edomieten bedreigd, moet worden opgemerkt, dat de vaste formule hier harder klinkt. Zij zullen Jehova niet leren kennen, maar Jehova's wraak. Diensvolgens moet worden opgemerkt, hoe uitdrukkelijk op den voorgrond wordt gesteld, dat God dit gericht van Edom niet door een ander heidens volk, maar door Israël wil volvoeren.

Dit is in lateren tijd vervuld toen de Joden lang na het terugkeren uit Babel onder den Makkabesen vorst Johannes Hyrkanus (omtrekt 127 v. C.) het noordelijk gedeelte van Edom

(Idumea) hadden veroverd, de bewoners tot de besnijdenis dwongen en in hunnen staat inlijfden. Het zuidelijk deel van Edom bleef vrij, en werd met de hoofdstad Petra tot Arabië gerekend (vgl. over de nauwkeurige toedracht de opmerk. bij Gen. 27:40). De wezenlijke inhoud der Godsspraak berust niettemin op het typisch karakter van Edom in de profetie, naar hetwelk de eerstgeborene, wereldsgezinde broeder, Ezau, voor den later geboren geestelijken Jakob Israël moet wijken (Gen. 25:23), die de erfgenaam des verbonds is, door den Heere met Abraham gesloten.

De Joden verklaren naar oude traditie Edom meestal van den Anti-Christ, en noemen dezen ook Edom (vgl. Jes 63:1 vv.). Deze volken zijn integendeel een type van de secten, die vijandig tegen over de kerk staan en van de onchristelijke kinderen der wereld, die in haar leven.

15. Alzo zegt de Heere HEERE omtrent Filistea (vgl. Joël 3:4. Amos 1:6-8. Jes. 11:14; 14:28—32. Jer. 47:1 vv. Zef. 2:4-7): Omdat de Filistijnen, evenals de Edomieten, (vs. 12), door wraak gehandeld hebben, en van harte, evenals de Edomieten zich van ganser harte verheugden, wraak geoefend hebben door plundering, om Mijn volk te vernielen het geheel te verderven door ene eeuwige vijandschap.

16. Daarom, alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik strek Mijne hand uit tegen de Filistijnen, en zal de Cherethieten, de uitroeiers, deze Filistijnen (Joz. 13:2) (in den grondtekst wordt ene woordspeling, gevonden Zef. 2:5) uitroeien, en het overblijfsel van de zeehaven aan de Middellandse zee, dat alles tot den laatsten man verdoen (Zach. 9:6).

17. En Ik zal grote wraak met grimmige straffingen onder hen doen; en zij zullen weten dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijne wraak aan hen gedaan zal hebben.

De Profeet richt zijn oog naar het uiterste westen op Filistea. Het is in gezindheid het meest verwant met Edom en door oudere Profeten reeds meermalen nevens deze geplaatst; ook bij deze wordt de oude vijandschap gestraft met uitroeijing van het alzo gezinde volk.

Evenals in Ammon, Moab en Edom drie generaties van het heidendom voorkomen, zo sluiten gepast de heidense Filistijnen het gehele beeld in.

In hun gezindheid omtrent het verbondsvolk gelijken de Filistijnen aan de Edomieten en Ammonieten, aan de eerste in wraakzucht, aan de andere in leedvermaak over Israëls verderf.

De vernietiging ook van het overblijfsel der zeehaven, wijst daarop, dat zij tot het laatste overschot zullen worden vernietigd, evenals inderdaad de Filistijnen tot het laatste overschot verdwenen zijn. Het is het grote voorrecht van het volk Gods, dat, hoe zwaar ook de Goddelijke gerichten over hen mogen zijn, toch nooit ten opzichte van hen: "Ik roei het overblijfsel uit, " geldt.

In het woord Gods van dit hoofdstuk stelt Ezechiël de voorzeggingen tegen de vier volken, die Juda omgeven, en over het bezit van het heilige land met hen in vijandschap en strijd zijn

bij elkaar. Het viertal wijst op de vier oorden der wereld en daardoor op de algemeenheid, en wil zeggen, dat het met de gehele aan het volk Gods vijandige wereld op de ganse aarde niet anders zal gaan dan met deze vijandige volken, die naar vier zijden Juda omgeven.

Israël werd door deze allen niet om zijne zonden, maar om zijnen bijzonderen godsdienst vijandig bejegend. De zaak van Israël was dus de zaak van God. Gelukkig volk, gelukkige mensen, die men niet kan haten en smaden, zonder den Heere zelven te haten en te smaden.

HOOFDSTUK 26.

VOORZEGGING TEGEN TYRUS.

II. Vs. 1-21. Reeds Jesaja (23:1-18) had aan de stad Tyrus, de vesting aan de zee, zeer bepaald voorspeld, dat zij de Assyriërs zegenrijk zou weerstaan, doch door de Chaldeëen zou worden belegerd, veroverd en onderworpen; Ezechiël neemt de voorzegging van Jesaja op en breidt die uit. Hij komt in zijne uitdrukkingen meer overeen met de voorzeggingen van Jesaja in Hoofdst. 13-14 en van Jeremia in Hoofdst. 50-51 tegen Babel. Gelijk toch bij die beide Profeten Babel vertegenwoordiger is van het anti-christelijke, zo bij hem Tyrus. Wij zien daaruit, dat het den Profeet niet op de bijzondere steden, volken, of koningen, tegen welke zij getuigen, als zodanig aankomt, niet als geschiedkundige personen of rijken, maar zij zijn hem slechts ene type, waarin zij de eeuwige grondstelling van het Goddelijk gericht aanschouwelijk willen maken; en zo is dan diensvolgens in de Openbaring van Johannes veel van hetgeen bij Jesaja en Jeremia omtrent Babel, bij Ezechiël omtrent Tyrus gevonden wordt, van het Babel van den laatsten tijd gezegd. De inhoud van ons hoofdstuk wordt in vier afdelingen verdeeld. Eerst wordt aan Tyrus de verwoesting, door ene menigte volken alleen in 't algemeen bedreigd (vs. 1-6; hierop wordt de veroverende vijand met name als een zeer machtige voorgesteld, en de van hem uitgaande verovering en verwoesting der stad omstandig voorgesteld (vs. 7-14). Daarna wordt de indruk geschilderd, dien de gebeurtenis op de bewoners van de eilanden en van de kusten zal maken (vs. 15-18). Eindelijk wordt het gehele verderf van Tyrus voor altijd voorzien, maar tegenover dit verderf een heerlijk opstaan van Zion gesteld (vs. 19-21).

1. En het gebeurde in het elfde jaar na de wegvoering van Jojachin d. i. 588 v. C. (Hoofdst. 1:2), op den eersten der maand Abib, op het laatst van Maart (Ex. 12:2), dat des HEEREN woord tot mij geschiedde ten opzichte van Tyrus (vgl. Joël 3:4. Amos 1:9 v. Jes. 23:1-18), zeggende:

2. Mensenkind! daarom dat Tyrus op zijn eiland in de Middellandse zee (Joz. 11:8) van Jeruzalem gezegd heeft: Heah! (Hoofdst. 25:3), zij is verbroken, de poort der volken; Jeruzalem heeft nu het recht verloren de hoofdplaats voor het verkeer der volken te zijn; zij is tot Mij omgewend; voortaan zal mij die ere ten dele zijn. Ik zal vervuld worden met rijkdom en macht, zij is verwoest 1)! die mijne mededingster was staat nu niet meer in den weg.

1) Heimelijk vermaak te hebben in den dood of het verval van anderen, wanneer wij schijnen daarbij te zullen winnen, is ene zonde, die ons lichtelijk bekruipt, doch die men niet denkt zulk een groot en God tergend kwaad te zijn, als zij inderdaad is. Wij zijn gereed om te zeggen, wanneer die, welke ons in het licht staan, of ons in den weg zijn, weggeruimd worden, wanneer zij breken of in ongenade vallen, zullen wij vervuld worden, nu zij verwoest zijn. Maar dit komt voort uit een zelfzuchtig, begeerlijk grondbeginsel, en uit ene begeerte, om alleen in het midden der aarde geplaatst te worden, of als wij benijden dat iemand bij ons zou wonen. Dit komt voort uit gebrek aan liefde tot onzen naasten, als ons zelve, welke Gods wet zo uitdrukkelijk eist, en uit die ongeregelde liefde der wereld, als ons geluk, welke de liefde van God zo uitdrukkelijk verbiedt. En het is recht bij God, te blazen in de

oogmerken en de ontwerpen van diegenen, die steeds bedenken om zich zelf te verheffen op de puinhopen van anderen; en wij zien dat zij dikwijls teleur gesteld worden.

3. Daarom, also zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan u (Hoofdst. 13:8. Jer. 50:31. 1 Nah. 3:5), o Tyrus! en Ik zal vele Heidenen tegen u doen opkomen, alsof Ik de zee met hare golven deed opkomen, en ze tegen de plaats aanstortte, die te gronde moet.

4. Die zullen de muren van Tyrus verderven, en hare torens afbreken; ja Ik zal haar stof van haar wegvagen, zodat niet eens het puin der verwoeste gebouwen zal overblijven, en zal haar tot ene gladde, naakte steenrots maken.

5. Zij zal in het midden der zee zijn tot uitspreiding van netten, niets dan een hoger gelegen stuk land met wat bos, een arm visschersgehucht. Dat zal zeker geschieden want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE, en zij zal den Heidenen ten roof worden.

6. En hare dochteren, die in het veld zijn, de bewoners der steden, die tot haar gebied behoren en der plaatsen op het open land zullen met het zwaard gedood worden, en zij, de Tyriërs met wie tot hen behoren, zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

In vs. 1 wordt niet gezegd welke maand het is. Men heeft daarom het woord "maand" in zijne hoogste betekenis genomen, als het hoofd der maanden, de eerste en uitgezochtste onder deze, namelijk Abib (Exod. 12:2): Zo deden ook wij naar Luther, die de Septuaginta volgt, en in verband met de plaats: Hoofdst. 29:17. Beter vult men wellicht in of die maand, aan welke ieder Israëliet bij het noemen van dat elfde jaar van zelf dacht, de vierde (2 Kon. 25:3), aan die der laatst voorafgegane tijdsbepaling (Hoofdst. 24:1): "op den eersten dag der tiende maand" hetgeen ons dan verplaatst op het einde van het jaar 588, nadat Jeruzalem reeds 5 maanden verwoest lag, terwijl volgens de andere aanvulling de verovering dadelijk nabij was. "De aanwijzing van de gelijkheid der maand met Hoofdst. 24:1 vestigt de aandacht op de gelijkheid van toestand; dßr de dag van het begin van Jeruzalems belegering, hier de dag van het begin der belegering van Tyrus. In dezelfde maand, waarin Tyrus vóór 2 jaren jubelde, moet het nu schreien. Toen Ezechiël deze profetie uitsprak was de verkondiging tegen Jeruzalem door verovering en verwoesting der stad reeds tot vervulling gekomen; nu kwam de beurt aan hare heidense mededingster Tyrus, die zich had verheugd over Jeruzalems ondergang, in de mening, dat zij vrij zou blijven en door Jeruzalems val winnen zou.

Veel langer den bij de andere volken toeft Ezechiël (tot Hoofdst. 28:19) bij het lot van Tyrus. Zijne macht werd toen voor ene der meest betekenende gehouden, tegen welke menselijke macht niets kon uitrichten. Het was een tijd, in welken Tyrus zijn toppunt van uitwendigen glans had bereikt. Zegerijk had het de wapenen der Assyriërs weerstaan, vroegere twisten schijnen toen bijgelegd geweest te zijn, en Tyrus in nauwer verband met de overige hoofdsteden van Fenicië, Sidon, Arvad en Byblos te hebben gestaan (Hoofdst. 27:8 vv.). Cyprus, een voornamste steun van Tyrus, was na vergeefse pogingen, om zich onafhankelijk te maken, tot gehoorzaamheid teruggebracht. De gunstige toestand der eilandenstad scheen iederen storm te trotseren, en de macht kwam geheel met den overmoed overeen; men hield zich voor onverwinnlijk, verheven boven alle volken in verstand en kracht. Met den hoogmoed

ging eindelijk onverzadelijke hebzucht hand in hand, voor welke het toppunt van macht en rijkdom, dat men bereikt had, niet meer voldoende was, maar alleen tot nieuwere begeerte opwekte. Onder deze omstandigheden verkondigt Ezechiël aan de stad den ondergang. Niets was leerrijker voor het verbondsvolk in dien tijd, dan zulk ene daad van zijnen God; hier kwam de hogere hand, die een zwaar, niet terug te houden gericht over de volken liet komen, bijzonder duidelijk en sterk te voorschijn. Was de val van de macht der Tyriërs onder Alexander (1 Makk. 1:4) een wonder in de ogen der heidenen, zo moest het reeds hier onder Nebukadnezar als een merkwaardig teken van Goddelijke gerechtigheid staan.

Terwijl de Profeet den staf des woords tegen Tyrus zwaait verheft zich zijne rede geweldiger, en donderen zijne reden tegen de oude rotsstad als de aanrollende golven der zee. De taal doopt zich geheel in de kleur der overmoedige handelsveste, die over Jeruzalems val triomfeert. Zij verheugt zich, dat hare mededingster, die zij ene poort der volken noemt, nu woest geworden is, en haar leven zich nu tot haar moet wenden, opdat zij vervuld worde met hare heerlijkheid. Daarom zal echter ook de Heere nu tot haar zelf komen. Zich nauwkeurig houdende aan de plaatselijke omstandigheden laat de Profeet het uit verschillende volken zamengestelde leger der Chaldeënen als golven der zee tegen Tyrus opstijgen, opdat deze zijne muren verwoesten en zijne torens wegrukken. Treffender kon de gehele ontlediging en verwoesting der stad niet worden uitgedrukt dan wanneer gezegd wordt, dat de Heere haar stof zal wegvegen en haar tot ene naakte rots, of tot ene droge plaats midden in de zee zal maken, waar men de visnetten uitbreidt. Niet alleen moet de stad een buit der volken worden, maar ook in den omtrek, in de op het veld verstrooid liggende vlekken en dorpen zal het zwaard der moordenaars woeden, opdat de trotsheid verootmoedigd worde en tot erkenenis van Jehova kome.

Op den achtergrond onzer profetie staat als dat Tyrus, waarop zij met hare eigenlijke, geestelijke vervulling doelt, de tegenwoordige tijdgeest, die zich geheel en al in aardse en stoffelijke belangen beweegt. Reeds nu roepen die van de Christelijke kerk zijn "Heah", dat deze poort der volken moet worden verbroken en het recht der heilige stad tot hen moet overgaan. Maar de golven der zee, welke tegen muren en torens van het moderne Tyrus zich moeten wentelen, staan reeds gereed hun werk aan te vangen en hun roeping te vervullen, wanneer het daartoe bepaalde uur komt. Slechts het twintigste deel van 70 jaren is het, dat het Jeruzalem der Christelijke, inzonderheid der Evangelische kerk als in puin moet liggen. (Openb. 11:7 vv.). Van Tyrus zal echter het tiende deel vallen, en in de aardbeving zullen zeven duizend namen der mensen worden gedood. (Openb. 11:13). Er zal geen menschenleven voorbijgaan, of de geschiedenis zal de commentaar schrijven tot de raadselachtig klinkende woorden; wij kunnen ons van nadere aanwijzingen onthouden, hoezeer ook het thema: "Tyrus tegen Jeruzalem, ene tijdstudie," zoals Schröder het genoemd heeft, tot ene behandeling uitnodigt, en wij gaan liever met aanmerkingen der uitleggers ook tot de afzonderlijke punten der voor ons liggende plaats over.

De algemene gedachte in vs. 2 is deze: de wereld triomfeert over de kern, wanneer deze zware nederlagen lijdt en door de gerichtens Gods wordt bezocht, maar haar lachen zal in schreien worden veranderd. Beide, Jeruzalem en Tyrus, maakten er aanspraak op de wereldstad te zijn, de ene, daar zij als het hoogste goed de ware godsdienst aanzag, de andere

omdat zij het als reële stoffelijke winst en aardse rijkdom beschouwde. Door de inneming van Jeruzalem scheen het proces ten gunste van Tyrus beslist te zijn, en Tyrus jubelt over die beslissing.

De rede der Tyriërs: "zij is verbroken, de poort der volken" moeten wij zo opvatten, dat zij in het trekken der volken naar Jeruzalem, d. i. in de aantrekkingskracht, welke Jeruzalem als de plaats van de openbaring der Goddelijke genade, van wet en recht des Heeren op de volken uitoefent, ene benadeling zag van haar streven om alle volken tot zich te trekken, en tot haar doel te gebruiken. En daarom verheugde zij zich nu over de verwoesting van Jeruzalem, omdat zij hoopte, dat zij nu alleen de volken tot zich zou kunnen trekken en zich met hun goederen verrijken. Daarbij behoeft men de Tyriërs geen inzicht toe te kennen in de geestelijke roeping van Jeruzalem, die hoger is dan heidense opvattingen, reeds de omstandigheid dat Jeruzalem door hare plaats in de wereld de belangen der koopmansstad scheen te benadelen, was genoeg, om leedvermaak over den val der Godsstad op te wekken, daar dienst van God en van Mammon onverenigbare tegenstellingen vormen.

Vele volken zouden nu tot haar stromen, meende nu Tyrus, en God vatte hen bij hun woord; maar hoe? Tegenover de trotse golfslagen van het zich inbeeldende hart komen de hoog slaande golven der vergelding, en de vele heidense volken, die God over hen brengt, antwoorden op hare hoogmoedige speculaties in hare blijdschap over Jeruzalems val. De zee, die de troost was van Tyrus, wordt nu haar schrik.

Met toespeling op den naam en de ligging der eilandstad verklaart de Profeet, dat de stad weer worden zou, wat zij oorspronkelijk was, ene naakte, kale rots, (want uit twee zulke rotsen, die men als woonplaats der goden beschouwde en de Ambrosische rotsen noemde (Hoofdst. 28:2) bestond aanvankelijk het eiland-eerst door aanbrenging van aarde werden zij bewoonbaar gemaakt). De muren en torens waren naar de landzijde bijzonder sterk en in de oudheid beroemd. Koning Hiram had zich in dit opzicht bijzonder verdienstelijk omtrent de stad gemaakt. Na het wegnemen dier beschuttingen is zij nu ook des te meer aan de willekeur der verdelgingszucht prijs gegeven. Zelfs het stof der in puinhopen veranderde woonplaatsen zal niet overblijven, en de stad zal ene plaats worden, waar armzalige visschershutten zijn opgeslagen.

7. Want also om over hetgeen Zijn voornemen is, nog meer bepaald Zich te verklaren, zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal binnen twee jaren van nu af (Jes. 23:1) Nebukadnezar, den koning, van Babel, den koning der koningen, van het noorden tegen Tyrus brengen, met paarden, en met wagenen, en met ruiters en krijgsvergaderingen, en veel volks.

8. Hij zal uwe dochteren op het veld met het zwaard doden¹⁾ (vs. 6), en hij zal sterkten tegen u maken, en enen wal tegen u opwerpen, en rondassen schilden als een schutdak voor de bestormers, tegen u opheffen.

1) Niet alleen zal de stad zelf, maar ook hare dochteren, d. i. de van haar afhankelijke steden, worden verwoest. Ook de bewoners van de steden zullen met het zwaard worden gedood, omdat Tyrus zich heeft menen te verrijken door den val van Jeruzalem, de stad Gods.

9. En hij zal muurbrekers tegen uwe muren stellen, en uwe torens met zijne zwaarden afbreken.

10. Van wege de menigte zijner paarden zal u derzelver stof bedekken; uwe muren zullen beven van wege het gedruis der ruiters, en wielen, en wagenen, als hij door uwe poorten zal intrekken, gelijk door de ingangen ener doorgebroke, door bestorming ingenomene stad; zo weinig zult gij door uwe ligging en sterkte iets boven de andere vestingen vooruit hebben.

11. Hij zal met de a) hoeven zijner paarden al uwe straten vertreden; uw volk zal hij met het zwaard doden, en elk ene van de kolommen uwer sterkte zal in den Herkules-tempel, die tegenover den tempel te Jeruzalem met zijne pilaren Jachin en Boaz (1 Kon. 7:21) staat, ter aarde nederstorten.

a) Jes. 5:28. Jer. 47:3.

12. En zij zullen uw vermogen roven, en uwe koopmanswaren plunderen, en uwe muren afbreken, en uwe kostelijke huizen, waarin de rijke handelaars als vorsten in hun paleizen woonden (Jes. 23:13), omwerpen, en uwe stenen, en uw hout, en uw stof 1) zullen zij in het midden der wateren werpen, zodat er niets van de op dat rotsachtige eiland aangebrachte aarde overblijft.

1) Van Jeruzalem was voorspeld, dat het zou omgeploegd worden als een akker. Het was dus voor opbouwen nog geschikt, maar van Tyrus zou het stof worden weggeworpen, zodat er niets overbleef, dan een rots en dus voor opbouwen en weer bevolkt worden geheel ongeschikt. Dat was de straf, welke God over die stad had beschikt.

13. Zo zal Ik het a) gedeun 1), het geschal uwer liederen doen ophouden, en het geklank uwer harpen zal niet meer gehoord worden (Jes. 14:11).

a) Jes. 24:7, 8. Jer. 7:34. 16:9.

1) Tyrus was een vrolijke stad geweest (Jes. 23:7). Met hare genoegens had zij tollenaars gelokt, om met haar in handel van koopmanschap te komen; maar nu mag zij vaarwel zeggen aan alle haren voordeligen koophandel en gemakkelijken omgang. Tyrus is niet meer een plaats van bezigheid of van kortswijl.

14. Ja Ik zal u maken tot ene gladde steenrots; gij zult zijn tot uitspreiding der netten (vs. 5), gij zult niet meer gebouwd worden: want ik, de HEERE, heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

Reeds Jesaja (Hoofdst. 23:13) had voorspeld, dat het de Chaldeënen zouden zijn, die Tyrus verwoestten. Deze profetie neemt Ezechiël op, en hij beschrijft dan in profetische woorden, hoe de koning van het rijk der Chaldeënen Tyrus zal innemen. De beschrijving volgt trapsgewijze den gang der belegering. Nebukadnezar zal eerst op het vaste land de van Tyrus afhankelijke steden aan zich onderwerpen, vervolgens tot belegering van Tyrus overgaan, de

belegeringswerktuigen aanbrengen, met deze op den door hem te vormen wal of dam komen, de stad onder een schilddak naderen, de muurbrekers aanleggen, bressen maken en in de stad trekken, zoals men in ene geopende landstad intrekt. Vervolgens zal hij Tyrus verwoesten, zijne inwoners doden, zijne zuilen, die gelijk de kolossus van Rhodus tot den Fenicischen eredienst behoren, omver storten, het plunderen, slechten, zodat het ten laatste tot ene kale rots moet worden.

Volgens twee plaatsen bij Jozefus belegerde Nebukadnezar werkelijk 13 jaren lang Tyrus onder haren koning Itho-baäl, zonder dat van de verovering bericht tot ons gekomen is. Beschouwt men dit zwijgen over ene verovering der stad, zoals dat op beide plaatsen van Jozefus opmerkelijk voorkomt, als een bewijs der niet-verovering, of ten minste niet-verwoesting, zo is door Hoofdst. 29:18 uitdrukkelijk bevestigd waar de zware dienst van Nebukadnezars leger tegen Tyrus als onbeloond wordt voorgesteld en daarvoor ene vergoeding in Egypte in uitzicht wordt gesteld, het loon zou niet hebben kunnen ontbreken, wanneer de rijke eilandstad werkelijk ware veroverd en ter plundering overgegeven.

Hier wordt met zovele woorden aan de eilandstad Tyrus de algehele verwoesting en wel door Nebukadnezar aangezegd, zodat de kale rots alleen zal overblijven, om er de visnetten over uit te spreiden. Nu verzekert wel is waar de Griekse historieschrijver Menander van Efeze uitdrukkelijk, op grond van berichten uit het Tyrisch staatsarchief, dat onder den Tyrischen koning Itho-baäl Tyrus dertien jaar lang door Nebukadnezar is belegerd. Maar de verovering der eilandstad wordt nergens vermeld, en als zeker mogen wij aannemen, dat ene zo volkomene verwoesting der stad, welker handel nog vele eeuwen bloeide, die der macht van den Macedonischen koning Alexander zeven maanden lang het hoofd bood, toen ter tijd niet zal hebben plaats gehad. Ook wordt het niet vermeld, dat de Chaldeënen Tyrus met schepen hebben aangetast, of van de kust af een dijk hebben aangelegd, door welk middel (dat echter moeilijk was af te wenden) Alexander de stad deed bukken. Het laat zich daarom niet loochenen dat deze bedreiging des Heeren aan het historisch Tyrus destijds evenmin volledig is vervuld als ene soortgelijke bedreiging tegen Babel bij Jesaja (vgl. Jes. 13) en zovele andere bedreigingen, die de Heere juist daarom heeft uitgesproken, opdat Hij ze niet mocht behoeven te volvoeren (Jona 3:4). Wel belooft God slechts dan de afwending der bedreigde straffen, wanneer de bedreigden zich bekeren (Jer. 18:7 en 8). Maar soms verzacht hij ook de straffen dßßr, waar de maat der zonde nog niet vol is, of de middelen der bekering nog niet zijn uitgeput. Het laatste was volgens de getuigenis des Heeren (Matth. 21:22), ten aanzien van Tyrus het geval. Zo was het historische Tyrus slechts een onvolkomen voorbeeld van het geestelijke Tyrus en zo werd daarom ook de zwaarste bedreiging daartegen uitgesproken, zonder er nog aan te worden vervuld. Dit vroegtijdig uitspreken van een vonnis, dat eerst in den laatsten tijd zal worden vervuld, deze verschonende verzachting der straffen, deze lankmoedigheid Gods, is ten allen tijde door de wereld en haren overste, den satan misbruikt geworden, om de harten te verharden tegen Gods gericht. Dat is reeds begonnen bij de eerste bedreiging des Heeren (Gen. 2:17). "Ten dage als gij daarvan eet, zult gij den dood sterven," waarop de slang zegt: "gij zult niet sterven", maar-en in zo verre verkrijgt zij enigszins gelijk, dat de dood niet op dien zelfden dag in volle mate trof, toen Adam en Eva het gebod overtraden. In deze lankmoedigheid Gods ligt ook de aanleiding tot het euvelmoedig spreekwoord (Ez. 12:22): dewijl het zo lang uitblijft, zal er van de profetie niets worden. Van

daar zoveel overmoedige bespotting van Gods woord, zoveel hoon den Profeten aangedaan en zoveel vergeefse moeite van gelovige Schriftverklaarders, om toch de vervulling van iedere bedreiging Gods aan te wijzen. Maar God heeft deze rechtvaardiging niet nodig. Waar zijne bedreiging hardnekkig wordt veracht en de mensen de mate hunner zonden vervullen, daar wordt de straf door de Profeten aangekondigd, in al haren omvang toegepast. Dan spreekt de Heere: "In uwen tijd, o ongehoorzaam huis! zal Ik doen wat Ik zeg" (Ex. 12:25), en Hij doet het ook. Zo is het aan Jeruzalem tweemaal gebleken. Maar ten laatste zullen alle boosdoeners het ondervinden, dat God de Heere is, en Zich niet laat bespotten. Doch dan is het te laat.

Is Tyrus door Nebukadnezar veroverd of niet? Daaruit dat Menander slechts van ene dertienjarige belegering spreekt zonder aan ene inneming te denken, willen velen besluiten, dat Nebukadnezar de stad niet veroverd heeft, en zij denken ene bevestiging daarvoor in Hoofdst. 29:17 vv. te vinden. Maar op de laatste plaats behoort de inneming en plundering van Tyrus mede tot den arbeid, die Nebukadnezar aan Tyrus doet, en kon dus niet als een loon er voor worden gerekend, maar omdat Nebukadnezar naar Gods wil Tyrus heeft ingenomen en geplunderd, moet hij daarvoor met Egypte worden beloond. Dat Menander aan de verovering niet denkt, is integendeel een teken daarvoor, dat zij werkelijk is geschied, want wanneer hij verhaalde, dat de belegering 13 jaren geduurd had, en toch daarbij had geweten, dat zij zonder resultaat was gebleven, had hij dit moeten mededelen; nu echter denkt hij zonder twijfel er aan, dat de belegering ten laatste met verovering is geëindigd. Dien overeenkomstig verhaalt hij dan ook uitvoerig, dat later het koningschap in Tyrus is de niet gegaan, dat rechters in de plaats van koningen zijn gekomen en ten laatste de Tyriërs zich vorsten van hunnen stam uit Babel hebben genomen, hetgeen alles veronderstelt, dat het politiek bestaan van Tyrus door de belegering van Nebukadnezar was geschokt. Zo staat tevens geschiedkundig vast, dat Tyrus, toen het rijk der Chaldeënen in één stortte, rustig onder de Medo-Perzische heerschappij overging, hetgeen alleen verklaarbaar is, wanneer het door Nebukadnezar te voren aan het rijk der Chaldeënen was onderworpen.

De macht van Tyrus, die door Nebukadnezar gebroken was, wordt door Ezechiël gezien als één met de gehele vernietiging. Jeruzalems verwoesting door Nebukadnezar verzekert hem in zijn onwrikbaar geloof aan Gods waarachtigheid en trouw den nieuwen bouw van Jeruzalem, zijne opstanding tot een nieuw bestaan, zijne toekomstige heerlijkheid (Hoofdst. 28:25 v. 29:21); Tyrus' overwinning daarentegen door dezelfde hand, die de Godsstad sloeg, heeft de tegenovergestelde betekenis; daardoor is verderf en niets dan verderf aangekondigd; Tyrus in zijn vergeten van God, in zijne vermetelheid kan geen zegen aanschouwen, de wonde, welke Nebukadnezar slaat, is ene ongeneeslijke, welke naar den wil van God, hem den gehelen ondergang, den dood berokkent-hij slaat de dodelijke wonde en het gehele overige bestaan van Tyrus is alleen een dof schijnleven vol kwelling, een voortdurend worstelen met den dood.

Ook na de verovering door de kruisvaders op 27 Juni 1124 n. C. en ondanks de verwoesting door ene aardbeving in 1202 bloeiden in Tyrus weer scheepvaart en handel, glasfabrieken en purperververijen. Toen echter na de verwoesting der Christelijke rijken in Syrië nog alleen Tyrus en Ptolomaïs in het bezit der Christenen waren gebleven, en eindelijk ook de laatste stad den Saracenen in handen viel, maakte zich van de Christenen in Tyrus zulk een schrik

meester, dat zich dienzelfden avond en in den nacht de nog in de stad achtergeblevene Franken inscheepten en de gewichtige stad aan de vijanden overlieten, Den volgende dag, den 19 Mei 1291, nam de Egyptische sultan Aschraf van Tyrus bezit en maakte hij haar den aardbodem gelijk. Nu eerst waren de profetieën ten volle waarheid geworden, Tyrus was ene naakte rots geworden en tot ene uitspreiding der netten.

Waar zich eens het mastenbos der schepen van Tarsis bewoog, verheffen nu, nauwelijks een paar welgetakelde kielen van Engelse koopvaarders zich boven het water; de handel heeft andere middelpunten gevonden. De rotsachtige zuidzijde van het oude eiland dient volgens het woord van den Profeet werkelijk om visnetten uit te spannen. Manudrell vond geen enkel goed onderhouden huis, maar alleen een paar vissers, die zich in gewelven ophielden.

Laat uw hart niet zo bedwelmde worden door het geruis, hetwelk de wereld moet maken, opdat men de kale rotsen daaronder niet kan bemerken; laat u niet misleiden door de vrolijke zangers en de wakkere instrumenten, het is zo stil boven de graven ook van de rijken en groten.

15. Alzo zegt de Heere HEERE tot Tyrus: Zullen niet de eilanden van het geluid uws vals beven als de dodelijk verwonde zal kermen, wanneer men in het midden van u schrikkelijk zal moorden?

16. En alle vorsten der zee, de opperhoofden van de Syrische koloniën (Jes. 23:8), die vorstelijken rang innemen, zullen, evenals de koning van Nineve bij het bericht van den ondergang der stad, die haar wachtte (Jon. 3:6), afdalen van hun tronen, en hun mantels van zich doen, en hun gestikte klederen uittrekken: met sidderingen zullen zij bekleed worden (Hoofdst. 7:27), zich in schrik zullen hullen, op de aarde zullen zij nederzitten, en elken oogenblik sidderen, en over u ontzet zijn.

17. En zij zullen een a) klaaglied over u opheffen, en tot u zeggen: Hoe zijt gij uit de zeeën vergaan, gij welbewoonde, gij beroemde stad, die van uw eiland sterk geweest is ter zee, zij en hare inwoners; die hunlieder schrik gaven aan allen, die in haar woonden, aan alle de door haar gestichte en bestuurde koloniën.

a) Openb. 18:9 vv.

18. Nu zullen de eilanden sidderen ten dage uws vals; ja de eilanden, die in de zee zijn, zullen beroerd worden van wege uwen uitgang.

19. Want alzo zegt de Heere HEERE bij herhaling, tegen Tyrus (vs. 15 vv.): Als Ik u zal stellen tot ene verwoeste stad, gelijk de steden, die niet bewoond worden; als Ik enen afgrond, een vloed, over u zal doen opkomen, en de grote wateren u zullen overdekken;

20. Dan zal Ik u doen nederdalen met of tot degenen, die in den kuil nederdalen (vgl. Jes. 14:9 vv.) tot het oude volk, de in vroegeren tijd gestorvenen (of het enige volk, dat altijd blijft (Pred. 12:5), of tot de bij den zondvloed omgekomenen (2 Petr. 2:5); en Ik zal u doen

nederliggen in de onderste plaatsen der aarde, in de woeste plaatsen, die van ouds geweest zijn, even als de vroeger te gronde gegane oude wereld, met degenen, die in den kuil nederdalen, opdat gij niet bewoond wordt; en Ik zal het sieraad herstellen in het land der levenden 1), al is het ook, dat Ik overal op de aarde heerlijkheid en luister geve.

1) Alhoewel dit land der beroeringen voor een tijd onder ongenade moge liggen, nochtans zal God aller sieraad daar in stellen; de sieraad, die geweken was, zal wederkeren; en de herstelling van hetgeen, waarvan zij beroofd waren geweest, zal zoveel te meer hun sieraad zijn. God zelf zal de sieraad der landen zijn, die de landen der levendigen zijn.

Juda wordt het land der levendigen genoemd, omdat de inwoners verzekerd waren van alle zegeningen, zolang als zij God getrouw dienden. De Profeet voorzegt hier, dat de stad Jeruzalem, om welker verwoesting de inwoners van Tyrus zo grotelijks gejuicht hadden, weer zou herbouwd worden op de zelfde plaats, en zelfs een hoogte van roem en heerlijkheid bereiken, terwijl de stad Tyrus ene verworpene zou blijken. (ENG. GODGELEERDEN).

21. Maar u zal Ik tot enen groten schrik stellen, en gij zult er niet meer zijn; als gij gezocht wordt, zo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid (Jes. 41:12), spreekt de Heere HEERE.

De eilanden in vs. 15 beven niet juist over een onmiddellijk gevaar, dat voor hen uit den val van Tyrus voortkwam, maar omdat hun nu in de gehele wereld niets meer zeker voorkomt. De val van Tyrus is ene sterke prediking van de nietigheid van al het aardse, van het vergankelijke van alle heerlijkheid, die haar fundament alleen op de aarde heeft.

Het klaaglied in vs. 17 en 18 wil de tegenstelling schilderen, waarin dat Tyrus, dat eens de bewoners der zee met macht beheerste, nu machteloos staat, zodat nu omgekeerd de bewoners der kusten, de koloniën over zijn lot in schrik geraken.

De klaagzang over het gevallen Tyrus, dien de vorsten aan de zee aanheffen, is geheel ene koningin waardig; hij klinkt sterk en machtig. Terwijl die vooreerst met krachtige trekken de geprezen vesting der zee in haren trots opheft, laat hij ons den val uit de hoogte in de diepste diepte, in de eeuwige woestheden, waar "het oude volk" woont, des te sterker vernemen.

De Bijbel voert ook treurspelen op, waarbij gehele volken wenen, en koningen zich in 't stof kunnen plaatsen.

Wanneer aardse welvaart ten onder gaat, jammert de wereld, maar over haren eeuwigen ondergang bekommert zij zich niet.

Niet alleen zal verwoesting en ondergang volgens vs. 19 vv. Tyrus treffen, maar het zal eeuwig wegzinken in het rijk der doden; ja, het zal niet alleen tot de doden in de onderwereld nederdalen, maar tot het volk der doden worden nedergestoten, en daar onder de puinhopen van de door den groten vloed verwoeste eerste wereld nevens dat goddeloze geslacht van den voortijd zijne eeuwige woning verkrijgen.

Het slot van vs. 20 veroorzaakt den overzetters grote moeilijkheid, daar de zin, gelijk die daar staat, zeer afgezonderd staat, en men niet weet of men die zo afgezonderd moet laten, of uit het voorgaande of uit het volgende iets moet aanvullen. Verbinden wij den zin met vs. 21, dan luidt die: "Ik zal (in hetgeen Ik doe) iets heerlijks te weeg brengen in het land der levenden, tot verschrikking zal Ik (daarentegen) u stellen, zodat gij niet meer zijt. " Onder dat "land der levenden" zou den moeten worden verstaan, reeds met het oog op Hoofdst. 37, Jeruzalem en het heilige land (Hoofdst. 28:25 vv. Jes. 65:17 vv. In vs. 19 de stad, in vs. 20 de bewoners, puinhopen daar boven, schrikwekkende woestijnen beneden in de woeste ruimten der onderwereld, in het land van de duisternis des doods zonder ordeningen (Job 10:22). Vervolgens in tegenstelling tegen beide Zion, dat uit den ondergang heerlijk opstaat! In betrekking hierop, namelijk op Zion, is de aanwijzing alleen genoeg, dat er bij de ruïne van Tyrus ene plaats der heerlijkheid is; het komt er slechts op aan, de plaats aan te wijzen voor de later te ontwikkelen prediking der genade.

Wanneer de Messias verschijnt en Zijn rijk opricht, tot welke glans zich de ogen van alle volken wenden, ziet Tyrus de zon der genade niet opgaan, maar smacht zij in eeuwig duister van de schaduwen des doods.

Jeruzalem zal weer opkomen, maar vooral zal het ware sieraad nog hier op aarde opgaan in het heerlijk rijk van Christus, daar Christus de Spruit des Heeren tot sieraad en tot heerlijkheid op den gansen aardbodem zal zijn.

Gelijk God het trotse anti-Christendom doet vallen, zo zal Hij eens des te hoger Zijne kerk verheffen.

HOOFDSTUK 27.

KLAAGLIED OVER DE VERWOESTING VAN TYRUS.

III. Vs. 1-36. Het klaaglied, dat in Hoofdst. 26:17 vv. den vorsten aan de zee over den ondergang van Tyrus in den mond werd gelegd, moet de Profeet nu zelf opnemen, om het ene nieuwe wending te geven en de bedoeling der zaak, waarover gehandeld wordt, meer bepaald voor te stellen. Aan de ene zijde wordt de rechtvaardige smart uitgedrukt over het misbruik van den overvloed der Goddelijke gaven, In welke Tyrus zich heeft verblijd. aan de andere zijde komt dan het profetisch bewustzijn tot zijn recht, dat op den achtergrond van het geschiedkundige Tyrus nog ene andere gedaante staat, die door zijn beeld met haar gehele wezen doorschemert, en op wiens laatste lot eigenlijk bij de Goddelijke bedreigingen tegen hem gedoeld is. Welke gedaante deze is, wordt later den Nieuw-Testamentischen ziener in Openb. 18:9-24 bekend gemaakt, hoewel daar niet van Tyrus, maar met bijvoeging van nog andere trekken omtrent die gedaante van Babels val sprake is. Het klaaglied van Ezechiël heeft twee delen. Vooreerst de schildering van de heerlijkheid van Tyrus, zijne pracht, zijnen rijkdom, zijne grote betekenis als heerseres op de zee (vs. 1-25). Vervolgens beschrijving van de vernietiging dezer gehele heerlijkheid; snel en onveranderlijk gaat zij te niet tot ontzetting der gehele aarde (vs. 26-36). "Het lied is niet recht begrepen wanneer men daarvan bovenal de echt dichterlijke vlucht prijst, waarmee het is opgesteld. Dat is het niet, en moet het ook niet zijn, wat bij uitnemendheid geldt. Het eerste gedeelte (vs. 1-25 is echter zonder verheffing en bestaat veeleer in ene zeer kalme, nauwkeurige en bijna statistische opgave van datgene wat Tyrus "rijk en heerlijk heeft gemaakt te midden der zee" (vs. 25). Ezechiël schept er geen het minste behagen in, de werkelijke opgave door ene ideale vlucht te vergroten, dat hier ook kwalijk zou geplaats zijn. Voor ons kan de opgave van vele bijzonderheden en van vele namen van volken zelfs droog schijnen, wat voor de tijdgenoten van den Profeet het geval niet was, wien de beelden van paleizen en vloten, van krijgers en kooplieden uit aller oorden met hun wapenen, goederen en klederdrachten in levendige trekken voor ogen stonden. De Profeet voegde als dichter niets bij de werkelijkheid. Daarentegen is deze schildering in echt profetischen geest samengesteld en daarbij de vergankelijke heerlijkheid met nuchteren blik bespied. Het levendige der schets is daarin gelegen, dat Tyrus niet in dichterlijke vlucht, maar in waarheid als een werkelijke persoon is opgevat, die met al die heerlijkheid van paleizen, vloten, krijgers en kooplieden, als met versierselen is opgepronkt en als ene dwaze jonkvrouw, die met elkeen boelerende spreekt: "ik ben de allerschoonste" (vs. 3). Een storm vernietigt deze ingebeelde koningen der zee voor eeuwig (vs. 3).

1. Wijders geschiedde des HEEREN woord in onmiddellijken Zusammenhang met het in Hoofdst. 26 ontvangene, tot mij, zeggende:

2. Gij dan, mensankind! hef, evenals in Hoofdst. 19:1 vv. over de vorsten van Israël, een klaaglied op over Tyrus;

3. En zeg tot Tyrus, die daar woont aan de ingangen der zee, toegerust met goede havens, van welke men kan uitvaren en in welke weer de van buiten komende schepen geschikt kunnen

binnenlopen, handelende met de volken in, of naar vele eilanden: Zo zegt de Heere HEERE: O Tyrus! gij zegt: ik ben a) volmaakt in schoonheid 1) (Hos. 9:13).

a) Ezech. 28:12.

1) Hierdoor wordt gewezen op den hoogmoed van Tyrus, maar ook wordt hierdoor hare zonde voorgesteld. Want alleen van Zion, hetwelk de schoonheid des heiligdoms bezat, werd gezegd, dat het de volkomenheid der schoonheid had (Ps. 50:2). De schoonheid van Zion bestond echter in haren geestelijken toestand en Tyrus was prat op hare uiterlijke welvaart en hare uiterlijke heerlijkheid. Het is dan ook daarom, dat de Heere hare vernedering op volkomene wijze zal openbaren.

Er is hier niet sprake van de landstad Tyrus, maar van de eilandenstad met hare bloeiende haven.

4. Uwe landpalen, de grenzen, die uw gebied omgeven, zijn in het hart der zeeën; uwe bouwers hebben uwe schoonheid volkomen gemaakt.

5. Zij hebben, om het u onder de gelijkenis van een groots en heerlijk schip voor te stellen, al Uwe denningen, uwe boorden, uit dennenbomen van Senir (1 Kron. 6:23. Hoogl. 4:8), of van den groten Hermon, gebouwd; zij hebben cederen van den Libanon gehaald, om masten voor u te maken;

6. Zij hebben uwe riemen uit a) eiken van Basan gemaakt, uwe berderen (dikke planken, roeibanken) hebben zij gemaakt van welbetreden elpenbeen uit de eilanden der Chittieten, van elpenbeen, ingelegd in bosboomhout van de kusten der Chitteërs.

a) Jes. 2:13.

7. Fijn linnen met stiksel uit Egypte was uw uitbreidsel, dat het u tot een zeil ware, eveneens uw vlag, die als een zichtbaar teken uwer waardigheid u deed kennen als een schip van de voornaamste soort; hemelsblauw (Ex. 25:4) en purper, uit de eilanden van Elisa, den Grieksen Peloponnesus (Gen. 10:4) was uw deksel, het gespannen zeil over het verdek tot bescherming tegen de zonnehitte.

8. De inwoners van Sidon en Arvad (Gen. 10:15 en 18. 2 Sam. 5:11) waren uwe roeiers; uwe wijzen, o Tyrus die in u waren, die waren uwe schippers, zodat gij zelf kapitein en stuurman leverdet.

9. De oudsten van Gebal (1 Kon. 5:18), en hare wijzen waren in u, verbeterende uwe breuken; alle schepen der zee en hare zeelieden waren in u in uwe havens allen inlopende, om onderlingen handel met u te drijven, om waren aan te brengen en andere uit te voeren.

10. Perzen, en Lydiërs, en Puteërs (Gen. 10:6, 13. Jer. 46:9) waren in uw heir, uwe krijgslieden; schild en helm hingen zij in u als hun hoofdkwartier op, die maakten uw sieraad, zodat gij het uitwendige hadt van ene weltoegeruste en tot den krijg geschikte stad.

11. De kinderen van Arvad, uwe landslieden, en uw heir waren rondom op uwe muren, en de Gammadieten waren op uwe torens, hun schilden hingen zij rondom aan uwe muren, die maakten uwe schoonheid volkomen, zodat het u niet ontbrak aan bereidheid tot den krijg.

Het voorbeeld voor dit en het volgend klaaglied is de klaagzang in Jes. 14:3 vv. over Babel. De ondergang van Babel verre van al zijne heerlijkheid wordt daarbij als begonnen voorgesteld. De gedachtengang is zo gepast als eenvoudig. Voor alles (vs. 3-11) wordt de heerlijkheid der stad, hare ligging, hare schone bouworde, hare ligging als voorstad tot de andere Fenicische steden aan de kusten, haar leger, dat deels door vreemde huurtroepen, deels door eigen soldaten en uit de bewoners der verbondene steden gevormd was, met zijne krijgstucht en dapperheid geschilderd. Zeer gepast en dichtertlijk schoon wordt daarbij de stad Tyrus als een heerlijk schip voorgesteld, welks masten uit cederhout, welks vlaggen uit doorstikten byssus enz. zijn, doch zo, dat later bij schildering der krijgstucht het daarvoor min gepaste beeld van het schip wordt verlaten en het eigenlijk begrip der stad plaats neemt. Daarna (vs. 12-24) wordt even uitvoerig de breedte en volheid van hare handelsverbintenissen geschilderd; de landen, met welke Tyrus in handelsbetrekkingen gestaan heeft, en de voornaamste handelsartikelen, die tussen haar en de bijzondere landen werden geruild, worden op zulk ene wijze opgeteld, dat de optelling bij het uiterste westen begint en door het noorden tot het noord-oosten voortgaat. Nadat door deze uitvoerige schildering van de heerlijkheid en den handelsrijkdom van Tyrus de rechte grond is gelegd voor de schildering van haren ondergang, moet nu deze volgen. Nu stelt vs. 25 voor, den samenhang met het volgende aangevende, hoe Tyrus in zijne tot Tarsis gaande schepen, zijne muren en zijnen handel, den grond had van zijne macht en van zijnen rijkdom en terwijl vervolgens in vs. 26 teruggesgaan wordt tot de vergelijking van de stad met een heerlijk schip, hoe dit schip Tyrus door zijne schippers op de vele wateren is gevoerd, begint in de tweede helft van het vers, waarmee ene volgende afdeling aanvangt, de klagende beschrijving van den val van Tyrus, de eigenlijke weeklacht.

Aan het einde van het vorige hoofdstuk was Tyrus met de doden vergeleken, die in de groeve nederdalen. Evenals bij begrafenissen treurzangen gewoon waren, waarin de klagende vrouwen alles vermeldten, wat in de gestorvenen waarde had en lofwaardig was, en dan hun verlies beweenden, zo wordt ook hier zeer gepast door den Profeet een klaagzang over Tyrus aangeheven, waarin alle de voorrechten bestonden, om den ondergang des te groter te doen voorkomen.

De gehele wereld, in 't bijzonder de tegenwoordige zo geheel koopmansgezind en industrieel, zou de schildering van Tyrus glans en van hare heerlijkheid niet voor ene weeklacht, maar integendeel voor ene zaligprijzing houden, want zij is evenals Tyrus in speculaties verblind.

Dat is de weeklacht van den geest, dat de wereld zozeer in het vlees zaait en van het vlees verderf maait; met pauken en fluiten begint de wereld, met jammer en ellende moet zij eindigen.

"Ik ben de allerschoonste" woordelijk "de volkomenheid der schoonheid. " Deze naam komt alleen aan de stad Gods, aan Jeruzalem toe, niet om hare pracht, maar omdat de heerlijkheid Gods in haar woont, daar zij de troon Gods is (Jer. 3:17). Jeruzalem had nu om harer zonden wil deze heerlijkheid verloren (Klaagl. 2:15); daarentegen had zich Tyrus de troon van Baäl, wiens koningen zich gaarne Itho-Baäl, d. i. "met hem is Baäl" (Jes 7:14; 8:8 en 10 ,) noemden, om zijnen rijkdom en zijne aardse heerlijkheid dien erenaam aangematigd.

In Zusammenhang met de gunstige ligging van Tyrus in het hart der zee (vs. 4), wier schatten van alle zijden daar zamenvloeiden, zodat het reeds heeft wat in Jes. 60:5 aan Zion voor de toekomst wordt beloofd: "de menigte der zee zal tot u gekeerd worden, het heir der Heidenen zal tot u komen, " staat de volkomene schoonheid, waarop het zich beroemt. Deze heeft niet alleen betrekking op de stad als zodanig, volgens hare gebouwen, maar, zoals het volgende aanwijst, waar de schoonheid nader wordt beschreven, op den gehelen staat.

Tyrus is geestelijk van de grote stad te verklaren, die met alle volken toeneemt en zich in Jeruzalems plaats begeert te zetten; de vorst van Tyrus is (Hoofdst. 28:1 vv.) ene hiëroglÿfe van den paus. Er was een tijd, toen Rome tot de doden was nedergedaald (26:19 vv.), namelijk in het Trentsche concilie, toen het door zijne anathemata zich van de waarachtig gelovigen afscheidde, maar God in het werk der reformatie Zijne uit Babel bevrijde kerk, het land der levenden, met vrede en velerlei gaven versierde.

In onzen tegenwoordigen tijd wordt ook in politiek opzicht iets aan dit geestelijk Tyrus volbracht van dat: "Ik zal een groten vloed over u laten komen, zodat grote wateren u bedekken; " en wanneer nu ook daar gelijktijdig de poort der volken wordt verbroken (Hoofdst. 26:2) zal Tyrus toch niet wenen: "Heah, zij, is verbroken, zij is tot mij omgewend; ik zal vervuld worden, zij is verwoest; " integendeel zal op nauwkeurig bestemden tijd vervuld worden wat gezegd is: "Ik schep heerlijkheid in het land der levenden, " terwijl ten opzichte van Tyrus wordt gezegd: "Ik zal u tot een groten schrik stellen en gij zult er niet meer zijn, " en dat nauwelijks 100 jaren later zal worden vervuld. Zeker zijn de werktuigen, door welke God Zijne gerichten aan degenen, die Hij aan het verderf wil prijsgeven, volvoert, niet Zijne heiligen en uitverkorenen; deze zijn integendeel tot lijden en verdragen geroepen en moeten meestal medelijden onder die oordelen, maar het zijn mensen van wereldse macht en wijsheid, waarom ook veel menselijks dikwijls zelfs juist veel ongoddelijks mede daaronder loopt; maar beschouwd als werktuig van God, waarvan Hij Zich bedient, opdat Zijn toorn worde volbracht en Zijne grimmigheid over degenen, die rijp zijn voor het gericht, worde uitgestort, heet Nebukadnezar zelf een rechtvaardige, en deed men beter Gods machtige hand, die slaat, te erkennen, en zich verootmoedigende onder deze van zich weg te doen alle gruwelen, in plaats van die hardnekkig vast te houden en daarbij zich nog in te beelden, Gods volk te zijn, waarvan geschreven staat: "die u aanraakt, raakt Gods oogappel aan (Zach. 2:8) en nu daarop hoogdravende voorzeggingen omtrent de dicht nabij zijnde heerlijkheid der toekomst te geven. Evenals de hand, die deze moet teweeg brengen en ook zeker aanbrengen

zal, ene gedroomde is, zo zullen ook de profetieën blijken ijdele dromen te zijn. Intussen zal echter de hand van den Zone Gods, die Zelf Heer wil blijven in Zijn huis en Zich noch door de ene noch door de andere zijde iets laat voorschrijven, Zijne ware kerk stil en onbemerkt de heerlijkheid weten tegen te leiden, die haar door het profetische woord is gewaarschuwd. Wijs zijn de maagden, die olie in hare vaten hebben, om bij te gieten, wanneer de lampen zouden uitgaan; dwaas zijn daarentegen diegenen, die haar gehele vertrouwen hebben op de helder brandende lampen, welke vroeger waren verzorgd en die in tijd van nood eerst tot de verkopers moeten lopen. (Matth. 25:1 vv.)

Bij vs. 4 merkt Luther in de kanttekeningen op: "Zo als andere vorsten steden en dorpen, akkers, enz. op het land hebben, zo was Tyrus machtig op de zee. De schoonheid van haren bouw, die daarna geroemd wordt, heeft niet alleen betrekking op de huizen, maar in 't algemeen op de gehele staatsinrichting. Met het oog daarop allegoriseert vervolgens in vs. 5 vv. de Profeet, terwijl hij Tyrus met een schoon, zeer prachtig ingericht en zeer goed toegerust schip vergelijkt. Zo als Hij vervolgens in vs. 26 vv. op die vergelijking terugkomt en den ondergang van Tyrus voorstelt als ene schipbreuk, door den oostenwind veroorzaakt. Door de schepen, op welke vele mensen bij elkaar zijn en enerlei doel, gevaar voordeel en schade hebben, wordt in het symbolisch spraakgebruik der Schrift het gemeenschappelijke aangewezen (Ps. 48:8), met name de staten (Jes 38:21. Openb. 8:9) aan de andere zijde komt de kerk voor onder het symbool van een schip (Matth 8:23 vv. Joh 6:16 vv. Bij den Tyrischen staat lag de voorstelling onder het symbool van een schip te meer voor de hand, daar het ene zeemacht was, de hoofdstad als een schip midden in de zee lag en door een bos van masten was omgeven. " De Senir, van welken het hout tot planken, tot het beschot der beide zijden genomen is, is de grote Hermon (Deut. 3:9). Het hout daar genoemd, wordt door sommigen opgevat als hout met heen en weer lopende zoutaderen, door anderen als dennehout (1 Kon. 5:8); er is echter cipressehout bedoeld, dat bijna onverteerbaar en bovendien zeer licht is. De riemen vorderen een bijzonder vast en zwaar hout, waarom hier daarvoor eiken uit Basan zijn genoemd (Jes 2:13). De beschrijving der overige delen in vs. 6 wordt verschillend uitgelegd. Wat daarentegen de inhoud van vs. 7 aangaat, zo hadden ook de Egyptenaars zulke prachtschepen, zo als bij voorbeeld dat van Antonius en Cleopatra in den slag bij Actium zich door zijne purperen zeilen als admiraalschip onderscheidde. Men ziet, alle landen hebben hun beroemdste voortbrengselen geleverd, een Tyrus met alle pracht en heerlijkheid uit te rusten-en waar is nu het kerkelijk schip, dat de voornaamste houtsoorten voor zijne planken en masten heeft gebezigd, dat zijde en purper voor zijne zeilen en banier heeft genomen, en met alle vlijt zich er op toelegt, om ook door zijn cultus in den smaak te vallen? Bij deze gehele optelling komt echter de blijvende schat niet voor, noch dat God daar woning heeft.

De weelde laat zelfs het gewone niet onversierd; doch de ziel wordt niet versierd; het beste moet het sieraad missen, of men stelt zich tevreden met huichelarij.

Na het bouwen van het schip volgt in vs. 8 de uitrusting daarvan met de bemanning en instandhouding. Wanneer daar de Zidoniërs en Arabieren als de roeiers worden voorgesteld, dan is dit natuurlijk niet, zo als de gehele allegorische voorstelling aanwijst, in den eigenlijken zin op te vatten, daar wij van zulk ene betrekking der Feniciërs onder elkaar, volgens velen, dat deze slaven van gene zouden geweest zijn, niets weten. Wel ligt daarin in 't

algemeen de gedachte van afhankelijkheid, en dit komt ook geheel overeen met de getuigenissen der geschiedenis, volgens welke Tyrus toen werkelijk ene soort van principaat zelfs over de oude hoofdstad Sidon had verkregen (Joz. 11:8); van daar wordt in Jer. 25:22; 20:3 de Tyrische koning vóór den Sidonischen genoemd. De verbindende gedachte is nu deze: niet slechts de buitenlandse volken, maar ook de kleinere Fenicische staten zelf wedijverden als het ware onder elkaar zoveel mogelijk tot de heerlijkheid van Tyrus bij te dragen.

De gave van de opperleiding lagen in den hoofdstaat, en daaruit kwamen degenen voort, die de hoogste ambten bekleedden.

Wederom treedt ons hier en in het volgende de Roomse kerk voor den geest; voor Rome geven alle kerken, die tot het Katholicisme behoren, de krachten van geld, geest en strijd. Daar ligt het zwaartepunt van de gehele kerkelijke macht, zodat het episkopaat niets vermag zonder het pontificaat en niets daartegen; dit wordt echter regelmatig door een Italiaan bezet. In Rome stromen alle geestelijke handelsschepen samen, om hun waren te brengen en andere mede te nemen, en uit Rome worden overal krijgsknechten naar de verschillende oorden gezonden, die zich verbonden hebben op leven en dood den heiligen stoel te dienen; het gehele wezen der kerk is niets meer dan een getrouw afdruk van de Tyrische macht.

Ook voor zijne verdediging heeft Tyrus het best gezorgd. Het hield een leger van huurtroepen uit vreemde volken tot bescherming zijner koloniën en tot uitbreiding zijner volkplantingen, terwijl het de bewaring der vestingmuren van de stad aan Fenicische krijgslieden toevertrouwde.

Hier laat de Profeet de allegorie varen en zet in de plaats van het schip juist de stad, de prachtige vesting der Tyriërs. In 't bijzonder ook Carthago's sterkte bestond voornamelijk in hare gehuurde troepen. Wat de nevens de Lydiërs en Libiërs genoemde Perzen aangaat, zo is ene oude verbintenis der Feniciërs met de Perzen ontwijfelbaar. Van de huurbenden zijn zorgvuldig onderscheiden de Arvadiërs en het eigen leger der Tyriërs, waaraan de bewaking van de muren der stad werd toevertrouwd. Het ophangen der schilden enz. aan gebouwen en muren moet ene bijzondere Fenicische gewoonte geweest zijn; want wij vinden die door Salomo ook bij de Hebreëen ingevoerd (1 Kon. 10:16 vv. Hoogl. 4:4). Den huurbenden worden alleen de gewone wapenen, schild en helm, den Tyriërs zelven echter bijzonder schone en prachtige schilden, in den grondtekst staat een ander woord, dat ook in 2 Sam 8:7. 2 Kon. 11:10 en 51:11 voorkomt, toegeschreven, waardoor zij de schoonheid van Tyrus volmaakten.

Er is nog ene betere bescherming dan die van soldaten, De Engel des Heeren leert zich rondom degenen, die Hem vrezen (Ps 33:16 vv. 34:8). Wij moeten in plaats van de vleeslijke wapenrusting de goddelijke aandoen; deze beschermt land en volk.

12. Tarsis of Tartessus in het zuiden van Spanje (Jes. 23:10) dreef koophandel met u van wege de veelheid van allerlei goed; met zilver, ijzer, tin en lood, die gij van daar gehaald hebt, handelden zij op uwe markten.

13. Javan, Jubal en Mesech, de Ioniërs of Grieken, de Tibarenen en Moschers tussen de Zwarte en Kaspische zee (Gen. 10:2), waren uwe kooplieden, met mensenzielen, slaven, en koperen vaten dreven zij onderlingen handel met u.

14. Uit het huis van Togarma, de Armeniërs (Gen. 10:3) leverden zij paarden, en ruiteren, en muilezels op uwe markten.

15. De kinderen van Dodan, de Dedanieten aan het zuidelijk deel van den Perzischen zeeboezem (Gen. 10:7), waren uwe kooplieden, tusschenhandelaars voor den binnenlandsen handel; vele eilanden waren de koophandel uwer hand, de uitgestrekte zeekust dreef door u haren handel; hoornen van elpenbeen en ebbhout gaven zij u weer tot ene versiering (1 Kon. 10:11), in de plaats van munt.

16. Syrië, dat zich uitstrekt tot Mesopotamië, dreef koophandel met u, van wege de veelheid uwer werken, uwer producten en fabrikaten; met smaragden, purper, en gestikt werk, en zijde, en Ramoth, beter: koralen, en Cadkod, beter: andere juwelen, handelden zij op uwe markten.

17. Juda en het land Israëls waren uwe kooplieden; met tarwe van Minnit in het land der Ammonieten (Richt. 11:33. 2 Kron. 27:5. 12:20) en Pannag(onbekende streken, door anderen vertaald: balsem, onderscheiden van de Gileadietische, die straks wordt genoemd), en honing, en olie, en balsem dreven zij onderlingen handel met u.

18. Damascus dreef koophandel met u, om de veelheid uwer werken, van wege de veelheid van allerlei goed; met wijn van Chelbon, het tegenwoordige Aleppo, of een dorp noordwestelijk van Damascus (2 Sam. 8:6), en witte wol.

19. Ook leverden Dan en Javan, de omreizer op uwe markten(beter: Sedan en Javan van Uzal, volkstammen in Jemen of gelukkig-Arabië); glad ijzer, kassie en kalmus (Ex. 30:24) was in uwen onderlingen koophandel.

19. Ook leverden Dan en Javan, de omreizer op uwe markten(beter: Sedan en Javan van Uzal, volkstammen in Jemen of gelukkig-Arabië); glad ijzer, kassie en kalmus (Ex. 30:24) was in uwen onderlingen koophandel.

21. Woest Arabië en alle vorsten van Kedar (Gen. 25:13) waren de kooplieden uwer hand; met lammeren en rammen en bokken, daarmee handelden zij met u (Jer. 49:32).

22. De kooplieden van Scheba en Raëma in zuidoostelijk Arabië (Gen. 10:7) waren uwe kooplieden; met alle hoofdspecerij, en met alle kostelijk gesteente en goud, waarin hun land zo rijk is, handelden zij op uwe markten.

23. Haran in noordwestelijk Mesopotamië (Gen. 11:31), en Kanne (Gen. 10:10) en Eden tussen Thelassar en den Eufraat (2 Kon. 19:12. Gen. 2:8), de kooplieden van Scheba, Assur en Kilmad aan de straat, die ten westen langs den Eufraat loopt, handelden met u.

24. Die waren uwe kooplieden met volkomene sieraden, pracht gewaden, met pakken van hemelsblauw en gestikt werk, en met schatkisten van schone klederen; gebonden met koorden, en in ceder gepakt onder uwe koopmanschap.

25. De schepen van Tarsis, die uit Tartessus of van elders over de wijde zee kwamen, zongen van u, van wege den onderlingen koophandel met u 1); zij hebben u veel meer aangebracht dan alle die in vs. 13 vv. genoemde karavanen te land; en gij waart vervuld, en zeer verheerlijkt, zeer heerlijk in het hart der zeeën 2), alsof gij van deze het hart waart, waarheen al het bloed moet stromen.

1) In het Hebr. Anijoth Tharschisch Scharotajik ma'ärabeek. Beter: De schepen van Tarsis waren uwe karavanen, uw handel, d. i. de middelen, waarmee gij uwen handel kondt drijven.

2) De Profeet had reeds vroeger op den groten omvang van den Tyrischen handel gewezen; deze gedachte werkt hij hier uit, daar hij de grote menigte van volken optelt, met welke die staat verkeert. De optelling begint met het hoofdpunt van het westen, Tartessus, wendt zich vervolgens naar het noorden en telt hier de volken, die, in welk opzicht ook, veelbetekenend zijn; hij gaat daarop naar het zuidoosten en keert zo weer naar het westen en meer tot de nabijheid van Tyrus terug.

Alzo bevat de lange optelling ene zekere orde, terwijl wel is waar in ene strofe alle landen, met welke Tyrus handel dreef, zo weinig kunnen worden genoemd, dat Egypte (vs. 7) en geheel Afrika zijn voorbijgegaan.

Tarsis of Tartessus was beroemd door zijnen rijkdom in zilver (Jer. 10:9), en leverde ijzer, tin en lood. Door de Joniërs en Grieken werd de slavenhandel sterk gedreven (Joël 3:11 11); zij en de Romeinen verkregen uit Pontus de meeste en beste slaven; koperen gereedschappen leverden hoofdzakelijk de Tibarenen en Moschers, terwijl de Kolchische bergen nog heden ene onuitputtelijke menigte koper bevatten. Evenzo is de rijkdom van Armenië in paarden bekend en zeker werden daar ook muildieren geteeld.

De Dedanieten met hun karavanen komen voor als vertegenwoordigers van den handel op het land. Dezelfde produkten werden in Tyrus ook ter zee ingevoerd, kwamen dus van de eilanden en de kusten.

Syrië omvat hier voornamelijk het Syrië der beide rivieren, of het land tussen Tiger en Eufraat (Gen. 24:10; 25:20): er worden niet dan pronkerijen genoemd, met welke vooral Babylonië veel handel dreef.

Wat Tyrus levert, wordt slechts kort aangewezen, uitvoerig is de Profeet alleen ten opzichte der ingevoerde waren, terwijl de zamenvloeing van deze in Tyrus de heerlijkheid der stad voorstelt en alzo den grond geeft voor de schildering van het diepe van haren val. Het gezichtspunt, in de gehele voorstelling gevolgd, geven zeer nauwkeurig de woorden in vs. 25 aan: "gij waart vervuld en zeer verheerlijkt in het hart der zeeën. " Alzo kan, wat Tyrus uitvoert, slechts als terloops voorkomen. Dat Tyrus zo rijk en geëerd was, terwijl Zion steeds

lediger werd en ellendiger, dat was een steen des aanstoots voor de gemeente Gods. De Profeet neemt dezen aanstoot weg door op het einde te wijzen. Dan is alle rijkdom en heerlijkheid voor Tyrus verdwenen, voor altijd verdwenen, in de diepte der zee begraven, Zion daarentegen verheft zich heerlijk.

Het Hebr. Zori (vs. 6), het laatste der handelsartikelen van Israël, op de Syrische markten gebracht, wordt hier en elders overgezet door balsem (Gen. 37:25; 43:11. Jer. 8:22; 46:11; 51:8 voor balsem staat echter het vroeger naast de tarwe van Minnit op de tweede plaats genoemde "pannag". Dat woord komt alleen hier voor, en verklaart men meest voor een soort van gebak. Hiëronymus en naar dezen Luther heeft het door balsem overgezet en daarom Zori door mastix vertaald De mastixboom (vgl. historie van Susanna vs. 54), is een struik 15 voet hoog, waaruit door insnijding een doorschijnend witachtig geel en welriekend hars wordt verkregen, dat tot korrels gemaakt in den handel komt. De zwarte vruchten, als jeneverbessen, geven ene olie, men kauwt ze ook wel in het oosten, om den adem welriekend te maken.

Chelbon bestaat nog heden in een dorp van dezen naam ten noorden van Damascus, in het midden van een dal, dat, waar het slechts mogelijk is, met wijngaarddranken is beplant, uit wier druiven de beste en kostbaarste wijn van het land wordt bereid. Deze wijn was in de oudheid zo beroemd, dat de koningen van Perzië alleen Chalybonischen wijn van Damascus dronken (Dan. 1:5). De kostbare wol van verblindende witheid kwam waarschijnlijk uit het oorspronkelijke land van de afstamming der Nabateërs tussen Palestina en den Eufraat (1 Makk. 5:27), die door hunnen rijkdom in kudden schapen bekend waren (vs. 21 en Jes. 60:7), en op wier land Sicharia het Hebr. Zachar zinspeelt.

In den grondtekst begint vs. 19 met Wedan; dit moet niet als "en Dan" of "ook Dan" worden opgevat, zoals het ook zou mogelijk zijn; het gehele woord (vgl. Wateb in Num. 21:11 #Nu 11) betekent ene Arabische plaats, hoewel daarvan geen ander spoor te vinden is. Evenzo is Javan ene plaats in Jemen, waarschijnlijk ene Griekse volksplanting, daar de Griekse speculatiegeest den weg over Egypte naar het zuidelijk Arabië vond. Ter onderscheiding van dit Javan van het moederland in vs. 13 zou dan zijn bijgevoegd "van Usal" (de omreizer) d. i. Saäna, de hoofdstad in Jemen (Gen. 10:27). Bij het gladde, glinsterende ijzer moet men vooral denken aan de bij de Arabieren en in het gehele Oosten zo beroemde degenklinken van Jemen. Hoe meer Tyrus het Arabische monopolie in dien tijd en reeds sedert vroege tijden aan zich had getrokken, des te uitvoeriger vertoeft de Profeet bij de optelling der vele voor den handel gewichtige punten in Arabië. Dedan leverde prachtige paardendekken, zo als die in het Oosten kentekenen waren van den voornamen man, en in 't algemeen voorwerpen van weelde; daarom gebood de Kalif Hakem den Christenen op slechte zadels te rijden. Bij de Dedanieten worden vervolgens nog een paar andere stammen van noordelijk- en midden-Arabië gevoegd, de Arabieren en Kedarenen als vertegenwoordigers der Nomadische Bedouïnen.

De kostbare specerij uit Seba en Raëma is waarschijnlijk de echte balsem. De bergen van Hadramaut en Jemen leveren allerlei edelgesteenten, en het laatste werd door de ouden voor zeer rijk in goud gehouden, hoewel men dit edel metaal daar nu niet meer vindt.

Het noemen der handelaars van Seba (Gen. 10:7 en 1 Kon. 10:7) tussen Mesopotamische plaatsen is daaruit te verklaren, dat de Sabeërs, de bewoners van her land van den wierook, die van den Perzischen zeeboezem komt, hun waren naar de stad Carrhae (Haran) brachten, waar zij hun jaarmarkten hielden en van daar naar Gebal of Byblus in Fenicië en tot het Palestijnse Syrië pleegden te trekken. Alzo zijn deze handelaars als de bemiddelaars van den handel tussen Mesopotamië en Tyrus genoemd en wel niet ongepast midden tussen de plaatsen, welke aan de beide grote Mesopotamische handelsstraten de gewichtigste handelsplaatsen waren. Kilmad is de grote en rijke stad Charmanda, in ene woeste streek aan gene zijde van den Eufraat. Het daarnevens genoemde Assur kan natuurlijk niet het land Assyrië zijn, maar alleen de handelsplaats Sura, heden Essuriëh, dat aan dezen oever van den Eufraat boven Thapaskus ligt.

Dat Tyrus juist midden in zijne grootheid, staande op het toppunt van macht en heerlijkheid den doodsteek ontvangt, is juist hetgeen het gedenkwaardige en Gods rechtvaardige besturing levendig voorstelt. Daarom werpt de Profeet in vs. 25 nog een blik op deze trotse gerustheid, waarmee Tyrus elken aanval meende te kunnen trotseren, en daar stond als de onbedwingbare vesting, zoals dan ook het "midden in de zee" op zeer effectvolle wijze in het volgende vers wederkeert.

26. Die u roeien, o schip van Tyrus, waarvan in vs. 3-9 is sprake geweest, hebben u in grote waterenver in de hoge zee gevoerd, zodat gij trots en gerust op die wateren voert, alsof het nooit anders kon worden, ja altijd zo met u zou gaan; de a) oostewind heeft u echter (Jer. 4:12 Ps. 48:8) op eens, plotseling en onverwacht verbroken in het hart der zeeën.

a) Ezech. 17:10.

28. Van het geluid des geschreeuws uwer schippers, dat zij bij den ondergang verheffen, zullen de voorsteden, de tot u behorende kusten,

a) beven.

a) Ezech. 26:10-15.

29. En allen, die den riem handelen, zeelieden, en alle schippers van de zee, zullen uit hun schepen nederklimmen; op het land zullen zij staan blijven.

30. En zij zullen hun stem over u laten horen en bitterlijk schreeuwen; en zij zullen stof op hun hoofden werpen; zij zullen zich wentelen in of bestrooien met de as (Joz. 7:6. 1 Sam. 4:12. Job 2:12 v. Micha 1:10).

31. En zij zullen zich over u gans kaal maken, en zakken aangorden; en zullen over u wenen met bitterheid der ziel, en bittere rouwklage (Hoofdst. 7:18. Jer. 48:37. Micha 1:16).

32. En zij zullen in hun gekerm een klaaglied over u opheffen en over u weeklagen, zeggende: Wie is geweest als Tyrus, als de uitgeroeide in het midden der zee, die op eens in het midden van haar zijn vernietigd.

33. Als uwe marktwaren uit de zeeën voortkwamen, aankwamen, hebt gij vele volken verzadigd; met de veelheid uwer goederen en uwen onderlingen koophandel (liever: koopmansgoed vs. 27) hebt gij de koningen der aarde rijk gemaakt.

34. Ten tijde, dat gij uit de zeeën verbroken zijt in de diepte der wateren, zijn uw onderlinge koophandel en uwe ganse gemeente in het midden van u gevallen 1).

1) Allen, die enige betrekking op haar en enigen handel met haar hadden, in koophandel, in oorlog, in omgang, die allen zouden met haar vallen. Merk hier aan, zij die de schepselen tot hun vertrouwelingen stellen, plaatsen hun geluk en hun belang in dezelve, en die hun hope op hen vestigen, zullen bijgevolg met hen vallen. Gelukkig daarom zijn diegenen, welke den God van Jakob tot hun hulp hebben en welker hope is in den Heere, hunnen God, die leeft tot in eeuwigheid.

35. Alle inwoners der eilanden zijn over u ontzet, en hun koningen staan de haren te berge, zij zijn verbaasd van aangezicht.

36. De handelaars onder de volken fluiten u aan (2 Kron. 29:8. Jer. 51:37. Klaagl. 2:15 v.); gij zijt aan grote a) schrik geworden, en zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid (Openb. 18:19, 21 vv.)

a) Ezech. 26:21.

In vs. 26 wordt het beeld, dat men had laten varen en waarin Tyrus als een prachtschip wordt voorgesteld, weer opgenomen: zijne roeiers, d. i. allen die Tyrus zo rijk en machtig en heerlijk hebben gemaakt, brachten het in hoge zee, dat niet zozeer ene politiek betekent, dat zich in gevaren begeeft, als wel de hoogvliegende, steeds meer naar grootheid en heerlijkheid strevende gedachten van den hoogmoed karakteriseert. Nu komt plotseling de storm, die het heerlijke, met alle rijkdommen der wereld beladene schip verbreekt, en alles, wat het in zich draagt, in de diepte der zee doet zinken. Deze storm wordt een Oostewind genoemd, zoals die in Hoofdst. 17:10 en 19:12 met het oog op zijn gloeiende, alles verdorrende en verzengende eigenschap gebruikt wordt als beeld van de wereldmacht, die het Davidische koningshuis vernietigt, zo dient hij hier om zijn hevig karakter, zijne geweldige kracht tot symbool van die macht, welke het trotse Tyrusschip met een paar geweldige stoten als in een ogenblik doet schipbreuk lijden. Ook in Openb. 18:8, 10, 17 en 19 is herhaaldelijk daarop nadruk gelegd, dat er aan de Roomse kerk op éénen dag, ja in één uur een einde komt met grote verdrukking. Het zijn de 10 vasallen-koningen van het dier uit de zee, die haar woest maken en verbranden, zonder dat toch het gebeurde ons nader wordt beschreven. Deze koningen zijn de tien hoornen van het dier, de dragers der laatste ontwikkeling van de anti-goddelijke wereldmacht, die tot den persoonlijken antichrist worden en diens bedoeling doen (Openb. 17:12 vv.) Men kan volgens het profetisch spraakgebruik zeer goed zeggen: het Babel als laatste trap der Gode vijandige wereldmacht doet het Babel vallen als laatste trap der boelerende kerkmacht. Juist in het begrip "Babel" zijn twee vijanden van God en van Zijnen Christus verenigd, van welke de ene door de andere wordt vernietigd, totdat vervolgens deze wederom door Christus zijnen ondergang vindt (Openb. 19:11 vv.), opdat de laatste voortaan niet meer alleen geestelijk

maar ook wereldlijk alleenheerser zij (Openb. 20:1 vv.) Om die toepassing op Babel, welke ook voor de laatste vorming van de wereldmacht in toepassing komt, is juist de Oostewind die, welke het beste past voor een beeld van den storm, welke Tyrus, wanneer men het om zo te zeggen in zijn kerkelijk geschiedkundigen zin neemt, aangrijpt en verwoest; want Babel ligt in betrekking tot Rome oostelijk. Maar ook over Tyrus in wereld-geschiedkundigen zin, toen het op het einde der 13de eeuw door de Saracenen te niet ging, is de storm van het Oosten gekomen, want alle deze Mohammedaanse volken zijn "de vier engelen, die gebonden zijn bij de rivier Eufraat, " van welke in Openb. 9:14 vv. sprake is. "Met het oog op de fysische ligging van Tyrus zou de keus van een anderen wind juister zijn geweest, schrijft een uitlegger; maar de Profeet heeft zozeer geen belang in het fysische, maar in het symbolische. In vs. 27 zien wij Tyrus als een door een storm verbroken schip in de diepte van de zee duiken: a) met zijne handelswaren door de drie woorden "goed, marktwaren, goed des onderlingen koophandels" uitgedrukt; b) met zijne bemanning van matrozen, stuurlieden en timmerlieden of verbeteraars der lekken; c) met zijne passagiers, de mede reizenden, kooplieden, de beschermende krijgslieden en de overige menigte, waarschijnlijk het dienstdoend personeel. De katastrofe, die over Tyrus komt, wordt volgens vs. 29 door alle zeevaarders, die in nadere betrekking tot haar staan, als ene gemeenschappelijke aangezien, want even als de profetische rede Tyrus met een schip heeft vergeleken, zo neemt ook alles, wat in karakter daaraan verwant is, dit karakter aan, de personen van allen, die er mede in betrekking staan, of tot het gebied der stad behoren, worden tot scheepslieden, die in het lot levendig belangstellen en zich daardoor mede getroffen gevoelen. Omdat niets meer op de zee veilig is, wanneer de koningin der zee is moeten vallen, zo verlaten in vs. 29-31 allen, die zich op enig schip bevinden, in vreselijken angst zulk ene plaats van oponthoud; zij begeren zich aan land, om van daar een klaaggeschrei aan te heffen (vgl. hierbij in Openb. 18:10, 15 en 17 het "van verre staan") en alle tekenen van treurigheid aan te nemen. Bij een groot ongeluk en zware nederlagen waren de Feniciërs gewoon aan de muren zwarte doeken op te hangen, en vellen aan de snebben der schepen uit te spannen. "Misschien moeten de woorden, met welke de Profeet de algemene weeklacht beschrijft, daaraan herinneren; tot verklaring daarvan zij echter reeds de algemeen in het Oosten gewone gebruiken (Deut. 14:2) voldoende. Het klaaglied in vs. 32 v. vergelijkt den toestand der tegenwoordige doffe, dodelijke stilte met het vroegere geruis der stad. In vs. 35 en 36 komen vervolgens bij de aan Tyrus meest nabij staande bewoners nog twee andere klagen, om het slotkoor te vormen, vooreerst de bewoners der verre kusten, met welke de stad in handelsbetrekkingen stond, ten dele koloniën daarvan waren en deze zijn het diepst door de katastrofe getroffen. De kooplieden van meer zelfstandig handeldrijvende, machtige volken honen nu Tyrus, dat voor altijd vernietigd is en geen mededinger meer is. Evenals het slotwoord: "en zult niet meer zijn in eeuwigheid" op het slotwoord Gods in hoofdst. 26:21 terugwijst: "als gij gezocht wordt, zo zult gij niet meer gevonden worden in eeuwigheid, " zo wijst het ook voorwaarts op het slotwoord der weeklacht van den Profeet over den koning van Tyrus, dat juist zo luidt; het is dus niet zozeer het spotlied der vreemde kooplieden, als wel ene Godsspraak, waarmee de klacht van den Profeet wordt besloten.

HOOFDSTUK 28.

ONDERGANG VAN DEN KONING VAN TYRUS EN VAN DE ZIDONIERS, VERLOSSING VAN GODS VOLK.

IV. Vs. 1-10. Het derde der woorden Gods tegen Tyrus richt zich tegen de vorsten, en terwijl het in de eerste plaats de dreiging tegen deze verkondigt, komt het even zo met de dreiging tegen de stad Tyrus in Hoofdst. 26 overeen, als daarna de afdeling in vs. 11-19, of de weeklacht over den ondergang van den vorst, over welken gesproken wordt, met de weeklacht over den ondergang der stad in Hoofd. 27 overeenkomt. Onze voorzegging volgt denzelfden gedachtengang, dien de meeste van deze tegen buitenlandse volken gerichte voorzeggingen bevatten. Zij noemt eerst de zonde van den vorst (vs. 1-5), en kondigt hem daarop het Goddelijk gericht aan (vs. 6-10).

1. Voorts geschiedde des HEEREN woord tot mij, gelijktijdig met de in Hoofdst. 26 en 27 ontvangene woorden Gods, zeggende:

2. Mensenkind! zeg tot den vorst van Tyrus: Zo zegt de Heere HEERE: Omdat (de nazin tot dit omdat volgt eerst in vs. 6 v.) uw hart zich verheft en zegt: Ik ben God, ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën 1)! daar gij een a) mens en geen God zijt, stelt gij nochtans uw hart als Gods hart 2).

1) Gods stoel is hier de stad Tyrus zelf, niet het paleis van den koning, maar de stad, en dat niet omdat de koning meent dat die stad oninneembaar is, maar dewijl hij haar acht als een heilige stoel. De koning zelf was als het ware de voor zijn volk verpersoonlijkte Godheid en daarom noemde hij zich God.

2) Hij dacht dat de stad Tyrus al zo noodzakelijk van hem afhankelijk was, als de wereld van God, die haar gemaakt heeft, en dat hij zo onafhankelijk was als God en aan niemand verantwoordelijk. Hij dacht zoveel wijsheid te hebben en zoveel sterkte als God zelf en al zulk onbetwistbaar gezag; en dat zijn voorrechten zo versterkt waren, en zijn woord zo veel een wet, als het woord van God. Hij eiste Goddelijke eerbewijzingen en verwachtte geprezen en beroemd te worden als een God, en twijfelde niet, of hij zou onder andere helden, na zijn dood, vergood worden als een groot weldoener van de wereld.

3. Zie, gij zijt wijzer dan Daniël 1) (vgl. Hoofdst. 14:14 vv.); zij hebben niets toegesloten voor u verborgen, niets verborgens in u duister.

1) Daniël was beroemd geworden door zijne wijsheid, dewijl hij de dromen van Babels koning had verklaard en daarmee de Magiërs had beschaamd gemaakt. Bovendien had God hem wijsheid gegeven om het wezen en de ontwikkeling der wereldmacht aan te duiden.

Tyrus koning waande zich echter wijzer dan Daniël, maar zijne wijsheid was die der mensenkinderen, die bestaat in het zich vergaderen van schatten, waarbij de dief kan komen.

4. Door uwe wijsheid en door uw verstand hebt gij vermogen voor u verkregen, gelijk Tyrus te water en in het handelsverkeer der volken die bezit (Hoofdst. 26:17); ja gij hebt goud en zilver verkregen in uwe schatten (Hoofdst. 27:25).

5. Door de grootheid uwer wijsheid in uwen koophandel hebt gij uw vermogen vermeerderd, en uw hart verheft zich van wege uw vermogen; de grote voorspoed in tijdelijke en aardse dingen heeft u zo verblind, dat gij werelds verstand met Goddelijke wijsheid verwart.

De stad Tyrus had zich in de plaats van Jeruzalem begeren te stellen en sprak bij den ondergang: "Heah! zij is verbroken, de poort der volken; zij is tot mij omgewend: en zal vervuld worden, zij is verwoest" (Hoofdst. 26:2). Daarom had de Profeet zijne strafrede en dreigingen tegen haar moeten richten. Op dezelfde wijze matigde zich ook de vorst van Tyrus aan wat aan het Davidische koningshuis in Jeruzalem, van welks vernietiging in Hoofdst. 17 en 19 sprake was, toekwam. Alzo mocht van de dreigende voorzegging tegen de stad en de weeklacht om haar in Hoofdst. 26 en 27 iets dergelijks ten opzichte van den vorst niet ontbreken (vs. 1-10 en 11-19). De hoogmoed van Tyrus was vooral in zijnen vorst zichtbaar; hij moest als de concentratie, het toppunt daarvan worden aangezien en de zaak, waarover bij de stad werd gehandeld, was zo lang niet geheel en al afgedaan, als ook niet met den vorst was afgehandeld. Het is zeer juist wat Schmieder in v. Gerlachs Bijbelwerk opmerkt: "De koning van Tyrus (vs. 12) overtreft in zelfvergoding de koningin der zee nog verre. Tyrus verhoovaardigt zich in vrouwelijke ijdelheid, alsof zij de stad Gods ware (Hoofdst. 27:3 #Eze); haar koning verheft zich in trotsen waan, als ware hij zelf de schepper dezer heerlijkheid, de god, die Tyrus tot koningin heeft gesteld (vs. 2). Hij is de Adam voor deze Eva. " Maar wanneer deze zelfde verder beweert, dat de koning van Tyrus een typisch beeld is van den mens der zonde, van welken Paulus in 2 Thess. 2:3 vv. spreekt, dan heeft zonder twijfel Coccejus juister gezien, die daarentegen aan den paus denkt. Dat Tyrus in Hoofdst. 27:4 vv. onder het beeld van een schip, dat ook symbool der kerk is, werd voorgesteld, en dat de weeklacht van Openb. 18 wederkeert, waar wij naar den gehelen samenhang alleen aan de Rooms Katholieke Kerk kunnen denken, die zich tot de kerk heeft gemaakt en in de zogenaamde koningin des hemels haar eigen beeld heeft geschilderd, het beeld van hetgeen zij zelf zegt te zijn, voert consequent daartoe, in den vorst van Tyrus het opperhoofd dezer kerk weer te zien, hem, die als het ware de man van haar wil zijn, en het werkelijk nu geheel en al daartoe heeft gebracht, dat het ten opzichte van zijne verhouding tot de kerk heet: "de man is het hoofd der vrouw, de vrouw zij haren man onderdanig. " Tot deze opvatting geeft ons ook de uitdrukking recht, die in den grondtekst voor "vorst" wordt gebruikt. Deze is het "nagid", dat wij in Dan. 9:25 van Christus vinden en dat niet zozeer een eigenlijken koning op de wijze van een koning of keizer, dan dat het enen regeerder op de wijze van enen Doge of het hoofd ener grote handels-aristokratie voorstelt, zoals ook David door God tot nagid over Zijn volk gesteld was, d. i. tot leidsman der 12 stammen, die ene zelfstandige gemeente vormden (1 Sam. 13:14. 2 Sam. 7:8 Terwijl in de voorzeggingen, welke van Hoofdst. 29 af volgen tegen Egypte en zijne Farao's, die tegen den koning aan die tegen het land voorafgaan, heeft bij de voorzeggingen tegen den staat Tyrus en de bestuurders van deze de omgekeerde orde plaats, waarin zeker de eigenaardige plaats voor den dag moet treden, welke de vorst innam in dien handelsstaat, die naar stedelijke grondstellingen was ingericht. Terwijl die toestand als tegenbeeld alleen in waarheid met die overeenkomt, welke in de tot enen

zichtbaren godsstaat gemaakte kerk met volledig ontwikkelde hiërarchie het toppunt der laatste uitmaakt, met den paus, komt daarentegen de stand van den toekomstigen Antichrist in zijn wereldrijk met die van enen Faraö in Egypte of van een Nebubadnezar in Babylon overeen. De woorden, welke den vorst van Tyrus in den mond gelegd worden: "Ik ben God; ik zit in Godes stoel, in het hart der zeeën, " mogen ons omtrent dit inzicht in de typische betekenis onzer afdeling niet op een dwaalspoor brengen en daarom, omdat van den mens der zonde bij Paulus (2 Thess. 2:4) iets dergelijks gezegd wordt: "die zich tegenstelt en verheft boven al wat God genaamd of als God geëerd wordt, also dat hij in den tempel Gods als een God zal zitten, zich zelven vertonende, dat hij God is, " mogen wij niet dadelijk menen, dat wij bij dien vorst met een typisch beeld van dezen mens der zonde zouden te doen hebben. Evenals tussen Tyrus in Hoofdst. 26 en 27 en Babylon ene zo grote verwantschap plaats vindt, dat in Openb. 18 in plaats van Tyrus zonder meer het grote Babel wordt gesteld, zo heeft ook de vorst van Tyrus ene maar al te grote verwantschap met den koning van Babylon, en spreekt hij reeds geheel dezelfde taal, al is het ook nog met op zich zelf Christelijke waarheden en Goddelijke uitspraken vermengd, welke hij op schandelijke wijze verminkt en in leugen verkeerd heeft, terwijl degene, die na hem komt, zich zonder blanketsel de heerlijkheid Gods aanmatigt en zich duidelijk als de Boze openbaart. Het is opmerkelijk, dat de vorst van Tyrus spreekt: "Ik ben God, en zit in Godes stoel, in het hart der zeeën. " Hij heeft dus aan de ene zijde van zich zelven, aan de andere zijde van zijne woonplaats ene grote gedachte, en wel rust de grote mening van zich zelven, dat hij zich enen God waagt te noemen, op de grote gedachte van zijne woonplaats, dat deze een zetel Gods, een berg Gods is (vs. 14 en 16). Bij de Heidense schrijvers namelijk wordt Tyrus de heilige stad en het eiland, waarop zij gebouwd is, het heilig eiland genoemd. De beide oorspronkelijk naakte rotsen, die dat vormden, beschouwde het verhaal als woonplaatsen der goden en noemde ze daarom de Ambrosynsche rotsen; het berichtte ook hoe deze vroeger vrij in de open zee rondrijvende, op eens wonderbaar vast zijn geraakt en door Melkarth (den Tyrischen Herkules) tot de plaatsen van zijn heiligdom en van dat zijner geliefde Astarte zijn gemaakt. Hierop grondt zich het trotse zelfbewustzijn van den vorst. Was zijn staat, dien hij bestuurd, of de troon, op welken hij zat, volgens de mening des volks een godenzetel of godesberg, dan was hij zelf een god of de incarnatie der godheid, die in den staat Tyrus haar werk en hare woonplaats bezit, en nu noemden zich deze vorsten gaarne, zoals reeds vroeger is meegedeeld: Ithobaäl, d. i. met hem is God. Wij verkrijgen dus steeds meer van het typische voor Rome in den kerkgeschiedkundigen zin, volgens welken het de zetel van den vorst der apostelen, de bisschopszetel van Petrus moet zijn. Juist op de heiligheid van zijnen zetel als enen berg Gods, de voorgewende cathedra Petri grondt toch de Roomse paus zijne aanspraak op onfeilbaarheid. Daar zit hij midden in de zee, op vele wateren, zoals in Openb. 17:1 wordt gezegd en wil hij geestelijk de volken beheersen, waarbij het tevens van grote betekenis is, dat hij zoveel van scharlaken houdt (Openb. 17:4), en er ons alzo zelf op wijst, dat zijne kerk hare type in Tyrus en hij de zijne in den vorst van Tyrus heeft, want scharlaken, eigenlijk sarlacca is het Sarranische of Tyrische rood (in het Fenicisch heet Tyrus Sarra) In vs. 3 vv. wordt gesproken van Daniëls wijsheid, die waarlijk goddelijk was, ook het verborgene navorste en op de moeilijkste vragen onbedrieglijk antwoord gaf. Deze wijsheid, zo meent Tyrus' vorst is nog niet zo groot als die, welke hij zelf meent te bezitten en dan komen hem als bewijs voor dat bezit, die voorspoed op het gebied van handel voor, welken Tyrus bereikt heeft, terwijl het zo machtig en rijk is geworden, want hij is het toch, die, hetgeen Tyrus doet

en onderneemt, leidt en deze werkzaamheden zo inricht en in zulk een geregelde samenhang tot elkaar brengt, dat zij hun doel niet kunnen missen. Maar zulk ene wijsheid is niets dan de slimheid van de kinderen dezer wereld, die alle goederen der aarde voor zich weet te winnen. Zo heeft dan ook de pauselijke stoel wel slimheid van dien aard genoeg aan den dag gelegd en het drukkende zijner macht overal doen gevoelen, maar van Gods geheimen is zo weinig bij hem, dat het ex cathedra Petri gesprokene van de Goddelijke waarheid steeds verder afvoert en in de bedrieglijke beelden der menselijke fantasie dieper invoert, zoals bijvoorbeeld de geloofsstelling van de onbevleete ontvangenis van Maria en zoveel in de vaticaanse decreten bewijst.

6. Daarom zegt de Heere HEERE also: Omdat gij uw hart gesteld hebt als Gods hart;

7. Daarom, zie, Ik zal vreemden over u brengen en wel de geweldigste en minst verschonende onder hen, de a) tirannigste der Heidenen; die zullen hun zwaarden uittrekken over de schoonheid uwer wijsheid, over de door uwe wijsheid, gelijk gij meent, voortgebrachte schoonheid der stad (vs. 4 v. 27:3), en zullen uwen glans ontheiligen (Openb. 17:16 v).

a) Jer. 6:23.

8. Ter groeve zullen zij u doen nederdalen; en gij zult sterven den dood eens verslagenen in het hart der zeeën.

9. Zult gij dan enigszins voor het aangezicht uws doodslagers zeggen: Ik ben God, daar gij een mens zijt en geen God, in de hand desgenen, die u verslaat? 1)

1) Niets kan duidelijker zijn dan deze vraag; zij stelt de dwaasheid van zijn onbescheiden hoogmoed in het sterkste licht; want zeker zou hij niet aarzelen een God te zijn, wanneer hij had te vallen door het zwaard van een mens; en welke trotse gedachten hij nu ook van zich zelve mocht voeden, zij zouden zeker snel veranderen, wanneer hij het zwaard des vijands opgeheven zag om hem te verslaan. (ENG. GODGELEERDEN).

Als hier gesproken wordt van den koning van Tyrus dan wordt hier niet zozeer de thans levende koning bedoeld, maar de koningen in het algemeen, die door God over Tyrus waren aangesteld.

10. Gij zult den dood der onbesnedenen sterven, door de hand der vreemden; want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

Omtrent de vorige afdeling merkt Hävernicks op: "Wanneer iemand door zijne grote goddelijke gave de roeping had ontvangen, om zich tegenover den hoogmoed van aardse grootheid te plaatsen, die in zijne nietigheid duidelijk voor te stellen, alle wijsheid dezer wereld, ook de meest beroemde in hare soort, zoals die van Chaldea te beschamen, dan was het Daniël, die daarmee zijne eerste droomuitlegging (Dan. 2:21 vv.) begint; wat kon dan Ezechiël treffender aan den Tyrischen koning voorhouden, dan dat hij zich boven enen man als Daniël stelde?" Men kan dit ook wel in dien zin opvatten, dat de vorst van Tyrus datgene

wat Gods woord over het vergankelijke van aardse macht en grootheid, over het bedrieglijke van menselijk verstand zegt, zijnerzijds meent te kunnen trotseren, zich over dat alles heenzet en bij zich zelve denkt, dat hem nooit iets ergs zou kunnen overkomen, dat voor hem alle dreigingen van Gods gericht niets waren, dat ze tot hem niet zouden komen. Dat is ten minste de trotse gerustheid, die door gene getuigenis ook niet van de verlichtste mannen Gods te bewegen is, en die ons in het tegendeel van den vorst van Tyrus te gemoet treedt, ene gerustheid, die alleen van geweld en onderdrukking weet en van des te heerlijker triomfen droomt, de tekenen van het Goddelijk gericht niet verstaat en van de bedreigingen van den laatsten val niets verneemt. Van bijzondere betekenis in hetgeen den vorst als Gods gericht wordt aangekondigd zijn 1) diegenen, die het oordeel moeten volvoeren, "de tyrannen der Heidenen, " ene uitdrukking, welke wij, ook in Hoofdst. 30:11; 31:12 ontmoeten en zeker aan de Chaldeënen herinnert, maar ten opzichte van de laatste bedoeling der voorzegging natuurlijk iets anders meent dan de wilde krijgshorden van het Chaldeeuwse leger; 2) de "dood eens verslagenen, " 'de dood der onbesnedenen', welken hij moet sterven, wat hem aan de ene zijde als enen zodanigen karakteriseert, die eigenlijk in verbondsbetrekking tot God heeft gestaan, maar tot straf voor zijne hoogmoedige zelfvergoding nu op de schandelijkste wijze uit de gemeenschap van Gods volk wordt uitgesloten, waarvan de hoge voorrang, de dood des oprechten" is (Num. 23:10 de andere zijde hen met een marteldood (Jes. 53:9) in de allerzwaarste betekenis van het woord bedreigt. En nu zal het ondergaan des doods a) midden op de zee geschieden, in een tijd, dat hij als het ware zich op hoge zee, d. i. op het hoogste punt van zijne macht en van zijn geluk bevindt en hij er het minst aan denkt. Daarbij zal b) zijne godslasterlijke zelfverheffing op de schitterendste wijze worden beschaamd, wanneer hij in de handen van doodslagers geraakt, tegenover welke hem de moed ontzinkt, zich op zijne onaantastbare majesteit als van enen God te beroepen en hij zelf gevoelt, dat hij niets is dan een arm, nietig mens. Dan zal het spoedig met hem in de groeve gaan; want zijn uur is nu gekomen, om te worden nedergestoten, teneinde nimmer meer op te komen.

11.

V. Vs. 11-19. Overeenkomstig het klaaglied van den Profeet over den val van Tyrus in Hoofdst. 27 volgt nu hier zulk een over den val van zijnen vorst; ook de gedachtengang neemt hier even als daar in hoofdzaak hetzelfde verloop. Vooreerst, ene nadere beschrijving der heerlijkheid, die God oorspronkelijk den vorst van Tyrus heeft verleend (vs. 11-14 11-), vervolgens ene schildering van zijnen val, dien hij ondervond tot straf daarvoor dat hij zich zwaar heeft bezondigd (vs. 15-19). De uitdrukkingen zijn doorgaans van dien aard, dat die uitleggers, die met hun gedachten aan den vorst van Tyrus als zodanig blijven hangen, slechts ene matte en zeer ondoeltreffende verklaring verkrijgen. Zij laten hem, die in de eerste plaats als voorwerp der weeklacht genoemd moet worden, zo goed als geheel buiten rekening, en passen alleen op dien, voor welken Tyrus' koning slechts ene type is, en aan welken wij reeds in de vorige afdeling hebben gedacht.

11. Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij in onmiddellijke aansluiting aan dat in vs. 1 vv. zeggende:

12. Mensenkind! hef een klaaglied op over den koning van Tyrus, en zeg tot hem; Zo zegt de Heere HEERE: Gij verzegelaar der som, die aan het geld de waarde geeft, die het opperste gezag hebt in den gansen groten handel (of: zuivere zegelring, afdruksel der volkomenheid, waaraan alle trekken, die het moet voorstellen scherp en goed zijn uitgedrukt) gij zijt vol van wijsheid en a) volmaakt in schoonheid, als ene nieuwe verschijning van hetgeen de eerste mens na zijne schepping vóór den zondenva1 was (Gen. 1:27, 31; 2:19-25)!

a) Ezech. 27:3.

13. Gij waart in Eden, Gods hof, evenals eens Adam in den hof van Eden door Mij geplaatst (Gen. 2:8 en 15), alle kostelijk gesteente was uw deksel, negen van de twaalf edelgesteenten, die de Joodse hogepriester op zijn borstlap droeg (Ex. 28:17-20) sardisstenen, topazen en diamanten, turkooizen, sardonix-stenen en jaspis-stenen, saffieren, robijnen en smaragden enbovendien goud 1); het werk uwer trommelen en uwer pijpen was bij u; ten dage als gij geschapen werdt, als gij uwen troon beklomt, waren zij bereidom dien dag ter uwer ere te verheerlijken.

1) De Heere God vergelijkt hier den staat en toestand van Tyrus koning met dien van den eersten mens in het Paradijs. Heerlijk toch was de staat, waarin hij verkeerde. In volle Oosterse pracht kon hij zich vertonen. Niets ontbrak er aan zijn heerlijkheid. Dit laatste wordt toch uitgedrukt door de vermelding dat alle kostelijk gesteente zijn deksel was. Al de kostelijke stenen worden opgenoemd om zijn staat zo heerlijk mogelijk uit te meten.

2) In het Hebr. Melèketh thuffèjka fenekabèjka baak. Beter: de dienst uwer trommelen (of pauken) en uwe vrouwen waren bij u, n. l. ten dage als gij geschapen werd, waren zij U bereid, d. w. z. ten dage toen gij koning werdt en niet alleen de heerschappij van uw voorganger, maar ook zijn harem u ten deel viel.

Dit alles is terugslag op hetgeen in het Paradijs voorviel, toen aan Adam ook zijn vrouw werd toegevoegd.

14. Gij waart een gezalfde, overdekkende cherub, een die met zijne uitgebreide vleugelen het verzoendeksel op de arke des verbonds overdekt (Ex. 25:20); en Ik had u alzo gezet 1); gij waart op Gods heiligen berg; gij wandeldet in het midden der vurige stenen2) (Openb. 11:4 v.).

1) Hiermede wordt het weer zo uitdrukkelijk gezegd dat ook de macht van de heidense koningen van God is. Alle macht is van God, zegt de Apostel (Rom. 13), en ook hier vindt men dezelfde waarheid terug. Wat de benaming, een gezalfde, overdekkende of beschermende cherub aangaat, zo is het duidelijk, dat de Profeet daarbij gedacht heeft aan den Cherub, die met uitgebreide vleugelen het verzoendeksel op de arke des verbonds overschaduwde om ook daarmee de hoge macht aan te duiden, welke de koning van Tyrus over de mensen uitoefende, en daardoor zijne onderdanen beschermde.

2) Deze laatste uitdrukking is duister. O. i. kan hier niet anders door aangeduid worden, dan dat hij veilig zit binnen zijne muren, die ontoegankelijk schenen, als waren zij gemaakt van vurige stenen, zodat hij op Godes berg gezet, onverwinnelijk scheen en onvernietigbaar.

15. Gij waart volkomen in uwe wegen van den dag af, dat gij geschapen zijt, totdat er ongerechtigheid in u gevonden is 1), zoals die in vs. 2 vv. als een hoogmoed, die zich Goddelijke eer aanmatigt, is voorgesteld.

1) Dit zinspeelt mogelijk op het treurig geval der gevallen Engelen, en van onze eerste voorouders, welke beide volkomen waren in hun wegen, tot dat er ongerechtigheid in hen werd gevonden. En toen er eens ongerechtigheid in hen gevonden werd, groeide die aan, zij werd erger en erger.

16. Door de veelheid uws koophandels hebben zij het midden van u met geweld vervuld; uwe stad werd met geweldenarij opgevuld. en gij hebt gezondigd: daarom zal Ik u ontheiligen van Gods berg, zal Ik u daar in de diepte nederstorten, en zal u, gij overdekkende cherub! verdoen uit het midden der vurige stenen, dat gij niet meer onder hen zult wandelen.

17. Uw hart verheft zich over uwe schoonheid; gij hebt uwe wijsheid bedorven van wege uwen glans (vs. 2-5). Ik heb u op de aarde henengeworpen, Ik heb u voor het aangezicht der koningen gesteld, om op u te zien, wanneer het tot uwen val zal gekomen zijn (vs 7-10).

18. Van wege de veelheid uwer ongerechtigheden door het onrecht uws koophandels hebt gij uwe heiligdommen, uwen heiligen zetel ontheilgd; daarom heb Ik een vuur uit het midden van u doen voortkomen, dat u heeft verteerd (Openb. 17:16), en Ik heb u gemaakt tot as op de aarde, voor de ogen van al degenen, die u zien 1), en getuigen zijn van het gericht, dat Ik aan u volbreng, om u voor altijd te vernietigen.

1) Met die uitleggers, die in Tyrus het beeld zien van Rome en in Tyrus' koning dat van den Paus, kunnen we ons niet verenigen. Evenmin dat Tyrus het beeld zou zijn van den anti-Christ.

Want toch niet Tyrus, maar Babel is de ongoddelijke of ook wel de anti-goddelijke wereldmacht, is zowel in Oud- als Nieuw Testament het beeld van den anti-Christ.

Tyrus is hier veeleer het beeld of de verpersoonlijking van den anti-goddelijken wereldhandel, de vertegenwoordigster van den Mammon-dienst.

Het is ook daarom dat de Profeet hier ziet op het einde der eeuwen. Alles wat zich tegen God en Zijnen Christus verzet, al wat zich tegen de Kerk, gebouwd op het fundament der Apostelen en Profeten, verzet, zal vernietigd worden, zodat er niets meer van zal overblijven.

Niet op eens, maar toch zeker, gelijk Tyrus niet op eens het schrikkelijk lot heeft ondergaan, wat hier wordt aangekondigd, maar in den loop der eeuwen.

19. Allen, die u kennen onder de volken, zijn over u ontzet; gij zijt een grote schrik geworden, en gij zult er niet meer zijn tot in eeuwigheid (Hoofdst. 27:36).

Welke de zin en samenhang is volgens de gewone wijze van verklaring stellen wij in de volgende inhoudsopgave van Kliefoth voor: "de koning van Tyrus was het slot, het toppunt van het goed ingerichte gebouw van den Tyrischen staat, zelf wijs en schoon (vs. 12); ene paradijsachtige volheid en lieflijkheid en heerlijkheid omgaf hem, edelgesteenten en goud bedekten hem, wanneer hij gezien werd, en aan de pracht van zijnen harem, hem bij zijne troonsbestijging ten doel gevallen, ontbraken geen trommelen en pijpen (vs. 13). Evenals de cherub nevens de plaats der tegenwoordigheid Gods in het Allerheilige stond, zo stond hij als gezalfde koning naast het rationale heiligdom, naast den nationalen god van Tyrus. God zelf, de Waarachtige, had hem in dat alles gezet; hij zat zo op den heiligen godesberg Tyrus, ongenaakbaar als tussen vurige muren (vs. 14). En in dit alles was hij ongedeerd totdat hij zondigde. Maar evenals Adam in het Paradijs, zo viel hij (vs. 15 zijn handel sleepte hem in zonde voort, daarom wil God hem ook van den godesberg Tyrus wegdoen; hij moet weg uit zijnen vurigen muur, die hem ongenaakbaar maakt, hij, die als een Cherub nevens de godheid van Tyrus en de plaats harer tegenwoordigheid stond (vs. 16); hij moet onder op de aarde beschaamd worden voor de andere goden, door vuur verteerd, hij zal tot stof worden en niet meer zijn (vs. 17-19). "

20.

VI. Vs. 20-26. De laatste in de rij der staten, welke Israël het naaste zijn, is Zidon. Daarom moet de voorzegging van den Profeet zich ook tegen deze stad richten, hoewel slechts in ene korte uitdrukking, die het Goddelijk gericht aankondigt en niets bevat omtrent de zonde, waaraan Zidon zich heeft schuldig gemaakt (vs. 20-23). Daarvan hebben wij reeds het ene zevental van dreigende voorzeggingen tegen buitenlandse volken gehad (Ammon, Moab, Edom, Filistea, Tyrus, vorst van Tyrus, Zidon). De rede wendt ziet dus reeds hier tot een zien op Israël, en stelt de winst voor, die dit zal hebben van de gerichten Gods over hen, die rondom zijn en het benijden en verachten; dit zal mede strekken tot bereiking van den beloofden toekomstigen heerlijken toestand (vs. 24-26). Ene gelijke wending der rede zullen wij ook in Hoofdst. 33:1-20 ontmoeten, wanneer het tweede zevental van strafprofetiën achter ons ligt, die allen over Egypte en zijnen koning handelen (Hoofdst. 29:1-32:32).

20. Wijders, om mij steeds meer de toekomst te openbaren, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

21. Mensenkind! zet uw aangezicht (Hoofdst. 20:46) tegen Zidon (vgl. Jer. 47:4. Joël 3:9. Zach. 9:2 v.), en profeteer tegen haar.

22. En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Zidon!(Joz. 11:8) met Mijne straffende hand (Ezech. 26:3), en zal in het midden van u verheerlijkt worden, gelijk in Egypte (Ex. 14:4 en 17); en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik gerichten in haar zal hebben geoeffend, en in haar geheiligd zal zijn als degene, die bij alle genade en

nederbuigen jegens de mensenkinderen toch Zijne ere en Zijn recht ongeschonden bewaart (Jes. 6:3).

23. Want Ik zal, gelijk vroeger over Jeruzalem (Hoofdst. 5:17), de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar, door het zwaard, dat tegen haar zal zijn van rondom; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

Het staat nog vrij treurig met het verstaan der profetie, wanneer de uitleggers ons tot verklaring van deze afdeling eigenlijk niet veel meer weten te zeggen, dan dat volgens Jer. 27:3 Zidon ook mede tot de leden der anti-chaldeeusche coalitie behoorde en nu, om het heilige zevental van volken uit Israëls naaste omgeving te verkrijgen, en den kring van deze, die met Ammon en Moab in het Zuidoosten begonnen (Hoofdst. 25:2 vv.), in het Noordwesten te sluiten, van Tyrus ook naar Zidon als tot een aanhangsel zijn gekomen. Wij zullen daarentegen tot ere van Gods woord mogen veronderstellen, dat deze bijvoeging haren goeden grond heeft in gezichtspunten, die het rijk en het Godsrijk aangaan, en hier nevens Tyrus en zijnen vorst nog over ene eigene, bijzonder anti-christelijke macht wordt gesproken, die op den achtergrond der voorspelling staat en in Tyrus hare type heeft. Nu liggen ook in den tekst zelven enige aanwijzingen, welke die macht is; want evenals: "Ik zal in 't midden van u verheerlijkt worden" aan Egypte herinnert, en het: "Ik zal de pestilentie in haar zenden, en bloed op hare straten, en de verslagenen zullen vallen in het midden van haar door het zwaard" op Jeruzalem doelt, zo is in Openb. 11:8 en 13 eerst sprake van de straat ener grote stad, die geestelijk Sodom en Egypte heet, waar onze Heer is gekruisigd. Daarna wordt van ene grote aardbeving gesproken, tengevolge waarvan het tiende deel der stad valt en tienduizend namen van mensen gedood worden, maar de andere verschrikken en den God des hemels ere geven. Het is onloochenbaar, dat bij Zidon aanknopingspunten worden gevonden, om de vervulling der profetie tot op zekere hoogte aan te wijzen; men kan namelijk zeggen, dat de stad den zwaren druk der Perzische heerschappij moede, tegen Artaxerxes III (Ochus) in opstand is gekomen, en door dezen in het jaar 351 v. C. tot den grond toe is verwoest, waarbij 40. 000 mensen moeten zijn omgekomen. Spoedig heeft zij zich echter weer uit de puinhopen verheven, is onder de Romeinen tot grote welvaart gekomen en telde ook vroeg enige Christenen onder hare bewoners (Hand. 27:3), totdat zij zelfs een bisschopszetel werd. Dat alles zijn echter slechts aanknopingspunten, en nu zijn bovendien van zwakken aard en zo weinig aan de verwachting beantwoordende, dat, wanneer de voorzegging eigenlijk alleen handelt over het geschiedkundige Zidon, men zich geneigd zou gevoelen om uit te roepen: had Ezechiël toch liever die profetie ter zijde gelaten, die door de uitkomst eer is weerlegd dan bevestigd. De zaak wordt echter geheel anders, wanneer wij onder dit Zidon de Christenen verstaan, zo als men ze in dezen tijd in hun politiek en godsdienstig leven ziet worden, waarbij zij aan de ene zijde zich laten leiden door Farao's grondstelling (Ex 5:2): "wie is de Heere, wiens stem ik gehoorzamen zou, " en aan de andere zijde geheel de taal voert, als Jeruzalem (Joh. 19:15): "Wij hebben genen koning dan den keizer. " Het zal dan ook niet lang meer duren, of de mond der getuigen in de kerk zal verstommen, al haar invloed zal worden vernietigd, en zij naar den geest geheel en al voor het openbaar gedood zijn, wanneer ook haar dood lichaam op de straat der stad nog onbegraven ligt in enige kerkelijke vormen zonder inhoud. "Alzo moet geschieden, opdat de Schrift vervuld worde; " en wij hebben boven in Openb. 11:7-10 de plaats reeds genoemd, waarvan de vervulling in de beide

laatste tientallen jaren der 19e eeuw volgens Gods raad (zie bij Jer. 29:14; 31:37; 32:44 zal plaats hebben. Gelijk de ziener der Openbaring in Hoofdst 18 den inhoud van hetgeen Ezechiël in vs. 1-19 van ons hoofdstuk omtrent den vorst te Tyrus, in het bijzonder heeft voorzeggd, nadat hij vroeger van het prachtschip Tyrus zelf heeft gesproken, niet weer behoefde te herhalen, omdat de Oud-Testamentische profetie de zaak geheel had voorgesteld, zo heeft nu weer onze Oud-Testamentische Profeet niet het doel om Zidons zonde nader te karakteriseren. De Heere, in wiens hand de Oud- en Nieuw-Testamentische profetie een enig en onverdeeld geheel is, en die Zijne stof verdeelt, zoals het Zijner wijsheid behaagt, had deze roeping Zijnen Johannes gegeven, om, wanneer Hij hem de Openbaring zou laten toekomen, Zijnen knechten te tonen wat spoedig geschieden moet. Maar ten opzichte van hetgeen Zidon voor hare zonde wedervaart, hoe God het recht over haar laat gaan, Zich aan haar verheerlijkt, en aan haar betoont, dat Hij heilig is, stemmen Ezechiël en Johannes, de Oud- en Nieuw Testamentische Profeet, volkomen met elkaar overeen. Pestilentie en bloedvergieten en een dodelijk wondend zwaard, dat overal rondgaat, is het, wat Ezechiël noemt; en Johannes zegt, vanwaar dit alles komt, en hoe het met elkaar tegelijk wordt verwezenlijkt, daar hij van ene aardbeving spreekt, maar daarmee doelt op ene vreeslijke inwendige schudding, in welke het grootste deel der stad ineens stort, en waarmee een doden is verbonden, dat eerst met de namen der mensen ophoudt. Nog zijn het enkele, slechts dof en op tamelijken afstand dreigende stoten der aarde, die zich laten horen in de arbeidersbewegingen, en in den wrok der sociaal-demokraten. Nog zijn de namen der mensen, de woordvoerders op de markt des levens en de agitatoren der grote menigte goeds moeds en geloven met vertrouwen de "heilzame hervorming, " zoals zij hun stellingen en inrichtingen noemen, nu tot een punt te kunnen brengen, dat uit den weg geruimd is, wat hun niet aanstaat, en verwezenlijkt, wat zij zich als een Eldorado dromen- hier is echter van toepassing: "dien God wil verderven, dien slaat Hij vooraf met blindheid. " Zo zal eerst het begin van de volgende eeuw aan het licht brengen wat ene aardbeving in apokalyptischen zin te betekenen heeft; de van alle banden van christelijke tucht en vrome zeden losgemaakte grote menigte, het in onwetendheid omtrent Gods woord en in verachting van alle gezag des hemels opgegroeide geslacht zal, als het Eldorado van de tegenwoordige helden van den dag hun lusten niet bevredigt, wanneer in dit goudland integendeel ene zeer hete zon brandt, wier gloed nauwelijks te verdragen is, zij zullen hun doel en hun gedachten weten te verwezenlijken, niet op den weg van anatomische sectie, gelijk hun voorgangers, maar met gebrul in den mond, met vuur in de ene en het zwaard in de andere hand, en hun voeten zullen zo verwoestend en verpletterend optreden, dat degenen, die nu niet willen geloven (Hos. 8:7), dat als men wind zaait, men storm maait, het zullen moeten geloven. Er is ene pestilentie, die nog erger is, dan wanneer de builen aan het lichaam doorbreken, en een bloedvergieten, dat vreselijker woedt dan dat op het slagveld. Er is een zwaard, dat niet van buiten af over een land komt, en zo kunnen alle drie zeer goed een en hetzelfde zijn wat om de zaak nader te doen verstaan, de eenvoudige uitdrukking "ene grote aardbeving" aanduidt. Moge dan het tiende deel der stad vallen, wanneer slechts dit tiende deel juist dat is, hetwelk het godslasterlijke Egypte en Christus vijandige Jeruzalem gebouwd heeft-het zal ene weldaad zijn. Mogen er ook zeven duizend namen van mensen gedood worden, wanneer deze zeventuizend slechts juist diegenen zijn, die Gods heiligdom hebben gelasterd, het hart van het volk hebben vergiftigd, en de menigte van het dier, dat uit den afgrond opstijgt (Openb. 11:7), in den strijd tegen de twee getuigen aangevoerd en niet eerder gerust hebben, voordat zij overwonnen en gedood waren, het zal ene weldaad zijn!

Dan zullen de anderen verschrikken en den God des hemels weer de ere geven. Als deze onze plaats lezen, zij zullen die verstaan en nauwelijks meer aan Zidon denken, en gelijktijdig zal hun het volgende in duidelijk helder licht staan, want God is alsdan begonnen aan Israël te doen wat Hij heeft toegezegd.

24. En het huis Israëls zal in den gehelen kring van naburige volken, de Ammonieten, Moabieten, Edomieten, Filistijnen, Tyriërs en Zidoniërs, die steeds zo verachtelijk bejegenden en zo grote schade veroorzaakten, geen smartenden doorn noch wee doende distel meer hebben, van allen, die rondom hen zijn, die henlieden beroven (Num. 33:55); en zij zullen weten, erkennen dat Ik de Heere HEERE ben 1).

1) Dit en het volgende is nooit vervuld in het lichaam van dat volk; want na hun wederkering uit de gevangenis werden zij altoos en gedurig ontrust door den een of anderen kwaden nabuur. Ook is de Evangelische kerk nooit geheel vrij geweest van smartende doornen en wee doende distelen; nochtans heeft de kerk soms rust gehad, de gelovigen wonen altoos veilig onder de Goddelijke beschaming en hun gerechten van de vreze des kwaads. Maar de volkomen vervulling van deze belofte is voor het Hemelse Kanaän bewaard, wanneer alle de heiligen zullen vergaderd worden en alles dat aanstoot geeft, zal weggenomen zijn, en alle smart en vreze voor altijd uitgebannen.

25. Alzo zegt de Heere HEERE, in dit heilzaam gevolg, dat het gericht over die volken voor Israël zal hebben, aanleiding nemende, om Zijne gedachten van vrede en genade voor dien laatsten tijd (Jer. 29:11) in ene korte somma zamen te vatten: Als Ik het huis Israëls zal vergaderd hebben uit de volken, onder dewelke zij verstrooid zijn, en Ik onder hen voor de ogen der Heidenen zal geheiligd zijn (Openb. 12:15 v. 16:13 vv.), dan zullen zij in hun land wonen, dat Ik aan Mijnen knecht, aan Jakob, gegeven heb.

26. En zij zullen daarin zeker wonen, en huizen bouwen, en wijngaarden {a} planten, ja, zij zullen zeker wonen; als Ik gerichten zal hebben geoefend tegen allen, die henlieden beroofd hebben, van degenen die rondom hen zijn (Openb. 12:14; 19:11 vv. 11); en zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben (vgl. Hoofdst. 11:17; 20:42; 36:22 vv.).

{a} Jer. 31:5.

Wij hebben er vroeger van gesproken, hoe zich de toestanden der Christenheid, in ons werelddeel, overeenkomstig de ontdekkingen, die Gods openbaring ons geeft, zich zullen ontwikkelen, dat de voorzegging van den Profeet over Zidon daarin hare volledige vervulling vindt. Hoe treurig al deze uitzichten voor de naaste toekomst zijn en hoe zwaar de gerichten zijn, die er zullen komen, zo troostvol luidt toch het einde als gezegd wordt, dat God de mensen zal doen weten, dat Hij de Heere is, en wanneer Openb 11:13 dit nader zo verklaart, dat men den God des hemels de ere zal geven, nadat men zich openlijk van Hem heeft los gemaakt en in den grond der zaak den god der aarde in Zijne plaats had gesteld. Maar hoe zwaar de tuchtroede voor onze Christenvolken zal zijn, die bij den Nieuw-Testamentischen ziener als aardbeving, bij den Oud-Testamentischen Profeet als pestilentie en bloedvergieten en zwaard beschreven is, op zich zelf alleen zou zij toch gene grondige omkering en gehele

vernieuwing des harten bewerken; want ongelukken, dat leert de ervaring, maken dikwijls genoeg de volken geenszins week, en hoewel het een tijd lang schijnt, als waren de geesten verootmoedigd en de harten verslagen, zo houdt dat toch in den regel niet lang vol; zodra de mensen weer verademing krijgen, zijn zij ook weer spoedig de ouden. Zelfs grote, heerlijke daden Gods in het uitwendige staatkundige leven gaan dikwijls spoorloos een geslacht voorbij. Wij hebben het bij ons Duitse volk gezien in dezen tijd van bijzondere genade des Heeren, hoe weinig Zijne genade wordt erkend en Zijn zegen aangenomen, men bouwt integendeel den god der aarde zijne altaren, en stelt die van den God des hemels ter zijde. Maar het eigenlijke zwaartepunt voor de nieuwe wending, die komen zal, en een werkelijk nieuwen tijd zal teweegbrengen, ligt ook niet in die grote aardbeving. Die heeft alleen op te ruimen en weg te nemen, en bij de anderen, die over zullen blijven, ene heilzame verschrikking teweeg te brengen. Het zwaartepunt ligt integendeel in hetgeen in Openb. 11:11 en 12 voorafgaat, en in zeer raadselachtige woorden wordt genoemd. Wij hebben ons reeds meermalen geuit, in welken zin wij de woorden opvatten, en zullen bij Hoofdstuk 37, waar een helder licht al het duistere opklaart, daarop terugkomen. Wij hebben ook op grond der tijdsopgaaf over Jeruzalems overtreding in Openb. 11:2 het vaste vertrouwen, dat dit tegen het einde van deze eeuw aan het doel is, en nu zal vervuld worden, wat de Heere in vs. 25 van ons hoofdstuk aan het huis van Israël toezegt.

HOOFDSTUK 29.

VOORZEGGING OVER HET KONINKRIJK EGYPTE.

VII. Vs. 1-16. Nu volgen de voorzeggingen tegen Egypte, waarin zich wat den geschiedkundigen grond aangaat, het woord des Heeren van de deelgenoten aan de anti-Chaldeeuwsche coalitie tegen het hoofd der laatsten wendt. De eerste dezer profetieën, die voor ons ligt, behoort zo al niet tot den tijd der hevige belegering van Jeruzalem, na verdrijving van het Egyptische leger tot ontzetting (2 Kon 25:2), toch reeds in den tijd, dat de heilige stad spoedig in puin zou verzinken, Zijn toont aan hoe ene nog veel ergere toekomst de Egyptische wereldmacht te wachten staat, zonder nog de volvoerder van het Goddelijk gericht aan haar nader aan te wijzen. De ontzaglijke hoogmoed dezer macht, welke te gelijk voor Juda een valstrik is, veroorzaakt Faraö zijne straf, opdat dit er niet meer op steune (vs. 1-7). Egypte zal in ene woeste plaats worden veranderd, het volk in de landen worden verstrooid, en daarop zal een veertigjarige tijd van zwaar lijden volgen (vs. 8-12). Daarna zullen volk en land weer worden hersteld, maar Egypte zal voortaan een klein of nederig koninkrijk zijn, opdat het huis Israëls er zich niet meer op verlate en er zich niet mede bezondige (vs. 13-16).

1. In het tiende jaar na Jojachins wegvoering (Hoofdst. 2:1), in de tiende maand, op den twaalfden der maand (Ex. 12:2) d. i. het begin van Januari des jaars 588 v. C. een half jaar vóór de inneming van Jeruzalem door de Chaldeen, geschiedde des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Het gewicht, dat de Profeet aan de woorden over Egypte toekent, blijkt reeds uit de nauwkeurigheid, met welke hij den dag noemt, op welken hij die ontvangt, ene opgaaf, die slechts eens (Hoofdst. 30:1) is weggebleven. In den tijd van 2 jaren en 2 maanden zijn de volgende voorzeggingen na elkaar geschied: 1) Egypte's veertigjarige dienstbaarheid (Hoofdstuk 29:1-16). Bevestiging van dit vonnis omstreeks 17 jaren later (vs 17-21 - 1) 2) De dag des gerichts over Egypte (Hoofdst. 30:1-19). Bevestiging kort daarna (30:20-26). 3) Faraö gewaarschuwd door Assurs voorbeeld (Hoofdst. 31). 4) Klaaglied wegens Faraö's val (Hoofdst. 32:1-16). en wegens den ondergang van Egypte's volk (32:17-32). Faraö Hofra was gelijk meerderen van zijne voorvaderen sedert Hizkia's tijden een wankelbaar en verleidelijk vriend, waarop het zinkend Juda tot zijn ongeluk zich verliet (Ez. 29:6 en 7). Zijne en Egypte's schuld is evenwel de zelfvergoding, het hoogmoedig steunen op eigene macht.

Volgens de bijzondere chronologische opgaven verkrijgen wij als opvolging in de rij der voorzeggingen tegen buitenlandse volken, als wij deze stelling vasthouden, dat het niet bepaalde, wanneer er gene bijzondere redenen daartegen zijn, voor de naast voorgaande chronologische bepaling mede bepaald zal zijn, de volgende 1) Ammon, Moab, Edom, de Filistijnen (Hoofdst. 25) 2) Egypte, eerste en tweede woord (Hoofdst. 29:1-16 en 30:1-19). 3) Tyrus eerste, tweede, derde en vierde woord en Zidon (Hoofdst. 26-28). 4) Egypte, derde woord (Hoofdst. 30:20-26) 5) Egypte, vierde woord (Hoofdst. 31); 6) Egypte, vijfde woord (Hoofdst. 32:17-32). Egypte slotwoord (Hoofdst. 29:17-21 Wat den tijd aangaat, gaat dus deze eerste voorzegging over Egypte vóór Hoofdst. 26-28 (2 maanden en 18 dagen); dat zij

desniettemin achter geplaatst is, doet zien, dat men opzettelijk Egypte aan het einde wilde hebben, en wanneer de overmaat van natuurlijke hoogmoed het karakteristieke voor Egypte is, zo hebben wij dezelfde verheffing bij den koning van Tyrus in Hoofdst. 28 gezien. Men kon dus zeer geschikt van Tyrus op Egypte overgaan.

2. Mensenkind! zet uw aangezicht tegen Faraö, den koning van Egypte, en profeteer tegen hem, en tegen het ganse Egypte (vgl. Joël 3:19. Jes. 18:1 vv. 19:1 vv. Jer. 46).

De overwinning van Nebukadnezar over Faraö Necho II bij Circesium had de Egyptische macht in Azië voor altijd gebroken. Daarmee was een beslissend moment voor het oude rijk der Faraö's gekomen, het was het begin van steeds nieuwe nederlagen. Egypte moest bezwijken voor de Aziatische wereldrijken; zo had reeds Jeremia (Hoofdst. 46) tengevolge van die gebeurtenis zeer bepaald aangekondigd. Necho trok niet meer uit zijn land (2 Kon 24:7), de bovendien slechts korte regeringstijd van zijn opvolger Psammis (Psammetichus II; 1 Kon. 3:1) was, gelijk het schijnt, zonder enige betekenis. Toen trad in den persoon van Hofra (of Apriës bij Herodotus 2 Kon. 24:20) weer een Faraö op, die Egypte tot vroegeren luister scheen te willen verheffen; door hem werd weer de overmoedige spraak der oude Faraö's gevoerd (Herod. II 169); hij was ook werkelijk na zijn voorvader Psammetichus de gelukkigste der vroegere koningen. Zijne oorlogen tegen Cyprus, Zidon en Tyrus, uit welke hij met rijken hun, terugkeerde, tonen, welke plannen hij had; niet minder tonen zijne ondernemingen tegen Cyrene een stout, veroveringszuchtig karakter. Reeds op deze vernieuwing der Egyptische macht gezien, moest hij tijdig voorkomen voor enen Profeet als Ezechiël, om het woord van Jeremia weer op te nemen, en in zijne waarheid te bekrachtigen. Hierbij kwam echter nog, dat Egypte toen met Juda in ene ongewoon nauwe verbintenis was getreden; met Hofra had Zedekia tegen Babel een verbond gesloten, en een Egyptisch leger, dat werkelijk naar Jeruzalem trok om het te helpen, moest door Nebukadnezar worden teruggedreven. Hoe Ezechiël deze verbintenis aanzag, blijkt uit zijne voorzegging in Hoofdst. 17. Egypte was een zwakke rietstaf voor Israël, ja, zijn verderf in dezen tijd. Nooit zou en kon uit het land, dat als het land van oude slavernij in de geschiedenis van Israël zoveel betekend had, redding en heil voor de theokratie voortkomen. Hier was het te doen om de valse eendracht te vernietigen (Jer. 43:10 vv. 44:29 v.) en de overwinning der Goddelijke waarheid in nauwkeurige en uitvoerige schilderingen van het over Egypte beschikte verderf te bekrachtigen.

3. Spreek en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Faraö, koning van Egypte! dien groten a) zeedraak (Jes. 13:22 en 27:1), die in het midden zijner rivieren, wateren ligt, die daar zegt: Mijne rivier is de mijne, en ik heb die voor mij gemaakt (vgl. Hoofdst. 32:2).

a) Ps. 74:13, 14. Jes. 51:9.

4. Maar Ik zal haken, ringen of angels in uwe kaken doen, en den vis uwer rivieren aan uwe schubben doen kleven; en Ik zal u uit het midden uwer rivieren optrekken, en al de vis uwer rivieren zal aan uwe schubben kleven 1).

1) Faraö, de koning van Egypte, tegen wien het dreigend woord in de eerste plaats gericht is, wordt de grote draak genoemd. Die uitdrukking betekent een lang dier, ene slang, hier inzonderheid de waterslang, de krokodil (Job 40:20 en 28). Dit vaste zinnebeeld van Egypte bij den Profeet is op Faraö als den beheerser van Egypte en den vertegenwoordiger zijner macht overgebracht. Onder het water "zijner rivieren" moeten de armen en kanalen van den Nijl worden verstaan (Jes. 7:18); het predikaat, "die in het midden zijner rivieren ligt" doelt op de trotse gerustheid zijner macht, waaraan Faraö zich overgaf. Evenals de krokodil in de wateren van den Nijl rustig nederligt als de meester van den stroom, zo hield zich Faraö voor den almachtigen heer van Egypte. Dit duidt zijn woord: "mijne rivier is de mijne, en ik heb die voor mij gemaakt" aan; hij noemt zich de schepper van den Nijl, omdat hij zich voor den schepper van Egypte's grootheid houdt. Deze hoogmoed, in welken hij God vergeet, zich goddelijke macht toekent, wijst zijne schuld aan, om welke God hem wil doen vallen. Den krokodil Faraö wil God met angels uit zijnen Nijl trekken, en op het droge werpen, waar hij met de aan zijne schubben hangende en mede uitgetrokken vissen niet wordt opgelezen, maar door de wilde dieren en roofvogels zal worden opgegeten. Het beeld is ontleend aan de wijze, waarop in de oudheid de krokodil door grote angels van eigenaardige constructie gevangen werd. De vissen, die aan de schubben van het monster hangen, en met hem uit den Nijl worden getrokken, zijn de bewoners van Egypte, want de Nijl vertegenwoordigt het land, en het werpen van het dier in de woestijn, waar het verrottende door de roofdieren en roofvogels wordt gegeten, betekent de verplaatsing in een toestand van machteloosheid en hulpeloosheid, daar op het droge, dorre land waterdieren moeten omkomen.

5. En Ik zal u verlaten, eeuwig laten in de woestijn 1), u en al den vis uwer rivieren; op het open veld zult gij vallen; gij zult niet verzameld noch vergaderd worden, aan het gedierte der aarde en aan het gevogelte des hemels heb Ik u ter hun zo welkome spijs gegeven 2).

1) In het Hebr. Netaschthika hamidbarah. Beter: Ik zal uw weg stellen in of naar de woestijn. Van uit de vruchtbare vlakten aan den Nijl zou de Heere hem weghalen naar de zandige en onvruchtbare vlakten van de woestijn. In plaats dus van voorspoed en zegen zou de Heere hem vloek en tegenspoed zenden, ja tot op het diepste vernederen. In plaats van de machtige en aanzienlijke te zijn, zou de Heere God hem in een toestand van machteloosheid en hulpeloosheid en ellende brengen.

2) De uitdrukking is ontleend aan de natuurlijke toestanden van Egypte, waar zich aan de vruchtbare oevers van den Nijl de eenzame, ontzaglijke woestijn aansluiten. Het land, waarop de grote draak zal vallen, is het open veld, in tegenstelling tot de prachtige mausolea, waarin de Egyptische Faraö's in den tijd van hunnen luister werden begraven. Hij wordt zo diep vernederd, dat hij niet eens ene eerlijke begrafenis verkrijgt; als koning is hij als het ware een ideaal persoon, die ene grote numerieke veelheid in zich bevat; zo kan van hem worden gezegd: "gij zult niet verzameld noch vergaderd worden" ieder van zijne gedode onderdanen was als het ware een stuk van Faraö, evenals bij den terugtocht uit Moskou (1812) in iederen doden Fransman Napoleon werd gezien.

Volgens Herodotus moet Faraö Hofra tengevolge der nederlagen, die zijn leger door de Cyreneërs leed, en van het daardoor uitgebroken oproer der Egyptische priesterkaste tegen

Amasis, die zich, in plaats van de rebellen tot gehoorzaamheid terug te brengen, door hen tot koning liet uitroepen, vrijheid en troon hebben verloren, en door het woedende volk zijn gedood (Jer. 43:13). De door Herodotus berichte en door momenten bevestigde haat van het Egyptische volk tegen Hofra zal toch moeilijk uit het medegedeelde kunnen worden verklaard, zo niet in enig verband met dien tocht tegen de Cyreneërs een Chaldeeuwse inval in Egypte gekomen is, waardoor de overmoed van Hofra als door een oordeel Gods verdoemd, aan het Egyptische volk te hatelijker moest voorkomen, daar hij het tot hiertoe genoten geluk en den glans van dezen Faraö, ellende van volk en mensen door zijne schuld veroorzaakt, de sterkste tegenstelling was.

6. En al de inwoners van Egypte zullen uit de zware straffen, die zij van Mijne kastijdende hand ontvangen, weten, dat Ik de HEERE ben, maar Ik wil ze kastijden, omdat zij den huize Israëls een a) rietstaf geweest zijn 1).

a) Jes. 36:6.

1) De grond van den twist, dien God met de Egyptenaren had, het is, omdat zij Zijn volk hadden bedrogen; zij moedigden hen aan om verlossing te wachten en hulpe van de Egyptenaars, toen zij in nood waren, maar zij feilden daarin. Zij gaven voor een staf te zijn voor hen, om daarop te leunen, maar toen haar enige moeite werd opgelegd, was zij of te zwak en konde niet, of verraderlijk en wilde niet dat voor hen doen, wat zij verwachtten.

Het wordt Juda als zonde aangerekend, dat het op een gebroken rietstaf als Egypte had geleund en gesteund, maar het wordt evenzeer Egypte tot schuld gerekend, dat het Gods volk had bedrogen en zich trouweloos tegen Juda had gedragen.

De Heere God verfoeit allen steun van Gods kinderen op het verstand, op de wereld, maar Hij verklaart de wereld volstrekt niet onschuldig als het Gods volk trouweloos behandelt.

God, de Heere, komt immer voor Zijn volk op.

7. Als zij u bij uwe hand grepen, zo werdt gij gebroken, en spleet hen alle zijden, en als zij op u leunden, zo wordt gij verbroken, en liet alle lenden op zich zelve staan (2 Kon. 18:21).

Ene waarschuwing, die in Jes. 36:6 in heidensen haat en overmoed werd uitgesproken, wordt nu tot ene treurige waarheid, sedert Egypte zich in zijne machteloosheid openbaarde. (Jer. 37:5 vv.). Egypte was even weinig te vertrouwen wat zijne uitwendige macht, als wat zijn karakter aangaat, in welk laatste opzicht het reeds bij de ouden in geen goeden naam stond.

Wanneer Israëlieten Egypte in hun hand namen, zo verbrak de rietstaf Egypte en ging hun door hand en arm heen tot den schouder; wanneer zij op dien rietstaf met het gehele lichaam steunden, verbrak hij, ging door de heupen en maakte hen, doordat hij spieren en leden wondde, strak en stijf, zodat zij noch staan noch gaan konden.

Zo ging het rijk der tien stammen onder Hosea met Egypte (2 Kon. 17:4 vv), en eveneens het koninkrijk Juda onder Zedekia.

Rietstaf is alles wat in deze wereld is, bijv. menschengunst, tijdelijk geluk, schoonheid, ja het zedelijk leven zelf. Van buiten ziet het er uit als een staf, en velen wandelen daarmee, maar van binnen is het hol en bros.

God straft niet alleen degenen, die op vlees vertrouwen, maar ook die vlees zijn en anderen met zich zelve willen troosten.

8. Daarom, opdat het huis Israëls de dwaasheid en zonde van zijn vertrouwen op u, o Egypte, recht kenne, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal het zwaard over u brengen, en Ik zal uit u mens en beest uitroeien.

9. En Egypteland zal worden tot ene wildernis en woestheid, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben; omdat hij, hun koning Faraö (vs. 3), zegt: De rivier is mijne, en ik heb die gemaakt.

10. Daarom, zie, Ik wil aan u en aan uwe rivier; en Ik zal Egypteland stellen tot woeste wilde eenzaamheden, van den toren van Syene 1) af, tot aan de landpale, grenzen van Morenland, van Ethiopië.

1) In het Hebr. hammigdool seweneh wead-geboel Kus. Beter: van Migdol naar Syene tot de grenzen van Morenland. Het Migdol hier bedoeld, ligt 12 Romeinse mijlen van Pelusium. Syene ligt aan de grenzen van Morenland.

11. Geen mensenvoet zal door hetzelfde doorgaan, en geen beestenvoet zal door hetzelfde doorgaan, en het zal veertig jaren onbewoond zijn.

12. Want Ik zal Egypteland stellen tot ene verwoesting in het midden der verwoeste landen, en zijne steden zullen ene woestheid zijn in het midden der verwoeste steden, veertig jaren; en Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen.

Deels om de zonde van Egypte te straffen (vs. 9), deels om Juda zijn zondig vertrouwen zwaar te doen gevoelen, zal Egypte ene vreeslijke verwoesting treffen, die zich over zijn gehelen omvang van het noorden naar het zuiden uitstrekt en 40 jaren duurt. Deze 40 jaren beginnen volgens vs. 17 vv. met het jaar 572 n. C. (Jer. 43:13), duren dus tot in de laatste jaren van de regering van Cyrus over Perzië (Ezra 1:4). In dien tijd moet Amasis, die ongeveer 44 jaren geregeerd heeft, zich van de Babylonische opperheerschappij weer meer en meer hebben vrij gemaakt, en de tocht van Kambyzes tegen Egypte had het doel, het land weer tot zijn cijsplichtigheid terug te brengen; ten minste heeft deze niet meer bereikt dan ene zekere afhankelijke betrekking, zodat Egypte een klein koninkrijk (vs. 14) bleef.

Het getal veertig is ook hier een symbolisch getal en duidt aan een vrij lang tijdperk van straf, van wege hare zonde en schuld; Sommigen menen het tijdperk te kunnen berekenen, zoals

Dächsel e. a. maar o. i. gaat dit zeer moeilijk, omdat ons de juiste gegevens ontbreken. De Heere God wil hier aangeven, dat de straf langdurig zal zijn, maar ook dat er weer een einde aan zal komen, gelijk ook in het volgende vers gezegd wordt.

13. Maar zo zegt de Heere HEERE: Ten einde van veertig, jaren zal Ik de Egyptenaars vergaderen uit de volken, waarhenen zij verstrooid zijn geworden.

14. En Ik zal door opheffing van het over dit land besloten gericht (Hoofdst. 16:53), de gevangenis der Egyptenaren wenden, en hen wederbrengen in het land van Pathros (Jes. 11:11. Jer. 44:1), in het land huns koophandels (liever: hunner afkomst. Gen. 10:14); en aldaar zullen zij een nederig koninkrijk zijn.

Pathros is het Egyptische Petores, d. i. Zuidland of Opper-Egypte, bij Grieken en Romeinen Thebais genaamd. De aanwijzing, dat dit distrikt het geboorteland der Egyptenaren is wordt zoveel door de berichten van Herodotus als door de Egyptische geschiedenis bevestigd. Volgens deze is de eerste koning, die na de goden regeerde Menes of Mena, die uit de van den aardbodem verdwenen stad Thinis in de nabijheid van Abydos in Opper-Egypte afstamde en het later zo beroemd geworden Memphis stichtte.

15. En het zal nederiger zijn dan de andere koninkrijken, en zich niet meer verheffen boven de Heidenen: want Ik zal hen verminderen, dat zij niet zullen heersen over de Heidenen.

Ook na Cyrus bleef Egypte nog steeds een zwak koninkrijk met ouden trots, maar zonder vroegere macht.

Nooit heeft Egypte weer krachtig in den gang der geschiedenis ingegrepen: uit de werking besluiten wij tot de oorzaak; grote katastrofen moeten in den tijd van Nebukadnezar over Egypte zijn gekomen, anders had het wereldhistorische volk niet zo sterk en blijvend kunnen zijn.

16. En het zal den huize Israëls niet meer zijn tot een vertrouwen, dat der ongerechtigheid doet gedenken, wanneer zij, die van het huis Israëls, naar henlieden naar de Egyptenaren, zo als zij tot hiertoe deden a) omzien 1); maar Zij zullen weten, dat Ik de Heere HEERE ben.

2)

a) Klaagl. 4:17.

1) Thans treedt Egypte als aanklager tegen het verbondsvolk voor God op, als een getuige van zijn gebrek aan vertrouwen op God, van zijne afgodische bewondering van wereldse uitwendige macht, dus van zijnen afval van God. Dan zal het echter zulk een verleider tot zonde voor Israël niet meer zijn, omdat het dan geen voorwerp van vertrouwen meer is.

God weet den Zijnen wel voor de ogen weg te nemen, wat hun ogen verleidde en gevangen hield.

Alle veranderingen in de wereld hebben ten laatste hun doel ten opzichte van de kerk.

Het doel van alle gerichten, die er zijn, is het volk der gelovigen af te trekken van alle vertrouwen op het menselijke en een vast vertrouwen op God te weeg te brengen.

2) De erkenning van Jehova als Heere en Heerser zowel in het oordeel, als in het ontfermen, blijft refrein, is voor Israël en voor de Heidenen het einde der wegen Gods.

17.

VIII. Vs. 17-21. In het voorgaande was het werktuig niet genoemd, waardoor over Egypte Gods gericht zou komen. Als zodanig staat nu echter in dit, 17 jaren later ontvangen Godswoord Nebukadnezar, dien God voor de vernietiging van Tyrus, welke in Hoofdst. 26 vv. werd voorgezegd, in Zijnen dienst had genomen, en die in den buit, dien bij gemaakt had, het loon voor zijn werk en den arbeid van zijn leger niet heeft gevonden. Daarom wordt hem Egypte met zijn goed toegekend (vs. 17-20). Om echter tevens ten opzichte van Egypte het in vs. 6 v. en 16 voorkomende doelen op het huis Israëls weer voor te stellen, volgt ten slotte ene herinnering aan hetgeen de Heere te Zijner tijd met dit huis doen zal (vs. 21).

17. Voorts gebeurde het in het zeven en twintigste jaarsedert Jojachins wegvoering d. i. in het jaar 572 v. C. in de eerste maand, Abib, op den eersten der maand, dus het einde van Maart, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, nadat het in den tussentijd der 17 jaren sedert vs. 1 vv. nog dikwijls tot mij was gekomen (Hoofdst. 27:1; 30:1; 31:1; 32:1, 17; 33:1, 21; 34:1; 35:1; 37:1; 38:1; 40:1 1, 1), zeggende:

In het begin van het 27ste jaar van Jojachin begon de expeditie van Nebukadnezar tegen zijn hoofdvijand Egypte, en daarmee de vervulling der profetie in vs. 1-16. Gelijktijdig met dit begin is het voor ons liggend profetisch woord, waarvan Ezechiël zijne vroegere verkondiging weer opneemt en die uitbreidt, en nu verkondigt hij met ene duidelijkheid en zekerheid, die alleen Gods Geest kan schenken, dadelijk bij het begin reeds het einde (Jer. 46:19). Het heeft veel waarschijnlijkheid, dat wij in den boven aangegeven chronologischen datum tevens dien van de gehele verzameling der voorszeggingen van Ezechiël voor ons hebben, zodat de Profeet bij gelegenheid der verzameling het aanhangsel, waarover wij hier zullen handelen, bijvoegde. De gehele voorszeggende werkzaamheid van Ezechiël beweegt zich om de grote anti-chaldeeuwsche coalitie. Gelijktijdig met het ontstaan van deze is zijn eerste optreden; met het eindigen, den tocht van Nebukadnezar tegen Egypte, is zijne zending volbracht, en zodra deze zending volbracht is, stelt hij de acten, die daarop betrekking hebben, bij elkaar.

Vgl. bij vs. 21.

18. Mensenkind! Nebukadnezar, de koning van Babel, heeft zijn heir een groten dienst doen dienen tegen Tyrus; daardoor dat hij het voor Tyrus heeft gebracht, heeft hij het grote moeite en vele bezwaren bereid: alle hoofden zijn kaal geworden, en alle zijden zijn uitgeplukt tengevolge van de zware lasten, die zo langen tijd op de hoofden en aan de zijden der soldaten

moesten worden gedragen, om door opwerping van een dam tussen het vaste land en de eilandstad hare belegering en eindelijke inneming mogelijk te maken. En noch hij, noch zijn heir heeft loon gehad van wege, Tyrus, voor den dienst, dien hij tegen haar gediend heeft. Toen de stad werkelijk viel, was het beste verteerd of verwoest, zodat slechts weinig buit kon worden gemaakt.

Men behoeft zich niet met gissingen in te laten, hoe de Tyriërs waarschijnlijk gedurende de lange belegering hunnen gehelen rijkdom deels verloren zullen hebben, deels naar de koloniën zullen hebben vervoerd, zodat Nebukadnezar, toen hij eindelijk Tyrus innam, slechts een puinhoop en geen buit, dus ook geen loon vond. De gedachten van Ezechiël omtrent de zaak zijn integendeel eenvoudig de volgende: Als Nebukadnezar na ene belegering van 13 jaren Tyrus veroverd en daarbij buit maakt, ja het laatste een gevolg dat van zelf spreekt van het eerste. Maar dit loon, dat de belegering en verovering van Tyrus meebracht, is voor zulk een zwaren arbeid zo weinig voldoende, dat het in het geheel niet als loon kan worden aangezien, toch alzo kan worden genoemd. Er moet aan Nebukadnezar, zal hij een loon hebben, iets buiten Tyrus gegeven worden, een loon, dat niet zo van zelf spreekt, en dit zal Egypte zijn.

19. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik zal Nebukadnezar, den koning van Babel, ter vergoeding Egypteland geven; en hij zal deszelfs menigte wegvoeren, en deszelfs buit buiten, en deszelfs roof roven, en het zal het loon zijn voor zijn heir, daar zal hij des te rijker buit behalen.

20. Tot zijn arbeidsloon, omdat hij tegen haar, tegen Tyrus met zijn leger gediend heeft, heb Ik hem Egypteland gegeven, omdat zij voor Mij gewrocht hebben, Mijne gerichten over deze stad hebben volvoerd, spreekt de Heere HEERE.

Nebukadnezar had Tyrus verootmoedigd in den dienst van God, om Gods gericht ten uitvoer te brengen. Wist en geloofde hij dat zelf niet, hij kon het toch weten (na de ervaringen, die hij met Daniël en diens drie vrienden had gehad. Dan. 2 en 3).

Die God dient, dient nooit zonder loon.

Ook de werken, die uitwendig en naar de wereld goed zijn, beloont God met een tijdelijk loon dezes levens. Dat maakt echter toch zulke werken niet tot geestelijk goede werken, op welke het loon der genade van de heerlijke eeuwigheid volgt.

21. Te dien dage, als Egypte het bepaalde gericht zal hebben ondergaan en Nebukadnezar, zijn loon zal hebben verkregen, zal Ik den hoorn van het huis Israëls doen uitspruiten, en u opening desmonds geven in het midden van hen, en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, wanneer zij voor hun ogen zien hoe hetgeen Ik door u, Mijnen Profeet, heb bekend gemaakt, tot vervulling komt.

Deze voorzegging ziet zonder twijfel op de begunadiging en verheffing van Jojachin, welke ons in 2 Kon. 25:27-30 wordt meegedeeld. De Profeet heeft naar het begin der ballingschap

van dezen koning al zijne profetieën gerekend (Hoofdst. 1:2), en zo was de wederverhoging van hem (in 562 v. C.) het eigenlijke einde zijner werkzaamheid. Hij had nu, evenals voor zijne bedreigende voorzeggingen in Jeruzalems verwoesting, zo ook voor zijne beloften in het allereerste begin harer verwezenlijking een bewijs zijner Goddelijke zending voor het huis Israëls in handen, zodat het opendoen van zijnen mond voortaan met blijdschap kon zijn. Wij mogen dit wel niet zo verstaan, alsof hij nu nog meerdere woorden Gods had meegedeeld; het voor ons liggende is integendeel het laatste, dat hij ontvangt, maar veel van hetgeen hij tot hertoe ontving heeft hij ter schrift gesteld, en zo spreekt hij nu eerst, nu hij zijn schrift in 't openbaar geeft, voor het huis Israëls. Deze opvatting omtrent den inhoud van ons vers spreekt het "te dien dage" niet tegen, in zoverre het in vs. 17 opgegevene 27ste jaar nog vrij ver van het 37ste jaar af is, waarin Nebukadnezars zoon en opvolger Evil-Merodach, het hoofd van Jojachin uit den kerker verhief en hij hem eerde; want de gehele tijd der vernedering van Egypte wordt, zoals Hengstenberg juist opmerkt, onder het beeld van enen idealen dag gezien. Daarentegen spreekt beslist voor de juistheid het doen uitspruiten van een hoorn voor het huis Israëls. De hoorn van dit huis was afgebroken met de vernietiging van het koningschap der belofte (Hoofdst. 17:1-21), maar nu spruit uit den achtergebleven tronk het begin van een nieuwe, die ten laatste zijn toppunt in den Messiaansen koning bereikt (Hoofdst. 17:22-24). Zeker heeft Ezechiël het jaar 561 v. C. nog beleefd; alzo heeft hij, daar hij volgens Hoofdst. 1:1 in het jaar 624 geboren is, een leeftijd van minstens 63 jaren bereikt.

HOOFDSTUK 30.

VOORZEGGING TEGEN EGYPTEN BIJ FARAO.

IX. Vs. 1-19. Er volgt ene wederopvatting en uitbreiding van den inhoud van Hoofdst. 29:1-16 in een nieuw woord Gods, dat de Profeet waarschijnlijk niet lang na het zo even medegedeelde ontving. Dit past hij aan de daar in de eerste plaats met betrekking tot Israël gesprokene voorzeggings nu op de Heidense volken, vooral op de Egyptische bondgenoten toe, en wijst Nebukadnezar aan als den man, door wien God de menigte in Egypte wil uit den weg ruimen. Beginnende met de oproeping tot ene klacht, verkondigt het orakel, dat de gerichtsdag des Heeren nabij is, en over Egypte en de daarmee verbondene volken zal komen (vs. 1-5). Vervolgens wordt in drie stukken, die door de woorden: "Zo zegt de HEERE" worden ingeleid, de volvoering van het gericht geschilderd: a) vernietiging van Egypte's macht en de verwoesting van het land (vs. 6-9); b) die het gericht moet ten uitvoer leggen is Nebukadnezar met zijne woeste krijgsscharen, en Egypte komt nu aan boze mensen (vs. 10-12; c) het gericht bestaat in ene vernietiging der afgoden en der vorsten van Egypte, in verovering en verwoesting zijner vestingen, in het doden zijner manschappen, en wegvoering zijner bevolking (vs. 13-19).

1. Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij (waarschijnlijk terzelfder tijd als in Hoofdst. 29:1), zeggende:

Het opschrift bevat geen chronologischen datum, ook de inhoud biedt gene zekere aanwijzingen aan tot nauwkeuriger bepaling van den tijd van zijn ontstaan. Hiëronymus heeft dit orakel in den zelfden tijd geplaatst als de profetie in Hoofdst. 29:1-16. Anderen willen het nauwer verbinden met Hoofdst. 29:17-21, en voor de laatste van alle profetieën van Ezechiël gehouden hebben. Voor de aansluiting aan Hoofdst. 29:17 vv. voert men hoofdzakelijk aan, dat in vs. 3 de gerichtsdag over Egypte wordt voorgesteld als nabij, dat niet voor het 10de jaar (29:1) past, maar wel voor het 27ste (29:17), toen Nebukadnezar na het einde der belegering van Tyrus op het punt was, om in Egypte te vallen. Het nabij zijn van den dag der Heeren is echter een zo relatief tijdbegrip, dat daaruit niets naders over den tijd van de vervaardiging van het orakel kan worden afgeleid. Ook het plaatsen van onze voorzeggings achter het van ene datum voorziene in Hoofdst. 26:17 vv. bewijst niets, omdat de volgende voorzeggings, die van tijdsopgaven voorzien zijn (30:20 vv; 31:1 vv. 32:1 en 17 alle uit een veel vroegeren tijd afkomstig zijn. Daaruit blijkt duidelijk, dat Hoofdst. 29:17, 21 buiten de chronologische tijdopvolging is ingevoerd.

Deze profetie is tussen den twaalfden dag van de tiende maand des tienden jaars (29:1) en den 7den dag der 1ste maand in het elfde jaar (30:20) te plaatsen, dat een tijdruimte van 3 maanden min 5 dagen bedraagt.

2. Mensenkind, profeteer, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Huilt: Ach dien dag!

3. Want de dag is nabij, ja de dag des HEEREN is nabij; een wolkige donkere dag (Joël 1:15; 2:2), het zal der Heidenen tijd zijn, waarin deze zullen worden gericht (Jer. 27:7).

Ezechiël ziet in het bijzonder gericht over Egypte een deel van dat algemene gericht, dat over alle anti-theokratische machten komt, zoals vooral Joël heeft geprofeteerd. Hij begint daarom met een woord van dezen Profeet. Wij moeten dus hier denken aan den tijd des gericht; over de Heidenwereld (vgl. Jes. 13:22). "Nadat vroeger het oordeel met het huis Gods was begonnen, worden nu ook de Heidenen in een hunner hoofdvertegenwoordigers geoordeeld. " Hengstenberg, die tot dusverre juist verklaart, beweert daarna verder, dat volgens onze plaats ook het dikwijls verkeerd verstane woord des Heeren in Luk. 21:24 : "Jeruzalem zal van de Heidenen vertreden worden, totdat de tijden der Heidenen vervuld zullen zijn" in dien zin moet worden verklaard: "totdat de tijd des gericht over de Heidenen nadert. " Hij schijnt alzo die verklaring met een korte uitspraak te willen afdoen, die den tijd der Heidenen in den zin van Matth. 21:43 neemt als aanwijzing van de tijden, in welke het rijk Gods den Heidenen is gegeven. Dit is echter in zijne uitlegging verkeerd, dat hij voor "vervuld zullen zijn" zonder meer een "nadert" inschuift, en wij zien ons gedrongen de zaak nader te beschouwen. De Heidenen (Grieks: ta eynh) zijn in 't spraakgebruik der Heilige Schrift de volken der wereld in hunnen natuurlijken toestand, in welken zij buiten het burgerschap van Israël staan, en vreemdelingen zijn van de verbonden der belofte (Efeze. 2:12). Het maakt wat het algemeen gebruik des woords aangaat geen onderscheid, of zij door den Geest des Evangelies zijn doordrongen of weer in het Heidendom zijn teruggezonden. De ene of andere toestand wordt eerst duidelijk door den samenhang, waarin de plaats staat; deze wijst dan de bijzondere betekenis aan. (1 Thess. 2:16. Rom. 11:13. Openb. 21:24; 20:3). Heidenen zijn, om het kortelijk te zeggen, alle niet-Israëlietische volken, de volken der wereld, in onderscheiding van het volk (o laov Jer. 30:24 vgl. Rom. 15:10. 1 Petr 2:10. 26:17) d. i. van Israël (vgl. Hand 26:17). Deze volken der wereld nu hebben hunnen tijd d. i. a) een hun bepaald toegemetenene, in het Goddelijk raadsbesluit ten opzichte van den duur reeds vastgestelde tijd voor hun roeping tot het rijk Gods (Rom. 11:25), en voor hun verkiezing om "het volk" te zijn in de plaats van het verstoten Israël (1 Petr. 2:9 v.), of om volken te zijn in plaats van Heidenen (Ps 117:1 De meervoudige vorm, waarin het woord wordt gebruikt, geeft een langen duur van dien tijd te kennen. Zij hebben echter ook na verloop van dien tijd, wanneer de daarvoor bestemde jaren vervuld zijn, d. i. geëindigd zijn hun tijd, dat zij geoordeeld worden, omdat, zoals God te voren weet, zij tegen het einde van hun genadetijd tot ene Gode vijandige wereldmacht, tot anti-christelijke bestrijders en verdelgers van het rijk Gods worden, hetgeen hun verwerping en vernietiging evenzo teweeg brengt, als eens Israël, omdat het Christus had gedood, moest worden verworpen; en dit gericht over de Heidenen heeft nu evenzo Israëls wederaanneming tengevolge als vroeger de verwerping van Israël de oorzaak is geweest, dat God Zich over de Heidenen ontfermd heeft. Alzo is het zeker ene juiste gedachte, die Hengstenberg uit zijne verklaring van bovengenoemde plaats (Luk. 21:24) verkrijgt. Wij kunnen hem echter noch in de wijze, waarop hij tot die gedachte komt, noch in de bewering, dat die in de eerste plaats en uitsluitend daarin ligt, toegeven. Steeds wijst het vervuld worden niet voorwaarts op een tijd, die nadert, maar terug op een zodanigen, die ten einde spoedt, om plaats te maken voor dien, die komt. Ook in Gen 25:24 betekenen de woorden "als nu hare dagen vervuld waren om te baren", niet slechts "toen de tijd kwam", maar de dagen, die vervuld werden, zijn die der zwangerschap, met wier einde dan van zelf de tijd om te baren komt-het naderen der laatste is het gevolg van het vervuld worden der eerste. Alzo is in Christus' woord de gedachte niet deze: eerst gaat gedurende een bepaalden tijd het vertreden zijn van Jeruzalem door de Heidenen voert, dan komt de tijd des gericht van de Heidenen, en

nu kan dat vertreden zijn niet ophouden, voordat de tot dezen tijd van gericht door God bepaalde termijn daar is; maar dit wil de Heere zeggen: gedurende den tijd der roeping van de Heidenen tot het rijk van God vindt het vertreden zijn van Jeruzalem plaats, en zo kan het laatste niet ophouden voordat het eerste vervuld is. Daarin ligt den ook eerst de verdere gedachte: evenals nu voor het uitverkoren volk van God een nieuwe tijd van genade komt, nadat zijn straftijd vervuld is, zo komt voor de Heidenen, nadat hun genadetijd ten einde is, de tijd der gerichten. Deze gerichten zijn die, welke in Openb. 11:7-14 en in verderen voortgang Openb. 16:12-21 en Hoofdst. 18 en 19 worden geschilderd. Zij beginnen voorbereidende reeds in Openb 16:1-11 totdat zij in Hoofdst. 11:7 vv. eigenlijk aanvangen.

Het zal een bewolkte dag zijn, die donker en droevig is, zonder enige straal van troost en die een storm zal dreigen. Het zal de tijd der Heidenen zijn, dat is van afrekening met de Heidenen wegens alle hun heidense bedrijven, die tijd, waarvan David sprak, wanneer God Zijne grimmigheid over de Heidenen wilde uitstorten, wanneer zij zouden ondergaan (Ps. 79:6).

4. En het zwaard zal komen in, over Egypte, en er zal grote smart zijn in Morenland, daar zij vrezen, dat hetzelfde verderf zich ook tot hen zal uitbreiden, als de verslagenen zullen vallen in Egypte: want zij zullen derzelver menigte goederen wegnemen, en hare fondamenten, de inrichtingen, waarop het bestaan en de welvaart van het rijk berust, zullen verbroken worden.

5. Morenland, Ethiopië, en Put (= uitbreiding), Lybië, en Lud, (= kromming) Lydië, (Hoofdst. 27:10. Jer. 46:9), en al de gemengde hoop, de gehele menigte der uit verschillende volken aangeworven soldaten, en Cub 1) (= Christusdoorn), en de kinderen van het land des verbonds) zullen met hen vallen door het zwaard.

1) Cub is een onbekend volk, wanneer het niet de op de Egyptische gedenktekenen afgebeelde Kufa zijn.

Volgens Wilkinson bewoonden deze een veel noordelijker dan Palestina gelegen land in Azië; zij komen op afbeeldingen voor met lange haren, rijk gekleed en met veelkleurige sandalen. De schatting, die zij geven, verraaft niet minder rijkdom, dan beschaving en kunst.

Op de gedenktekenen komen zij voor, zoals in den aard der zaak ligt, nu eens onder de vijanden, dan onder de bondgenoten van Egypte.

2) "Land des verbonds" kan alleen Kanaän heten; wij zullen dus bij de uitdrukking "de kinderen van het land des verbonds" alleen aan die Israëlieten kunnen denken, die na den ondergang van Jeruzalem naar Egypte vluchtten, en wier jonge manschappen door de Egyptenaren in hun legers werden opgenomen, zodat zij ook, gelijk in Jer. 44:12 vv. 27 dezen Joden de ondergang wordt aangezegd, met deze worden vernietigd.

Met Kliefth delen ook anderen het gevoelen, dat onder "land des verbonds" Kanaän moet worden verstaan. O. i. echter ten onrechte. Nergens wordt Kanaän "het land des verbonds" genoemd, wel de Israëlieten de kinderen des verbonds.

Wij hebben daarom hier onder kinderen van het land des verbonds te verstaan de bondgenoten van Egypte, die hen hielpen in den strijd tegen de vijanden. Ook deze zouden delen in den ondergang van dat rijk.

6. Zo zegt de HEERE: Ja, zij zullen vallen, die Egypte ondersteunen, hun afgoden en vorsten (vs. 13) met hun krijgslieden en vaste steden (vs. 17 en 15), en de hovaardij harer sterkte 1), de grote macht, op welke zij zich in hun trotsheid verlaten, zal nederdalen. Van den toren van Syene af(Beter: van Migdol tot Syene 29:10) zullen zij daarin door het zwaard vallen, spreekt de Heere HEERE.

1) De "hovaardij harer sterkte" is alles waarin de Egyptenaars de macht van hun rijk stelden, zodat zij dit voor onvernietigbaar hielden.

De luister van al hare sterkte, waarop zij hovaardig was.

7. En zij zullen verwoest worden in het midden der verwoeste landen, gelijk de verwoeste landen, in wier midden zij liggen; en hare steden zullen zijn in het midden der verwoeste steden (Hoofdst. 29:12).

8. En zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben 1), als Ik een krijgsvuur in Egypte zal hebben gelegd, en al hare helpers, hare in vs. 5 genoemde bondgenoten zullen verbroken worden.

Het is ene feitelijke ondervinding, waarbij het niet in aanmerking komt, of zij, wat zij van Jehova moeten lijden, ook in hun gedachten aan Hem toeschrijven; te erger voor hen, wanneer zij het niet doen.

9. Te dien dage zullen er boden van voor Mijn aangezicht in schepen uitvaren, om het zorgeloze Morenland 1) te verschrikken; en er zal grote smart bij hen zijn, als in den dag van Egypte) (Ex. : vv.); want ziet, het gedreigde ongeluk komt aan (Hoofdst. 7:6; 21:7).

1) De Ethiopiërs zijn voor den Profeet als een volk, dat zich door dapperheid onderscheidt, en door den verren afstand bijzonder beschermd is, als het ware het ideaal van zorgeloosheid. Tot hen zendt Jehova boden op schepen, om ze, door het bericht van hetgeen Egypte getroffen heeft, uit hun zorgeloosheid op te wekken.

De boden gaan "uit voor Jehova" staat er woordelijk; deze wordt gedacht als in Egypte aanwezig om gericht te houden (Jes. 19:1).

Deze door den Heere gezonden boden, die op schepen den Nijl opvarende, het bericht van den door God bewerkten val van Egypte naar Ethiopië brengen, behoren tot de dichterlijke aanschouwing. Daarom let de Profeet niet op de moeilijkheden, welke de scheepvaart uit Egypte naar Ethiopië oplevert. De zakelijke inhoud is, dat de schrikmare spoedig naar Ethiopië zal komen, en vormen nu de boden hier de tegenstelling tegen de boden met vrolijk bericht voor Ethiopië in Jes. 18:2. toenmaals wendde de Heere door de nederlaag van Sanherib voor Jeruzalem het gevaar genadig af, dat Egypte en Ethiopië beide van Assur

bedreigde. Thans is het andere: Aan Babel wordt even als over Judea, zo ook over Egypte en Ethiopië macht gegeven. De zonen vallen in Egypte (vs. 5) en zelf wordt het aan zijne grenzen door de Chaldeënen bedreigd.

2) De dag van Egypte kan volgens het spraakgebruik (vgl. Jes. 9:3 de dag der Midianieten) een bijzonder merkwaardig, bekend punt in de geschiedenis van Egypte betekenen, dus op den ouden straftijd van Egypte doelen, welke alle naburige volken met schrik vervulde voor Jehova's almacht.

10. Zo zegt de Heere HEERE: Ja, Ik zal de menigte van Egypte 1) doen ophouden, door de hand van Nebukadnezar, den koning van Babel.

1) Deze uitdrukking geeft zowel te kennen de voor Egypte karakteristiek grote bevolking, als de menigte van have en goed.

11. Hij, en zijn volk met hem, de tirannigste der Heidenen, d. i. die ook onder de tot geweld geneigde Heidenen voor machthebbende worden gehouden (Hoofdst. 7:24; 28:7) zullen aangevoerd worden, niet uit eigen goeddunken komen, en daarom met onweerstandbaarheid worden toegerust, om het land te verderven; en zij zullen hun zwaarden tegen Egypte uittrekken, en het land met verslagenen vervullen (Jes. 19:4. Jer. 44:13).

12. En Ik zal de rivieren tot droogte maken 1), en het land verkopen in de hand der bozen, die het zeer erg met hem maken; en Ik zal het land met zijne volheid verwoesten door de hand der vreemden; Ik, de HEERE, heb het gesproken 2) (Hoofdst. 5:17; 21:17).

1) God straft den enen goddeloze door den anderen, die daarom zijn eigen oordeel niet ontgaat, maar daarvoor slechts wordt gespaard, zo als in Jer. 25 de koning van Babel boven de door hem bezochten geen anderen voorrang heeft, dan dat hij den drinkbeker het laatste drinkt.

Vóór ongeveer 2400 jaren werd Egypte aan zijne eerste en oorspronkelijke bezitters ontruikt, en sedert dien tijd zag het zich van den enen tijd tot den anderen door Perzen, Macedoniërs, Romeinen, Grieken, Arabieren, Georgiërs en eindelijk door die soort van Tartaren beheerst, die onder den naam van Turken en Ottomannen bekend zijn.

Ja, sedert dien tijd hebben vreemde en meestal boze mensen Egypte verdrukt en uitgezogen, tot den tegenwoordigen pascha toe. Het heeft genen inlander tot vader des lands, en slaafse vrees houdt het land in banden.

Zij doen onrechtvaardiglijk geweld als goddelozen gelijk zij zijn, nochtans voor zover als zij werktuigen in Gods hand zijn om Zijne oordelen uit te voeren is het aan Zijn zijde rechtvaardig gedaan. God maakt den enen goddelozen mens tot een gesel voor den ander, de goddeloze mensen krijgen zelden een recht op een buit.

13. Zo zegt de Heere HEERE: Ik zal ook de drekgoden verdoen, en de nietige afgoden doen ophouden uit Nof, uit Memfis in Midden-Egypte (Gen. 41:14); en er zal geen vorst meer zijndie uit Egypteland zelf is voortgekomen; en Ik zal ene vreze in Egypteland stellen.

De Profeet noemt twee zaken, die de Heere in Egypte zal vernietigen, het oude godendom en het vorstendom van het daarop trotse land. Zijne zorgeloosheid zal verdwijnen, en het zal in vreze leven.

Het benedenste rivierdal vereerde als hoogsten god Phtad (vuurgod), den oudsten en eersten der goden, zo als Manetho hem noemt, die op inscripties de vader van de vaderen der goden, de hemelbeheersers, de god van het genadig aangezicht, de koning der beide werelden genoemd wordt. Als god van het begin heeft hij de gedaante van een naakt kind, van een dwerg, en wordt als ene mummie omwonden voorgesteld, met een gesel, een scepter en mes in de hand; zijn hoofdheiligdom te Memfis versierden en vergrootten de Faraö's tot aan den val van het rijk. Kambyzes hoonde echter, toen bij in dezen tempel werd geleid (Ezra 1:4) het beeld van den god.

Wat Egypte na de katastrofe nog in vorsten overblijft, verdient in vergelijking met de vroegere trotse heersers den naam van vorst niet meer; het zijn in waarheid ellendige knechten.

15. En Ik zal Mijne grimmigheid uitgieten over Sin, d. i. Pelusium aan den Oostelijken arm van den Nijl, 2 mijlen van de Middellandse zee, de sterkte van Egypte; en Ik zal de menigte van No (vs. 10) uitroeien.

Er worden opgeteld de beroemdste steden van Egypte, die nu in angst vergaan; de donkere dag des gerichts (vs. 3) komt.

Als de twee hoofdsteden van Beneden-Egypte aan de ene en van Opper-Egypte aan de andere zijde worden Zoan (Tonis) en No (Thebe) genoemd. Aan beide zijden des lands zal de verwoesting gelijkelijk zijn. No is volledig. No-Amon, de Ammons-stad; daarop en in 't bijzonder ook op de plaats Jer 46:25 zinspelende, zet Ezechiël aan het slot van vs. 15 #Eze Amon-No, het geruis of de menigte van No.

Ammon is niet in staat der stad haren naam te doen behouden.

In het bovendeele des lands heerste als godheid Amon, waarschijnlijk "de verborgene, " de heersende god in de hoogte, wiens kleur op de gedenktekenen het blauwe is; hij was voor Opper-Egypte, wat Phtah voor Beneden-Egypte was en wordt staande of zittende met twee hoge vederen boven het koninklijke hoofdsieraad afgebeeld.

De stad Sin is zonder twijfel, waarvoor Hiëronymus het reeds heeft verklaard, Pelusium, de grensstad in Beneden-Egypte naar het oosten; de oorspronkelijke Egyptische naam Pheromi, is in het Grieks overgezet Pelusium (van phlov, slijk); ook betekent het Hebreeuws Sin hetzelfde. Zij wordt genoemd "de sleutel van den weg, door welken men in Egypte gaat, "

(men kan in het inwendige des lands niet komen, zonder deze plaats te passeren, omdat de woestijn, die tot aan de noordelijke punt 23 mijlen breed is, voor een leger bijna ontoegankelijk is), en ligt tussen moerassen, die haar nog meer dan hare sterke muren tot ene sterkte van Egypte maken; tegenwoordig ligt echter de zee vier malen verder er van verwijderd dan in de oudheid.

16. Ik zal een vuur, ene vernietigende katastrofe, in Egypte leggen; Sin zal zeer grote pijn hebben, en No zal gespleten worden, en Nof zal dagelijks, voortdurend zeer bang zijn.

De herhaling van Sin, No en Nof stelt grenzen voor in het Oosten, in Opper- en Beneden-Egypte.

Hetgeen bij Nof in den grondtekst staat, kan betekenen "vijanden bij dag, " maar ook "vijanden elken dag. " In den laatsten zin hebben onze overzetters en Luther het naar de Vulgata genomen. Intussen zouden wij aan de andere verklaring de voorkeur geven: Nof-vijanden bij dag, d. i. vijanden zullen het aanvallen, die niet als dieven des nachts komen, maar met openlijk geweld inbreken, daar zij in het bewustzijn van hun onvoorwaardelijke overmacht een overmacht bij nacht versmaden. Vergelijk wat bij Ezra 1:4 van Kambyzes' spoedige inname van Pelusium gezegd is, en het hier bij vs. 13 medegedeelde omtrent zijne bespotting van den afgod van Memfis.

17. De jongelingen van Aven, On, de stad van den zonnegod (Gen. 41:45 en Jer. 43:13), en Pibeseth in Beneden-Egypte zullen door het zwaard vallen en de dochters (liever in te vullen "steden") zullen gaan in de gevangenis.

Het woord Nwa kan zowel Nwa als Nwa (= misdaad) worden gevocaliseerd. Zonder twijfel wil de Profeet het laatste, hoewel hij deze stad On bedoelt, om haar "stad der misdaad" te noemen, evenals in Hos. 4:15 de naam Bethel (= huis Gods in Bethaven = huis der misdaad) veranderd wordt; door die verandering wordt hier gewezen op de oorzaak der Goddelijke gerichten, die over de stad komen-deze kunnen niet uitblijven, waar men de misdeed pleegt, het schepsel meer te dienen dan den schepper. Pibeseth is het Egyptische Pi-Pascht = plaats van Past, zo genoemd naar de in enen prachtigen tempel daar vereerde godin met een kattenhoofd, Past of Bubastis, de Egyptische Diana. De stad lag aan het Koningskanaal, dat door Faraö Necho begonnen onder Ptolemeus II werd volvoerd en naar Suez leidde, niet ver van zijne uitwatering in den Pelusiotischen arm van den Nijl, en is thans tot op enige puinhopen van den aardbodem verdwenen. De jonge mannen van beide steden zouden door het zwaard vallen. Zij zelf, de steden, dat is de burgerlijke bevolking in onderscheiding van de krijgsbezetting zouden in ballingschap gaan.

18. En te Tachpanhes of Dafne, 3 mijlen ten zuiden van Pelusium (Jer. 43:7 vv.) zal de dag verduisterd worden, als Ik het juk van Egypte aldaar zal verbreken, en de hovaardij harer sterkte in haar zal ophouden; haar zal ene wolk bedekken, en hare dochters, de van haar afhankelijke, kleine steden en vlekken, zullen gaan in de gevangenis.

Deze voorzegging van onzen Profeet wordt door de latere woorden van Jeremia (43:8 vv.) duidelijker verklaard, evenals Ezechiël in vs. 13-17 de voorzegging van Jeremia 46:25 vv. reeds voor zich had. De woorden "het juk van Egypte verbreken" wijzen op Lev. 26:13, #Le waar de uitleiding van Israël uit de slavernij van Egypte een verbreken van haar juk is genoemd. Wat toen geschiedde, zal worden herhaald; het juk, dat Egypte den volken heeft opgelegd, zal worden verbroken, en in 't algemeen zal de trotse macht van dit rijk te gronde gaan. Vergelijken wij daarmee het dreigend woord van Jeremia, dat Nebukadnezar te Tachpanhes zijnen troon zal oprichten en Egypte zal slaan, zo moet de ligging dezer stad toen zulk ene geweest zijn, dat in of bij haar de strijd tussen Egypte en Babylonië moest worden beslist.

19. Alzo zal Ik gerichten oefenen in Egypte; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

20.

X. Vs. 20-26. Dit vierde woord van God tegen Egypte neemt zichtbaar zijn uitgangspunt in de Jer. 37:5 vv. medegedeelde gebeurtenis, toen Faraö Hofra, als Jeruzalem door Nebukadnezar werd belegerd, de stad ter hulp was getrokken, maar door de belegeraars was teruggeslagen. Hier heeft God den enen arm van den koning van Egypte verbroken. Hij zal nu niet toelaten, dat deze arm weer geneest, integendeel zal Hij beide armen van Faraö, dien eerst gebrokenen en ook den nog gezonden, zo verbreken, dat hem voor altijd het zwaard uit de hand zal vallen, en wel zal hij dat doen door den koning van Babel, dien Hij zelf daartoe den arm wil sterken en het zwaard in de hand geven. Faraö zal dan voor den koning van Babel kermen, en het volk van Egypte zal onder de volken in de landen worden verstrooid. Tussen het hier en in Hoofdst. 29:1 ontvangen woord Gods ligt ene tijdruimte van 3 maanden; zoals men uit Hoofdst. 4:4 vv. kan opmaken heeft zo lang (of slechts 4 maanden) de tijd geduurd, dat Jeruzalem door den aftocht der Chaldeëen zich voor een ogenblik weer van de belegering bevrijd zag.

20. Ook gebeurde het in het elfde jaar na Jojachins wegvoering d. i. 588 v. C. in de eerste maand Abib, kort voor Pasen, op den zevenden der maand, dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

21. Mensenkind! Ik heb den arm van Faraö, den koning van Egypte, verbroken; en ziet hij zal niet verbonden worden met pleisters op te leggen, met enen windeldoek aan te doen, om dien te verbinden, om dien te sterken, dat hij het zwaard houde.

De arm is beeld van macht, hier van krijgsmacht, daar hij het zwaard voert; God heeft den arm van Faraö verbroken door de nederlaag, welke de Chaldeëen Hofra toebrachten, toen hij was genaderd om het belegerde Jeruzalem te ontzetten.

22. Daardoor, dat hij u te hulp is willen komen, heeft hij zich zo omtrent Gods volk verdienstelijk gemaakt, dat hij integendeel ene oorzaak van zonde geworden is; nu moet er voor altijd een einde aan worden gemaakt, dat zich het huis Israëls op Egypte zou verlaten (Hoofdst. 29:6 v. en 16). Daarom zegt de Heere HEERE alzo: Ziet, Ik wil nog verder in

strafgerichten aan Faraö, den koning, van Egypte, en zal zijne armen verbreken, beide den sterken en den verbrokenen, en Ik zal het zwaard uit zijne hand doen vallen, hij zal alle macht om oorlog te voeren verliezen.

De ene arm des konings is reeds verbroken, en hij zal niet verbonden of genezen worden, dat hij met nieuwe kracht het zwaard zou kunnen aangrijpen; ja, de Heere wil den verpletterden nog eens breken, en den anderen nog ongeschonden daarenboven, zodat hij het zwaard uit zijne hand laat vallen en hij geheel in machteloosheid nederzinkt.

Iedere breuke, die wij moeten ondergaan, is ene roepstem tot boete; maar de mens heeft nooit genoeg aan ééne breuk, zo lang hij nog overigens zich kan bewegen, moet hij zich vertonen. Daarom komt het tot ondergang zonder ontferming, wanneer wij niet aan God ons op genade willen overgeven.

Indien mindere oordelen niet vermogen om zondaren te vernederen en te verbeteren, dan zal God groter zenden. Nu zal God het zwaard uit zijne hand doen vallen, hetwelk hij gevat heeft, als denkende sterk genoeg te zijn, om het te houden. Hij was een wrede verdrukker van Gods volk in vorige tijden geweest en nu onlangs ene gebroken rietstaf voor hen. En nu rekent God, door het verbreken zijner armen voor beiden met hen af. God verbreekt rechtvaardiglijk die macht, welke misbruikt is, of om kwaad over mensen te brengen of om hen te bedriegen.

23. En Ik zal de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen (Hoofdst. 29:12).

24. En Ik zal de armen des konings van Babel sterken, en Mijn zwaard in zijne hand geven, omdat hij Mij tot volvoerder Mijner oordelen dient (Hoofdst 29:20), maar Faraö's armen zal Ikdaarentegen verbreken, dat hij voor Mijn aangezicht zal kermen, gelijk een dodelijk verwonde kermt, die slechts steunen kan.

25. Ja Ik zal de armen des konings van Babel sterken, maar Faraö's armen zullen als door een dodelijken slag getroffen, daarenen vallen; en zij de Egyptenaars, zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik Mijn zwaard in de hand des konings van Babel zal hebben gegeven, en hij dat over Egypteland zal hebben uitgestrekt.

Er bestaat ene tegenstelling tussen de roeping van de wereldmacht en het gericht over haar: de roeping bestaat in de oplossing van ene voor de ontwikkeling van het rijk Gods gewichtige zaak; maar de wijze, waarop die plaats heeft, veroorzaakt meestal een gestreng gericht.

26. En Ik zal, gelijk in vs. 23 gezegd is, de Egyptenaars verstrooien onder de Heidenen, en zal hen verspreiden in de landen; alzo zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 29:16).

In Medië, Babylonië, enz. lagen vele landstreken woest, omdat de mensen òf van ouds òf daar niet genoeg waren vermeerderd òf door oorlogen en ziekten waren uitgeroeid. Daarheen verplaatste dan Nebukadnezar, evenals Salmanassar, vele duizende Israëlieten, maar ook Egyptenaars, Moabieten, Ammonieten, enz. als koloniën, en bereikte daardoor een dubbel

doel, want vooreerst werden de woeste landstreken door hen bebouwd, en ten tweede werden deze volken zo verstrooid, dat zij geen opstand meer konden maken. Welke bedoeling God hij deze verstrooing der mensen had, is uit Jer. 48:11 vv. op te merken. Het rationale karakter of de hoofdeigenschap van een volk is soms ene zo onbuigzame trotsheid, ene zo weerspannige domheid, ene zo gruwelijke boosheid, dat die niet anders dan door uitroeing der ergsten en verstrooing der overigen kan verbeterd worden. Deze kunnen dan door den nood en door den omgang met mensen van ene andere soort worden verbeterd.

HOOFDSTUK 31.

DE VORIGE VOORZEGGING WORDT BEVESTIGD.

XI. Vs. 1-18. Het opschrift van dit Hoofdstuk heeft geen ongelijk, wanneer het de voor ons liggende voorspelling als ene bevestiging van de vorige aanziet. Want dit woord van God tegen Egypte, (vs. 1) slechts 2 maanden min 6 dagen na de vorige en 1 maand en 8 dagen vóór de verovering van Jeruzalem door den Profeet ontvangen, wordt die koning, die zich en zijn rijk voor eerlijk zonder gelijke hield (vs. 2), aan Assur herinnerd. Assyrië was vóór 40 jaren eveneens zonder gelijke evenals een cederboom, welke in den hof van God, waar de bomen der volken en koningsgeslachten zijn, boven alle bomen verheven (vs. 3-9). Omdat zijn hart zich verhief werd hij geveld (vs. 10-14), en zijn val verschrikte alle Heidenen, en diende dengenen, die met hem ten onder gingen, ten troost voor eigen ondergang (vs. 15-17). Zo zal het ook Faraö en al zijn volk gaan (vs. 18). Deze verhevene gelijkenis herinnert aan den waarschuwendenden droom, dien Nebukadnezar waarschijnlijk na de onderwerping van Egypte, misschien ongeveer 18 jaren later, in den tijd van zijn hoogmoed had (Dan. 4), en waarin hij zichzelf zag onder het beeld van een boom, die tot den hemel reikte, maar plotseling op des Heeren last werd omgehouden. Is het niet, alsof de gelijke wet, die voor Faraö Hofra gene vruchten bracht, het hart van den overwinnaar der Faraö's geschokt heeft? .

1. Het gebeurde ook in het elfde jaar, het jaar 588 v. C. in de derde maand, Sevan (Ex. 12:2) op den eersten der maand, ongeveer het einde van Mei, kort vóór Pinksteren, dat des HEEREN woord tot mij geschiedde, zeggende:

2. Mensenkind! zeg tot Faraö, den koning van Egypte, en tot zijne menigte 1): Wien zijt gij gelijk in uwe grootheid? 2)

1) Nauwkeuriger "tot zijne beweging, " d. i. al wat geruis en leven in het land veroorzaakt. Daaronder mag men echter niet de heersende klassen en standen in tegenstelling tegen de stillen in den lande verstaan; ook mag men niet alleen aan de volksmenigte denken, maar aan het volk met zijne goederen, en zijn rijkdom, dat welvaart en levendigheid (Hoofdst. 30:10) veroorzaakte.

2) Deze vraag doet als antwoord verwachten: "aan niemand!" Gij zijt naar uwe mening enig in uwe soort. Maar Ezechiël antwoordt: gij zijt gelijk aan Assur, die zich in Zijnen tijd ook onvergelykelyk heerlijk achtte. Daaruit leidt hij af: Assurs lot zal ook uw lot zijn.

Wij zijn best in staat om over ons zelve te oordelen door vergelyking. Zij, die hoge gedachten van zich zelf hebben, verbeelden zich zo groot en zo goed te zijn, als die en die, welke vermaard geweest zijn. De vleierij der vorsten zeggen hun, wie zij gelijk zijn, in pracht en grootheid, welnu, zegt God, laat hem den beroemdsten Potentaat nemen, die er ooit is geweest, en men zal hem toestaan, dat hij hem gelijk is in grootheid en nergens in minder den hij, maar laat hem ook nemen, wien hij wil, hij zal bevinden, dat zijne dag kwam om te vallen, hij zal zien, dat er een einde is aan alle zijne volmaaktheid, en moet daarom het einde van de zijne op dezelfde wijze verwachten. Merk hieraan, de val van anderen, zowel in

zonden als in het verderf, zijn tot waarschuwing en vermaningen voor ons, om niet gerust en hooggevoelende te zijn, of te denken, dat wij buiten gevaar zijn.

3. Wanneer gij nu denkt, dat niemand met u kan worden vergeleken, wil Ik u toch ene wereldmacht voorstellen die eens in even grote heerlijkheid prijkte. Zie, Assur was een a) ceder op den Libanon, schoon van takken, schaduwachtig van loof, en hoog van stam, en zijn top was tussen dichte takken (volgens ene andere verklaring: onder de wolken, vs. 14).

a) Dan. 4:10 vv.

4. De wateren maakten hem groot, de afgrond, de vloed, die hem rijkelijk vochtigheid en voedsel gaf, maakte hem hoog: die ging met zijne stromen rondom zijne planting, en zond zijne waterleidingen uit tot alle bomen des velds, die er mede in verbintenis stonden.

5. Daarom werd zijn stam hoger dan alle bomen des velds; en zijne takjes werden menigvuldig, en zijne scheuten lang, van wege de grote wateren, als hij uitschoot.

6. Alle a) vogelen des hemels nestelden op zijne takjes, en alle dieren des velds teelden onder zijne scheuten, en alle (liever: allerlei) grote volken zaten onder zijne schaduw.

a) Dan. 4:12.

7. Alzo was hij schoon in zijne grootheid en in de lengte zijner takken, omdat zijn wortel aan grote wateren was.

8. De cederen in a) Gods hof verduisterden hem niet, hij stond bij die niet achter, de dennebomen (liever cypressenbomen 1 Kon. 5:8) waren zijnen takken niet gelijk, waren in takken niet met hem te vergelijken, en de kastanjabomen (liever platanen) waren niet gelijk zijne scheuten; geen boom in Gods hof was hem gelijk in zijne schoonheid.

a) Gen. 2:8.

9. Ik, de Heere, had hem zo schoon gemaakt door de veelheid zijner takken, dat alle bomen van Eden, die in Gods hof waren, (die daarin staan Gen. 2:8), hem benijdden.

De parallellen zijn zo nauwkeurig doorgevoerd, dat vele uitleggers gemeend hebben het woord Assur niet als eigen naam van Assyrië, maar in appellatieve betekenis en van ene bijzonder heerlijke cedersoort te moeten opvatten, waaronder dan tevens Egypte moet worden verstaan. Met deze doorvoering is bedoeld juist te doen uitkomen, hoe nauwkeurig Egypte met Assur overeenkomt, zodat ieder in de tekening van Assur aanstonds het tegenbeeld zal herkennen.

Assur is gelijk aan een cederboom van de eerste grootte, die zo groot is geworden, omdat hij aan de wateren geplant was. De diepte der wateren zond hare stromen tot hem, terwijl zij tot de andere bomen des velds slechts kleine slootjes afvoerde. Daarom is de cederboom Assur

groter dan die alle, ja, zo groot geworden, dat alle volken der heidenwereld onder zijne schaduw zaten, en geen andere boom in de planting Gods hem evenaarde. Zo groot en schoon had God hem gemaakt, en alle bomen in Gods hof, d. i. alle andere volken en rijken in de wereld Gods benijdden hem daarom.

Met recht worden de rijken in de Schrift met bomen vergeleken, zowel wat hun gedaante, de bescherming en schaduw, die zij aan mensen en dieren geven, als wat hun vruchten aangaat, eindelijk echter ook ten opzichte daarvan, dat de rijken als de bomen groen worden, dan verminderen, door den wind omgeworpen, of door den bijl der mensen omgehouden worden.

Iedere trek in het beeld van den ceder heeft zijne betekenis, en dat wordt daardoor aangeduid, dat Ezechiël aan het slot van vs. 6 zelf een trek van het beeld uitlegt. Het rijk van Assur is de boom, de takken zijn de afhankelijke provincies en gewesten, rijk aan loof en schaduw, rijk aan twijgen, en rijk aan beschermend vermogen, zeer hoog boven alle rijken in zijnen tijd uitmuntende, zijn top is de koning, onder dichte takken. omgeven van talrijke nakomelingschap. De diepte is ene onuitputtelijke volheid van water, die uit den afgrond der aarde steeds opwelt (Gen. 7:11), de wateren duiden enen toevloed aan van goederen en schatten. De stam is het middelpunt des rijks, de hoofdstad, dus voor Assur Nineve. De beken, die hare wateren uitstortten tot alle bomen des velds, zijn de rijkdommen, die van Assur door handelsverkeer allen anderen landen en koninkrijken toestroomden. De vogelen des hemels en de dieren des velds verklaart Ezechiël zelf van alle grote, machtige volkeren"

De wortelen als zodanig, slechts naar deze wereld groot, rijk, zijn zijne schatkamers, zijn belastingstelsel, waarmee het andere landen uitzuigt. In Gods hof, in den hof der volkeren, dien God geplant heeft. Deze is dus vs. 3 onder den Libanon bedoeld; dßr was Assur met een ceder vergeleken; hier wordt hij geschilderd als de schoonste onder alle bomen. Cederen, dennen, platanen, duiden drie verschillende rangen van rijken aan. De cederen konden den ceder van Assur niet in de schaduw stellen, zij bereikten in lange zijne hoogte niet. De cypressen konden zich niet met zijne takken, de platanen niet eens met zijne twijgen vergelijken. Ja Assur was toen onvergelykelyk heerlijk. Let wel: de Heere heeft het gedaan en Assurs hart verhief zich, als hadde hij het zelf uitgericht. Dat was zijne schuld, evenals toen Egypte zei: de stroom is de mijne, en ik heb hem voor mij gemaakt (Hoofdst. 29:3). Thans bespeuren wij uit Hoofdst. 31:4, wat de stroom Hoofdst. 29:3 voor Egypte eigenlijk betekent. Het is de Nijl, maar slechts als type van alle hulpbronnen van Egypte.

Evenals in het nieuwe Testament naar het hemelse wordt afgemeten, zo wordt in het Oude Testament wat heerlijk is of was, met Eden en het Paradijs (den hof Gods, Gen. 13:10) vergeleken.

De gezamenlijke groten der aarde stelt Ezechiël voor als den hof Gods, terwijl hij ze als tegenbeeld van den hof, dien God in Eden plantte, van het Paradijs met zijne heerlijke bomen beschouwt. De vergelijking is te meer gepast, daar, gelijk het Paradijs door God geplant was, ook alle menselijke grootheid van God haren oorsprong heeft. De benijding der overige bomen, dus van de overige groten der aarde, komt alleen in zoverre in aanmerking, als die de grootheid der gaven, aan dezen koning verleend, in het licht stelt. De benijding heeft ene

zijde, volgens welke die als een geluk kan worden beschouwd voor degene, dien zij treft; men denke slechts aan het spreekwoord, beter benijd dan beklaagd.

Ook den Heidenen heeft God welgedaan, opdat zij Hem zouden zoeken, of zij Hem mochten vinden (Hand. 17:26 vv.).

10. Daarom, zo zegt de Heere HEERE 1): Omdat gij, de cederboom Assur, u verheven hebt over uwen stem: ja hij stak zij een top op boven het midden der dichte takken 2) (liever; tot tussen de wolken), en zijn hart verhief zich over zijne hoogte.

1) Dit goddelijk vonnis is niet een, dat eerst nu is uitgesproken, maar behoort tot het verledene; dus wordt hier alleen meegedeeld, wat God vroeger had gesproken.

2) Dat de koning van Assur groot werd, was in vs. 5, dat zijn top in de wolken zich verhief, was in vs. 3 ene gave Gods genoemd; de grootheid zelf wordt echter tot zonde en tot ene oorzaak van het Goddelijk gericht, wanneer die niet door ootmoedige onderwerping onder God wordt verzoend en geheiligd.

11. Daarom gaf Ik hem in de hand van den machtigste der Heidenen, van Nebukadnezar, of liever nog van diens vader Nabopolassar (2 Kon. 23:37), dat die hem rechtschapen, naar recht, naar verdienste zou handelen; Ik dreef hem uit om zijne goddeloosheid 1)

1) God weet altijd enen machtigere, die enen machtige kan verootmoedigen (Jes. 10:16).

Ook hier spreekt de Heere het zo duidelijk uit, dat ook de machtigste vijanden niets kunnen doen, tenzij God, de Heere, de macht in hun hand geeft. Door den Heere regeren de volken. Hij is het, die den een aanstelt en den ander afzet. Maar evenzeer blijkt het hier duidelijk dat de Heere God geen ledig toeschouwer is van de daden der mensenkinderen. Dat Hij wel geduld heeft maar eindelijk komt met de roede Zijner verbolgenheid over de goddeloosheid der mensenkinderen, ook over die der vorsten.

12. En vreemden, de Chaldeëen, de tirannigste der Heidenen (Hoofdst. 30:11 vv.), roeiden hem uit en verlieten hem; zijne takken vielen op de bergen en in alle valleien, waarheen zij bij het nederstorten van den sterken boom van zijne hoogte waren nedergeslingerd, en zijne scheuten werden verbroken bij alle stromen des lands; en alle volken der aarde gingen af uit zijne schaduw, en verlieten hem.

13. Alle vogelen des hemels woonden op zijnen omgevallen stam, en alle dieren des velds waren op zijne scheuten. De omgehouden boom lag daar zonder dat iemand er zich aan kreunde, het roofgevogelte koos er zijn nest, en het wild gedierte zijn leger, want niemand zag er naar om.

14. Opdat zich gene waterrijke bomen verheffen over hunnen stem, en hunnen top niet opsteken boven het midden der dichte takken 1) (tot in de wolken), en gene bomen, die water drinken, op zichzelf staan van wege hun hoogte; want zij, die groten der aarde, die onder

de bomen aan het water bedoeld zijn, en aan wie God voorspoed geeft, zijn allen overgegeven ter dood, tot het onderste der aarde, in het midden der mensenkinderen, tot degenen, die in den kuil nederdalen 3) (Job 3:19).

1) Het Hebreeuwse woord Abothim, dat hier door "dichte takken" is overgezet, kan ook "dichte wolken" betekenen. Het woord met zijne dubbele betekenis is hier opzettelijk gebezigd, om ene zelfverheffing van den kruin tot in de wolken, of tot in den hemel (Jes. 14:14) aan te duiden, zoals in Dan. 4:8 van den boom in Nebakadnezars droom wordt gezegd, dat zijne hoogte tot in den hemel reikte.

2) Hoog in zijn groei volgens den hier bedoelden zin wordt alleen hij, die zich met zijn hart in de hoogte begeeft; ware ootmoed brengt in die hoogte de nodige matiging aan; deze richt het oog vast op de geringheid, die bij alle menselijke verhevenheid nevens de hoogte aanwezig is.

Uit het hart der mensen komen alle hoogten, die tegen God zijn, voort, welke niet altijd ene kroon behoeven te dragen, maar ook ene pen achter het oor, of een bril op den neus kunnen hebben.

Wij zijn allen in Adam tot hoogmoed geneigd; en de vergankelijke dingen dezer wereld, rijkdom, eer, luister, schoonheid, wetenschap, enz. bevorderen onze natuurlijke neiging, daar wij dat alles te hoog schatten; ook een geringe kiel bedekt dikwijls gruwelijken hoogmoed, maar de koningen worden door hun vleiers in deze zonde, de wortel van alle kwaad, opgevoed. (J. LANGE).

3) Allen worden naakt geboren, niemand komt met purper ter wereld; dat werkt echter lang zo goed niet als het andere, dat de koning evenals de bedelaar moet sterven.

15. Zo zegt de Heere HEERE omtrent Assur, nadat Hij dien op de vroeger beschrevene wijze heeft doen vallen: Ten dage, als hij ter helle nederdaalde, maakte Ik een treuren, Ik bedekte om zijnentwil den afgrond, den onderaardsen waterschat, die de bronnen voedt (vs. 4) van treurigheid daarover, dat zij zich voortaan niet daarheen, waar hij gewoon, en zoals het hem lief was geworden, uitstorten kon; en Ik weerde de stromen van dien, en de grote wateren werden geschut, zodat zij als opgesloten waren; en Ik maakte den Libanon om zijnentwil zwart, en al het geboomte des velds was om zijnentwil bewonden, hing neer van dorst.

De Profeet slaat de sterkste tonen aan, om den groten val van Assur op de indrukwekkendste wijze den koning van Egypte op het hart te drukken. Op den dag, dat hij ter helle nedervaart, bedekt een rouwgewaad de gehele natuur, de rivier hult zich in duisternis, zodat hare stromen in den loop ophouden, de witte Libanon wordt veranderd in zwartheid en alle bomen des velds versmachten.

In droefheid zondert men zich gewoonlijk af en trekt men zich terug; het witte gewaad wordt tot een nauwen zak, en zo neemt dan ook de rivier hare wateren, die zich tot hertoe vrolijk uitstortten, en uitbreidden, weer tot zich.

Jehova verordent een dag van straf, en op dezen wordt vooreerst die oude Goddelijke bijstand en zegen aan de Assyrische macht ontnomen, de Goddelijke bronnen en fonteinen van heil verdrogen; de Heere bedekt met treurigheid de rivier, zodat zij ophoudt te stromen.

De Libanon, de grote volkentuin Gods, geraakte in verwarring, en de kleinere staten, die zich aan Assur vastklemden, misten hun machtige bescherming. Het statenstelsel had zijn evenwicht verloren.

16. Van het geluid zijns vals deed Ik de Heidenen a) beven, als Ik hem ter helle deed nederdalen, met degenen, die in den kuil nederdalen; en alle bomen van Eden, alle onaanzienlijke en aanzienlijke vorsten, de keur en het beste van Libanon, alle bomen, die water drinken, alle edelen troostten zich in het onderste der aarde over zijn lot.

a) Jes. 14:9.

17. Diezelfde daalden ook met hem neer ter helle, tot de verslagenen van het zwaard, die hij in zijne oorlogen had omgebracht; en die zijn arm geweest waren, die onder zijne schaduw in het midden der Heidenen gezeten hadden. Die hem ter zijde stonden, en onder zijne bescherming zich hadden verlustigd, terwijl hij nog in heerlijkheid stond (vs. 6), moesten zich ook laten welgevalen, zijn lot in zijnen val met hem te delen.

Terwijl op aarde alle volken over den val van Assyrië beven, omdat zij daardoor aan de vergankelijkheid van alle aardse grootheid en aan hunnen eigen ondergang worden herinnerd, troosten zich de bewoners der benedenwereld daarmee, dat de Assyriër nu hun lot deelt (Jes. 14:9 vv.). Alle bomen van Eden zijn alle machtige en heerlijke vorsten, wier begrip vervolgens nog versterkt wordt door de bijvoeging "de keur en het beste van Libanon." Zij troosten zich omdat zij met Assur in de onderwereld zijn gevaren, en hij dus geen voorrang boven hen heeft. Daar komen zij tot de "verslagenen van het zwaard", d. i. tot de vorsten en volken, die Assur in oorlogen tot stichting zijner wereldmacht heeft omgebracht.

Het "met hem" is zoveel als "niet minder dan hij." Het betekent niet het gelijktijdige, want zij zijn bij zijne aankomst reeds in de hel, maar het gelijke in maat. De vazallen des konings zijn hem in den ondergang reeds voorgegaan; hij sluit de rij en wordt door de overige deelgenoten in de onderwereld ontvangen.

18. Wien zijt gij alzo, o Faraö, om nu weer de aanspraak aan u (vs. 2) weer op te nemen, gelijk in heerlijkheid en grootheid, onder de bomen van Eden? waarlijk gij zijt niet heerlijker dan te voren Assur was, u wacht hetzelfde lot, dat hem heeft getroffen; ja gij zult nedergevoerd worden, met de bomen van Eden, tot het onderste der aarde; in het midden der onbesnedenen, der goddeloze Heidenen, tot welke gij inderdaad ook behoort, zult gij liggen, met de verslagenen door het zwaard. Dat wat in Assurs voorbeeld wordt aangetoond, is Faraö, en zijne ganse menigte, spreekt de Heere HEERE.

"Wien zijt gij gelijk in heerlijkheid en grootheid?" vraagt de Profeet nog eens aan Faraö, nadat hij door zijne voorstelling van Assur het ware antwoord geheel heeft voorbereid. En dat

is: in het gezegde is reeds openbaar geworden, dat heerlijkheid en grootheid voor den val niet kan bewaren, integendeel, wanneer zij misbruikt wordt, brengt zij tot den val.

De besnijding maakt zeker een onderscheid in den dood, maar niet die, welke in het vlees geschiedt; wel het besneden hart, en dat kunnen tot op zekere hoogte ook diegenen hebben, die als Heidenen eigenlijk tot de onbesnedenen behoren.

Ziet, hoe ellendig hij daar ligt; ziet, waartoe al die pracht en hovaardij gekomen is. Grote mannen en grote menigten met de grote figuur en het groot geraas, dat zij in de wereld gemaakt hebben, wanneer God komt om met hen te twisten, worden spoedig klein. Alzo is Faraö en al zijne menigte. Het is beter een nederige boom van rechtvaardigheid te zijn, dragende vruchten tot ere van God en tot welzijn der mensen, en ten laatste overgeplant te worden in den tuin Gods daarboven, om daar eeuwig te bloeien, dan een geprezen ceder te zijn en ten laatste neer te vallen; een van de machtigsten der aarde te zijn, en in het helse vuur te dalen. De goddeloze is dikwijls gezien, bloeiende gelijk de ceder, en takken uitspreidende als de groene laurier, maar hij gaat spoedig voorbij en zijne plaats wordt niet meer gevonden. Laat ons letten op den rechtvaardige en zien op den oprechte, want het einde van dien man zal vrede zijn. .

HOOFDSTUK 32.

WEEKLACHT OVER EGYPTE.

XII. Vs. 1-16, Nog eens, en wel tengevolge van bijzondere aanleiding en om aan Zijn volk ene bijzondere geloofsversterking te geven, bezegelt de Heere door Ezechiël's mond den val van Faraö en van de Egyptische macht. Hij laat hem twee rouwklachten uitspreken, waarvan de eerste, die hem op den dag der nieuwe maan (vs. 1) is ingegeven, over den val van Faraö en zijn volk, de tweede die op den dag der volle maan is gehoord, over de verstoting van Faraö en zijn volk in de hel handelt. Wat nu in de eerste plaats het hier voor ons liggende eerste doden gezang aangaat, stelt dit eerst voor, wat Faraö vroeger geweest is, en wel zo, dat daardoor niet alleen zijne grootheid en heerlijkheid geschilderd wordt, maar ook de zonde wordt gekarakteriseerd, om welke nu het gericht van God zal treffen (vs. 2). Dit gericht nu bestaat daarin, dat God een net over hen zal uitwerpen, en hem door enen groten hoop volks in het net zal drijven, om gevangen en aan land getrokken te worden. Daar ligt hij nu op het vlakke veld ten spijs voor de vogelen des hemels en voor het wild gedierte der aarde, met zijne trotse hoogte de diepten vervullende, het land, dat hij te voren met zijne wateren overstroomde, nu met zijn bloed kleurende tot aan de bergen, en alle kanalen er mede vervullende (vs. 3-6). Wanneer hij aldus in den nacht des doods wordt uitgeblust, zullen zon, maan en sterren hun schijnsel verbergen, zodat het duister wordt over Egypteland. Vele volken echter, tot welke de mare van zijn val doordringt, zullen zich ontzetten en een schrik zal hun koningen aangrijpen (vs. 7-11). Hij, die dit Godsgericht zal volbrengen, is de koning van Babel met zijne machtige scharen; eerst door gehele wegruiming van Faraö en zijne gedierten, die het water troebel maken, kan het met Egypte beter worden (vs. 11-15), Dit Is het klaaglied, zoals het te zijner tijd zal worden gezongen (vs. 16).

1. Het gebeurde ook in het twaalfde jaar, sedert Jojachins wegvoering, dat van Pasen 587 tot dat in 586 v. C. liep, in de twaalfde maand, op den eersten der maand Adar (Ex. 12:2 het einde van Februari of begin van Maart 586) dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

Het was 21 maanden na den in Hoofdst. 31:1 genoemden termijn, bijna 2 maanden, nadat de Profet het bericht van Jeruzalems verwoesting had ontvangen (33:21). In den tijd der 1 3/4 jaar tussen het woord Gods, dat voor ons ligt en het voorafgaande, valt behalve de verwoesting van Jeruzalem zelf ook die door Jeremia's mond (Jer. 42) verbodene vlucht van het overblijfsel van Juda naar Egypte.

Egypte was nog de enige macht op het vaste land, die waande de macht der Chaldeënen met goed gevolg te kunnen weerstaan, en de hoop der Joden, die de stem des Profeten niet gehoorzaamden, steunde voornamelijk op Faraö Hofra. Daar bekrachtigt de Heere nog eens door den mond van Ezechiël den op handen zijnden val van Faraö en van Egypte's macht door deze beide lijkzangen.

De aanleiding der beide klaagliederen van ons hoofdstuk was waarschijnlijk het bekend worden der klaagliederen van Jeremia in de landen der ballingschap. Deze klaagliederen

treten vertroostend het dubbele klaaglied van Ezechiël over Faraö en Egypte ter zijde. Het voerde Israël tegemoet, dat het volk Gods ook in zijne diepste ellende een bijzonderen voorrang had boven de macht der wereld, die schijnbaar ver boven hen verheven was, en hier in Egypte zich vertoont. Wat deze macht toch nu nog heeft, dat zal haar spoedig worden ontnomen, en terwijl Juda, nadat het de smarten des doods geleden heeft, ene vrolijke opstanding wacht, blijft zij, wat haar betreft in den dood liggen en aan gindse zijde der duisternis schijnt voor haar geen licht.

2. Mensenkind! hef een klaaglied op (Ezech. 27:2) over Faraö, den koning van Egypte, en zeg tot hem, houd hem zijne boosheid voor, waardoor hij zich het gericht van den ondergang op den hals haalt: Gij waart enen jongen leeuw onder de Heidenen gelijk; gij werdt voor enen machtige onder de Heidenen (Hoofdst. 31:11) gehouden, en hieldt ook uzelfen daarvoor; en gij waart toch veel meer, gelijk reeds in Hoofdst. 29:3 van u gezegd is, als een zeedraak a) in de zeeën, en braakt voort in uwe rivieren, en beroerdet het water met uwe voeten door omwoeling van het slijk, en vermodderdet hunlieder rivieren (Hoofdst. 34:18).

a) Ezech. 29:3.

Het beeld van den jongen leeuw past op elken krijgsvorst, het beeld van den Nijldraak (den krokodil) past enkel op den koning van het Nijlland. Dit wordt daarom ook uiteengezet. Schilderachtig wordt de krokodil afgemaald, die den Nijl troebel maakt, maar gevreesd wordt Faraö, die met zijne krijgsvorst de sluimerende driften, (het slijk) onder zijne volken in beweging brengt. Juist deze uitwerking van zijnen hoogmoed wordt hier op den voorgrond geplaatst, omdat daardoor ook de overgeblevenen van Israël werden verleid.

Daar ieder klaaglied zich moet richten naar het wezen en de waarde des gevallenen, zo gaat dit dadelijk uit van de vraag, of Faraö, gelijk men in de eerste plaats van enen koning verwacht, werkelijk aan enen jongen leeuw onder de volken gelijk Was, daar hij toch eerder te vergelijken was met een krokodil, die met muil en poten de stromen, de frisse wateren en levensbronnen der volken verdoerde en omwoelde, en al wat rein was troebel maakte. Wanneer hij nu niets is dan dat, zo moet hij ook een einde hebben als een monster.

3. Alzo zegt de Heere HEERE: Ik zal wanneer Ik nu Mijn gericht over u zal laten gaan, daarom Mijn net over u uitspreiden door ene vergadering van vele volken; die zullen u optrekken in Mijn garen (Hoofdst. 12:13; 17:20).

De volken bestraffen de zonde van Faraö, die hij aan zijn eigen volk heeft begaan; bij "ene vergadering van vele volken" kan gedacht worden aan het Chaldeeuse leger en zijne volken, of ook aan de volken, die de Chaldeënen gevolgd waren, en Egypte beoorloogden.

4. Dan zal Ik u met dit Mijn garen laten op het land, op het droge trekken, Ik zal u henen werpen op het open veld; en Ik zal al het gevogelte des hemels op u doen wonen, en het gedierte der ganse aarde van u verzadigen (Hoofdst. 29:4 v. 31:12 v.).

5. En Ik zal uw vlees, waaronder ook dat van uw krijgslieden, die met u zijn omgekomen, begrepen is, henengeven op de bergen, en de dalen met uwe hoogheid, waarop gij u zozeer verhieft, vervullen.

God wil het kolossale lichaam van Faraö op de droge aarde werpen, waar het moet omkomen, en de vogelen des hemels en de dieren op aarde verzamelen, dat zij het verteren; zijn ontzaglijk lichaam, op de aarde uitgestrekt, zal berg en dal vervullen.

Faraö's trotse hoogte, waarmee hij de diepte zal vullen, vormt hiermede ene fijne tegenstelling.

6. En Ik zal het land, waarin gij zwemt (liever: het land uwer overstroming, d. i. het land, dat gij vroeger met uwe wateren (vs. 2) overstroomdet), van uw bloed drenken tot aan de bergen; en de stromen of laagten zullen van u vervuld worden.

Evenals de natuurlijke krokodil met het water overstroomt, wat hem omgeeft, zo Faraö met zijne krijgsmacht de volken. De tegenstelling tot deze stromen, die op aarde worden uitgegoten, vormen de stromen van Faraö's bloed, waarmee hij de aarde moet drenken.

Bij de beschrijving, die tot het wonderbare klimt, daar het bloed tot aan de bergen zal reiken, is het den Profeet om de zaak te doen, op het beeld komt het minder aan.

7. En als Ik u zal uitblussen, zal Ik den a) hemel bedekken, en zijne sterren zwart maken; Ik zal de zon met wolken bedekken, en de maan zal haar licht niet laten lichten (Jes. 13:10).

a) Joël 2:3.

8. Alle lichtende lichten aan den hemel, die zal Ik om uwentwil zwart maken; en Ik zal ene duisternis over uw land maken, spreekt de Heere HEERE 1).

1) Faraö is in zijne heerlijkheid een heerlijk schijnend licht. Bij het uitblussen van het licht verliezen de hemellichten hunnen glans, gelijk in 't algemeen bij grote politieke katastrofen en het daarmee verbonden oneindige wee de hemellichten als het ware schijnen uitgedoofd te zijn. (Amos 8:9 vv. Openb. 6:12.

Ik zal maken, dat alles somber en droevig zich vertoont, of Ik zal ene algemene droefheid veroorzaken. Want aan mensen in grote verdrukking en droefheid schijnt alles duister en droevig toe, en het licht schijnt niet anders dan ene glimmende duisternis. En daarom is het gebruikelijk een staat van droefheid uit te drukken, door dat de hemel duister en de sterren bedekt zijn.

Bij het "als Ik u zal uitblussen" (vs. 7) is Faraö gedacht als ene ster aan den hemel van de eerste grootte, evenals in Jes. 14:12 de koning van Babel wordt voorgesteld als ene helder schitterende morgenster. De zin van het over de verduistering der overige hemelstreken gezegde is echter niet uitgeput met de opmerking, dat nu alle licht voor Egypte uitdooft, en de

duisternis van geheel hopeloze toestanden voor het land begint; integendeel ligt de voorstelling van den dag des Heeren ten grondslag, van den gerichtsdag Gods, bij welken de lichten des hemels hun schijnsel verliezen (Hoofdst. 30:3 Joël 2:10). Deze dag breekt aan voor Egypte met den val van Faraö, en bij hem worden de lichtende sterren des hemels verduisterd, zodat het land van Faraö duister wordt. Egypte toch is ene wereldmacht door Faraö vertegenwoordigd, die met zijnen val in verband staat; de val van elke wereldmacht is echter een voorteken en voorspel van den val van elke anti-goddelijke wereldmacht aan het einde der tijden.

9. Daartoe zal Ik het hart van vele volken verdrietig maken, als Ik uwe verbreking onder de Heidenen zal brengen in de landen, die gij niet gekend hebt.

10. En Ik zal maken, dat zich vele volken over u ontzetten, en hunnen koningen zullen de haren over u te berge staan, als Ik Mijn zwaard, over u, o Faraö, zal zwaaien voor hun aangezichten, zodat zij daaraan een voorbeeld moeten nemen (Hoofdst. 31:14); en zij zullen elk ogenblik sidderen, een ieder voor zijne ziel, ten dage uws vals.

De rouw in de natuur (vs. 7) is alleen de uitdrukking der geheel met haar overeenkomende ontzetting, die bij het bericht van Egypte's smadelijken ondergang de volken aangrijpt, en wel is het puin van Egypte's oude heerlijkheid, verstrooid onder de volken. zelf de ongeluksbode.

Wanneer God Zijn zwaard over Faraö zwaait, zal het den koningen der andere volken zijn, alsof het voor hun eigene ogen over hen zelf werd gezwaaid.

Zij schrikken op, ieder ogenblik bezorgd voor eigen leven.

De Heere heeft er een welgevallen in, schrik in te boezemen, opdat Hij het vertrouwen des vleses verbreke. (HEIM en HOFFMANN).

Verschrikt worden is nog niet opgewekt worden, en opwekking zonder verlichting des Geestes is geestelijk geraas, zonder geestelijk leven.

11. Want, om degene wederom te noemen, door wien uw val zal worden teweeg gebracht (Hoofdst. 30:10), zo zegt de Heere HEERE: Het zwaard des konings van Babel zal u overkomen.

Het eigenaardige in dit vers is het uitdrukkelijk noemen van het werktuig des Goddelijken gericht, van den man, die in werkelijkheid reeds het zwaard opheft om het tegen Egypte te zwaaien.

12. En Ik zal uwe menigte (Hoofdst. 31:2-18) vellen door de zwaarden der helden, die al te zamen de a) tirannigste der Heidenen zijn (Hoofdst. 31:12); die zullen de hovaardij van Egypte verstoren, en hare ganse menigte zal verdelgd worden.

a) Ezech. 28:7.

13. En Ik zal al hare beesten verdoen van bij de grote wateren; en geen mensenvoet zal ze meer beroeren, en gene beestenklauwen zullen ze beroeren.

Deze dieren zijn de machtigen van Egypte naast Faraö, den krokodil, den koning der waterdieren-de machtigen, die het water troebel maken, de bevolking ophitsen.

Wanneer wij dit vers in een letterlijken zin nemen, dan is de zin dat de paarden van Egypte zouden verteerd worden in den veldslag en het andere vee, dat gewoon was te weiden in de landen langs den Nijl, zouden gedood of weggevoerd worden als een buit. Maar als wij het in enen vergelijkenden zin nemen, zo moeten door de beesten deszelfs legers verstaan worden, welke de naburige volken destijds ontrust hadden; maar die nu zoals hier gezegd wordt, hen niet meer zouden ontrusten; want dit is de zin van het laatste deel van dit en van het naast volgende vers. (ENG. GODGELEERDEN).

14. Dan zal Ik hunlieder wateren doen zinken, terwijl het opgewoelde slijk weer nederwaarts gaat, en Ik zal hunlieder rivieren doen gaan als olie (Job 29:6), spreekt de Heere HEERE.

15. Als Ik Egypteland zal hebben gesteld tot ene verwoesting, en het land van zijne volheid zal woest zijn geworden, als ik geslagen zal hebben allen, die daarin wonen: also zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben.

De Profeet overziet den gansen toestand van Egypte in zijnen toekomstigen vorm. Er moet vóór alles ene grondige verootmoediging een geheel verbreken der heidense macht plaats hebben, voordat aan een beteren toestand kan worden gedacht, en die periode kan beginnen welke reeds in Jes. 19 ook voor Egypte als tijd der genade is voorzgd. Niet alleen ene van hoogst machtige hand uitgaande vernietiging van Egypte's macht in 't algemeen zal tot dat doel leiden, maar ook in 't bijzonder zulk ene uitroeiing, dat geen voet meer de wateren van den Nijl zal troebel maken. Het laatste slaat op vs. 2, waar het troebel maken van het water voorkomt, om den wilden, woesten trots en overmoed aan te wijzen. Het is juist deze richting, welke radicaal moet worden gebroken, opdat Egypte niet meer als een tegen God oproerig rijk voorkome, maar als een rijk, waarin zich Zijne heerlijkheid openbaart. Olie is het beeld van Goddelijken zegen (Deut. 32:13). Stromen, die als olie vloeien, zijn dezulke, welke in plaats van water olie bevatten, zo vruchtbaarmakend zijn, als gaven zij olie.

Dit beeld is zeer opmerkelijk voor Egypte, daar dit land al zijne vruchtbaarheid aan den Nijl te danken heeft. Terwijl door Faraö haar water wordt omgewoeld en troebel gemaakt, wil de Heere na den val van Faraö de wateren van den stroom, die aan het land zegen geeft, doen helder worden en hun stromen met olie laten vloeien. Het helder gemaakte water en de stromende olie zijn beelden van de levensmacht van Gods woord en Geest; deze zegen zal echter eerst dan over Egypte komen, wanneer zijne natuurlijke macht vernietigd is.

Wil men het eerste letterlijk opvatten, en o. i. is hiervoor veel te zeggen, dan geeft dat aan dat de wateren slechts langzaam zouden vlieten en evenzeer het beeld van treurigheid en gedruktheid van wege alle de ellende zouden vertonen.

Wel is olie in de Heilige Schrift het beeld van de macht en de kracht des H. Geestes, maar het blijft de vraag, of het ook hier in dien zin moet worden opgevat.

16. Dat, wat in het voorgaande is aangekondigd als het lot, dat Egypte wacht, is het klaaglied, en dat zullen zij klagelijk zingen, gelijk het houden van klachten over de doden voornamelijk ene zaak der vrouwen is (Jer. 9:17 v.); de dochteren der Heidenen zullen het klagelijk zingen; zij zullen het klagelijk zingen over Egypte en over hare ganse menigte, omdat het zulk een droevig einde heeft genomen, spreekt de Heere HEERE.

Het klaaglied van den Profeet is gene ijdele fantasie, maar het voorbeeld van een klaaglied, dat eens werkelijk zal gezongen worden. De volken zullen het eens over Egypte aanheffen, en dan zal het onderscheid tussen enen dichter en enen Profeet duidelijk worden. In Hoofdst. 19:14 werd hetzelfde van het klaaglied over Juda gezegd; ten opzichte daarvan is het klaaglied nu reeds tot een klaaglied geworden. Zo zal het ook met betrekking tot Egypte geschieden. De dochters der Heidenen zijn zij zelf, als dochters of maagden gedacht. Onder dit beeld komen zij hier voor, omdat de rouwklacht een vrouwelijk karakter draagt, en omdat het in het dagelijks leven gewoonte was, dat de klaagzangen door vrouwen werden gezongen.

Klagen neemt de smart niet weg, maar zij openbaart zich in klachten.

17.

XIII. Vs. 17-32. De tweede dodenklacht, den Profeet veertien dagen later op- en ingegeven (vs. 17) is "een dof, zwaarmoedig graflied, dat de grote tragedie besluit, " en bestaat in den grondtekst uit zes regelmatige strofen (vs. 19-21, 22 en 23, 24 en 25, 26-28, 29 en 30, 31 en 32), waarin het eentonige, gelijkvormige, zware karakter der klaagliederen zich geheel en al uitsprekt. Den Profeet wordt gezegd, niet alleen, dat hij over Egypte moet klagen, maar dat hij het door zijn dodenlied zelf in de vernietiging doe nederdalen (vs. 18). Als het daarop gehoord wordt klinkt het dof en zwaar en eentonig, als een lied om alle heerlijkheid van Egypte te doen wegzinken in het graf der vergankelijkheid, en tevens doet de afgrond den kolk open, waarin Faraö met zijn gansen aanhang nederdaalt, en waar hij door degenen, die reeds daar zijn, nu tot de hunnen wordt gerekend (vs. 19-21). Daar liggen Assur, Elam, Mesech Tubal, Edom, alle vorsten van het noorden, en alle Sidoniërs (vs. 22-30). Faraö en zijne menigte komt dan ook bij deze (vs. 31 en 32).

17. Voorts gebeurde het in het twaalfde jaar, op den vijftienden der maand, die in vs. 1 werd opgegeven, d. i. ongeveer 4 weken vóór Pasen van het jaar 586 v. C. dat het woord des HEEREN tot mij geschiedde, zeggende:

18. Mensenkind! weeklaag over de menigte van Egypte, en doe zedoor die weeklacht nederdalen, (haar en de dochteren der prachtige, der beroemde Heidenen, de inwoners der andere machtige volken vs. 22 vv.) in de onderste plaatsen der aarde, bij degenen, die in den kuil zijn nedergedaald (Hoofdst. 26:20; 31:16).

Met de weeklacht, of door middel van haar moet Ezechiël Egypte's menigte in de hel nederstoten. Het klaaglied is Gods woord, en heeft als zodanig de kracht, om te bewerken, wat het zegt. Door de dan volgende gelijkstelling van Egypte met alle reeds nedergestorte volken, wier optelling de middelste strofen van het lied vormt, wordt de klaagzang uitgebreid tot een graflied op den val van alle heidense wereldmachten.

De overige volken zijn reeds in de hel; de profetie behoort reeds tot een tijd, dat van de tegenstanders der Chaldeënen nog alleen Tyrus en Egypte op het toneel waren, al het overige was reeds weggenomen. De Profeet moet echter de reeds afgezonden met het eerst weg te zenden Egypte als het ware ten tweede maal wegdoen, daar hij het gehele proces opnieuw voorstelt. Ook ten opzichte van Egypte heeft het nederzenden alleen een voorstellend karakter. Evenals Ezechiël daar voorstelt, wat de Heere nog doen zal, het toekomstige proces voorstelt, zo houdt hij omtrent de overige volken voor wat reeds geschied is, en verenigt hij also wat inwendig bij elkaar behoort tot één imponerend geheel: het grote gericht der volken door Nebukadnezar, den knecht des Heeren. De "dochteren der prachtige Heidenen" zijn deze volken zelf, als maagden of dochters gedacht (vs. 16) pronkende in den bloei der jeugd, en lieflijk om aan te zien.

19. Het graflied, dat ik volgens Goddelijk bevel over Egypte aanhef, is het volgende: Boven wien zijt gij lieflijk, daar gij meendet boven alle andere volken verheven te zijn (Jes. 14:11)?
1) daal neer, zo heet het thans, en leg u bij de onbesnedenen, boven welke gij niets voor hebt.

1) Antwoord: "Boven niemand" (vgl. Hoofdst. 31:2). Gij zijt niets aangenamer voor God, dan enig ander volk, dat door den Heere ter dood veroordeeld is.

Ook die andere volken, die vervolgens worden genoemd, waren eens heerlijke volken, en zijn toch nu voorwerpen van afschuw en ontzetting. Nu gaat ook over Egypte het bevel van God, om zich in de onderwereld bij de overige onbesnedenen te begeven. In de uitdrukking "onbesnedenen" ligt de reden, waarom dit bevel wordt gegeven, en de schoonheid van Egypte ene vergankelijke is. Met de heidense macht is de idee van ondergang noodzakelijk verbonden; het is de Goddelijke bepaling omtrent het Heidendom, dat het zich in zijne sterkte niet zal staande houden, en één gemeenschappelijk lot alle die rijken te zamen wacht.

Of de Egyptenaren ook de besnijdenis hadden, is ene vraag, die hier niet behoort; in den zin, waarin Ezechiël de besnijdenis neemt, waren de Egyptenaars onbesneden, al hadden zij de gewoonte om hun vlees te besnijden.

20. In het midden der verslagenen van het zwaard zullen zij, de Egyptenaars, vallen; zij is aan het zwaard overgegeven 1); dat zwaard is reeds opgeheven door hem, wien het gegeven werd (Hoofdst. 21:11; 31:11); trek haar henen (liever: het rukte haar weg) met al hare menigte 2).

1) Egypte moet met de overigen uit den bloedigen beker drinken en daarna wordt het overgegeven aan het zwaard; aan het zwaard des oorlogs, maar in Gods hand het zwaard der gerechtigheid, wordt het overgeleverd om openbaarlijk gericht te worden.

2) Dat is naar de hel, naar de onderste plaatsen der aarde. Het oordeel is zeker. Egypte zal zo zeker vernietigd worden en hare menigte zo zeker door het zwaard worden weggerukt, dat het bevel hier wordt uitgesproken, om ze heen te trekken naar de plaats, waar de afgestorvenen zijn met degenen, die reeds vroeger door het zwaard zijn gevallen.

21. De machtigste der helden uit de later op te noemen volken (vs. 22 vv.) zullen hem, zullen Faraö, met zijne helpers of bondgenoten (Hoofdst. 30:5), toespreken, uit het midden der hel; zij, de Egyptenaars, zijn nedergedaald, de onbesnedenen liggen er, verslagen van het zwaard (vgl. Jes. 14:9 en 10).

Hiermede wordt nogmaals herinnerd aan het geheel gelijke lot van Egypte met de overige door God geoordeelde volken. Juist deze gelijkstelling houden zij den overmoedigen Faraö tot zijne verootmoediging voor vol van leedvermaak.

Het is opmerkelijk, dat de besnedenen; tot welke Faraö met zijne menigte zou komen tien malen (vs. 19, 21, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30 en 32) in dit graflied worden genoemd. Werd nu reeds vroeger te kennen gegeven, dat het graflied op de heidense wereldmacht in 't algemeen doelt, in Faraö en zijn rijk en Egypte dus alleen haar toppunt en hare hoogste volmaking zo uitvoerig wordt behandeld, dat zeven woorden Gods na elkaar aan hem worden gewijd, zo ligt het hier ook voor de hand, zich hier dat toppunt der Gode vijandige wereldmacht te herinneren, welke in den persoonlijken Antichrist en zijn rijk openbaar wordt. Deze telt bij zijn eerste optreden nog 10 koningen als vazallen of helpers, totdat deze vervolgens hun rijk aan het dier d. i. den Antichrist geven, om het werk der laatste wereldmacht tot gehele voltoering te brengen (Openb. 17:12 v. 18). In vs. 22-30 worden zeven volken genoemd, bij welke Faraö zal worden gevoegd: (Assur, Elam, Mesech en Tubal, Edom, alle vorsten van het noorden, en alle Zidoniërs); en ook dit getal openbaart zich aan het dier met de 7 hoofden (Openb. 13:1; 17:3). Wij zullen aan het slot der afdeling over deze typische betekenis van Faraö en zijn rijk nog uitvoeriger handelen; het recht, om zulk ene aan te nemen en verder te ontwikkelen, is ons reeds daardoor gegeven, dat Ezechiël zich hier dikwijls aansluit aan hetgeen Jesaja ten opzichte van den koning van Babel uitsprekt, waarmee wordt te kennen gegeven, dat bij beide Profeten, wat het laatste doel van hun voorzegging aangaat, niet over het geschiedkundig Babel, noch over het geschiedkundig Egypte wordt gehandeld, maar over de wereldmacht van den laatsten tijd.

Het is merkwaardig, dat Juda en Jeruzalem, welke toen ten tijde, of kort te voren ten uiterste vernield en verwoest waren, nochthans niet genoemd werden onder de volken, die Egypte in den kuil verwelkomden. Want alhoewel zij dezelfde dingen lijden, die deze volken leden en dat van dezelfde hand, zo veranderden nochthans het goedertieren oogmerk hunner verdrukking en derzelver gelukkige uitkomst ten laatste, en de lankmoedigheid, die God nog voor hen over had, de hoedanigheid daarvan. Het was voor hen niet een nederdalen in den kuil, gelijk het was voor de heidenen.

22. Daar is Assur met haren gansen hoop, met al haar volk, zijne graven zijn rondom hem; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard.

23. Welker graven gesteld zijn in de zijden des kuils, in den diepsten kuil (Jes. 14:15), en haar hoop, haar volksmenigte, is rondom haar graf, rondom het graf des Heersers; zij zijn allen verslagen, gevallen door het zwaard, nadat zij gedurende langen tijd zulk ene macht geweest zijn, die enen schrik gaven in het land der levenden.

Assur staat aan het hoofd als het schitterendst voorbeeld van menselijke ten verderve bestemde grootheid. In dit opzicht werd hij reeds in Hoofdst. 31 aan Faraö als een spiegel zijner toekomst voorgehouden. Ook daarom moet hij aan het hoofd staan, omdat hij de rij der offers van het Chaldeeuwse volken gericht opende.

Vermits Assur de eenheid van alle leden des volks persoonlijk voorstelt, daar hij de persoonlijkheid des volks in zich omsluit, zo heeft hij juist daarom zovele graven, want alle graven zijns volks zijn zijne graven, en toch heeft hij een bijzonder graf voor zich, evenals de bezitter van een huis vele kamers hebben kan, die zijne kinderen bewonen, en toch ééne kamer voor zich zelve. De woonplaatsen der doden zijn typisch voorgesteld door de begraafplaatsen der lijken, maar zijn daarmee niet één. Het graf des lichaams kan worden verwoest, de woonstede der afgestorvene kan het niet worden.

De Assyrische macht heeft hare plaatsen in het uiterste einde der onderwereld, hare lijken worden in het sidderingwekkend gebied van de scheool of hel gevonden. Assur is het diepst in de hel gezonken om zijnen overmoed, om zijne vermetelheid, tot welke hij op den top van zijnen vroegeren glans is gestegen (Jes. 36:16 vv. 37:23 vv.).

Behalve Assur liggen daar ook de anderen als zodanigen, die hunnen dood door het zwaard vonden. Zulk een lot werd hun ten deel, niet alleen omdat zij onbesneden waren, maar ook omdat zij jaren lang door hun krijgsgeweld schrik om zich heen verspreidden; zij hebben naar het zwaard gegrepen, en zijn door het zwaard vergaan.

24. Daar is Elam (Gen. 10:22. Jer. 49:34 vv. Inl.) met hare ganse menigte rondom haar graf; zij zijn allen verslagen, de gevallen door het zwaard, die onbesneden zijn nedergedaald tot de onderste plaatsen der aarde, nadat zij te voren machten op aarde waren, die hunnen schrik hadden gegeven in het land der levenden; nu dragen zij hun schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

25. In het midden der verslagenen hebben zij haar ene legerstede gesteld onder hare ganse menigte, rondom hem, hunnen vertegenwoordiger, den koning, zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat een schrik van hen gegeven is in het land der levenden; nu dragen zij hun schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald; hij is geleid in het midden der verslagenen.

In sombere eentonigheid klinkt het graflied van den Profeet over de lijden der machtigste koningen en hun volken, bij welke Faraö en zijne menigte wordt geplaatst. Krachtig wordt het gemoed aangegrepen en de trots verootmoedigd door het gedurige "daar", wanneer de rede wijst op enen gevallen koning en zijne legerscharen, die schrik op aarde verbreidden, maar nu gevallen zijn door het zwaard en onder de verslagenen door het zwaard nederliggen. Wij zien

op een onafzienbaar veld van graven. De helden zijn nedergevallen op de zwaarden, welke hun verstijfde handen niet meer konden voeren, en met hun nedergevallen beenderen is de schuld bedekt, die zij op zich hebben geladen (vgl. vs. 27).

Het landschap Elymaïs omvat de tegenwoordige Perzische provincies Chusistan met Arabistan en het zuidelijk Lauristan. Het werd ten O. door Perzië en Parthië, ten N. door Medië, ten W. door Assyrië en Babylonië, ten Z. door de Perzische golf begrensd. Het kleinste westelijk gedeelte is ene voortzetting van het hete lage land van Babylonië, het grootste Noord-Oostelijk gedeelte is een bergland, dat uit verscheidene parallelle ketens bestaat, dat een deel van den westelijken rand van 't Perzische hoogland vormt. De grensrivier van het land naar de zijde van Babylonië is de Tiger, en de rivier, die Eufrat en Tiger verenigt, de Chat-el-Arab, die de Choaspes (thans Kercha) en de Pasitiger of Eulaeus (Ulai thans Koeren) opneemt. De Eulaeus scheidt Elam van het meer oostelijke Susiana; beide provincies worden echter veelal onder éénen naam begrepen, zoals dan ook Susan, waarvan de naam Susiana komt, in Dan. 8:2 tot Elam in den ruimeren zin wordt gerekend, maar bij de Grieken meestal beide te zamen Susiana genoemd worden. (D. VÖLTER).

Van den beginne krijgszuchtig, veroveringszuchtig (Gen. 14:1 vv.) blijven de Elymaeërs tot het laatste aan dit karakter getrouw, de Assyriërs onderwierpen Elam, zo dat zijne gevreesde boogschutters (Jer. 49:35) in het Assyrische leger voorkwamen (Jes. 22:6). Hieruit wordt tevens Elams plaats dadelijk achter Assur verklaard, en overeenkomstig die verhouding tot Assur is ook de bijna gelijke uitspraak over Elam gehouden.

26. Daar is Mesech, en Tubal, de Moschers en Tibarenen (Hoofdst. 27:13. Gen. 10:2 #Ge) met hare ganse menigte; rondom hem zijn hare graven; zij zijn allen onbesneden, verslagenen van het zwaard, omdat zij hunnen schrik gegeven hebben in het land der levenden.

27. Maar zij liggen niet met de helden, die onder de onbesnedenen gevallen zijn; die ter helle zijn nedergedaald met hun krijgswapenen, en welker zwaarden men geleid heeft onder hun hoofden; welker ongerechtigheid nochtans op hun beenderen is, omdat der helden schrik in het land der levenden geweest is.

Mesech en Tubal komen hier evenals in Hoofdst. 38:2 vv. als ene Noordse macht in aanmerking, welke in haren strijd tegen het rijk Gods bezwijkt; zij wordt hier profetisch voorgesteld als ene, die reeds aan het gericht des doods is overgegeven. De Profeet zegt van haar hetzelfde wat vs. 22 v. van Assur en vs. 24 v. van Elam hebben gezegd.

Het karakteristieke en wat hier in aanmerking komt bij deze geweldhebbers is de overmoed, de onderdrukking van anderen, de misdadige opstand tegen God. Als gedenkteken hunner misdaden zijn hun wapenen, hun zwaarden medegegeven-ene zinspeling op de gewoonte, om den gevallen helden hun wapenen in het graf mede te geven. Volgens de gedachte der oudheid lag daarin een bijzonder eerbewijs aan de gestorvenen. Van het ethisch standpunt van den Profeet ligt in die gewoonte juist een getuigenis tegen zulke machthebbers en geweldigen. De wapenen, de werktuigen des gewelds, zijn alzo gedenktekenen van hun misdaad, en deze

bedekken nog zelfs hun beenderen; onafscheidelijk zijn zij en hun misdaad met elkaar verbonden, het is alsof zij die zelfs in den dood niet konden loslaten.

De reden, waarom de gedachte in de eerste plaats omtrent Mesech en Tubal wordt uitgesproken, ligt misschien daarin, dat juist bij deze volken, de door den Profeet als betekenisvol genoemde gewoonte heerste, om de gevallen krijgslieden met hun wapenen te begraven, in welke zij als het ware hun misdaad bij zich hadden, zodat schuld en straf in het graf zijn verenigd. Zij zijn gelijk het geslacht van Kaïn, dat den broedermoord van zijnen stamvader Adam tot ere rekende.

Sommigen vatten deze woorden vragend op, maar o. i. ten onrechte. Deze Noordse horden, die nimmer een geregelden krijg voerden, zouden ook niet in de aarde dalen op krijgsmans wijze, zouden niet met het zwaard onder het hoofd begraven worden. De macht, die hier bedoeld wordt, is ene Noordse macht, die zich tegen de komst van het Godsrijk stelt en waarvan Ezechiël nu op profetische wijze spreekt.

28. Gij ook, Egypte, dat naar uwe ganse natuur een van de tot hiertoe genoemde zijt, zult verbroken worden in het midden der onbesnedenen, en zult liggen met de verslagenen van het zwaard.

Hier wordt de Egyptenaar aangesproken, en gezegd, dat ook hem hetzelfde lot zal treffen. Door deze aankondiging midden in de optelling der reeds in de Scheool gevarene volken wordt echter het doel dezer optelling weer in het geheugen geroepen.

Hoe geheel anders zouden onwedergeborene wereld-historieschrijvers van alle dergelijke helden oordelen, dan God hier! Alleen de Bijbel bevat ware wereldgeschiedenis.

29. Daar is Edom, als mede tot hen behorende, hare koningen en al hare vorsten, die met hunlieder macht geleid, gevoerd zijn bij de verslagenen van het zwaard; diezelfde liggen met de onbesnedenen en met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

30. Daar zijn de geweldigen van het Noorden, zij allen, en alle Zidoniërs die met de verslagenen zijn nedergedaald, beschaamd zijnde van wege hunnen schrik, die uit hun macht voortkwam, en zij liggen onbesneden bij de verslagenen van het zwaard, en dragen hun schande met degenen, die in den kuil zijn nedergedaald.

Het gezichtspunt wordt in vs. 29 v. profetisch. Reeds ziet Ezechiël ene reeks van volken, aan welke hij verderf had aangekondigd, eveneens in dat lot delen. Bij Edom noemt hij koningen en vorsten nevens elkaar, in zo verre namelijk volgens zijne instellingen nevens de koninklijke waardigheid Phylarchen, stamvorsten of hoofden van geslachten (Gen. 36:1 vv.) daar bestonden. De vorsten van het noorden moeten nader worden bepaald door de bijvoeging "en alle Zidoniërs"; diensvolgens moet aan het noorden van Palestina worden gedacht, en dus het Bijbelse Aram met zijne vele afzonderlijke staten en vorsten bedoeld zijn (Jer. 49:23 vv.), waarbij nog in 't bijzonder Zidon d. i. Fenicië geplaatst wordt als voornamelijk uitstekende en door de profeten bijzonder bedreigd.

Misschien wordt hier ook de toekomst vooruitlopende gewezen op Babel en Gog, alsmede op Gomer en Thogarma (vgl. Hoofdst. 38:2, 6). Want Faraö zal in het dodenrijk ook diegenen eens zien, die na hem zullen zijn ten grave gedaald.

Brengen wij Mesech en Tubal (vs. 26) tot één, zo worden 6 heidense volken genoemd: Assur, Elam, Mesech-Tubal, Edom, de vorsten van het Noorden, (vgl. Jer. 25:26 en 51:27), Zidon; en rekenen wij daarbij Egypte, zo zijn er zeven; dit is zeer gepast, daar bedoeld wordt het lot van geheel het heidendom uit te spreken.

Ook in de zamenvoeging kan een principe worden opgemerkt: Assur, Elam, Mesech-Tubal vertegenwoordigen de grote en afgelegene wereldmachten, Edom, de vorsten van het Noorden, en Zidon de vorsten aan Israëls grenzen in het Zuiden en het Noorden.

Hoewel het de vernieling der volken is als zodanig aangemerkt, dat hier mogelijk meest bedoeld wordt, zo is hier toch een volkomen toespeling op het eindelijke en eeuwige verderf van onboetvaardige zondaars, van zulken, die onbesneden van hart zijn.

De vijanden van Christus, die niet gewild hebben, dat Hij over hen Koning zij, zullen van Hem gehaat en voor Hem dood geslagen worden, hoewel zij zo prachtig, hoewel zij zo talrijk zijn geweest als Faraö en al zijne menigte.

31. Faraö zal henlieden zien, en zich troosten over zijns ganse menigte; de verslagenen van het zwaard van Faraö en zijn ganse heir, (beter: door het zwaard is Faraö en zijn ganse heir verslagen), spreekt de Heere HEERE.

32. Want Ik heb ook Mijnen schrik gegeven Ik heb toegelaten dat hij nl. Farao een schrik was in het land der levenden (Hoofdst. 31:16); dies zal hij geleid worden in het midden der onbesnedenen bij de verslagenen van het zwaard, Faraö en zijne ganse menigte, spreekt de Heere HEERE.

Verpletterd zal ook Faraö en geheel zijn leger tot deze vergadering der doden nedervaren, en bij het zien van deze vernietigde heerlijkheid zich troosten over al zijne menigte; want de Heere legt zijne verschrikking op het land der levenden.

Dat is ene majestueuze tegenstelling tegenover al het verschrikkelijke van en aan de mensen (vs. 22-31) een heerlijk slot! Door Zijne verschrikking zal de Heere eindelijk ook alle goddelozen en anti-christenen doen vallen en door het openbaar worden Zijner gerichten (Openb. 15:4) Zijn rijk op de aarde heerlijk uitbreiden.

Wanneer men gevraagd heeft, wanneer dan eigenlijk Egypte getroffen is door den ondergang, die in deze voorzeggingen is gedreigd, dan is dat ene weinig betekende vraag. Men hoeft slechts onder de piramiden van Egypte of in zijne katakomben te treden, om te zien, dat de heerlijkheid der Faraö's ene in de scheool (de hel) gevarene is. Dat deze ondergang der oud-Egyptische heerlijkheid uit de tijden van het Babylonisch-Perzische rijk dateert, is even zeker. Die ondergang was ook zo volkomen, dat reeds voor het nieuwe Egypte der

Ptolemeïssen (Dan. 11:5) het oude Egypte een volkomen raadsel, vergeten en onbegrepen was.

Wij zouden met deze uiteenzettingen van den inhoud, zoals de voornaamste Schriftuitleggers die geven, onze afdeling kunnen besluiten; wij hebben echter nog een zeker gevoel van onbevredigd zijn. Wij kunnen de gedachte niet van ons afzetten, dat de Heilige Geest, als die des profeten mond tot deze voorzeggingen gebruikte, en dien niet minder den zeven woorden Gods over een en hetzelfde land op de lippen legde, verder heeft gedacht dan het geschiedkundige Egypte, nog aan ene andere wereldmacht, namelijk die van den laatsten tijd, wier val wij in Openb. 19 voor ons zien. Het mocht echter den Profeet nog niet zo helder en duidelijk worden, hoe het met dit Egypte van den laatsten tijd en met zijnen Faraö eigenlijk gesteld was. Evenals in het Oude Testament satan de eerste 3. 000 jaren van de geschiedenis der mensheid nog op den achtergrond staat, en zijn aard en handelen verborgen wordt gehouden (Lev. 16:10), totdat eerst onder David en Salomo direct van hem sprake is (1 Kron. 21:1 en Job 1:16), zo hebben de Oud-Testamentische Profeten ook nog geen eigenlijk bewustzijn van den mens der zonde en den zoon des verderfs. Eerst aan den Apostel Paulus werd daarvoor het duidelijke bepaalde woord gegeven (2 Thess. 2:3 Zelfs wat Daniël (11:36 vv.) over den Antichrist heeft te voorzeggen, verkrijgt een voor de geschiedenis van zijnen voorganger, van Antiochus Epifanes, zo juist passend kleed, dat het niet gemakkelijk is den Antichrist van Antiochus duidelijk te onderscheiden. Dat heeft ene goede reden; want 1) wanneer in het getal van het dier (Openb. 13:18) zes honderd zes en zestig, een drievuldige trap der ontwikkeling van de zonde in het menselijk geslacht tot symbolische uitdrukking komt, die wij kortelijk begin, midden en einde willen noemen, en die ook aan de drievoudige verzoeking van den Verlosser door den duivel in Matth. 4:3-10 ten grondslag ligt-Adam in het paradijs, het Joodse volk in zijne verwerping van den Christus, de Antichrist in zijne bewuste en met geweld doorgedrongene zelfvergoding (2 Thess. 2:4) zo behoort de eerste trap aan de mensheid zonder onderscheid toe, de tweede aan het uitverkoren volk Israël, zonder onmiddellijk deelgenootschap der heidenwereld, de derde daarentegen der heidenwereld in den bij Hoofdst. 30:3 ontwikkelden zin van het woord, zonder dat het in Christus bekeerde en in het heilige land geheiligde Israël zich eveneens aan deze zonde mede schuldig maakte. Alzo 2) heeft Israël een zeer langen en ontzettend zwaren tijd van straf te ondergaan. waardoor het een spreekwoord onder de volken wordt, totdat het dan tot erkenning van schuld en tot geloof in Christus komt. Maar nu wordt het ook, omdat het tot in het diepste der ziel verootmoedigd is, en zo in bijzondere mate begenadigd, zo grondig in den inwendigen mens vernieuwd en door Gods Geest geheiligd als bij geen ander volk het Evangelie in gelijke volkomenheid dat heeft kunnen bereiken.

Gewoonlijk is ongeveer het volgende de mening der gelovige theologen over de laatste dingen: Terwijl de zielen der gestorven gelovigen in den Heere rusten en op de laatste voleindiging wachten, wordt op aarde de ontwikkeling van 's Heeren rijk voortgezet. Zij neemt dezen loop: terwijl de kerk naar buiten in steeds wijderen kring de volken der wereld omvat en in het Christendom inleidt, komt inwendig ene voortgaande en steeds dieper gaande scheiding tussen de Christelijke elementen en hetgeen den boze toebehoort. De tegenstelling tussen dezulken, die inwendig Christus, toebehoren, en dezulken, die zich van Hem verwijderen, en in inwendige tegenspraak tegen Hem volhouden en zich verharderen, in den

beginne nog relatief en afwisselend en door de algemene heerschappij van het Christendom omsloten, wordt eindelijk tot openbare en besliste vijandschap der goddelozen tegen de ware leden van Christus; ene vijandschap, die zich naar de natuur van den Gode vijandigen haat tot overweldiging der laatsten door de eersten zal verheffen, en tot ene doortastende zitting voor de kerk zal worden. Deze zifting is tot inwendige reiniging en voorbereiding der gemeente noodzakelijk. Zij is het laatste grote gericht over het huis Gods, het toppunt van den strijd, dat door den gehelen tijd der wereld doorgaat en daarin zijn toppunt bereikt. De redding uit de zwaarste verzoeking en uitwendigen nood, welke daarmee voor de gemeente komt, heeft niet plaats, voordat aan de ene zijde de kerk hare aardse levenstaak heeft vervuld, de nieuwe mensheid toebereid is, en aan de andere zijde de zonde geheel tot rijpheid is gekomen, de mate der machtige dwalingen is vol geworden, en de anti-christelijke macht in een gesloten wereldrijk, ja, in ene bijzondere menselijke persoonlijkheid zich heeft geconcentreerd. Dan volgt die ook onfeilbaar door de wederverschijning des Heeren, die nu uit het onzichtbare en bovenaardse, waarin Hij tot hertoe gebleven is, op eens zichtbaar te voorschijn treedt. In de heerlijkheid Zijner verhoogde mensheid, door de majesteit van Zijnen Vader omschenen, door de machten des hemels en door de gemeente der volmaakt rechtvaardigen omgeven, openbaart Hij Zich aan deze zichtbare wereld, en deze Zijne verschijning brengt de verlossing van Zijne strijdende kerk op aarde uit den laatsten zwaren strijd, de opwekking der doden, het oordeel over de wereld en de geestelijk-lichamelijke volmaking der gehele verlore gemeente aan.

HOOFDSTUK 33.

VAN HET AMBT DER GEESTELIJKE WACHTERS.

XIV. Vs. 1-20. Nadat de Profeet de bedreigingen, hem tegen buitenlandse volken opgedragen, geëindigd had, moest hij zich nu nog tegen zijn eigen volk wenden en ook daarvoor de hun toekomende les lezen. Ook Israël is toch een der volken, die aan het Goddelijk gericht der vernietiging zijn ten deel gevallen. Ja het is in zo verre het schuldigste van alle, daar het in de door God gegevene Profeten trouwe wachters gehad heeft, die het overvloedig gewaarschuwd hebben. Het heeft zich echter van zijnen aard niet willen bekeren, en daarom niet laten waarschuwen (vs. 1-9). Nu is het met hem wel in zo verre geheel anders dan met de overige volken gesteld, daar hem ene wederoprichting van den val en ene veel heerlijker toekomst wacht, dan het verledene ooit geweest is; maar, gelijk den mens in 't algemeen de straf steeds zwaarder wordt dan de zonde, zo weet ook Israël zich in den tijd van straf niet te schikken; spoedig denkt het, dat het te veel heeft te lijden en het nimmer meer tot leven kan komen (vs. 10 vv.), spoedig mort en twist het, alsof God het te veel had opgelegd (vs. 12-20). Evenals daarom te voren den Profeet het woord Zijner roeping tot wachter over het huis Israëls van de zijde Gods werd verhaald, om Israël de grootte zijner schuld voor te houden, zo moet hij nu de weerlegging van alle valse gedachten des harten, die ene waarachtige bekering tegenstaan, herhalen, met welke hij vroeger zijne hardste bedreigingen tegen Israël heeft besloten, om het volk den rechten weg tot zegen voor de toekomst te wijzen.

1. En des HEEREN woord geschiedde tot mij, in onmiddellijken zamenhang met de in Hoofdst. 25-32 ontvangene woorden Gods, zeggende:

De oudere uitleggers hebben allen de voor ons liggende afdeling bij het voorgaande gedeelte der voorzeggingsen van den Profeet gerekend. En dat met recht, want het hangt daarmee zeer nauw te zamen, en sluit de vroegere werkzaamheid van Ezechiël, gelijk hij dan ook uitdrukkelijk twee malen reeds vroegere gezegden weer opneemt. Houden wij dit verband in het oog en verenigen wij onze afdeling in 't bijzonder met de vorige voorzeggingsen tegen buitenlandse volken, zo verkrijgen wij er 2 + 7, en het ligt zeker in de bedoeling van den Profeet, een naar het heilig getal afgemeten geheel voor te stellen. En toch grijpt de tijd volgens dit woord van God in het nieuwe deel van Ezechiëls profetische werkzaamheid, dat met vs. 21 begint, in, daar dit gedeelte nog met het einde van het jaar 587 v. C. zijn aanvang neemt, terwijl wij in Hoofdst. 32 reeds in de laatste maand vóór Pasen van het jaar 586 stonden. Ook inwendig bereidt onze afdeling het volgende deel voor, in zoverre Ezechiëls zending tot Israël thans enigermate wordt vernieuwd, waarom de latere uitleggers dit volgende deel meestal met het begin van Hoofdst. 33 beginnen. Daartoe hebben zij echter toch geen volkomen recht, daar aan de ene zijde een tweede roeping van den Profeet niet schijnt aannemelijk te zijn, daar de vroegere geenszins is vernietigd, maar nog hare bevestiging behoeft (vgl. Hoofdst 24:26 vv.), en daar aan de andere zijde Ezechiël hierna op andere wijze zijn ambt moet waarnemen dan te voren, namelijk als vreugdebode van Israëls wederherstelling en de voltooiing der wegen Gods met Zijn volk, voor welke nieuwe wijze van werkzaamheid de hier voor ons liggende, de vroegere instructie niet meer past, hem daarentegen ene nieuwe in vs. 23-33 wordt gegeven. Wat hij daarentegen hier tot het volk

zeggen moet, heeft op den gansen tijd betrekking, dat Israël aan het Goddelijk gericht is overgegeven, en dat is niet alleen de tijd der Babylonische ballingschap, maar meer nog die der verstrooiing onder de volken sedert de tweede verwoesting van Jeruzalem en den tempel. Het is niet zozeer een woord, dat mondeling moet worden verkondigd, als wel te schrift moet worden gesteld, hetgeen wat de zaak betreft, voor de opening des monds in vs. 22 ligt. Mochten de Joden van dezen tijd zich laten gezeggen, de dag hunner aanneming zou niet verre zijn.

2. Mensenkind! spreek tot de kinderen uws volks, en zeg tot hen: Wanneer Ik het zwaard over enig land breng, welk land Ik bedoel is gemakkelijk te begrijpen, en het volk des lands enen man uit hun einden, enen, die tot de burgerij behoort, nemen, en dien voor zich tot enen wachter 1) stellen;

1) De plicht van enen Profeet, om het volk te waarschuwen wegens hun zonden, wordt hier voorgesteld onder het zinnebeeld van een wachter; dan volgt ene ernstige opwekking tot bekering, op verzekering, dat God dezelve zal aannemen. Zulke wachters, als waarbij de Profeet vergeleken wordt, werden geplaatst op de torentjes van hun stadsmuren of op hoge bergen aan de grenzen des lands om kennis te geven van het naderen des vijands. (ENGELSE GODGELEERDEN).

3. En hij het zwaard in het naderend krijgslager ziet komen over het land, en blaast met de bazuin, en waarschuwt het volk;

4. En een, die het geluid der bazuin hoort, wel hoort, maar zich niet laat waarschuwen; en het zwaard komt, en neemt hem weg, diens bloed is op zijn hoofd, zodat hij zelf de schuld van zijnen ondergang draagt.

5. Hij hoorde het geluid der bazuin, maar liet zich niet waarschuwen, zijn bloed is op hem; maar hij, die zich laat waarschuwen, behoudt zijne ziel, zijn leven.

6. Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt ene ziel uit hen weg; die is wel in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eisen.

De verzen 2-6 stellen in de eerste plaats de algemene stelling voor, dat, wanneer een volk zich voor het geval van oorlog een wachter aanstelt, daardoor wachters en volk verantwoordelijk worden; dit wordt naar alle zijden uitgewerkt. Dan stelt vs. 7 vast, dat deze algemene stelling op Ezechiël en zijne betrekking tot Israël zijne toepassing vindt, want God heeft (voor een bepaalden tijd) hem tot wachter over Israël gesteld, en hem het woord der waarschuwing in den mond gegeven, om het Israël te zeggen.

De wederopname van den plicht, den Profeet opgelegd, en de daarmee verbondene verantwoordelijkheid in vs. 7 vv. wordt in vs. 2 vv. door een uit het leven gegrepen voorval ingeleid, en op deze wijze duidelijk gemaakt, dat ieder hoorder van deze woorden moest

inzien: Ezechiël was verplicht geweest, het volk opmerkzaam te maken op het gericht, dat het wachtte en te waarschuwen voor het dreigend gevaar. De zin der gelijkenis is de volgende: Evenals de aangestelde wachter van een land verplicht is, aan het volk het naderen van den vijand aan te kondigen, en wanneer hij dat niet doet, des doods schuldig is, zo heeft ook Ezechiël als de aangestelde wachter van Israël het volk niet alleen moeten waarschuwen voor het naderend strafgericht, om zijn plicht te vervullen, maar hij heeft het ook werkelijk gewaarschuwd, en zo is, wie zich niet heeft willen laten waarschuwen, om zijner zonden wil het zwaard ten prooi geworden.

De gelijkenis gaat, daar dit geval inderdaad voor ons ligt, in vs. 2-4 daarvan uit, dat de wachter zijn plicht heeft gedaan. Daarop volgt in vs. 6, wat ook mogelijk is te denken, dat de wachter verzuimde wat zijne roeping was; dat dit geval alleen het mogelijke maar niet het werkelijke is, wijst de in vs. 7 volgende verklaring der gelijkenis in toepassing op Ezechiël aan, waarbij tevens zijne aanstelling tot wachter van het huis Israëls aan de mensenhanden wordt ontnomen en uitdrukkelijk tot Jehova wordt teruggebracht.

6. Wanneer daarentegen de wachter het zwaard ziet komen, en blaast niet met de bazuin, zodat het volk niet is gewaarschuwd; en het zwaard komt, en neemt ene ziel uit hen weg; die is wel in zijne ongerechtigheid weggenomen, maar zijn bloed zal Ik van de hand des wachters eisen.

De verzen 2-6 stellen in de eerste plaats de algemene stelling voor, dat, wanneer een volk zich voor het geval van oorlog een wachter aanstelt, daardoor wachters en volk verantwoordelijk worden; dit wordt naar alle zijden uitgewerkt. Dan stelt vs. 7 vast, dat deze algemene stelling op Ezechiël en zijne betrekking tot Israël zijne toepassing vindt, want God heeft (voor een bepaalden tijd) hem tot wachter over Israël gesteld, en hem het woord der waarschuwing in den mond gegeven, om het Israël te zeggen.

De wederopname van den plicht, den Profeet opgelegd, en de daarmee verbondene verantwoordelijkheid in vs. 7 vv. wordt in vs. 2 vv. door een uit het leven gegrepen voorval ingeleid, en op deze wijze duidelijk gemaakt, dat ieder hoorder van deze woorden moest inzien: Ezechiël was verplicht geweest, het volk opmerkzaam te maken op het gericht, dat het wachtte en te waarschuwen voor het dreigend gevaar. De zin der gelijkenis is de volgende: Evenals de aangestelde wachter van een land verplicht is, aan het volk het naderen van den vijand aan te kondigen, en wanneer hij dat niet doet, des doods schuldig is, zo heeft ook Ezechiël als de aangestelde wachter van Israël het volk niet alleen moeten waarschuwen voor het naderend strafgericht, om zijn plicht te vervullen, maar hij heeft het ook werkelijk gewaarschuwd, en zo is, wie zich niet heeft willen laten waarschuwen, om zijner zonden wil het zwaard ten prooi geworden.

De gelijkenis gaat, daar dit geval inderdaad voor ons ligt, in vs. 2-4 daarvan uit, dat de wachter zijn plicht heeft gedaan. Daarop volgt in vs. 6, wat ook mogelijk is te denken, dat de wachter verzuimde wat zijne roeping was; dat dit geval alleen het mogelijke maar niet het werkelijke is, wijst de in vs. 7 volgende verklaring der gelijkenis in toepassing op Ezechiël

aan, waarbij tevens zijne aanstelling tot wachter van het huis Israëls aan de mensenhanden wordt ontnomen en uitdrukkelijk tot Jehova wordt teruggebracht.

7. Gij nu, o mensenkind! om van het zo even gezegde de toepassing te maken op u in uwe betrekking tot het volk, Ik heb u bij uwe roeping tot Profeet voor 7 2/3 jaar (Hoofdst. 3:17-19) tot enen wachter gesteld over het huis Israëls; zo zult gij het woord, dat voor het zwaard des gerichtts waarschuwt, uit Mijnen mond horen, wat dan hetzelfde is, als wanneer de wachter in bovenstaande gelijkenis het zwaard ziet komen (vs. 3), en gij zult hen van Mijnentwege waarschuwen 1).

1) God zegt in het algemeen, die ziel, die zondigt, die zal sterven. Het werk van Gods kinderen is, dit op bijzondere personen toe te passen en te zeggen: o goddelozen, gij zult zeker sterven, wie gij ook zijn moogt, indien gij nog voortgaat in uwe overtredingen, zullen zij onvermijdelijk uw verderf zijn.

8. Als Ik tot den goddeloze zeg: O goddeloze, gij zult den dood sterven! en gij spreekt niet, om den goddeloze van zijnen weg af te manen; die goddeloze zal in zijne ongerechtigheid sterven, maar zijn bloed zal Ik van uwe hand eisen 1).

1) Het zal den goddeloze niet baten, indien hij zich er mede verontschuldigt, dat hij den weg niet geweten heeft, dewijl de Heere God zich aan hem niet onbetuigd heeft gelaten; maar indien de wachter hem niet het woord Gods heeft verkondigd naar den wille Gods, en hem in zijn goddeloosheid heeft gestijfd, zal de Heere evenzeer dezen ter verantwoording roepen, dewijl hij zijne roeping niet heeft betracht, waartoe de Heere hem geroepen had.

9. Maar als gij den goddeloze van zijnen weg afmaant, dat hij zich van dien bekere, en hij zich van zijnen weg niet bekeert, zo zal hij in zijne ongerechtigheid sterven; maar gij hebt uwe ziel bevrijd 1).

1) Opdat de Profeet wete, dat de in 't voorgaande algemeen uitgesprokene stelling inzonderheid op hem zag, zegt de Heere: En nu, gij mensenkind, niet door het volk des lands, maar door Mij zijt gij tot een wachter gesteld over het huis Israëls.

Terwijl Ezechiël nog eens zijn ambt moet overzien, en wel naar dien regel, naar welken hem de profetische roeping was opgedragen, ontvangt hij van den Heere de getuigenis, zijn ambt getrouw te hebben waargenomen; maar het volk is het ondankbare en verstokte, het is te strafbaarder, naarmate het meer te vergeefs gewaarschuwd en tot bekering geroepen werd.

Daar de Profeet vroeger zijn plicht gedaan heeft, valt de verantwoordelijkheid van hetgeen gekomen is, op het volk. Ieder zie toe, hoe hij hore, onder de tijdgenoten des Profeten en in de nawereld, aan welke hij zijn Boek overgeeft. Het versmiden der trouwe vermaningen van de dienaren Gods heeft in vroegeren tijd de gerichten Gods aangebracht, tegen welke niemand mag morren, daar zij hunnen wortel en hun rechtvaardiging hebben in de zondige ongehoorzaamheid aan Gods woord (Zach. 7:11 v.) Het versmiden van de vermaningen der Profeten zal ook in het vervolg de gerichten Gods doen naderen.

Denk er toch aan, Christelijke hoorder! van Gods wege en omdat God het wil, moet u uw leraar waarschuwen. Wat zou het voor een wachter zijn, die een uitbrekenden brand daarom verzwegen, omdat hij de mensen in hunnen slaap niet wilde storen? En wat zou het voor een leraar zijn, die bij de zonden der goddelozen stil zweeg, opdat zij in hunnen slaap der gerustheid niet zouden worden verontrust.

Vraag dengenen, die in de hel zullen zijn, zij zullen u allen ten antwoord geven: wij hebben ons niet willen laten waarschuwen.

Ook al is het geweten van den prediker vrij van de schuld van den goddeloze, die voortgaat in zijne zonden, welk ene smart is het evenwel voor den prediker, de onboetvaardigen in hun zonden te moeten zien sterven! .

Ik zou niet gaarne zonder ulieden behouden zijn.

10. Daarom, gij mensankind! om ook in ander opzicht en voor ene latere toekomst uw wachtersambt in het door u achter te laten geschrift waar te nemen, zeg tot het huis Israëls: Gijlieden spreekt nu, nadat u Gods straf heeft getroffen, terwijl gij in de plaats van gebroken trots nu de troosteloze verslagenheid stelt (Jer. 17:9) aldus, zeggende: Dewijl onze overtredingen en onze zonden op ons zijn, en wij, gelijk gij zelf in Hoofdst. 24:23 aangekondigd en reeds Mozes in Lev. 26:39 in Gods Naam heeft uitgedrukt, in dezelve versmachten, hoe zouden wij dan leven 1), hoe weer tot leven en zegen kunnen komen?

1) Op twee dingen steunden zij in hun verwijdering van God en in beiden deden zij ongerechtigheid tot hun zonden en ellenden tot hun straf.

Zij twistten met Zijne belofte en gunsten als hebbende gene vriendelijkheid noch oprechtheid in zich. Zij twistten met Zijne bedreigingen en oordelen, als hebbende geen recht noch billijkheid in zich, voorgevende dat God partijdig was in Zijne handelwijze en bij Hem aanzien des persoons was, en dat Hij strenger was tegen de zonden en de zondaars, dan er oorzaak voor was.

11. Zeg tot hen: Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik lust heb in den dood des goddelozen! maar daarin heb Ik lust, dat de goddeloze zich bekere van zijnen weg en leve. Bekeert u, bekeert u van uwe boze wegen, want waarom zoudt gij sterven, o huis Israëls? (Hoofdst. 18:23, 31, 32).

Het woord der wet was door den Profeet zelven nog kort vóór zijn verstommen toegepast, zo menen zij; hij had hun toch onophoudelijk verderf aangekondigd. Maar de Profeet is zich bewust, te midden van zijne den dood dreigende werkzaamheid, ook woorden des levens tot Israël gesproken te hebben; daarom herinnert hij aan zijn woord, dat de Heere niet den dood wil, maar de bekering van den zondaar, zijne zaligheid en leven.

Die Joden gevoelden hun zonden, maar haatten ze niet; zij schenen over zich zelven te klagen en zij klaagden over God (vs. 17 en 20). Zij hadden geen oprechten wil om zich te bekeren, en

verwierpen of zagen twijfelend de door God genadig aangebodene middelen voorbij; zij zeiden met treurigheid: "wij zouden wel willen, maar wij kunnen niet; " en God antwoordt hun: "Ik wil wel, en meer dan gij, uwe zaligheid. " .

Wat zij zeggen, is half trots, half vreesachtig gesproken: wij hebben reeds te veel gezondigd; wij zijn toch verloren; al willen wij ons ook bekeren, het baat niet meer.

Wanhopen, in plaats van zich tot God bekeren, is slechts ene andere soort van trotsheid van het menselijk hart, en wanhoop slechts een andere soort van onboetvaardigheid.

Wij moeten aan Gods ontferming niet wanhopen, maar ons daaraan oprichten van onzen val.

Zeg niet: ik heb het te erg gemaakt; ik heb de goederen Zijner genade te lang en te schandelijk doorgebracht; Hij heeft mij dikwijls te vergeefs genodigd! Neen! wanneer gij het maar waarlijk meent, en uwen val met ernst beweent, zo zal niets Hem de handen binden en gij zult nog genade vinden; Hij helpt, wanneer niets anders helpen kan: mijn Heiland neemt de zondaars aan (vs. 9). Opdat geen mens aan zijne genade twijfele en allen zonder verontschuldiging zouden zijn, zweert God en wel bij Zichzelven en Zijn leven. Zweert also de Drieëenige God, zo verbindt Zich de Vader met ede, dat Hij Zich wil ontfermen, de Zoon, dat Hij met Zijn bloed de zonden wil afwassen en de gerechtigheid schenken, de Heilige Geest, dat Hij bekeren, heiligen en met wijsheid leiden en regeren wil. Maar welk een ontzettende dwaasheid, dat de zondaar liever den eeuwigten dood in de kaken, dan de eeuwige liefde in haren schoot wil lopen.

12. Gij dan, o mensankind! Zeg tot de kinderen uws volks: De gerechtigheid des rechtvaardigen zal hem niet redden ten dage zijner overtreding, en aangaande de goddeloosheid des goddelozen, hij zal om dezelve niet vallen, ten dage als hij zich van zijne goddeloosheid bekeert; en de rechtvaardige zal niet kunnen leven door dezelve zijne gerechtigheid, ten dage als hij zondigt (vgl. Hoofdst. 18:24-30).

13. Als Ik tot den rechtvaardigen zeg, dat hij zeker leven zal, en hij op zijne gerechtigheid vertrouwt, en onrecht doet, zo zullen al zijne gerechtigheden niet gedacht worden, maar in zijn onrecht, dat hij doet, daarin zal hij sterven.

14. Als Ik ook tot den goddeloze zeg: Gij zult den dood sterven! en hij zich van zijne zonde bekeert, en recht en gerechtigheid doet;

15. Geeft de goddeloze het pand weer, betaalt hij het geroofde, wandelt hij in de inzettingen des levens, zodat hij geen onrecht doet; hij zal zeker leven, hij zal niet sterven (Hoofdst. 18:5 vv.).

16. Al zijne zonden, die hij gezondigd heeft, zullen hem niet gedacht worden; hij heeft recht en gerechtigheid gedaan, hij zal zeker leven! (Hoofdst. 18:21 v.).

1) Wat de goddeloosheid des goddelozen betreft, hoewel dezelve zeer hatelijk was, zo zal hij nochtans niet door dezelve vallen ten dage dat hij zich afkeert van zijne goddeloosheid. Nu dezelve zijn smart geworden is, zal ze zijn verderf niet zijn. Nu er een vastgestelde scheiding is tussen hem en de zonde, zo zal er niet langer een scheiding zijn tussen hem en zijn God. Ja zij zullen hem niet eens verweten worden. Alle zijne zonden, die hij gezondigd heeft, zullen hem niet gedacht worden, hetzij als een beletsel van zijne vergiffenis, of als een verzwakking van zijne vertroosting, of als ene bezwaling en vermindering van de heerlijkheid, die voor hem bereid is.

17. Nog zeggen de kinderen uws volks: De weg des Heeren is niet recht: daar toch hun eigen weg niet recht is.

18. Als de rechtvaardige afkeert van zijne gerechtigheid, en doet onrecht, zo zal hij daarin sterven.

19. En als de goddeloze zich bekeert van zijne goddeloosheid, en doet recht en gerechtigheid, zo zal hij daarin leven.

20. Nog zegt gij: De weg des Heeren is niet recht; Ik zal ulieden richten, een ieder naar zijne wegen, o huis Israëls!

Om het misbruik van het bovenstaande troostwoord tot vals vertrouwen op eigene gerechtigheid te voorkomen, herhaalt Ezechiël de hoofdgedachten dier verkondiging; Hoofdst. 18:20-32, en wel in de eerste plaats (vs. 12-16), de gedachte, dat den rechtvaardige zijne gerechtigheid geen nut doet, wanneer hij zich aan de ongerechtigheid overgeeft, en de goddeloze om zijne zonde niet zal sterven, wanneer hij zich van zijne boosheid bekeert en naar de gerechtigheid jaagt; alzo is het (vs. 17-20), ene terechtwijzing voor hen, die den weg des Heeren berispen.

Het grootste gevaar, dat uit het lijden kan voortkomen is dit, dat men daardoor omtrent zijn God begint te twijfelen; ene van de gewichtigste werkzaamheden der dienaren Gods is dus, dat zij in het lijden tot verstandig nadenken brengen. God is recht in al Zijne wegen, zo wijst de Profeet aan, een iegelijk klage over zijne zonde (Klaagl. 3:39). Wie de zaligheid mist, doe niet, waartoe het onder de ellende zuchtende Israël zozeer geneigd is, hij klage God niet aan, die den rechtvaardige en dien, die zich van zijne zonden bekeert, steeds zegen toedeelt. Alleen de vroeger rechtvaardige, die zich van zijne gerechtigheid heeft afgekeerd, en de goddeloze, die zich niet wil bekeren, moeten onder het onheil bukken. De gedachten, hier uit Hoofdst. 18 herhaald zijn van uitnemend gewicht; want een hart, dat door de ellende aan zijn God begint te twijfelen, zal den weg der boete niet betreden, welke tot het wederkeren der zaligheid voorwaarde is; en de mens is al te zeer geneigd zijne schuld te verkleinen, en te menen dat God te hard met hem had gehandeld. Het kunnen gevoegelijk dezelfde personen zijn, die in vs. 10 v. menen, dat zij het te erg hebben gemaakt, en hier, dat God hun te veel heeft aangedaan. In zulke tijden van lijden komt de ene golf in plaats van de andere.

Meer dan zes jaren waren er verlopen, sedert de Profeet het met dezelfde tegenspraak had te doen gehad (Hoofdst. 8:1; 18:25 vv.), en het volk was nog gene schrede vooruit gekomen. Ezechiël en de heilige, almachtige God zelf, leert hier alle ouders, opvoeders en zieleherders, door zijn voorbeeld geduld en lankmoedigheid. En wij zouden niet nog veel meer geduldig zijn, Wanneer wij aan onze eigene zonden en aan het geduld gedenken, dat God met ons heeft; maar wij mogen bij dat alles niet moede worden over de ons toevertrouwde zielen te waken en ze te waarschuwen.

Ook hier spreekt de Heere God het weer zo treffend uit, dat God Zich Zelfen zal verheerlijken in de behoudenis der rechtvaardigen, zowel als in het verderf van de goddelozen.

Hij maakt zalig, wie door het geloof tot Hem de toevlucht nemen met al hun ellenden en alle hun zonden, maar Hij verwerpt en verderft, die zich niet door Hem laten waarschuwen en het bloed des kruizes verachten.

21.

D. De voorzeggingen tegen buitenlandse volken, die wij in het met ene C. getekende deel van ons Profetische boek voorgesteld vinden, als een aanhangsel van het vorige deel B, onderscheiden zich reeds daardoor, dat zij niet bestemd waren tot openbare verkondiging, maar alleen tot schriftelijke optekening. Nu volgen de voorzeggingen van den tweeden tijd van Ezechiëls prediking. Deze zijn voorzeggingen na de verwoesting van Jeruzalem en nemen steeds hun uitgangspunt van het pas over het volk genomen gericht, hun einde hebben zij in de voleindiging der wegen Gods met zijn volk. Israël is nu vernietigd, rechtvaardig gestraft voor zijne zonde, toch zal het in zijne ellende tot erkentenis komen, en dan zal des Heeren genade, die hare trouw niet kan verloochenen, zich ontfermen en Israël ene toekomst bereiden, welke veel heerlijker is dan al het vroegere. "Het wonderbare, waarachtig grootse en Goddelijke der heerlijke voorzeggingen van dit deel onzen Boeks ligt in het contrast, waarin hare verkondiging tot het tegenwoordige staat. In het aangezicht des doods ademen de woorden van den Profeet slechts opstanding en leven. De diepste vernedering van het verbondsvolk, zijne schijnbare vernietiging is de weg tot ware grootheid, ja tot eeuwige heerlijkheid.

I. Vs. 21-33. Spoedig nadat verwezenlijkt is, wat Ezechiël na zijne laatste dreiging aan Israël door den Heere is voorgezegd, vóórdat hij voor zijn volk moet verstommen, en alleen profetieën tegen de buitenlandse volken ontving, en het nu met deze verwezenlijking de mond weer werd opengedaan, om niet meer te verstommen (vs. 21 en 22), wordt hem een eerste woord Gods ten deel, dat eensdeels voor het volk anderdeels voor hem zelve bestemd is. Bij het volk zal hij nu overeenkomstig zijne roeping tegen den waan moeten strijden, alsof het met Israël ondanks het nu begonnen gericht over Jeruzalem toch zo erg niet stond, en integendeel zijn lot gemakkelijk en spoedig weer ten goede zon worden gekeerd. De natuurlijke mens toch heeft in 't geheel geen lust om boete te doen, zodat ook daar, waar God luide en krachtig genoeg daartoe dringt, hij toch de kracht van Zijne roeping tot boete door allerlei voorspiegelingen voor het eigen hart zoekt te verzwakken. Zo zal Ezechiëls doel nu zijn, het

volk te verwijten, hoe wel verdiend en daarom ook hoe ernstig gemeend het begonnen strafgericht was (vs. 23-29). Voor hem zelf is het echter ook nodig een gevaar van zelfmisleiding te vermijden; want wanneer hij nu, zoals het in 't vervolg zijne roeping is, aan het volk het toekomstige heil en de latere herstelling van Israël zal verkondigen, zo zullen de mensen zich in gehele menigten bij hem bevinden, en zijne woorden aanhoren als een lieflijk lied, als de schone dichting van enen zanger, maar omtrent hetgeen, waarop het van hun zijde werkelijk aankomt, waar zij ook wezenlijk zegen van zullen hebben, is het hun evenwel nog altijd bij dit gaarne horen geen ernst, maar het is alleen het gekittel der oren, dat zij zoeken. Boete doen en den Heere erkennen zal Israël eerst, wanneer het toekomstige heil tot werkelijkheid wordt, en zo zal Ezechiël, gelijk hij zich vroeger niet door gebrek aan een gezegend gevolg van zijne prediking moet laten afhouden, om zijn ambt waar te nemen, zo moest hij zich ook nu niet door den schijn van vrucht laten misleiden, als ware het doel reeds in der daad bereikt, hij moest integendeel op dat ene zijn oog vestigen: zij moeten ervaren, dat een Profeet onder hen geweest is (vs. 30-33).

21. En het geschiedde in het twaalfde jaar onzer gevankelijke wegvoering, die begonnen was met Jochachins wegvoering (Hoofdst. 1:2) dus in het jaar 587 v. C. toen de stad reeds geruimen tijd in puin lag (2 Kon. 2:8 vv.), in de tiende maand, Tebeth, op den vijfden der maand, bij ons het einde van December, dat er volgens hetgeen mij door den Heere in Hoofdst. 24:25 vv. was aangekondigd, een aan den van Babel vrij ver gelegene Chaboras tot mij kwam, a) die van Jeruzalem ontkomen was. Hij kwam niet onmiddellijk van daar maar middellijk uit Babylon, zeggende wat ik uit Goddelijke openbaring reeds lang geleden wist, eerst nu uit menselijken mond zou vernemen: b) De stad is geslagen.

a) Ezech. 24:26. b) 2 Kon. 25.

22. Nu was de hand des HEEREN tot ene buitengewone werking Gods op mij geweest des avonds, eer die ontkomene kwam, en had mijnen mond opengedaan, zodat ik reeds den gehelen nacht door weer had kunnen spreken, totdat hij des morgens tot mij kwam. Alzo werd door den Heere tengevolge dier wonderbare werking ook voor het vervolg mijn mond opengedaan, en ik was niet meer stom, gelijk mij dat in Hoofdst. 3:26 en 24:27 was opgelegd.

De chronologische nauwkeurige opgaaf, wanneer de bode met het bericht van Jeruzalems val was aangekomen, dient om het tijdpunt aan te wijzen, waarop het keerpunt tot onverhindert spreken en profeteren voor den Profeet was gekomen.

In het begin zijner profetische werkzaamheid verkreeg de Profeet van God de aanwijzing, dat hij, om haar te volbrengen, vooreerst niet onder het volk moest gaan, maar zich in zijn huis moest terugtrekken, en daar wachten totdat de Israëlieten tot hem zouden komen; en dat hij ten tweede zich stom moest houden, niet uit eigen begeerte, maar alleen dan wanneer God hem een bepaald woord gaf, om in den naam Gods tot het volk te spreken. Het was nu toch geen tijd meer, dat God Profeten tot Israël zond om ze te zoeken, en door herhaalde vermaning tot bekering op te wekken. Er blijft alleen nog over, dat hun het oordeel wordt aangekondigd, en dan moet de Profeet in zijn teruggetrokken zijn en zijn stom gedrag tevens het uiterlijke van een ongeluksbode aan zich hebben. Zo ging het tot Hoofdst. 24:25 vv. met

welk tijdstip ene verandering begon, dat hij tot en over Israël in het geheel niet meer, maar alleen nog over buitenlandse volken sprak, omdat hem in het geheel gene woorden meer van de eerste soort, en nog alleen woorden van de laatste voort werden gegeven. Nu bracht echter de bovengenoemde reden, waarom God hem zulk een stom zijn had opgelegd, het van zelf mede, dat zulk een gedrag na het begin der katastrofe en het bekend worden daarvan, niet meer nodig noch gepast was voor den kring der hoorders. Integendeel was het van nu aan nodig het aangevangen gericht te leiden tot ene ware boete, en de boetvaardigen door belofte van toekomstige ontferming en latere wederherstelling te vertroosten. Nu moest de Profeet voortaan omgekeerd de Israëlieten nalopen, onafgebroken door zijn woord hun hart zoeken, en zich aan hen ook niet meer als een donkere bode des onheils, maar als een voorzegger van toekomstig heil, in het openbaar vertonen. Nog in den nacht vóór de aankomst des ontkomenen, kwam, opdat Ezechiël met hem zou kunnen spreken, de hand des Heeren over hem, en deed hem den mond open, om niet meer te verstommen; gaf hem dus de vrijheid en mogelijkheid om te spreken, wanneer hij wilde, voor 't vervolg terug. Nu toch moest hij de harten des volks tot boete dringen en de boetvaardigen door beloften vertroosten. Dat deed hij dan ook later in voortdurende opklimming door de woorden Gods, welke hij van tijd tot tijd ontving en predikte.

Reeds in den nacht vóór de aankomst des ontkomenen, volgde de opening van den mond des Profeten, die sedert Hoofdst. 24:27 gesloten was, alsof het zegel er was afgenomen. De voorspellende werkzaamheid begint eerst nadat de ontkomene was ontmoet, wiens aankomst de bode was voor het ontvangen van nieuwe openbaringen. Eerst nadat de gehele dood, de vernietiging van alle aardse verwachtingen, hem voor ogen was getreden, kon de aankondiging van de vrolijke opstanding volgen.

Het is opmerkelijk, dat Eerst (op den 5den dag der 10de maand) in het twaalfde jaar het bericht van de verwoesting der stad (die op den 10den dag der 5e maand in het 11de jaar had plaats gehad), tot de ballingen in Tel Abib kwam; maar bijna 1 1/2 jaar kunnen bij de van Babel zo ver gelegene verblijfplaats des Profeten zeer goed zijn verlopen, voordat het bericht daar aankwam.

Van den eersten tot den laatsten dag der belegering van Jeruzalem kon natuurlijk geen bericht van de belegerden tot de gevangenen aan den Chaboras komen.

De gevangenen in Chaldea mochten niet gaan, waarheen zij verkozen; hun woonplaatsen werden hun aangewezen. Langzamerhand verkregen zij meer vrijheid.

De hand des Heeren kan ook op ene andere wijze worden gevoeld, de ziel versterkende en de geest verheffende tot de eeuwige dingen. O! dat ik in dit opzicht moge ervaren, dat de Heere met mij bezig is! Het bewustzijn der Goddelijke tegenwoordigheid en de inwoning, draagt de ziel ten hemel als op arendsvleugelen. In zulke tilden zijn wij ten boorde toe gevuld met geestelijken blijdschap, en vergeten wij de zorgen en verdrietelijkheden der aarde. De Onzienlijke is nabij, en het zienlijke verliest zone kracht over ons; het dienstbare lichaam wacht aan den voet van den berg, en de meestergeest aanbidt op den top, in de tegenwoordigheid des Heeren. O! dat een geheiligd tijdstip van goddelijke gemeenschap mij

worde geschonken! De Heere weet hoezeer ik dat van node heb. Mijne genadegaven falen, mijn bederf woelt, mijn geloof is zwak, mijne toewijding is gebrekkig; deze allen zijn redenen, waarom Zijne hand ter genezing op mij gelegd is. Zijne hand kan de hitte verkoelen van mijn brandend hoofd, en den angst stillen van mijn kloppend hart. Die heerlijke rechterhand, die de wereld formeerde, kan mijn gemoed herscheppen, de onvermoeide hand, die de grootse pijlers der aarde draagt, kan mijn geest schragen; de liefdevolle hand, die al Zijne heiligen omsluit, kan ook mij omvatten; en de machtige hand, die den vijand verbreekt, kan ook mijne zonde overwinnen. Welaan, mijn ziel! wend u tot God met den machtigen pleitgrond, dat Jezus handen doorboord zijn voor uwe zaligheid, en gij zult ongetwijfeld ervaren, dat dezelfde hand op u wordt gelegd, die eenmaal Daniël aanraakte, en hem op zijne knieën stelde om hem de gerichten zijns Gods te doen zien.

23. Toen geschiedde op een der volgende dagen na de aankomst van den ontkomene des HEEREN woord tot mij, zeggende:

24. Mensenkind! (Hoofdst. 2:1) de nog achtergeblevene (Jer. 39:10) inwoners van die woeste plaatsen in het land Israëls, tot welke Juda volgens het bericht des ontkomenen geworden is, spreken bij zichzelf en onder elkaar, en hun rede dringt door tot hun broederen in de ballingschap en vindt daar instemming, zeggende: Abraham was een enig man, en bezat hoewel hij slechts een enige was, dit land erflijk, naardien Ik hem het bezit land beloofd (Gen. 13:14 v.); maar onzer zijn velen, ook nog nadat het grootste gedeelte van ons is omgekomen: het land is ook ons gegeven tot ene erflijke bezitting, wij hebben er veel meer aanspraak op, en zullen gemakkelijk en spoedig weer in het bezit daarvan komen.

Zegen aan te kondigen is van nu aan Ezechiëls roeping; maar niet zulk een zegen als het de verdorven menigte des volks verwacht en begeert: daarbij zou de betekenis, het Goddelijk doel van het strafgericht, geheel verloren gaan, en het tot een ware loutering des volks nooit komen. Integendeel, het gericht en de zegen staan in onafscheidelijk verband met elkaar. Om deze gedachte zo sterk mogelijk op den voorgrond te stellen, voert de Profeet de Israëlieten, die op de puinhopen van Jeruzalem zitten, sprekende in. Zelfs bij hen, voor wier ogen het ontzettende geschied is en voortdurend staat, zijn nog de verkeerdste verwachtingen van zegen diep geworteld. De inhoud daarvan is geheel en al de Farizeese hoogmoed, die in zijne eigengerechtigheid voor het heil gene vatbaarheid toont. Zelfs de rede, de uitdrukking dier gezindheid, komt geheel overeen met het verhovaardigen op Abraham, zoals dat bij de latere Joden gevonden wordt. (Joh. 8:33 en 39).

Het gehele land was een land van ruïnen; er was dus reden genoeg, om eindelijk de verwachtingen van een verwaasd hart te laten varen; zij houden echter nog altijd die verwachtingen vast (dat bewijst de opstand, waarbij de Chaldeeuwse stadhouder Gedalia vermoord werd, Jer. 41), en beroepen zich op Abraham. Deze was kinderloos, en toch heeft hij en zijne nakomelingen het land geërfd. Waarom zouden zij, die in vergelijking met hem altijd nog talrijk zijn, het bezit van het land niet weer verkrijgen? .

In hun ontvluchten van de bekering (1 Sam. 14:24 en 35), willen zij aan het werkelijk verlies van het heilige land niet geloven; zij kunnen echter ook tegen het verlies, dat in werkelijkheid

heeft plaats gehad, geen troostgrond vinden, die steek houdt; daarom maken zij zich de illusie, alsof God, nadat Hij aan den éénen Abraham het land gegeven had; dat onmogelijk aan hen, die zo velen, een geheel volk, waren, ontnemen kon.

Wat den gelovige is beloofd, kennen zich ook overigens de ongelovigen wel gaarne toe.

Heilige puinhopen zijn reliquiën, waarop men zich niet kan verlaten.

Zoals Ezechiël in het eerste deel van zijn Boek de bedreigingen omtrent den ondergang van Jeruzalem en Juda voor zijne landslieden aan den Chaboras heeft uitgesproken, en tot hen gericht heeft, omdat zij innerlijk in dezelfde verhouding tot den Heere stonden, als hun broeders, die zich in Jeruzalem en Juda bevonden, zo houdt hij hun ook hier dien waan ter waarschuwing voor, om hun de nietigheid van zulk ene ijdele verwachting te doen gevoelen, en boete en bekering als den enigen weg ten leven te prediken.

25. Daarom zeg tot hen, om hun het dwaze en ijdele hunner verwachting te doen gevoelen: Zo zegt de Heere HEERE: Gij hebt u niet gehouden aan het verbod in Lev. 17:10 vv. maar openlijk uwe begeerte getoond tot hetgeen u verboden is, gij eet vlees met het a) bloed, en heft, in sterkere verachting Mijner heilige geboden (Ex. 20:2 vv.) uwe ogen op tot uwe dregoden, en vergiet bloed (Hoofdst. 18:16, 10; 22:3 v.); en zoudt gij, die zo alle grondwetten van Mijn verbond hebt gebroken, het land erflijk bezitten?

a) Gen. 9:4. Lev. 3:17.

26. Gij staat op ulieder zwaard, gij stelt uw vertrouwen op geweld en moord (2 Kon. 25:25); gij doet gruwel, en verontreinigt, een ieder de huisvrouw (Hoofdst. 18:12, 6 #Eze .) zijns naasten; en zoudt gij het land erflijk bezitten?

27. Op die wijze zult gij hun voorhouden, hoe zij door hun gruwelijke zonden het bezit des heiligen lands openlijk hebben verbeurd, daarna zult gij hun verklaren hoe dat nu ook werkelijk en geheel en al hun is ontnomen. Alzo zult gij tot hen zeggen: De Heere HEERE zegt alzo: Zo waarachtig als Ik leef, indien niet, die in die woeste plaatsen zijn, die in de ruïnen van de reeds verwoeste steden des lands zijn overgebleven, door het zwaard zullen vallen, en zo Ik niet dien, die in het open veld is, het wild gedierte overgave, dat het hem vrete (2 Kon. 17:25), en die in de vestingen en in de spelonken zijn en daar voor zwaard en de wilde dieren veilig zijn, door de pestilentie zullen sterven, want deze vier boze straffen (Hoofdst. 14:21) heb Ik toch in mijne macht, om hen daardoor uit te roeien uit het land!

29. Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE ben, die niet te vergeefs dreigt, en die ook kan volbrengen, wat Hij bedreigd heeft, als Ik het land tot ene verwoesting en enen schrik zal gesteld hebben, om al hun gruwelen, die zij gedaan hebben (Hoofdst. 6:14).

Juist het erven en bezitten des lands, waarop deze onechte zonen van Abraham aanspraak maken, waarin begrepen zijn alle geestelijke en lichamelijke genadebewijzen van Jehova, onderstelt noodzakelijk een daarvoor ontvangbaar orgaan, en dit ontbreekt hun geheel.

Daarom moeten tegenover de schaamteloosheid hunner verkeerdheden, de oude bedreigingen van verderf worden herhaald, en hun betuigd, dat er voor hen gene zo veilige toevluchtsoorden zullen zijn, waar zij den toorn en de gerichten Gods kunnen ontvlieden.

De Goddelijke wraak behoeft de misdaad niet dadelijk te volgen, zij heeft ook niet nodig lang en met moeite den goddeloze op te zoeken, maar waar hij heenvlucht en zich verborgen acht, hetzij in de hoogte of in de diepte, daar is de wrake Gods reeds en heeft verwacht dat hij daar zou komen.

De bedreiging van gehele verwoesting is niet tot het drijven der Chaldeënen en Jeruzalems verwoesting te beperken, maar doelt op geheel den volgenden tijd. De gedreigde verwoesting en de gehele ontvolking van het land mag men niet alleen op den tijd der Chaldeeuwse ballingschap beperken, maar omvat ook de verwachting, die met en na Jeruzalems verwoesting, door de Romeinen heeft plaats gehad.

Ik had gewild, dat zij Mij zouden erkend hebben den Heere te zijn, door Mijne zegeningen, welke het land gelukkig maakten, door Mijne heilige bevelen, welke strekten tot vroomheid en gerechtigheid, door Mijne genade en goedertierenheid jegens hen; maar zij hebben Mijne gunst versmaad, Mijne wet verbroken, Mijne goedheid misbruikt, en nu zullen zij door de straf over hun zonden, gelijk Ik gedreigd heb, en door hun land tot woestheid te maken, genoodzaakt worden Mij te erkennen als den Heere en zich aan Mij te onderwerpen.

30. En gij, o mensankind! de kinderen uws volks spreken steeds van u bij de wanden, wanneer zij in hun kamers te zamen zijn en op de divans aan de wanden zitten, en in de deuren der huizen, wanneer zij bij het verlaten van elkaar er nog een onderhoud hebben; en de een spreekt met den ander, een iegelijk met zijnen broeder, zeggende: Komt toch tot den Profeet, en hoort wat het woord zij, dat van den HEERE voortkomt.

31. En zij a) komen tot u om ene profetische voordracht uit uwen mond te horen, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, dat naar genade verlangt en leergierig zich aan den dienaar Mijns Woords houdt, en zij horen uwe woorden zelfs met opmerkzame oren, maar zij doen ze niet: want zij maken liefkozingen met hunnen mond; door gebaren en woorden stellen zij ene bijzondere liefde tot Mijn woord voor, maar hun hart wandelt hun gierigheid na 1), en alzo houden zij zich aan den Mammon als hunnen eigenlijken god.

a) Ezech. 14:1 vv. 20:1 vv.

1) Openbare personen zijn de gemene stof, of het onderwerp van gesprekken. Elk een neemt de vrijheid, om hen naar welgevallen te berispen en getrouwe dienaars van God weten niet, hoeveel kwaad er dagelijks van hen gesproken wordt. Het is goed, dat zij het niet weten, want als zij het wisten, zou het hen tot mismoedigheid zijn in hun werk, dat niet gemakkelijk zou zijn vol te houden. Maar God neemt kennis, van al wat tegen Zijne knechten gezegd wordt, niet alleen wat tegen hen besloten of gezworen wordt, niet alleen wat tegen hen geschreven

wordt, of wat slechtheid gesproken en beraadslaagd, maar van wat tegen hen gezegd wordt in de gemene gesprekken onder bureu.

32. En ziet, gij zijt hun als een lied, een zanger der minnen, als een, die schoon van stem is, of die wel speelt; daarom horen zij uwe woorden, maar zij doen ze niet. Men komt tot u, even als men komt om enen beroemden zanger te horen, zonder enige gedachte om iets ter harte te nemen.

33. Maar als dat komt, wat gij voorzegt, (en zie, het zal komen! Israëls herstelling en verheerlijking zal even zeker komen, als Jeruzalems ondergang en Juda's vernietiging gekomen is), dan zullen zij weten dat er een Profeet in het midden van hen geweest is, en geen redenaar of lieflijk zanger of speler tot vermaking en onderhouding (Hoofdst. 2:5).

God had den Profeet bij zijne roeping (Hoofdst. 2:3 vv.), door voorhouden van het doel en de verantwoordelijkheid zijner roeping, op de moeilijkheden van het volbrengen van het hem opgedragen ambt als wachter, opmerkzaam gemaakt, en hem vermaand, zich door het tegenstreven des volks niet op een dwaalspoor te laten brengen. Hier, bij het begin der tweede afdeling zijner werkzaamheid, richt Hij weer een woord persoonlijk tot hem, opdat hij in de verdere uitoefening van zijne roeping zich niet late leiden door hetgeen de mens wil. Toen zijne profetieën over Jeruzalem vervuld waren, moesten de ballingen, wier oudsten reeds vroeger tot hem waren gekomen, om Gods woord bij hem te vernemen (Hoofdst. 14:1; 20:1), nog opmerkzamer op zijne woorden worden, zodat zij heimelijk en openlijk van hem spraken en elkaar opwekten om te komen en op zijne woorden te letten. Dit zegt God hem vooraf, maar tevens, dat deze geneigdheid zijner landslieden, om hem te horen, nog geen teken was van oprechte bekering tot Gods woord, opdat hij zich in zijne verwachtingen omtrent het volk niet bedroog.

Het spreken in vs. 30 is niet een vijandig, maar een welwillend spreken; men verheugt zich te midden der nationale verarming, in de voortreffelijke redenaarsgaven van den nieuwen klassieken man.

Het is bedenkelijk, als men de schoonheid der rede, der stem enz. bij enen redenaar prijst.

Uitwendig Gods woord te horen, daartoe geven de mensen zich nog wel, maar niet om het door Gods genade te beleven.

Zij prijzen alleen de welsprekendheid, om de zaak bekommeren zij zich niet.

Zij willen het woord van den Profeet slechts aanhoren als een schoon muziektuk, om gekittel der oren en een aangenaam gevoel daarvan te hebben, en hem tot enen troubadour of minnezanger en enen bekwamen harpspeler vernederen, naar wien men gaarne tot zijn vermaak luistert. Maar "God speelt niet in Zijn Woord, opdat wij zouden dansen." God beware de kerk voor ledige banken, maar nog meer voor stompe toehoorders, die alleen de zondagsklederen tonen, en in de kerk willen geweest zijn.

"Zij horen slechts maar doen niet, " dat is een oud thema, dat gedurig nieuw is geworden; men verdringt elkaar tot de redenaars des Heeren in dichte hopen, prijst de schone voordracht, men hoort-doch zie het komt! Dan zullen zij te laat erkennen, dat Ezechiël niet uit hardheid heeft gesproken, maar zich een waar Profeet in hun midden betoont heeft.

Volgens sommige uitleggers is de zin van het slotwoord: "zij zullen tot hun smart ondervinden, dat een Profeet onder hen gevreesd is, wanneer de aangekondigde genade begint, maar zij er van buiten gesloten worden, omdat zij tot gene boete zijn gekomen, " volgens anderen: "eerst wanneer de voorzegde zegen in werkelijkheid voor hun ogen staat, zullen zij berouw hebben en Mij erkennen. " Dit stemt overeen met Hoofdst. 37 en Openb. 11:11.

Hiermede verzekert God dat Hij het werk van Zijn Profeet zal bevestigen. Hetgeen Hij gezegd heeft zal zeker geschieden en geen jota of tittel zal op de aarde vallen. Zij zullen nog eenmaal wensen, naar het woord des Profeten gehoord te hebben, maar dan zal het te laat zijn.

HOOFDSTUK 34.

OVER ONTROUWE HERDERS, EN CHRISTUS, DEN GETROUWEN HERDER.

II. Vs. 1-31. Nadat de Profeet voor het nieuwe tijdperk zijner werkzaamheid, dat in voorzeggingen van troostenden en belovenden inhoud bestaat, op het rechte standpunt tegenover het geslacht van zijnen tijd geplaatst is, ontvangt had nu het eerste woord Gods, dat werkelijk ene wederopneming en verdere ontwikkeling is der profetie in Jer. 23:1-8, en over het verlies der burgerlijke regering, het wettige koningschap handelt. Het schijnbaar verlies, zo verklaart het Gods woord, is in waarheid een winst, daar het tegenwoordig bestuur zo slecht was (vs. 1-10). God schenkt daarvoor ene heerlijke vergoeding, daar Hij zelf de herderlijke zorg voor het volk overneemt, (vs. 11-22 en in deze herderlijke zorg hun den David tot enen herder verwekt, onder Wiens regering hun de volheid der genade ten deel wordt (vs. 23 :31). Het stuk kan gevoegelijk als de grondprofetie in betrekking tot het volgende worden genoemd.

1. En des HEEREN woord geschiedde op enen enigzins lateren dag, dan dien in Hoofdst. 33:23, tot mij, zeggende:

2. Mensenkind! profeteer tegen de a) herders van Israël, zijne koningen en regenten; profeteer en zeg tot hen, tot de herders: Alzo zegt de Heere HEERE: Wee den herderen Israëls, die in plaats van de hun aanbevolene kudde zichzelve weiden! zullen niet, om u, die God vergeet, uwe roeping, en uwen plicht weer te doen kennen, de herders de schapen weiden?

a) Jer. 23:1.

3. Gij eet in uwe gewetenloze zelfzucht en hebzucht eerst het beste van het dier, en eindelijk zelfs de beste dieren geheel u toeëigenende, het vette; gij zuigt wel uwe onderdanen uit, en gijbekleedt u met de wol, gij slacht het gemeste, maar de schapen weidt gij niet. Gij paart aan die gewetenloosheid nog luiheid en traagheid en laat alles na, wat gij doen moet.

4. De zwakke sterkt gij niet, en het zieke heelt gij niet, en het gebroekene verbindt gij niet, en het weggedrevene brengt gij niet weer, en het verlorene zoekt gij niet (Zach. 11:16); maar gij heerst over hen met a) strengheid en met hardigheid (Lev. 25:43, 46).

a) 1 Petr. 5:3.

5. Alzo zijn zij tengevolge van uwe mishandeling en verwaarlozing verstrooid, omdat er geen herder is; en zij zijn al het wild gedierte des velds den ruwen heiden tot spijs geworden, dewijl zij verstrooid waren, gelijk de tegenwoordige toestand des volks in de ballingschap duidelijk aanwijst.

6. Mijne schapen, voor zoverre zij nog in het vaderland zijn, dolen op alle bergen 1) en op allen hogen heuvel, ja Mijne schapen zijn verstrooid op den gansen aardbodem (1 Kon.

22:17); en er is niemand, die er naar vraagt, en niemand, die ze zoekt, daar er geen eigenlijk bestuur meer is.

1) God noemt hier zijn volk Zijne schapen, want Hij geeft het volk niet over om het eigendom te zijn van koningen en regeerders van wat soort het ook zij, maar Hij stelt koningen aan om zorg te dragen voor het volk, hetwelk nog Zijn eigendom is, dewijl die koningen en regeerders niets meer zijn, dan Zijne dienaars. (ENGELSE GODGELEERDEN).

7. Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord, dat om uwe zware schuld tengevolge uwer boosheid en het nalaten van het goede uwe straf aankondigt.

8. Zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE, zo Ik niet! omdat Mijne schapen geworden zijn tot enen roof, en Mijne schapen al het wild gedierte des velds tot spijs geworden zijn, omdat er geen herder is, en Mijne herders naar Mijne schapen niet vragen; en de herders weiden zich zelve, maar Mijne schapen weiden zij niet 1);

1) Gods kudde werd eerst tot een prooi van de bedriegers, die hen tot afgoderij aftrokken, en daarna voor de verwoesters, die hen in de gevangenis wegvoerden, en daarom zegt de Heere: Ik ben tegen de Herders. Zij hadden een last van God, om de kudde te weiden en gebruik te maken van Zijn Naam, in hetgeen zij deden, verwachtende dat Hij hen zou bijstaan; neen, zei God, het is er zo ver vandaan, dat Ik tegen hen ben. Merk hier aan, het is niet omdat wij den naam hebben en het gezag van herders, waardoor God zal overgehaald worden om voor ons te zijn, indien wij het werk niet doen, dat ons opgelegd is, en niet getrouw zijn aan het ambt, dat ons toevertrouwd is. God is tegen hen en zij zullen het weten.

God stelt hier de zonde aan de herders, dat is in dit geval aan de koningen, voor, opdat zij weten mogen, dat indien straks de fiolen van Gods toorn over hen worden uitgegoten, het vonnis rechtvaardig en de straf naar verdienste zal zijn.

God, de Heere, doet altijd recht en in Hem is nimmer onrecht.

9. Daarom, gij herders! hoort des HEEREN woord.

10. Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik wil aan de herders, die ook nog in ander opzicht zullen worden bezocht, en Ik zal Mijne schapen van hun hand eisen, en zal ze van het weiden der schapen doen ophouden, zodat de herders zich zelve niet meer zullen weiden; en Ik zal Mijne schapen uit hunnen mond rukken, zodat zij hun niet meer tot spijs zullen zijn.

De strijdvraag onder de uitleggers, of door de "herders, " uit wier hand en tirannie de Heere Zijne kudde, Israël, wil redden, priesters en koningen, of de valse profeten en leraars des volks, of alleen de koningen, of allen, die van ambtswege leidslieden des volks zijn, regenten, priesters en profeten moeten worden verstaan, is zó te beantwoorden, dat alleen de regenten des volks zijn bedoeld. Dit brengt zowel het Bijbelse begrip van herders in 't algemeen mede, dat overal alleen de regenten bedoelt, als in 't bijzonder de hoofdplaats Jer. 23:1 vv. waar onder de herders de koningen en vorsten met uitsluiting van de priesters en profeten, tegen

welke Jeremia eerst van vs. 9 af voorspelt, moeten worden verstaan; eindelijk de tegenstelling tegen den goeden Herder David, die als vorst (vs. 23 v.), niet als priester of profeet, de kudde van Jehova zou weiden. Men mag echter niet alleen aan de koningen denken, maar moet daaronder alle personen verstaan, aan wie de regering des volks is opgedragen, of het geheel der burgerlijke overheden van Israël, waarbij priesters en profeten, niet naar deze hun geestelijke roeping en naar hunnen stand, maar alleen in zo verre zij overheidsambten bekleedden, mede in aanmerking kunnen komen. De beperking van het woord "herders" tot de koningen is, afgezien van andere redenen, reeds daarom niet vast te houden, omdat onze voorzegging, die uit den tijd van Jeruzalems ondergang afkomstig is, niet alleen op de vorige regenten, op de koningen, die met het rijk van Juda zijn gevallen, ziet, maar, hoewel van herders handelende, die Israël onder de volken hebben verstrooid, toch het eigendunkelijk handelen dezer herders voorstelt als in dien tijd nog voortdurende. De verwijdering van deze of de redding der kudde uit hun hand, verkondigt hij als volgende in de toekomst (vs. 8-10). Het heeft dus betrekking op de wereldlijke oversten, die Israël na de opheffing van het koningschap en nog na de ballingschap tot de komst van den vorst Davids, den Messias, regeerden.

Dat de herders alleen de burgerlijke vorsten zijn, benevens de koningen, ook de groten, die gedeeltelijk nog erger waren dan zij (Jer. 38:5) en niet de priesters en profeten, blijkt ook uit de gehele beschrijving van hun handelen, waarin niets voorkomt van valse leer, maar alleen dat, wat op slechte burgerlijke oversten past, tirannie, geweld, omkering van het recht. Dat in het Nieuwe Testament op de Farizeën wordt toegepast, wat hier van slechte herders is gezegd (Joh. 10:8 en 10), geeft ons te minder recht, hier aan meerderen dan aan de burgerlijke oversten te denken, daar in de tijden van het Nieuwe Testament de Farizees gezinde hiërarchie ook de plaats van het burgerlijk bestuur innam.

Het weer opnemen van ene profetie van Jeremia is hier zeker niet toevallig; even als Ezechiëls eerste optreden zich zeer nauw aan Jeremia's werkzaamheid aansloot, zo ook deze zijne overname van ene nieuwe beroepswerkzaamheid. Het heil, dat hij verkondigt, is, hoewel nog geenszins wat die verdorvenheid begeerde (Hoofdst. 33:23 vv.), toch ook gene bloot subjectieve fantasie of uitvinding van den Profeet; het is geen ander, dan het oude, door God sedert lang verkondigde, aan Israël beloofde heil. Om deze gedachte recht aanschouwelijk voor te stellen, sluit Ezechiël zijne hoofdprofetie van genade op het nauwst aan die van zijnen tijdgenoot Jeremia; in deze schone harmonie van beider roeping en woord lag een heerlijk bewijs voor de Goddelijke genade der profetische uitspraken. Verder was het wee roepen van Jeremia tegen de herders, de koningen van Juda, nu vervuld.

De laatste van deze, Zedekia, heeft nu zijn loon gevonden. In het Davidische koningschap concentreren zich de zegeningen Gods, de beloften voor de theokratie. Tot hiertoe zijn echter deze niet alleen niet vervuld, maar de koningen zijn zelfs de bewerkers van Israëls verderf geworden. Met deze beschouwing opent zich dus een blik op de buitengewone diepte van ellende, waarin het volk was gestort; hier is elke gedachte aan bloot menselijke hulp ten einde. Het komt er den Profeet in 't bijzonder op aan, om die ellende des volks te ontdekken, het bewustzijn daarvoor en het verlangen naar de Goddelijke hulp, het waarachtig heil op te wekken. In dit opzicht worden de herders des volks hier in 't bijzonder vermeld, om de

ontzettende smart over hun verderfelijke werkingen, den jammervollen toestand des volks met de grootst mogelijke scherpte voor te stellen.

Zeker is de toestand des volks, dien de ontrouw der herders heeft te weeg gebracht (vs. 2-6) niet alleen de schuld der herders, maar ook van het volk zelf. Maar dit is het eigenaardige van dit Gods woord, dat het in zijne begeerte tot genade van deze zijde der schuld soms afziet.

De bestraffing der slechte herders, de daad der Goddelijke gerechtigheid komt in vs. 10 eveneens als ene daad der genade omtrent de kudde voor. De Heere verlost deze van onrechtvaardig geweld, dat haar onophoudelijk ten verderve leidde.

De redding der schapen uit de hand der slechte herders was reeds begonnen met de vernietiging van het koningschap bij de verwoesting van Jeruzalem. In dezen tijd bevindt zich het volk nog altijd in de hand van zulke slechte herders; de redding is, zal zij volkomen zijn, dus nog altijd iets toekomstigs.

Zelfs de Chasmonaeërs betoonden zich, zo als hun geschiedenis (zie het slot van het de boek der Makkabeën) aantoon, slechte herders van de in vs. 2-4 beschrevene soort, en brachten ten laatste de verstrooiing der kudde en hare overgave aan de wilde dieren teweeg, zodat Gods volk nu onder de opperheerschappij der Romeinen en onder de tirannie der Herodianen geraakte. Het was toen werkelijk als ene kudde zonder herder (Matth. 9:36), ook in burgerlijk opzicht; zulk een herderloze toestand en de daarmee nauw verbundene verstrooiing ontnemt daaraan het karakter van een enig in God verbonden, waar verbondsvolk, en is daarmee geheel onverenigbaar.

11. Want zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik, ja Ik zelf 1) zal naar Mijne schapen vragen, en zal ze opzoeken (eigenlijk: onderzoeken) om hun behoeften te weten en hun welvaart te verlenen.

1) Dierbare beloften worden bij deze gelegenheid gedaan, welke hun vervulling moeten hebben, in de wederkering der Joden, uit hun gevangenis, en in hun herstelling in hun eigen land. Laat de herders horen dit Woord des Heeren en weten, dat zij geen deel noch lot in deze zaak hebben. Maar laat de arme schapen het horen, en den troost daarvan trekken. Merk hier aan, alhoewel magistraatspersonen en dienaren des Woords feilen, in het doen van hun plicht ten goede van de kerk, zo zal God nochtans niet feilen in dit te doen. De onderherders mogen zorgeloos bevonden worden, maar de Opperherder slaapt of sluimert nooit. Zij mogen ontrouw zijn, maar God blijft getrouw.

Het woordje "zelf" door ons in vs. 11 ingevoegd, ontga onze aandacht niet, ofschoon het in het Hebreeuws niet staat. Daar luidt het woordelijk: "Ziet, daar ben Ik, Ik Ik zoek Mijne kudde en trek Mij haar (niet alleen de kudde als een geheel, maar ook de enkele schapen in het bijzonder) aan. De Heere heeft Zich het lot Zijner kudde wel altijd aangetrokken, maar Hij heeft hare verzorging grotendeels aan Zijne onder herders (koningen, priesters enz.) toevertrouwd en de schapen door hen laten weiden. Deze hiërarchie wil Hij nu afschaffen, en Zich zelven verplaatsen in het midden Zijner kudde. Ziet daar ben Ik, Ik! Hij wil in eigen

persoon de verstrooide schapen opzoeken, het verdwaalde schaap op de schouders nemen, en de kudde weer vergaderen, beschermen en weiden. Maar wanneer is dat ten volle geschied? Eerst toen men zeggen kon: "Hij kwam tot Zijn eigendom, " (Joh. 1:11). "God is geopenbaard in het vlees" (1 Tim. 3:16). "De Heere de God Israëls heeft Zijn volk bezocht en verlost, " (Luk. 1:68). "God was in Christus, de wereld met Zichzelf verzoenende" (2 Kor. 5:19). Men heeft in het oog te houden, dat Ezechiël den persoon des Vaders nog in het geheel niet scheidt van den persoon van des Mensen Zoon (Jezus Christus), maar deze onderscheiding openbaart zich duidelijk, vs. 23, 24.

12. Gelijk een herder zijne kudde opzoekt, ten dage als hij in het midden zijner verspreide schapen is, en zich op eens in hun midden plaatst, also zal Ik Mijne schapen opzoeken, Mij hunner ontfermen, en Ik zal ze redden uit al de plaatsen, waarhenen zij verstrooid zijn, ten dage der wolke en der donkerheid, toen Mijn oordeel (Joël 2:2) hen overviel en in de verstrooiing en de ellende dreef.

13. En Ik zal ze uitvoeren van de volken, en zal ze a) vergaderen uit de landen, en brengen ze in hun land; en Ik zal ze weiden op de bergen Israëls, bij de stromen en in alle bewoonbare plaatsen des lands.

a) Ezech. 28:25.

14. Op ene goede weide zal Ik ze weiden, en op de hoge bergen Israëls zal hun kooi zijn; aldaar zullen zij nederliggen in ene goede kooi, en zullen weiden in ene vette weide, op de bergen Israëls.

15. Ik zal zelf Mijne schapen weiden (vs. 23 v.), en Ik zal ze legeren, ze doen legeren op de rechte plaats, die hun toekomt, spreekt de Heere HEERE.

16. Het verlorene zal Ik zoeken, en het weggedrevene zal Ik wederbrengen, en het gebrokene zal Ik verbinden, en het zieke zal Ik sterken; maar het vette en het sterke zal Ik verdelgen, Ik zal ze de vetten en sterken, weiden met oordeel, met den ijzeren staf (Openb. 2:27).

17. Want gij, o Mijne schapen! de Heere HEERE zegt alzo: Ziet, Ik zal richten tussen klein vee en klein vee, tussen mensen van denzelfden stand, tussen de verschillende confessies en partijen in de kerk, tussen de rammen en de bokken (Matth. 25:32 v.).

18. Is het u te weinig, dat gij u mest en vet wordt, dat gij de goede weide afweidt! Er is voor allen overvloedig, en gunt gij nu anderen zelfs niet wat gij voor u zelven niet kunt gebruiken? zult gij nog het overige uwer weide met uwe voeten vertreden, om het voor anderen onbruikbaar te maken? en zult gij de gezonkene wateren drinken, en de overgelatene met uwe voeten vermodderen? Als gij het bezonken water gedronken hebt en er is voor de anderen nog overvloed van water, zult gij dat den troebel en alzo onbruikbaar maken?

19. Mijne schapen dan, zullen zij afweiden wat met uwe voeten vertreden is, en drinken wat met uwe voeten vermodderd is? Zullen voor hen Mijne rijke gaven worden verontreinigd?

20. Daarom zegt de Heere HEERE also tot hen: Ziet ik, ja Ik zal door ene juiste scheiding richten tussen het vette kleinvee, en tussen het magere kleinvee.

21. Omdat gij al de vette schapen, die door onrecht en geweld tracht vet te worden, de zwakken met de zijde en met den schouder verdringt (Jes. 35:6), en met uwe hoornen stoot, totdat gij dezelve naar buiten toe verstrooid hebt, om alleen de weiden en de putten te bezitten.

22. Daarom zal Ik Mijne schapen verlossen, dat zij niet meerden wilden dieren (vs. 5 v.) tot enen roof zullen zijn; en Ik zal richten tussen klein vee en klein vee.

De uitroeiing der boze Overheden zou op zich zelf nog gene ware weldaad voor het volk zijn, wanneer niet werkelijk in hun plaats een beter element werd gezet. Daarom geeft Jehova Zichzelven daartoe. Hij neemt de onmiddellijke leiding des volks over, en verwezenlijkt in volkomen zin de idee van enen waren herder (vs. 11). De Profeet overziet nu den tijd, de gehele periode der genade, en toont aan, hoe daarin het getrouwe herdersambt des Heeren zich steeds heerlijker ontwikkelt, en in ene reeks van trapsgewijs voortgaande daden der Goddelijke liefde zich tot heil en zegen Zijner gemeente openbaart. De gedachtengang is de volgende: vooreerst vergadert Jehova de verstrooide kudde, en verenigt ze tot één geheel (vs. 12). Aan deze geeft Hij het land der belofte, en rijker dan ooit te voren overlaad Hij haar met de gaven en zegeningen Zijner liefde (vs. 13-15). Opdat echter deze gemeente het beeld ener ware gemeente Gods, in tegenstelling tot de oude Theokratie voorstelle, brengt de Heere ene scheiding te weeg, en reinigt Hij het nieuwe rijk van zijne boze en verderfelijke elementen (vs. 16-22). Aan de also nieuw gevormde gemeente wordt dan, zoals de volgende afdeling (vs. 23-31) zal aanwijzen, een koning gegeven, door wien zij tot waren vrede, tot onvergankelijke heerlijkheid komt.

Ons Godswoord blijft dus geenszins er bij staan, dat het op negatieve wijze het woord der vernietiging uitspreekt over de ontrouwe herders, die tot hertoe waren, maar God geeft aan Zijn door de herders misleid, maar ook verlost volk de positieve verzekering, dat Hij Zelf in de plaats der ontrouwe herders den herdersstaf over Zijn volk in Zijne hand zal nemen, en, zoals van zelf spreekt, het met alle getrouwheid en goedertierenheid zal leiden. Daarmee wordt ons Gods woord, dat tot hertoe een woord van boete was, dat zich aan het over Israël gekomen gericht aanknoopte, tot ene verkondiging van zegen.

De Christelijke kerk heeft God zelven tot bisschop, patroon en herder, die Zich haar aantrekt.

De Heere zelf wil voortaan Herder zijn over Zijn volk, de in het duistere verstrooide schapen weer vergaderen tot het licht des heils en de uit alle oorden teruggebrachte op de prachtige hoogten en in de vruchtbare dalen van Zijn heilig land met zorgvuldige liefde weiden. Hij wil nu doen wat zij, die tot leidlieden des volks waren gesteld, hebben nagelaten-het verlorenen zoeken, het verjaagde terugbrengen, het verwonde verbinden, het zieke sterken en genezen, maar het vette en sterke wil Hij vernietigen en het weiden naar recht.

Het vette en sterke zijn de nieuwe rovers, die zich onder het volk zullen opdoen, nadat de oude door de Chaldeeuwse katastrofe zijn ter zijde gesteld; met deze uitdrukkingen worden niet in 't algemeen alle machtigen bedoeld, maar zij, wier enige gedachte bezitten en macht tonen is. "David betoont zich op den troon als een ellendige en arme. De in het eerste deel van het vers aangekondigde zorg voor het lijdende deel der kudde kan niet tot werkelijkheid worden zonder een krachtig ingrijpen (weiden met oordeel), tegenover degenen, die verkeerdheid doen. De gedachte, die hier het eerst voorkomt, de gedachte der reactie Gods tegen het wederkeren der ongelukkige toestanden vóór de ballingschap, wordt vervolgens tot aan het einde dezer afdeling verder uitgewerkt.

Het verlorene, wat in het geheel niet meer geacht wordt tot de kudde te behoren, wat van de lijst der schapen door de boze onderherders is doorgehaald (in den ban gedaan), dat waren in Christus dagen de tollenaars en zondaars. "Nu zijn het die door de alleen zaligmakende kerk worden uitgesloten en verworpen. Het verdwaalde zijn de meest verwaarloosden, die wegens gebrek aan gezonde weide en goede besturing zich niet meer aan de gemeente houden, ofschoon zij er nog toe worden gerekend en er zich zelven toe rekenen; zij dwalen òf alleen òf in kleine hoopjes rond, (sekten, separatisten) en keren niet tot de gemeente terug, omdat zij in de kudde, die zich des Heeren noemt, niet de kentekenen van de gemeente Gods ontdekken. Het gewonde zijn zij; die aan het een of ander aanstoot of ergernis hebben genomen, gelijk een schaap dat een been heeft gebroken, of dat gebeten is, of welks herder zich zijner niet aantrekt. Het zwakke zijn zij, welke door slechte weide, door valse leer en slechte voorbeelden zwak in geloof en in wilskracht zijn geworden, gelijk de schapen, die verkeerd (op ongezonde weide) zijn gehoed. Aan al deze ellendige schapen belooft de Heere, de goede Herder, ze zelf te zullen verplegen. En Hij heeft het gedaan, en Hij doet het nog, (en Zijn woord zal aan de kerk in het bijzonder dan vervuld worden, wanneer de tijd van hare vernieuwing, waarop Openb. 11:13 wijst, komen zal). Onder de vetten en sterken daarentegen zijn zij te verstaan, die zich onder de slechte herders wél bevonden, die gewandeld hadden in uitwendigen welstand en schijn van gerechtigheid naar de heersende begrippen des tijds, gelijk de valse profeten ze in het woord Gods inschoven en ze valselijk uit Gods woord afleiden. In verdorvene tijden zijn er ook in de Christelijke gemeente de zodanigen, uiterlijk nauwgezet aan de kerk vasthoudende, en daarmee de mode volgende, vervuld met spreuken des Bijbels, sterk in het gispn en oordelen van anderen, maar toch ondeugend en goddeloos, vol gierigheid en hoogmoed; gewitte graven! .

De gestrenge Rechter is een goed Herder. Niet alleen de gewetenloze leiders der kudde wil Hij bezoeken, ook de schapen zelf wil Hij volgens vs. 17 vv. tot rekenschap roepen, en de vetten, die zich ten koste der magere gemest hebben, bestraffen, Hij wil ene grote scheiding maken tussen schapen en schapen, bokken en rammen. Deze, de gewichtigen onder het volk, beschouwt Hij in 't bijzonder, wanneer Hij zegt, dat zij de goede weide verteren, en wat zij overlaten met hun voegen vertreden, dat zij het stille heldere water drinken en het andere troebel maken, dat zij de zwakken en zieken met geweld dringen en met de hoornen stoten.

Onder de rammen en bokken zijn de slechte elementen bedoeld, die zich in de kudde onder het volk zelf bevinden, die hun boze gezindheid in hardheid en geweld tegen den naaste openbaren; met deze zijn de vette en sterke schapen gelijk gesteld in tegenoverstelling tegen

de magere. Deze vreten de beste weide voor zich af, en vertreden het overige met de voeten, drinken voor zich het heldere water, en maken het overige met de voeten troebel, het zwakke stoten zij af en drijven het weg.

Ene hoofdfase in het richten tussen kleinvee en kleinvee, was de door God gegevene beslissing in den strijd der Joodse synagoge tegen de ontkiemende Christelijke kerk.

De hulp der kudde, welke bestaat in de verlossing der ware schapen van de boosheid en den druk der geweldige en boze elementen, welke met haar vermengd zijn, is alleen hun Herder en Zijn gericht, daarom moeten wij ons vertrouwen in dezen onzen tijd van alle schepselen aftrekken, ook niets van nieuwe wetten en inrichtingen verwachten.

Wat in vs. 18 en 21 van de bokken en rammen, of van de vette en sterke schapen gezegd wordt, past wel niet op eigenlijke schapen, die zo niet doen, als hier staat; maar er is van mystische schapen sprake, d. i. er zijn de huichelaars en goddelozen in de kudde Gods mede bedoeld.

Men verklaart gemeenlijk deze plaats (vs. 17-22) zo, dat men de bokken en rammen geheel gelijk stelt met de slechte koningen, en de koningen en leiders des volks in het algemeen daaronder verstaat, waardoor de gelijkenis wordt verwrongen; of men vat ze op als van de rijken en hebzuchtigen onder het volk gesproken, waardoor de goede weiden en de zuivere bronnen hare rechte betekenis niet erlangen. Daarentegen schijnt de verklaring, dat daarmee bedoeld zijn de valse leraars, die naar hun willekeur Gods woord uitleggen (thans ook de volksredenaars, de schrijvers enz.) alleen met den zin van den tekst overeen te brengen, en men kan ze naar deze bijzondere bezigheid en bemoeiing, die zij ten dele geheel zonder ambtelijke verplichting op zich nemen, zeer wel van de leidlieden des volks onderscheiden, al zijn dezelfde personen soms tevens herders en de leiders des volks, Ezechiël en Jeremia (Jer. 23:9-32) noemen deze "rammen en bokken, " elders verbloemd "valse profeten, " en de Heere waarschuwt voor hen (Matth. 7:15) als die in schaapsklederen tot u komen, maar inwendig grijpende wolven zijn.

23. En Ik zal in tegenstelling niet alleen tegen de vele slechte herders (vs. 2 vv.), maar ook tegen de vroegere splitsing van het volk in twee koninkrijken (Hoofdst. 37:14. Jer. 23:7) enen enigen a) Herder over hen verwekken (Deut. 18:15. 2 Sam. 7:12), en Hij zal hen weiden, namelijk Mijnen b) knecht David (Jes. 42:1. Jer. 30:9. Hos. 3:5); die zal ze weiden, en die zal hun tot een herder zijn.

a) Jes. 40:11. Joh. 10:11. b) Jes. 42:1; 50:10; 52:13; 53:11.

Onder de benaming van herders worden in het Oude Testament vorsten en leraars (Red. ?) verstaan, omdat gebiedvoering en voeding in het herderschap verenigd zijn. De overheid en de leraarsstand, of Staat en Kerk zijn dan ook de twee grote vertegenwoordigers van den Goddelijken wil, volgens welken voor het uiterlijk en innerlijk, voor het tijdelijk en geestelijkheid der mensen evenzeer en onophoudelijk moet gezorgd worden. De kracht nu van Gods Woord gaat dóór tot allen. Allen, die in de bediening zijn, hetzij van Staat of Kerk,

moeten Gods eer handhaven, en hetgeen er onafscheidelijk mede verbonden is, het heil der mensen bevorderen; zo niet, dan vervalt het volk maatschappelijk en zedelijk, en wordt het nochtans behouden, het is als door een vuur van oordelen heen. Zolang de vreze des Heeren het beginsel is van Kerk en Staat, is er een band, die het volk te zamen houdt, even als ene welgeordende kudde onder het bestuur en geleide van een goeden herder; maar wordt dit beginsel losgelaten, zo laat men daarmee den band des volks los, en ontbinding en verstrooiing ontstaat aan alle kanten, gelijk bij ene kudde schapen, welke geen herder heeft. Nu is het in onzen tijd veel, wanneer men nog van Christus weten wil als een Zaligmaker, maar Hem te erkennen als den Overste der koningen der aarde, wiens heerschappij gaat over tijdelijke, wereldlijke, burgerlijke dingen zowel als over de harten, zielen en conciëntiën, is bij de meesten geheel buiten sprake. Dat althans wij, die in Zijn gezegenden naam mogen geloven, Hem als zodanig erkennen, en dat wij daarbij bidden voor alle koningen en alle leraren, opdat zij door het geloof mogen bewaard blijven voor dat oordeel van God, dat de ontrouwe herders afwerpt van hun tronen en zetels! God haat niets meer dan belangzoekers, en vragen nu de herderen niet naar de schapen, maar naar hun eigen belang, dan lijden zij zelve ten laatste toch het nadeel, want is de lankmoedigheid Gods ten einde, dan worden hun de schapen ontrukkt, en zij zijn koningen zonder troon en leraren zonder leerstoel. En dan in het einde? Ja dñ zal God, zal Christus zelf het koninklijk herdersambt waarnemen. Op aarde? Ja; God heeft het beloofd. Als de afval zo groot zal geworden zijn, dat de getrouwe herderen weinige in den lande zijn geworden, dan komt de Heere zelf regeren en leren, en bijzonder de gelovigen zullen alsdan door God geregeerd en geleerd worden. Dit geschiedt nu reeds geestelijk inwendig, en zal eenmaal ook letterlijk en zichtbaar geschieden. Het is de belofte aan Israël, welke als een licht voort blijft branden, al de eeuwen door, en ontelbare lichten worden er aan ontstoken. De troost Gods is zo groot en overvloedig, dat duizenden er zich aan kunnen laven als aan ene altijd springende fontein; doch daarom kan die fontein wel bestemd zijn om in de laatste dagen in al hare volheid uit te stromen. Vergelijk slechts de geboorte van Christus in den herderstal te Bethlehem met het woord Openb. 7:17. Het Lam, dat in het midden des troons is, zal hen weiden, en zal hun een Leidsman zijn tot levende fonteinen der wateren.

Merk hier aan, wat hier voorzegd wordt van den Messias Zelve. Hij zal Zijn last van God hebben. Hij zal de grote Herder der schapen zijn, die datgene voor Zijne schapen doen zal, dat niemand anders kan doen. Hij is Gods knecht, door Hem en voor Hem gebruikt, en die alles doet in gehoorzaamheid aan Zijn wil, met een oog op Zijn eer en heiligheid. Zijn knecht, om Zijn Koninkrijk onder de mensen te herstellen en de belangen van het Koninkrijk te bevorderen.

24. En Ik, de HEERE, zal hun tot enen God zijn; en Mijn knecht David zal a) vorst zijn (2 Sam. 7:8) in het midden van hen; Ik, de HEERE, heb het gesproken, en zal het gewis tot stand brengen, hoe diep ook de vernedering des volks en van zijn koningschap is.

a) Jes. 55:4.

De zorg voor de geheiligde gemeente wordt nu op den door God aan het volk gegeven Messias gelegd. In Hem wordt de zaligheid des volks volkomen, wordt het toppunt van allen

zegen, die beloofd is, ontvangen. De Messias wordt hier in de eerste plaats voorgesteld als de eigenlijke vertegenwoordiger onder Zijn volk. Jehova had volgens vs. 11 zelf het herderlijk ambt overgenomen. Dat openbaart zich in den Messias, in Hem geeft Zich Jehova zelf. Van daar in vs. 24 : "Ik, de Heere, zal hun tot een God zijn, en Mijn Knecht David zal vorst zijn in het midden van hen. " De Messias is dus die persoonlijkheid, in wien de ware gemeenschap van God met het volk voor het oog treedt, en het koningschap Gods in de Theokratie als den eigenlijken, volkomenen plaatsbekleder Gods wordt gezien. Hij is alzo verder één Herder, die het geheel der theokratie als één vorst beheerst, in tegenoverstelling van het verdeelde koningschap van den vroegeren tijd, waarin het gebrekkige van het oude koningschap, de zonde, die aan beide zijden was, zeer duidelijk te zien was. De splitsing der rijken was reeds ene schrede tot de ballingschap zelf, het begin van Israëls verstrooiing. Nu vormt echter Israël gene diaspora meer, maar ééne nauw verbonden kudde, dien overeenkomstig is Zijn ware herder ook een Eénige.

Voor dezen vorst, onder welken Israël weer zou worden verenigd, was David een des te passender type, daar hij het Israëlietische volk, hetwelk reeds op het punt was geweest, om zich te verdelen, weer verenigde en zamen hield.

Dat door "David" hier de ware David, de Messias wordt bedoeld, in wien Davids stam zijn toppunt zou verkrijgen, daaraan laat de meer uitgewerkte aankondiging bij de vroegere Profeten en op andere plaatsen van Ezechiël zelden niet twijfelen. Aan een persoonlijk weer verschijnen van David kon niemand denken, die op het gebied der Schrift te huis was, even zomin als in Mal. 4:5 aan een persoonlijk weer verschijnen van Elias. De Messias, de grote nakomeling van David, dat was in den tijd van den Profeet reeds lang vaststaande leer. Er is ook geen sprake van ene wederopwekking van David, maar van de zending van enen David, die er nog niet geweest was.

Deze Spruit Davids wordt een knecht Gods genoemd, omdat Hij als Gods werktuig die raadsbesluiten Gods zal ten uitvoer brengen, van welke de voorgaande verzen (vs. 11-22 11-) hebben gesproken.

Door dat bestuur zal Jehova in waarheid God van Zijn volk Israël worden, want Hij zal het volk in volkomen eenheid met Jehova weiden, den wil van Jehova ten uitvoer brengen, niet zo als de goddeloze herders Zich tegenover God stellen, omdat Hij, zoals daarbij verondersteld wordt, door eenheid des Wezens met God verbonden is.

25. Ik zal niet den tijd van oorlog onder David, maar den vreedzamen tijd van zijnen zoon Salomo onder den nieuwen David herstellen. En Ik zal een verbond des vredes met hen maken (Hoofdst. 37:26. Jes. 54:10; 55:3), en zal het boos gedierte uit het land doen ophouden; en zij zullen zeker wonen in de woestijn, en veilig slapen in de wouden 1).

1) Wie door Christus verlost is, is Zijn eigendom, en is daardoor bevrijd niet alleen van de vreze des doods, maar ook van de vrees voor alles, wat hem zou kunnen treffen. Ook hier vindt men de toepassing van het woord: Indien God voor ons is, wie kan dan tegen ons zijn!

Israël zou verlost zijn van de vijanden, die hen nu onrechtvaardiglijk verdrukten, maar zo zullen ook alle Gods kinderen verlost worden en zeker wonen, hier reeds aanvankelijk en in de eeuwigheid volkomen.

26. Want Ik zal ter vervulling der belofte hun gegeven voor het geval van gehoorzaamheid aan Mijne wet in Lev. 26:4 vv. dezelve, en de plaatsen rondom Mijnen heuvel, stellen tot enen zegen; en Ik zal den plasregen doen nederdalen op zijnen tijd, plasregens van zegen zullen er zijn.

Ziedaar vrijmachtige genade. Ik zal hun den plasregen op zijn tijd geven! Is dat gene vrijmachtige, Goddelijke genade? Want wie kan zeggen, behalve God: Ik zal hun plasregens doen nederdalen? Eéne stem bestaat er slechts, die tot de wolken spreken en haar bevelen kan den regen voort te brengen. Wie zendt den regen op de aarde neer? Wie doet de plasregens op het groene gras nederdalen? Ben ik het niet, de Heere? Eveneens is de genade de gift Gods en kan door geen mens teweeg gebracht worden. Het is ook noodzakelijke genade. Wat zou er van den grond worden zonder plasregen? Gij kunt de kluiten verbreken, gij kunt uw zaad zaaïen, maar wat baat het u zonder regen? Zo volstrekt nodig is ook de Goddelijke zegen. Het is te vergeefs dat gij werkt, zo God geen overvloedigen plasregen geeft en de zaligheid nederzendt. Verder is het ook overvloedige genade. Ik zal hun plasregen geven. Dat betekent niet: "Ik zal hun droppels geven, maar plasregens!" Zo is het met de genade. Als God regen geeft, zegent Hij gemeenlijk in zulk ene mate, dat er gene plaats genoeg is om dien te ontvangen. Overvloedige genade! Wel behoeven wij overvloedige genade, om ons nederig te houden, om ons biddende en ook heilig te maken; een overvloed van genade om ons ijverig te maken, om ons door dit leven heen te bewaren en ons ten laatste in den hemel te brengen. Wij kunnen niet buiten milde plasregens der genade. Verder is het ene genade, die juist op haar tijd komt. Ik zal den plasregen doen nederdalen op zijn tijd. Welke tijd is het thans voor u? Is het de tijd der droogte? Dan is het de tijd voor plasregens. Is het de tijd van grote gedruktheid en zwarte wolken? Dan is het de tijd voor de plasregens. Uwe sterkte zal zijn gelijk uwe dagen. En hier is verschillende zegen. Ik zal u plasregens van zegen geven. Het woord is meervoudig, God zal alle soorten van zegeningen zenden. Alle zegeningen Gods gaan gezamenlijk, gelijk de schakels in ene gouden keten. Wanneer Hij bekerende genade schenkt, zal Hij ook, vertroostende genade mededelen, Hij zal plasregens van zegen nederzenden. Zie heden opwaarts, gij verzengde plant, en open uwe bladeren en bloemen voor ene hemelse besproeiing.

27. En het geboomte des velds zal zijne vrucht geven, en het land zal zijne inkomst geven, en zij zullen zeker, ook voor uitwendige vijanden veilig zijn in hun land; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik de disselbomen huns juks zal hebben verbroken, en hen gerukt uit de hand dergenen, die zich van hen deden dienen, om hen daarvoor in dezen gelukkigen toestand te verplaatsen.

28. En zij zullen den Heidenen niet meer ten roof zijn, gelijk dat zo dikwijls en op zo erge wijze onder het bestuur der boze herders is geschied, en het wild gedierte der aarde, in den zin, waarin deze uitdrukking reeds in vs. 5 voorkwam, zal ze niet meer vreten; maar zij zullen zeker wonen, en er zal niemand zijn, die ze verschrikke.

29. En Ik zal hun ene plant van of, ten naam verwekken, nl. bij de Heidenen, die daaruit zullen erkennen dat Israël een door zijn God rijk gezegend volk is; en zij zullen niet meer weggeraapt worden door honger in het land, maar als in een lusthof, een paradijs (Hoofdst. 36:35) leven, en zij zullen a) den smaad der Heidenen, bij welke zij zo lang voor de verworpene natie gehouden zijn, niet meer dragen, integendeel den roem genieten, dat zij de allergezegendste van alle natiën zijn.

30. Maar zij zullen weten, dat Ik, de HEERE, hun God, met hen ben, en dat zij Mijn volk zijn, het huis Israëls, spreekt de Heere HEERE.

Wanneer God den Spruit Davids zendt, zal Hij ook aan Zijn volk een nieuw verbond schenken, dat een verbonds des vredes zal zijn; en deze vrede zal niet slechts een geestelijke blijven, maar ten laatste ook de natuur vervullen, zodat er bijv. gene dieren meer zullen zijn, die Gods volk vroeger niet gerust lieten wonen en slapen.

Onder de lieflijkste en innigste beelden stelt de verrukte Ziener den lichamelijken en geestelijken zegen der volgende geslachten nader voor, die de Koninklijke Herder weidt; een eigenaardig stille glans breidt zich dan uit over de schilderij, waarop zich de planting Gods tot roem van Zijn uitverkoren volk verheft.

31. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE. Met dit woord gaat de Heere verder dan Israël, en belooft ten slotte aan de gehele mensheid, waarvan in Openb. 21 sprake is, den nieuwen hemel en de nieuwe aarde (2 Petr. 3:13).

Deze woorden, het slot van het hoofdstuk zijnde, verklarende de overdrachtelijke manier van spreken (metaphora), welke door het gehele kapittel gebruikt is, dat hetgeen van schapen en herders gezegd was, verstaan moest worden van mensen en van degenen, die gezag over hen hadden, en in 't bijzonder van Gods volk, waarvoor Hij zorg draagt, gelijk een herder voor zijne kudde. Zie Hoofdst. 36:38. Ps. 80:2.

Al 't geen gezegd is moet geestelijk verstaan worden met opzicht op de zielen der uitverkorenen en de zaligmaking van deze: zodat dezelfde betrekking, welke gevonden wordt tussen schapen, welke onredelijke dieren zijn en den herder, die een mens is, ook naar den mens plaats heeft tussen mensen en God.

In de eerste plaats is dit ene verklaring der gelijkenis, gene schapen zijn hier bedoeld, maar gij, die mensen zijt (vgl. Hoofdst 36, 37, 38), uw herder is uw God. Maar zodanige verklaring ware niet nodig geweest, en de Heere zou ze er niet hebben bijgevoegd, wanneer Hij niet onder deze schijnbaar weinig beduidende vormen iets anders had willen zeggen: 1). wordt daarmee aangeduid de algemeenheid der genade, dewijl niet de kinderen Israëls, maar mensen (Adam, de mensheid) als schapen der kudde worden genoemd. De gelijkenis reikt verder dan de enge grenzen van het volk van Israël en geldt nu hier voor de mensheid in het algemeen. Het nieuwe Paradijs, onder den nieuwen David plant de Heere niet alleen voor Israël, maar-gelijk het eerste paradijs, voor de gehele mensheid. 2) De grootheid der genade wordt

daardoor kenbaar, dat Israël niet wordt genoemd met den eernaam, die zijne genadige verkiezing aanduidt, maar met den algemenen naam "mens", die aan stof, zonde en dood herinnert. Zulk ene samengetrokkene rede, die met weinig veel, in het eenvoudige ene volheid van gedachten, van grote gedachten bevat, noemt men geestvol. En het woord van den Geest aller geesten zou niet geestvol wezen! Dit slotwoord drukt het zegel op de profetie van dit ganse hoofdstuk, zodat het een woord Gods van algemene geldigheid voor alle mensen van alle toekomstige tijden bevat.

Met welk een genoeg lezen wij hier van dat opzoeken van den Opperherder en van dat wederbrengen, van dat voeren in grazige weiden en leiden aan zeer stille wateren, van dat verbinden en sterken der zieken en zwakken, en van het verdelgen dergenen, die, trots op hun rijkdommen, anderen overheersten en onderdrukten, en van de herstelling van den onderlingen vrede en welvaart, die door machtigen en baatzuchtigen benadeeld en verwoest waren. Dat was ene hartsterking voor nooddriftigen en ellendigen in Ezechiëls dagen, en dat is en blijft het nog voor onze dagen. Gelukkig, indien wij maar tot die behoeftigen van harte behoren; die de voorwerpen van Gods bijzonder en gunstrijk aandenken zijn; de Heere heeft het gezegd, dat Hij op deze zien wil en Zijne hand tot deze kleinen wenden zal. Al is het dan, dat de herders aan huurlingen, aan dieven en moordenaars gelijk zijn, zo als onze Heere dit: Joh. 10 heeft gezegd, genoeg als de Opperherder het oog op ons houdt en wij in Zijne liefde en gunst voor eeuwig zijn opgenomen. En zullen wij dit voorrecht niet bijzonder waarderen, wanneer wij ten laatste zien op dien Herder, welke ons door den Vader gegeven is, namelijk Jezus Christus, onzen Heer? Op Hem wees Ezechiël in Jehova's naam zijne tijdgenoten als op enen tweeden of tegenbeeldigen David, onder wiens bestuur de allergewenste vrede en zegen zouden genoten worden, welke zinnebeeldig van stoffelijke voorwerpen ontleend worden voorgesteld, maar geestelijk moesten worden opgevat; op Hem wijst het Woord der vervulling, gelijk de eerste Evangelietijd ene schets van die uitnemende zegeningen oplevert, en heeft de Heere het dan aan Zich zelve voorbehouden om den zegen des Geestes op Zijnen tijd uit te storten, dan verbeiden wij Hem in het geloof, en blijven maar aanhouden in een vurig gebed; de vrucht, die wij aanschouwen, erkennen wij als een werk van Zijne handen, de vijanden zullen gewis verdreven worden en de Gods kerk zal een plantsoen wezen, den naam des Heeren tot roem en heerlijkheid. Dat waren de heerlijke tijden, welke de Heere heeft beloofd, alzo zullen de dagen des Nieuwen verbonds eens gewis worden. Houden wij ons daarom maar aan het slot dezer belangrijke Godsspraak, zoals de Heere dat ook Zijn aloude volk heeft ingeprent. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God, spreekt de Heere Heere. Als de Heere zelf ons voor Zijne schapen verklaart, en ons zegt, waarvoor wij ons zelve, in tegenstelling van Hem zelve te houden hebben, dan ligt daarin ongetwijfeld opgesloten, dat wij onwaardige, zwakke en feilbare mensen zijn, maar Hij een gaarne vergevend, alvermogend en onveranderlijk God, machtig en gewillig om al Zijne gedane beloften en heerlijke uitzichten, hoe schijnbaar ook onmogelijk, te vervullen; dan wil Hij dit, opdat wij op de rechte wijze over ons zelve, en over Hem, die onze Heere en Heiland is, zouden denken, ons vertrouwen geheel en alleen op Zijne genade zouden vestigen; en dan spreekt Hij alzo met een Goddelijken nadruk, welke krachtig op ons gemoed kan werken tot onze lering, leiding en vertroosting op het hobbelige levenspad.

31. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide! gij zijt mensen; maar Ik ben uw God, spreekt de Heere HEERE. Met dit woord gaat de Heere verder dan Israël, en belooft ten slotte aan de gehele mensheid, waarvan in Openb. 21 sprake is, den nieuwen hemel en de nieuwe aarde (2 Petr. 3:13).

Deze woorden, het slot van het hoofdstuk zijnde, verklarende de overdrachtelijke manier van spreken (metaphora), welke door het gehele kapittel gebruikt is, dat hetgeen van schapen en herders gezegd was, verstaan moest worden van mensen en van degenen, die gezag over hen hadden, en in 't bijzonder van Gods volk, waarvoor Hij zorg draagt, gelijk een herder voor zijne kudde. Zie Hoofdst. 36:38. Ps. 80:2.

Al 't geen gezegd is moet geestelijk verstaan worden met opzicht op de zielen der uitverkorenen en de zaligmaking van deze: zodat dezelfde betrekking, welke gevonden wordt tussen schapen, welke onredelijke dieren zijn en den herder, die een mens is, ook naar den mens plaats heeft tussen mensen en God.

In de eerste plaats is dit ene verklaring der gelijkenis, gene schapen zijn hier bedoeld, maar gij, die mensen zijt (vgl. Hoofdst 36, 37, 38), uw herder is uw God. Maar zodanige verklaring ware niet nodig geweest, en de Heere zou ze er niet hebben bijgevoegd, wanneer Hij niet onder deze schijnbaar weinig beduidende vormen iets anders had willen zeggen: 1). wordt daarmee aangeduid de algemeenheid der genade, dewijl niet de kinderen Israëls, maar mensen (Adam, de mensheid) als schapen der kudde worden genoemd. De gelijkenis reikt verder dan de enge grenzen van het volk van Israël en geldt nu hier voor de mensheid in het algemeen. Het nieuwe Paradijs, onder den nieuwen David plant de Heere niet alleen voor Israël, maar-gelijk het eerste paradijs, voor de gehele mensheid. 2) De grootheid der genade wordt daardoor kenbaar, dat Israël niet wordt genoemd met den eernaam, die zijne genadige verkiezing aanduidt, maar met den algemenen naam "mens", die aan stof, zonde en dood herinnert. Zulk ene samengetrokkene rede, die met weinig veel, in het eenvoudige ene volheid van gedachten, van grote gedachten bevat, noemt men geestvol. En het woord van den Geest aller geesten zou niet geestvol wezen! Dit slotwoord drukt het zegel op de profetie van dit ganse hoofdstuk, zodat het een woord Gods van algemene geldigheid voor alle mensen van alle toekomstige tijden bevat.

Met welk een genoeg lezen wij hier van dat opzoeken van den Opperherder en van dat wederbrengen, van dat voeren in grazige weiden en leiden aan zeer stille wateren, van dat verbinden en sterken der zieken en zwakken, en van het verdelgen dergenen, die, trots op hun rijkdommen, anderen overheersten en onderdrukten, en van de herstelling van den onderlingen vrede en welvaart, die door machtigen en baatzuchtigen benadeeld en verwoest waren. Dat was ene hartsterking voor noodduftigen en ellendigen in Ezechiëls dagen, en dat is en blijft het nog voor onze dagen. Gelukkig, indien wij maar tot die behoeftigen van harte behoren; die de voorwerpen van Gods bijzonder en gunstrijk aandenken zijn; de Heere heeft het gezegd, dat Hij op deze zien wil en Zijne hand tot deze kleinen wenden zal. Al is het dan, dat de herders aan huurlingen, aan dieven en moordenaars gelijk zijn, zo als onze Heere dit: Joh. 10 heeft gezegd, genoeg als de Opperherder het oog op ons houdt en wij in Zijne liefde en gunst voor eeuwig zijn opgenomen. En zullen wij dit voorrecht niet bijzonder waarderen,

wanneer wij ten laatste zien op dien Herder, welke ons door den Vader gegeven is, namelijk Jezus Christus, onzen Heer? Op Hem wees Ezechiël in Jehova's naam zijne tijdgenoten als op enen tweeden of tegenbeeldigen David, onder wiens bestuur de allergewenste vrede en zegen zouden genoten worden, welke zinnebeeldig van stoffelijke voorwerpen ontleend worden voorgesteld, maar geestelijk moesten worden opgevat; op Hem wijst het Woord der vervulling, gelijk de eerste Evangelietijd ene schets van die uitnemende zegeningen oplevert, en heeft de Heere het dan aan Zich zelven voorbehouden om den zegen des Geestes op Zijnen tijd uit te storten, dan verbeiden wij Hem in het geloof, en blijven maar aanhouden in een vurig gebed; de vrucht, die wij aanschouwen, erkennen wij als een werk van Zijne handen, de vijanden zullen gewis verdreven worden en de Gods kerk zal een plantsoen wezen, den naam des Heeren tot roem en heerlijkheid. Dat waren de heerlijke tijden, welke de Heere heeft beloofd, alzo zullen de dagen des Nieuwen verbonds eens gewis worden. Houden wij ons daarom maar aan het slot dezer belangrijke Godsspraak, zoals de Heere dat ook Zijn aloude volk heeft ingeprent. Gij nu, o Mijne schapen, schapen Mijner weide, gij zijt mensen, maar Ik ben uw God, spreekt de Heere Heere. Als de Heere zelf ons voor Zijne schapen verklaart, en ons zegt, waarvoor wij ons zelven, in tegenstelling van Hem zelven te houden hebben, dan ligt daarin ongetwijfeld opgesloten, dat wij onwaardige, zwakke en feilbare mensen zijn, maar Hij een gaarne vergevend, alvermogend en onveranderlijk God, machtig en gewillig om al Zijne gedane beloften en heerlijke uitzichten, hoe schijnbaar ook onmogelijk, te vervullen; dan wil Hij dit, opdat wij op de rechte wijze over ons zelven, en over Hem, die onze Heere en Heiland is, zouden denken, ons vertrouwen geheel en alleen op Zijne genade zouden vestigen; en dan spreekt Hij alzo met een Goddelijken nadruk, welke krachtig op ons gemoed kan werken tot onze lering, leiding en vertroosting op het hobbelige levenspad.

HOOFDSTUK 35.

VOORSPELLING TEGEN DE EDOMIETEN.

III. Vs. 1-Hoofdst 36:15. Het voorafgaande woord Gods heeft aan het volk Gods ene heerlijke, heilige en zalige toekomst onder zijnen koning David beloofd, en daarbij ook, dat het van den druk en den smaad der Heidenen zal worden bevrijd. Die gedachte wordt verder uitgebreid en uiteengezet, dat het heidendom gene macht meer over Israël zal uitoefenen noch er verder mede zal spotten. Integendeel zal het zelf aan de Goddelijke wraak en het volkomen verderf ten prooi worden. Edom wordt tot zijn vertegenwoordiger gesteld. In hem openbaart zich op karakteristieke wijze de vijandschap tegen het rijk van God en de lust om zich het gebied daarvan aan te matigen; ook op karakteristieke wijze zal het rijk van God daaraan worden volvoerd (vs. 1-9 en 10-15) waarbij dan, wat de eindelijke vervulling der Profetie aangaat, moet worden vastgehouden, dat onder Heidenen niet juist afgodendienaars, maar de volken in 't algemeen, in tegenstelling tegen Israël, het volk (Hoofdst. 32:32) moeten worden verstaan, de voorzegging zich dus verre uitstrekt tot in den tijd van smaad, welke nu nog het volk en land van Israël wedervaart, en wel het meest van de Christelijke volken. Maar al deze smaad wordt weggedaan van de bergen Israëls (Hoofdst. 36:1-7), zij, zullen weer vruchtbaar en bewoonbaar worden gemaakt, ja nog veel meer worden gezegend, dan zij vroeger geweest zijn, daar het een heilig volk Gods zal zijn, dat op hen woont (36:8-12 Het land zal niet meer genoemd worden een land, dat zijne inwoners opeet, omdat het niet meer een land voor hen zal zijn, waar zij zondigen (36:13-15).

1. Wijders geschiedde des HEEREN woord opnieuw tot mij, om de in Hoofdst. 34:29 reeds genoemde toekomst van het land Israël nog uitvoeriger te behandelen, zeggende:

2. Mensenkind! zet, voordat gij het in Hoofdst. 36 met de bergen van Israël zult te doen hebben, uw aangezicht tegen het gebergte Seïr, dat de Edomieten bewonen (Gen. 36:8), en profeteer tegen hetzelfde.

3. En zeg tot hetzelfde gebergte: Alzo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o gebergte Seïr! en Ik zal Mijne hand tegen u uitstrekken, en zal u stellen tot ene verwoesting en enen schrik.

4. Ik zal uwe steden stellen tot eenzaamheid, en gij zult ene verwoesting worden: en zult weten, dat Ik de HEERE ben, de heilige en rechtvaardige God, die niet met Zich laat spotten (Hoofdst. 28:22).

5. Omdat gij, Edomieten! ene eeuwige a) vijandschap hebt, en hebt de kinderen Israëls doen wegvloeien door het geweld des zwaards, ten tijde huns verderfs, ten tijde der uiterste ongerechtigheid. De maat daarvan is zo vol geworden, dat daaraan nu een einde moet worden gemaakt (Hoofdst. 21:29).

a) Ezech 20:15.

6. Daarom, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal u voorzeker ten bloede bereiden, tot een bloedbad maken, en het bloed zal u vervolgen; also gij het bloed niet hebt gehaat, in bloedvergieten uw lust hebt gehad, zal u het bloed ook vervolgen.

Sterke voorstelling, beeldrijke en aanschouwelijkheid onderscheidt overal den Profeet Ezechiël, zo ook hier. Hij neemt thans uit het vorige hoofdstuk (34:29) de belofte weer op, dat Israël den smaad der Heidenen niet meer zal dragen; maar deze belofte verkrijgt ene gedachte, zij neemt vlees en bloed aan, daar hij tegenover de bergen Israëls (vs. 14 het gebergte van Seir stelt, waar Israëls doodvijanden, de Edomieten, woonden. In ene dreigende vloekbede over het gebergte Seir vat hij den vloek over de vijanden van den Heere en Zijn volk, over de vijanden Zions in een typisch beeld te zamen, en dit woord van vervloeking is reeds ter voorbereiding van de volgende zegenbede over de bergen Israëls in Hoofdst. 36.

Dat het land en het volk van Edom in het voor ons liggend hoofdstuk als het gebergte van Seir wordt voorgesteld, heeft niet alleen daarin zijne reden, dat in Hoofdst. 36 in herinnering aan het vorige Godswoord het land en volk Gods als de bergen Israëls worden voorgesteld; integendeel worden bijv. ook in Zach. 6:1 vv. het rijk van de wereldmacht aan de ene zijde en het rijk Gods aan de andere zijde als twee bergen aangezien, die zich tegenover elkaar verheffen, of met andere woorden, zowel de wereldmacht in hare geschiedkundige ontwikkeling als ook het rijk Gods in zijne geschiedkundige ontplooiing staan der profetie als bergen voor den geest. Reeds hieruit blijkt, dat, wat in ons hoofdstuk over Edom wordt gezegd, niet Edom alleen aangaat, dat dit integendeel hier als vertegenwoordiger van het Heidendom, van de Gode en Zijn volk vijandige mensheid voorkomt. Dit wordt nu ook door een rij van bijzonderheden beveiligd, zo bijv. door hetgeen in vs. 14 van de vreugde der gehele aarde in tegenstelling tegen de over Edom gekomen verwoesting gezegd wordt. Zulk een betekenis kon aan Edom op zich zelf niet worden gegeven, maar alleen in zoverre als daarin de Gode vijandige wereldmacht in 't algemeen, het principe van vijandschap tegen God is voorgesteld. Het is toch ook bovendien hier niet de plaats voor ene bijzondere voorzegging tegen Edom alleen; juist zo komt in Jes. 63:1-8 Edom voor als vertegenwoordiger van het ganse Gode vijandige Heidendom.

Edom stelt voor den Profeet niet alleen alle nationale vijanden voor, die in leedvermaak, in haat en eeuwige vijandschap het arme Israël hebben gesmaad, en in tijd van nood, als de straf voor zijne zonden haar toppunt had bereikt, daartegen met zijne vijanden gemene zaak hebben gemaakt, maar hier het eigenlijke volk, dat zich tegen de macht en de zegeningen van den staat Gods overstelt.

Wat in de profetie en tegen buitenlandse volken (Hoofdst. 25-32) uitvoerig was ontwikkeld, wordt hier in korte woorden saamgevat, en aan Edom aangewezen. De karakteristieke tekenen van het Heidendom, de openbaringen der zonde, om wier wil het zijne straf ontvangt, worden aangewezen, en het doodvonnis wordt tegen hen door den Profeet uitgesproken.

7. En Ik zal het gebergte Seir tot de uiterste verwoesting stellen, en Ik zal uit hetzelfde uitroeien dien, die er doorgaat, en dien, die wederkeert.

8. En Ik zal zijne bergen met zijne verslagenen vervullen; uwe heuvelen, en uwe dalen, en al uwe stromen, in dezelve zullen de verslagenen van het zwaard liggen.

9. Tot eeuwige verwoestingen zal Ik u stellen, en uwe steden zullen niet bewoond worden: also zult gij weten, dat Ik de HEERE ben.

11. Daarom, zo waarachtig als Ik leef, spreekt de Heere HEERE: Ik zal ook handelen naar uwen toorn en naar uwe nijdigheid, die gij uit uwen haat tegen hen, tegen de beide volken van Mijn eigendom, Israël en Juda, hebt te werk gesteld; en Ik zal bij hen bekend worden, wanneer Ik u zal gericht hebben, het een zal met het andere hand in hand gaan, en in gelijke mate geschieden.

12. En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: zij zijn verwoest, zij zijn ons ter spijs gegeven.

12. En gij zult weten, dat Ik, de HEERE, al uwe lasteringen gehoord heb, die gij tegen de bergen Israëls gesproken hebt, zeggende: zij zijn verwoest, zij zijn ons ter spijs gegeven.

13. Also hebt gij u met uwen mond tegen Mij groot gemaakt, en uwe woorden tegen Mij vermenigvuldigd; Ik heb het gehoord.

Als schuld van Edom is vooreerst (vs. 5) genoemd eeuwige vijandschap tegen Israël, die ook wel in Hoofdst. 25:15 den Filistijnen wordt toegeschreven, maar bij Edom dieperen wortel had in het vijandig gedrag van Ezau tegen Jakob (Gen. 25:25 vv. 27:37), en zoals reeds Amos (1: 11) zegt, eeuwig Zijnen toorn behoudt tegen het verbondsvolk, zodat Edom van iedere gelegenheid om het te vernietigen, gebruik maakte, en bij den ondergang van het rijk van Juda de kinderen Israëls in het zwaard dreef, d. i. aan het geweld daarvan prijs gaf, Als ene tweede schuld wordt tegen hem aangevoerd (vs. 10 vv. zijne begeerte naar het bezit van Israël en van zijn land, dat het tot zich wilde brengen, hoewel het wist, dat dit Jehova's eigendom was, waardoor Edoms haat tegen Israël tot versmading van Jehova werd.

Israël wordt niet om zijne zonde door Edom gehaat, maar om zijn voorrang boven Edom, om zijnen God die Zich aan Israël als aan geen ander volk heeft geopenbaard.

Dat de Edomieten uit verraderlijke boosheid de kinderen van Juda den Chaldeënen overgaven om ze te doden, is een feit, waarop door de Profeten meermalen wordt gewezen, maar dat in de geschiedboeken niet uitdrukkelijk wordt verhaald.

Meermalen wordt in het oordeel over Edom om zijn haat tegen Israël van bloed melding gemaakt. Dat moet zeker (ook afgezien van de mogelijke toespeling van "daam" = bloed op "Edom" = rood land, Jes. 63:6) enige betekenis hebben. Edom zal geheel tot bloed worden, en dit niet alleen; bloed zal hem ook vervolgen.

Even als enen moordenaar de bloedschuld overal navolgt, om wrake roept en hem zo aan de strop overlevert.

Wat verder aan Edom wordt verweten, is zijne heersch- en hebzucht, die zelfs niet voor hetgeen Godes is, stil staat. Dat het daar wordt genomen voor den berg Seir, brengt mede, dat het gericht, aan hem te volvoeren, als verwoesting wordt opgevat .

In de uitdrukking "ofschoon de Heere daar ware" is in 't algemeen sprake van de openbaring Gods onder Zijn volk, waardoor het als Zijn verbondsvolk kon worden gekend, dus van al het werk van Jehova voor Zijne gemeente in bijzonderen zin, waarvan Edom meer kennis kon hebben, dan menig ander volk; maar dit alles wordt ter zijde gesteld, waar het te doen was, om lage zelfzucht en verkeerde eigenbaat te bevredigen.

14. Alzo zegt de Heere HEERE: Gelijk het ganse land verblijd is, alzo zal Ik u de verwoesting aandoen. 1)

1) Hier zegt de Heere het duidelijk, dat de straf aan de zonde zal beantwoorden. God, de Heere, zou over Edom de verwoesting doen komen, die dit volk gewenst had voor Israël. In plaats van dat zij geweend hadden over de verwoesting, die over Juda was gekomen, hadden zij er zich gruwelijk in verblijd, en daarom zouden zij een eeuwige verwoesting deelachtig worden. En opdat men zou weten, dat de eer en de heerlijkheid Gods ook daarin zou verhoogd worden, zegt de Heere weer uitdrukkelijk in vs. 15, dat zij zouden weten, dat Hij de Heere was.

15. Gelijk gij u verblijd hebt over de erfenis van het huis Israëls, omdat zij verwoest is, alzo zal Ik aan u doen: het gebergte van Seir, en gans Edom, zal geheel ene verwoesting worden; en zij de Edomieten, zullen weten, dat Ik de HEERE ben.

De heerlijke zegen, welken Zion ondervindt, is voor de gehele aarde voorwerp van vreugde, omdat die getuigenis aflegt van de heerlijkheid Gods, Wiens daden voor bijzondere delen steeds voorzeggingen voor het geheel zijn, en omdat Hij Zijn volk alleen kan zegenen, opdat daarin alle volken der aarde gezegend worden. (Deut. 32:43).

De uitdrukking, dat de Heidenen zullen erkennen, dat Hij, God, de Heere is, keert zeer dikwijls bij Ezechiël terug. Zij betekent altijd, dat iemand tot erkentenis komt ten opzichte van ene waarheid, welke hij tot hertoe miskend heeft, vgl. Joh. 17:23.

Een toetssteen voor de juistheid van de uitlegging der Profeten, zo merkt een beroemd Schriftverklaarder op, is steeds die, of de uitlegging overeenstemt met de wijze, waarop de Oud-Testamentische profetie in de Openbaring van Johannes weer wordt opgenomen. Nu wordt hetgeen in Jes. 63 van Edom gezegd is in Openb. 14:18-20 en 19:15 zo duidelijk weer opgenomen, dat, daar op deze beide plaatsen van het gericht over het rijk van den Antichrist gesproken wordt, er geen twijfel kan bestaan of Edom is ook op onze plaats de vertegenwoordiger van de mensheid, die vijandig tegenover God en Zijn volk staat, en komt als het eigenlijke volk van tegenspraak tegen de macht en de zegeningen van den staat Gods, hier in aanmerking, zo als de boven aangevoerde opmerkingen der uitleggers ook daarop wijzen. Evenwel mogen wij met algemene aanwijzingen ons niet tevreden stellen, wanneer wij de voorzegging van den Profeet in hare meer eigenlijke bedoeling willen opvatten, en niet

bij algemene omtrekken willen blijven staan. Deze is in tegendeel van die van Jesaja in werkelijkheid zo onderscheiden, dat wij wel zien, dat Ezechiël van enen geheel anderen vorm der aan Israël vijandige wereldmacht spreekt, dan Jesaja, en verplaatst ons niet zozeer in den tijd van de plotselinge en gehele vernietiging van het Antichristelijke rijk, zo als dat in Openb. 14:18 vv. wordt aangekondigd en in Openb. 19:15 wordt voorgesteld, maar meer in ene vroegere periode van het gericht, wanneer Edom tot bloed wordt gemaakt, en het gebergte van Seir met geheel Edom aan ene volkomene verwoesting wordt overgegeven. Het wordt daaraan zo overgegeven, dat Edom aan het bloed, dat het navolgt, niet ontkomt en niemand door het gebergte Seir meer heen of weer kan trekken, hetgeen ene gehele vernietiging buiten sluit, en nog een uitwendig bestaan van land en volk veronderstelt.

Aan zijn oogmerk zal volkomen beantwoord worden. Niet alleen zal het aan zijn eigen volk bekend gemaakt worden tot hun troost, maar ook aan de Edomieten zelf, en alle andere vijanden van Zijn Naam en van Zijn volk zullen weten, dat Hij de Heere is. Gelijk de werken der schepping en gewone Voorzienigheid bewijzen, dat er een tijd is, zo toont de zorg voor Israël, gedragen dat Jehova, de God van Israël, die God alleen de ware en levende God is.

Het is duidelijk dat hier gesproken wordt van de anti-goddelijke macht Edom, die zich immer vijandig heeft geopenbaard tegen de kerk, niet als wereldmacht, dit is Babylon, maar als persoonlijke vijanden van Christus en Zijne gelovigen.

HOOFDSTUK 36.

BELOFTE VAN VERLOSSING.

1. En gij, mensenkind! profeteer tot de bergen Israëls, tegen welke gij vroeger hebt moeten getuigen (Hoofdst. 6:1-7); profeteer, nadat hetgeen in vs. 8-10 van dat hoofdstuk gezegd is, verwezenlijkt is, en zeg: Gij bergen Israëls! hoort des HEEREN woord.

Er is zowel een profetie over het land als over het volk Israëls meestal zo als hier, in verband met elkaar. De bergen, de vastigheden van het land worden ditmaal gesteld in de plaats van het volk, want Israël was beweeglijk, maar het land niet. Alleen in hogeren zin is Israël en zijn land één; daarom spreekt God nu tot de bergen als tot de eeuwige getuigen Zijner trouw. Later (vs. 14) spreekt de Heere tot de bergen en tot de heuvels, tot de stromen en tot de dalen, tot de woeste, eenzame plaatsen en de verlaten steden. God neemt ze allen tot getuigen van Zijn verbond, en nog zijn al deze plaatsen voor handen. God heeft tot hen in dit Hoofdstuk gesproken, en niet tot Israël, althans niet in de eerste plaats. En zo wij nu die bergen en vlakten en stromen aanschouwden, zouden wij dan niet kunnen en moeten zeggen: Dit heeft God tot u gesproken en zal aan u vervuld worden? Indien God voor een huis staat en Hij zegt: "Vrede zij dezen huize!" zou het niet met vrede vervuld worden? .

De eeuwige hoogten. Zo worden de bergen van Israël hier spotsgewijze door de vijanden genoemd, met toespeling op de innigste en heiligste gewaarwordingen, die voor Israël aan deze bergen verbonden waren. De bergen zijn voor het natuurlijk gevoel van iederen mens eerwaardig als de hoog zich verheffende, geheimvolle, geduchte en tevens zegen verspreidende zetels der natuurkracht, als grensscheidingen en beschuttingen des lands, die in heilige ruste vaststaan en op de wisselende geslachten der mensen nederzien als beelden van het blijvende en eeuwige. Zo heeft Mozes (Ps. 90:2), zo heeft Job (Hoofdst. 15:7), de bergen beschouwd. Maar vooral vermengt zich dit gevoel bij den bergbewoner met zijn gans gemoedsleven. Hem zijn zijne bergen als bezielde wezens, als vaders, ja bijkans als goden zijns volks met alle herinneringen, met alle vrome gewaarwordingen van de jeugd af te zamen geweven. Nog in veel hogere mate was dit het geval bij de bergbewoners in Israël, waar de herinnering aan Gods woorden en daden, de herinnering aan de heiligste openbaringen des Heeren zich aan de bergen des lands hechtten. Men denke slechts aan Abraham op Moria (Gen. 22:1-19) aan Elia op den berg Karmel (1 Kon. 18). En Jakobs zegen over zijn zoon Jozef, den Nazireër onder zijne broederen, had zich vastgehecht aan de eeuwige hoogten (Gen. 49:26). Evenzo Mozes zegen over Jozefs zoon, den stamvader van Efraïm (Deut. 33:15). Maar de meest gezegende onder de gezegende bergen van Israël (Ex. 34:13, 14 ,) was de berg Zion, dien de Heere Zijnen berg, Zijnen heuvel (Hoofdst. 34:26) noemde, waar de Heere beloofd had, zelf te wonen eeuwiglijk, waar David de belofte van een eeuwig koninkrijk ontvangen had, den berg Zion (Micha 4:1. Jes. 2:1) die boven alle toppen der bergen in den laatsten tijd zou verheven zijn. En nu roemt de vijand (Edom) met bitteren spot van de hoogte van Seir: "heah! de eeuwige hoogten zijn nu ons erfdeel geworden!" .

2. Alzo zegt de Heere HEERE: Omdat de vijand van u zegt: Heah!(Hoofdst. 25:3) zelfs de eeuwige hoogten, welke door oude beloften aan Israël als ene blijvende bezitting waren toegezegd, zijn ons ten a) erve geworden!

a) Ezech. 35:10.

3. Daarom profeteer en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Daarom, omdat men u van rondom verwoest en opgeslokt heeft, opdat of, zodat gij voor het overblijfsel der Heidenen, voor hen die uit het gericht over de heidenwereld nog aanwezig zijn, ten erve zoudt zijn, en gij gebracht zijt op de klapachtige lip en in opspraak des volks;

4. Daarom, gij bergen Israëls! hoort het woord des Heeren HEEREN: Zo zegt de Heere HEERE tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stromen en tot de dalen, tot de verwoeste eenzame plaatsen en tot de verlatene steden, die tot enen roof en tot enen spot geworden zijn voor het overblijfsel der Heidenen, die rondom zijn.

5. Daarom, zo zegt de Heere HEERE: Zo Ik niet in het vuur Mijns ijvers (in Hoofdst. 25, 26 en 35) gesproken heb tegen het overblijfsel der Heidenen, en tegen het ganse Edom; die Mijn land zich zelven ten erve gegeven hebben, met blijdschap des gansen harten, met hartelijke blijdschap, met begerige plundering, opdat de landerij daarvan ten rove zou zijn!

6. Daarom profeteer van het land Israëls, en zag tot de bergen en tot de heuvelen, tot de stromen en tot de dalen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik heb in Mijnen ijver en in Mijne grimmigheid tegen de overige Heidenen en tegen geheel Edom gesproken, omdat gij den a) smaad der Heidenen gedragen hebt:

a) Ezech. 34:29.

7. Daarom, zo zegt de Heere HEERE, deze bedreiging met enen eed bekrachtigende: Ik heb Mijne hand opgeheven en zweer (Hoofdst. 20:5): zo niet de Heidenen, die rondom u zijn, zelven hun schande zullen dragen!

Van Edom wendt de Profeet zijn aangezicht tot de bergen van Israël, gelijk hij, in verlangen naar zijn vaderland ziende, altijd gaarne tot de oude hoogten der belofte van Goddelijken zegen spreekt. Zijne rede is door een sterken ijver bewogen, terwijl hij niet genoeg kan herhalen, dat hij het woord Gods verkondigt. De Edomieten en de andere volken, die ene snode verachting toonden en in dwazen waan hebben geuit, dat de eeuwige hoogten hun als ene erfenis waren ten deel gevallen, moet dit woord van het toppunt hunner trotse zelfverblindings nederstorten. Bergen en heuvels, dalen en afgronden, en de woeste puinhopen dor verlatene steden, welke in woede zijn bestreden en buit gemaakt door de andere hen omringende volken, moeten nu den plechtigen eed des Heeren vernemen, dat over deze nu de smaad zal komen, welchen Israël gedragen heeft.

De "bergen Israëls" zijn voor het land wat de hoofden van Israëls stammen zijn voor het volk; zij zijn als het ware de oudste, de eerwaardigste vaders des lands, wien het woord Gods verkondigd wordt, dat het ganse land aangaat.

De "eeuwige hoogten" zijn de natuurlijke bergen als beeld der onveranderlijke hoogheid waarop Israël zich beroemde, daar het den Eeuwige tot zijnen Beschermers had, en in Hem den waarborg van zijne eigene eeuwigheid (Ps. 125:2). De woorden moeten gedacht worden als voorzien van aanhalingstekenen; de spotters ontleen ze aan den mond van Israël, dat tegenover al hun pretenties en pralerijen zijne "eeuwige bergen" overstelde.

Bij de beschouwing der onwaardige tegenstanders wordt Ezechiël door een ongewoon vuur aangegrepen, zodat hij na de korte mededeling vs. 2 het "daarom" bij ieder vers herhaalt, dewijl steeds opnieuw de redenen tegen deze vijanden zich op den voorgrond drongen, voordat de rede rustiger bij de bergen Israëls blijft, van welke zij eigenlijk wilde handelen.

Als motief voor de zegeningen, welke God aan Israël wil geven (vs. 8 vv.), wordt het door Edom hem aangedane onrecht genoemd. Omdat Edom zoveel leed over Israël heeft gebracht, daarom moet Israël tot schadeloosstelling van zich zelve, en tot meerdere bestraffing en beschaming van Edom het goede van den Heere ontvangen. Daarom worden ook alle de verwijten, in Hoofdst. 35 den berg Seir gemaakt, hier gerecapituleerd. Omdat Edom heeft gejubeld als ware het verwoeste heilige land nu in zijne macht geraakt (vs. 2), omdat Edom verdrukking en lastering over Israël heeft gebracht (vs. 3), omdat Edom het heilige land ten buit en tot spot heeft gemaakt (vs. 4), omdat Edom zijn leedvermaak, vijandschap, hebzucht aan Israël heeft bevredigd (vs. 5), omdat Israël dit alles gedragen heeft (vs. 6), daarom moet Edom een oordeel (vs. 7) en Israël een zegen (vs. 8) van den Heere ontvangen. Daarbij wordt van Edom als de bijzondere type der Gode vijandige mensheid voortgegaan tot de Heidenen in 't algemeen en het aan Edom gedreigde gericht uitdrukkelijk ook tot deze uitgebreid.

Onmogelijk kan de straf des Heeren ene eenzijdige zijn; zij kan te minder Israël alleen treffen, daar juist bij zijne bestraffing het diep weggezonden zijn van het Heidendom, zijn afkeer van God, zijne verblinding en zijn overmoed op het treffendst gebleken zijn. Nevens de "overige Heidenen" wordt steeds weer Edom in 't bijzonder op den voorgrond gesteld als het toppunt van de vijandige verhouding tot de theokratie. Edom vormt hiertegen de sterkste tegenstelling, en is in dat opzicht voornamelijk het karakteristieke volk.

God denkt met medelijden aan den tegenwoordigen beklagenswaardigen toestand van het land Israël.

Zonder twijfel hebben wij daartoe ook de vele gruwelen te rekenen, welke bijv. op de plaats der geboorte en op de grafplaats van Christus door de Christenen worden bedreven, die daardoor het heilige land tot ene smaadheid maken, en het verwoesten en plunderen. Op Paasch-Zaterdag, des middags ten 1 uur, zo verhaalt Troïlo, verzamelden zich Grieken, Armeniërs enz. 2-3. 000 Christenen, in de kerk van het heilige graf (Matth. 21:11); ieder had een bos waskaarsen, alle lichten werden in de kerk uitgedaan. Toen de Griekse patriarch en Armenische bisschop met de overige geestelijken kwamen, begon het volk om het heilige graf

te lopen. Anderen kropen op den steen rondom het graf rond, soms meer dan honderd achter elkaar, en vermoeden zich zo zeer, dat hun het zweet van het aangezicht afliep; weer anderen klommen op de schouders hunner kameraden. Tussenbeide valt het volk op de knieën, zij heffen dan het hoofd met verdraaide ogen in de hoogte, heffen de handen met de kaarsen op naar den hemel, en schreeuwden jammerlijk, dat het vuur toch spoedig van den hemel moge vallen. Dan staan zij weer op, lopen met groot geschreeuw om het heilige graf alsof zij allen onzinnig waren (1 Kon. 18:26), vallen soms over elkaar op de aarde, dat het geen wonder zou zijn, zo zij elkaar geheel en al in een drukten, soms trekken zij ook hun klederen uit, om daarmee het vuur naar beneden te lokken. Dit goochelspel duurt ten minste twee grote uren. Vele honderden Turken komen met hun kinderen om tot vermaak toe te zien en over zulke dwaasheden overluid te lachen. De Griekse patriarch en de Armenische bisschop komen vervolgens uit de sakristy en gaan met enige Griekse geestelijken in het heilige graf, de deur wordt achter hen toegemaakt; zij houden zich nu, alsof zij daarbinnen baden, zij hebben echter middelen bij zich om vuur te maken en steken een licht op. Daaraan steekt de patriarch zijne kaarsen op en de lampen van het heilige graf; daarop wordt de deur geopend, en de patriarch komt er uit evenals een furie uit de hel met uitgestrekte hand, waarin hij een groten bos brandende lichten heeft. Zodra nu het volk het licht ziet, begint het te schreeuwen, allen heffen de handen met hun kaarsen op, en dringen met zulk een geweld op den patriarch aan, dat het geen wonder zou zijn, als zij hem dood drukten. Ieder wil toch zijne kaars het eerst aan die van den patriarch aansteken, daar zij menen, dat het van den hemel is nedergedaald, en hij de allerzaligste mens op aarde is, die zijn licht het eerst aan dat van den patriarch aansteekt, wanneer hij uit het graf komt, zodat hij niet zon kunnen veroemd worden. In het jaar 1750 betaalde een Armeniër het eerste heilige vuur met 50. 000 zechinen. Er is geen houden of weren aan; de patriarch is dikwijls genoeg in gevaar van verdrukt te worden; hij wordt in de hoogte geheven, zodat hij boven op de hoofden des volks komt te liggen, zijn bisschoppelijk sieraad wordt hem van 't lijf gerukt, soms ook in de verwarring zijn baard verbrand, waarover de toeziende Turken hartelijk lachen. Met het vuur branden de mensen kruisen op linnen, dat hun tot doodhemden moet dienen; dat, zo denken zij, reinigt de ziel van alle zonden. Ten laatste ziet men niets den verbrande baarden, gestoten hoofden, verscheurde klederen en blauw geslagen ogen, bekrabde gezichten, gebroken armen. Men hoort niets den een verward en op afschuwelijke wijze uitgestoten geschreeuw, en wanneer nu het leven bedaard is, dan wordt er op eens van de kerk ene herberg. Delle Balle zegt, dat het volk bij deze gelegenheid dingen doet, welke meer in de komedie voor het beschonkene, dan wel in de kerk voor verootmoedigde mensen passen, en Fisk, nadat hij na zulk een vuurtooniel, verstoord en vol afkeer over zulke goddeloze zaken heengegaan was, bericht van zich en zijne metgezellen: "wij gevoelden, dat Jeruzalem aan de ongerechtigheid was overgegeven en Gods vloek daarop rustte. " .

8. Maar evenzo hef Ik Mijne hand op voor het heilige land, gij, o bergen Israëls! gij zult weer uwe takken geven, en uwe vrucht voor Mijn volk Israël dragen, want zij naderen te komen, spoedig zullen zij in u zijn wedergekeerd (Jes. 56:1).

9. Want ziet, Ik ben bij u, en Ik zal u aanzien, en gij zult gebouwd en bezaaid worden.

10. En Ik zal mensen op u vermenigvuldigen, die daar wonen, het ganse huis Israëls, ja dat geheel; en de steden in het land, waartoe gij behoort, zullen bewoond, en de eenzame plaatsen bebouwd worden.

11. Ja Ik zal mensen en beesten op u o bergen! vermenigvuldigen, en zij, mensen en vee, zullen vermenigvuldigd worden en vruchtbaar zijn; en Ik zal u doen bewonen, als in uwe vorige tijden, ja Ik zal het beter maken dan in uwe beginselen; en gij zult weten, dat Ik de HEERE ben.

12. En Ik zal mensen op u doen wandelen, namelijk Mijn volk Israël in den waren zin des woords (Hoofdst. 20:40); die zullen u erflijk bezitten, en gij, o bergland Israëls, zult hun ter erfenis zijn, en gij zult ze voortaan niet meer als in den tijd der straffen beroven van erfgenamen, gij zult niet meer het toneel van oorlogen zijn, waardoor zo velen worden weggeraapt.

In de hoogste vreugde ziet de Profeet den tijd naderen, dat de heerlijke bergen van den heiligen bodem in oude vruchtbaarheid groen worden, en gelijk vroeger bebouwd en bezaaid. De steden verheffen zich uit hare puinhopen, mensen en dieren maken in de rijkste volheid het verwoeste land weer vol leven. Daar zal het volk opnieuw zijne erflijke woning hebben als in vroegere tijden, maar nog meer goeds ontvangen, dan ooit hun deel geworden is, opdat het erkenne, dat zijn God de eeuwige en ware Jehova is.

Het 8ste vers geeft dadelijk den algemenen inhoud der belofte aan; de bergen Israëls zullen vruchtbaar worden ten gunste van het volk Gods, dat ze bewoont; de volgende verzen beschrijven dan deze vruchtbaarheid nader. De bergen, het land Israëls, moesten vol mensen, en wel vol Israëlieten, vol mensen van Gods volk worden, de vervallene steden moeten weer bewoond, de verwoeste velden moeten weer bebouwd en rijk in kudden worden, meer goeds dan te voren van God ondervinden, en alzo moet het land voor Israëls volk ene erfenis zijn, het voortdurend toebehoren.

Juist het wijzen op het nabijzijnde der Goddelijke zegeningen: "zij naderen te komen" bevat hier ene schone energie. Terwijl nu het Heidendom triomfeert, ligt in zijn triomfgescrei reeds het gericht en het begin zijner vernietiging; daarentegen is Israël getroost juist in de diepste ellende, zijn heil is hem ook in dezen tijd zeker en vast gewaarborgd, want reeds in de nabijheid van dezen zegen te bespeuren. Het gericht, dat Israël treft is geen gericht ten ondergang, maar een voortgang, ene krachtige schrede tot het eeuwige heil zelf, in het tegenwoordige liggen reeds alle voorboden van zijne glansrijke toekomst en verhoging.

Deze belofte is wel na het terugkeren van een gedeelte des volks onder Zerubbabel en Ezra in zwakke aanvangen vervuld, maar de vermeerdering en zegening, welke de uit Babel teruggekeerden hebben ondervonden, bleef toch verre achter bij het heil, zo als het vooral ook in het volgende wordt beloofd; het uit de ballingschap teruggekeerde deel des volks bleef niet alleen onder de heerschappij der Heidenen, maar had ook nog veelvuldig den smaad der Heidenen te dragen, en werd eindelijk, omdat Israël niet slechts gestruikeld, maar door

verwerping van zijnen Heiland diep gevallen is, weer uit het land onder de Heidenen verstrooid en het land geheel verwoest tot op dezen dag.

Op de vlakte van Israël, welke tot het vroeger met steden en vlekken zo rijk voorziene Galilea behoorde, en in het gebied van Bethsean trof Richardson op een afstand van 6 uren geen enkel dorp aan. De beken en bronnen van Kanaän, welke Mozes prees, schijnen sedert lang verdroogd te zijn. Korte verhaalt, dat hij in geheel Palestina niet meer dan 10 bronnen gevonden heeft, welke meer dan 80-100 schreden vloeiden. het grootste gedeelte van den weg van Sichem naar Jeruzalem leidt over ene ruwe, onvruchtbare, steenachtige landstreek. Dit kan reizigers, zegt Maundrell, in den beginne verlegen maken, wanneer zij uit de Bijbelse beschrijvingen zich ene zo schone voorstelling van het land hebben gemaakt, zij kunnen niet denken, dat een land als dit in staat is geweest de behoeften van zo vele inwoners, als worden opgegeven, voldoende te voorzien. Ik moet bekennen, merkt Jowatt op, dat het een bijzonderen, melancholischen indruk maakt, wanneer men zoveel land woest ziet liggen, en zo weinige inwoners in het land ziet. Toch heeft men gene reden, het land van nature voor onvruchtbaar te houden, zijne tegenwoordige onvruchtbaarheid kan geenszins aan natuurlijke oorzaken worden toegeschreven, maar wijst in den meest eigenlijken zin op den rechterlijken vloek-een rechtvaardig God heeft, na lang Zijne bedreigingen te hebben verschoven, het vruchtbare land tot ene woestijn gemaakt, om de goddeloosheid van hen, die daarin woonden.

13. Zo zegt de Heere HEERE: Omdat zij, gelijk reeds in Num. 13:33 bedreigd, en ook werkelijk in Israël bewaarheid is, tot u zeggen: Gij, land Kanaän, zijt een land, dat mensen opeet, en gij zijt een land, dat uwe volken berooft.

14. Daarom zal Ik dat boos gerucht van u wegnemen, en zult gij niet meer mensen opeten, en uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

15. En Ik zal maken, dat men den schimp der Heidenen, waarmee zij u, het land van het uitverkoren volk Gods voorstellen als of het mensen opat, niet meer over u hore, en gij zult den smaad der natiën niet meer dragen, en gij zult uwe volken niet meer doen struikelen, spreekt de Heere HEERE.

Men heeft aan het land de predikaten gegeven van "mensen verslindster" en "volken kinderloos makend." Men zal tot dien tijd van Kanaän alleen verderf over het volk des Heeren zien uitgaan, hier scheen het alles behalve een land van heil en zegen te zijn. Maar deze beschimping zal niet blijven, de daad zal ze wederleggen. Wat het Heidendom niet kende, was de reden waarom aan Israël die straf werd opgelegd; hun smaad had alleen betrekking op het uitwendige der zaak. Die reden ontdekt de Profeet door een schoon woordenspel tussen tlvm en ylvbt Kanaän zal in het vervolg zijn land niet meer verslinden, maar zelfs het niet meer doen struikelen, ten val brengen, in zonde verstrikken. Israëls misdaad was de reden van zijn verderf. Zo lang die bleef, zo lang bleef ook het verderf en daarmee een zeker recht der Heidenen voor hun smaden. Daarom zal Jehova aan de zonde van het volk paal en perk stellen en Zich een heilig volk bereiden. Dan treedt de nietigheid van dien hoon duidelijk voor den dag, en de gehele stompzinnigheid van het Heidendom, dat

alleen op de uitwendige macht zag, maar van de heiligheid van Jehova's handelwijze nauwelijks enige gedachte had.

In twee opzichten strekt onze belofte zich onvoorwaardelijk uit over hetgeen onder Zerubbabel omtrent het terugkeren in het heilige land vervuld is: 1) wanneer gezegd wordt, dat het heilige land aan Israëls volk ten erve zal worden, is de toestand geworden, dat het bezitten des heiligen lands, waarin Israël door Zerubbabel geraakte, toch later weer gestoord is; 2) ligt in de belofte, dat het heilige land zijne bewoners niet meer zal doen struikelen, niet meer in zonde zal doen vallen, een wijzen op een tijd, dat Gods volk zonder zonde zal zijn.

Wanneer deze tijd zal komen, en Israël ene gemeente zal zijn, die heerlijk is, die geen vlek of rimpel of iets van dien aard heeft, maar heilig en onstraffelijk, is duidelijk en bepaald genoeg in Openb. 14:1-5 aangewezen. Dat is de tijd, waarin het volk, nadat het tot erkentenis zijner zonde en tot geloof in Christus gebracht is, nu in zijn land is teruggekeerd (Openb. 11:11 v. 12:14-16). In dien gansen langen tijd van meer den 1800 jaren, in welke de Christelijke kerk door de roeping der Heidenen tot het rijk van God werd opgebouwd, stond tegenover de doortastende en geheel vernieuwende en heilige werkzaamheid van het Evangelie steeds ene ware hindernis. Bij de Heidenen der oude wereld, inzonderheid de Grieken en Romeinen, was het hun vroegere, uit het Heidendom voortkomende beschaving, die ene vermenging van Goddelijke waarheid en van gedachten, van menselijke wijsheid en gewoonten veroorzaakte, en tot Gnosticisme, Arianisme en andere dwalingen aanleiding gaf, totdat ten laatste aan de Oosterse kerk een einde moest komen (Openb. 2:1-17 en 8:10-9 :21). Bij de Heidenen der Germaansch-Slavische volken in de middeleeuwen was het daarentegen hun natuurlijke ruwheid en ongebondenheid, welke wel door de Roomse wettische kerk moest worden overwonnen en ook werkelijk door Gods opvoedende leiding in zo verre is ter zijde gesteld, dat in het werk der Reformatie aan Evangelische geest in de plaats kon treden. Toch heeft het Pausdom zijne ijdelijke bestemming miskend, zich met heidens bijgeloof bevlekt, en de wereldse begeerlijkheden lief gekregen, terwijl de Evangelische kerk van hare zijde hare roeping tot heiligmaking der zielen vroegtijdig heeft vergeten, en hetgeen haar was gegeven, niet op rente heeft gezet, zodat het daar ten laatste tot ontwikkeling van den persoonlijken Antichrist en hier ten minste tot die van het antichristelijke principe komt (Openb. 2:18-3 :22; 11:7-10 en 17:1-11). Altijd zijn het maar enkele tijden, dat de gemeente des Heeren haar licht door laat schijnen, en steeds slechts enkele zielen, bij wie het Evangelie als een zuurdeeg werkt, die het meel geheel doorzuurt-hare volle schoonheid en ware gedaante bereikt zij evenmin in het midden van haren leeftijd en in den jongeren tijd als in den ouderdom; er blijft nog een groot deficit, dat Hem, die het hoofd is ten smaad is, als ware Zijn woord en voorbeeld, een bloot ideaal, en het achterblijven hierbij ene zaak, die van zelf sprak. Maar de Heere heeft het volk van Zijn eigendom, Israël, waaruit Hij naar het vlees afstamt, daartoe uitverkoren, dat het zich, wanneer het eerst zal bekeerd zijn en gerechtvaardigd van zijne zonden, nu ook in de volle heerlijkheid ener gemeente van Christus vertone; juist de straftijd van vele honderde jaren, als Israël onder den toorn Gode versmacht, moet zijne harten geheel omkeren. Hoe groter zijne zonde geweest is, dat het den Zoon Gods aan het kruis heeft gehecht, des te dieper zal zijne beschaming zijn, wanneer het tot erkentenis dezer zonde gekomen is, en hoe groter de genade, die het volk niet heeft laten verloren gaan, maar zich zijner weer ontfermt, des te meer zal ook de overgave aan Jezus, die zelf een Hebreër is uit de

Hebreëen, onvoorwaardelijk en zonder enige terughouding worden. Daarbij komt, dat bij de oprichting der Zions gemeente in Openb. 14:1 vv. alleen zulke zielen tot het rijk van Christus worden geroepen, die verzegeld zijn. Wat niet tot het heilige zaad behoort, zal niet in het heilige land mede terugkeren; dat heeft ons Ezech. 20:38 uitdrukkelijk gezegd. Gelijk nu de 144. 000 verzegelden volkomen zijn in de overgave huns geloofs naar de wijze des geloofs van Abraham, die zelfs bereid was zijnen enigen zoon Gode ten brandoffer te geven, zodat zij het Lam volgen, waar het heengaat, zo houden zij zich ook priesterlijk rein, of van de wereld onbevlekt, en betonen zich als profetisch waarachtig, zodat in hunnen mond gene valsheid wordt gevonden. Bij hen zal het niet slechts een ideaal woord zijn, wat Christus in Matth. 19:12 van dezulken zegt, die zich zelve gesneden hebben om het rijk der hemelen, en wat Hij in Matth. 5:34 vv. gebiedt: "Zweert ganselijk niet, maar laat zijn uw woord ja, ja, neen, neen: wat boven deze is, is uit den boze, " en door middel van het eerste punt zal de gemeente zich ook vrij bewaren van zulk een toevoegsel, dat het nieuwe lied, hetwelk voor den troon en voor de vier dieren en de oudsten gehoord wordt, niet kan leren. Wij beschouwen den tempel van Ezechiël in Hoofdst. 40 vv. als ene symbolische voorstelling van het wezen dezer Zionsgemeente, verplaatsen dezen ook geenzins in den hemel, en verwachten dien even zo min eerst van het aanbreken van het duizendjarig rijk. Het laatste dient daarentegen, dat bij de priesterlijk profetische volkomenheid nu ook de koninklijke majesteit in het heersen met Christus kome. Dit zijn meestal nieuwe gedachten en inzichten, welke wij hier voorstellen. Aan tegenspraak zal het niet ontbreken, maar op den door ons ingeslagen weg zal het Boek der Openbaring van Johannes, geen zo veel misbruikt Boek meer zijn, en het Profetische woord des O. T. in zijne moeilijkste punten werkelijk ene tot helderheid komen.

16.

IV. Vs. 16-Hoofdst 37:28. Onmiddellijk aan het vorige woord der belofte sluit zich een nieuw aan, dat den inhoud van het eerste weer opneemt, en het nog nader uiteenzet. Israël heeft de ellende gevonden op den weg zijner zonden, maar God zal om Zijns naams wil den zegen aanbrengen, en wel een zegen van oneindige volheid de terugvoering in het heilige land, de besprenging met het water der vergeving, de toedeling van een nieuw hart en de uitstorting des Geestes, de aanneming tot een waar volk van God, en de daaraan verbondene volheid van alle andere zegeningen (vs. 16-38). De mogelijkheid van ene zo heerlijke herstelling van Israël wordt den Profeet thans in een gezicht getoond, en de omvang deze wederherstelling door ene symbolische handeling, welke hij moet verrichten, voor ogen gesteld. In het gezicht wordt gehandeld over Israëls herstelling als verbondsvolk (Hoofdst. 37:1-14), in de symbolische handeling over de wederherstelling als broedervolk (37:15-24), waarop de belofte van zegen nogmaals wordt herhaald, en de inhoud der Hoofdst. 40-48 voorbereid (37:25-28).

16. Wijders geschiedde omtrent terzelfder tijd als in Hoofdst. 34:1 en 35:1 des HEEREN woord tot mij, zeggende:

17. Mensenkind! het huis Israëls, als zij in hun land woonden, toen verontreinigden zij datzelve, ondanks de waarschuwing: Lev. 18:28. Num. 35:34, met hunnen weg en met hun

handelingen; hun weg was voor Mijn aangezicht als de onreinigheid ener afgezonderde vrouw, welke de walgelijkste soort van onreinheid is (Lev. 15:19. Jes. 64:6).

18. Daarom goot Ik Mijne grimmigheid over hen uit (Hoofdst. 7:8) om des bloeds wil, dat zij in het land vergoten hadden, en om hun drekgoden, hun afgoderij waarmee zij dat verontreinigd hadden (Hoofdst. 22:3 v.).

19. En Ik verstrooide hen onder de Heidenen, en zij werden verspreid in de landen (Hoofdst. 20:23; 22:15):Ik oordeelde ze naar hunnen weg en naar hun handelingen.

20. Als zij nu tot de Heidenen kwamen, waarhenen zij getogen waren a), ontheiligden zij Mijnen heiligen naam, omdat men van hen zei: Deze zijn het volk des HEEREN, en zijn uit Zijn land uitgegaan. 1)

1) Dezelve word ontheilgd door de rampen van Israël, want daaruit namen de vrienden van God gelegenheid, om God te verwijten, dat Hij onbekwaam was, om Zijne aanbidders te beschermen en Zijn eigen toezeggingen goed te maken. Zij zeiden al spottende, deze zijn het volk des lands, deze goddeloze mensen, welke gij ziet dat Hij niet in gehoorzaamheid kon houden aan Zijne voorschriften; deze ellendige mensen, welke gij ziet, die Hij niet kon houden in de genietingen Zijner gunsten. Deze zijn die mensen, welke uit Jehova's land kwamen, zij zijn het schuim der volkeren. Zijn deze het die zo rechtvaardige inzettingen hebben, welker leven zo onrechtvaardig is? Is dit het volk, dat zo beroemd is voor een wijs en verstandig volk? En dat gezegd wordt, God zo nabij zich te hebben? Dus heeft God Zijn volk verkocht en heeft Zijn vermogen niet vergroot door hun prijs. De smaad, waaronder zij waren, kwam op Hem.

a) Jes. 52:5; Rom. 2:24.

21. Maar Ik verschoonde hen, dat Ik ze niet geheel verdelgde, zo als eigenlijk had moeten geschieden wanneer hun wedervaren was, wat zij verdiend hadden (Hoofdst. 20:9); dit deed Ik om Mijnen heiligen naam, 1) dien het huis Israëls ontheiligde onder de Heidenen, waarhenen zij gekomen waren, 2) en dien Ik nu daardoor des te meer wilde verheerlijken, dat Ik Mij aan hen betoonde die God te zijn, die juist het diepst schuldige en ontaarde volk tot een recht heilig volk weet te maken.

1) Letterlijk staat er: Ik had medelijden met Mijn heiligen Naam. Hiermede verklaart de Heere dan ook, dat Hij Zelf Zijn eer zal herstellen en beveiligen en Zijn volk verlossen. In de redding van Zijn volk zou de heiligheid en de heerlijkheid van Zijn naam zo treffend uitkomen. Dewijl de Heidenen de smaadheden des volks op Hem hadden gelegd, zou Hij Zelf voor de ere van Zijnen naam opkomen, en daarom Zijn volk om Zich zelfs wil verlossen.

2) Opdat Israël Gods genade in diepen ootmoed erkenne, laat de Profeet het in den spiegel der geschiedkundige waarheid nog eens zijn vroeger zondig beeld zien, en herinnert hij het de harde kastijdingen, die het zich door den trouwelozen afval van Jehova heeft op den hals gehaald. Wat had het door zijne misdaden en gruwelen den reinen grond bevlekt, ja dien door

bloedvergieten ontwijd! Daarom kwam ook het zware oordeel des Heeren over hen, dat zij verstrooid zouden worden onder de volken en verdeeld in de landen, waar zij aanleiding gaven tot het honen van den Goddelijken naam, daar de Heidenen spottend zeiden: Ziet! zij noemen zich Jehova's volk, en Hij heeft ze toch uit Zijn land moeten laten trekken.

Nadat Israël zelf de heiligheid van Zijnen God en de daaruit voortkomende eisen miskend en terzijde gesteld heeft, wordt het nu ook de aanleiding, dat van de zijde des heidendoms de heiligheid van Jehova wordt miskend, waaruit de verstoting van Israël noodzakelijk voortvloeide, en men nu Zijne almacht in twijfel trekt, alsof Hij Zijn volk tegen de overmacht der Heidenen niet had kunnen beschermen.

De Heidenen kenden slechts nationale goden, zagen ook in Jehova niets anders dan den volksgod der Hebreëen, en vatten daarom de over Jeruzalem gekomene katastrofe niet op als een gericht van den God des hemels en der aarde, maar als een blijk van de machteloosheid van een volksgod, die zijn volk niet in zijn land had kunnen beschermen (Jes. 36:18 vv.) Zo was het gericht, dat God over Israël gebracht had, also geworden, dat het er toe diende, om de Heidenen in hun heidense hoofdmeningen te versterken. Dat kan echter niet Gods wil zijn: Gods eeuwige wil is, dat Zijn wezen en Zijne gehele macht en heiligheid aan alle mensen, ook aan de Heidenen openbaar worde, zodat Zijn naam als die van den heiligen God des hemels en der aarde ook door de Heidenen gekend en beleden worde. Daar nu Gods gericht over Israël ten gevolge heeft gehad, dat de Heidenen de openbaring van Hem integendeel verduisterden, zo is voor God de noodzakelijkheid gekomen om Zijnen verduisterden en miskenden naam te verdedigen.

Door Israëls schuld was de naam des Heeren onder de Heidenen miskend en gelasterd; daartegenover wil echter Jehova dien nu des te heerlijker laten openbaar worden. Luider dan de straf van Israël zou een wonder Gods aan Israël het verkondigen, dat Hij een waarachtig, heilig God was, die alleen zich een heilig volk wist te bereiden.

Het tweede, nog grotere gericht des Joodsen volks, daar het na de verwerping van den Messias en van Zijn Evangelie bijna 2. 000 jaren verstoten is, en in alle landen is verstrooid, is voor den heiligen naam van God den gelovigen uit de Heidenen ook een bewijs, dat Christus de Heere en de enige ware God en Rechter der gehele wereld is, die alles wat in Zijn Goddelijk woord staat door ene volkomene vervulling allen volken voor ogen stelt.

22. Daarom zeg tot het huis Israëls: Zo zegt de Heere HEERE: Ik doe het niet om uwentwil, gij huis Israëls! (Deut. 9:6. Jes. 48:11) maar om Mijnen heiligen naam, dien gijlieden ontheilgd hebt onder de Heidenen, waarhenen gij gekomen zijt.

23. Want Ik zal Mijnen groten naam heiligen, die onder de Heidenen ontheilgd is, dien gij in het midden van hen ontheilgd hebt; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, spreekt de Heere HEERE, als Ik aan u voor hun ogen zal geheilgd zijn.

24. Want Ik zal, gelijk reeds in Hoofdst. 11:17-20 gezegd is, u uit de Heidenen halen, en zal u uit al de landen vergaderen; en Ik zal u in uw land brengen (Hoofdst. 20:41 v. 1)

25. Dan zal Ik rein water op u sprengen, en gij zult rein worden (Ps. 51:4 en 9): van al uwe onreinigheden en van al uwe drekgoden zal Ik u reinigen.

26. En Ik zal u aan a) nieuw hart geven, 1) en zal enen nieuwen geest geven in het binnenste van u; en Ik zal het stenen hart uit uw vlees wegnemen, en zal u aan vlesen hart geven. 2)

1) God zal ene inwendige verandering werken tot ene gehele verandering. Merk hier aan, allen die deel hebben in het Nieuwe Verbond en recht tot het nieuwe Jeruzalem, hebben een nieuw hart en enen nieuwen geest, en dit is noodzakelijk ten einde zij wandelen in nieuwigheid des levens. Dit is de Goddelijke waarheid, welker de gelovigen door de belofte deelachtig gemaakt worden.

2) Het stenen hart in ongevoelig en onbuigzaam, onbekwaam om het Woord Gods te verstaan en in zich op te nemen. Het is daarom, dat de Heere dit hart eerst zou wegnemen en daarvoor een vlesen hart geven, dat in waarheid zich zou buigen naar den wil van God. De genade Gods verandert het stenen hart in een vlesen hart.

27. En Ik zal Mijnen Geest geven in het binnenste van u; en Ik zal maken, dat gij in Mijne inzettingen zult wandelen, en Mijne rechten zult bewaren en doen.

28. En gij zult wonen in het land, dat Ik uwen vaders gegeven heb, en gij zult Mij tot aan volk zijn, en Ik zal u tot enen God zijn 1) (Jer. 31:31 vv.).

1) Het is niet indien gij Mijn volk wilt wezen, zal Ik uw God zijn, hoewel het zeer zeker is, dat wij niet komen verwachten dat God ons tot een God zal zijn, tenzij wij Hem tot een volk zijn. Maar Hij heeft ons eerst gekozen en liefgehad, wij Hem niet. Daarom is de voorwaarde uit de genade, is door de belofte, zowel als de beloning. Niet uit verdienste, niet uit de werken. Gij zult Mijn volk zijn, en dan zal Ik u tot een God zijn. En dit is de grondslag en hoeksteen van des gelovigen geluk; het is de Hemel zelf.

"Niet om uwentwil" d. i. niet omdat gij door uw gedrag aanspraak op redding hebt, "maar om Mijns heiligen naams wil", d. i. om Mijnen door de Heidenen ontwijden naam als heilig te bewijzen, doe Ik het, spreekt de Heere; en het eerste dat Hij tot heiliging van Zijnen naam wil doen, is de terugvoering van Israël uit de verstrooiing naar zijn land; het volgende is de reiniging des volks van zijne zonden.

Het van God afgefallen volk kwam in zijne verstrooiing eigenlijk voor als het volk, dat gene eenheid had, dat zonder meester was, en in die regeringloosheid en verlatenheid als het ongelukkigste der volken. De verklaring van God, dat Hij Israël wilde helpen, kan dus niet meer worden gedacht zonder een vergaderen, een vergaderen om zijnen God, die het principe, de levensbron dezer gemeenschap is. Hieraan sluit zich als tweede punt aan de "vergeving der zonde", de genade Gods, die het met schuld bevleete volk rechtvaardigt en vrij spreekt. De vrucht der verlossende en de zonde vergevende werkzaamheid Gods is de heiliging, de geestelijke omkering en vernieuwing, de wedergeboorte des volks, gewerkt door de

mededeling van Gods Geest, en zich openbarende in het vasthouden aan de getrouwheid omtrent Gods wet.

Daar het Oude Testament vele duidelijke, ondubbelzinnige voorzeggingen van Israëls wederbrenging bevat, ja deze leer bij alle Profeten wordt gevonden, zo kunnen wij ons ook niet verwonderen, dat deze hoop in het verstrooide Israël nog leeft, en juist in onzen tijd met kracht zich verheft. Zo diep is deze verwachting met de Joden vereenzelvigd, dat de Frankforter Rothschild, toen hem de Sultan der Turken, om aan zijn geldnood te ontkomen, Palestina te koop aanbod, aan dezen antwoordde: "wij kopen het niet, wij hebben het reeds door erfenis. " Hun verwachting zal ook worden vervuld, maar op andere wijze dan zij in hun ongelooft menen.

God verschoont Zijn volk en volbrengt den beloofden zegen, omdat Hij het tot drager Zijner heiligheid heeft uitverkoren, daar God krachtens Zijne heiligheid, die ook wil daargesteld zien in Zijn rijk als een trouw afschijnsel Zijner heerlijkheid. Krachtens deze wil God niet alleen, maar werkt en volvoert Hij ook het wegdoen van het kwaad, en de daarmee overeenkomende reinheid door de mededeling van Zijn Heiligen Geest. Het gebod: "zijt heilig, want Ik, de Heere, uw God, ben heilig, " bevat tevens de belofte der verwezenlijking van een heilig Godsrijk, zo zeker als God zelf heilig is. In de idee der heiligheid des levenden Gods ligt ook zeker de levendige begeerte Gods uitgesproken, om Zich in deze Zijne heiligheid zowel negatief als positief te betonen en te bewijzen. Niet alleen in het richten van het kwaad en in de vernietiging van den goddeloze, maar ook in de verdelging van het boze en de omzetting en vernieuwing des zondaars. Krachtens enen nieuwen Goddelijken levensadem, de geestelijke schepping Gods in den mens, openbaart God Zich als de Heilige.

Het begrip van heiligheid naar de opvatting des Bijbels wordt bij ons zeer dikwijls in te beperkten zin opgevat als zedelijke heiligheid, die daarin bestaat, dat God het goede lief heeft en het kwade haat, en zelfs niets kwaads doet, dat Hij waarachtig, rechtvaardig en lankmoedig is. Dat alles behoort ongetwijfeld tot den Gode gewijden mens, maar het beantwoordt nog niet geheel aan het denkbeeld van heiligheid, want heilig is slechts wie zich aan God alleen en geheel heeft geofferd. Maar Gods heiligheid is naar het begrip van het goede niet af te meten, vermits het goede veeleer door het begrip God zijne betekenis en zijnen inhoud verkrijgt. Wat God lief heeft is goed en wat God verafschuwt is kwaad. Een gevolg der Goddelijke heiligheid is het zeker, dat Hij slechts het goede liefheeft en doet, het kwade zonder uitzondering haat. Doch het begrip Zijner heiligheid ligt niet in het liefhebben van het goede en in het haten van het kwade, maar in het alleen en zonder uitzondering. De heiligheid Gods is de zelfbewaring Gods naar Zijn Goddelijk wezen ondanks Zijne genadige nederbuiging tot de wereld. Hoe en waar God Zich in de wereld doet zien, hoe en waar Hij handelt, hoezeer Hij ook Zijne Goddelijke heerlijkheid aflegt uit liefde voor Zijne schepselen, steeds openbaart Hij Zich en handelt Hij alleen als God, onverminderd Zijne Godheid. Daarin is de heiligheid gelegen vgl. Jes. 6:3.

Reeds oude dogmatici hielden de heiligheid Gods voor een uitvloeisel Zijner liefde, namelijk der reinste liefde Gods tot Zich zelve als den absoluut Goede, waardoor tevens het met majesteit afstoten van al wat kwaad en onrein is, van zelf is bepaald. Maar hoe kan de

heiligheid Gods hier als die zijde van het Goddelijk wezen worden voorgesteld, welke de verlossing Israëls noodzakelijk eiste, en op den eersten aanblik alleen werk der genade schijnt te zijn? Tot deze behoorde zeker Israëls verkiezing alleen, hoewel ook de stichting van het Godsrijk in 't algemeen, waaraan de Goddelijke heiligheid werkelijk groot aandeel had. Nadat echter de verkiezing eenmaal geschied was, trad de Goddelijke heiligheid in ene zo wezenlijke betrekking tot Israël, dat de naam "de Heilige Israëls" een van de gewone namen Gods werd (Jes. 1:14). Het raadsbesluit der verkiezing was uitgesproken als een onvoorwaardelijk besluit. Met het ogenblik daarom, dat God het volk voor altijd zou verworpen hebben, ware Hij ingetreden in het gebied der zonde, ware Hij niet meer Jehova, de Zijnde, van Wien iedere verandering, niet meer de Heilige, van Wien de wisseling van licht en duisternis uitgesloten is. Hoe de Goddelijke heiligheid de vervulling van elke uit genade gegevene belofte eist, omdat God geen mens is, noch een mensenkind, dat Hem iets zou berouwen, blijkt duidelijk uit de plaats Ps. 89:36 vv. : "Ik heb eens gezworen bij Mijne heiligheid: zo Ik aan David liege! Zijn zaad zal in eeuwigheid zijn; " en verder uit Ex. 33:19, Rom. 9:15. Ik zal Mij ontfermen, diens Ik Mij ontferm, en zal barmhartig zijn, dien Ik barmhartig ben. " Bij God is geen schijn, geen luim; Hij zou zich zelve moeten verloochenen, wanneer Hij anders wilde dan Hij eens gewild heeft. Ook Israëls zonde, hoe groot die mocht zijn, hief den eis der verlossing voor Gods heiligheid niet op. God, de Alwetende, toch zag die zonde vooruit, toen Hij de onvoorwaardelijke belofte gaf. Voor Hem, den God der geesten van alle vlees, kwam zij niet onverwacht. Hij kon de zondaars verdelgen-Hij moest het juist omdat Hij heilig was, maar nooit kon Hij geheel Israël overgeven, altijd moest Hij een overblijfsel (Sjeerith) overlaten. De grootheid der zonde was voor Hem slechts een eis, om de krachtigste middelen van reiniging en heiliging in 't werk te stellen; Hij zou onheilig zijn, wanneer Hij niet heiligde; want dan zou Hij toch niet het Zijne tot vervulling Zijner belofte gedaan hebben, waaraan van wege de gesteldheid der menselijke natuur door uitwendige weldaden maar zeer weinig zou zijn voldaan. Dat nu hier Israëls verlossing als tegenover alle verdienste en alleen om Gods wezen, om Zijne heiligheid geschied wordt voorgesteld, was aan de ene zijde zeer verootmoedigend; het sloeg allen menselijken roem ter neer; aan de andere zijde was het ook zeer troostvol de beangstigde en verslagene harten erkenden daaruit, dat hun heil ganselijk niet op menselijken grond berustte, in 't geheel niet door de zonden van hun volk werd weggenomen. De Heidenen waanden, zoals nog heden vele Christenen doen, dat Israël voor altijd door den Heere uit Kanaän was verstoten, dat zijn plan met Israël verijdeld was; zulk ene schijnbare lastering weerlegt de Heere hier als de Heilige in Israël, want Israël was en bleef ondanks alle zijne oordelen het eeuwige volk der eeuwige verkiezing, en Israëls wederbrenging ene zaak van Zijnen eed en van Zijne eer.

Een vleschen hart kenmerkt zich door tederheid aangaande de zonde. Ene onreine gedachte, of een bedorven wens voor een enkel ogenblik gekoesterd te hebben, is genoeg om een vleschen hart voor 's Heeren aangezicht te bedroeven. Het stenen hart beschouwt de grootste overtreding als van luttel betekenis, niet alzo het vleschen hart.

O Heer! wil mij terstond kastijden Wanneer ik op een bijpad dwaal, En doe mijn hart van droefheid smelten, Dat ik Uw liefde zo betaal.

Het vleser hart is teder omtrent Gods wil. Meester Eigenzin is een grote bluffer, en het valt moeilijk hem te onderwerpen aan Gods wil; maar wanneer het vleser hart wordt geschonken, dan buigt zich de wil, gelijk een espenblad voor elken wind des hemels, vernedert zich ter aarde als een bieze voor elken adem des Geestes. De natuurlijke wil is koud, hard als ijzer, dat zich tot geen fatsoen laat hameren; maar de vernieuwde wil wordt als gesmolten metaal, spoedig gevormd door de hand der genade. In het vleser hart is de tederheid der toegevendheid. Het harde hart bemint den Heiland niet, maar het vernieuwde hart brandt van liefde jegens Hem. Het harde hart is zelfzuchtigen vraagt met onverschilligheid: "waarom zou ik wenen over de zonde, waarom zou ik den Heere liefhebben?" Maar het vleser hart zegt: Heere, Gij weet, dat ik U liefheb, help mij U meer beminnen!" Vele zijn de voorrechten van dit vernieuwde hart; hier is het dat Jezus verkeert, hier is het dat de Geest woont. Het is bereid om elken zegen te ontvangen, en elke zegen daalt er ook op neer. Het is gereed om elke hemelse vrucht voort te brengen tot prijs en ere Gods, en daarom verheugt zich de Heere er in: Een teder hart is de beste beveiliging tegen de zonde en de beste voorbereiding voor den hemel. Een vernieuwd hart staat op den wachttorens, uitziende naar de komst des Heeren Jezus. Hebt gij dit vleser hart? .

Door den Heiligen Geest ons te geven geeft God Zich zelven, ons tot een onverliesbaar deel en eeuwige erve. Ziet gij nu de heerlijkheid van het Evangelie? Zij ligt daarin dat het den mens niet enkel iets van Gods wege maar God zelven geeft. Een iegelijk zondaar, die gelooft, heeft den enigen, drieënenigen God zelven tot zijn deel in eeuwigheid. Daarom zei Christus tot de Zijnen in den nacht vóór Zijn schuldverzoenend lijden en sterven: "Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en zullen woning bij hem maken. (Joh. 14:23). Gelovende, worden wij in onmiddellijke betrekking tot God gesteld; wij worden niet als God, ook zullen wij niet persoonlijk wonen in God, neen God zal wonen in ons, ja eenmaal zal Hij alles zijn in allen.

29. En Ik zal u op de in vs. 26 v. genoemde wijze verlossen van al uwe onreinigheden zodat het niet tot ene nieuwe verontreiniging met u zal komen (Hoofdst. 37:23); en Ik zal roepen tot het koren, en zal dat vermenigvuldigen, en Ik zal genen {a} honger op u leggen, zo als die eens als een Mijner gerichten, om u uit het land te verdelgen, gekomen is.

{a} Ezech. 34:29

30. En Ik zal de vrucht van het geboomte en de inkomst des velds vermenigvuldigen, opdat gij de smaadheid des hongers niet meer ontvangt onder de Heidenen (Hoofdst. 34:29. Zach. 8:12 v.).

31. Dan zult gij gedenken aan uwe boze wegen en uwe handelingen, die niet goed waren; en gij zult ene walging van uzelf hebben over uwe ongerechtigheden en over uwe gruwelen (Hoofdst. 16:63; 20:43 v.).

32. Ik doe het niet, gelijk Ik gezegd heb (vs. 22) om uwentwil, spreekt de Heere HEERE, het zij u bekend! Schaamt u en wordt schaamrood van uwe wegen, gij huis Israëls!

Een nieuw verbond zal worden gesticht tussen God en het volk in het weer verkregen land der vaders. Een gereinigd en rijk gezegend geslacht zal er wonen, de verwoeste erfenis wordt veranderd in den vruchtbaarsten bodem, het koren spruit uit in rijken overvloed, de vruchten van den boom vermeerderen en de gewassen des velds; gebrek en nood zullen voor altijd verre blijven, het volk der nieuwe planting zal nooit weer den smaad des hongers onder de Heidenen ondervinden. Een veelbetekenend woord, dat ook zijne geestelijke betekenis heeft. Wel was het een smaad voor Israël, dat het, daar het toch de spijs des Goddelijken woords in de rijkste volheid had ontvangen, in de landen moest worden weggevoerd en daar op dorren bodem honger moest lijden. Maar nu gered uit het woeste en eenzame, is het weer teruggevoerd op de groene landouwen van den goeden Herder. Daar zal het met afkeer zijne boze daden gedenken, en zich voor zich zelve schamen over zijne vorige gruwelen. Het zal steeds weer op nieuw zeggen, dat het zijn heil niet aan eigene verdiensten, maar alleen aan Gods genade te danken heeft- de Heilige in Israël wilde Zich als eeuwige Gerechtigheid en Genade aan Zijn volk en aan de Heidenen openbaren, omdat men Zijnen Allerheerlijksten naam, dien de Serafim bezingen, op aarde erkenne.

33. Alzo zegt de Heere HEERE: Ten dage, als Ik u reinigen zal van al uwe ongerechtigheden, dan zal Ik de steden doen bewonen, en de eenzame plaatsen zullen bebouwd worden, de plaatsen, waar niet dan puinhopen liggen.

34. En het verwoeste land zal bebouwd worden, in plaats dat het ene verwoesting was, voor de ogen van een ieder, die er doorging.

35. En zij zullen zeggen, nadat zij het in zijn vroegeren toestand hebben gezien en gesproken hebben zoals in Deut. 29:24 vv. geschreven staat: Dit land, dat verwoest was, is geworden als een hof van a) Eden; en de eenzame, en de verwoeste en verstoorde steden zijn vast en bewoond.

a) Jes. 51:3. Ezech. 28:13.

36. Dan zullen de Heidenen, die in de plaatsen rondom u zullen overgelaten zijn, weten, dat Ik, de HEERE, de verstoorde plaatsen bebouw, en het verwoeste beplant: a) Ik, de HEERE, heb het gesproken en zal het doen(Hoofdst. 17:24).

a) Ezech. 22:14. 37:14

37. Alzo zegt de Heere HEERE: Daarenboven zal Ik hierom van het huis Israëls verzocht worden, dat Ik het hun doe; Ik zal Mij door hen laten vragen, en Mij betonen de God te zijn, die de gebeden hoort, en Zijn volk in alle moeilijke omstandigheden helpt (Ezra 2:63): Ik zal ze vermenigvuldigen van mensen, als schapen.

Het gebed is de voorloper der genade. Sla de bladen der gewijde geschiedenis op, en gij zult zien, dat wel nooit enige grote genade over deze wereld uitgestort werd, die niet was voorafgegaan door ernstig smeekgebed. Dit hebt gij in uwe eigene persoonlijke ervaring bewaarheid gezien. God heeft u menige ongevraagde gunst geschonken, maar ernstig

aanhoudend gebed was altijd het voorspel van grote genade over u uitgestort. Toen gij voor het eerst vrede door het bloed des kruises hebt gevonden, was het niet dan na vurige beden, ernstig smeken tot God, dat Hij uwe twijfelingen wilde wegnemen en u van uwe droefenissen bevrijden. Uwe verzekering was het gevolg van uw gebed. Toen gij op een anderen tijd ene heerlijke en onuitsprekelijke blijdschap hebt mogen genieten, moest gij dit beschouwen als een antwoord op uwe gebeden. Toen gij de heerlijke uitreddingen uit groten nood en krachtige hulp in dreigende gevaren hebt ondervonden, zijt gij in staat geweest uit te roepen: "Ik heb den Heere gezocht en Hij heeft mij geantwoord en mij uit al mijne vrezten gered. " Het gebed is altijd de voorbode van zegen. Het gebed gaat vóór den zegen, gelijk de schaduw der zegeningen. Als het zonlicht van Gods ontferming over onze nooddrift opgaat, werpt het de schaduw des gebeds op de vlakte neer. Of, om ene andere gelijkenis te bezigen, wanneer God een heuvel van goedertierenheden opstapelt, schijnt Hij Zelf daar achter, en werpt op onzen geest de schaduw des gebeds zodat wij mogen verzekerd zijn, dat, zo wij sterk aanhouden in de gebeden, onze pleitingen de schaduwen der genade zijn. Het gebed is alzo met den zegen in nauw verband, om er ons de waarde van aan te tonen. Ontvingen wij de zegeningen zonder ze te vragen, dan zouden wij menen, dat het aldus behoorde te zijn; maar het gebed maakt onze genadegaven dierbaarder den diamanten. De dingen waarom wij vragen zijn kostelijk, maar wij waarden ze niet recht, voordat wij ernstig daarnaar getracht hebben.

‘t Gebed verdrijft de duisternis; ‘t Gebed leert minnen en geloven: Terwijl ‘t als Jakobs ladder is! Waarlangs Gods zegen daalt van boven.

.

Het is niet genoeg dat de kinderen Israëls tot hun land terugkeren en tot heerlijkheid en bloei komen. Dit zou hen weinig helpen, indien zij God niet tot hun deel hadden. Doch zij zullen God tot hun deel hebben, want zij zelve zullen Hem aanroepen, en smeken, dat Hij Zijne belofte aan hen vervulle. Zeker, God geeft ons veel zonder ons gebed maar toch niet het beste en zaligste. Zonder gebed hebben wij de gaven zonder den Gever, hebben wij de coupon, maar niet het effect. God wil gevraagd zijn. Waarom? Omdat wij God vragende, met God in gemeenschap komen, en in gemeenschap met God te zijn is Hem te bezitten, en Hem bezittende hebben wij het allerhoogste, en worden alle dingen ons toegeworpen. Daarom zullen de kinderen Israëls waarschijnlijk nog in grote verdrukking komen, waardoor zij tot God zullen roepen om verlossing, zoals zij weleer deden in Egypte.

HOOFDSTUK 37.

VERLOSSING EN VERENIGING DER ISRAELIETEN DOOR VOORBEDE BEVESTIGD.

1. De hand des HEEREN was op mij. Ik werd in een toestand van verrukking gebracht evenals in Hoofdst. 1:3; 3:22 en 8:1, en de HEERE voerde mij uit in den Geest (Openb. 1:10), en zette mij neer in het midden ener vallei(Hoofdst. 3:22 v.): dezelve nu was vol beenderen.

Ezechiël zag derhalve dit gezicht in den Geest, dat is in den Heiligen Geest. Welk ene aanschouwing moet zulk ene aanschouwing zijn. Mochten ook wij de dingen Gods in den Heiligen Geest zien. Hoe dñt te doen? Door niet ons zelve, ons eigen verstand, ons eigen inzicht, onze eigene mening, maar Gods Woord te geloven. Wat was daar te zien? De schoonheid der natuur? Horen wij wellicht hier ene dichterlijke beschrijving van de heerlijkheid ener met bomen, kruiden, en bloemen beplante vallei? Neen, God toont Zijnen knechten gene natuurlijke, maar bovennatuurlijke dingen. Voor de aanschouwing der natuur gaf hij hun de ogen des lichaams, maar voor het zien der geestelijke dingen geeft Hij hun den Heiligen Geest. Wij hoorden het, de Profeet zelf zegt het: de hand des Heeren was op mij. Doch wat zag hij dan? Het tegendeel van al wat schoonheid en pracht, van al wat lieflijkheid en leven en frisheid is. Doch de Profeet werd in de vallei geplaatst en daar komt het op aan, dat de Heere ons ergens plaatst, al is het ook in het midden van doodsbeenderen. Die er ons in plaatst, kan ons ook gebieden te profeteren, dat de doodsbeenderen leven. Zo stond den de Profeet in het midden der doden. Welk ene standplaats, een levend mens in het midden van al die doodsbeenderen! Ook Christus wandelde als de enig waarachtig levende in het midden der doden. Wie niet in Hem was, was dood. Hij kon met waarheid zeggen: "laat de doden hun doden begraven. " En Hij was niet enkel het leven, maar ook de opstanding. Daarom was het voor Hem hetzelfde of Hij een enkel lid van het lichaam, of den gehelen mens levend maakte. Blinde ogen zijn dode ogen, ene dorre hand is ene dode hand. Jäirus dochttertje op het bed, de jongeling te Naïn op de baar, Lazarus in het graf, ze zijn voor Hem gelijk. Hij spreekt en zij leven; zo zijn ook voor Hem de bekering van den mens en van vele mensen, de verlossing van den enkelen Israëliet of van geheel Israël, de vernieuwing van Palestina of van geheel de aarde tot een Paradijs dezelve zaken, zij zijn alle de voortzetting van ene lijn, die in Hem, Christus, haar uitgangspunt heeft.

2. En Hij deed mij bij dezelve voorbijgaan geheel rondom, om mij te overtuigen hoe het gesteld was; en ziet, er waren zeer vele op den grond der vallei, en ziet, zij waren zeer dor, reeds zeer lang was alle leven uit hen verdwenen.

Ezechiël zag terstond en met één opslag van het oog een vallei vol doodsbeenderen, niet onder de aarde, maar boven op de aarde, dus een geopend kerkhof. Akelig gezicht, droevige vertoning, zeer geschikt om diepe zwaarmoedigheid in de ziel des Profeets uit te storten! En toch was deze vluchtige aanschouwing, of liever dit overzicht niet genoeg. De Heere leidde hem rondom langs de gehele vallei. Ezechiël moest de zaak van nabij bezien; hij moest den gehelen omvang der vallei, de gehele grote menigte der doodsbeenderen leren kennen; ook moest hij overtuigd worden, dat er in de vallei niets anders lag dan doodsbeenderen. En nu

deelt hij ons mede, wat hij bij deze omwandeling van het dal heeft opgemerkt. Er waren, (zegt hij) zeer vele beenderen, en zij waren verdord. Zij hadden er niet sedert kort, maar sedert lang gelegen. Dit deed wel niet tot de zaak af, doodsbeenderen hebben niets meer gemeen met het leven, doch het maakt toch een verschil, of een been kortelings uit een levend lichaam is gekomen, dan of het reeds lang gelegen heeft. In het eerste geval heeft het been altijd nog iets fris; er ligt nog een zekere glans over; het heeft nog ene blanke kleur, en het merg is er nog in, maar als het been lang ligt, dan wordt het zwart en lelijk, het merg wordt vuil, wordt stof, en het been, dat op zich zelf reeds dor is, wordt alsdan zeer dor. En waarom liet nu God den Profeet zulke uiterst dorre beenderen zien? Omdat God gewoon is, alvorens te redden, de dingen te laten komen tot hun uiterste punt van reddeloosheid. Het is Gods heerlijkheid, om het leven voort te brengen uit den dood, en het is wel opmerkelijk, dat het ongeloof God juist deze Zijne hoogste eer poogt te ontnemen; het bewijst de verfoeilijkheid van het ongeloof. De gelovigen ondervinden het meermalen, dat ene zaak eerst tot hare uiterste ellende moet komen, alvorens God toont Zich die aan te trekken. Trouwens als wij God als God erkennen, dan is iets minder te doen dan het onmogelijke Zijns niet waardig. Eerst moet de zaak aan onze zijde ene afgesnedene zaak zijn, zodat wij gedwongen zijn te zeggen: "ja, daar is nu niets meer aan te doen; er is gene hope, gene verwachting meer; " eerst dan komt God en zegt: "Ja wel, er is nog iets aan te doen, er is nog hoop, er is nog verwachting! Ik zal het leven geven uit den dood. " .

3. En Hij zei tot mij: Mensenkind! zullen deze beenderen levend worden? En Ik zei: Heere HEERE, Gij weet het! Naar menselijk kennen is het onmogelijk, maar bij U zijn alle dingen mogelijk.

Als wij de wereld overzien in al haar ongoddellijk leven en streven, zo doof voor de machtigste roepstemmen, zo blind voor het hemelse licht, zo koud bij wat Engelen van verrukking doen gloeien, dan breidt het tafereel van dit woord zich onwillekeurig uit voor ons oog, en het is ons, als horen wij ons met Ezechiël toeroepen: "mensenkind zullen deze beenderen levend worden?" Ik denk aan u lichtzinnige, die enkel leeft voor de aarde en hare begeerlijkheid; die aan de eeuwigheid niet denkt, dan om de zorg voor de eeuwigheid uit te stellen van de lente tot den zomer, van den zomer tot den herfst uwer dagen; die het lied der gerusten op Zion tot uw morgen- en avondlied maakt: "ik zal wandelen naar de aanschouwing mijner ogen, en toch zal ik vrede hebben. " "Zullen deze beenderen levend worden?" Ik denk aan u, ongevoelige, die ook bij oppervlakkige aandoening inwendig zo afkerig blijft van den geestelijken omgang met God, die door den voorspoed niet door God zijt vertederd; door den onspoed niet voor God zijt gewonnen, die alles wat het Evangelie roerends en lieflijks heeft, hebt aangehoord, toegestemd, vastgehouden, zonder dat het bij u tot waarachtige verandering kwam van beginsel en keuze. Zullen deze beenderen levend worden? Ik denk aan u, trage van hart, die wel van tijd tot tijd uit den zondeslaap opschrikt, maar in plaats van het geneesmiddel telkens opnieuw den slaapdrank in handen neemt, en na ogenblikken van ontroering altijd weer eindigt met de uren te verbeuzelen, op wier vleugelen voor u het heil der eeuwigheid rust. Zullen deze beenderen levend worden! Ik denk maar genoeg. De melding van enkele soorten zou tot den waan kunnen leiden van talrijke uitzonderingen. En daarom zij het met den heiligsten nadruk gezegd: het beeld geldt iederen mens, die het nog niet kan verklaren, dat God hem levend gemaakt en met Christus in den hemel gezet heeft.

Kent gij ze niet, mijn medezondaar, die dorheid van binnen, die de Profeet met éénen trek zo sprekend doet uitkomen: de dorheid van een geest, die omdat hij den levenden God niet gevonden heeft, zich afstomt met zoeken naar leven en licht; de dorheid van een hart, dat overal lafenis vroeg, en overal teleurstelling vond; de dorheid van een leven, dat vrucht voor den hemel moest dragen, en van nature gene enkele rijpe vrucht heeft te tonen? Kent gij het niet, dat diep bederf, dat u al het goede ten dode doet worden, en onbeteugeld heerst in het onvernieuwde gemoed, met even weinig eerbied voor ene énige uwer gaven en krachten, als het gewormte voor den dode betoont? Kent gij het niet, kinderen der wereld, dat duister en toch zo drukkend gevoel, dat gij nog nimmer recht hebt geleefd? Wat leven is, gij weet het, het is nog iets anders dan ademen, dan dromen, dan dartelen, dan werken, dan lijden; in dat vijftal woorden was tot nog toe het kort begrip uwer gehele geschiedenis. Leven, het is vol, het is krachtig, het is zalig, het is eeuwig te zijn, dwaze die het zocht in zich zelve, kortzichtige, die het vraagt van de aarde! Even weinig als een dode zich in eigene kracht kan verheffen van zijne sombere sponde; even weinig als de ene prooi des grafs de andere aan het graf kan ontrukken, evenmin kan de zoon van Adam in zich zelve of den broeder het verloren geestelijk leven herstellen. Ja, ook wij boden des levens, "Heere, Gij weet het", zo moeten wij met Ezechiël antwoorden op de vraag, of er aan zoveel dood en verderf nog eenmaal een einde zal komen. En waar wij met dat antwoord de blikken ten hemel hieven, wij slaan ze nogmaals in 't ronde, en zien die allen, die het ware leven in Gods gemeenschap niet kennen, als zovele slaapwandelaars voor onze ogen voorbijtrekken; als slaapwandelaars, die evenmin helder zijn van geest, als bekommerd van harte; die rustig voorttreden, zelfs aan den rand van den gevaarlijksten afgrond, die met verwonderlijke voorzichtigheid ieder struikelblok ontwijken, dat hun rust zou kunnen verstoren, en pas ontwaken uit den sluimer, wanneer hun naam wordt genoemd. Mijn medezondaar, uw naam zweeft op de lippen des Heeren: Zijn krachtige roepstem weerklinkt! .

De Heere doet den Profeet de vraag om hem van het onmogelijke er van, op menselijk standpunt geredeneerd, te doen getuigen. Een vallei van doodsbeenderen te veranderen in een dal der levenden is geen menschen werk, is niet iets wat uit den mens voortkomt.

De Profeet weet echter ook, dat bij God alle dingen mogelijk zijn, dat Hem niets te wonderlijk is, dat Hij het is, die het leven te midden van den dood en het licht uit de duisternis doet te voorschijn komen. En daarom geeft Ezechiël niet een antwoord alleen, maar zulk een, waarin het geloof in de mogelijkheid er van ligt opgesloten.

4. Toen zei Hij tot mij: Profeteer over deze beenderen, en zeg tot dezelve: Gij dorre beenderen! hoort des HEEREN woord.

Het Christendom is ene verwonderlijke zaak, het is een werk, het is een profeteren, een spreken van de Woorden Gods. God zei niet tot den Profeet: "Blijf gij stil zitten. Ik zal het buiten u doen", neen, de Profeet moest profeteren. Aan den anderen kant is het weer geen werk, het is enkele spreken. Daarom is het ene verkeerdheid in den Christen, zelf iets te willen doen, of iets op eigene hand tot stand te willen brengen. Den Heere moeten wij gedurig vragen: "Wat wilt Gij, dat ik doen zal?" anders bouwen wij aan Babels toren. Gesteld eens dat wij zeiden: "wat zullen wij doen om deze doodsbeenderen te doen leven? zullen wij ze door

ene galvanische bewerking laten huppelen en springen?" Zouden wij niet dwaas handelen? Laat ons toch in zulke hoog ernstige zaken gene ijdele kunsten vertonen. God alleen kan het leven geven, wij kunnen het niet, en wat zou het ons baten, een gewaand leven te stellen in de plaats van het waarachtig leven? Wij kunnen enkel nazeggen, wat God ons voorzegt. Wie weet het niet, de natuurlijke wijsheid wil zich zelf helpen, door te ontkennen, dat de mens van nature geestelijk dood is door de zonde, en te beweren, dat ieder mens nog een vonk van leven in zich heeft, welke, door haar van de as te ontdoen en er brandstof bij te leggen, weer tot een brandend vuur kan ontvlammen. Doch het is louter zelfbegoocheling. De Schrift spreekt zo niet; zij misleidt den mens niet; zij spreekt in alles de volle waarheid. Zij zegt: dat zo waarachtig, zo volkomen Christus dood was, alvorens Hij opstond, ook de zondaar dood is voor God, alvorens hij door de kracht des Heiligen Geestes bekeerd wordt. "Gij dorre beenderen, hoort des Heeren woord!" Welk een wonder bevel, welk ene dwaasheid voor den natuurlijken mens! Kunnen dan de doodsbeenderen horen? Ja, als God tot hen spreekt, kunnen zij horen. Eigenlijk spreekt God altijd tot hetgeen niet horen kan, maar onder, door en in het spreken doet Hij horen. God zei tot het licht, dat het zij, en het licht kon niet horen, en toch het was er; tot de gevoelloze aarde: "Breng voort, " en de aarde hoorde, en bracht voort. God roept de dingen, die niet zijn, alsof ze waren. Ook gebod Christus Lazarus uit zijn graf te komen, en hij kwam er uit; en ook ons leven hangt er van af, dat Christus tot ons spreekt, gelijk Hij tot Lazarus sprak. Want met den zondaar is het niet anders als met Lazarus. Ook de zondaar kan niet horen, en toch moet hem het Evangelie verkondigd worden, want onder het prediken hoort hij; wij weten niet hoe, maar hij hoort en bekeert zich. Daarom moeten wij, wel verre van de mensen diets te maken, dat zij gene dorre beenderen zijn, hen juist met dien naam noemen, en wel met dien van zeer dorre beenderen, opdat zij weten dat zij het zijn, en zich niet inbeelden, dat zij zonder de prediking zich zelf wel kunnen bekeren, als zij maar willen. Neen, de prediking des Evangelies is ene prediking aan de doden. Christus zegt tot de discipelen: "Predikt het Evangelie allen creaturen. " Creaturen, schepselen, waarlijk geen vleiend woord voor mensen, doch een waar woord. Christus zendt het Evangelie tot de mensen, zo als zij in hunnen natuurstaat zijn, tot gene kinderen Gods, maar tot schepselen Gods, die een natuurlijk leven hebben, maar geen Goddelijk leven, die levend zijn voor zich zelve en voor de aarde, maar dood voor het geestelijk goede en voor hun eeuwige belangen, en daarin gelijk staan met de dierlijke en onbezielde schepping. Daarom staan wij met het woord van God altijd in het midden der doden; ja, als wij waarlijk Christenen zijn, dan wandelen we ook zelve onophoudelijk onder de doden. Doch daarom behoeven wij nu niet moedeloos te worden, en zonder geloof, hoop en liefde te arbeiden, neen! wij hebben slechts bij onzen arbeid te vuriger te bidden tot Hem, die alles spoedig kan veranderen, tot Hem, die de doden levend maken kan en werkelijk levend maakt. Indien toch de Profeet niet onvoorwaardelijk gedaan had, wat God hem beval, maar geredeneerd en gezegd had: "hoe kunnen doodsbeenderen horen?" en dus het bevel Gods niet opgevolgd had, wat zou er het gevolg van zijn geweest? Dat Gods oogmerk niet vervuld ware geworden? Neen, Gods raad zou daarom toch tot stand gekomen zijn, maar niet door dit middel en niet langs dezen weg.

5. Alzo zegt de Heere HEERE tot deze beenderen, in welke Hij het wat de zaak aangaat met persoonlijke wezens te doen heeft: Ziet, Ik zal den Geest in u brengen, en gij zult levend worden.

6. En Ik zal, zoals dat later in het gezicht met de beenderen, die daar liggen, ook werkelijk zal geschieden (vs. 7 vv.), zenuwen (Job 10:11) op u leggen, en vlees op u doen opkomen, en ene huid over u trekken, en den geest, adem in u geven, en gij zult levend worden; en gij zult, daar gij eigenlijk personen zijt, die in deze beenderen hun type hebben, weten, dat Ik de HEERE ben.

De zekerheid van het heil is verzekerd. Het profetische oog vertoeft nog slechts bij de levendige beschouwing van zijne ontplooiing en ziet met verrukking, hoe het ontstaat, hoe het toeneemt, hoe het onoverwinnelijk groot wordt.

Wij zijn bij ene van de meest grootse en diepstzinnige symbolische voorstellingen van onzen Profeet gekomen, die van vroegeren tijd af hare onwederstaanbare macht over de gemoederen heeft uitgeoefend. Zij toont in een beeld volkomen levendig, wat het woord bij brokstukken van den tijd der nieuwe genade slechts onvolkomen verkondigd had.

De uitleggers zijn het daarin eens, dat volgens Ezechiëls ondubbelzinnige verklaring dit gezicht niet moet worden verstaan van de opstanding der lichamen, maar van de bezieling van het geestelijk dode, maar nog in levenden lijve rondwandeland volk van Israël. Het woord des Heeren bevestigt dit in vs. 11 ten stelligste. Deze beenderen zijn het gehele huis van Israël. Ziet, nu zeggen wij: "onze beenderen zijn verdord en onze hoop is verloren, en het is uit met ons. " Even zeker als Israël met deze klacht "onze beenderen zijn verdord" slechts beeldsprakig wilde zeggen: "wij zijn geheel krachteloos (vgl Ps. 22:15) onze hoop is verloren; wij zijn als volk niet meer te herstellen", zo zeker ook is het doel der zinnebeeldige voorstelling geen ander dan de belofte van de herstelling van het levend dode Israël.

Met recht heeft men er aan herinnerd, hoe wederherstelling van elken aard in de oudheid en ook bij de Hebreëen een weer levend worden genoemd wordt, en hoe er geen gepaster beeld was voor den toenmaligen toestand des volks, dan de lichamelijke dood, en voor de herstelling dan de opwekking uit de doden. Voor den Profeet staat een volk, dat zich in zijne hopeloosheid voor verloren houdt; hier nu wil hij met zijn krachtig woord ingrijpen, opdat de diepste verslagenheid tot versterking, tot leven worde. Hoe minder het volk het wilde geloven, des te meer beslist spreekt Ezechiël het uit, Gods Almacht en Geest kan het dode weer levend maken. God is werkelijk dodende en weer levend makende, zo als van Hem geschreven staat (Deut. 32:38. 1 Sam. 2:6 en deze scheppende levenskracht Gods, die zelfs doodsbeenderen weer opwekt, is de grond der verlossing, de oorzaak van Israëls heil. Zo zeker als dat waar is, zo zeker ook het andere. Wanneer dus de gemeente vraagt (Ps. 85:7): "Zult Gij ons niet weer levend maken?" dan luidt het antwoord, dat, gelijk God dat kan, Hij het ook wil (Hos. 13:14).

Die vertroosting moest te krachtiger tot de harten spreken, wanneer hij aan de woorden der wanhopenden zelf, hen bij hun woord aangrijpende, het antwoord tegen allen twijfel ontleende, zo moet de vraag van God aan den Profeet in vs. 3 bij de taal, die Israël volgens vs. 11 voert, de wanhoop des volks uit het hart ontlokken, om er ruimte in te maken voor de voorzegging des heils.

Langs talloze wegen wil God ons op den weg der bekering geleiden, van talloze zijden grijpt en spreekt Hij slapenden aan, opdat zij de sluimerzieke blikken voor het licht des levens ontsluiten. Nu fluisterend, dan donderend, nu biddend, dan dreigend; nu vaderlijk, dan rechterlijk richt Hij Zich tot hart en geweten. Ja waar gij terugziet op al den weg van uw leven, alles wat God u heeft beschikt en bescheiden, wordt weergalm van Ezechiëls profetie aan uw hart: "laten deze beenderen levend worden." Hier ene vrome moeder u ontnomen, en daar een dierbaar pand u geschonken; nu ene lieflijke bloem voor uwe voeten ontloken, en dan een scherpe doorn in vlees en bloed u gedrukt; ginds een diepe val, die u aan u zelf moest ontdekken, en elders een pijnlijk gemis, dat uw gebeente van smart deed verouden; heden ene krachtige prediking, die in de ziele u aangrijpt en morgen ene gezegende ontmoeting, die u weken lang stof geeft van peinzen, 't is alles, alles ene Godsstem: "Zondaar, buiten hij is dood en verderf! Schepsel Gods, slechts in God is leven en vrede!" En die stem klonk gene uren of dagen slechts, maar reeds sedert maanden en jaren; zij wordt zelfs het roepen niet moede, waar ons het horen verdroot, zij wordt meer klimmend en klemmend, naarmate de levensdag opkort en de doodsengel rasser zal spreken. voorwaar, voorwaar, onze God is een God, die het dode levend maakt!

7. Toen profeteerde ik, gelijk mg bevolen was, en er werd een geluid, als ik profeteerde, en ziet, ene beroering, en de beenderen naderden, elk been tot zijn been.

Het voorzeggan wordt hier beperkt tot de oproeping "gij dorre beenderen! hoort des Heeren woord. Alles wat de Profeet in ekstase moet spreken, draagt het karakter van profetie, profeteren is spreken in den Geest.

Hij moest prediken en hij deed dit en de dode beenderen leefden door een macht, die met Gods woord gepaard ging, hetwelk hij predikte. Hij moest prediken, en hij deed dit, en de dode beenderen werden levend gemaakt, ter beantwoording der gebeden. Zie de kracht des woords en des gebeds, en de noodzakelijkheid van beiden, tot het opwekken van dode zielen. God gebiedt Zijnen dienstknechten, profeteert over de droge beenderen, zegt tot hen: leeft, ja zegt tot hen leeft, en zij doen, gelijk hun bevolen is, roepen verder en verder tot hen, maar zij roepen te vergeefs, zij blijven dood en zij blijven droog. Hij moet daarom gedurig aanhouden bij God in de gebeden, om de werking van den Geest met het Woord.

Gods genade kan den zondaar behouden zonder onze prediking, maar onze prediking kan hem niet behouden zonder Gods genade, en die genade moet door gebeden gezocht worden.

Het ruisen en bewegen had plaats door de beenderen, die terstond aan het woord Gods (in des Profeten mond) gehoorzaamden. Naar het Hebr. luidt het woordelijk: Er ontstond ene stemme (dit kan ene roepstem, een geluid, een donderslag, een geruis zijn) toen ik profeteerde, en zie, ene beweging. Dit kan zeker, gelijk enige uitleggers willen, ene stemme des donders, ene aardbeving beteken. Maar veel voegzamer voor den gehelen gang van het gezicht is het aan te nemen, dat de gebeenten terstond de stem des Profeten opvolgen, en nu verder de ganse gebeurtenis aanschouwelijk wordt afgeschetst. Eerst hoort Ezechiël het ruisen, het stommelen en klapperen der opgewekte beenderen. Daarna ziet hij hun beweging en de opvolgende zamenvoeging van het bijeen horende. Dit laat zich ook toepassen op de eerste bewegingen

der verstrooide Israëlieten in hun afzonderlijke woonsteden in Chaldea, op hun samenkomsten tot geheime beraadslaging, waar de leden des volks zich in stilte verenigden.

De Alwetende en Almachtige Heere kan ook de stammen en geslachten Israëls, welke nu door elkaar verward zijn, weer bij elkaar rangschikken.

Niet is meer algemeen, maar niets ook minder zielkundig, dan de oppervlakkige voorstelling, alsof het nieuwe leven de vrucht van één enkel ogenblik ware, waarin de zondaar woedende als een Saulus, op eenmaal juist gelijk deze aangegrepen en omgekeerd wordt. Met even veel recht kon men volhouden, dat de zon daarbuiten in één punt des tijds aan den hemel staat, zonder dat, door schemering of morgenrood voorafgegaan is. Neen, Gel. hetzelfde wat wij in iedere lente aanschouwen, herhaalt zich bij den innerlijken overgang van den dood tot het leven. Niet op eens is het ijs van Januari herschapen in de bloemen van Mei; buien zijn voorafgegaan en hevige stormen; langzamerhand drong het groen uit het eentonige wit, van lieverlede brak de schemering door van den bos, die blinken zou op duizend bladeren en bloemen; eerst de knop dan de bloemen, en pas ten gezetten tijde de vrucht. De geschiedenis van het Godsrijk vertoont ons gedurig tijdperken door andere voorafgegaan en bereid, die wij met de beeldspraak van den tekst op de lippen "tijdperken zouden kunnen noemen van het ruisen der beenderen. " Het licht van Christus verrees, maar vooraf was voor Joden- en Heidendom een tijd van verwachting, van verlangen, van troosteloos treuren en zuchtend zoeken naar waarheid en leven begonnen. De dageraad der hervorming brak aan, maar de hervorming heeft hare Profeten gehad, gelijk zij hare Apostelen vond, en langs talloze wegen was Europa voorbereid voor de omkering der zestiende eeuw. En wederom in onzen tijd, als wij den staat van het Godsrijk geheel in het algemeen overzien, wij zouden bijna tot de voorstelling komen: 't is niet meer de dood, 't is nog niet het leven, het is dat geruis, die beweging, die toenadering van het ene lid tot het ander, die den overgang van dood tot leven voorspelt. Kent gij zulke tijdperken in uw innerlijk leven? Gel. of druk ik mij wellicht voor iemand onduidelijk uit? Ik bedoel zulke toestanden van den verborgen mens onzes harten, die men voorbereidings- overgangs-, wordingstoestanden noemen kan: waarbij men niet meer leeft in de zonde zonder nog geheel te leven in de gemeenschap met Christus, waarbij het begint te lichten in onzen hof, zonder dat nog op onzen lijksteen de Engel der opstanding daalde. Ik zie ze voor mij, als Ezechiël- verkwikkende aanblik! in wien zich ene krachtige voorbereiding tot hoger leven vertoont; mensen, in wier harten stemmen ontwaken, die zij sinds lange niet hoorden; zondaren, van wier lippen vragen vernomen worden hun tot nog toe onverschillig en vreemd; zal ik u allen noemen, beschrijven, aan u en zich zelven ontdekken?

8. En Ik zag, en ziet, er werden zenuwen op dezelve, en er kwam vlees op; en Hij trok ene huid boven over dezelve, maar er was geen geest in hen.

9. En Hij zei tot mij: Profeteer tot den Geest, profeteer, mensankind! en zeg tot den Geest: Zo zegt de Heere HEERE: Gij Geest! kom aan van de vier winden, en blaas in deze gedoden, opdat zij levend worden.

Wat hoog bevoorrechte, en toch wat diep afhankelijk heilherauten der nieuwe bedeling we zijn! We kunnen dat nieuwe leven u schetsen, u aanprijzen, als boven alles begeerlijk u

voorstellen. Wij kunnen getuigen van en wijzen op en leiden tot Hem, die het geeft. Maar het u in te storten, gelijk wij het zo vurig u toebidden, maar uw hart te hervormen gelijk wij uw verstand overtuigen, maar den reuk des doods in uwe leden te doen vluchten voor den frissen adem des levens: dat staat bij ons niet te geven, dat is genadegift van Hem, wien de Vader gegeven heeft het leven te hebben in Zich zelve, maar-daarbij ook de macht over alle vlees, opdat Hij aan al wat de Vader Hem gaf een eeuwig leven zou schenken. Op de knieën voor Hem, die geen dorst wekt zonder water te geven, maar ook om dat water gebeden wil zijn, als om onschatbaren zegen! Op de knieën, gij allen, die bij een blik op u zelve weemoedig herhaalt, wat Israëls huis van zich zelve moest getuigen: "Onze beenderen zijn verdord onze verwachting is verloren, wij zijn afgesneden. " Het aangezicht des Heeren gezocht, de middelen der genade gebruikt, en in iedere geestelijke gate, die Hij schonk, een aandrang gevenden om meerdere gaven te vragen! Wat onmogelijk is bij de mensen is mogelijk bij God, en al durft gij u nauwelijks voorstellen, dat ook voor u nog eens een nieuw leven zou aanvangen. Hij kan doen boven bidden en denken. En dat Hij het wil, wie zou het betwijfelen, die het immers vroeg aan Zich zelve of Hij Zijne kinderen stenen voor brood en schorpioenen voor vissen zou geven? Neen het is niet om u den moed te ontroven, maar om den moed te verhogen dat wij u het woord van Hem, die op den troon zit, doen horen: "Ziet Ik maak alle dingen nieuw. " O zalig wie op die hemelstem ootmoedig antwoorden kan: "het oude is voorbijgegaan, het is alles nieuw geworden. "

God is geen God des doods maar des levens. Wanneer Hij het woord heeft uitgesproken van leef, dan zal Hij niet alleen de werking des Woords, maar ook die des Geestes doen ervaren. Als God, de Heere, op ene ziele de hand heeft gelegd, dan zal Hij ook Zijn werk voortzetten. Hij zal en kan en wij ook het stugste hart verbreken, ook de dorste woestijn veranderen in een dal van Saron.

10. En ik profeteerde, gelijk als Hij mij bevolen had. Toen kwam de geest in hen, en zij werden levend 1) (Gen. 2:7), en stonden op hun voeten, een gans zeer groot heil 2).

1) De voorstelling van het levend worden der dode beenderen in twee acten, is te verklaren uit de aansluiting aan de geschiedenis van de schepping van den mens. Daar dient het om de schepping van den mens, hier om de scheppende wederlevendmaking van Israël duidelijk als een werk van den almachtigen God voor te stellen. Wanneer de met zenuwen, vlees en huid beklede doodsbeenderen niet gestorvenen, maar gedoden, verslagenen worden genoemd, zo blijkt daaruit, dat ons visioen niet de algemene opstanding der doden, maar de opwekking van het gedode volk van Israël moet afbeelden.

De verklaring van ons gezicht als een leerrijk artikel van de lichamelijke opstanding der doden, wordt evenzeer door den samenhang van de gehele profetische rede bepaald geoordeeld, als de verklaring dat dit alleen op de burgerlijke herstelling des volks na de ballingschap zien zou, blijkt verkeerd te zijn, aan den adem, die de beenderen levend maakt.

2) Zo één feit van de geschiedenis van 't Godsrijk der toekomst, dan moet de hier voorzegde wederlevendmaking en herstelling van Israël ook voorwerp der gezichten van de Openbaring van Johannes zijn; maar waar is in dit Boek de plaats waar zij voorkomt? Voor zover ons

bekend is, heeft nog geen uitlegger die bepaald kunnen aanwijzen, hoewel het toch zozeer voor de hand ligt, hier op Openb. 11:11 te wijzen. Ook daar zijn twee acten beschreven, hoewel op enigszins andere wijze. Wel is van den Geest des levens van God sprake, die in de gedoden voer, zodat deze nu op hun voeten treden. Volgens Openb. 7:4 vv. en 14:1 vv. 1 wordt de zeer grote menigte der in 't leven teruggeroepen berekend op 144. 000 verzegelden. Daarin komt elk der twaalf stammen gelijkmatig met 12. 000 personen voor. Ten opzichte der namen van de stammen is tussen Openb. 7:5-8; Juda, Ruben Gad, Aser, Nafthali, Manasse, Simeon, Levi, Issaschar, Zebulon, Jozef, Benjamin; en Ezechiël 48:1-28 : Dan, Aser, Nafthali, Manasse, Efraïm, Ruben, Juda, Benjamin, Simeon, Issaschar, Zebulon, Gad, een onderscheid, dat wij voor heden alleen noemen, en later verklaard zal worden. Als dood des volks merkt Baumgarten bij onze afdeling op, zal volgens de wet de als hoogste en laatste straf uitgesprokene scheiding van Israël van zijn land of de ballingschap moeten worden gehouden, deze ziet het Oud-Testamentisch bewustzijn aan als den dood, daar ieder in 't bijzonder tot zijn lichaam in betrekking staat, als het volk tot zijn land, en het van hem gescheiden land aan de vreeslijkste verwoesting is overgegeven evenals het ontzielde menselijk lichaam. En nu is, zoals van Hoffmann juist zegt, op onze plaats niet zozeer de nieuwheid des levens voorgesteld, waarin, als integendeel de volkomenheid van den toestand des doods, uit welken Israël weer moet worden hersteld.

11. Toen zei Hij tot mij: Mensenkind, deze beenderen, die gij te voren zo verdord zaagt, en van welke gij uit u zelve niet meendet, dat zij weer zonden kunnen levend worden (vs. 2 v.), zijn het ganse huis Israëls! de beide delen Juda en Efraïm (vs. 15 vv.); ziet, zij zeggen: Onze beenderen zijn verdord (Klaagl. 4:8), en onze verwachting om niet weer tot een volk op te staan, is verloren, wij zijn afgesneden.

12. Over die beenderen hebt gij moeten profeteren, en zij zijn weer tot elkaar gekomen, met zenuwen, vlees en huid overtrokken, en door den adem, die hun ingeblazen is, weer levend geworden (vs. 4 vv.). Daarom, profeteer nu ook over de beide delen van het huis Israëls, en zeg tot hen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal uwe graven openen, en zal ulieden uit uwe graven doen opkomen, o Mijn volk! en Ik zal u brengen in het land Israëls.

13. En gij zult weten, dat Ik de HEERE ben, als Ik uwe graven zal hebben geopend (liever: open), en als Ik u uit uwe graven zal hebben doen opkomen (liever: doe opkomen), o Mijn volk!

14. En Ik zal Mijnen Geest in u geven, en gij zult leven, en Ik zal u in uw land zetten, dat gij daar tot rust komt; en gij zult weten, dat Ik, de HEERE, dit gesproken en gedaan heb, spreekt de HEERE.

Dat veld vol doodsbeenderen, zo wordt den Profeet gezegd, is Israël in zijn tegenwoordigen toestand: als gevolgen zijner zonde heeft het den dood tot straf van God ondergaan. Zijne wanhoop is zelfs een teken van dezen dood, het verstorven volk gevoelt zich van God verlaten, de kloof, welke het van Hem scheidt, schijnt ene te zijn, welke nooit meer is te vullen, de verschrikkingen des doods omgeven het natuurlijk oog ziet slechts vernietiging, geen heil en leven. Uit die massa schept zich evenwel Gods almacht een volk, de poorten des

doods worden verbroken, het land van heil en zegen wordt aan Israël weer uit genade geschonken; ene nieuwe geestelijke schepping begint, aan het verstorven, geestelijk arme volk wordt de volheid van Goddelijken zegen meegedeeld, nu is alles in rust in 't land van zegen, genietende de genadegiften van zijnen God in zaligen vrede.

De graven der Israëlieten waren toen de steden der Chaldeëen. In het gezicht van Ezechiël werd daarop echter niet gewezen, omdat daardoor de aanschouwelijkheid van het beeld zou hebben verloren. Men heeft zich een slagveld te denken, waar de beenderen der verslagenen onbegraven neerliggen.

Als volk van God was Israël gedood, zonder hoop op weer levend worden of opstaan tot een nieuw leven. Deze opstanding toont nu de Heere den Profeet in het beeld van de levendmaking der beenderen, die verdord en overal heen verstrooid liggen. Zij wordt vervuld door de herstelling van Israël als volk van Jehova, waartoe de terugvoering in het heilige land werkelijk behoort; deze vervulling werd wel voorbereid door het terugkeren van een deel des volks uit de Babylonische ballingschap onder Zerubbabel en Ezra, hetwelk de Heere had bewerkt, door de wederopbouw van de verwoeste steden van Juda en door de herstelling der staatsinrichting, maar dat alles was niets meer dan een onderpand voor de toekomstige volkomene herstelling van Israël. Want hoewel de Heere den teruggekeerden zelfs nog Profeten verwekte en den bouw van Zijn huis bevorderde, zo daalde in den nieuw gebouwden tempel toch niet Zijne heerlijkheid neer, en het volk kwam niet weer, ten minste niet voortdurend, tot zelfstandigheid, maar bleef aan het Heidense wereldrijk onderworpen. En al zijn ook na Ezra nog zeer vele ballingen in hun vaderland teruggekeerd, door welke vooral Galilea weer bevolkt en gebouwd werd, zo bleef toch het grootste deel des volks in de verstrooiing onder de Heidenen. De ware herstelling van Israël als volk des Heeren begon eerst met de stichting van het Nieuwe Godsrijk, het Koninkrijk der hemelen, door de verschijning van Christus op aarde. Daar toch het Joodse volk als zodanig of in zijn geheel Jezus Christus niet als den door de Profeten verkondigden en door God gezonden Messias erkende, maar zijnen Heiland verwierp, zo kwam over Jeruzalem en het Joodse volk op nieuw het oordeel der verstoting onder de Heidenen, terwijl het door Christus gestichte Godsrijk, door het ingaan der gelovig geworden Heidenen, zich over de aarde uitbreidde. Dit gericht duurt over het in ongeloof verstokte volk der Joden nog voort, en zal voortduren tot den tijd, wanneer na het ingaan van de volheid der Heidenen in het rijk van God ook Israël als volk tot Christus zal worden bekeerd, den gekruisigde als zijnen Heiland zal erkennen, en voor Hem Zijne knieën zal buigen. Dan zal gans Israël (Rom 11:26) uit zijne graven, de graven van zijnen burgerlijken en geestelijken dood, worden opgewekt en in zijn land teruggevoerd.

Even als in het gezicht eerst de mindere zijde wordt voorgesteld (vs. 7 v.), vervolgens de hogere (vs. 9 v.) of juist gezegd, het gescheiden zijn dezer beide zijden onder den vorm van onderscheid in tijd wordt voorgesteld, zo wordt ook in de verklaring het politiek herstel (vs 12 v.) en het geestelijke (vs. 14) duidelijk van elkaar onderscheiden. Het "Ik zal Mijnen Geest in u geven, en gij zult leven" heeft wel zijn voorspel reeds vóór de terugvoering in het vaderland, welke zaak volgens de gehele voorstelling der Schrift ene zekere levendmaking door den Geest te weeg brengt, maar de volkomene vervulling wordt eerst gevonden in de

krachtige nederdaling van de gave des Heiligen Geestes, over het gehele volk door Christus, en in de toeëigening van dezen Geest door het volk.

Het is altijd maar tot op zekere hoogte mogelijk in de verklaring deze plaats met de uitleggers mede te gaan. Wij hebben ons moeten veroorloven van hun uitspraken het een of ander weg te laten, en daaraan door ene kleine wending gedeeltelijk een anderen zin te geven dan waarop hun mening eigenlijk uitloopt. Dat komt daarvan, dat over de zaligwording en herstelling van Israël, over de terugvoering des volks in het heilige land en over zijne roeping en zijnen toestand aldaar meestal nog meningen heersen, welke de woorden der Schrift tegenspreken, zo als wij mochten beweren, en welke rusten op ene miskenning der wegen Gods met Zijn uitverkoren volk. Zulke schrijvers zijn er wel is waar heden nog maar weinige, die met verachting en verwerping van de Joden spreken als van een "gepeupel, gelijk aan de Zigeuners, dat onder andere volken zit als bloedzuigende dieren, en die van niets anders dan van dieren kunnen leven. Wat Paulus in Rom. 11 schrijft is toch van te veel betekenis, dan dat niet het grootste gedeelte van hen ene bekering in de toekomst zou moeten aannemen. Maar nu denkt men zich zowel de middelen en wegen, hoe het tot die bekering komt, als ook den tijd en de wijze der gebeurtenis met de gevolgen, welke het meebrengt, zo als het een ieder lust, zonder grondig de Schrift te onderzoeken en zich door deze te laten leiden. Uitgaande van de veronderstelling, dat Israëls bekering tot Christus ene vrucht zal zijn van eigen zendingswerk tot dit volk, of van allengs rijpende overtuiging, of ook van teruggave des heiligen lands aan de wettige bezitters, verdaagt men het gevolg daarvan tot ene ver af zijnde onbepaalde toekomst, en stelt zich die voor als een overgang tot de nu bestaande, uit de Heidenen zamengebrachte Christelijke kerk, welke overgang dan zal volgen, als de Heidenen in hun geheel Christelijk zullen geworden zijn, en voor wie het heilige land van ondergeschikte betekenis is. Eigenlijk zou het misschien wel het raadzaamste zijn, de kerk zelf voor dat vaderland aan te zien, waarin de Joden ten laatste uit hun verstrooiing zullen terugkeren. Israëls land, zegt een van de bovengenoemde uitleggers, zal zo ver reiken als het Israël Gods de aarde bewoont; en een ander zegt: "de aarde van het ene einde tot het andere en de hemelse heerlijkheid is Israëls erfenis; aan het oude land Kanaän nog enig gewicht te leggen ware een treurig anachronismus. " Wij willen niet alle dergelijke meningen naar hare verschillende schakeringen elk in 't bijzonder voordragen en wederleggen, maar aanstonds onze mening, zo als wij ons die op den weg van Schriftonderzoek gevormd hebben, kort en bondig voorstellen. Toen Israël zijn Messias verwierp en aan het kruis hechtte, toen was dat nog geenszins de volkomene en laatste beslissing des gansen volks, zodat nu reeds de verwerping en verstrooiing zou hebben moeten volgen. Zeker hadden daarin alle drie de hoofdstanden deel, zo als in Openb. 12:4 wordt gezegd: "Zijn staart trok het derde deel der sterren des hemels en wierp die op de aarde; " maar toch geschiedde het nog meer door bedrog des satans, die de zinnen der oversten verwarde en het dolle volk mede voortsleepte (Hand. 3:17. 1 Kor. 2:8 nog had Christus voorbede ruimte (Luk. 23:34 en Zijne toezegging ene plaats, om tot hen Profeten en wijzen en schriftgeleerden te willen zenden (Matth. 23:34). Eerst met het vervullen van de maat der vaderen door het vermoorden van Jakobus den jongeren tussen den tempel en het altaar, voorafgebeeld door het doden van Zacharias, den zoon van Barachia (Matth. 23:35), ontstond een toestand, dat tussen Israël en God niet meer Degene stond, die Zijn volk zou zalig maken van hun zonden, zodat Zijn bloed nog meer voor hen sprak, maar integendeel de aanklager (Openb. 12:10). Israël is van dien tijd overgegeven

niet alleen aan het uitwendig gericht, waaronder het nog heden zucht, maar vooral ook aan een inwendig oordeel, zodat het deksel hangt voor zijn hart (2 Kor. 3:14 v.), en het, met uitzondering van enige weinige leden, die verder niets zijn dan ene bestendig nieuwe heenwijzing naar het einddoel der wegen Gods, zich in 't geheel niet bekeren kan. Er ligt een ban op: daarom is ook de zending onder Israël van een zo betrekkelijk gering gevolg; het blijft bij het oordeel, dat bij de verwoesting van Jeruzalem en den tempel, over het volk is gekomen, dat zo zwaar misdagen heeft, en in Openb. 6:12 v. op ene zeer opmerkelijke wijze is gesymboliseerd; de Schriftuitleggers hebben echter den zin van dit symbool zo weinig juist erkend. Met langzaam christianiseren, met menselijk werken en overtuigen is bij dat volk, zo hard als een steen, als ijzer, als de duivel, gelijk Luther het heeft genoemd, niets uit te richten, het is op generlei wijze te bewegen; eerst moet de ban worden opgeheven en de verklager uit het midden worden gedaan. Als dat geschied is, en Christus eerst weer tussen Israël en God zal staan, dan zal Gods genade Zich zo heerlijk betonen, als die zich in den verloren zoon krachtig betoonde, toen hij op eens tot nadenken kwam en wederkeerde, en Christus zal aan het gehele Israël gelijktijdig doen, wat Hij te voren aan Paulus op zijn weg naar Damascus gedaan heeft. Dan zal er een geruis en ene beweging komen onder de verdorde beenderen. Er zal een adem in hen dringen, zodat zij levend worden, en de beenderen zullen te zamen komen, ieder been bij zijn been; wij behoeven er dus ons hoofd niet mede te vermoeien, hoe een te zamenbrengen van alle 12 stammen mogelijk zal zijn. Is deze geestelijke wederopwekking van Israël, even als de toekomstige opstanding der doden, het werk van enen bepaalden, door God in Zijn raadsbesluit Zich voorbehouden tijd, zo komt het er slechts op aan, of Hij in Zijn woord ons iets daarover heeft willen openbaren: en wat zou dan de plaats (Openb. 12:7 vv.) van den strijd van Michaël met den draak, anders willen zeggen, dan dat op bepaalden tijd en ure Michaël, de aartsengel (Dan. 10:13 en 21; 12:1) voor het volk zal tusschentreden en zijnen aanklager zal werpen uit den hemel, om voor den waarachtigen Hogepriester plaats te maken? en wat zou het dan te betekenen hebben, dat Christus reeds in de dagen Zijner vernedering op een vast bepaalden tijd van Jeruzalems vertreding door de Heidenen heeft gewezen (Luk. 21:24), en vervolgens ook uit Zijne hemelse heerlijkheid door Zijnen knecht Johannes dezen tijd nauwkeurig heeft bepaald (Openb. 11:2), zo wij hier op aarde niet mochten weten, wanneer Israëls uur zou geslagen zijn? Het is zeker voor ons, Christenen uit de Heidenen, ene diepe verootmoediging, dat onze tijd nu vervuld is, en onze kerk voortaan niet meer het centraalpunt zal zijn voor het rijk Gods op aarde, maar dat dit zwaartepunt weer naar Jeruzalem zal overneigen. Maar wij zijn toch door Paulus in Rom 11:17 vv. nadrukkelijk genoeg gewaarschuwd, ons niet tegen de takken te beroemen, maar te vrezen, dat wij ook ene zouden worden afgehouden, en-dit moeten wij toch toegeven-wij merken zo weinig de goedheid en den ernst Gods op; wij zijn er zo welgemoed bij, zelf de hand aan den olijfboom der kerk te slaan, en de takken af te houwen, welke hij heeft voortgebracht; waarom zou God dan niet het recht hebben, de oude takken weer in te enten? Er ligt echter omgekeerd ook een grote troost in, dat de Heere dit voornemen heeft en in korten tijd doen zal. Wat zou er dan van worden, wanneer Hij, die de Heer is in Zijn huis, ganselijk geen welgevallen heeft in de lauwhed, waarmee wij de kerk denken te hervormen, zodat Hij het ganse maaksel uit Zijnen mond spuwt (Openb. 3:15 v.), en nu dengenen, die zich door de twee profeten gekweld gevoelen, vrijheid laat, deze getuigen te doden, en hun lijken op de straten der grote stad te werpen, zodat zij onbegraven moeten liggen, wanneer Hij, die in den hemel woont, er niet voor zorgde, dat na drie dagen en een halven, de geest des

levens door God weer in de getuigen kon varen (Openb. 11:7 vv.)? Het opstijgen in den hemel in de wolk, dat de vijanden zien, zal wel niets anders te betekenen hebben dan Israëls verheerlijking, wanneer het gezicht van onzen Profeet aan het volk wordt vervuld en het in zijn aards vaderland wordt teruggebracht. Daar heeft het een groot doel te vervullen, eendeels zijn eigen nog jeugdig geloof te bevestigen, en na de dagen zijner rechtvaardiging in de jaren zijner heiligmaking in te gaan; anderdeels ook het oude Woord (Gen. 12:3): "in u zullen alle geslachten des aardbodems gezegend worden", op nieuw te vervullen. Aan de wereld toch is een leven uit den dode, als vrucht van Israëls wederaanneming beloofd (Rom. 11:15); de onderdrukte kerk zal hier niet anders weer kunnen worden verheven, dan wanneer een nieuwe levensgeest van boven weer tot de volken komt, na de zware gerichten, die over hen komen. De kerk heeft ook hier, zo lang de tijd der heidenen duurde, over 't geheel weinig gedaan, opdat de volheid der Heidenen mocht ingaan in het rijk van God, de Heere moet het getal afsluiten voordat het eigenlijk vol is, om Israël niet langer te laten wachten op den tijd der verkwikking van Zijn aangezicht, dan Hij bepaald heeft Het is bovendien eigenlijk niet de kerk, die zendingswerk verricht, het is altijd maar een klein hoopje in de kerk, en alzo is er dan nog ene geheel andere, wel ijverigere en geschiktere zendingsgemeente nodig. Zelfs in de Bijbelverklaringen der gelovige theologie dient er veel toe, om den inhoud van de waarheid der Schrift te bedekken, dan meer om die duidelijk en bepaald is doen kennen. Wat eindelijk de zogenaamde wetenschappelijke kritiek en het hoog geprezene onderzoek eist, doet dikwijls wenschen, dat wij er toch eens van bevrijd mochten geraken.

Het is een huishoudkundige regel der natuur, om door één middel vele en velerlei oogmerken te bereiken. Zo is de mond gegeven om er het meest geestelijke en het meest lichamelijke werk mede te doen, om er mede te spreken en te eten. Zo weet God de hoogste en laagste dingen door één en hetzelfde werktuig voort te brengen. Hetzelfde geldt ook de Heilige Schrift, zij is gegeven tot een veilige gids en voor de meest dagelijkse dingen des levens, en voor de hoogste belangen der ziel en der eeuwigheid. En toch nog op ene andere wijze is de Schrift zo eenvoudig als veelomvattend. Even als dezelfde hand door hare onderscheidene vingers op een piano of orgel onderscheidene toetsen of klavieren tegelijk aanslaat, en in lieflijken éénklank hun tonen doet horen, zo verenigt de Heilige Geest, bij voorbeeld in dit hoofdstuk, drieërlei waarheid in éénen greep ons voorstellende: de tijdelijke verlossing van Israël uit de verstrooiing, de geestelijke opwekking van den doden zondaar, of de opstanding der ziel en de opstanding onzer lichamen. Wij kunnen het gezicht der doodsbeenderenvallei op al deze toestanden toepassen; in elk geval moeten wij ze bij de uitlegging voor ogen houden. Nu weten wij dat de opstanding van Christus het beginsel is van alle leven, van alle wedergeboorte, en ook van de opstanding des vleses. Dezelfde kracht, waarin Christus zelf opstond, wordt voortgezet in de wedergeboorte, zodat ieder mens, die bekeerd is, deelt in de opstanding van Christus. Omdat nu de mens bij de wedergeboorte de opstandingskracht van Christus in zich ondervindt, is het duidelijk, waarom de Apostel Paulus zich zelf en anderen beschouwt als nog in de zonde en verloren, wanneer Christus niet ware opgestaan. Hij zegt er eenvoudig mede: "Is Christus zelf niet uit de doden opgestaan, zo kan Hij ook geen ander uit den doden doen opstaan. " Daarom kan ieder bekeerde zeggen: "Ik weet, ik zelf ben getuige dat Jezus uit de doden is opgestaan, want Hij heeft mijne ziel uit den dood opgewekt, en zo ben ik zeker dat Hij het ten laatsten dage mijn lichaam doen zal. " En gelijk nu ziel en lichaam herleven, alzo zal ook Israëls volk herleven uit den dood door de

opstanding van Christus. God, die Zijne eenmaal bezochte plaatsen telkens op nieuw bezoekt, om ze door nieuwe openbaring te heiligen en te verheerlijken, zal ook Israël, dat Hij zo menigmaal bezocht, in de laatste dagen andermaal bezoeken, om, na al Zijne oordelen daarover uitgestort te hebben, het al Zijne ontfermingen te doen ondervinden.

Niet minder ligt hierin een bijzonder onderricht voor ieder mens, ten aanzien van de waarachtige bekering, alleszins behartigenswaardig. Hier zien wij, in de eerste plaats, als in ene schilderij, ons voor ogen gesteld, dat wij van nature dood zijn in de zonden en in de misdaden (Ef. 2:1), en dat wij even zo min ons zelve tot een waar geestelijk, Gode welbehagelijk leven herscheppen kunnen, als een dode iets tot zijne herleving kan bijdragen. De mens moge een redelijk en zedelijk wezen blijven, hoe ook anders misvormd en bedorven, en als zodanig verantwoordelijk voor zich zelve en voor al zijn doen, machteloos is hij voor een geestelijk bestaan, en een Ezechiël zelf ziet zich onkundig en onbekwaam om enen doden zondaar tot het leven terug te brengen. De mens heeft wel een oog, maar het is blind voor alle geestelijke onderscheiding, en gesloten voor de rechte beschouwing van God en van zijnen waren toestand; een oor, maar het wordt noch door de lieflijke stem des Evangelies, noch door het donker geluid der wet getroffen; ene tong bezit hij, doch zij vermeldt den lof des Heeren niet, maar spreekt dikwijls zonde en onreinheid uit; het geweten zelfs sluimert vaak of dwaalt, overeenkomstig de blindheid van het verstand; geen wil noch kracht ten goede woont in hem; ten alle tijde is het heersend beginsel, waaruit hij werkzaam is, geneigdheid ten kwade en vijandschap tegen God. Vervreemd zijn wij van het leven Gods, door de onwetendheid, die in ons is, en de verharding onzer harten. Maar hier ontdekken wij dan ook, dat de Heere Zich van middelen bedient, en tevens, welke het zijn, waarvan hij Zich bedienen wil. Het zijn Zijne dienstknechten, welke Hij uitzendt, en gebiedt te profeteren over deze dorre doodsbeenderen. Zij moeten dus niet slechts spreken het woord der waarheid, niet slechts prediken en met luide stemmen uitroepen, maar profeteren, dat is, onder aandrift en leiding des Heeren, als in Zijnen naam spreken en prediken, en op Goddelijk bevel, al is het in de ogen der wereld ene ongerijmdheid, uitroepen: "Ontwaakt, gij die slaapt, en staat op uit de doden en Christus zal over u lichten." Het zijn de dienstknechten des Heeren, welke tot de dorre doodsbeenderen moeten roepen: "Hoort des Heeren woord! al wat in dat woord geschreven staat, den vloek der wet, den schrik der eeuwigheid, zowel als de lieflijke lokstem des Evangelies." Het zijn des Heeren knechten, welke zonder bedenkingen des vleeslijken vernufts, zonder menselijke wijsheid, die dwaasheid is, daaraan gehoorzamen moeten, en voor wier rekening de getrouwe behartiging dezer aangelegenheid ligt. En hier ontdekken wij dan ook eindelijk, dat dit werkt niet ongezegend blijft, hoewel zijne eigenlijke en eindelijke bereiking alleen door des Heeren Geest geschiedt. Die God toch, welke Zijne dienaren zendt en beveelt, heeft ook de belofte van levendmaking gedaan, en hare volvoering in Zijne eigene macht gesteld. Maar spreekt de dienaar des Evangelies op Zijn bevel en in Zijne kracht, dan komt er onder de dorre doodsbeenderen van Godswege beweging en geluid; men ziet en bemerkt in de gemeente ene werking als het rammelen der doodsbeenderen, het is niet meer die zorgeloze gerustheid, dat nadenkeloos voortleven, dat achteloos verwoesten van zich zelve en zijne gelukzaligheid, maar nadenken; angst en kommer ontstaat er, onrust en zorg is er in het geweten, en de geluksbegeerte wordt opgewekt. Gaat de Heere voort, dan worden die doodsbeenderen met zenuwen en pezen overtoegen en met ene huid overdekt. Trapsgewijze ontwikkelt zich in de misvormde menselijke natuur iets van het oorspronkelijke beeld; allengs

worden alle krachten en werkingen wederom hersteld, om aan des Heeren doel te beantwoorden; het zijn niet meer geheel dode mensen, hoewel er de Geest des levens nog gene woonstede in genomen heeft. Maar eindelijk stort de Heere den Geest des levens in volle mate uit, herschept tot kinderen des lichts, doet Christus ene gestalte in ons krijgen, en ons in volle kracht gevoelen, dat wij uit den dood in het leven zijn overgegaan. Alzo is dan de bekering eens zondaars niet door kracht noch door geweld, maar door des Heeren Geest. Wat de mens niet vermag, dat werkt de genade Gods; dat is ons geopenbaard, opdat wij er de noodzakelijkheid van zouden inzien, opdat wij weten zouden, wat de Heere doen wil, en waarom wij dus te bidden hebben, en opdat wij voor ons zelve niet zouden rusten, zonder die levendmakende werking te kennen, waardoor het leven, dat uit God is, in onze zielen gewrocht zij.

Onmiddellijk na deze belofte volgt ene nadere bepaling, namelijk dat deze belofte de verenigde twaalf stammen en der éénen koning (den tweeden David, den Messias) geldt. Daartoe moest de Profeet twee stukken hout voor de ogen des volks zodanig ineenvoegen, als een timmerman doet, die twee balken zodanig aaneen last, dat zij een vast geheel uitmaken: als zulk een gelast hout dan geschilderd wordt, kan niemand zien dat het gelast is. De Profeten moesten tot het volk meermalen komen met iets zichtbaars, als met de stukken zelf in hun handen. Waar de tien stammen na hun verplaatsing in Assyrië gedurende het verloop der eeuwen gebleven zijn, daarvan vindt men duizend gissingen maar niets zekers. Slechts enkele godvruchtige families, die misschien altijd in Judea, van wege den waren godsdienst gewoond hadden, vinden wij in het Nieuwe Testament onder de uit Babel teruggekeerde Joden. In elk geval zijn de twaalf stammen na de Babylonische gevangenschap evenmin verenigd onder één hoofd, als Israël als volk onder zijn wettigen Davidischen koning is geworden. Wij hebben derhalve de vervulling dezer belofte nog te goed. God zou een verbond des vredes, een eeuwig verbond met hen maken, door het geloof zonder de werken, doch waaruit de werken voortvloeien. Hij zou hen reinigen van hun dreggoden, en schoon zij sedert de Babylonische gevangenschap gene afgoderij bedreven, zo lang zij den Heere Jezus Christus verwerpen, bedrijven zij afgoderij met het geld en het goed dezer wereld, en dienen zij de ijdelheden des levens, welke bij God niet anders zijn den dreggoden. Voorts zou Gods tabernakel bij hen zijn. Daarmee wordt gezegd: dat de tempeldienst niet hersteld zou worden, maar God en het Lam hun tempel wezen zou (Openb. 21 en 22). Zo wordt dan door dit zeven en dertigste hoofdstuk van Ezechiëls profetieën het lot der wereld beslist. Wat God eens heeft liefgehad, dat kan Hij een tijd lang aan zich zelve overlaten, maar niet voor altijd verlaten. Het is daarom met Israël als met ene komeet, welke men in vele jaren, ja soms gedurende eeuwen niet zien kan, doch ziet! op eens, daar komt zij weer. Ja, de bekering van Israël is onmogelijk, en onze opstanding uit de doden is het ook, doch juist dit wil God ons door dit gezicht van Ezechiël leren, evenals een kind, juist door ene zaak te willen doen, die het niet tot stand kan brengen, tot de ondervinding komt, dat hij het niet doen kan. De Schrift leert van Israël en van ons zelve, eerst de dood en daarna het leven, het leven uit den dood. Israël, Jeruzalem, het heilig land, ligt in den dood, maar om weer op te staan. Bij God is daartoe de wil en de macht, en Hij belacht de dwazen, die Hem dien wil en die macht ontzeggen. Hij zal ze eenmaal tot sidderende (mocht het zijn tot aanbiddende) getuigen stellen van Zijne wonderen. Israël heeft niets minder nodig dan zulk ene opstanding, want alle andere voorrechten baten hem niets zonder zijn Messias, deze is zijn leven, en zonder Hem kan hij

niets anders zijn dan in den dood. Tegenover het onmogelijke der zaak staat het woord der Schrift: "Alle dingen zijn mogelijk bij God. " Wee onzer, zo wij niet geloven tegen alles aan wat ook onze zielsbehoudenis tot ene onmogelijkheid maakt. Er is bij den Heere ene opeenstapeling van onmogelijkheden, opdat het geloof geoefend worde om evenwel de vervulling van Gods belofte te verwachten. God is getrouw, ook jegens Israël. Doch indien wij het herstel van Israël slechts geestelijk moeten verstaan, dan is geheel dit volk slechts ene figuur, een zinnebeeld, ene schilderij, en zijn de Joden niet meer dan figuurlijke personen, die ons evenals in ene parabel, moeten leren wat waarheid is. Neen, Israël is een wezenlijk volk, en al wat aan dat volk gedreigd en beloofd is, heeft ene wezenlijke vervulling. Doch het volmaakte is niet in het begin, maar in het einde. Eerst het leven, dan de dood, daarna het herleven. En zien wij nu niet op den enkelen Jood, die ons op den weg voorbijgaat, maar op geheel dat volk in zijne nationaliteit, historie en actualiteit of tegenwoordige houding en toestand, ja dan moet ik zeggen: de dorre beenderen, die zo lang stil lagen, beginnen zich te bewegen. Vergeten wij niet, dat hoe nader men tot Christus staat, hoe langer men in den dood moet blijven, ja, maar ook hoe heerlijker de opstanding is. De Heere had Jaïrus dochtertje nooit gezien, en Hij wekte haar op, terwijl zij nog op het bed lag. Hij had den jongeling te Naïn ook nooit gezien, en Hij wekte hem op, terwijl hij nog op de baar lag. Maar Lazarus, dien Jezus liefhad, wekte Hij eerst op uit het graf, na er vier dagen in gelegen te hebben, toen zijne eigene zuster niet meer van hem weten wilde. En nu, wij herhalen wat wij reeds zeiden: De opstanding van den Heere der heerlijkheid zelf is de grondslag en het beginsel van alle de nog te verwachten opstandingen in heerlijkheid. Ja, opstanding uit de doden is het grote einde van alles. Eerst staat Christus op, dan staan de zondige zielen op; ten laatste staan allen op. Het eerste punt (de opstanding van Christus) is het middelpunt, het brandpunt, en rondom dit punt lopen kringen zonder ophouden; ook lopen rondom deze opstanding van Christus de drie genoemde opstandingen tot aan het einde, als wanneer alles is opgestaan. En zie nu op Israël. Het heeft ongeveer zijn getal, zijne hoeveelheid als volk, gedurende de verstrooiing behouden. Het bestaat uit vijf, zes millioen mensen, of iets meer, want de tellingen zijn verschillend; doch het getal is niet groot. Het kenmerk van een familie- of broedervolk is gebleven. Het breidt zich niet meer uit, het conserveert zich enkel. Overal in de wereld zijn de Joden burgers, en toch is het een volk, onvermengd en onvermengbaar met de volken. Ook staat bij Israël alles in dezelfde evenredigheid. Zijne zonde staat in evenredigheid met zijn oordeel, en met zijn oordeel zijn herstel. Daarom draagt Israël, met de belofte van God, het zaad ener nieuwe wereld, in zich. Israël heeft geleefd, is gestorven en zal weer opstaan. Nu, men kan dan ook geen vier duizend jaren oud worden, zonder een tijd lang neer te liggen en te rusten. Ons leven is ook geen gedurig voortleven en voortwerken, maar ene gedurige vernieuwing en opstanding; men gaat des nachts slapen en staat des morgens weer op. Doch in de historie is er voor een volk niet, gelijk voor den enkelen mens, ene lieflijke rust, een natuurlijke slaap; maar een nederliggen in den dood in marteling en lijden naar het lichaam en een nederliggen in den dood naar de ziel. Israël getuigt dan ook wel in zijne gebeden, dat het dood is en dat het herleven zal, doch het gelooft niet in Hem, die zijn Leven is, Christus! Ja, zo onafscheidelijk is bij dit volk het denkbeeld der opstanding uit de doden en het denkbeeld Gods, dat de Joden alle dagen God aanspreken met dezen titel: "God onzer vaderen, die de doden levend maakt" Is niet de cirkel des bestaans reeds in de natuur: leven, sterven, herleven? De zon gaat op, gaat onder en gaat weer op. In de Schrift is het niet anders; daar lezen wij van verkiezing, verwerping en wederaanneming. En zo staan wij dan met Israël

voor die ontzettende wereld, welke nederligt in den dood, maar die op het punt staat van te herleven. Ook het land van Israël is tevens als een lijk in het graf, dat bewaard wordt tot den dag der opstanding. Doch hoe duidelijk worden de profetieën, nu de tijden der vervulling naderen! God werkt altijd door gebeurtenissen. En ziet nu, hoe de graven opengaan! Ene nieuwe wereld wordt ontdekt, een leven uit den dood! Ninevé is begraven geworden als een mens, en gelijk een mens opstaat uit den doden, zo staat ook Ninevé op. God gebod haar op te staan, om te getuigen, dat de profetieën waar zijn, als zei Hij met zo vele woorden: "Sta op Ninevé! en zeg dit ongelovig geslacht, dat Ik weer uit het graf kan doen opkomen wat er duizende jaren in begraven lag, en getuigt gij, opgegraven stenen, den wederhorigen, die het levend getuigenis van Mijn woord niet willen aannemen, dat Ik door den mond der Profeten gesproken heb!" Treffend, niet waar, dat de gedenktekenen der profetische oudheid thans de museums der machtigste en grootste volken moeten vullen. Welnu, Ninevé zelf is de profetie, dat al het oude zal herleven, maar niet in den ouden vorm. De oude zaken komen wel weer voor den dag, doch niet in haar vorm, maar in haar wezen. De opstanding is het nieuwe leven uit den ouden zaadkorrel; doch de opstanding zelf is zo waarachtig, dat God het niet alleen bewijst in de opstanding van steden, maar zelf met die steden de grote opstanding begint. Ja, dit zal zo voortgaan, totdat het paradijs weer zal gezien worden en het Jeruzalem Gods weer op aarde hersteld zal zijn (Openb. 21 en 22).

Heerlijk beeld van wat God in Christus talloze malen gedaan heeft en nog onder ons werkt. Zo vaak een zondaar uit zijnen doodslaap één met den Levensvorst werd, herhaalde zich onder talloze vormen in den grond hetzelfde verschijnsel. Wij zijn dan in zeker opzicht dezelfde, maar toch ook geheel anders geworden en groter dan de afstand tussen het graf en de wieg is het onderscheid, dat tussen den ouden mens buiten Christus en den nieuwen mens in Hem bestaat. Vroeger het oog afgewend van God, van zich zelve, van de toekomst, thans de ogen geopend om God en mens, leven en dood, aarde en hemel in het aangezicht en in het hart te staren. Vroeger hard en koud voor den broeder, thans in liefde tot allen ontgloeid, die met ons door éénen Geest zijn geleid en tot ene hope geroepen. Vroeger den voet op den breder weg van zelfzucht en lust, thans den tred op het smalle spoor van zelfverloochening en hemelsgezindheid gericht. Ziet zo aanschouwt de nieuwe mens wat de oude voorbij zag, zo kan de nieuwe mens wat de oude te zwaar vond, zo geniet hij wat hij eenmaal versmaadde, en haat wat hij vroeger beminde. Achter hem ligt het tijdperk van machteloosheid, van moedeloosheid en van liefdeloosheid, vóór hem een leven van kracht en moed, van liefde en reinheid. Hij heeft andere vrienden en andere vijanden dan immer te voren; de onbekende God van voorheen is thans de vriend zijner ziele, de geliefkoosde zonde van weleer is thans de schrik van zijn hart. Ene nieuwe levensvreugd leert hem kennen: Het doen van Gode heiligen wil. Een nieuw levensdoel zweeft hem voor: de verheerlijking Gods in woorden en werken; een nieuw levenseind lacht hem tegen: het einde der rechtvaardigen, die den dood als bevrijder begroeten. Verstand en gevoel, wil en verbeelding, geweten en wandel, het wordt alles, alles door den Geest des levens verlicht, vernieuwd, geheiligd, bekrachtigd. En nu, maar ook nu alleen wordt het leven hem schoon, het lijden het sterven hem zalig. Geest der vernieuwing gene lentelucht zo bezielend als Gij! .

15. Wijders geschiedde in onmiddellijk verband met dat in vs. 11 vv. en de betekenis van hetgeen het ganse huis Israëls daar wilde zeggen, des HEEREN woord tot mij, zeggende:

Aan "het ganse huis Israëls" had vs. 11 de opstanding en door deze de volmaking beloofd; reeds in deze woorden: "het ganse huis Israëls" lag ene belofte, want één geheel was Israël in den laatsten tijd niet geweest, en was het nog niet. Dat kort en afgebroken moment in de vorige voorzegging had nog nadere ontwikkeling nodig, welke in het volgende woord Gods wordt gegeven.

16. Gij nu, mensankind! neem u in de eerste plaats een hout, en schrijf daarop: Voor Juda, en voor de kinderen Israëls, zijne metgezellen; en neem een ander hout, en schrijf daarop: Voor Jozef, het hout van Efraïm, en van het ganse huis Israëls, zovele stammen als er nog tot de tien behoren, zijne metgezellen 1).

1) Hier wordt beloofd, dat Efraïm en Juda gelukkig zullen verenigd worden in broederlijke liefde en wederzijdse gediensdigheid, zodat er ene verdere neiging tussen hen zijn zal, en, niettegenstaande hun oude verschillen, die tussen hen geweest waren, zij zouden overeenkomen om elkaar lief te hebben en elkaar goede diensten te doen. De zin was dan ook dat zij zouden worden één volk. Zij zouden geen afzonderlijke belagers hebben, en bijgevolg hun genegenheden niet verdelen. Daar zal geen wederzijdse jalouzie zijn noch afkerigheid, geen gedachten zelfs van hun vorige onenigheden. Zij waren twee houten geweest, die elkaar dwarsboomden en belemmerden, ja die elkaar sloegen en stietten, maar nu zullen zij één worden, elkaar ondersteunende en sterkende.

17. Doe jij ze dan naderen, het een tot het ander, tot een enig hout; en zij zullen tot één worden in uwe hand, terwijl jij ze vast verbonden met elkaar in uwe hand houdt.

Het schrijven van de namen der stammen, die de beide rijke vormen, herinnert aan ene dergelijke handeling van Mozes in Num. 17; de handeling zelf is echter hier ene andere. Men mag noch aan staven, noch aan tafels denken, maar eenvoudig aan stukken hout, waarop men enige woorden kon schrijven, en die men in ene hand kon zamenvatten. Dat Ezechiël op het ene hout behalve Juda nog "de kinderen Israëls, zijne metgezellen" moest schrijven, heeft daarin zijne reden, dat tot het rijk van Juda behalve den stam van Juda nog het grootste gedeelte van Benjamin en Simeon, de stam van Levi en de in verschillende tijden uit het rijk der tien stammen naar Juda verhuisde vrome Israëlieten (2 Kron. 11:13 vv. 15:9; 30:11 en 18; 31:1) behoorden, die metgezellen van Juda waren en werden.

Op het andere hout wordt de naam van Jozef vooraan geplaatst, omdat op dezen de eervolle plaats van Efraïm en zijne gelijkstelling met Juda berustte. Dat deze in Egypte begonnen is, zien wij uit den zegen van Jakob (Gen. 49:22 vv.). Het hout wordt echter toch aan Efraïm toegeschreven, omdat deze in werkelijkheid aan het hoofd der 10 stammen stond.

De zegen, welke nu op het rijk van Efraïm zal rusten, komt veel beter overeen met den naam van Jozef, wiens naam zelf aan zegen herinnert, dan met Efraïm, wiens naam aan de zonde van het volk herinnert.

18. En wanneer de kinderen uws volks, voor wier ogen gij de zo even u gebodene handeling moet volbrengen, tot u zullen spreken, zeggende: Zult gij ons niet te kennen geven, wat u deze dingen zijn (vgl. Hoofdst. 24:19)?

19. Zo spreek tot hen: Alzo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal het hout van Jozef, dat in Efraïms hand geweest is, in zoverre aan dezen stam de leiding in het huis van Jozef was gegeven, maar met zijn overwicht ook de scheiding der beide rijken was te weeg gebracht, en van de stammen Israëls, zijns metgezellen, nemen, en Ik zal dezelve met hem voegen tot het hout van Juda, en zal ze maken tot een enig hout; en zij zullen één worden in Mijne hand.

20. De houten nu, op dewelke gij zult geschreven hebben, zullen, terwijl gij in woorden deze belofte hun verkondigt, in uwe hand zijn voor hunlieder ogen, opdat zij in de beide verenigde houten een zichtbaar onderpand hebben voor de toekomstige verwezenlijking der profetie.

21. Spreek dan tot hen, en neem den gehelen inhoud Mijnen profetie, waarover dit hoofdstuk handelt, nog eens te zamen: Zo zegt de Heere HEERE: Ziet, Ik zal de kinderen Israëls halen uit het midden der Heidenen, waarhenen zij getogen zijn (Hoofdst. 36:24), en zal ze vergaderen van rondom, en brengen hen in hun land;

De Profeten verkondigen, dat de Joden ook na hun bekering nog een afgezonderd, van anderen onderscheiden volk en rijk zouden uitmaken; zij zouden dan voor de overige volken een voorwerp der grootste verwondering zijn, en ene aanleiding, om de almacht en trouw van den waren God te erkennen. Verenigden zich daarentegen de Joden in hun verstrooiing, zonder in hun oude land teruggevoerd te worden, met de Christelijk kerk, zo zouden zij spoedig met de heidenchristenen vermengd zijn en onder hen verdwijnen; zo bleef de profetie onvervuld. Daar nu echter volgens den duidelijken inhoud der laatste de Joden weer een volkslichaam zullen uitmaken, en omdat dit toch ergens ene plaats vinden moet, waarom zou het dan niet het heilige land zijn, waaraan de Profeten evenzo dikwijls en uitdrukkelijk deze bestemming toeschreven?

22. En Ik zal ze maken tot aan enig volk (Hos. 1:10 v. Jer. 3:18 v.) in het land, op de bergen Israëls, waaraan de belofte in Hoofdst. 36 gegeven is; en zij zullen allen te zamen a) enen enigen Koning tot koning hebben (Hoofdst. 34:23); en zij zullen niet meer tot twee volken zijn, noch voortaan ooit meer in twee koninkrijken verdeeld zijn.

a) Joh. 10:16.

23. En zij zullen zich niet meer verontreinigen 1) met hun drekgoden, en met hun verfoeiselen, en met al hun overtredingen; en Ik zal ze verlossen uit al hun woonplaatsen, in dewelke zij gezondigd hebben, en zal ze reinigen; al hun oude zonden zullen zij als het ware in het buitenland achterlaten, om een geheel nieuw leven in heiligheid en gerechtigheid te beginnen; zo zullen zij Mij tot een volk zijn, en Ik zal hun tot enen God zijn 2) (Hoofdst. 36:28 v. Jer. 24:7).

1) Merk hier aan: wanneer een zonde oprechtelijk verlaten wordt, dan worden ook alle zonden verlaten; want hij, die de zonden als zonde haat, zal alle zonden haten. En zij, die genezen zijn van hun geestelijke afgoderij, hun onmatige genegenheid voor de wereld en voor het vlees, die niet langer een god van hun geld of hun buik maken, hebben een gelukkigen slag gegeven in den wortel van alle hun overtredingen.

2) Ook in vs. 27 wordt dit woord gevonden. Het verdeelt de gehele belofte in twee delen en elk lid bevat ene dubbele toezegging, Het eerste (vs. 21-23 belooft a) de vergadering der Israëlieten uit de verstrooiing, hun terugvoering in hun land en hun vereniging tot een volk onder Davids bestuur; b) hun reiniging van alle zonden en heiliging tot een waar volk des Heeren; het tweede (vs. 24-27) belooft a) het ongestoord eeuwig wonen in het land onder hunnen vorst David; b) de zaligmaking daarvan door het sluiten van een eeuwig verbond des vredes. De tweede belofte vormt vervolgens de volmaking der eerste, daar zij aan Israëls volk zijne herstelling en heiligmaking voor altijd verzekert; de gehele belofte is echter slechts ene herhaling der in Hoofdst. 34:11-31 en 37:22-28 gegevene toezeggingen.

24. En a) Mijn knecht David zal koning over hen zijn; en zij zullen allen te zamen éénen Herder hebben; en zij zullen in Mijne rechten wandelen, en Mijne inzettingen bewaren en die doen (Hoofdst. 34:23 v. 36:28).

a) Jes. 40:11. Jer. 30:9.

De Profeet wijst aan, hoe nu die genadegoederen terugkeren, wier verlies zich het volk door zijne scheiding zelf veroorzaakt heeft. Gods genade is groter dan der menschen zonde, dus in nog veel hogeren graad, dan die in de vroegere dagen geweest is, zal de zegen, welken het volk zo snood van zich heeft gewezen, terugkeren. De Heere had twee pilaren des heils onder het Oude Verbond opgericht; zij zijn het Davidische koningschap en het heiligdom. Beide, nauw te zamen hangende, had het volk vermetel aangetast en verworpen, hetgeen in de splitsing van het rijk duidelijk zichtbaar werd. In nieuwe, verheerlijkte gedaante zullen dan de beide oude kanalen, door welke het volk zijn heil en leven ontvangt, daar staan als frisse, nooit uitdrogende levensbronnen van Goddelijke genade en trouw. Eenheid van het koningschap moet bovenal aan het volk worden gegeven. Deze eenheid behoort toch wezenlijk tot de waarheid van het koningschap, in zoverre het daar moest staan als waarlijk Jehova vertegenwoordigende, en alzo op Goddelijke verkiezing berustte. De verbreking van deze eenheid was tevens ene losmaking van Jehova, en had ene menigte van zonden en gruwelen onveranderlijk ten gevolge. Jehova verkiest geen nieuw geslacht; het behoort tot de idee der Goddelijke trouw en onveranderlijkheid, dat de beloften, welke eens op Davids geslacht rustten, volkomen tot vervulling kwamen. Juist tegenover de verwerping van David door de steden van Efraïm zal een hem passend waar Knecht van God de eeuwige Herder des volks zijn, en zo zullen aan dezen ook de oude, reeds aan Jakob gegevene toezeggingen Gods heerlijk worden vervuld.

25. En zij zullen wonen in het land, dat Ik Mijnen knecht Jakob gegeven heb, waarin uwe vaders gewoond hebben; ja daarin zullen zij wonen, zij en hun kinderen, en hun kinds kinderen tot in eeuwigheid, en Mijn knecht David zal hunlieder vorst zijn tot in eeuwigheid.

26. En Ik zal aan a) verbond des vredes met hen maken, het zal aan eeuwig verbond met hen zijn; en Ik zal ze in goeden welstand (Hoofdst. 34:25 vv.) inzetten, en zal ze vermenigvuldigen (Hoofdst. 36:10 v. 37), en ik zal Mijn b) heiligdom in het midden van hen zetten tot in eeuwigheid (Hoofdst. 40:1 vv.).

a) Ps. 89:4. b) 2 Kor. 6:16.

Door de scheuring van Israël was verder de eenheid des heiligdoms verstoord, en meer dan door al het andere had het volk zijn afval van God bevestigd. De nieuwe samenbrenging des volks geschiedt op nieuw om een gemeenschappelijk middelpunt, ene nieuwe openbaring in het midden van Israël. Het zou hier verkeerd zijn te vragen, of de Profeet een uitwendig of een zuiver geestelijk heiligdom bedoelde. Hij spreekt zich noch voor het ene noch voor het andere bepaald uit. De begrippen uiterlijk en innerlijk staan in het Oude Testament geenszins in die sterke, abstracte tegenstelling tegenover elkaar, dat men ook hier bepaald voor een zou kunnen beslissen, integendeel vloeien beide op 't nauwst in elkaar, en doordringen elkaar wederkerig. Ene geheel andere vraag is het daarentegen, hoe de Profeet zich de verhouding van dit heiligdom tot het Oud-Israëlitische denkt. Het antwoord is: als nieuw, pas gesticht, veel verhevener, waarin het wezen volkomen met de openbaring, met den vorm overeenkomt. Dit blijkt duidelijk uit vs. 26, daar a) het heiligdom op ene nieuwe verbondsbetrekking van Jehova met Israël moet rusten, het de heerlijkste vrucht daarvan is, en hoe inniger de betrekking is, waarin God in dit verbond tot het volk treedt, des te rijker moet ook de volheid van genadegiften zijn, welke alsdan van de plaats Zijner openbaring uitstroomt; b) de schare dergenen, die zich om dit heiligdom vergaderen, is groot; zij is ene door God zelven vergrote schare, die in dat nieuwe verbond staat en zich vast daarvan houdt: c) eindelijk onderscheidt zich het nieuwe heiligdom werkelijk van het oude door zijn duur, want terwijl het oude vergankelijk was, is het nieuwe onvergankelijk.

Dat God Zijn Tabernakel en naderhand Zijn tempel onder Juda had, was een teken en onderpand van Zijne tegenwoordigheid onder hen, en bescherming over hen, zodat deze uitdrukking kan betekenen Gods bijzonderen gunst en bescherming. En dewijl de Tabernakel en Tempel voorbeelden geweest zijn van de Christelijke Kerk, en van elk gelovige in het bijzonder, zo wordt daardoor ook aangeduid, dat God Zijn kerk volgens het Nieuwe Verbond, dat is de Evangelie Kerk onder het Joodse volk zou oprichten bij de komst van den Messias, en met Zijn Geest en genade in dezelve, en in elk lid zou wonen, wanneer het Woord zou vlees geworden zijn en onder ons tabernakelen. (ENGELSE GODGELEERDEN).

28. En de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, die Israël heilige 1) (Hoofdst. 36:36), als Mijn heiligdom in het midden van hen zal zijn tot in eeuwigheid 2).

1) De gevolgen der wonderbare openbaring Gods in Israël worden in vs. 27 naar het inwendige, in vs. 28 naar het uitwendige beschreven. Het volk mag zich nu in ene zeer bijzondere bescherming Gods verheugen, het nieuwe heiligdom is de sterkste borg van de even zo grote waarde als eeuwigen duur der gemeenschap met God. De heidenwereld verneemt echter met verwondering, wat grote dingen de Heere kan verrichten, wanneer Hij

Zich in de volheid Zijner heiligheid onder het volk openbaart, en zich daaraan als de heiligende God in de volkomenste mate vertoont.

Het is duidelijk dat de Heere hier spreekt van de geestelijke zegeningen, welke het Israëls Gods zal genieten. Want wel wordt er gesproken van een heiligdom in het midden van hen, maar dat doelt niet op een heiligdom met handen gemaakt, niet op een plaatselijk heiligdom of tempel, maar op de geestelijke zegeningen, welke, tengevolge van de komst van den Messias, zullen gemaakt worden. Als straks de Messias zal gekomen zijn, als het Woord zal zijn vlees geworden, dan zal ook Israël delen in de heerlijkheid van het Nieuwe Verbond. En al wie den Christus Gods zullen worden ingeplant, wie lidmaat zullen worden van het geestelijk heiligdom, dat is van de Kerk, die zalig wordt, die delen zullen in de mystieke vereniging met het lichaam van Christus. zullen ervaren dat God hun God, en dat zij Zijn volk zullen zijn.

Van een herbouwen van een aardsen tempel aan het einde der eeuwen is hier geen sprake.

2) Hier wordt Israëls bijeenvergadering duidelijk en klaar voorspeld. Evenwel zullen niet alle Israëlieten zich in hun land vergaderen, maar slechts een heilig overblijfsel der thans onder alle natiën en hemelstreken levende Joden. Vele Joden zijn ongelovig, en zullen eenmaal aan het anti-christendom deelnemen, zo als de Heere zegt Joh. 5:43 : "Mij neemt gij niet aan, zo een ander komt in Mijnen naam (de Antichrist), dien zult gij aannemen. "Uitdrukkelijk zegt de Profeet ook, dat insgelijks de tien stammen zich verzamelen zullen, die nu meer dan twee en een half duizend jaren in de hoog gelegen streken nabij Eufraat en Tigris verstrooid gevonden worden, van welke evenwel velen in den bloeitijd der Morgenlandse kerk op de prediking der van Jezus tot hen gezondene Apostelen en Evangelisten zich tot hunnen Gezalfde en Heiland bekeerd hebben. Nakomelingen van al de twaalf stammen zullen dus verzameld worden, en tot één koninkrijk verenigd, het beloofde land bewonen. Deze verdediging wordt door de verbinding der beide houten, waarop de namen der stam-opperhoofden Juda en Jozef staan aangeduid. De enige Koning, die hen beheersen zal, is in den hoogten zin, Christus, in voorspelling onder het beeld van David voorgesteld, die met zijne heiligen ook zichtbaar aan de spits der natiën zal staan (Dan. 7:27; 2:44; Openb. 20:6), ofschoon de volken ook nog menselijke koningen hebben. De uitwendige aanleiding tot der Joden terugkeer in het erfland hunner vaders geeft de Profeet hier niet op, daar hij niets aangaande den toestand der volken, onder welke Israël verstrooid is, voorspelt. De oproeping van Christus aan Zijn volk, om zich te Jeruzalem te vergaderen is bij Jesaja (48:20; 52:11) en bij Jeremia (50:8; 51:7 en 45) voorzeggd; en deze oproeping doet Jezus zelf met de woorden der oude profeten in de Openbaring (18:4) aan Zijn volk horen: "Gaaf uit van Babel o Mijn volk, opdat gij aan hare zonde gene gemeenschap hebt, en van hare plagen niet ontvangt, Daardoor wordt de tijd van de bijeenverzameling der Joden uit Babel, of de afvallige Christenheid van Europa in den tijd geplaatst, waarin de Antichrist met behulp der tien als koningen, of van de tien voorstanders der Europese volksheerschappijen, door ene staatsgreep de macht in handen gekregen heeft, en daardoor aan het hoofd der koningen van den opgang der zon staande, heer van Europa en der aarde wordt. Eer hij alzo zijne werkzaamheid als Anti-christ, heiligen-moordenaar, brandstichter en verwoester van Europa begint, zullen de Joden, om zich voor hem in vrijheid te stellen, naar hun land vertrekken. De Joden zullen

voor zovelen zij uit de waarheid zijn, den Antichrist niet aanbidden en zich gedwongen zien, wanneer zij niet omkomen willen, naar het land der belofte te vluchten. Op zijn eersten tocht naar het Morgenland (Dan. 11:40-43) zal de Antichrist Azië veroveren en ook in Kanaän komen en het door den val der Moslim-wereld voor de inbezitneming voor de Joden, zonder het te weten en te willen, toegankelijk maken (Dan. 11:41). Wanneer also Jeruzalem vrij is en de veroveraar als Antichrist naar Europa komt, dan zullen de Joden in allerijl optrekken, zovelen de Geest van Jehova daartoe opwekt. Wanneer zij dan tot hun erfgrond zullen zijn teruggekeerd, terwijl Apollyon en Abaddon het Avondland in ene woestijn verandert, zal hij zulks ten laatste vernemen, en met zijne koningen van den opgang der zon en de tien koningen van den ondergang der zon, die allen tot zijn gevolg behoren, vergezeld van de schare der valse profeten, den groten veldtocht ondernemen, welken de Ziener in zijne voorspelling van Gog ons zo indrukmakend voor de aandacht plaatst.

HOOFDSTUK 38.

OVER GOG EN MAGOG.

V. Vs. 1-Hoofdst 39:29. Deze afdeling stelt ons de laatste gedaante voor, welke de heidense wereldmacht in de geschiedenis zal aannemen, en toont, hoe de Heere, wanneer Hij aan het dringen des heidendoms tegen Zijn rijk en volk het absolute einde zal hebben bereid, dan aan het doel Zijner wegen met Israël staat, en daaraan nu niets als enkel vrede en rust, heiligheid en zaligheid bereid is. De verschillende trappen van ontwikkeling, welke in den tijd zich openbaren, zijn wel niet van elkaar gescheiden, noch in de krachtige gedaante van het Heidendom, welke ons in Gog en Magog hier wordt voorgesteld, noch in het beeld van Israëls toekomst, dat ons voorgesteld wordt. Hierop komt het echter niet aan; voor de nauwkeurige uiteenzetting zal te zijner tijd de Nieuw-Testamentische profetie zorgen. Deze weet meer bepaald nog dan de Oud-Testamentische van Israëls verstokking tegen den zegen in Christus, zijne langdurige verwerping om deze grootste van alle zijne zonden, en de eindelijke bekering en wederaanneming tot het verbondsvolk het raadsbesluit van de verkiezing der Heidenen, tot bezitters van het rijk gedurende den tijd der verwerping van Israël in de laatste omkering tot het anti-christendom. Zo geeft dan ook het laatste Boek der Heilige Schrift werkelijk den sleutel tot recht begrip dezer profetie, hoewel steeds in bijzonderheden nog veel duister blijft tot den tijd, dat het ene na het andere zal worden vervuld.

1. Wijders geschiedde des HEEREN woord tot mij, om nader de toekomst te ontsluieren, zeggende:

2. Mensenkind! zet uw aangezicht tegen a) Gog, die in het land van Magog (Gen. 10:2) regent is, den hoofdvorst of leenheer van Mesech en Tubal; en profeteer tegen hem (Gen. 10:2).

a) Openb. 20:8.

Het is duidelijk dat de Profeet ons hier in ene geheel nieuwe periode van het rijk Gods in Israël verplaatsen wil. Van de oude vijanden als Edomieten, Filistijnen, Egyptenaren weet hij niets meer; zij zijn voor hem vernietigd; in plaats van met deze handelt hij over de volken van het verafgelegene, vrij onbekende noorden. In dit noorden, aan gene zijde van den Kaukasus, ligt voor hem het land Magog, waaronder men van ouds Scythië heeft verstaan. Dat noemt hij als den zetel der Gode vijandige wereldmacht, tegen welke hij nu moet profeteren, en hij wendt zich nu in 't bijzonder tegen den koning aldaar, wiens ook overigens wel voorkomende (1 Kron. 6:4) naam hij vrij naar het land vormt, evenals wees de eerste lettergreep van dezen naam ma zelf hem er op tegen Gog van Gog, of volgens andere verklaring tegen Gog van het land Gog zijn aangezicht te richten. Wij moeten daaruit begrijpen, dat er eens een koning niet juist van dezen naam zijn zal, en dat hij, over wien nu gehandeld wordt, niet juist in dit land koning zal zijn, maar dat de profetische rede op ene persoonlijkheid en op een rijk wil wijzen, waarvoor de geschiedkundige namen in dien tijd nog ontbreken. De toekomst, als de voorzegging vervuld wordt, zal de historische namen in de plaats der symbolische weten te stellen, Ezechiël kan dat gerust aan de verdere ontwikkeling overlaten. Komen nu de beide eigenlijk op ene verdubbeling van het woord Gog uitlopende namen niet zozeer in

historischen en ethnografischen, maar in symbolischen zin in aanmerking, zo mogen wij in den zin Gog van het Gog, gelijk de grondtekst eigenlijk luidt, de karakteristieke (hier door groot schrift aangeduide (letters slechts naar de regels der Gematria (Jer. 25:26) verklaren, dat is de getalswaarde, die zij in het Hebreeuws hebben, daarvoor in de plaats stellen. "Wij krijgen den de volgende rekening.

G g = 303 (?) Gog = 363

Somma 666

hetwelk volgens Openb. 12:18 het getal van het dier of van den toekomstigen Antichrist is. Volgens de uitkomsten van het taalonderzoek betekent Gog zoveel als berg, en wordt de naam in het woord "Kaukasus" (d. i. de Aziatische Kauk of het Aziatische hoge gebergte) weer gevonden. Herinneren wij ons de plaats. 2 Kor. 10:5 : "ter nederwerpen alle hoogte, die zich verheft tegen de kennis van God, " zo komt ons het beeld van den Antichrist ook van de zijde van zijn inwendig karakter (2 Thess. 2:4) voor ogen Hij is als het ware de hoogte van alle menselijke hoogten, welke zich tegen God verheffen, de hoogte, gelijk de Kaukasus door de ouden voor het hoogste gebergte der aarde werd gehouden. Alzo is het geheel in de orde, wanneer in Openb. 19:17 vv. waarvan de vernietiging van den Antichrist en zijn leger sprake is, de profetie tegen Gog van Magog als een tot de vervulling komende weer wordt opgenomen. Wanneer daar vervolgens verder in Openb. 20:8 vv. wederom ene wederopname ons voorkomt, waarbij de beide namen Gog en Magog niet die van den koning en het land, maar de namen van twee bij elkaar volksmenigten zijn, zo worden daardoor de twee verwante gebeurtenissen der eindgeschiedenis van het rijk Gods, welke bij Ezechiël door één woord Gods tot een geheel verbonden zijn, uit elkaar gezet en tijdelijk gescheiden. Gelijk voor het eerste hoofdzakelijk de voorstelling van het vernietigingsproces maataangevend is, zo zijn voor het andere de namen der macht, die moet vernietigd worden, van belang. De Openbaring van Johannes schrijft Kliefloth, onderscheidt in het laatste optreden van de macht der wereld tegen Gods volk en rijk aan het einde der geschiedenis twee fasen, namelijk die van den Antichrist en die van Gog. Volgens haar worden op het einde der tijden eerst de geschiedkundige volken, de volken der beschaving, door den Antichrist en zijnen valschen profeet geleid, om zich tegen het rijk Gods in enen laatsten strijd over te stellen; maar vervolgens, wanneer ook deze laatste beschaafde vorm van vijandschap tegen God door den arm des Heeren is overwonnen, wanneer de Antichrist is nedergeworpen, zijne hoofdstad, het Babel der toekomst, met alle werelds leven, dat tegen het rijk Gods strijdt, vernietigd, en zo de macht Gods in het geschiedkundig leven tot overwinning zal gekomen zijn, dan zullen nog eens de volken, die aan de einden der aarde wonen, de peripherische, niet geschiedkundige volken in Gog en Magog tegen God en Zijn rijk samenrotten-een laatste opflikkeren van de Gode vijandige wereldmacht, en van haren strijd. Zo komt Gog in de Openbaring van Johannes slechts voor als maatstaf van den Antichrist, alleen als de laatste fase in het grote drama, terwijl de Gog van Ezechiël niets anders is den de Antichrist van het N. T. zelf.

3. En zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Gog 1), gij hoofdvorst van Mesech en Tubal, de koning van de koningen dezer beide landen!

1) Onder Gog, van Magog, hebben wij, naar onze mening, te verstaan, de Gode vijandige macht uit het geslacht van Jafeth. Over de Israël vijandige machten uit Sem en Cham zijn de oordelen aangekondigd en voltrokken, maar daarna komt uit Jafeth de macht op, die zich stelt tegen God en Zijn gezalfden Koning. Deze strijd ziet de Profeet komen. Tegen het Israël Gods zal al wat kan zich verzetten, totdat God, de Heere, zelf ook ten leste deze macht zal weerstaan en vernietigen en alzo de dagen voorbereiden van de wederkomst van Christus, wanneer Hij als de Koning der Koningen en de Heere der Heeren zal heersen in gerechtigheid op de nieuwe aarde onder den nieuwen hemel.

Hoofdst. 38 en 39 zijn daarom onmiddellijk voorafgaande aan Hoofdst. 40 en vv.

4. En Ik zal u. o Gog! omwenden van den weg, op welken gij tot hiertoe van overwinning tot overwinning zijt voortgegaan, en tot een algemeen koning onder de volken geworden zijt; en Ik zal haken in uwe kaken leggen 1) (Hoofdst. 29:4. Jes. 37:29), en Ik zal u uitvoeren, mitsgaders uw ganse heir, paarden en ruiters, die allemaal volkomen welgekleed zijn (Hoofdst. 23:12), ene grote vergadering, met rondas (1 Kon. 10:17) en schild, die allemaal zwaarden handelen;

1) Laat ons hier opmerken, de verwarring, waartoe God deze vijanden zal brengen; het is merkwaardig. dat dit het eerst in de profetie gebracht wordt, eer het voorzeggd wordt, dat God hen tegen Israël zal opbrengen; het wordt voorzeggd, dat God haken in hun kaken zal leggen en hen terug trekken, opdat zij verzekering mogen hebben van hun verlossing, eer dat hun het vooruitzicht van hun gevaar gegeven wordt. Zo teder is God over de vertroosting van Zijn volk, zo bezorgd, dat zij niet mogen verschrikt worden, zelfs voor dat de rampen beginnen, zo zegt Hij hun, dat ze wèl zullen eindigen.

5. Perzen, Moren of Ethiopiërs, en Puteërs of Libiërs met hen (Hoofdst. 27:10; 30:5), die allemaal schild en helm voeren (Hoofdst. 27:10);

6. Gomer, (= volmaakt) de Cimmeriërs of Kelten aan de Zwarte zee, en al zijne benden, het huis van Togarma (= benen brekende), de Armeniërs (Gen. 10:2, 3; Hoofdst. 27:14) aan de zijden van het noorden, en al zijne benden; vele volken met u.

7. Zijt bereid en maak u gereed, gij en uwe ganse vergadering, die tot u vergaderd zijn; en wees gij hun tot ene wacht of aanvoerder.

8. Na vele dagen gedurende welke in het geheel geen sprake van u was, en het scheen, alsof nu uwe periode het allerm minst kon komen, zult gij bezocht worden (Jes. 24:22), in het laatste der jaren, wanneer het rijk Gods onmiddellijk zijne volmaking nadert, zult gij komen in het land, dat, op zijn wettigen bezitter gezien, wedergebracht is van het zwaard, dat vergaderd is uit vele volken, op de bergen Israëls, die steeds tot verwoesting geweest zijn: als hetzelfde land uit de volken zal uitgevoerd zijn, en zij allemaal zeker zullen wonen.

9. Dan zult gij optrekken, gij zult aankomen als ene onstuimige verwoesting, gij zult zijn als ene wolk, om het land te bedekken, gij en al uwe benden, en vele volken met u.

"En de draak vergramde op de vrouw en ging heen om krijg te voeren tegen de overigen van haar zaad, die de geboden Gods bewaren en de getuigenis van Jezus Christus hebben, " zo lezen wij in Openb. 12:17. Daarmee wordt ons gezegd, dat de oude boze vijand, nadat Israël door zijne wederbegenadiging en terugvoering in het heilige land, waarheen hij het nog een waterstroom ter verderving heeft nagezonden, zijn invloed en zijne macht geheel ontruikt is, nu beproeft zijn toorn tegen diegenen uit te laten, die van Israëls zaad zijn, d. i. aan de Christenen en de heidenwereld, aan de leden der heilige Christelijke kerk, vooral in ons werelddeel Europa. Dat doet hij door oprichting van het rijk van den Antichrist, zo als het volgende 13de hoofdstuk der Openbaring dat nader uiteenzet.

Wij kunnen niet aanwijzen, in hoeverre alle de Aziatische volken, welke de Profeet aanvoert, Magog, Mesech, Tubal, Gomer, Togarma en Perzen, en de Afrikaanse Ethiopiërs en Libiërs, onder de volken der toenmalige, buiten aanraking met Israël staande volken, de laatste tijd als in een beeld zal vertonen. Terwijl het Noorden, Oosten en Zuiden zijn vertegenwoordigd, ontbreekt het Westen, en juist dit is het, waarop het volgens onze opvatting van den toekomstigen Antichrist en zijn rijk aankomt. Er zijn echter nog andere raadsels genoeg, voor welke eerst de vervulling van het profetische woord de oplossing zal aanbrengen; voor het tegenwoordige moeten wij het er bij laten blijven, dat de grote volksverhuizing in de 4de en 5de eeuw na C. sedert de dagen van Ezechiël de kaart in etnografisch opzicht geheel veranderd heeft. Zo kan ook heden niemand reeds den krijgstoet, welken de Antichrist tot bevestiging en verdere uitbreiding zijner heerschappij tegen het einde van den hem door God gegeven tijd volgens de aanwijzingen in Dan. 11:40-45 zal ondernemen, en daarbij, hoe hij van zijnen weg afgaande, naar het heilige land en de heilige stad zal komen, in enig licht der geschiedenis plaatsen. Daar heeft ene zelfde zaak plaats als bij de profetische voorzegging van Christus lijden en sterven en Zijne latere verheerlijking, waarvoor de profetie lang te voren een bepaald programma had gegeven, en toch zou geen mens in staat geweest zijn ene geschiedenis van het lijden, sterven en de opstanding en hemelvaart van Christus vooraf zaam te stellen. Nadat echter het programma door God zelven was volvoerd, waren de Evangelisten in staat hun verhaal overal een "opdat vervuld zou worden" in te voegen. Dit alleen willen wij opmerken, dat de door den bozen vijand geleide onderneming van Gog en Magog tegen het heilige land op gelijke wijze wordt voorgesteld als geschiedenis op aandrang van den Heere zelven, even als de volkstelling van David in 2 Sam. 24:1, terwijl toch deze volgens 1 Kron. 21:1 ene ingeving des satans was.

Daar den tiran zijn overmoed niet toevallig en onnodig, maar volgens hogere noodzakelijkheid verleidt, zo gaat hier met recht alles daarvan uit, dat Jehova zelf hen van den weg aflokt, en onbemerkt in het verderf voert, zo als men bij voorbeeld een wild dier aan den haak, dien men het in de kaken gelegd heeft, ter slachtbank heenleidt.

Hij denkt tegen Jehova uit te trekken, maar in waarheid heeft deze hem aan het touw, hij moet heengaan, waarheen de Heere wil, tot zijn eigen verderf, zo als reeds in vroegeren tijd Faraö den God van Israël geen streep door de rekening maakte, als hij weigerde Zijn volk te laten trekken, maar zo handelde, omdat Jehova zelf zijn hart verhard had om hem in 't verderf te storten. Voor het volk Gods is het zeer troostrijk, dat de Heere niet alleen Zijne vijanden

overwint, maar dat ook hun vijandige ondernemingen zelf onder Zijne leiding staan, dat zij noch hand noch voet kunnen bewegen dan op Zijn bevel.

De plaatsing der profetie van Gog tussen de eerste opstanding en bij de verzameling der Joden en den tempelbouw wijst onmiskenbaar op den Antichrist, welke te dien tijde alle volken tegen Jeruzalem in het geld zal brengen, zo als bij Daniël en in de Openbaring is aangetoond. De naam Gog is de naam, welken de Ziener dezen koning geeft, en is ene verkorting van Magog, het land van dezen opperkoning. Gog is de grote nakomeling van Magog, die bij Daniël 11:36 slechts als koning zonder eigen naam te voorschijn treedt, de komende van het noorden bij Joël 2:20 de ongerechte of wetteloze, bij Paulus (2 Thess. 2:8), de engel des afgronds, Apollyon en Abaddon bij Johannes (Openb. 9:11), eindelijk het beest uit den afgrond als Antichrist, de zevende en de achtste uit de zeven, de zoon des verderfs! Gog wordt de Gog van het land Magog genoemd, de vorst des hoofds of de hoofdvorst van Mesech en Tubal. (Daar de gezamenlijke volkenamen, welke de Ziener hier aanvoert, in Gen. 10 en elders in de Schrift voorkomen, zo houden wij Rosch niet voor een volksnaam, maar verstaan er door hoofd, waardoor Gog als hoofdvorst dezer volken verschijnt, gelijk hij ook later als hun aanvoerder geschilderd wordt). Dit past ten volle op den Antichrist, die aan de spits der koningen van den opgang der zon en van den ondergang der zon, als een koning der koningen zal staan, evenzo als zijn voorloper Attila, een koning veler koningen was. Het komt er dus op aan, te weten, welke volken, die zich hier in het gevolg van Gog bevinden, door deze namen worden aangeduid. Mozes heeft ons Gen. 10 ter vergelijking ene opgave van de volken der aarde na den zondvloed nagelaten. Daar voert hij de zonen van Noach en hun zonen ten tonele, doch geeft slechts van degenen, die aan deze zijde van den Ganges en Indus, en ten zuiden van de streken der Kaspische en Zwarte zee, en aan de kusten der Middellandse zee en in de landstreken van Arabië en Ethiopië gevestigd waren, de namen hunner zonen. Bij degenen, die reeds vroegtijdig uit den gezichtskring van Voor-Azië verdwenen waren, noemt hij slechts de namen der stamvaders of der kleinzonen van Noach. De volksnamen van Gogs krijgslager zijn derhalve gene profetische, maar werkelijke namen van volken der aarde. Het zijn de namen van stamvaders der Antichristelijke volken, die ongeveer 4. 000 jaren vóór het Antichristendom geleefd hebben. Met deze namen roept dus de Ziener, in wien de Geest van Jehova was, die (Zach. 4) alle landen doorloopt, ene ganse wereld van volken wakker; volken uit Azië, welke Johannes (Openb. 16:12) kortweg de koning van den opgang der zon, (Openb 9:7-11) noemt, volken uit Europa, door hem (Openb. 17:12, 13) de tien koningen geheten; volken van den gehelen aardbol uit alle werelddelen, welke door de demonen tot deelname aan het Antichristendom worden opgestookt en onder den opperkoning Gog naar Jeruzalem trekken. Aangaande de woonplaats van Magog, of het land van Magog, waar Gog huishoudt geeft ons de schrift gene opheldering. Over het algemeen houdt men het er voor, dat het land Magog in Noord- en Oost-Azië te zoeken zij, in China en Siberië, evenwel dat is niet waarschijnlijk, dewijl de Antichrist in Europa opstaat, en dewijl Magog (39:6) met de eilanden der zee te zamen genomen wordt, welke in de Schrift altijd de westelijk gelegene Middellandse zee of Europa aanduiden. De volken daarentegen, waarover Gog opperkoning is, Mesech en Tubal, komen hier en daar in de Schrift voor; zo noemt Ezechiël ze op in zijn klaaglied over Tyrus, dewijl zij met deze door handelsverkeer waren verbonden geweest (27:13). Zij woonden in de streken ten noorden der Zwarte of Kaspische zee. Mesech gelijkt op Moschoi Massageten; Tubal herinnert aan de rivier de

Tobal en aan de stad Tobolsk, aan den Oby. Attila, de voorloper van Gog, was een hoofdkoning over Mesech en Tubal, of over de Hunnenstammen, welke zich van de Wolga en de Kaspische zee tot aan Midden-Azië hadden uitgebreid doch hij was niet slechts koning over deze, maar ook nog over vele andere volken van de Wolga tot aan de Theis, en later tot aan den Rijn naar Gallië heen. Letten wij dus op het gebied dezes voorlopers van Gog, dan ligt het land Magog in Europa. Uit het land Magog breekt alzo de hoofdvorst over Mesech en Tubal op, om met een ontzaglijk krijsheir naar het land Israëls te trekken. Maar hij komt daar onder de aller bijzonderste leiding van God, ofschoon duivelen hem daartoe aanzetten, zo als Johannes (Openb. 16:13-16) aantoon. Gog en de duivel menen het rijk van Christus uit te roeien, maar God doet dien toeleg op de vernietiging van Gog en alle goddeloze Adamszonen (2 Thess. 2:9-12), uitlopen, en kerkert den boze in den afgrond. Onder Gogs leger zijn Perzen, Kusieten en Puteërs. De Perzen woonden en hun nakomelingen wonen nog ten oosten van Tiger en Eufraat tot aan den Indus. De naam Kus duidt op ene menigte volken uit Ethiopië ten zuiden van Egypte tot over Zuid-Arabië en geheel Zuid-Azië, Achter-Indië, China en de eilanden der Indische zee verspreid. Aan Kus herinnert ook Hindokusch. De oorspronkelijke bewoners van Oost-Indië waren Kusieten, die door de binnendringende Indiërs, het Sanskrit-volk verdreven werden. Put noemt Jeremia 46:9 nevens Kus (Opper-Egypte) bij gelegenheid zijner schildering van Faraö Necho's veldtocht. Van Put stammen de bewoners der kusten van Noord-Afrika en van Kreta de Kanarische en Azorische eilanden des Atlantischen Oceaans, van waar zij reeds in de vroegste tijden een weg naar Afrika gevonden hebben, zo als de daar door hen in Mexico nagelaten overblijfselen van beschaving bewijzen. Gomer en zijne legerscharen bevonden zich ook bij het leger van Gog. Van Gomer stammen af (Gen. 10:3) Askenaz, Riphath en Togarma. De nakomelingen van deze worden dus met de gezamenlijke legers van Gomer bedoeld. Van Askenaz spreekt Jeremia (51:27) in zijne voorspelling tegen Babel als nevens de koninkrijken Ararat en Mimmi met de koningen van Medië verbonden. Askenas wijst vermoedelijk op de Skyten in Zuid Rusland. Riphath schijnt naar het verre noorden te zijn getogen, wijl hij slechts Gen. 10 wordt genoemd. Van hem heeft wellicht het Riphaische gebergte, de Ural, bij de klassieken zijnen naam. Togarma, de zoon van Gomer, wordt echter bij Ezechiël in het bijzonder als Gogs medegenoot genoemd. Togarma dreef handel met Tyrus (27:14), en beduidt voor dien tijd de Armeniërs. Onder die van de einden van het Noorden en al hun krijsheiren kunnen insgelijks Askenaz en Riphath, de zonen Gomers, verstaan worden. Mesech, Tubal, Perzen, Kus en Put leren wij uit de Schrift en uit de navorsing der talen bepaald kennen, en zij beduiden de Aziaten, Afrikanen en in zo ver Put ook Amerika bevolkte, de Amerikanen. De krijsheiren van Gomer en van het huis Togarma en de noordelijke legerscharen moeten daarentegen in allen gevalle de Europeërs beduiden, van wie, zo als wij uit Daniël en de Openbaring zeker weten, het Antichristendom uitgaat. Gomer herinnert aan de Cimmeriërs, van waar de naam Kimbren afkomt. Keltische volken, die zich in overoude tijden van den Beneden-Donau en den Rijn naar de Noordzee hadden uitgebreid. Merkwaardig is ook, dat Homerus zijn Odysseus voorbij de zuilen van Herkules aan Europa's zuidwestkust tot de Cimmeriërs laat komen. Herodotus en andere Griekse schrijvers gewagen daarentegen van een volk, de Cimmeriërs geheten, in de Krim. Dat de Kelten aan de mondingen van den Donau zich uitgebreid hadden, is bekend zo als ook hun invallen als Galaten in Klein-Azië bewijzen. Het huis Togarma herinnert aan het huis Israëls; daarbij kan men aan het Israël des Nieuwen Verbonds, aan het huis der Germanen denken, wier naam in Togarma, wanneer men "To" als

voorlettergreep wegneemt in den wortel "Garm" ligt opgesloten, welke met Aram (Armenië = Hoogland) verwant is. Wanneer men de hier ten tonele gevoerde volken niet alleen nauwkeurig kan aanwijzen, zo blijft toch in allen gevalle uit deze beschouwing, dat ongeveer alle volken van den wereldkreits, bijna alle niet te ver afgelegene volken der oude wereld zich in het heir van Gog zullen bevinden. Daniël zegt (Dan. 11:14) van den Antichrist: Put en Kush of Afrikanen en Aziaten zullen in zijne gangen zijn; en Johannes noemt zijn leger kort weg: de koningen der aarde en hun verzamelde heirlegers (Openb. 19:19). De Gog en Magog welke door Satan, wanneer deze weer losgelaten wordt, met zijne scharen tegen de heilige stad wordt aangevoerd, is slechts de navolger van dezen Gog, wiens lotgevallen geheel en al verschillen van die, welke hier aangaande den Gog van Ezechiël zijn voorspeld (Openb. 20:8-10). Gog rust zich toe en laat anderen zich toerusten; ook uit zijnen mond gaat een kikvorsgeest, om de volken op te stoken. Wanneer de volken verzameld zijn, dan treedt hij aan hunnen spits als opperveldheer en voert hen naar Armageddon (Openb. 16:12-16). Deze indrukwekkende voorspelling van Gog heeft betrekking op den laatsten tijd, op den tijd onmiddellijk aan Christus wederkomst voorafgaande, wanneer Israël, ten einde aan Gog te ontsnappen, uit alle landen zich in zijn erfland vergadert, hetwelk sinds langen tijd, gedurende zijne vertreding door de Moslim-wereld ene woestijn is geweest. De zich veilig wanende Joden zullen evenwel door Gog op ene vreeslijke wijze bedreigd worden; als een onheil zwanger onweder zal hij met zijne volkerenmenigten, ene benaming met recht op zijne ontelbare barbarendorpen van toepassing, aan sprinkhaanzwermen gelijk het land bedekken (Joël 2).

10. Alzo zegt de Heere HEERE: Te dien dage, waarvan Ik spreek, zal het ook, o Gog! geschieden, dat er raadslagen in uw hart zullen opkomen, en gij zult ene kwade gedachte denken 1)

1) Merk hieraan: al het kwaad, dat de mensen doen, en bijzonderlijk het kwaad dat ze Gods Kerk aandoen, ontstaat uit kwade gedachten die uit hun harten opkomen; heerszuchtige gedachten, begeerlijke gedachten, vijandige gedachten tegen zulken, die goed zijn wegens hun goedheid.

11. En zult zeggen: Ik zal optrekken naar dat dorpland, ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen; die allemaal wonen zonder muur, en grendel noch deuren hebben (Zach. 2:4 v.);

12. Om buit te buiten, en om roof te roven; om uwe hand te wenden tegen de woeste plaatsen, tegen de steden en plaatsen, die vroeger in puin lagen, maar die nu bewoond zijn, en tegen een volk, dat in allerijl uit de Heidenen verzameld is, dat vee en have verkregen heeft, wonende in het midden des lands 1) (liever: op den navel der aarde, d. i. in het middelpunt der aarde (Hoofdst. 5:5. Jes. 2:2 v.).

1) Dit laatste gedeelte van dit hoofdstuk is ene herhaling van het eerste, de droom wordt verdubbeld, want de zaak is zeker en moet zeer zorgvuldig in acht genomen worden.

De verzen 8 en 11 vv. geven ons ene zeer bijzondere beschrijving van de toestanden, waarin zich Israëls land en volk dan zullen bevinden, als Gog hen overvalt. Het land zal te voren lang woest hebben gelegen, maar in den tijd, dat Gog komt, is het van het zwaard wedergebracht en weer bebouwd; Israël zal weer uit de volken verzameld en in zijn land teruggevoerd zijn en veilig daarin wonen. Wanneer zal dat zijn? Op welken tijd wijst ons deze schildering? Zeker niet op den tijd, dat Israël, uit de Babylonische ballingschap teruggevoerd, in zijn land zal wonen; want deze tijd zal volgens de aanwijzing in Hoofdst. 36:8 spoedig komen, maar onze plaats laat aan het hier bedoelde wonen van Israël in zijn land, ene lange aanhoudend lange verwoesting en verlatenheid des lands voorafgaan. Wij kunnen dus aan geen anderen tijd denken dan aan dien, wanneer Israël als een tot Christus bekeerd volk weer in zijn land zal gebracht zijn en daarin leven zal.

Onze plaats schildert de gemeente Gods Openb. 14:1 vv. in hare aardse machte- en hulpeloosheid; zij komt voor als een vreedzaam volk, als een volk der stillen in den lande, dat in vertrouwen op zijnen God, naar aardse bescherming niet omziet; in dat opzicht moet het toch altijd bij de wereld ten achteren blijven, daar God heeft beloofd haar beschermer te zijn. Het kennen dier onweerbaarheid geeft dan de aanleiding tot de pogingen der vijanden; zij hebben er geen begrip van, dat in het midden van dit weerloos volk Een woont, bij Wien hun macht niets dan onmacht is.

De goddeloosheid der heidense onderneming blijkt vooral daaruit, dat de tegenstanders der theokratie geen begrip hebben van hare inwendige grootheid en heerlijkheid, dus ook niet daarvan, waar hare ware macht en sterkte ligt, niet van Jehova zelven, den levenden God. Men ziet dus alleen in trotsen overmoed en verachting harer kleinheid op het uitwendige. Maar welk een ruw, onmenselijk gedrag is het dan tegen degenen, die men voor weerloos houdt, en die in stillen vrede leven, zonder iemand te krenken of te benadelen, uit te trekken! De plaats schildert op schone wijze, hoe aan den heidensen overmoed de heerlijkheid der theokratie voorkomt: "Ik zal optrekken naar dat dorpland; ik zal komen tot degenen, die in rust zijn, die zeker wonen, die allemaal wonen zonder muur, en grendel noch deuren hebben. " Hier ligt reeds ten grondslag het oog op de ware bescherming der theokratie, zo als die reeds in de wet ligt voorgesteld: Israël zou niet als een in uitwendigen zin politiek groot volk onder de overige volken zijn; zijne wapenen en eer zouden juist in tegenstelling tegen de machten dezer wereld, tot ene veel hogere sfeer behoren. Israëls God zou werkelijk de enige bescherming en het wapen van Zijn volk zijn, het zou in Hem alleen zijne bescherming tegen al zijne wederpartijders vinden. Hoe zal dan, hoe minder deze hoofdgedachte der theokratie in het verledene hare verwezenlijking had gevonden, des te schitterender in de toekomst der theokratie dit haar ware wezen te voorschijn treden. Het behoort tot den toestand van Israëls heerlijkheid een schrik voor al zijne vijanden te zijn. Maar zijne zegepralen over deze, die tevens Gods vijanden zijn, behaalt het alleen door en in God, door de onmiddellijke werking van de almacht des Heeren. Alle paarden, strijdwapens en burchten zijn dan uitgeroeid (Micha 5:9 vv.). Naar 't uitwendige onbeschermd, maar met zijnen God en diens almachtige bescherming in zijn midden, staat de nieuwe theokratie daar, maar om dien schijn ook als een des te welkomer aantrekkingspunt voor den roofgierigen vijand. Hoezeer voor diens begerigheid naar buit de theokratie in haren tegenwoordigen vorm aantrekkelijk is en een voorwerp van verleiding, schildert de beschrijving daarvan in het 12de vers. De nieuwe

toestand des volks is ene vernieuwing van den ouden patriarchalen tijd, toen de vaderen, in innige gemeenschap met God staande, zich in ene volheid van hogere zegeningen verheugden.

De uitdrukking "navel der aarde" geeft de symbolische hoge vlakte te kennen, in onderscheiding van de vier hoeken der aarde, dus een toestand van te voorschijn tredende centraliteit.

Die naam ligt voor Palestina te meer voor de hand, daar het land zelf hoog ligt, en naar Oosten en Westen aflopende, als een navel zich vertoont.

Als middenpunt der aarde kan wel is waar bij den eersten opslag van het oog, elk punt van de oppervlakte der aarde naar willekeur worden beschouwd. Maar de plaats, 't zij berg of stad of gewest, waar God Zijn heiligdom heeft gesticht, en van waaruit Zijn Geest en Zijn zegen naar alle zijden heenvloeit, is werkelijk het middenpunt der aarde, als de navel waardoor het voedend bloed der moeder in de ontwikkelende vrucht instroomt. Zulk een middenpunt van den levenwekkenden Geest te zijn, is de bestemming van Jeruzalem.

Dit duidt ons die verheven plaats aan, welke Israël zal innemen. Het wil zeggen, het rijkst gezegend land, zodat zij, die het bewonen, gelukkig en zalig zijn. Het duidt dus op den toestand van hen, die zich mogen verheugen in het volle genot van de genade Gods. De Kerk van Christus, zij, die deel hebben aan Christus en alle Zijne goederen, genieten van de rijkdom Gods en de genade Gods. Dit is de oorzaak dan dat satan met zijn heirleger hen gedurig bestormt, Zijn hand tegen hen keert, om ware het mogelijk, hen te vernietigen.

De Kerk heeft hier echter de belofte dat de poorten der hel haar niet zullen verdelgen.

13. Scheba, en Dedan, en de kooplieden van Tarsis (Hoofdst. 20:12, 20 en 22), en al hun jonge leeuwen, al hun geweldigen, alle roofgierige beheersers dezer handeldrijvende volken, zullen tot u zeggen: Komt gij, o Gog! om buit te buiten? hebt gij uwe vergadering vergaderd, om roof te roven? om zilver en goud weg te voeren, om vee en have weg te nemen, om enen groten buit te buiten?

De hier genoemde zijn handeldrijvende volken, de Arabische volken: Scheba en Dedan als vertegenwoordigers van den handel te land, Tarsis als vertegenwoordiger van den zeehandel. Waar aas is daar worden de arenden vergaderd, waar winst te behalen is, daar zijn kooplieden.

In den tros van een overwinnend leger is altijd ene menigte van zulk lieden, die alleen daar zijn om de buitgemaakte goederen voor goud en zilver in te kopen. Zulk soort van volk zou men ook in menigte zien in het leger van Gog, dat immers niet eens zou behoeven te strijden, maar slechts zou komen om te plunderen en na zich te slepen

De handel, die land en zee doortrekt, biedt ene tegenstelling tegen Israël, dat in zijn land blijft en vreedzaam handelt. Met den naam "jonge leeuwen" worden zij aan de zijde van den naar roof en buit begerigen Gog geplaatst, en vertonen zij zich daar als het ware als kenners van

zaken en van het vak, als kunstenaars, waar roof en buit is, want hun woord: "Komt gij, om buit te buiten enz. " komt voor als ene ironische vraag: "Wat wilt gij toch bij een volk van zulk ene patriarchale leefwijze eigenlijk halen?" Het geeft te kennen, dat zij, die gaarne roven en buit maken, zich hier gene bijzondere winst behoeven te beloven; de grote aantal schijnt hun toe in geen verhouding te staan tot de kleinheid van het voorwerp.

In tegenstelling tot de leefwijze van het aan zijne oorspronkelijke bestemming teruggegeven Israël, zijn de hier genoemde kooplieden tevens ene herinnering aan hetgeen Israël gedurende den tijd zijner verwerping en verstrooiing onder de volken geweest is. Hoe meer afkeerwekkend de indruk is, dien deze kooplieden hier met hun rede maken, des te meer zal het tot Christus bekeerde volk der Joden nog eens zelf leren inzien, hoe kwalijk zij er eigenlijk aan zijn geweest, toen zij tot straf daarvoor waren prijs gegeven aan den geest van handelen en winstbejag, zodat zij altijd den Heiligen Geest hadden weerstaan (Hand 7:51. Hoofdst. 20:43).

14. 1) Daarom profeteer, o mensenkind! en zeg tot Gog! Zo zegt de Heere HEERE: Zult gij het, te dien dage, als Mijn volk Israël zeker woont, en geen inval verwacht, niet gewaar worden? Wilt gij dan als op eens u van hen en van zijne goederen meester maken?

15. Gij zult dan ook werkelijk komen uit uwe plaats, uit de zijden van het noorden, gij en vele volken met u; die allemaal op paarden zullen rijden, ene grote vergadering, en een machtig heir;

16. En gij zult optrekken tegen Mijn volk Israël, als ene wolk, om het land te bedekken (vs. 9): in het laatste der dagen zal het geschieden (vs. 8); dan zal Ik u aanbrengen tegen Mijn land, opdat de Heidenen mij kennen, als Ik aan u, o Gog! voor hun ogen zal geheiligd worden (Hoofdst. 36:23).

De profetische rede is over 't geheel zo ingericht, dat men ziet, hoe hier twee gebeurtenissen van den laatsten tijd in elkaar zijn geweven, namelijk de beide, welke aan het slot der bij vs. 2, wat den tijd aangaat, uit elkaar zijn gezet; want terwijl vs. 14-16 weer teruggaat tot de beschrijving van den krijgstoet van den Antichrist, waarvan in vs. 4-9 werd voorzeggd, hebben daarentegen vs. 10-13 betrekking op die gebeurtenis, welke het voorwerp der verkondiging van Johannes in Openb. 20:7-9 vormt. Voor den Oud-Testamentische Profeet is het geheim der boosheid, dat in den persoonlijken Antichrist de mens der zonde en het kind des verderfs eens openbaar zal worden, nog vrij verborgen. Het heeft, zo als wij bij Hoofdst. 32:32 hebben opgemerkt, op hem en het volk, tot wiens Ziener hij in de eerste plaats geroepen was, gene onmiddellijke betrekking, het is minder het eigenlijke duivelenwerk van den Antichristelijken tijd, dat hij krijgt te aanschouwen, als het werk van menselijke laagheid en roofzucht, dat in den Gog en Magog van Johannes ons voorkomt. Zo zal dan ook wat na het duizendjarig rijk geschiedt, hoewel ook door de verleiding van den losgeraakten satan bewerkt, niet weer zulk ene verheffing van den boze op aarde zijn, als hetgeen onmiddellijk vóór de oprichting van dat rijk is geschied. Dit getal van het dier "zes honderd zes en zestig" (Openb. 13:18), heeft reeds aangewezen, dat in dit dier het absoluut hoogste toppunt ligt opgesloten; duivel en mens hebben zich daar als het ware tot ééne natuur verbonden, de

duivel is als het ware mens geworden; de boosheid van Gog en Magog daarentegen is eensdeels niet zozeer ene van een persoon als wel van een volk, en reeds daarom niet ene zo intensieve, en is aan de andere zijde slechts ene duivels-menselijke, daar mensen of volken zich door den duivel laten drijven en beheersen; want tot ene herhaling der incarnatie van den duivel mag het thans niet komen.

In deze verzen (vs. 10-16) is de grond aangegeven, waarom Gog tegen het volk Israëls optrekt. De woede van Gog tegen Israël, wijl zij hem als den Antichrist niet aanbeden, maar zich liever tot den waren Christus bekeerd hebben, voorspelt de Ziener des Ouden Verbonds niet; hij schildert Gog alleen als wereldveroveraar en brandstichter. Gog verneemt van den uittocht der Joden naar Kanaän en meent hen in hun toestand van weerloosheid licht te kunnen uitplunderen en vernietigen. Het volk heeft zich ter nauwernood gevestigd en het woeste in bezit genomen, en heeft aangevangen het weer onder Hoger zegen, in een lusthof des Heeren, in een land, dat van melk en honing vloeit, te veranderen. In het land Kanaän heeft het volk de goederen en schatten, welke Gog plunderen wil, nog niet verwerven, dewijl het daar eerst sinds enige jaren woont; maar het heeft die in zijne vroegere woonplaatsen verkregen, en bij zijn intocht wedergebracht, zo als ook Israël op Gods bevel, schatten uit Egypte naar Kanaän heeft medegevoerd (Exod. 3:21, 22). Misschien wordt ook menig kleinood uit Europa derwaarts medegenomen, eer de schare van verdervers van den Antichrist zich laat zien, opdat het ten nutte en tot heil der nawereld gered worde. Scheba en Dedan, of de Arabieren (27:22) en de handelaars van Tarsis of de Feniciërs, die in den ouden tijd met Tarsis en Spanje even als met het gehele kustgebied der Middellandse zee handel dreven, en hun jonge leeuwen of jonge helden, zijn de naburen van het verzamelde Israël, die, wanneer zij dan ook niet rechtstreeks nakomelingen der opgenoemden zijn, toch in hun landen wonen. Deze zijn vijandig tegen de in hun land getogen Joden gezind, dewijl zij als het ellendig gespuis der tot het Antichristendom overgegangene Moslim-wereld een tegenzin tegen de tot Christus bekeerde Joden koesteren. Deze vervangen bij de herzamelde Joden de plaats der Samaritanen, welke de uit Babylonische gevangenschap terugkerende Joden altoos hindernissen in den weg legden. Dat zij vijandig tegen Israël bestemd zijn, bemerken wij uit Joël 3:9-13, waar Jehova den Feniciërs belooft, dat Hij, dewijl zij de Joden als slaven naar het Westen hebben verkocht, hen ook naar het Oosten door de Joden zal laten verkopen. Israëls naburen verblijden zich alzo, dat Gog ter plundering en vernietiging van Israël uittrekt. Maar deze zullen ook getuchtigd worden. Hoe die volken in het algemeen tegenover de Christenen gezind zijn, hebben de wandaden der Drusen, in 1860 aan de Maronieten gepleegd, bewezen. Jehova bevestigt zelf, dat Gog de verzameling van Israël vernemen en in den laatsten tijd komen zal, uit zijne noordelijke landen, vooral uit Europa, met ene ontelbare Barbarenschaar en ene geduchte wel-geregelde armee. Wanneer hij dan het land als ene onweerswolk bedekt heeft, zal Jehova door een geweldig oordeel Zich aan hem en zijn heir verheerlijken, zodat 's Heeren naam over de ganse aarde bekend en gevreesd zal worden.

God zou zelf de vijanden tegen Zijn volk aanbrengen, opdat straks de Heidenen zouden weten, dat ook zij zich niet kunnen roeren noch bewegen zonder Hem. Opdat Hij in hen geheiligd zou worden, en zij zouden weten, dat Hij, ja wel Zijn volk door hen laat tuchtigen, maar ook weer uit hun hand verlost. Zijn Naam zou dan ook geheiligd worden door het verderf der vijanden van Zijn volk.

17. Zo zegt de Heere HEERE: Zijt gij die, van welken Ik in verledene dagen gesproken heb, door den dienst Mijner knechten, de Profeten Israëls, die in die dagen geprofeteerd hebben, jaren lang, dat Ik u tegen hen zou aanbrengen (vgl. Jes. 25:5, 10 vv. 26:21. 1 Jer. 30:23 v. Joël 3:7 v. 16 vv.)?

De aankondiging, hoe de Heere Zich aan Magog zal heiligen, begint met de uitspraak, dat God diegene is, van wien God reeds door de vorige Profeten gesproken heeft.

Vroegere voorzeggingen, die den naam van Gog bevatten, worden er niet gezonden; wel zijn er vele profetieën, die voorzeggen, dat God op enen laatsten dag de gehele wereldmacht tot enen laatsten strijd tegen Zijn volk zal concentreren, maar dan ook Zijn volk uit deze grootste verdrukking zal redden, en over alle macht der wereld eindelijk en voor altijd zal zegevieren. Op zulke algemene voorzeggingen van den laatsten dag van Jehova, van den laatsten strijd en de overwinning, doelt onze Profeet. Hij wil dus niet zeggen, dat reeds van Gog is voorzegd, maar dit wil hij zeggen, dat de laatste en machtigste vijand van Gods volk, van welken die voorzeggingen spreken, Gog zijn zal, in Gog zal verschijnen.

Dat de Profeten van Israël Gog reeds zouden genoemd hebben, wordt juist door den vragenden vorm van den zin uitgesloten; wanneer zij namen noemen, waren het veelmeer andere volksvormen, maar achter deze alle bleef een vraagteken, terwijl bij alle lieflijke uitzichten van Israël een eindoordeel over zijne en Gods vijanden, over de wereld, die tegen het Godsrijk zich verzet, bleef aangekondigd. Dat vraagteken nu wordt gerealiseerd door dezen Gog hier bij Ezechiël; het is daarom niet alleen moeilijk bepaalde woorden van andere Profeten aan te wijzen, maar ook overbodig.

18. Maar het zal geschieden te dien dage, ten dage als ter vervulling der profetische voorzegging Gog tegen het land Israëls zal aankomen, spreekt de Heere HEERE, dat evenals het leger, dat tegen hen zal strijden, even zo Mijne grimmigheid in Mijnen neus zal opkomen, zodat men het snuiven van Mijnen neus zal horen (Ps. 18:9, 16).

19. Want Ik heb gesproken in a) Mijnen ijver, dat het alsdan vreeslijk zal zijn. Dan zullen ook de ervaringen van de grote kracht van Mijnen ijver, die de tegenstanders zal verteren, zelfs bij hen niet uitblijven, die meenden daardoor niet getroffen te zullen worden. Ik heb gezegd in het vuur Mijner verbolgenheid: Zo er niet, te dien dage, een groot beven zal zijn in het land Israëls!

a) Ezech. 36:5, 6.

20. Zodat van Mijn aangezicht beven zullen de vissen der zee, en het gevogelte des hemels, en het gedierte des velds, en al het kruipende gedierte, dat op het aardrijk kruipt, en alle mensen, die op den aardbodem zijn; en de bergen zullen nedergeworpen worden, en de steile plaatsen zullen nedervallen, en alle muren zullen ter aarde nedervallen.

Het gezegde in vs. 18 en 19 is, even als het onweder in Ps. 18, beeld van ene grote vernietigende katastrofe in de wereld, bij welke alles het gevoel heeft, alsof de wereld werd

verbroken. De katastrofe treft alleen de vijanden van Gods volk; maar zij is zo vreeslijk, dat daarbij de gehele wereld schijnt te niet te gaan, dat het gevoel van alles wat op aarde leeft, daardoor wordt in beweging gebracht, al wat hoog is op aarde, ineensloort, zonder onderscheid of het in de eerste plaats tot de vijandige macht behoort of niet. Alle vreeslijke gerichten over bijzondere personen komen toch in hun werking op het gevoel met een wereldgericht overeen: de aarde schijnt bij deze uit hare voegen te gaan.

Het gericht over de menigte der Heidenen is ene krachtige, buitengewone openbaring van den Goddelijken toorn; met die openbaring komt ook juist overeen de handhaving der gerechtigheid Gods. Wat vroeger bij bijzonder schitterende overwinningen van het verbondsvolk over heidense volken plaats had, waar de hand Gods bijzonder zichtbaar was en ingreep tot verderf zijner vijanden, dat alles verenigt zich hier in de hoogste en volkomenste mate. Hier strijdt Jehova in den eigenlijken zin voor Zijn volk; de gehele zichtbare natuur is niet alleen getuige, maar ook zelfs afdrukkel, als het ware de echo van den donder des gericht.

Ook de heiligen zullen sidderen, maar in aanbidding en verwachting (Ps. 46).

21. Want Ik zal het zwaard over hem, over Gog met zijne legers, roepen op al Mijne bergen, spreekt de Heere HEERE: het zwaard van een ieder in het grote leger zal tegen zijn broeder zijn.

22. En Ik zal met hem rechten, door pestilentie (Zach 14:12) en door bloed (Hoofdst. 28:23); en Ik zal enen overstelpenden plasregen en grote hagelstenen (Hoofdst. 13:11. Joz. 10:11), vuur en zwavel (Gen. 19:24. Ps. 11:6) regenen op hem, en op zijne benden, en op de vele volken, die met hem zullen zijn 1).

1) De Heere God noemt hier alle machten op, welke ten Zijnen dienste staan, om de vijanden van Zijn volk te treffen. Zowel de machten der aarde, zoals het zwaard en het bloed en de pestilentie, als de machten des hemels, de plasregen, het vuur en het zwavel. Niets zal Hem ontbreken, om Zijne vrienden ter hulpe te komen. En uit dat alles zal blijken, dat het niet Zijn volk is dat overwint, maar dat het de Heere HEERE is, die voor Zijn volk strijdt en de overwinning behaalt.

23. Alzo zal Ik Mij groot maken 1), en Mij heiligen, en bekend worden voor de ogen van vele Heidenen); en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (vs. 16; 36:23).

1) De verbazende overwinningen, welke Mijn volk zal behalen, over zo een machtig koning en over een krijgsmacht, die zo veel groter is als de hun, zullen alle volken rondom overtuigen, dat zulks door den bijstand, dien Ik, Jehova, Mijn volk gaf, geschiedt, en dat Ik die God ben, die machtig is alles te doen, en die machtiger ben dan allen. GODGELEERDEN).

2) Tegen Gog roept de Heere het zwaard, zodat zijne legerscharen elkaar wederkerig verslaan en doden. Deze trek der vernietiging, die ook in Zach. 14:13 wederkeert, en zegt dat de vijand

zich zelf vernietigt, heeft zijn typische voorbeelden in de nederlaag der Midianieten onder Gideon (Richt 7:22), en vele onder Josafat en Juda gevallen vijanden (2 Kron. 20:23). De nederlaag der vijanden werd voltooid door van God beschikte wonderbare plagen: pest en bloed, plasregen en hagelstenen, en vuur- en zwavelregen, zo als eens op Sodom en Gomorra.

Het einde is, dat God uit alles groot en heilig te voorschijn treedt, waarom wij alle dingen met God moesten beginnen; maar wat is God in dezen ontzettend klein voor de ogen der mensen, ook door de schuld der huichelaars! .

Gelijk wij daarop reeds hebben gewezen, wordt bij onzen Profeet in de voorzegging tegen Gog van het land Magog gesproken van de vernietiging van den Antichrist, even als van die van Gog en Magog in Openb. 19:11 vv. en 20:7 vv. maar gedeeltelijk ook van de ondernemingen van den antichristelijken tijdgeest tegen het terugkerende Israël in Openb. 16:13 vv. en van de vernietiging der door hem beproefde staatsinrichting in Openb. 11:13. Nu eens staat de ene, dan de andere bedoeling op den voorgrond; toch kan gene volledige scheiding der in elkaar gevlochtene bedoelingen zo worden gemaakt, dat men aan elk der verschillende Godsgerichten dat doel de profetische voorzeggingen kan toewijzen, dat er toe behoort, en de verschillende groepen op de rij in 't bijzonder zou kunnen voorstellen; het geheel moet een algemeen beeld van den laatsten tijd blijven, die den jongsten dag voorafgaat. Eerst op den jongsten dag zelf komt Christus weer van den hemel, om te oordelen de levenden en de doden: daaraan moeten wij onvoorwaardelijk vasthouden, en gelijk nu deze wederkomst ons duidelijk in Openb. 20:11-15 wordt voorgesteld, zo is al het voorgaande nog niet Zijne eigene, persoonlijke verschijning, noch is Hij bij het vallen van het vuur des hemels tot vertering van Gog en Magog in Openb. 20:9, noch bij de opening des hemels en het richten van het dier en den valsen profeet in Openb. 19:11 vv. reeds zichtbaar tegenwoordig, maar dat zijn alle slechts middellijke werken Zijner Goddelijke almacht en majesteit, welke zich zo duidelijk en tastbaar als Zijne werken zullen openbaren, dat men ze reeds zó tegenwoordig ziet, alsof zij werkelijk waren verschenen. Diensvolgens is ook het duizendjarig rijk in Openb. 20:1-6 nog niet een zodanig, waar Christus zichtbaar en persoonlijk Zijn volk regeert. Hij zelf daarentegen staat tot Zijne gemeente op aarde in betrekking, als vroeger tot den kring der Zijnen, in den tijd der 40 dagen tussen opstanding en hemelvaart. Men heeft door allerlei valse voorstellingen, welke men over omvang, betekenis en toestand van het duizendjarig rijk zich heeft gemaakt, aan de leer der laatste dingen veel schade aangedaan en daardoor den verdedigers van het kerkelijk dogma overvloedig aanleiding gegeven om het chiliasmus in elke wijze van opvatting te bestrijden. Wij zullen moeten beproeven, de zaak aan beide zijden duidelijk te maken, maar, dewijl wij gene samenhangende geloofsleer, maar ene Bijbelverklaring schrijven, slechts langzamerhand en in bijzondere uitweidingen, als de gelegenheid zich daartoe aanbiedt, onze mening kunnen voorstellen, daar zelfs de Openbaring van Johannes van Hoofdst. 10-20 niet alles in chronologische opeenvolging voorstelt, integendeel met hare gezichten altijd maar de ene zijde van hetgeen zij voorzegt, ontwikkelt, en andere zijden weer bij andere gezichten voorstelt.

In gevolge deze uitspraak van Jehova, hebben niet slechte één, maar vele Profeten van Gog geprofeteerd. Slechts Ezechiël noemt hem Gog, de overigen noemen hem anders, Joël b. v.

"dien van het noorden. " Van den Antichrist hebben, behalve Ezechiël, bijna alle Profeten meer of minder duidelijk gesproken, namelijk onder het Oude Verbond: Jesaja aan het einde van zijn heerlijk boek; Daniël, Joël, Zacharia, Haggai (2:20-23); onder het Nieuwe Verbond, Paulus (2 Thess. 2) en vooral Johannes in de Openbaring. Wanneer Gog nu in het land Israëls komt, ontbrandt de onwederstaanbare, vuurvlammende toorn Gods tegen hem en tegen zijn heir. Schrikwekkende voorvallen op het gebied der natuur zullen de wrake des Allerhoogsten verkondigen. Ene aardbeving zal allen schepsel schrik aanjagen en de nabijzijnde toekomst van Christus uitroepen (Zach. 14:3, 4). Jehova zal tegen hem en zijne scharen alle middelen ter verderving uitzenden, hen met waanzin slaan, zodat zij elkaar ombrengen, de cholera onder hen doen uitbreken, regenvlagen des onweders en hagelbuien over hen uitstorten, hen met Zijn bliksem treffen, vuur en zwavel op hen doen nederdalen, even als op Sodom en Gomorra. Hoe licht is het voor den Almachtige, wanneer Hij Zijn scheppingsvermogen ter vernietiging wil aanwenden om de mensen te verderven. ieder Profeet schildert de strafgerichten en den plotseligen val van het Antichristelijke heir weer van ene andere zijde (Zach. 14:12-15). De mare van dit oordeel zal alle volken onmiddellijk tot verootmoediging bewegen (Jes. 66:9. Jes. 2).

HOOFDSTUK 39.

VAN DE NEDERLAAG VAN GOG EN MAGOG, EN DE OVERWINNING VAN GODS VOLK.

1. Voorts, gij mensenkind! om het woord in Hoofdst. 38:2 vv. weer op te nemen, profeteer tegen Gog, en zeg: Zo zegt de Heere HEERE: Zie, Ik wil aan u, o Gog, hoofdvorst van Mesech en Tubal! (Hoofdst. 38:2).

2. En Ik zal u omwenden, en enen zeshaak in u slaan 1), en u optrekken uit de zijden van het, van het uiterste noorden, noorden, en Ik zal u brengen op de bergen Israëls (Hoofdst. 38:4).

1) In het Hebr. weschischeethika. Vulgata: Seducam te. Onze Staten-Overzetters hebben dit woord, hetwelk slechts éénmaal voorkomt, in verband gebracht met vv zes, maar ten onrechte. In verband met het Ethiopisch betekent het: Ik zal U leiden. Dit eist ook het verband van den zin. De Heere God zegt hier, dat Hij Zelf den vijand zal leiden en in het land trekken, opdat deze zal weten, dat wat hij doet, hij doet naar den bepaalden Raad Gods, en wat hij straks zal ondervinden, n. l. zijn ondergang dit ook is naar Gods Besluit.

3. Maar Ik zal u, die zo wel toegerust en met machtige legermassa's komt (Hoofdst. 38:5-7) uwen boog uit uwe linkerhand, waarmee gij die houdt, slaan, en Ik zal uwe pijlen uit uwe rechterhand, welke den boog spant en de pijlen wil afschieten, doen vallen, zodat het niet eens tot een aanval op Mijn volk van uwe zijde komen zal.

4. Op de bergen Israëls zult gij vallen, gij, en al uwe benden, en de volken, die met u zijn; Ik heb u aan de roofvogelen, aan het gevogelte van allen vleugel, en aan het gedierte des velds ter spijs gegeven (vs. 17 vv. Openb. 19:17 v.).

5. Op het open veld zult gij vallen: want Ik heb het gesproken, spreekt de Heere HEERE.

6. En Ik zal een vuur zenden in Magog 1), en onder degenen, die in de eilanden zeker wonen; en zij zullen weten, dat Ik de HEERE ben (Hoofdst. 29:6).

1) Hij bedoelde het land Israël te verwoesten, doch hij zal niet alleen in dit oogmerk feilen, maar ook zal zijn eigen land door vuur verwoest worden, door een of ander verterend oordeel. Merk hieraan: zij die anderer rechten aantasten, worden lelijk van hun eigen beroofd.

7. En Ik zal Mijnen heiligen Naam in het midden van Mijn volk Israël bekend maken 1), en zal Mijnen heiligen Naam niet meer laten ontheiligen onder de Heidenen; en de Heidenen zullen weten, dat Ik de HEERE ben, de Heilige in Israël (Hoofdst. 38:23).

1) Zij, die Gods heiligen Naam recht kennen, zullen hem niet durven ontheiligen, want het is door onwetendheid van denzelfden, dat de mensen Hem licht achten en Hem stoutelijk aantasten. En deze is Gods handelwijze met de mensen, dat Hij Eerst hun verstand verlicht en daardoor invloed maakt op den gehelen mens. Hij maakt eerst dat wij Zijn heiligen Naam

kennen, en zo houdt Hij ons terug van dien te ontheiligen en beweegt ons, om Hem te eren. En dit is hier de gelukkige uitwerking van Gods heerlijke verschijning ten goede van Zijn volk. Dus voltooit Hij Zijn gunst, dus heiligt Hij ze, dus maakt Hij ze ware zegeningen, door dezelve onderwijst Hij Zijn volk en verbetert het.

De Profeet noemt het optrekken van Gog uit het uiterste Noorden tegen de bergen van Israël, ene verlokking van den vijand door Jehova; want daar zal de weerspannige vallen en tot ene spijze worden voor de vogelen des hemels en het wild gedierte der aarde, opdat de naam des Allerhoogsten gekend en geheilgd worde.

In dit hoofdstuk wordt gehandeld over die nederlaag van Gog, welke aan het duizendjarig rijk voorafgaat, zo als dan ook Openb. 19 met dit hoofdstuk van Ezechiël wezenlijk overeenkomt.

De tocht van Gog geschiedt te land, toch heeft hij zijne sympathieën niet alleen voor eilanden en kusten, ja over land en zee heen (Hoofdst. 38:13). De openbaring van heiligheid in Israël echter, welke bij dezen tocht volgt, snijdt verdere ontheiliging van Jehova ten opzichte van Israël (Hoofdst 30:20) onder de Heidenen af.

8. Ziet, hetgeen van de nederlaag van Gog en zijn leger voorzeggd is, komt en zal geschieden, spreekt de Heere HEERE; dit is de dag, van welken Ik juist in die voorzegging over Gog (Hoofdst. 38:18 vv.) gesproken heb.

De voorzegde gebeurtenis treedt zo levendig voor den geest van den Profeet, dat hij die voorstelt als reeds aangevangen, gelijk ook de aard des geloofs is, wat niet is zó te zien als ware het reeds. Volgens de zaak wijzen de woorden er op, dat hier niet over ene vaderlandslievende fantasie wordt gehandeld, maar over een woord van Hem, die spreekt en het is er.

9. En de inwoners der steden Israëls zullen uit die steden gaan, en vuur stoken en branden van de wapenen, zo van schilden als rondassen, van bogen en van pijlen, zo van handstokken (Num. 22:27) als van spiesen; en zij zullen daarvan vuur stoken zeven jaren;

Israël, waarvoor de Heere den vreeslijken aanval nog vreeslijker heeft afgewend, wandelt nu als het ware buiten op de gerichtsplaatsen.

Die den slag bij Leipzig zag heeft een zwak afbeeldsel van Ezechiëls verheven schildering der dagen na den slag.

Het woord, waarin het geloof moet leven, neemt als het ware vlees en bloed aan, om zo invloed te krijgen op de fantasie, waarin de beelden van schrik zo gaarne zich vestigen. Het zou tegen alle rede zijn, wanneer men aan de bijzonderheden, welke zo dikwijls alleen voorstellingsmiddelen zijn, werkelijke betekenis wilde geven.

Om te tonen hoe vreeslijk het gericht over Gog zal zijn schildert de Profeet in drie bijzondere trekken de gehele vernietiging van zijne machtige legermenigte: 1) zal de verbranding van

alle wapenen der gevallen vijanden aan de bewoners van het land Israël 7 jaren lang brandhout leveren, zodat zij niet nodig zullen hebben van het veld of uit het bos brandhout te halen (vs. 9 en 10) 2) zal God aan het leger van Gog ene grote grafplaats in een dal van Israël geven, dat daarvoor den naam "Het dal van Gog's menigte", even als ook ene stad in die landstreek vervolgens "Hamona", zal genoemd worden- daarheen zullen de Israëlieten 7 maanden lang de gevallen van Gog begraven, en na verloop van dien tijd nog door opzettelijk daartoe geroepene mannen het land doorzoeken, en de nog onbegraven geblevene doodsbeenderen opzoeken en door doodgravers laten begraven, om het land geheel te reinigen (vs. 11-16); 3) zal God van deze slachting den roofvogels en roofdieren een rijk maal bereiden; deze zullen maaltijd van de lijken houden, voordat ze begraven worden, daar dit niet dadelijk en op eens kan geschieden (vs. 17-20). De bijzondere punten in de schildering van den aard en de wijze, waarop de vijanden tot het laatste toe zullen verdelgd worden, zijn niet chronologisch maar zakelijk gerangschikt, en de gedachte, dat de verslagene vijanden den roofdieren ten buit zullen worden, is als het ergste het laatst gemeld, omdat daarin de smaadvolle ondergang zijn toppunt heeft.

De zeven jaren van het verbranden der wapenen en de 7 maanden van het verbranden der lijken stellen de nederlaag voor als ene door God veroorzaakte straf, als een Godsgericht.

Het is zeker een heilig werk, waaraan het volk zich geeft, waarin het zelfs aan den dag legt, hoe het een ander volk geworden is dan het oude, dat het overblijfsel in zijn midden dulde, een nieuw volk dat in strenge reinheid van wandel voor God leeft. Met dit karakter van hun handelen, van hun dagelijks werk komt ook nauwkeurig overeen de heiligheid van den tijd.

10. Zodat zij geen hout uit het veld zullen dragen, noch uit de wouden houwen, maar van de wapenen vuur stoken; en zij zullen beroven degenen die hen beroofd hadden, en plunderen, die hen geplunderd hadden, spreekt de Heere HEERE.

Wat het ook was, waardoor de vijand kon verschrikken, het heeft zijn schrik zozeer verloren, dat het alleen nog als brandhout, tot nuttig gebruik in tegenstelling tegen zijne afschrikkende en schade doende bestemming in aanmerking komt; want niet zo als anders wel na een slag de wapenen van den vijand op eens verbrand worden, is het hier, maar de bewoners van Israëls steden branden en verbranden het hout daarvan zeven jaren lang. Het ongetwijfeld symbolische van het zevental (symbool van het Goddelijk verbond) geeft tevens een licht over de overige opgaven. Alle dingen moeten dengenen, die God liefhebben, ten goede medewerken. Het vuur des Christendoms komt ten laatste over alle wapenen dezer wereld; zij smelten dan in plaats dat zij wonden. Ziet, wat menselijke wapenrusting waard is, wat van alle schilden der mensen wordt na langen of korten tijd! Laat u niet door de wereld bedekken en beschermen! merk op welk vertrouwen er in te stellen, welke vrucht daarvan te plukken, alsof het niets ware.

Door de plundering der gevallen vijanden doen de Israëlieten aan hen wat zij hun wilden aandoen (Hoofdst. 38:12). Daarmee komt voor het volk Gods de rijkdom zijner vijanden ten beste (Jer. 30:16).

Ook volgens Micha 4:13 moet het bekeerde Israël, gelijk eens in 2 Kron. 29:25, den rijken buit van de antichristelijke legers buit maken; de laatste moeten onbewust voor Israël vergaderen en zelfs alles naar Kanaän brengen.

11. En het zal te dien dage geschieden, dat Ik aan Gog aldaar ene grafstede in Israël zal geven, het dal der doorgangers naar het oosten der zee; en datzelve zal den doorgangers den neus stoppen: en aldaar zullen zij begraven Gog en zijne ganse menigte (Jes. 34:3), en zullen het dal, waar Gog met de zijnen begraven ligt, noemen: Het dal van Gogs menigte.

12. Het huis Israëls nu zal hen begraven, om het land te reinigen, zeven maanden lang.

13. Ja al het volk des lands zal begraven, en het zal hun tot enen naam zijn, ten dage waarvan in vs. 8 gesproken is, als Ik zal verheerlijkt zijn, spreekt de Heere HEERE. Voortaan zullen zij voorkomen als degenen, die enen God hebben, die redt van den dood, en hen niet door de vijanden laat begraven worden, maar omgekeerd de vijanden vernietigt, zodat deze door hen moeten begraven worden.

14. Ook zullen zij mannen uitscheiden of aanstellen, die gestadig door het land doorgaan, en doodgravers met de doorgangers, om de gegraven degenen, die op den aardbodem zijn overgelaten, om dien te reinigen; ten einde van zeven maanden zullen zij onderzoek doen.

15. En deze doorgangers zullen door het land doorgaan, en als iemand een menschenbeen ziet, zo zal hij een merkteken daarbij oprichten, totdat de doodgravers hetzelfde zullen hebben begraven in het dal van Gogs menigte.

16. Ook zo zal de naam der stad Hamóna (volksmenigte Hoofdst. 31:2) zijn. Alzo zullen zij het land reinigen.

Gog dacht het volk Gods te begraven en zijn land zich toe te eigenen, maar het gebeurt geheel anders, hij wordt door het volk van God begraven en van het land verkrijgt hij slechts zo veel, als voor de begrafenis toereikende is.

Verschillend wordt de nadere bepaling omtrent het doel der begrafenis: "dal der doorgangers ten oosten van de zee" verklaard: daar men 1) aan de Middellandse zee denkt, en nu onder het dal de landstreek van Megiddo verstaat. Dal der doorgangers kon het genoemd zijn, omdat het de oude hoofdstraat van het verkeer tussen Egypte en de voornaamste landen was, of nog meer bepaald op ons orakel doelende, omdat de verschijning van Gog en zijne legers slechts die van ene voorbijtrekkende onweerswolk (Hoofdst. 38:9 en 16) zou zijn, daar slechts hun graf bleef, dat zij in 't heilige land zouden vinden. Of 2) men denkt aan de Dode zee (Hoofdst. 47:18) en verstaat onder het dal der doorgangers den naam van ene straat aan het zuidoostelijk einde der Zoutzee. "Dit dal, zo merkt Schmieder op, lag aan de uiterste grenzen van het land Israëls nabij het gebergte Seir (vgl. Ezech. 35:2). Het herinnerde aan ene nederlaag der Edomieten door David (vgl. Ps. 60:2) en aan Kedar-Laomer, die in het naburige Sodom Lot en zijne have had weggevoerd en door Abraham geslagen werd (Gen. 14). Bovendien was de Dode zee in noordwestelijke richting zich aan het Zoutdal aansluitende ene

blijvende type van alle oordelen Gods. " In zo verre volgens het slotwoord van Hoofdst. 38 door Ezechiëls voorzegging over Gog ook de onderneming van den antichristelijken tijdgeest tegen het naar huis trekkende Israël, welke wij aan het einde van deze eeuw(?) stellen, doorschemert, is de eerste verklaring in haar volle recht, zo als dan ook in Openb. 16:16 uitdrukking Harmageddon (berg van Megiddo) als plaats der nederlaag van de tegen Israël uitgezondene legers wordt genoemd. Bij de nederlaag verkrijgt onze profetie van het verbranden der wapenen, het beroven der gevallen en begraven der lijken ook hare letterlijke vervulling. Ziet men daarentegen op den persoonlijken Antichrist met zijne scharen aan het einde der 20e eeuw, die volgens vele profetische aanwijzingen tot Jeruzalem zelf doordringen zal en daar door God geoordeeld zal worden, zo is gene streek meer geschikt voor "het dal van Gogs menigte" zo als die begraafplaats verder wordt genoemd, dan de Dode zee. Voor die gebeurtenis zijn toch de schilderingen van het verbranden der wapenen en het begraven der doden meer dan symbolische uitdrukking voor geestelijke waarheden (Jes. 9:2; 34:3; 26:19. 20:4) te nemen, want op deze nederlaag volgt de oprichting van het duizendjarig rijk, na welks afloop Gog en Magog slechts op de breedte der aarde treden, en het heirleger der heiligen en de heilige stad omringen, doch er niet in mogen komen, maar dadelijk door het vuur des Heeren verteerd worden. (Openb. 20:3).

Zeven maanden heeft het gehele volk meer den werk aan het begraven der vijanden. Deze tijd is echter slechts voldoende om de vijanden, die bij menigten op de hoofdplaats van de nederlaag bij elkaar liggen, te begraven; ook na het eindigen der zeven maanden gaat de arbeid voort. Men kiest nu begravers, die het gehele land doorreizen, om de lijken, of liever beenderen, welke nog verder worden gevonden, onder de aarde te brengen. Daartoe aangestelde mannen reizen het land door en met hen de doodgravers. De eerste, de eigenlijke opspoorders, tekenen de plaatsen, waar lijken of beenderen liggen, dan komen de andere en doen hun werk; zij begraven echter de lijken niet op de plaatsen, waar zij zijn gevonden, deze worden alle naar het dal van Gogs menigte overgevoerd.

Het huis Israëls en het volk in het land had niet nodig te strijden; zijne vijanden vielen door Jehova, die niets dan het begraven had overgelaten. Nu zal de reiniging des lands van de lijken, de ijver daarin, het volk van het land laten voorkomen als een heilig volk en daardoor een naam doen maken. Nu reinigen zij met alle zorgvuldigheid het land, die het vroeger verontreinigden met allerlei gruwelen.

Het volk erkent zich zelf nu als werkelijk van het heidendom gescheiden, het is wezenlijk een rein volk in de sterkste tegenstelling tegen alle onreinheid en bevreemding. Uit dit levendig bewustzijn handelt het nu, en zo strekt de gebeurtenis der theokratie tot roem. God heeft zich in het midden des volks verheerlijkt, maar niet meer, als in oude tijden, gaat het nu in ondankbaarheid zijne eigene wegen van zonde en verderf, maar het leeft nu zijn leven tot verheerlijking des Heeren. Opdat dan het aandenken aan de catastrofe door meer dan ene localiteit levendig worde gehouden, moet ook ene nabij gelegene stad enen naam dragen, die daarmee overeenkomt.

Thans schildert de Ziener den ondergang van Gog nog nader. Wanneer hier bogen en pijlen, schilden, werpspiesen en andere niet meer gebruikelijke wapenen, en niet de in onzen tijd

uitgezonkene, voorkomen, zo is dit zeer licht verklaarbaar, dewijl de Ziener de voorspelling voor zijn tijdgenoten en allen, die haar later lezen zullen, schreef, die zich immers zonder uitzondering van de opgenoemde wapenen een denkbeeld konden vormen; de opgenoemde wapenen van Gog, welke door vele volken toch nog gebruikt zullen worden, zijn typen van zijn werkelijk oorlogstuig. Na zijnen val zal Gog een tijd lang daar neer liggen den vogelen tot een spijs toegeworpen, om hem als een voorwerp van afschuw te brandmerken. Deze smadelijke onderscheiding ontmoeten wij nog eenmaal vs. 17-20 Het strafgericht komt alleen niet over Gog, maar ook over de volken der landen, waar zijne krijgsscharen te huis behoren. Het werpen van vuur op Magog wijst op vreeslijke oordelen over het land Magog en de geruste inwoners der eilanden. Is het land Magog zo veel als de eilanden, dan wordt Europa bedoeld; welke omwentelingen daar en op de ganse aarde ten tijde des Antichristendoms zullen plaats hebben, bemerken wij uit de Openbaring. Dit laatste oordeel komt wellicht over de in Europa achtergelatene Antichristelijke krijgsheren en volken, waarover God hier even als over den Antichrist gerichten uitoefent. Door al deze openbaringen, verheerlijkt God Zich zo geweldig en machtig voor alle natiën, dat zij Hem onmiddellijk erkennen en aanbidden. Het heir van Gog wordt nu nog door twee bijzondere trekken indrukmakend geschilderd. De ene is, dat de bewoners van Israëls steden zeven jaren lang met de schachten der lansen en het hout van het krijgstuig hun vuren kunnen stoken, en gedurende dezen tijd gene bomen in het woud behoeven om te houwen; de andere, dat het ganse volk zeven maanden werk heeft om al de lijken van het verslagen heir te begraven. Gogs krijgshier bevat in allen gevalle millioenen, die het ganse land Kanaän als ene wolk van Dan tot Berseba en bovendien nog de naburige landen overdekken zullen. De kern dezer armee, Gog en zijne onderkoningen, belegerden evenwel Jeruzalem, waar in allen gevalle de meesten, waarschijnlijk alle verzamelde Joden de vlucht genomen hebben. Het zevental van jaren en maanden, waarvan de Ziener hier op zinnebeeldige wijze gewaagt, wijst op ene volkomene geestelijke en wereldlijke overwinning door het Rijk Gods behaald. Daar evenwel in de ganse versnelling gene beeldspraak voorkomt, zo heeft men deze zeven jaren en zeven maanden, ofschoon zij aan het zinnebeeldige zevental herinneren en den triomf des Heeren als ene volkomene schilderen, evenwel in werkelijken zin op te vatten. Wat al houtwerk moet het aantal van kanonnen, geweren, spiesen, zwaarden, kruid-, voorraad- en pakwagens en andere oorlogstoestel, welke toch grotendeels uit metaal bestaat, uitleveren, om een geheel volk voor zeven jaren brandstof te verschaffen? Wapenhandel en oorlogskunst nemen met deze allerontzettendste nederlaag van het talrijkste en het best toegeruste heir, sinds Adams tijd, een einde. Door ene zo majestueuze betoning Zijner almacht en heiligheid en heerlijkheid en gerechtigheid aan dit uit alle volken der aarde bestaande krijgshier, zal God de denkwijze der natiën zo doen veranderen, dat zij hun zwaarden tot ploegijzers, hun spiesen tot snoeimessen zullen versmeden (Jes. 2) Hoe verwerpelijk komen de krijgstoerustingten der volken in onzen tijd ons voor, welke het merg der natiën verteren, tegenover het raadsbesluit Gods, hetwelk ons aan het einde onzer eeuw een tijd doet verwachten, wanneer de menigte der krijgswapenen, slechts naar de waarde van het brandhout, dat zij uitleveren, geschat zal worden! Wanneer Gog gevallen is, wordt hij wel is waar den roofvogelen prijs gegeven, maar niet om als smetstof op het land te blijven liggen. Hij zal benevens zijne scharen in het dal Josafats, in de landstreek, welke tussen Jeruzalem en de Dode zee ligt, begraven worden. Bij Armageddon aan den berg Zions valt hij, en oostwaarts in het dal wordt hij ook begraven. Het gehele volk zal hem begraven, opdat het land spoedig gezuiverd worde; evenwel zullen er

toch zeven maanden nodig zijn, dewijl het aantal der door Jehova gedoden (Jes. 66:16) ongehoord zal wezen, en velen ver van daar zullen vallen. Dit dal heet dan het dal van Gogs menigte. De begrafenis van den Antichrist met zijn heir, die aan de verzamelde Joden den vreeslijksten dood had toegezworen, zal dan den Joden, voor wie de Koning des Hemels zo krachtig gestreden heeft, in de schatting van de overige volken der aarde doen rijzen. Er zullen dan bijzondere ambtenaren worden aangesteld, welke lieden uitzenden, die het land doorgaans, opdat alle beenderen en overblijfselen van dit heir in de uiterste hoeken des lands opgespoord en in het dal van Gogs menigte begraven worden. En daarmee zullen zij, na zeven maanden nog niet gans en al vaardig zijn; dewijl ook velen in de verwijderde streken des lands door de gerichten Gods zullen vallen. De stad of Dodenstad, waar zij begraven liggen, heet daar Harmona of menigte. In de dodenstad Harmona liggen dan de snoodsten aller natiën begraven; hun zielen evenwel zullen in de scheool nederdalen tot de oude goddeloze volken; hun opperhoofden zijn reeds naar het lichaam veranderd en verdoemd. Ezech. 32. Openb. 19:20 God zal enigen van ieder volk overig laten blijven, opdat zij de ontzettende mare dezer schrikwekkende nederlaag naar huis brengen, en zij hunnen stamgenoten getuigen van de majesteit des Almachtigen zouden kunnen zijn. Jes. 66:19. Daar het grootste deel des legers bij en in de dalen van Jeruzalem zal staan, zo is het natuurlijk, dat men hun lijken ook in die dalen, namelijk, in het dal Josafats begraven zal; tot deze zullen dan de anderen verzameld worden, zodat ze allen bij elkaar zijn; de rede van den Ziener is dus niet zinnebeeldig op te vatten, wanneer hij van ene dodenstad en ene begrafenis in massa spreekt. De bezoekers van Jeruzalem in het duizendjarig rijk zullen dan ook derwaarts henen gaan en deze grafheuvels aanschouwen. Jes. 66:24. Aldus eindigt de opstand tegen God en Zijn Gezalfde! .

17. Gij dan, mensenkind! zo zegt de Heere HEERE: Zeg tot het gevogelte van allen vleugel, en tot het gedierte des velds: Vergadert u en komt aan, verzamelt u van rondom, tot Mijn slachtoffer, dat ik voor U geslacht heb, een groot slachtoffer op de bergen Israëls; en eet vlees en drinkt bloed.

1) Gods oordelen over de zonden en de zondaars uitgevoerd zijn zowel een slachtoffer als een maaltijd, een slachtoffer aan de gerechtigheid van God, en een maaltijd voor het geloof en de hope van Gods volk. De rechtvaardige zal zich verheugen als aan een maaltijd over het bloed der goddelozen. Dit slachtoffer is op de bergen Israëls, deze zijn de hoogten, de altaren, waar God onteerd geweest was door de afgoderijen des volke, doch waar Hij zich nu wil verheerlijken over het verderf Zijner vijanden.

Dit strijdt niet met het vorige, n. l. dat allen begraven zouden worden. Want het is duidelijk, dat, waar er zeven maanden nodig zouden zijn om te begraven, de dode lichamen in dien tussentijd ten prooi zouden zijn van het roofgedierte, zodat alleen de beenderen konden worden ter aarde besteld.

18. Het vlees der helden zult gij eten, en het bloed van de vorsten der aarde drinken, der rammen, der lammeren en bokken, en varren, die allemaal gemeste van Basan zijn.

19. En gij zult het vette eten tot verzadiging toe, en bloed drinken tot dronkenschap toe van Mijn slachtoffer, dat Ik voor u geslacht heb.

20. En gij zult verzadigd worden aan Mijne tafel van rijpaarden en wagenpaarden, van helden en alle krijgslieden, spreekt de Heere HEERE.

De Profeet wordt niet moede de vreeslijke nederlaag van den vijand stede weer in een nieuw licht te stellen. Het vlees en bloed der verslagenen wordt als een groot offermaal voor de dieren des velds en de vogelen des hemels voorgesteld.

Ene zeer vreeslijke gedachte ligt in het "onbegraven blijven en den vogelen des hemels ten spijs verstrekken" (Jer. 7:33; 12:9). Ook bij Arabische dichters ontbreekt die trek niet; daar verheugen zich hyena's en wolven over het gastmaal, dat hun in de verslagen vijanden wordt bereid, en begerig storten de roofvogels neer, en verzadigen zich aan de lijken.

Onder het beeld van een offer komt de nederlaag der vijanden voor, omdat de Heere als het ware zich zelven betaald doet zijn door den ondergang van hen, die Hem het Zijne hebben geweigerd, het Hem geweigerde offer zelf neemt. God moet in ieder naar Zijn beeld geschapen wezen tot zijn recht komen, of zó, dat dit het Hem geeft, of zó, dat Hij het voor Zich neemt. in vs. 18 worden eerst de helden en vorsten genoemd; vervolgens wordt de gehele gemengde menigte door rammen, hamels, bokken, ossen voorgesteld.

Worden de beenderen in het dal begraven, op de bergen Israëls wordt daarentegen het vlees den wilden dieren ten deel, aan die uit de lucht zowel als die op het veld. Niet alleen zal Israël zich voordoen als een heilig volk, als een priesterlijk volk in het heilige land, maar Jehova wil dadelijk in den val van Gog ook Zijn land als heiligdom (Hoofdst. 37:26 vv.) openbaren. Welk een einde na zulk een begin! Het begin was, Israël zou als buit aan Gog ten deel worden: nu is het einde, dat Gog zelf aan het gedierte ten prooi wordt overgegeven.

Hier (vs. 17-20) schildert nu de Ziener, hoe het Antichristelijke hier aan de roofvogelen en het verscheurend gedierte wordt prijsgegeven. Groter smaad kon men oudtijds een mens niet aandoen, dan zijn stoffelijk overschot onbegraven tot ene prooi voor het aaszoekend gedierte weg te werpen. Deze vernedering ondergaan hier Gog en zijn heir. Het slachtoffer Gods, hetwelk van dit leger wordt toebereid, wordt door zijne gerechtigheid gevorderd; dewijl dit heir op de ganse aarde vele kinderen Gods en nog veel meer lieden der wereld heeft gedood. Het vlees der helden en het bloed van de koningen der aarde, der koningen van den opgang en den ondergang der zon, wordt alzo den roofvogelen overgelaten. De Ziener vergelijkt ze met rammen. lammeren, bokken en varren, die op de vette weiden van het gebergte Basan goed gemest zijn. Jehova geeft dit heir aan den hoon der smadelijkste vernietiging prijs. Deze uitnodiging aan de vogelen haalt Johannes ook uit Ezechiël aan, en wel in een tijd, dat het heir nog in leven is. De herhaling van Ezechiëls voorspelling bij Christus wederkomst tot vernietiging van den Antichrist wijst er duidelijk op, dat wij door Gog den Antichrist te verstaan hebben. (Openb. 19:17, 18).

21. En Ik zal, terwijl Ik het in vs. 1-20 voorzegde gericht volvoer, Mijne eer zetten onder de Heidenen; en alle Heidenen zullen Mijn oordeel zien, dat Ik gedaan heb, en Mijne hand, die Ik aan hen gelegd heb.

22. En die van het huis Israëls zullen weten, dat Ik, de HEERE, hunlieder God ben van dien dag af en voortaan, in eeuwigheid.

23. En de Heidenen zullen weten, dat die van het huis Israëls, als het te voren uit zijn land onder hen verstrooid was (Hoofdst. 36:19) gevankelijk zijn weggevoerd om hun ongerechtigheid, omdat zij tegen Mij hadden overtreden, en dat Ik Mijn aangezicht voor hen verborgen heb, en heb ze overgegeven in de hand hunner wederpartijders, zodat zij allemaal door het zwaard gevallen zijn;

24. Naar hun onreinigheid en naar hun overtredingen heb Ik met hen gehandeld, en Ik heb Mijn aangezicht voor hen verborgen (Hoofdst. 7:27).

25. Daarom, omdat Hij een zo heerlijk gevolg Zich heeft ten doel gesteld, zo zegt de Heere HEERE, om nu reeds op den afloop te wijzen: Nu zal ik Jakobs gevangenen wederbrengen, en zal Mij ontfermen over het ganse huis Israëls, en Ik zal ijveren over Mijnen heiligen naam;

26. Als zij hun schande zullen gedragen hebben, en al hun overtreding, met welke zij tegen Mij hebben overtreden als een zware, hen nederbuigende last, daar zij zich over die zonde schamen en een afkeer daarvan gevoelen (Hoofdst. 16:54 en 61), toen zij in hun land zeker woonden, en er niemand was, die hen verschrikte.

27. Als Ik hen zal hebben wedergebracht uit de volken, en hen vergaderd zal hebben uit de landen hunner vijanden, en Ik aan hen geheiligd zal zijn voor de ogen van vele Heidenen (Hoofdst. 20:41; 36:23 v.), want erkende zonde maakt beladen zondaars, ondervonden genade verootmoedigt nog dieper.

28. Dan zullen zij weten, dat Ik de HEERE, hunlieder God ben, dewijl Ik ze gevankelijk heb doen wegvoeren onder de Heidenen, maar heb ze weer verzameld in hun land, en heb aldaar niemand van hen, die ten eeuwigen leven zijn verordineerd (Hoofdst. 20:38. Openb. 7:1 vv). meer overgelaten.

29. En Ik zal Mijn aangezicht voor hen niet meer verbergen, wanneer Ik alsdan Mijnen a) Geest over het huis Israëls zal hebben uitgegoten, en het als Mijn eigen volk erken, (Hoofdst. 37:25-28) spreekt de Heere HEERE. 1)

a) Joël 2:28. Hand. 2:17.

1) Hier voorspelt en belooft de Heere God de heerlijkheid, die nog voor Zijn volk is weggelegd. De Heere God heeft Zijn volk zwaar gekastijd. Hij heeft Zijn Aangezicht voor hen verborgen. Hij heeft ze in de macht der vijanden overgegeven. Maar Hij heeft Zich hunner ontfermd. Hij heeft hen wedergebracht naar hun huis. Hij is aan hen geheiligd geworden. De vijanden zijn vernietigd geworden. En nu, opdat Israël niet weer tot dwaasheid zou keren, opdat de Heere Zijn Aangezicht niet weer voor hen zou verbergen, daarom zou Hij Zijn Geest over het huis Israëls zenden, opdat die Geest hun leidsman zou zijn, die hen leiden zou op de paden van recht en gerechtigheid.

2) De schildering van het gericht Gog is voltooid. Nu volgt vs. 21-29, de toepassing tot onderwijzing, die de Heere reeds daar uit de profetie van dit gericht bij voorraad afleidt. Daarin juist ligt het doel dezer profetie voor het Israël van dien tijd, dat nog klaagt: onze hoop is verloren en het is uit met ons. (Ezech. 37:11).

Door Gods gericht over Gog is de verhouding van Israël tot de heidenwereld duidelijk voorgesteld. Het heidendom heeft noch door zijn kracht Israël overwonnen, noch is dit om zijn zelfs wil daaraan overgegeven. Israël heeft geleden voor zijne zonde. Zijn hoogste Rechter en geen ander heeft de straf aan hen volvoerd. Daarom sleept dat eerste gericht over Israël noodzakelijk het tweede over het heidendom na zich; bij het huis van God wordt het begin gemaakt, het einde met de wereld. Gods ordening is alzo, die alleen zich staande houdt, welke door alle pogingen der mensen om ze om te keren, niet kan worden aangetast, maar de overwinning voor de eeuwigheid behaalt. Even als God Israël alleen om zijne zonde, zonder iets anders te bedoelen, voor zijne vijanden heeft laten bezwijken, zo redt Hij het nu ook uit de hand van deze en wel om dezelfde hoofdeugd Zijner heiligheid. Nu toch is Israël een berouwvol volk, vol erkenning zijner zonde, en een volk, dat de genade en den zegen van zijnen God krachtig aangrijpt. Gelijk God alzo eens zijne zonde voor de gehele wereld declareerde, zo ook nu Zijn zegen in zijne overwinning.

Drievoudig zal volgens vs. 21-24 de werking zijn, welke de volvoering van het gericht aan Gog zal hebben: 1) zullen, als God zo aan het heidendom Zijne macht openbaart, de heidenen Gods richtenden toorn over hen zelve erkennen; 2) zal Gods volk erkennen, dat Jehova zijn God is, om het nooit te vergeten; 3) zullen de heidenen hun dwaling, waarmee zij volgens Hoofdst. 36:29 vv. vervuld zijn, afleggen, en erkennen, dat God niet uit machteloosheid Zijn volk uit zijn land heeft laten drijven, maar tot welverdiende straf om de overgrote menigte van zijne zonden. Ten slotte spreekt God in vs. 25-29 uit, tot welk doel hij deze profetie van Gog en in 't algemeen alle van hoofdst. 35:1 af medegedeelde voorzeggingen heeft gegeven. Men kan zeer goed het "Nu", in vs. 25 van den tijd, welke voor den Profeet de tegenwoordige was, en de daar aangekondigde terugvoering van Israël van de terugvoering uit de toenmalige Babylonische ballingschap verstaan; nu, binnen korten tijd zegt God vooruit, zal Ik Israël uit deze gevangenschap terugvoeren. "Daarom", waarmee het vers begint, kan zien op al het voorzegde van Hoofdst. 35:1 af. Daarom, omdat God het voornemen heeft, zulke grote dingen te doen, aan Zijn volk zulk een heerlijkheid te bereiden en aan het heidendom zulk een einde te maken, in 't kort zulk een einde van alle zaken te weeg te brengen, als de vooraf gaande voorzeggingen deden verwachten, daarom geeft God de verzekering, dat Hij nu spoedig Israël uit zijne tegenwoordige ballingschap in Babel terug zal leiden. Deze terugvoering uit de Babylonische ballingschap is noodzakelijk, opdat te zijner tijd dit voorzegde einde der heerlijkheid zou komen; daarom moet Israël, wanneer daaraan een zo heerlijk einde voorzegd is, daaruit vertrouwen putten, dat het zeker spoedig uit zijne latere ballingschap moet en zal verlost worden. Zo wordt van de gehele voorgaande voorzegging als doel aangewezen, dat het Gods volk moet vertroosten en het tot vertrouwen opwekken, dat het als een volk, voor heerlijkheid is bestemd, ook uit zijne ellende in lateren tijd zal worden gered. Het 25ste vers houdt zich dus bezig met de naaste toekomst van Gods volk, met zijn terugkeren uit de toenmalige Babylonische ballingschap; maar terwijl nu de profetie haren blik in de volgende verzen verder verheft tot datgene, wat op dit terugkeren uit de Babylonische ballingschap zal

volgen, springt zij over de daar tussen liggende ontwikkelingen heen, gaat de naaste toekomst voorbij en schildert hoe Gods volk, nadat het uit zijne tegenwoordige ballingschap zal zijn teruggevoerd, ten laatste een tijd zal beleren, waarin het na doorleving van alle welverdiende gerichten, boetvaardig en met den Geest Gods vervuld door God, in het land van zijne rust geleid, zal kunnen leven.

Na Israëls wonderbare redding uit de hand van Gog door het strenge oordeel over dezen, zullen alle volken met Israëls geschiedenis bekend worden. De volken zullen over de wonderbare wegen van Gods ondoorgrondelijke wijsheid verbaasd staan. Het zaad Abrahams, door God twee duizend jaren vóór Christus geboorte tot een volk Gods aangenomen, aan de slavernij in Egypte overgegeven, door Mozes geweldige wonderen naar zijn erfland gevoerd. onder David en Salomo het beroemdste koninkrijk van den ouden tijd, om zijner zonden wille naar de Babylonische en Assyrische gevangenschap gevoerd, uit deze wederom na zeventig jaren tot Zion teruggebracht, na de verschijning en verwoesting des door de Profeten beloofden Gezalfden, door de Romeinen ten ondergebracht en onder alle volken verstrooid, vervolgens in alle landen veracht, mishandeld en diep vernederd, onder dat alles niet verstoken van bijzondere zegeningen Gods, totdat Jafets stammen, die sinds zijne verwerping in Sems tenten woonden, de zaligheid Gods tijdens het Antichristendom van zich stieten; dit oude bondsvolk, nu evenwel tot zijn Messias bekeerd, uit alle landen der wereld. Sommigen na ene nabij tweeduizendjarige verstrooiing, als heilig overblijfsel te Zion herzameld, door Jehova tegen den woedenden moordlust van den Antichrist beveiligd, en boven alle natiën vier duizend jaren na zijne roeping in Abraham, ja, hoog boven alle volken verheven, zijn zij, ontegenzeglijk het merkwaardigste volk onder de zon, bij de beschouwing van welks geschiedenis een Paulus vol bewondering en aanbidding van de wijsheid der Goddelijke raadsbesluiten uitroept: O diepte des rijkdoms, beide der wijsheid en der kennis Gods! hoe ondoorzoekelijk zijn Zijne oordelen, hoe onnaspeurlijk Zijne wegen? Want wie heeft de zin des Heeren gekend? Of wie is Zijn raadsman geweest? Of wie heeft Hem gegeven en het zal Hem weer vergolden worden? Want uit Hem en door Hem en tot Hem zijn alle dingen. Hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid. Amen. " .

HOOFDSTUK 40.

DE VOORGEBOUWEN VAN DEN NIEUWEN TEMPEL.

E. Als laatste deel van ons profetisch Boek volgen nu nog negen hoofdstukken, welke bij elkaar behoren. Aan deze zou volgens ene legende bij het vaststellen van den Oud-Testamentischen kanon bijna zijn overkomen, dat zij als onecht ter zijde werden gelegd, zo niet een verdediger vol geestdrift de gehele vergadering der Schriftgeleerden van hun echtheid had overtuigd en tot eenstemmige aanneming bewogen. De voorzeggingen van het vorige deel bevatten de genadige toezegging, dat de Heere het gehele Israël uit de verstrooiing in het den vaderen gegevene land Kanaän wilde terugvoeren, en daarin als een door Zijnen Geest vernieuwd en in Zijne geboden wandelend volk laten wonen, dat hij met dit Zijn hersteld volk een eeuwig verbond des vredes zou sluiten, Zijn heiligdom in hun midden geven, en daarin als hun God voor eeuwig onder hen wonen (Hoofdst. 37:21-26). Deze verkondiging komt hier voor Israël tot een besluit, daar in één beeld de verwezenlijking van hetgeen daar beloofd is, aanschouwelijk wordt voor ogen gesteld. Vooreerst is het 't heiligdom zelf, waarover de Profeet handelt (Hoofdst. 40-42), en behoort daartoe ook zowel het bericht van de in bezitneming dezer woning van de zijde des Heeren en zijne daarmee verbondene rede, als ook de beschrijving van het brandofferaltaar, en de verordening omtrent de zevendaagse inwijding daarvan (Hoofdst. 43). Daarop volgt ene rij van bepalingen omtrent den Godsdienst, door welker nauwkeurige waarneming zich het gehele Israël als een heilig volk van zijnen God betoont (Hoofdst. 44-46). Van het heiligdom gaat nu een stroom uit, die naar het Oosten en Zuiden door het vlakke veld vloeit, en in de Dode zee zich uitstortende, de wateren daarvan gezond maakten met leven vervult. Eindelijk krijgen wij nog een blik in de grenzen van het heilige land en in de verdeling onder de twaalf stammen, als ook in den omvang der heilige stad (Hoofdst 47 en 48).

I. Vs. 1-4. Vooraan staat een korte inleiding, welke tijd en plaats waar de Profeet de eerstvolgende openbaring ontving, nader aanwijst, en het doel van het gezicht, dat hem ten dele werd, zo bepaalt, dat alles, wat hij zal zien, hij dat aan het huis Israëls verkondigde.

1. In het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering¹⁾, welke met de wegvoering van Jojachin (Hoofdst. 1:2) begint, dus in het jaar 574 v. C. in het begin des jaars, op den tienden der maand 2), waarmee volgens Ex. 12:2 het kerkelijk jaar begint, dus van Abib of Nisan, overeenkomende met het einde van Maart of het begin van April, d. i. in het veertiende jaar, nadat op den 10den der 10de maand in het jaar 588, de stad geslagen was, even op dienzelfden dag, namelijk wederom op den tienden van ene maand, was de hand des HEEREN op mij, en bracht mij in een toestand van verrukking (Hoofdst. 1:3; 8:1; 37:1 en Hij bracht mij in den Geest derwaarts, op de plaats der veroverde en verbrande stad.

1) Hoewel in veel lateren tijd vervaardigd (vgl. Hoofdst. 33:21), hangt toch het voor ons liggend gedeelte nauwkeurig met het vorige zamen. Geruimen tijd had de verkondiging van den Profeet gezwegen, maar wat hij bij het begin zijner nieuwe werkzaamheid na de verwoesting van Jeruzalem had uitgesproken, leefde in zijne ziel krachtig voort. Toen had hij den zegen Israëls volgens zijn grond en de wezenlijke punten van zijne gesteldheid

verkondigd, maar er bleef nog over de nadere wording van dezen zegen voor en in Israël te ontwikkelen dit maakt den inhoud van het slot zijner voorzeggingen uit.

Het grote beeld der toekomst dat wij hier lezen, behoort tot het einde van Ezechiëls profetische werkzaamheid. De enige voorzegging van lateren datum, welke zich in de verzameling bevindt, die in Hoofdst. 29:17 vv. welke het 27ste jaar der ballingschap noemt, terwijl de onze uit het 28ste jaar dateert, draagt geen zelfstandig karakter, maar daarin wordt slechts ene vroegere voorzegging opgenomen in een tijd, toen de vervulling reeds nabij was.

In de eerste tijdbepaling: "in het vijf en twintigste jaar onzer gevankelijke wegvoering, " is ene uitdrukkelijk letten op Ezech. 1:1 vv. niet te miskennen. Zakelijk is daardoor aangewezen, dat zowel de heerlijkheid van Jehova hare volmaking viert in de heerlijkheid van Zijn rijk, als ook dat de Goddelijke zending van Ezechiël nu gekomen is tot het slot, dat met haar begin overeenstemt.

De maand behoefde niet nader te worden aangewezen; uit het "in het begin des jaars" bleek van zelf, dat alleen aan de eerste maand kon gedacht worden. Dat ook de dag van meer betekenis voor de zaak is, blijkt reeds uit de overeenkomst met Exod. 12:2 en 3, waar eveneens van den 10den dag der eerste maand sprake is, en wordt bevestigd door het "even op dien zelfden dag. " Waarin dat opmerkelijke bestond, zal niet moeilijk zijn te bepalen; op den dag, toen eens in Egypte het pascha werd ingesteld, het volk als het ware werd ingeleid in het heiligdom der nabijzijnde verlossing, den dag, waarop door zo vele eeuwen heen de nieuwe verzegeling van Gods verlossende genade plechtig werd aangekondigd, moest de smart over de wegvoering des volks en de verwoesting van stad en tempel, en daarmee het ophouden van de aan den tempel verbondene feestviering, sterk doen toenemen. Dit moest ook tevens de hoop op de verlossing in de gelovige gemoederen krachtig verheffen, daar dezelfde God als van ouds nog leefde, die in deze verlossing van den vroegeren tijd aan Zijn volk een onderpand gegeven had van de verlossing uit alle latere ellenden. Deze dag was ook overigens bijzonder geschikt voor de nieuwe verzekering der verlossende genade, welke het volk hier door Ezechiël zou deelachtig worden. De dag komt overigens als van bijzondere betekenis voor; op den tienden der eerste maand werd volgens Joz. 4:19 het volk op wonderbare wijze door den Jordaan gevoerd; op dien zelfden dag had ook de plechtige intocht van Christus in Jeruzalem plaats, de stichting van Zijn rijk, dat Hij door sterven en door bloedstorting Zich wilde verwerven.

Was ook de tiende dag een dag van treurige herinnering voor Israël in zijn smaad, daar op enen tienden (niet van de 1ste, maar van de 5de maand Jer. 52:12 vv.) het huis des Heeren verbrand was, en in 't bijzonder voor den Profeet een dag van tranen en van boete en van gebed, zo ontvingen zij toch tevens een rijken troost, en juist in de nauwkeurige overeenkomst van den dag ene vaste verzekering der vervulling. Hij ziet den tempel in de heerlijkste pracht voor zich de ene stad in het zuiden uitgebreid en Jeruzalem heerlijker en machtiger dan ooit te voren, en rondom het land der vaders in grote uitgebreidheid op nieuw onder de stammen verdeeld-een bijzonder troostvol gezicht.

2. In de gezichten Gods, even als in Hoofdst. 8:3, voerde Hij mij daarheen, en bracht Hij mij in het land Israëls, en Hij zette mij in geestelijken zin op enen zeer hogen berg, den tempelberg (Hoofdst. 17:22 v. Jes. 2:2. Micha 4; 1), en daaraan was; wat mij, die uit Chaldea daarheen gebracht, en dus mijne standplaats aan de noordzijde had, spoedig in 't oog viel, als een gebouw ener stad tegen het zuiden. Daaraan geleeke de nieuw gebouwde tempel met zijne voorhoven en ringmuren.

Dat de berg geen andere was dan de berg, op welken het heiligdom des gezichts lag, blijkt uit het volgende. Uit het "derwaarts" in vs. 1 blijkt, dat deze berg ook in verband stond met den tempelberg. Wanneer toch het bepalend lidwoord ontbreekt, zo is daardoor aangeduid, dat deze berg de oude tempelberg, en toch ook weer niet deze oude tempelberg, maar een nieuwe berg was. Dat is nog duidelijker daardoor uitgesproken, dat deze berg een "zeer hoge" was. De oude tempelberg was geenszins zo te noemen, en in geen geval zal aan Ezechiël kunnen worden toegedicht, dat hij zou hebben aangenomen, dat, wanneer Israël uit de ballingschap zou terugkeren, en stad en heiligdom herbouwen, Moria dan in een zeer hogen berg zou veranderd worden. Dus reeds daaruit, dat de Profeet den tempelberg als een zeer hogen berg ziet, is duidelijk, dat, wat hem in dit gezicht werd getoond, niet maar de herstelling van Israël uit de Babylonische ballingschap zijn kan, zo als die door Zerubbabel verwezenlijkt werd. Integendeel worden wij door dezen hogen berg onmiddellijk tot de profetie in Hoofdst. 17:22 vv. teruggevoerd-de Profeet ziet in een tijd en in ene geschiedenis, waarin het heiligdom van Israël, de plaats der Goddelijke openbaring, op een hogen berg zal liggen, zichtbaar voor de gehele wereld, en invloed uitoefenende op alle volken. In welken tijd het zijn zal, dat deze geschiedenis zal plaats hebben, zullen wij later moeten zien.

3. Als Hij mij daarheen gebracht had, ziet zo was er, onmiddellijk voor mij staande, een man, wiens gedaante was als de gedaante van gloeiend koper, zodat ik Hem dadelijk voor den Engel herkende, die met Jehova gelijk in Wezen was (Dan. 10:6); en in zijne hand was een linnen snoer en een meetriet, 2) het ene tot het meten van grotere, het andere van kleinere ruimten; en hij stond in de poort van den noordelijken ringmuur (vs. 5

1) De maat in zijne hand doet vermoeden, dat, wat de Profeet nu zal zien, zorgvuldig naar maat en getal moet worden gemeten en van grote betekenis is. De gehele natuurlijke schepping toch is naar getal en maat zo nauwkeurig gerangschikt, dat men bijv. weet, dat het licht 70. 000 violette lichtgolven maakt bij het doorlopen van een afstand van een duim, en in ééne sekonde 720 biljoenen van hare trillingen plaats hebben.

De man, van wien hier sprake is, kan niet anders zijn, als de Engel des Heeren. Hij heeft twee maten in de hand, zowel een meetsnoer als een meetriet. En dit, om daarmee den Profeet aan te duiden, dat Hij veel te meten heeft. Kleine zowel als grote dingen, waarom hij zowel het snoer als het riet om te meten nodig heeft.

2) Het gebruik van het meetsnoer was het land van Israël te meten, en dat van de meetroede, om de nauwkeurige afmetingen te nemen van de gebouwen en omtrent der tempel: gelijk ook om verscheidene gedeelten van het land, die aan het heiligdom toebehoorden, gelijk aan den Vorst en het volk te onderscheiden en af te zonderen.

4. En die man, de Heere, sprak tot mij: Mensenkind!(Hoofdst. 2:1) zie met uwe ogen en hoor met uwe oren bij hetgeen u zal worden voorgesteld, en zet uw hart op alles, wat Ik u zal doen zien, (Hoofdst. 44:5); want, opdat Ik u zou doen zien, zijt gij herwaarts gebracht; verkondig daarna den huize Israëls alles, wat gij ziet, tot welks vertroosting en onderwijzing voor de toekomst gij Mij moet dienen (Hoofdst. 43:10 v.).

Toen de Heere Mozes op den berg Sinai een voorbeeld van zijne woning onder Israël toonde, zei Hij (Exod. 25:9, 40): "Zie dan toe, dat gij het maakt naar hun voorbeeld, hetwelk u op den berg getoond is. " Tot Ezechiël wordt alleen gezegd, dat hij dat alles, wat hij hier in een gezicht aanschouwt, aan het huis Israëls moet verkondigen. Hier is het dus niet te doen om enig bouwplan, Wat ergens en te eniger tijd tot uitvoering moet worden gebracht, maar alleen om een zinnebeeld, waarvan de betekenis noodzakelijk moet worden verstaan, om door de vertroosting der Schrift hope te hebben, en welke verwezenlijking, door bereiking van het daarmee voorgestelde doel zijner vredesgedachten met Israël, Zich de Heere zelf heeft voorbehouden. Die uitleggers, die aan een werkelijk uit te voeren bouwplan denken, bepalen als den tijd voor die uitvoering òf het terugkeren uit de Babylonische ballingschap òf het terugkeren uit de tegenwoordige verstrooiing van Israël in het heilige land. De eersten weten de moeilijke vraag, van waar het komt, dat men bij het oprichten van den tempel van Zerubbabel ook met in de verte er aan heeft gedacht, zich naar het beeld van den Profeet te richten, slechts op ene wijze te beantwoorden, welke den Profeet tot enen dweper en fantast maakt, die met zijn plan utopisch heeft opgesteld, wat enkel fabelachtig is en wat gedacht kan worden, maar volstrekt onuitvoerbaar is. De laatsten kunnen ook de vraag, die bij hun opvatting ontstaat, hoe dan de herstelling van enen Oud-Testamentischen tempel met Mozaïschen offerdienst overeenkwam met hetgeen in den brief aan de Hebreëen (Hoofdst. 8:13) over de opheffing van den ouden gezegd is, slechts zo te beantwoorden, dat men des te meer het verkeerde der gehele opvatting gevoelt. maar ook die verklaring, welke slechts aan een zinnebeeld of ene allegorie denkt, verkrijgt dadelijk iets scheefs en verkeeds, wanneer zij de verwezenlijking dezer allegorie van de algemene wereldvernieuwing na het laatste oordeel (Openb. 21:1-22 :5) verklaart; de Profeet heeft daarentegen de toekomst, welke zijn volk wacht, op het oog, en kan alleen juist worden verstaan, wanneer men vooraf de Openbaring van Johannes goed verstaan heeft

5.

II. Vs. 5-27. De beschrijving van het heiligdom begint hierop met den ringmuur van den buitensten voorhof, wiens sterkte en hoogte vijf ellen is (vs. 5): zij gaat dan over tot het gebouw van die poort, door welke in Hoofdst. 43:1 vv. de heerlijkheid des Heeren haren intocht houdt, de Oosterpoort, welke in de lengte doorsneden is, en in hare hoofdafdelingen wordt gemeten (vs. 6-9); vervolgens worden de inwendige delen van beide zijden wat vorm getal en maat aangaat meer bepaald genoemd (vs. 10-12), en hierop het geheel en de onderlinge betrekkingen, ook de van binnen geziene vensters met de versieringen der pilaren vermeld (vs. 13-16). Nu volgt het uittreden uit de poort, en de buitenste voorhof wordt beschreven en gemeten (vs. 17-19), Eindelijk wordt gesproken van de Noorder- en Zuiderpoort, die geheel dezelfde zijn als die van de Oostpoort (vs. 20-27).

5. En ziet, er was een muur buiten aan het huis des Heeren, dat ik zag, rondom henen, en in des mans (vs. 3) hand was, zo als reeds vroeger is opgemerkt, een meetriet van zesheilige ellen, elke el van ééne el en ééne hand breed, dus 18 1/2 Rijnlandse duimen (Ex. 25:10). En hij mat de breedte des gebouws, de dikte van dezen muur, één riet of 6 heilige ellen (Lev. 19:37), en de hoogte, één riet; de lengte bedroeg aan elk der 4 zijden 500 ellen, zodat de gehele ruimte een kwadraat van 20. 000 ellen omvang vormde (vgl. bij Hoofdst. 41:12).

6. Toen kwam hij, zich van de noordzijde, op welke hij tot hiertoe tegenover mij had gestaan, naar de oostzijde wendende, tot de poort, welke zag den weg naar het oosten, en hij ging bij hare zeven (vs. 22 en 26) trappen op 1), en mat den dorpel der poort, één riet de breedte, en den anderen dorpel, één riet de breedte, van buiten naar binnen gemeten, dus even zo breed als de muur (vs.) dik was.

1) Dat hij tot dezelve bij trappen opging is, dat de Evangeliekerk was verhoogd boven die van het Oude Testament, en wanneer wij gaan om God te aanbidden, "moeten wij opgaan. " Zo is de uitroep: Kom herwaarts op. Haast u naar boven! .

7. En elk kamertje, bestemd tot wachtplaats voor de deurwachters, één riet de lengte, en één riet de breedte, en tussen de kamertjes, van welke er drie aan de rechter en drie aan de linkerzijde waren, vijf ellen, dus 5/6 riet, en den dorpel der poort, bij het voorhuis der poort van binnen, dien welke tot uitgang naar den voorhof diende, één riet, dus even zo breed als de eerste (vs. 6).

8. Ook mat hij het voorhuis der poort van binnen, het naar den voorhof leidende voorportaal, één riet, dus even zo breed als den dorpel.

9. Toen mat hij het andere voorhuis der poort acht ellen, en hare posten de beide pilaren, twee ellen dikte, en het voorhuis der poort was, om dit ter onderscheiding van het voorhuis des binnensten voorhofs nogmaals op te merken van binnen, gericht naar de zijde van het gehele poortengebouw, welke naar den tempel geleidde.

Met het voorhuis en zijne pilaren is de Meter door de gehele lengte van dat poorten-gebouw heengegaan en heeft de maat van alle zijne bestanddelen, wat de lengte aangaat, bepaald. Gekomen aan het binnenste einde of den uitgang, gaat de beschrijver nu terug om nog verscheidene, voor den vorm en de gesteldheid van het gehele gebouw gewichtige bepalingen aan te wijzen.

10. En de kamertjes der poort (vs.), den weg naar het oosten, waren drie van deze en drie van gene zijde; die drie hadden énerlei maat, zij waren namelijk 1 roede lang en 1 roede breed; ook hadden de posten buiten voor het voorhuis, zo als reeds in vs. 9 is aangewezen, van deze en van gene zijde, naar het noorden en het zuiden, énerlei maat; zij waren twee ellen dik, maar ook even hoog (vs. 14).

11. Voorts mat hij de wijde der deur van de poort tien ellen, (de breedte of diepte werd in vs. 6 v. op 6 ellen bepaald), gelijk ook de trappen die breedte hadden; de lengte der poort, van onderen naar boven gerekend het muurwerk met zijn dak er bij gerekend dertien ellen.

12. En er was een ruim, door ene barrière afgesloten, voor aan de kamertjes naar den gang toe, van ene el van deze, en een ruim van ééne el aan gene zijde, zoveel voor de drie kamertjes aan de noord- als voor de drie aan de zuidzijde. Zij waren zo breed, opdat de wachters, wanneer zij uit hun wachtplaatsen uitgingen, zouden kunnen zien wat er in de voorhuizen geschiedde, en het vrije uitzicht niet door de voorbijgangers zou worden belemmerd; en elk kamertje, dat achter die ruimte gelegen was, was zo als in vs. 7 is gezegd, zes ellen van deze, en ellen van gene zijde, even lang als breed.

13. Toen mat hij, om de gehele breedte te bepalen, de poort van het dak van het ene kamertje af tot aan het dak van een ander, van de achterzijde van het ene tot de achterzijde van het andere; de breedte was vijf en twintig ellen (vs. 21, 25 en 29); deur was tegenover deur, de drie kamertjes van de ene zijde stonden juist tegenover de drie kamertjes van de andere zijde, zodat altijd de deuren tegenover elkaar kwamen.

Deze deuren, van welke ieder vertrek er een had, bevonden zich in den buitensten naar den voorhof gekeerden wand naar binnen of in de richting naar den gang waren daarentegen de kamertjes of wachtplaatsen. Wanneer voor de gehele breedte van het poortgebouw 25 ellen worden opgegeven, stemt dat volkomen daarmee overeen, dat de binnenste passage benevens de beide afgezette ruimten even als de wijde der deur in de poort (vs. 11) tien ellen bedroeg, iedere kamer 6 ellen lang was (vs. 7) hetgeen, daar er van twee tegen elkaar overstaande kamertjes sprake is, twaalf ellen uitmaakt; bovendien komen op iedere achterzijde der beide kamertjes (vgl. vs. 42) anderhalf el, hetgeen voor beide drie ellen bedraagt (10 ml. 12 ml. 3 = 25 ellen).

14. Ook maakte 1) (mat) hij posten of pilaren, wier breedte of dikte volgens vs. 9 twee ellen bedroeg, en de lengte was ongeveer van zestig ellen, want een werkelijk meten kon bij zulk ene hoogte niet plaats hebben; namelijk tot den post des voorhofs rondom de poort henen, zodat het poortgebouw met zijn gehelen omvang zich in den voorhof uitstreckte.

1) Hij noemde, bepaalde de hoogte der posten; het gebouw stond voor den geest van den Profeet reeds als voltooid.

2) Ten opzichte van het beweren der critici tegen een hoogte van 60 ellen zegt Kliefoth terecht: Als men bedacht had, dat ook onze kerkstorens hun ontstaan aan de deurpilaren hebben te danken, zodat men niet bloot aan Egyptische obelisk en Turkse minarets, maar ook aan onze buitendien holle fabrieksschoorstenen kan zien, hoe zich op een basis van twee ellen in het vierkant, heel goed pilaren van 60 el laten optrekken en dat eigenlijk van een in het Gezicht gezien kolossalen bouw alleen sprake is, zo zou men bij de opgave van deze hoogte geen kritische angst bespeurd hebben.

15. En van het voorste deel der poort des ingangs, tot aan het voorste deel van het voorhuis van de binnenpoort waren vijftig ellen.

De eerste dorpel bedroeg 6 ellen (vs. 6), den volgden 3 ml. $6 = 18$ ellen van de 3 kamertjes aan beide zijden en 2 ml. $5 = 10$ ellen ruimte tussen de kamertjes, verder 6 ellen de binnendorpel (vs. 7), en 8 ellen het deurportaal, bovendien 2 ellen van de daar pilaren (vs. 9): $6 + 18 + 10 + 6 + 8 + 2 = 50$ ellen.

16. En er waren geslotene venstertjes, vensters die niet open of toegemaakt konden worden (1 Kon. 6:4), aan de kamertjes en aan hun posten, aan de buitenzijde der wachtkamers, die naar den voorhof leidden, rechts en links van de pilaren, aan de zijde van de buitendeur, inwaarts in de poort rondom henen; zij wierpen hun licht naar het binnenste van den weg der poort, zodat daardoor in elk der zijden van de beide naar het voorhof gelegene buitenzijden van het gehele gebouw op drie plaatsen telkens twee vensters waren. Alzo was het ook aan de voorhuizen; de vensters nu waren rondom henen inwaarts naar binnen hun licht werpende; men zag dus, als men aan den weg der poort stond, in de gehele uitgebreidheid vensters rondom het gehele gebouw; en aan de posten de in vs. 9 genoemde pilaren, waren palmbomen 1) ten sieraad aangebracht.

1) Met vs. 16 is het meten van de Oostpoort van het buitenste voorhof afgelopen. De Profeet wordt nu geleid door den Engel naar de beide andere poorten, n. l. de Noord- en de Zuidpoort. Dat hier van palmbomen sprake is, is duidelijk, dewijl deze boom afbeeldt den groei en bloei der Kerk in het algemeen en van hare leden in het bijzonder. Zij was aan de poorten aangebracht, d. w. z. op dezelve gegraveerd, om daarmee aan te duiden, dat de staat vast is en zeker, dat zij onafscheidelijk met het voorhof verbonden zijn.

17. Voorts bracht hij mij van het oostelijk poortgebouw af in het binnenste voorhof, dat zich naar het Westen uitstreckte, en ziet, er waren links en rechts van het poortgebouw kameren, en een plaveisel als mozaïek uit stenen (Esth. 1:6), dat gemaakt was in het voorhof aan alle vier zijden rondom henen; dertig kameren waren er aan de drie hoofdzijden in 't Oosten, Noorden en Zuiden te zamen, op het plaveisel zich verheffende (Hoofdst. 46:21 vv.).

18. Het plaveisel nu was aan de zijde van de poorten tegenover de lengte van de poorten in hare gehele lengte, het strekte zich even ver uit als deze, namelijk $50 - 6 = 44$ ellen (vgl. vs. 15 met vs. 5) in de ruimte van het binnenste voorhof; dit stenen bedeksel was het beneden plaveisel in vergelijking van het 8 trappen hoger gelegene van het binnenste voorhof (vs. 28 vv.)

19. En hij mat de breedte, van het voorste deel der benedenste poort af, vooraan het binnenste voorhof van buiten, tot aan het punt, waar het binnenste voorhof zijn begin van buiten nam, honderd ellen oostwaarts en noordwaarts; dezelfde lengte als van de lijn naar het Oosten verkreeg de meter nu ook voor de lijn naar het Noorden.

20. Aangaande de poort nu, die den weg naar het Noorden zag, aan het buitenste voorhof, hij mat derzelver lengte, en derzelver breedte.

21. En hare kamertjes, drie van deze en drie van gene zijde; en hare posten, hare pilaren in de uitgangen der kamers, en hare voorhuizen in de beide tussenruimten (vs. 16) waren naar de maat der eerste poort, hadden dezelfde afmetingen, vijftig ellen hare lengte (vs. 15 en de breedte van vijf en twintig ellen (vs. 13).

22. En hare vensters van dezelfde stof als die van de oostpoort vs. 17, en hare voorhuizen aan beide zijden van het portaal (vs. 8 en 9), en hare palmbomen aan beide pilaren (vs. 15) waren naar de maat der poort, die den weg naar het oosten zag; en men ging daarin op met zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve.

23. De poort nu van het binnenste voorhof was recht tegenover de poort van het noorden en eveneens juist tegenover de poort van het oosten; en hij mat als tussenruimte van poort tot poort honderd ellen, gelijk ook dezelfde maat voor tussenruimte in vs. 19 verkregen was.

24. Daarna voerde hij mij den weg naar het zuiden; en ziet er was ene poort den weg naar het zuiden 1), en hij mat derzelve posten, de pilaren in de uitgangsdeuren der drie kamertjes, en derzelve voorhuizen naar deze zelfde maten der beide andere poorten vs. 16 en 21.

1) Van drie poorten is hier dus sprake. Van een poort naar het Oosten, van ene naar het Noorden en van ene naar het Zuiden. Was het niet om daarmee aan te duiden, dat niet alleen de kinderen van het Oosten, de rijken en voornamen, maar ook de anderen, de minder rijken, de onbeschaafden een toegang hadden tot den geestelijken tempel, tot de kerk des N. Verbonds, die hier afgebeeld wordt?

25. En zij had vensteren, aan beide zijden der pilaren, ook aan hare voorhuizen, rondom henen, gelijk deze vensteren (vs. 16, 22); de lengte dezer poort was vijftig ellen (vs. 15 en 21), en de breedte vijf en twintig ellen (vs. 13 en 21).

26. En hare opgangen aan den voorsten ingang waren van zeven trappen, en hare voorhuizen waren voor aan dezelve, aan den uitgang naar den voorhof; en zij had palmbomen éenen van deze en éenen van gene zijde aan hare posten, aan de beide pilaren van den uitgang van dit voorportaal (vs. 22).

27. Ook was er ene poort in het binnenste voorhof, den weg naar het zuiden, en hij mat, hoe ver zij van de poort aan het buitenste voorhof verwijderd was van poort tot poort, den weg naar het zuiden, en hij kreeg dezelfde maat als in vs. 19 en 23, honderd ellen.

Wij kunnen de betekenis van dit gezicht alleen juist verstaan, wanneer wij het daarmee overeenkomende in Openb. 11:1 en 2, dat zeer kort is, doch een bepaald gezichtspunt aan de hand geeft vergelijken. Op de laatste plaats is, zo als wij daar nader zullen uitspreken, de uit de heidenen verzamelde kerk, inzonderheid die van het westen, welke hoofdzakelijk de verwezenlijking van Christus woord in Matth. 21:43 moest zijn afgebeeld, gelijk dadelijk door de wijze van haar ontstaan (daar reeds in den beginne de volken bij menigte en zonder ene voorafgegane eigenlijke bekering des harten tot haar overgingen, en ook in vervolg van tijd de onmondige kinderen zonder eigene beslissing bij den doop haar werden ingelijfd, haar

het karakter van een onderscheid tussen zichtbare en onzichtbare kerk, tussen kerk in ruimeren en in engeren zin, tussen de ware, op het inwendige lettende en de onreine, alleen uitwendig tot haar behorende en alleen den grond van het voorhof betredende Christenheid, is ingedrukt. Volgens des Heeren wil moest het aldus zijn: het voorhof buiten om den tempel heen zou den heidenen gegeven zijn, en de ruimte daarvan ongemeten. Er moesten, om zo te zeggen, daar zovelen rondwandelen als er wilden, gelijk ook de heilige stad Jeruzalem gedurende dezen gehelen tijd aan de vertreding was overgegeven. Het Donatisme, hetwelk van de kerk verlangt, dat zij alleen heilige en reine leden in haar midden duldt, en het Baptisme, dat het behoren tot de gemeente des Heeren van enen eerst in jaren der mondigheid ontvangen doop afhankelijk maakt, verdedigen wel ene op zichzelf Christelijke waarheid, maar miskennen Gods wegen, die Hij bij de ontwikkeling van Zijn rijk op aarde Zich voorgenomen heeft te bewandelen. Zij zetten de eisen van menselijken ijver in de plaats van de toelatingen der Goddelijke wijsheid. Dat het met de kerk zo gesteld zal zijn, heeft zijn tijd. Wanneer nu in deze onze dagen met ene zekere noodzakelijkheid zich toestanden ontwikkelen, tengevolge waarvan de kerk door haren ruimen toestand, die gehele volken zonder onderscheid van gesteldheid der bijzondere personen in zich sluit, juist de oplossing te gemoet gaat, zo is dat een teken, dat wij juist het einde van den door het profetisch woord vast bepaalden tijd, op welken dat raadsbesluit Gods betrekking heeft, zeer nabij zijn gekomen en alzo een nieuw moeten verwachten. Wat dit nieuwe zal ontwikkelen, is reeds daardoor aangewezen, dat op het gezicht van de westerse kerk in Openb. 11, dat van de vrouw met de zon in het naaste, het twaalfde hoofdstuk volgt, waarin het beeld van Israël in zijn begin en volgens zijne oorspronkelijke bestemming tot aan het punt, dat het hersteld en in zijn land teruggevoerd zal zijn, wordt voorgesteld. in Openb. 12:17 wordt van den toorn van den draak gezegd, dat hij, niets tegen de vrouw kunnende doen, heengaat om te strijden tegen de overigen van haar zaad, waardoor op de in Hoofdst. 11 geschilderde heiden-Christelijke kerk in het westen wordt gezien. Dit vormt het tusschendeek tussen de ontwikkeling van den Antichrist en zijnen profeet in Hoofdst. 13, hetwelk ons in de geschiedenis van het rijk van God ene eeuw verder brengt. Gedurende deze eeuw bestaat in het heilige land de gemeente, welke uit geheel Israël, dat de Heere nu heeft zalig gemaakt, is opgebouwd, zo als wij haar in Hoofdst. 14:1-5 zien. Met haar is verwezenlijkt, wat Ezech. in Hoofdst. 20:40-42 heeft voorzien. Het is daar niet zozeer een uitwendige stenen tempel, waarvan het gezicht op de voor ons liggende plaats aan hem wordt geopenbaard. Het is in tegendeel de nieuwe theokratie zelf, welke hij in het gezicht van den tempel krijgt te aanschouwen, de gemeente der heiligen, zo als de Heere haar ganse wezen zo zal vormen, dat hij haar het onderscheid tussen zichtbare en onzichtbare kerk, tussen aanbidders van God in geest en waarheid en tussen enkel voorhofbetreders geheel ophoudt (Zach. 14:21), en zij in al hare inrichtingen en in den toestand van al hare leden het teken in zich draagt: odi profanum vulgus et arceo (ik haat de lage menigte en weer haar van mij af). Had reeds de Apostel Petrus in 1 Petr. 2:5 den Christenen van zijnen tijd, die meestal uit heidenen waren verzameld, toegeroepen: "Zo wordt gij ook zelf als levende stenen gebouwd tot een geestelijk huis, tot een heilig priesterdom, om geestelijke offeranden op te offeren, die Gode aangenaam zijn door Jezus Christus," zo is dat met de uit Israël opgerichte kerk, zo ver zich dat volk tot zijnen Heiland heeft bekeerd en weer in het land der Vaderen is gebracht, nog in veel hogere mate het geval. Ieder in 't bijzonder, die tot deze uitverkorenen der genade behoort, is een levende steen, en wel in de mate van den volkomenen ouderdom van Christus. De symbolische uitdrukking daarvoor is

de in vs. 5 vermelde heilige el. Volgens de opmerking bij Lev. 19:37 heeft de gewone el 6 handbreedten, door de ene daarboven bevat dus de heilige el 7 handbreedten; daarmee komt overeen de roede = 7 gewone ellen. Alles is dus in den kring van het heilige, in het gebied van het verbondsgetal zamengebracht. Berekenen wij den gehelen inhoud van den bouw van den buitenmuur, voor welken uit de bij Hoofdst. 41:12 gemaakte rekening een omvang van 4 ml. 500 ellen komt, dan verkrijgen wij 6 ml. 6 ml. 4 ml. 500 = 72. 000 ellen. dat is de helft van 144, 000. Dat is volgens Openb. 7:4 en 14:1 het gehele getal der gemeente, waarover wij spreken, en wij verkrijgen nu voor deze helft, welke den buitenmuur vormt, het begrip van ene heilige gemeente van leken, welke zich om het heiligdom heeft gelegerd, en ene omtuining vormt, welke den tempelomtrek begrenst. Hoe het vervolgens met de andere helft, welke de deur in Gods huis bewaakt (Ps. 84:11), en het leviëten-ambt waarneemt, ten opzichte van het getal is, zullen wij eerst later kunnen aantonen, wanneer wij ook de maat van het overige hebben beschouwd. Vooreerst hebben wij te handelen over de roeping dier Leviëten, die door de drie buitendeuren zijn gesymboliseerd. De profetische voorzegging had verkondigd, dat vele heidenen tot Israël zouden lopen om des Heeren, zijns Gods wil, en om den Heilige in Israël, die zijn volk also zal verheerlijken, dat zij gaarne in zijn gemeenschap zouden worden opgenomen (Jes. 55:5). Van deze zijn er ten tijde van Christus en de Apostelen slechts aanvankelijk enige zwakke voorbeelden, de eigenlijke vervulling zal eerst dan geschieden, wanneer de twee getuigen in onze Europese Christenheid zullen gedood zijn, en hun lijken onbegraven liggen op de straat der grote stad, tot vreugde dergenen, die op aarde wonen (Openb. 11:7 vv.), en tot onverdragelijken nood voor allen, die de kerk van Christus hebben lief gehad, maar bovenal, wanneer omtrent Babel de stem van den hemel zal worden vernomen: "ga uit van haar, Mijn volk, opdat gij aan hare zonden gene gemeenschap hebt" (Openb. 18:4). Nu staat op den berg Zion het Lam, en met Hem de 144 duizend, die den Naam Zijns Vaders hebben geschreven aan hun voorhoofd (Openb. 14:1); daarin zullen zich dan vele zielen getrokken gevoelen. Maar even als de Heere bij Israëls terugvoering in het heilige land de afvalligen van dit volk en allen, die tegen Hem overtreden, niet mede in het land laat komen, maar ze uit Israël zal weten weg te doen (Hoofdst. 20:38) zo zal Hij ook in Zijnen heiligen tempel, dien Hij in het midden van Zijn volk op Zion bouwt niemand uit de heidenen laten ingaan, wien ook de begeerte daarnaar vervult, maar om dezen tempel vormt Israël, in zijne ene helft vertegenwoordigd, ene heilige omtuining. Het geeft door zijn eigen wezen (Openb. 14:4 en 5) antwoord op de vraag in Ps. 15:1 vv. en vormt ene afwijzing van diegenen, die tot de klasse van mensen behoren, welke in Openb. 22:15 zijn opgeteld. De weg voert vervolgens met drie trappen opwaarts naar den ingang der deur. Men moet in elk geval weten in verbondsbetrekking met God te staan, anders kan men over die omtuining niet heen. En wanneer men het nu heeft ondernomen, op dezen weg te willen wandelen zo heeft men een vrij smallen gang, welke op den Drieëenigen God Want (vs. 7 en 12), voor zich; men vindt daarop aan beide zijden wachters, die aan een drievoudig onderzoek onderwerpen. Met bedriegerij en snel voorbijsluipen, kan men er niet doorkomen, want van boven af is de weg der poort voor het grootste gedeelte onbedekt, en ook aan de beide zijden valt licht genoeg door de vensters. Uit hun wachtplaatsen zijn de deurwachters uit hun barrière beschermd, om niet verdrongen en in hun gezicht te worden beperkt. Daar kan ene nauwkeurige beproeving plaats hebben (Matth. 22:11), en Israël kan zich tegen dezulken verweren, die er trachtten in te komen, zonder er in te behoren (Luk. 13:24). Wie echter de beproeving doorstaat en door de andere poort tot het voorhof mag uittreden, dien verkondigt spoedig het lofwerk van

palmen aan de beide pilaren. aan wien hij zich op de heilige plaats heeft toegewijd (Ps. 92:13 vv.) Zo houdt zich de Zionsgemeente rein van alle valse broeders en onoprechte vrienden, van gasten en vreemdelingen, die hun huisorde en hun huiselijk leven zouden kunnen verderven. Zij is ene kerk, wier leden elk in 't bijzonder niet alleen zijn geheiligd, maar ook de gave der beproeving hebben ontvangen, en van welke men kan zeggen: "het is des Heeren huis; wie de zonde lief heeft, behoort daar niet in. " .

28.

II. Vs. 28-47. Nu de Meter gereed is met het buitenste voorhof begint hij met het binnenste, waartoe het laatste vers der vorige afdeling reeds een overgang had gevormd. Nu komen straks drie poortgebouwen in aanmerking, welke met die van het buitenste voorhof overeenkomen (vs. 28-37). Een werkelijk verschil is hier, dat acht trappen naar boven leiden. Daar echter deze binnendeuren, om ze door ene eenvoudige uitdrukking kortelijk te onderscheiden van de poortgebouwen van het buitenste voorhof of de buitendeuren, tot het binnenste voorhof, de plaats waar de offers gebracht worden, heenleiden, zo worden ook de gereedschappen genoemd, welke daarbij aanwezig zijn, opdat de offers op de rechte wijze zouden kunnen gebracht worden (vs. 38-46). Eindelijk volgt nog ene opgaaf omtrent de ruimte en den inhoud van het binnenste voorhof (vs. 47).

28. {1} Voorts bracht hij mij door de zuiderpoort tot het binnenvoorhof, { } en hij mat bij het doorgaan de Zuiderpoort naar deze maten, dezelfde, naar welke het buitenste voorhof gemeten was.

{1} Dat er een tempel door Ezechiël afgetekend en afgemaald wordt is niet dan een geheimzinnige tempel, nl. de Kerk, allervoornamelijkst van het N. Testament; te weten die berg Gods, die verhoogd en verheven zou worden boven alle bergen, welke Tempel tot hertoe reeds gebouwd is, als nog gebouwd wordt, en in het vervolg gebouwd zal worden, tot aan het einde der eeuwen.

{2} Het is duidelijk, dat de afmetingen van de poorten van het binnenste voorhof geheel gelijk zijn aan die van het buitenste voorhof. Alles is hetzelfde, zowel de kamers als de omgangen.

Ongetwijfeld wil de Heilige Geest hiermede aanduiden, dat het werk der genade in den grond der zaak, zowel bij pas beginnenden als bij meer bevestigde gelovigen hetzelfde is, ook al zijn de laatsten verder op den weg. Dat het geloof van alle kinderen Gods den Heere God even dierbaar is, al is het bij den een sterker als bij den ander.

29. En hare kamertjes, die het eveneens had (vs. 7) en hare posten (vs. 10) en hare voorhuizen (vs. 9) waren naar deze maten; en zij had vensteren, ook in hare voorhuizen, rondom henen (vs. 16); de lengte van het gehele gebouw was vijftig ellen(vs. 15), en de breedte vijf en twintig ellen(vs. 13).

30. En er waren voor aan den ingang voorhuizen rondom henen; de lengte was vijf en twintig ellen, zij waren dus langs de gehele breedte van het gebouw, en wat den openen ingang betreft, de breedte was vijf ellen, volgens de breedte van den doorgang der poort (vs. 7).

31. En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmbomen aan hare posten (vs. 16), en hare opgangen waren niet, zoals bij de poorten aan het buitenste voorhof van zeven (vs. 22) maar van acht trappen.

De Berleb. Bibel haalt hier de plaats 2 Petr. 1:5-7 aan, waar 8 stukken worden genoemd, welke een Christen in zijn geloof, dat door genade hem geschonken is, moet tonen. Het voorgaande houdt steeds in zich de kiem van het volgende, en wederom dient het volgende tot gezonden wasdom van het voorgaande, zodat hier inderdaad van een ladder wordt gehandeld: "voegt bij uw geloof deugd, en bij de deugd kennis, en bij de kennis matigheid, en bij de matigheid lijdzaamheid, en bij de lijdzaamheid godzaligheid, en bij de godzaligheid broederlijke liefde, en bij de broederlijke liefde, liefde jegens allen. "

32. Daarna bracht hij mij tot het binnenste voorhof, den weg naar het oosten, en hij mat de poort, naar deze maten.

33. Ook hare kamertjes, en hare posten, en hare voorhuizen naar deze maten; en zij had vensteren ook aan hare voorhuizen, rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen (vgl. vs. 29).

34. En hare voorhuizen waren aan het buitenste voorhof, ook waren er palmbomen aan hare posten van deze en van gene zijde, en hare opgangen waren van acht trappen (vs. 30 en 31).

35. Daarna bracht hij mij tot de Noorderpoort; en hij mat naar deze maten.

36. Hare kamertjes, hare posten en hare voorhuizen; ook had zij vensteren rondom henen; de lengte was vijftig ellen, en de breedte vijf en twintig ellen.

37. En hare posten waren aan het buitenste voorhof; ook waren er palmbomen aan hare posten, van deze en van gene zijde; en hare opgangen waren van acht trappen.

Het sprak bij de metingen van het binnenste voorhof, dat slechts 100 ellen in 't vierkant had (vs. 47), van zelf, dat de gebouwen der binnenpoorten, even als die der buitenpoorten, in den ruimeren buitenvoorhof lagen. Toch vermeldt de tekst die ligging met opzet zo uitdrukkelijk, omdat daardoor de ligging der binnendeuren de omgekeerde van de buitendeuren werd. Bij de buitendeuren bracht de eerste dorpel in den ringmuur van het buitenste voorhof, de trap lag vóór den ringmuur en zo strekte zich het poortgebouw uit in het binnenste voorhof. Bij de binnendeuren daarentegen lag de tweede dorpel tussen de ringmuren van het binnenste voorhof; het poortgebouw strekte zich van daar uit in het buitenste voorhof en zijn trap lag vóór het voorportaal.

Men kan berekenen, dat volgens de opgegevene maten, ieder in 't bijzonder van de 6 poortgebouwen, met uitsluiting der opene ruimte, een gebouw van 12. 000 ellen in zich sluit, door iedere 6, dus de ene en de andere helft der gemeente komt, wier eerste helft wij volgens het bij vs. 27 opgemerkte, in de 72. 000 ellen van den ringmuur vertegenwoordigd vonden. In deze gebouwen, die tot controlering over degenen, die door deze intreden, bestemd zijn, nu wordt de Geest der gemeente, zo als zij door den muur als ene die alle Kanaänieten of met den ban beladen (Zach. 14:21), van haar afwijst, nu als een, die de geesten scherp beproeft, of zij uit God zijn (1 Joh. 4:1), gesymboliseerd. Die gave van het beproeven der geesten strekt zich bij haar uit, niet alleen tot bijzondere personen, zodat in 't algemeen niemand in haar bereik en tot haren godsdienst kan komen, die niet van harte den Drieëenigen God belijdt, die niet staat in de liefde Gods, des Vaders en in de gemeenschap des Heiligen Geestes, die niet vervuld is met geloof, hoop en liefde, maar ook beproeft hij de offergaven, die telkens door degenen, die in den tempel Gods willen dienen, worden gebracht, of zij rein zijn en nauwkeurig met de Goddelijke wet overeenkomen. Voor het eerste dienen de drie poortgangen in het buitenste, voor het andere de drie poortgangen in het binnenste voorhof, bij welk laatste er voor gezorgd is, dat ieder, die reeds tot aanbidding is toegelaten, nu ook zijn offer behoorlijk kan brengen, en dat hij dat werkelijk gedaan heeft, voordat hij in de binnenste heilige ruimte treedt, daarvoor zorgen de wachters in de binnenpoorten. Wat in de eerste Apostolische gemeente reeds aanwezig was, toen Petrus ene zo scherpe controle op Ananias en Saffira en hun offergave toepaste (Hand. 5), zal in de gemeente op Zion in veel rijkere mate en op blijvende wijze worden wedergevonden; want deze gemeente heeft aan de ene zijde de zalige belofte ontvangen, dat zij op hare plaats als in ene van de overige wereld afgezonderde woestijn in den tijd van de heerschappij van den Antichrist, voor het aangezicht der slang zal worden gevoed, en als een oogappel Gods zal worden bewaard (Openb. 12:14. Ps. 105:15). Aan de andere zijde is ook hare heerlijke bestemming de vrouw te zijn, die tot de bruiloft des Lams zich voorbereidt, en aan welke het wordt gegeven zich te bekleden met rijke en schone zijde (Openb. 19:7 vv.). Alzo moet alles, wat met die belofte niet overeenkomt, en voor deze bestemming niet deugt, ten strengste van haar worden afgehouden. De gemeente oefent echter die controle niet alleen uit op de vreemden, die niet uit de 12 geslachten Israëls zijn, en als proselieten bij haar zijn, zij oefent die ook uit aan ieder in 't bijzonder uit haar eigen midden. Er is over haar als geheel een geest der tucht uitgestort, welke haar tot een afwerenden muur en tot ene controlerende deurwacht maakt. Deze geest is tevens een geest der kracht en der liefde, welke ieder lid, dat tot haar behoort, in de strengste zelfbeproeving en in het zoete deeg der reinheid en waarheid bewaart, opdat in haar het karakter der ware kerk niet alleen in objectieven, maar ook in subjectieven zin openbaar worde. Zulk ene kerk kan alleen de Heere onmiddellijk en zelf, en niet menselijke goede wil en eigen geest van ijver door zelf uitgedachte vormen scheppen, en de Heere heeft ze Zich voor Zijn uitverkoren volk en voor den door hem eens bestemden tijd van wederbrenging voorbehouden; daarom moesten alle proeven van vooruitlopen, die ooit in de kerkgeschiedenis zijn gemaakt, te niet gedaan worden, daarom is ook die tijd, waarin men de kerk geheel aan hare verwoesters ziet prijs gegeven, zeker die, waarin de Heere Zich van zulk ene kerk afwendt en voor Zijn heiligdom ene andere plaats zoekt. Wat boven gezegd werd van de controle over de offergave, wordt in de volgende verzen uitgedrukt. Daar is alles in beelden en gelijkenissen voorgesteld, welke van den Oud-Testamentischen tempel en van den Mozaïschen cultus zijn afgeleid, want deze, als naar hare eigenlijke natuur, symbolisch voor den toekomstigen Christus en het werk

Zijner genade, zijn ook de duidelijkste concrete uitdrukking voor hetgeen door het werk Zijner genade nog van het volk Zijns eigendoms kan worden, wanneer het Hem zal hebben erkend en zich zal hebben eigen gemaakt. Den Profeet, schrijft Stendel, zweeft het beeld van dien tijd voor ogen, waarin de verering van Jehova zonder enigen tegenstand zal bestaan, en alle toestanden zo zal doordringen, dat in dezen zelfs zowel ene voorstelling zal gevonden worden daarvan, dat in alles 't eerst aan Jehova wordt gedacht, als ook een waarborg en zekerheid daarvoor.

38. Hare kameren nu en hare deuren waren bij de posten der poorten; aldaar wies men het brandoffer, de ingewanden en de schenkels der brandoffers, voordat zij op het altaar werden gebracht (Lev. 1:9).

39. En in het voorhuis der poort waren twee tafelen van deze, en twee tafelen 1) van gene zijde, rechts en links, nabij de muur, om daarop te slachten het brandoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, om het geslachte vlees van deze daarop te leggen.

1) Wij vinden geen beschrijving van de altaren der brandofferen in het midden van dit voorhuis, of diens voorhof, tot in Hoofdst. 43:13. Maar omdat de ene altaar onder de Wet moest verwisseld worden voor een menigte van tafels, onder het Evangelie, zo wordt ten eerste gesproken van de tafels, bij onzen ingang tot den binnenvoorhof. Want totdat wij komen om de tafel des Heeren deelachtig te zijn, zijn wij maar belijders in het brede. Onze toelating tot die tafel is onze ingang in den binnenste voorhof. Maar in dezen Evangelietempel ontmoeten wij geen altaar, tot nadat de heerlijkheid des Heeren bezit daarvan genomen had. Want Christus is ons altaar, die alle de gaven heiligt.

40. Ook waren er aan de zijde van buiten des opgangs, aan de deur der Noorderpoort, twee tafelen; en aan de andere zijde, die aan het voorhuis der poort was, twee tafelen.

Hier is in de eerste plaats het oog gevestigd op de Oostpoort van het binnenste voorhof; met de uitdrukking Noorderpoort is dus de rechter zijde bedoeld. Wat van deze poort gezegd wordt, is natuurlijk hier en in het volgende ook waar van de beide andere poorten.

41. Alzo waren er, gelijk uit de mededeling in vs. 39 en 40 blijkt, vier tafelen van deze, en vier tafelen van gene zijde, aan de zijde der poort, deels binnen, deels buiten den buitensten wand van het voorportaal, dus acht tafelen, waarop men slachtte, waarvan men zich bediende voor het nederleggen van het voor het altaar toe bereide offervlees.

42. Maar de vier tafelen voor het brandoffer (juister: de vier tafelen aan de trap) waren gehouwen van stenen, terwijl de 8 vorige van hout waren gemaakt, de lengte ééne el en ene halve, en de breedte ééne el en ene halve, en de hoogte ééne el; op deze nu leide men het gereedschap henen, waarmee men het brandoffer en slachtoffer slachtte.

43. De haardstenen nu waren ene handbreed dik, ordentelijk geschikt in het huis rondom henen 1); en op de tafelen (vs. 39 en 40 vv.) was, gelijk reeds gezegd is, het offervlees.

1) Gavelvormige pennen, ene span lang, waren aan het huis bevestigd rondom, om de geslachte offerdieren daaraan op te hangen, wanneer zij moesten worden afgehouden.

44. En van buiten de binnenste poort, voor de noorderpoort en voor de zuiderpoort, waren de kamers der zangers 1), in het binnenste voorhof, dat aan de zijde van de Noorderpoort was; en het voorste deel daarvan was den weg naar het Zuiden, ééne was er aan de zijde van de Oostpoort, ziende den weg naar het Noorden.

1) Het schijnt dat zij te voren gebruikt waren voor anderen, die dezen tempeldienst waarnamen, om aan te duiden niet alleen, dat het zingen van Psalmen nog zou voortduren in de Evangelie-instellingen, maar ook dat het Evangelie allen, die hetzelfde omhelzen, van overvloedige stoffe tot vreugde en lof zou voorzien, en hun oorzaak geven om in zang uit te breken, hetwelk van de Evangelie-tijden dikwijls voorzgd is. (Ps. 96:1. 98:1).

45. En hij sprak tot mij: Deze kamer, welker voorste deel den weg naar het zuiden is, naar het zuiden ligt, is voor de priesters, die de wacht des brandoffer-altaars waarnemen:

46. Maar de kamer, welker voorste deel den weg naar het noorden is, is voor de priesters, die de wacht des altaars waarnemen; dat zijn de kinderen van Zadok, die uit de kinderen van Levi, met uitsluiting van de lijn Abjathar (1 Kon. 2:26 vv. en 35), tot den HEERE naderen om Hem te dienen (vgl. Hoofdst. 44:10 vv.).

47. En hij mat het voorhof, de ruimte van het binnenste hof: de lengte was honderd ellen, en de breedte honderd ellen, vierkant 1); (vgl. Hoofdst. 42:1 vv.); en het altaar 2) (vgl. Hoofdstuk 43:13 vv.) was voor aan het huis, waarvan in het volgende zal worden gesproken.

1) Dat tot het binnenste voorhof niet slechts zeven trappen leiden, gelijk tot het buitenste, maar acht, is in het algemeen reeds ene aanwijzing van de bijzondere betekenis van dit voorhof, waarin de godsdienst met hare offeranden wordt volbracht. Gelijk nu die zeven trappen er op wijzen, dat tot de gemeente, over welke gesproken wordt, niemand wordt toegelaten, die niet ook wezenlijk in verbondsbetrekking tot God staat, zo duiden deze acht trappen aan, dat zij, die verwaardigd worden tot het binnenste voorhof op te klimmen, priesters van een nieuw verbond, een nieuw priesterlijk geslacht zullen zijn, want acht is het getal van het nieuwe begin, en alzo het teken van het nieuwe verbond en van de nieuwe dingen, die nu reeds zijn begonnen, nu God een nieuw in 't leven heeft geroepen. In zulk ene betekenis komt "acht" reeds voor in de verordening der besnijdenis op den achtsten dag na de geboorte. Daardoor wordt toch de mens tot het natuurlijke leven geboren, welk leven de zeven eerste dagen vertegenwoordigen, voorbeeldelijk tot een geestelijk, hoger leven wedergeboren, en eveneens is het met de wijding der priesters en de reinverklaring der melaatsen op den 8sten dag (Lev. 8:1 vv. 12:3; 14:10 vv. Zo doet men ook beter den Zondag niet als den eersten dag der week, maar den eersten dag na den sabbat, of den achtsten dag te beschouwen, waardoor die voorkomt als volmaking van den sabbat, en men nu voor de eeuwige zaligheid van den nieuwen hemel en van de nieuwe aarde, die op den sabbat van het duizendjarig rijk volgt (Openb. 20:1-6 en 21:1-22 een meer treffend voorbeeld verkrijgt. In 't bijzonder kan men ook op de acht zaligspreekingen der bergrede wijzen: het nieuwe

priesterlijke geslacht van onzen tempel is een zodanig, dat de vervulling in zich draagt van de voorwaarden door den Heere gevorderd, om Zijne zaligheid te ontvangen (vgl. bij vs. 31.) .

2) Christus Jezus is niet alleen het altaar, maar ook de offerande. Offerande en altaar tegelijk. Het kruis van Golgotha wordt niet zelden ten onrechte bij het altaar vergeleken. Het kruis is de slachtbank, waarop het Lam zich tot een offerande laat slachten.

Het altaar was vooraan het huis, opdat het van alle zijden kon gezien worden, en daarom beeld van Christus Jezus, het geslachte offer-Lam, op wien van alle zijden gezien moet worden.

48.

IV. Vs. 48-Hoofdst 41:26. Na de beschouwing der voorhoven wendt zich nu de Profeet tot de beschrijving van het eigenlijke tempelgebouw, zo als de Meter hem dit in zijne bijzondere delen toonde: a) het voorportaal van den tempel (vs. 48 en 49), b) de binnenste ruimte of het heilige en allerheilige (Hoofdst. 41:1-4); c) de muur en de zijgebouwen (41:5-11 d) de afgesnedene plaats achter den tempel en de uitwendige grootte van het gehele huis (41:12-14); e) van menige bepalingen over maat en toestand van het huis, en bijzondere waarnemingen over den groten sieraad der in t oog lopende delen daarvan (41:15-26) De hier voor ons liggende beschrijving van het tempelgebouw onderscheidt zich zeer in 't oogvallend door hare kortheid en door het vooral in de woorden van den grondtekst uitkomend karakter van het fragmentarische, raadselachtige, van de vorige ten opzichte der voorhoven. Ook vindt daar in vergelijking van de beschrijving van Salomo's tempel in de geschiedenis juist de omgekeerde verhouding plaats; want terwijl in de laatste bij het tempelgebouw de beschrijving gedeeltelijk in bijzonderheden plaats heeft, blijft daarentegen bij de localiteit dan het voorhof het meeste onbepaald. Niet eens wordt omvang en grootte vastgesteld, en nauwelijks zoveel vermeld, om zich ene voorstelling van de zaak te kunnen maken. Dit nu heeft ten opzichte van Salomo's tempel zijne natuurlijke reden: het bericht der geschiedboeken kan over de voorhoven spoedig heengaan, omdat deze iederen Israëliet van kinds af bekend waren uit eigen aanschouwing. Daarentegen was het heiligdom in zijne bijzondere delen voor het volk ontoegankelijk; hier moest dus de uit elkaar zetting zeer uitvoerig worden, om het gebrek aan eigene kennis te hulp te komen. Wat is echter de oorzaak, waarom omgekeerd Ezechiël zo nauwkeurig de voorhoven beschrijft, daarentegen over den tempel zelven zich in zo duistere uitdrukkingen verklaart, dat veel alleen wordt begrepen door te letten op de overeenkomstige verhoudingen van Salomo's tempel, het overige daarentegen geheel op den achtergrond moet blijven? Zonder twijfel ligt de reden juist in de betekenis van dit gedeelte, dat niet volledig kan worden begrepen, voordat de vervulling zelf komt van hetgeen daardoor moet worden voorzgd, en dan is aan de symbolische voorafgaande voorstelling niets meer gelegen.

48. Toen bracht hij mij tot het voorhuis des huizes, namelijk op den Hoofdst. 41:15, vermelden houten trap, en hij mat, elken post van het voorhuis, het voorhuis tot aan de beide zijden van den trap vooruitspringende pilaren, vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde;

en de breedte der poort, welke uit twee helften bestond, drie ellen van deze, en drie ellen van gene zijde.

49. De lengte van het voorhuis in de richting van oosten en westen twintig ellen, en de breedte van het zuiden naar het noorden elf ellen, in het licht gemeten, terwijl de beide zijwanden te zamen 5 ellen bedroegen; en het was van voren aan het oostelijk front met trappen, bij dewelke men daarin opging: ook waren er pilaren, even als die in 1 Kon. 7:21, aan de posten, bij de aan beide zijden van den trap vooruitspringende pilaren, één van deze, en één van gene zijde.

HOOFDSTUK 41.

BESCHRIJVING VAN HET INWENDIGE DES TEMPELS.

1. Voorts bracht hij mij uit het voorhuis tot den tempelin het heilige, waarheen ik hem als priester mocht volgen, en hij mat de posten, de beide hoekpilaren van den voorsten, den oostelijken wand, waarin zich de ingang bevond, zes ellen was de breedte van deze, en zes ellen de breedte van gene zijde 1) de breedte der tent (vgl. vs. 5).

1) De deurposten waren zover van elkaar verwijderd, en derhalve was de deur zo breed als geheel de tabernakel, welke door God aan Mozes was voorgesteld. Een bewijs, dat de Kerk door den tempel afgebeeld, niet meer zou zijn voor het Joodse volk alleen, maar voor de wereld. De kerk zou geen volkskerk, maar wereldkerk zijn, en van daar dat de ingang zo wijd mogelijk zou wezen.

2. En de breedte der deur tien ellen, en de zijden der deur, van deze tot de beide hoekpilaren (vs. 1) vijf ellen van deze, en vijf ellen van gene zijde, ook mat hij de lengte daarvan, van het heilige, veertig ellen, en de breedte twintig ellen, gelijk het laatste reeds uit de breedte der deur, en uit die der wanden aan beide zijden bleek.

3. Daarna ging hij, zonder daarheen mij mede te nemen (Hebr. 9:7) in naar binnen, in het allerheilige, en mat de post der deur, eerst de beide pilaren, van welke ieder breed was twee ellen, en daarna de deur zelf zes ellen in de hoogte, en de breedte der deur bedroeg zeven ellen.

4. Ook mat hij de lengte daarvan twintig ellen, van het oosten naar het westen, en de breedte twintig ellen voor aan den tempel, welker breedte met het heilige overeenkwam (vs. 2). En hij zei tot mij: Dit, de zo even gemetene ruimte, voor welke gij staat, is de heiligheid der heiligheden.

5. En hij verliet het heiligdom en wendde zich door mij vergezeld naar voren naar den ingang, en hij mat den wand des huizes, den tempelmuur, die het heilige omsloot, zes ellen de dikte, en de breedte van elke zijkamer, die naar de buitenzijde was, van ieder buitengebouw (1 Kon. 6:5) vier ellen, rondom het huis henen rondomaan noord- west- en zuidzijde.

6. De zijkamers nu waren zijkamer boven zijkamer, drie, beneden, midden en bovenverdieping, en dat dertig malen, daar aan de noordzijde twaalf, aan de westzijde zes en aan de zuidzijde twaalf kamertjes waren in de drie verdiepingen, en zij kwamen in den wand, die aan het huis was, tot die zijkamers, rondom henen. De muur, welke den tempel aan alle drie zijden omsloot, had op de in 1 Kon. 6:6 gemelde wijze voegen, waarop de kamertjes konden rusten, opdat zij vast gehouden mochten worden; want zij werden niet vastgehouden in den wand des huizes, zij waren niet daarmee ineengevoerd en tot één geheel verbonden (vgl. 1 Kon. 6:10).

7. En het was voor de zijkamers opwaarts naar boven al wijder, 1) en gaf zich rondom, want het huis was omsingeld opwaarts naar boven, rondom het huis henen. Hoe hoger men op en omging des te wijder werden de galerijen, en er bevond zich in het midden ook een wenteltrap (1 Kon. 6:8); daarom was de breedte des huizes naar boven, en alzo ging het onderste op naar het bovenste door het middelste; zo klom men van onderen door de middelste verdieping heen naar boven.

1) De bovenste verdiepingen waren groter den de benedenste. De muren des tempels waren zes ellen dik aan den grond, vijf is de middelste verdieping, en vier in de hoogte, hetwelk ruimte gaf om de kamers groter te maken, naar dat zij hoger waren; doch er werd zorg gedragen, dat het timmerwerk wel vasthield. Hoewel God hoog timmert, zo timmert Hij toch vast.

8. En ik zag de hoogte des huizen rondom henen naar boven uitsteken. De fondamenten der zijkameren waren van een vol riet, zes ellen, de el tot den oksel toe genomen. Het gehele zijgebouw rustte op ene verhevenheid van 6 ellen hoogte, gelijk ook het tempelgebouw zelf niet op de vlakke aarde lag (Hoofdst. 40:49).

9. De breedte van den wand, die tot de zijkameren was naar buiten, was vijf ellen, dus 1 el dunner dan de tempelmuur (vs. 5), en daarbij komt de in vs. 11 nader bepaalde breedte van dat wat ledig gelaten was. Die open ruimte was de plaats der zijkameren (tussen de zijkameren, of galerijen), die aan het huis waren.

10. En tussen de buitenlijn van deze plaats en de kameren, waarvan in Hoofdst. 42:1 v. 1 nader zal worden gesproken, was ene breedte van twintig ellen, rondom het huis, rondom henen.

11. De deuren nu van de zijkameren waren naar het ledig gelatene toe, kwamen op de vrije plaats (vs. 9) uit, de ene deur den weg naar het noorden, en de andere deur naar het zuiden; en de breedte van de ledig gelatene plaats was vijf ellen rondom henen.

De dikte des muurs van het tempelgebouw wordt in vs. 5 op 6 ellen aangegeven (2 ml. 6 = 12), de breedte van het zijgebouw, dat het tempelgebouw omgaf, 4 ellen (2 ml. 4 = 8); rekenen wij daarbij de breedte van de binnenste ruimte, welke volgens vs. 2 eveneens 20 ellen bedroeg, zo krijgen wij 40 ellen. Hierbij komen de 5 ellen dikte van den muur in vs. 9 (2 ml. 5 = 10), en de vijf ellen breedte van de vrije plaats (2 ml. 5 = 10), bovendien de 20 ellen breedte van de in vs. 10 genoemde ruimte (2 ml. 20 = 40), zodat wij hier 60 ellen verkrijgen. Er is dus ene gehele breedte van 40 en 60 = 100 ellen, hetgeen geheel met de opgaf in vs. 14 en die in Hoofdst 40:47 overeenkomt. De lengte was het volgende: 40 ellen het heilige en 20 ellen het allerheilige (vs. 2 en 4), de westmuur 6 ellen, de zijvertrekken naar het westen 4 ellen en haar muur 5 ellen (vs. 5 en 9) de vrijplaats in het westen 5 ellen (vs. 10), en de ruimte tot aan de Gisra (vs. 12), 20 ellen; dus 40 en 20 en 6 en 4 en 5 en 5 en 20 = 100 ellen hetgeen met de opgaf in vs. 13 overeenstemt. Buiten beschouwing is gebleven, afgezien van het voorportaal (Hoofdst. 40:48 v.) en de dikte van den muur, die het heilige van het allerheilige scheidde (vs. 3), de voorste of oostelijke, zeker 6 ellen dikke muur van het heilige. Wij zien daaruit, dat wij

hier niet te doen hebben met een aards, stenen gebouw, maar met een zichtbaar afbeeldsel van geestelijke waarheden, en dan komt het vooral op de heilige getallensymboliek aan, over welke wij ons later nader zullen uitspreken.

12. Voorts van het gebouw, dat voor aan de Gisra, of afgesnedene plaats was in den hoek den weg naar het westen, was de breedte zeventig ellen, en van den wand des gebouws was de breedte vijf ellen rondom henen, d. i. aan ieder der vier zijden, en de lengte daarvan was negentig ellen.

Onder deze Gisra moeten wij verstaan ene ruimte, welke bestemd was om alle wegwerpsels, veegsel, afval, in één woord, alles op te nemen, wat bij den heiligen dienst in den tempel werd afgezonderd. Ook bij den tempel van Salomo was er ene plaats Parbar of Parvarim (1 Kron. 26:18; 2 Kon. 23:11 met dezelfde bestemming, en eveneens westelijk van het tempelgebouw gelegen. Nog heden zijn er in het oosten bij de kerk van het heilige graf en bij de moskeeën, de schoonste inrichtingen voor dat doel, om de onreinheden in ene daarvoor bestemde ruimte te concentreren en van de heilige plaatsen af te zonderen. De Gisra en het gebouw daarop, zo merkt Hengstenberg aan, dienen negatief tot hetzelfde doel, als het tempelgebouw positief. Zo voor deze de waarde en de heiligheid bewaard blijven, zo moet er ene plaats zijn, waar alle onreinheid wordt heengevoerd. Naar het westen vormt nu het gebouw zijn uiteinde, daar reikte het tot aan den buitensten ringmuur van het voorhof, en had daar door ene aangebrachte deur (vgl. de poort Schalleketh in 1 Kron. 26:6 naar de stad. Terwijl het gebouw volgens zijne breedte van het noorden naar het zuiden 70 ellen lang is, en daarbij de dikte der zijmuren 2 ml. 5 = 10 ellen komt, blijft nog aan beide zijden ene vrije ruimte van elk 10 el, om de gehele breedte van 100 el te hebben; evenzo bedraagt de lengte van het gebouw en van de beide ringmuren in Oosten en Westen 90 en (2 ml. 5) = 100 ellen zodat wij hier een kwadraat van 100 el lengte verkregen, zo als ook de ruimte van het tempelgebouw volgens de opmerkingen bij vs. 11 en van het binnenste voorhof naar de opgaaf in Hoofdst. 40:47, elk zulk een kwadraat vormden; alle drie ruimten te zamen namen echter ene lengte van 300 ellen in. Rekenen wij daarbij de lengte van het gebouw der Oostpoort, van het binnenste (Hoofdst. 40:32), en die van het gebouw der Oostpoort van het buitenste voorhof (Hoofdst. 40:15): 2 ml. 50 = 100 ellen, alsmede de lengte van het buitenste voorhof van poort tot poort (Hoofdst. 40:19), dan krijgen wij voor het gehele gebouw de lengte van 500 ellen. De breedte dier 3 kwadraten bedroeg 100 ellen; hierbij komen de breedten van de poortgebouwen, ten noorden en zuiden, aan het binnenste en buitenste voorhof elk met 50 ellen, hetgeen 4 ml. 50 = 200 ellen uitmaakt, en dan de breedten van het buitenste voorhof aan de Noord- en aan de Zuidzijde elk met 100 ellen, dus 2 ml. 100 = 200 ellen en dit geeft ene gezamenlijke breedte van eveneens 500 ellen (vergelijk de slotopgaaf bij Hoofdst. 40:5

13. Voorts mat hij het huis, de middelste der vroeger genoemde, ruimten, de lengte, van het westen naar het oosten, honderd ellen; ook de afgesnedene plaats en het gebouw dat daarop stond met zijn beide muren ten oosten en westen, en de wanden daarvan, de lengte honderd ellen.

14. En de breedte van het voorste deel des huizes, de gehele oostelijke uitbreiding van den tempel, of de breedte van 't noorden tot 't zuiden, en der afgesnedene plaats tegen het oosten, honderd ellen.

De Gisra heeft dus gelijke lengte en breedte als de ruimte van den eigenlijken tempel; dit moet in de beide verzen worden uitgesproken.

15. Ook mat hij de lengte des gebouws voor aan de afgesnedene plaats, dat achter dezelve was, en derzelver galerijen van deze en van gene zijde, in het oosten en in het westen. Dat gebouw was in overeenstemming met hetgeen in vs. 13 verkregen werd, zowel aan de noord- als aan de zuidzijde, honderd ellen. Het bleek namelijk, dat de galerijen geheel dezelfde lengte hadden als het gebouw zelf, dus langs de gehele lengte heenliepen, en zo waren zij ook even lang (vs. 11). En hij mat dien met den binnensten tempel (vs. 11) en ook de voorhuizen des voorhofs, hier in 't bijzonder die voor het tempelgebouw (Hoofdst. 40:49), even als vroeger die voor de poortgebouwen (Hoofdst. 40:8 en 23). Op die afmetingen als niet zonder betekenis moet hier nog eens worden acht gegeven.

16. De dorpelen van het tempelgebouw, en de geslotene vensters (1 Kon. 6:4), en de galerijen rondom die drie, tegenover den dorpel, de galerijen, welke om het tempelgebouw en den zijbouw waren aangebracht, en de in vs. 9 vermelde vrije plaats overdekten, waren beschoten met hout rondom henen, en van de aarde tot aan de vensteren; en de vensteren waren bedekt, met paneelwerk gedekt.

17. Tot hetgeen boven de deur was, en tot het binnenste en buitenste huis toe, en aan den gansen wand rondom henen in het binnenste en buitenste, al bij maten. Hij mat dat alles, om mij te tonen, dat waar men zich ook bij dit heilig gebouw heenwendde, van het ene tot het andere einde, in, en uitwendig alles geregeld, geordend was, en dat het geheel een huis was waardig dien God, die alles wijselijk had geordend (Ps. 105:24), en niets aan willekeur en toeval had overgelaten.

18. En het was gemaakt met cherubs en palmbomen; zodat er een palmboom was tussen cherub en cherub, en elke cherub had twee aangezichten, en wel zo, dat op iederen cherub een palmboom en daarop weer een cherub volgde (1 Kon. 6:29).

19. Namelijk, eens menschen aangezicht tegen den palmboom van deze, en eens jongen leeuws aangezicht tegen den palmboom van gene zijde; gemaakt in het ganse huis rondom henen 1), dat beeldhouwwerk was rondom het gehele huis aangebracht.

20. Van de aarde af tot boven de deur waren de cherubs en de palmbomen gemaakt, ook aan den wand des tempels.

21. De posten des tempels, de deur, welke den ingang in het heilige vormde, waren vierkant 1), zo als bij den gehelen aanleg van het heiligdom de kwadraatvorm voornamelijk was gevolgd; en aangaande het voorste deel des heiligdoms, de ene gedaante was als de andere gedaante, alles op overeenkomende wijze.

1) In den tabernakel en in Salomo's tempel was de deur van het heiligdom, of Heilige der heiligen, nauwer dan die van den tempel; maar hier was zij volkomen zo breed; want in de Evangelie-tijden is de weg tot het Heilige der heiligen meer openbaar gemaakt dan die onder het O. Testament geweest was, en daarom is de deur wijder.

22. De hoogte des houten altaars 1), dat voor het allerheilige stond, was drie ellen, en zijne lengte twee ellen, en het had zijne hoeken of hoornen; en zijne lengte en zijne wanden met het voetstuk waren van hout in tegenstelling met het koperen brandofferaltair in het voorhof der priesters (Hoofdst. 43:13 vv.); en hij, de Engel, die mij geleidde (Hoofdst. 40:3) sprak tot mij: Dit is de tafel (of het altaar Mal. 1:7), die voor des HEEREN aangezicht zal zijn (Ex. 30:6).

1) Het reukaltaar was hier slechts van hout, niet met goud omhangen, gelijk in den Tempel en in den tabernakel. Het reukaltaar zou dus geestelijk van aard zijn, en het vuur zou geestelijk zijn, zodat het hout niet verteerd werd. Het altaar wordt dan ook in het slot van dit vers de tafel genoemd, dewijl Christus Jezus zich eenmaal heeft opgeofferd en de gelovigen nu aan de tafel des Heeren op geestelijke wijze de kracht van Zijne zelfofferande genieten.

23. De tempel nu, het heilige, en het heiligdom, het allerheilige, hadden beide twee deuren.

24. En er waren twee bladen aan de deuren: te weten twee bladen, die men omdraaien kon, twee aan de ene deur, en twee bladen aan de andere vleugeldeuren, van welke elk in twee delen verdeeld was, zodat men bij het in- en uitgaan den 3-4 ellen breiden vleugel niet telkens gedurig behoefde open en dicht te doen.

25. En aan dezelve, namelijk aan de deuren des tempels, waren cherubs en palmbomen gemaakt, gelijk als er aan de wanden (vs. 18 vv.) gemaakt waren; en het hout, een houten perron, aan het voorste deel van het voorhuis van buiten (Hoofdst. 40:48) was dik, van dikke planken en balken gemaakt.

26. En aan de geslotene vensteren 1), even als aan de voorportalen van de ingangen (Hoofdst. 4:16) waren ook palmbomen van deze en van gene zijde, aan de zijden van het voorhuis; en aan de zijkamers van het huis, en aan de dikke planken.

1) Hierdoor kan men Christus verstaan, die zo wel in het Oude- als in het Nieuwe Testament als de deur wordt voorgesteld, door welke deur wij allen in het geloof moeten ingaan tot de zalige gemeenschap van Christus en Zijn Kerk. In den laatsten tijd zullen beide deurvleugels als tegelijk opengaan, opdat de grote menigte der Joden en Heidenen, die zich bekeren zullen, daardoor kunnen ingaan.

Wij twifelen er niet aan, dat in het tempelgebouw, waarover wij sedert Hoofdst. 40:48 spreken, ons nu de inwendige gesteldheid des harten van ieder lid in 't voorgaande als gesymboliseerde gemeente zinnebeeldig wordt voorgesteld. Ook al lieten wij het lichaam tot ere Gods verbranden, zo merkt Oecolampadius op, kon het hart toch nog onrein zijn. Zo waren ook alle woorden van mensen en engelentongen, alle voorzeggingen en alle andere geestelijke gaven en Christelijke werkzaamheden niets, wanneer de inwendige mens

dergenen, die in het binnenste voorhof hun brandoffer verrichten en hunnen godsdienst uitoefenen, niet van de ware gesteldheid ware (1 Kor. 13:1 vv.) Daarom voert ons de beschrijving van den Profeet van de plaats van het binnenste voorhof en het altaar, dat zich in deze ruimte bevindt, spoedig weer tot het eigenlijke heiligdom. Het woord van Christus tot Zijne jongeren (Joh. 14:23): "Zo iemand Mij lief heeft, die zal Mijn woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en wij zullen tot hem komen en zullen woning bij hem maken" geeft ons nu al dadelijk in 't algemeen een zeker punt, om de betekenis van het allerheilige en het daarvoor liggende heilige te verstaan. Even als de Profeet als uit het priesterlijk geslacht met den Engel in het heilige mede mag binnengaan, zo heeft Christus de gelovigen in ene zo nauwe verbintenis tot Zich gesteld, dat deze één hart en ééne ziel met Hem zijn, dat zij met Hem als met enen vriend of broeder omgaan, en zij geheel in Zijn beeld kunnen verheerlijkt worden. Christus wil ene gestalte in hen verkrijgen, en zo als Hij is, zo kan en moet ook de gelovige zijn in deze wereld (1 Joh. 4:17). Het wonen van Christus door het geloof in het hart (Efeze. 3:17) kent dus paal noch perk. Het kan opklimmen tot een vervuld zijn met Zijne gehele volheid Gods, wanneer men dat verstaat in den zin, welken de plaats 2 Petr. 1:3 v. aan de hand geeft, en zij zal bij de leden der Zionsgemeente toenemen tot deze mate, waarvoor het gezegde in Openb. 14:1 en 4 ons borg staat. Wat daarentegen het allerheilige aangaat, zo kan de Profeet den engel, die hem geleidt, daarheen niet volgen; hij is priester, maar geen hogepriester. Christus zelf is reeds in den hoogsten tabernakel ingegaan, maar voor den gelovige, zo lang hij op aarde rondwandelt, woont God nog in een licht, dat niemand kan bereiken; zelfs een Paulus kan het slechts ten dele, en ook aan enen Johannes is nog niet geopenbaard, wat wij zijn zullen. Gelijk intussen de Engel, die den Profeet geleidt, uit het allerheilige hem verkondigt, wat hij moet weten, en zijn meten mede laat aanzien (vs. 3 v.) zo verkondigt ons Christus van den Vader en uit het hoogste heiligdom, wat ons tot zaligheid nodig is, en spreekt met het gelovige hart. Het heilige staat in onmiddellijk verband met het allerheilige; zij zijn beide slechts de twee delen van een en hetzelfde geheel. "Zalig zijn de reinen van hart, want zij zullen God zien" dat heeft tot op zekere hoogte zijne waarheid reeds voor het aardse leven, en dat zal tot in al den omvang van die mate aan hen blijken, op welke onze profetie hoofdzakelijk doelt (Openb. 14:3 v.). Wanneer daarom de tijd der vervulling daar zal zijn, zullen nog geheel andere inzichten in de diepten van het Goddelijk woord en in de geheimen der Christelijke leer van hen uitgaan dan waartoe wij heidenen in de Christelijke kerk het hebben kunnen brengen. Men zou dus wel doen, zo men veel overliet voor de toekomst bijv. de nieuwe vertaling van onzen Bijbel, daar onze overzetting voor onz geheiligd is door hetgeen de Heere door haar gedurende eeuwen heeft gedaan; eerst wanneer de Heere Zelf de wegen baant, worde plaats voor ene nieuwe gemaakt. Waar het hart geworden is tot een huis, waarin de Vader woont door den Zoon in den Heiligen Geest, daar gaat het reukwerk in gebed bestendig naar boven; en zo ontbreekt natuurlijk aan Ezechiëls tempelgebouw het houten altaar voor het allerheilige niet, doch wel wordt gezwegen van de tafel der toonbroden ter rechter, en van den gouden kandelaar ter linker hand, daar deze betrekking hebben op de goede werken des geloofs en op de lichtverspreiden de deugden in het bezit van de gaven des Heiligen Geestes (Ex. 25:30 en 40) Het bekeerde Israël, dat tot heiligheid wordt opgevoerd, heeft die wel in volheid aan te wijzen, toch is de grondtrek van zijn hart het denken aan zijne vorige wegen en het zich schamen daarover (Hoofdst. 16:61; 20:43; 36:31 v. en daar blijft slechts enigmatische ruimte voor het gebed, waarin al het andere opgaat. Misschien is om gelijke reden gezwegen van het goud bij de beschrijving van de

versiering van het huis, terwijl bij den Salomonischen tempel aan de pracht van goud en kleuren veel moeite besteed is. Dat doet denken aan het: "Ik ben zachtmoedig en nederig van harte, " waarin Israël het Lam, dat het volgt, vooral zoekt na te streven, en zo als ene vrouw van den waren stempel (1 Petr. 3:3 v.) zich versiert met reine en schone zijde, om zich voor den dag der bruiloft voor te bereiden (Openb. 19:7 v. Wat de geslotene vensters betekenen, welke rondom het huis zijn aangebracht, daarop heeft Luthers kanttekening bij 1 Kon. 6:4 reeds opmerkzaam gemaakt. De gemeente op Zion heeft op al hare bijzondere leden noch tijd noch lust, om naar de wereld daarbuiten te staren, zich met haar in te laten en te verkeren. Vooral in den laatsten tijd der 20ste eeuw moet zij zich zorgvuldig er voor bewaren, dat haar niet iets van buiten, in het hart komt, wat haar in het zoeken der wereld zou kunnen inwikkelen. Alles toch loopt uit op de vorming van den Antichrist en van zijn rijk, en de boze geesten onder den hemel zijn ijverig bezig, om hem ene bereidwillige opname bij de kinderen der wereld te verschaffen. De heilige bergen Israëls zullen echter voor zijn bereik gesloten blijven tot op de laatste beslissende ure, dat het gericht over hem wordt gehouden. In tegenstelling tot het verkeer met de buitenwereld, dat voornamelijk slechts bestaat in hetgeen in Hoofdst. 47:1-12 symbolisch wordt uitgedrukt, namelijk door den waterstroom, die zich uitstort, heeft daarentegen het Israël, dat zich heiligt, des te meer aan 't eigen hart te doen, en daarvan al het onreine, het nutteloze af te zonderen. Daarom is ook van groot gewicht de Gisra, of de afgescheidene plaats achter het tempelgebouw. Vroeger moest de Heere over Zijn volk (Hoofdst. 23:35. Ps. 50:17 "gij haat de kastijding en werpt Mijne woorden achter u henen; " maar nu moet dit omgekeerd tot den Heere kunnen zeggen (Jes. 38:17. Micha 7:18 v.): "Gij hebt alle mijne zonden achter Uwen rug geworpen. " Met de inwoning van Christus in zijn hart en bij het bestendig verkeer met den Vader door den Zoon in den Heiligen Geest leert het steeds grondiger en dieper zich zelven onderzoeken, en gelijk het ten opzichte van hen, die buiten zijn burgerschap staan, de gave heeft ontvangen om de geesten te beproeven, om door gestrenge wacht aan de ingangen van Zijn heiligdom valse vrienden verre van zich te houden (Hoofdst. 40:27), zo heeft het nog veel helderder ogen om het eigen hart in scherpe controle te nemen. Daarbij heeft het echter ook die afgezonderde plaats nodig, om uit het hart en van alle zijne offergaven in gebed en arbeid, wat als onrein en verkeerd erkend is, af te zonderen (vgl. Zach. 13:1 vv.). Welke gesteldheid van den inwendigen, verborgen mens daar tot stand komt, dat, dunkt ons, wijzen het palmenloof en de Cherubim aan de wanden en aan het gehele gebouw rondom aan. In Hoofdst. 34:29 was sprake van ene beroemde plant of planting, welke de Heere Zijn volk nog wilde verwekken, en wij hebben daarbij gedacht aan de stichting van het duizendjarig rijk onder Israël. Tot dit doel streeft de gehele inwendige mens, even als de beide hoofden der Cherubim steeds naar een palm zijn gericht, en de beide hoofden zijn die eens mensen en eens leeuws, dat zeker op Christus doelt, als des mensen Zoon en den Leeuw uit Juda's stam, in zo verre Zijn heilig beeld in twee opzichten zich in het hart indrukt, en het is de vraag of voor de omstandigheid, dat van de vier Cherubs-aangezichten in Hoofdst. 1:10 hier slechts twee voorkomen, deze de voldoende verklaring is, dat bij het beeldhouwwerk gene meerdere konden geplaatst worden, en men de beide andere in den geest moet denken. Wij zouden integendeel geloven, dat de Cherubim op deze plaats niet dezelfde betekenis hebben als daar, maar een zinnebeeld zijn van het vernieuwde en geheiligde Israël. Daarin verkrijgt nu de ideale mens zijne uitdrukking, en ook de roeping tot heerschappij over de aarde komt dus daarin tot werkelijkheid. Israël is geheel en al de tegenstelling van den Antichrist, den mens der zonde en het kind des verderfs, het

wordt tot den mens, die naar God geschapen is in volkomene gerechtigheid en heiligheid; zij worden tot de heiligen des Allerhoogsten, die het rijk innemen en het altijd en eeuwig zullen bezitten (Dan. 7:18). Wij onthouden ons van ene verklaring van alle overige punten, waarop bijv. de aanbouw ter zijde en de vrijgelatene plaats mogen doelen, hoewel ook hiervoor veel zou zijn aan te voeren en halen alleen nog enige opmerkingen van anderen.

Van een voorhangsel voor het allerheilige is hier geen sprake meer, het valt weg, omdat het met den dood van Christus scheurde, en niet weer mocht worden gemaakt (Joh. 12:45; 14:9).

De gehele tempelomvang is een allerheilige geworden (Hoofdst. 43:12). In dezen tempel is geen plaats meer voor een verbondskist (Jer. 3:16 v.), in hare plaats treedt de volle openbaring der Schechinah.

De bewering van de symbolische betekenis van alle getals- en maatbepalingen in den Bijbel verkrijgt in het heiligdom van onzen Profeet ene gewichtige bevestiging. Merkw aardig is daarbij vooral het te voorschijn treden van het getal vier; want het tempelgebouw is de volkomenste vierhoek, welke niet alleen het teken is van regelmatigheid, maar ook van openbaring Gods in de ruimte. De Persoonlijke heilige God laat Zijnen Geest waaien naar de vier hemelstreken (Hoofdst. 37:9), en woont in het afbeeldsel der wereld, het aardse heiligdom. Maar ook het voorportaal der Oostpoort heeft twee maal vier ellen. Zo vinden wij ook vier tafels aan de ene en vier tafels aan de andere zijde, waarop men slachtte, en vier tafels voor het brandoffer, om de gereedschappen, waarmee men moest slachten, op neer te leggen. Op twee maal vier trappen steeg men tot de poorten van het binnenste voorhof, en dat wordt uitdrukkelijk als een kwadraat voorgesteld. Eveneens vinden wij het getal drie. Dadelijk is de muur van buiten om het huis tweemaal drie ellen of ééne meetroede. Daar nu, gelijk duidelijk is, de muur te klein zou zijn, wanneer die alleen de uitwendige bestemming van bescherming moest hebben, en daarom alleen de symbolische voorstelling der scheiding van het heilige aan het gewone toebehoort, zo is duidelijk dat zij het teken van het Goddelijke, het drietal in zich dragen moest. Dit komt nog daarenboven dubbel voor. Om gelijke reden is ook de drempel aan de poort ene meetroede breed, en de kamers daarin, waarvan drie aan beide zijden zijn, eveneens. Ook de kamer had zes ellen aan de ene en zes ellen aan de andere zijde. Drie deuren heeft elk der beide voorhoven, en in den buitensten voorhof zijn dertig kamertjes gebouwd. Zeer menigvuldig en opmerkelijk komt ook het getal tien voor, deels enkelvoudig, deels met verdubbelingen en vermeerderingen. Het betekent de in zich afgeslotene voleinding, evenals het getal vijf, de helft van tien, het voorportaal der volmaaktheid. Wat het heiligingsgetal zeven, aangaat, zo ontbreekt ook dit niet, en het is opmerkelijk, dat zeven trappen tot de poorten van het uitwendige voorhof leiden en het brandofferaltaar zeven ellen hoog is, gelijk dan dit getal bij de offeranden en feesten bijzonder op den voorgrond treedt. Eindelijk ontbreekt ook het verbondsgetal twaalf niet, wij vinden voor de offerbereiding te zamen twaalf tafels, overeenkomende met de twaalf poorten van het nieuwe Jeruzalem.

Het staat ontwijfelbaar vast, dat Ezechiëls tempel voor het terugkeren uit de ballingschap bestemd was. Die na de ballingschap van Babel gebouwd is had die ruimte niet, zo blijft alleen over te denken aan het terugkeren uit de tegenwoordige verbanning.

Ezechiëls tempel behoort, naar wij menen, onder die voorspellingen, wier vervulling doorlopend en gedurig klimmende is. Gelijk alle profetie, zo wortelt ook deze in den toestand des ogenblik om zich te verheffen tot in de sferen der toekomst. De Profeet stelt zich het ogenblik voor, dat Israël, tot inkeer gekomen, zijn land weer bevolken, zijn tempel herstellen zal, en verklaart zelf, dat zijn schilderij in de behoefte van dien stond moet voorzien (Hoofdst. 43:10 en 11.). Hij tekent alles met zoveel nauwkeurigheid af, dat het niet moeilijk valt zich tot in de kleinste bijzonderheden voor te stellen, hoe, naar zijne opgave, het land verdeeld, het Godshuis moet ingericht worden. Maar slechts het kleinste deel volks keert terug, en aanvankelijk streeft het nieuwe heiligdom zo weinig het oude te boven, dat wie beiden vergelijken kan, de tranen zijner smart niet bedwingt (Ezra 3:12, 13.). Intussen wordt weldra beloofd, dat de heerlijkheid van den tweeden tempel groter dan die van den eersten zal zijn, en die belofte wordt vervuld, wanneer de Zoon des mensen optreedt. Middelerwijl zinkt die tempel zelf, tot straf van het ongeloof der Joden, in puin, en op zijne bouwvallen verrijst een geestelijk heiligdom des Nieuwen Verbonds, waarop zich, het kan niet ontkend worden, menige trek zijner schets uitstekend over laat brengen (Hoofdst. 43:10, 11). Dat heiligdom wordt steeds hoger volbouwd, en neemt alle heidenen, die geloven, in zijne voorhoven op, en ontsluit ten laatste zijne poorten voor Israël, dat tot den Heere wordt bekeerd. Het volk geniet eindelijk in een hersteld Jeruzalem al de zegeningen der Christus-regering, en thans begrijpt de laatste, de volkomene vervulling van Ezechiëls uitzichten plaats. Op wat wijze, na wat grote veranderingen, in wat verband met de eisen der nieuwe bedeling? Wij weten het niet, en zullen het nimmer te weten komen, zolang God zelf het raadsel niet opklaart. Tot zo lang zijn slechts gissingen mogelijk; en waar men die met bescheidenheid voordraagt, boven de machtspreuken ver te verkiezen, dat kan niet mogelijk, dat zou Gode onwaardig zijn! Ongezind om verder op het gebied der gissingen rond te dolen geven wij liever Gode de eer, door luid en vrij te verklaren, dat Hij in Zijn woord dingen kan hebben laten beschrijven, tot wier volkomen oplossing ons de passende sleutel ontbreekt, omdat nog het einde niet daar is. Hem laten wij de zorg over, om de eer van dat Woord te rechtvaardigen, ook waar het schijnen zou bijna in tegenspraak met zichzelf te komen. Dit staat vast, tot nog toe is deze profetie niet vervuld; of zij dan nog vervuld zal worden, kan het geloof niet betwijfelen; hoedanig die vervulling zal zijn is ene vraag, waarop de wetenschap des geloofs het antwoord schuldig moet blijven. Juist omdat wij de volkomene vervulling, hoedanig dan ook, eerst van den dag der toekomst verwachten, achten wij ons zelven en iederen gelovigen uitlegger met ons, volstrekt onbevoegd, om op eigen gezag te verklaren, welke trekken in deze prachtschilderij eigenlijk zijn op te vatten. Zolang geen hoger hand de zegelen van deze boekrol heeft los gemaakt, is de poging kinderwerk, om die met ene ongeofende kinderhand los te rukken. Maar dat, bij al het raadselachtige de voorstelling rijk is aan hartverheffende zijden, hoe blijkt het uit het gezicht, dat in het 47e Hoofdstuk geboekt is: of wie, die aan de zijde des Zieners verplaatst, het levend water te voorschijn ziet stromen van onder den dorpel des heiligdoms, en het straks in den stroom ziet verkeren, die al dieper en dieper wordt, zodat men hem niet kan doorwaden, terwijl ginds aan den oever het lommerrijk geboomte verrijst, en het levensvocht, overal heengespoed, alom leven en gezondheid verspreidt- wie, zeggen wij, die dat alles leest, voelt den frissen adem des nieuwen Verbonds zich niet tegenzweven, dat nog op zijne laatste bladzijde de roepstem uit het hemels Jeruzalem overbrengt: "die dorst heeft, kome, en die wil, drinke van het water des levens om niet (Openb. 22:17). Blijve dan ook voorts menige zaak onbeslist, en worde zelfs door zoveel geheimzinnigs tot zekere laagte

de raad van sommige Rabbijnen gewettigd om Ezechiël niet te lezen, zo lang men niet tot rijper jaren gekomen was, genoeg, wij laten de uitkomst over aan Hem, die ons het hoe der toekomende ontwikkeling van Zijnen enigen raad niet bekend gemaakt, maar de tijden en gelegenheden in Zijne eigene hand gesteld heeft!

HOOFDSTUK 42.

OVER DE NEVENGEBOUWEN DES TEMPELS.

V. Vs. 1-20. Aan beide zijden van de in 't vorige hoofdstuk vermelde afgescheidene plaats achter het tempelgebouw bevindt zich een gebouw van kamertjes, die zich in het voorhof des volks uitstrekken. Dit is voor de priesters bestemd. Eens wordt dat naar het Noorden (vs. 1-9) vervolgens dat naar het Zuiden gelegen is (vs. 10-12) beschreven, en daarop het doel der beide gebouwen genoemd (vs. 13 en 14). Nadat zo de gehele heilige tempelomtrek gemeten is, breidt het zich uit in de breedte en wordt hier nog een grensmuur van 500 meetroeden aan elke zijde voorgesteld, welke reeds in de verte gezien wordt, als scheidende den grond van den tempel van den gewonen grond der stad en des lands (vs. 15-20).

1. Daarna bracht hij, de Engel (Hoofdst. 40:3) mij uit tot het buitenste voorhof, den weg (gelegen) naar den weg van het noorden; en hij bracht mij tot de kameren, die tegenover de afgesnedene plaats, en die tegenover het gebouw tegen het noorden waren:

2. Voor aan de voorzijde der kameren had de lengte van de honderd ellen, die de afgesnedene plaats (Hoofdst. 41:12 vv.) had, naar de deur van het noorden, van de plaats, waar de priesters kookten (Hoofdst. 46:19 v.) en de breedte van het gebouw was vijftig ellen.

3. Het lag wat de zuidzijde aangaat tegenover de twintig ellen, die het binnenste voorhof had, van welke in Hoofdst. 41:10 sprake was, en wat de noordzijde aangaat tegenover het plaveisel, dat het buitenste voorhof (Hoofdst. 40:17 v.) had, was galerij tegen galerij, in drie rijen of verdiepingen (vs. 5 v.).

4. En voor de kameren was ene wandeling 1), ene plaats, die naar het binnenste voerde, van tien ellen de breedte, naar binnen toe, en een weg van ééne el, en de deuren van dezelve waren tegen het noorden.

1) Hier ziet men dat er voor deze kameren galerijen of wandelplaatsen waren van vijf ellen breed, waarin zij, die hun verblijf in die kameren hadden, elkaar konden ontmoeten en met elkaar verkeren, konden wandelen en spreken met elkaar tot onderlinge stichting, hun kennis en bevinding aan elkaar vertellen. Want wij moeten al onzen tijd niet doorbrengen in de kerk en in de kamer, hoewel een groot deel tijds tot zeer goede einden in beide mag besteed worden, maar de mens is tot maatschappij geschapen, en de Christenen tot gemeenschap der heiligen; en van de plichten dezer gemeenschap moeten wij een geweten maken, en van de voorrechten en vermaken dezer gemeenschap moeten wij de vertroosting nemen.

5. De bovenste kameren nu waren nauwer, terwijl de middelste weer nauwer waren dan de onderste (omdat de galerijen hoger waren den dezelve); daarom waren zij benauwder (niet zo groot) dan de onderste en dan de middelste des gebouws. Door de bij iedere verdieping aangebrachte galerijen werd iets van de breedte weggenomen, zodat de hoger gelegene iets achteruit sprongen, en er zich alzo ene soort van terras vormde.

6. Want zij waren wel van drie rijen, maar hadden gene pilaren gelijk de pilaren der voorhoven, hoewel dit hij de beschrijving in Hoofdst. 40 niet uitdrukkelijke gemeld, daarom waren zij benauwder, enger dan de onderste en dan de middelste van de aarde af.

7. De muur nu, die naar buiten tegenover de kameren was, den weg naar het buitenste voorhof, voor aan de kameren, om hetgeen volgens Hoofdst. 44:17-19 daarin plaats had aan de blikken van buiten te onttrekken, de lengte van dien van het noorden naar het zuiden was vijftig ellen.

8. Want de lengte der kameren, die het buitenste voorhof had, was vijftig ellen overeenkomstig de in vs. 2 genoemde breedte van het gehele gebouw: en ziet voor aan den tempel in het noorden waren honderd ellen (vs. 2).

9. Van onder deze kameren nu was de ingang van het oosten, ene plaats van ingang door Aan muur, welke in hoogte boven de kameren uitstak, als iemand tot dezelve kameren ingaat uit het buitenste voorhof.

De beschrijving volgens den grondtekst geeft ook hier vele moeilijkheden. Wij weten niet of de juiste zin steeds is aangegeven, doch het komt op de bouworde niet al te zeer aan, het is vooral om de symbolische betekenis te doen, en zelfs deze zal voor ons in vele bijzondere punten verborgen blijven, totdat de vervulling het rechte licht werpt op het begrijpen der woorden, zowel als op het verstaan der zinnebeeldig daardoor uitgedrukte gedachten. Wij stellen ons tevreden met enkele vingerwijzingen.

Terwijl het in 't vorige hoofdstuk (vs. 7) naar boven breder werd, wordt het hier (vs. 5) steeds nauwer. De voortgaande wasdom in de genade is een zich uitbreidend bewustzijn van Christus, daarentegen een steeds nauwer wordend zelfbewustzijn. (1 Kor. 15:9) .

Er in drieërlei ouderdom: jeugd, manlijke leeftijd en grijsheid: de laatste is de nauwste van alle.

Die zich gaarne heilig willen bewaren voor de bevreemding des vlees en der wereld, voor die weet God ook muren te trekken en ze te bewaren in het uur van aanvechting en verzoeking. In een Evangelisch bedienend ambt en priesterschap ligt een beschutting naar buiten.

10. Aan de breedte van den muur des voorhofs, den weg naar het oosten voor aan de afgesnedene plaats, en voor aan het gebouw, waren kameren.

Alzo zou zich aan de Oostzijde van het voorhof der priesteren ook zulk een gebouw van kamers bevinden als het in vs. 1-9 beschrevene. In vs. 12 volgt dan een derde, dat nog juister met het laatste overeenkomt, aan de zuidzijde der Gisra en van het tempelgebouw. Daartegen zijn verschillende bedenkingen: 1) komen de woorden "voor de afgesnedene plaats en voor aan het gebouw" voor, als voor de Oostzijde niet passende, maar veel meer voor de Zuidzijde; 2) komt voor den voorhof der priesteren, waar van de 100 ellen lengte 25 ellen door het poortgebouw zijn afgenomen, voor elke der beide zijden noordelijk en zuidelijk van dit

poortgebouw nog slechts ene vrije ruimte van 37 en een half el van elke zijde voor. Er moet dus een dubbel gebouw van kamers worden aangenomen, waarvan de lengte in eens was gerekend, maar dat in werkelijkheid niet zo kon geweest zijn, dat gezegd kon worden dat alles naar dezelfde lengte en breedte was (vs. 11 en 13). Om deze moeilijkheden op te lossen, heeft men voorgeslagen in vs. 10 in plaats van Mydqh te lezen Mwrddh (in plaats van Oosten-Zuiden), zo dat dadelijk en niet eerst in vs. 12 van de zuidzijde sprake zou zijn en van de oostzijde geheel gezwegen. De overeenkomst der woorden in het Hebreeuws maakte een schrijffout gemakkelijk.

11. En de weg voor dezelve henen was als de gedaante der kameren, die den weg naar het noorden waren, naar derzelver lengte, alzo naar derzelver breedte, en al hare uitgangen waren ook naar dezelve wijzen, naar hun inrichtingen en naar derzelver deuren 1).

1) Het is beter: En naar hun deuren, te voegen bij het volgende vers, en dus te vertalen: En gelijk hun deuren, zo was ook de deur der kameren, die tegen het zuiden lagen, er was een deur aan het hoofd van den weg, van den weg tegenover den rechten muur, den weg naar het oosten, als men daarheen gaat.

12. En gelijk de deuren der kameren, die den weg naar het zuiden waren, was er ene deur in of aan het hoofd van den weg voor aan den rechten muur, den weg naar het oosten, als men daarin gaat.

13. Toen zei hij, de Engel (vs. 1) tot mij: De kameren van het noorden, en de kameren van het zuiden, die voor aan de afgesnedene plaats zijn, dat zijn heilige kameren, waarin de priesters, die tot den HEERE naderen, de allerheiligste dingen zullen eten; aldaar zullen zij de allerheiligste dingen, wat de offeranden als de allerheiligste is aangewezen (Lev. 2:3, 10 en 6:16 vv. 7:6 v. 19:12), henen leggen, en (namelijk) het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer, om het daar neer te leggen totdat het bereid is voor het gebruik; want de plaats, de gehele lokaliteit dezer kamers, is heilig.

14. Als de priesters ingegaan zullen zijn (liever: komen, namelijk van hun ambtsverrichtingen aan het brandofferaltair, of in het heilige des tempels, zo zullen zij uit het heiligdom niet weer uitgaan in het buitenste voorhof, en zich daar onder het volk vermengen, maar op den afgezonderden gang voor het gebouw der kamers zich naar deze terugtrekken, en aldaar hun klederen henen leggen, in dewelke zij gediend hebben, want die zijn ene heiligheid; en zij zullen andere klederen aantrekken, en naderen tot hetgeen voor het volk is, en dan eerst onder het volk komen.

Volgens vs. 13 moeten in de kamers de aandelen der priesters aan de offergaven worden gebracht, opdat zij daar in de Ezech. 46:19 v. vermelde priesterkeukens toebereid en vervolgens gegeten worden.

Het "allerheiligste" (Ex. 40:10) is de algemene soort, "spijsoffer" enz. de verschillende soorten. Nu worden de spijsoffers en de zond- en schuldoffers genoemd, niet de slachtoffers, omdat alleen bij de eerste de delen, welke den priesters toevielen hoogheilig waren, en als

zodanig door de priesters alleen in hun functie mochten worden gegeten, terwijl bij de brandoffers het aandeel der priesters door hen met hun gehele familie ook door de vrouwelijke leden worden gegeten.

Van het eten is het deponeren der hoogheilige offerdelen onderscheiden, omdat noch het met olie gemengde meel van het spijsoffer, noch het vlees van het zoen- en schuldoffer dadelijk na het aanbieden van het offer door priesters kon worden verteerd, waar het eerste vooraf gebakken, het andere eerst gekookt moest worden, en tot op dien tijd op enige plaats moest worden neergelegd. Op enige heilige plaats moest volgens vs. 14 ook het aandoen en afleggen als ook het bewaren der heilige amtsklederen plaats vinden.

Deze beide verzen zijn een geschikte tekst voor ene bevestigingsrede. Men moet in enen Evangelischen prediker vóór andere dingen, boven alle wetenschap, kennis, beschaving enz. dit kunnen zien, dat hij in het genot van het offer van Christus is, profane dienaars profaneren het heiligdom. In 't bijzonder kan men uit vs. 14 veel pastoraal wijsheid leren; maar niet, hoe men den mantel of steek of toga een poos kan wegleggen, of aan den kapstok hangen, om zich met de wereld vrolijk te maken. " Het geestelijk kleed maakt zeker geen geestelijk man, maar het is toch ene vermaning.

15. Als hij, de Engel (vs. 1 en 13), nu de maten van het binnenste huis geëindigd had, niet alleen het tempelgebouw zelf, maar ook alles, wat in het binnenste en buitenste voorhof van de gebouwen aanwezig was, zo bracht hij mij uit, den weg naar de poort, die den weg naar het oosten zag, en hij mat ze op verren afstand van den tempelomtrek rondom henen, want daar was nog een tweede muur, welke nu ene tussenruimte van 1250 ellen om den gehelen tempelomtrek getrokken werd.

16. Hij mat de oostzijde met het meetriet; vijfhonderd rieten met het meetriet, rondom, van het ene tot het andere einde.

17. Hij mat de noorderzijde, vijf honderd rieten, met het meetriet, rondom.

18. De zuidzijde mat hij, vijfhonderd rieten, met het meetriet.

19. Hij ging om naar de westzijde, en hij mat vijf honderd rieten met het meetriet.

20. Hij mat het aan de vier zijden; het had enen muur rondom henen, de lengte was vijf honderd rieten, en de breedte vijf honderd, 1) om onderscheid te maken tussen het heilige en onheilige, rondom den muur zelf was nog ene vrijplaats van 50 ellen breedte. (Hoofdst. 45:2).

1) Wat in dit gedeelte besproken wordt is niet, zoals reeds de Septuaginta, en na haar vele oudere en nieuwere verklaarders hebben gemeend, de in Hoofdst. 40:5 vermelde buitenste muur der voorhoving toch volgens de opmerkingen bij Hoofdst. 41:12 op 2. 000 ellen werd berekend, terwijl hier van 4 ml. 500 = 2. 000 meetroeden sprake is. Van den ringmuur van het buitenste voorhof is nog een verder daarvan gelegen scheidsmuur te onderscheiden, welke

zesmaal zo groot is, dus 12. 000 ellen bedraagt en het gehele heilige tempelbouw van het gewone land of het heilige van het onheilige afscheidt.

Deze sterke scheiding, schrijft Keil, is eigenaardig aan den tempel van Ezechiël, en dient, even als vele andere inrichtingen van het nieuwe heiligdom en van den eredienst, om de onontwijpbare heiligheid van dezen tempel voor te stellen. Bij den tempel van Salomo grensde de buitenste voorhof onmiddellijk aan den gewonen grond van stad en land, zodat de verontreiniging, door de zonde des volks te weeggebracht, aanstonds in de heilige ruimte van het voorhof konde indringen. Daaraan moet in het heiligdom der toekomst worden perk gesteld door de afgezonderde ruimte rondom, ter afscheiding van het heilige van het gewone. Daarop wijst dan ook het woord des Heeren in Hoofdst. 43:7 v. Niet zonder symbolische betekenis is zeker de aangegevene maat van 4 ml. 507 meetroeden, welke tot ellen teruggebracht het getal 12. 000 geeft. Volgens onze vroegere opvatting zouden wij hier aan de bijzondere leden der toekomstige Zionsgemeente moeten denken, en werkelijk bedraagt in Openb. 7:4 v. het getal der verzegelden uit ieder der 12 stammen twaalf duizend. Daar wordt het getal uitdrukkelijk bij elken stam herhaald, hetgeen zonder twijfel de bijzondere betekenis daarvan moet doen in 't oog vallen. Zo is het symbool der verzegeling; en nu heeft toch onze Profeet in Hoofdst. 20:38 v. eveneens op ene verkiezing uit Israël gewezen, welke alleen het Israël der toekomst, het volk der toekomstige gemeente zal uitmaken. "

HOOFDSTUK 43.

HEERLIJKHEID, GODSDIENST EN INWIJDING VAN HET NIEUWE TESTAMENT.

VI. Vs. 1-12. De Profeet wordt door Zijnen geleider thans tot de Oostpoort van den tempelomtrek teruggebracht. Van het Oosten af verschijnt nu de heerlijkheid des Heeren hem weer op dezelfde wijze als vroeger, toen zij van den ouden, ontwijden tempel heentrok. Zij neemt bezit van het nieuwe heiligdom, hetgeen Ezechiël daardoor krijgt te aanschouwen, dat hij in het binnenste voorhof wordt verplaatst (vs. 1-5). Hier echter spreekt de Heere met hem, en verklaart dit heiligdom voor de plaats, waar hij van den tijd der oprichting zal zitten en staan, wonen en wandelen, kort voordat Zijn volk daar zal zijn. Het zal een heiligdom zijn, dat Israël niet weer als het vorige met zijne zonde van afgoden en met de lijken zijner koningen zal ontheiligen, integendeel zal reeds de profetische verkondiging daarvan tot heiliging van Israël dienen (vs. 6-12).

1. Toen leidde hij, de Engel, die met mij van Hoofdst. 40:3 af sprak, mij tot de poort, de poort, die den weg naar het oosten zag, naar de oostelijke punt van het buitenste voorhof.

2. En ziet, de heerlijkheid des Gods 1) van Israël kwam van den weg naar het oosten, en Zijne stem was als het geruis van vele wateren (Hoofdst. 1:24. Dan. 10:6. Openb. 1:15), en de aarde werd verlicht van Zijne heerlijkheid.

1) Ezechiël heeft den nieuwen tempel, het nieuwe huis Gods aanschouwd, maar tot huis Gods werd het eigenlijk gemaakt, als het vervuld werd met de heerlijkheid Gods. Dit zal de Profeet ook zien.

2. En ziet, de heerlijkheid des Gods 1) van Israël kwam van den weg naar het oosten, en Zijne stem was als het geruis van vele wateren (Hoofdst. 1:24. Dan. 10:6. Openb. 1:15), en de aarde werd verlicht van Zijne heerlijkheid.

1) Ezechiël heeft den nieuwen tempel, het nieuwe huis Gods aanschouwd, maar tot huis Gods werd het eigenlijk gemaakt, als het vervuld werd met de heerlijkheid Gods. Dit zal de Profeet ook zien.

3. En alzo was de gedaante van het gezicht, dat ik zag, gelijk het gezicht, dat ik bij gelegenheid mijner roeping gezien had, toen ik kwam om de stad te verderven, toen ik naar Jeruzalem in den geest werd vervoerd, om de verwoesting te zien en daardoor deze ook als zeker en onfeilbaar voor te stellen (Hoofdst. 8-11); En het waren gezichten als het gezicht, dat ik gezien had aan de rivier Chebar 1); en Ik viel op mijn aangezicht, evenals in Hoofdst. 1:28, voor de Majesteit van den vertoornden God, zo hier voor de Majesteit van Hem, die in Zijne genade Zich openbaarde (Openb. 1:17).

1) Ezechiël merkt op, dat de verschijning van Gods heerlijkheid, die hij hier zag, dezelfde was, welke hij gezien had, toen hij het eerst zijn last ontving, omdat God dezelfde is, zo behaagde het Hem, Zich op dezelfde wijze te openbaren, want bij Hem is geen verandering.

God verscheen op dezelfde wijze, toen Hij hem zond, om de woorden van schrik te spreken, als toen Hij hem zond, om woorden van vertroosting te spreken, want in beiden moet en zal God verheerlijkt worden. Hij doodt en Hij maakt levende, Hij doorwondt en Hij geneest. Op dezelfde hand, die verstoot, moeten wij zien om verlossing. Hij heeft geslagen en Hij zal verbinden.

4. En de heerlijkheid des HEEREN kwam in het huis, door den weg der poort, die den weg naar het oosten zag, 1) door welke zij vroeger uit het oude huis was weggetrokken (Hoofdst. 10:19; 11:22 v.).

1) Dat de heerlijkheid des HEEREN verscheen in den nieuwen tempel, was voor Israël het bewijs, dat de Heere God weer in genade op Zijn volk terneder zag. Maar dat deze niet door de wolk werd afgebeeld, was het teken dat de heerlijkheid zou gezien worden als met ongedekten aangezicht in Christus Jezus, het vlees geworden Woord, als persoonlijke openbaring Gods, die getuigen kon: Die Mij gezien heeft, heeft den Vader gezien.

5. En de Geest nam mij op (Ezech. 3:12, 14; 8:3; 11:1 en 24 en bracht mij in het binnenste voorhof, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis vervuld.

Wij hebben hier iets dergelijks als de intocht des Heeren in den tabernakel in Ex 40:34 v. en in den Salomonischen tempel in 1 Kon. 8:10 v. en het tegenovergestelde van Hoofdst. 11, als de Heere bij 't naderen der Chaldeeuwse katastrofe den tempel verlaat, en wel door dezelfde deur, waardoor Hij hier weer Zijn intocht houdt. Door de Oostpoort moest de Heere intrekken, omdat deze de hoofdpoot was. Van het Oosten moest Hij ook komen als de opgaande Zon der gerechtigheid, onder Wier vleugelen voor Zijn volk genezing zou zijn (Mal. 4:2), en als de Opgang uit de hoogte (Luk. 1:78).

De verschijning des Heeren aan Ezechiël moet voor een dubbel, ja een tegenovergesteld doel dienen. Daarin moet God het oordeel van 't uittrekken uit den ouden tempel volvoeren, en ook de genade van het intrekken in den nieuwen tempel openbaren, en het zal toch dezelfde gedaante zijn, tot een teken, dat Hij dezelfde God is, die het een en het ander doet. Daaruit volgt nu, dat de attributen, welke de openbaring Gods bij Ezechiël draagt, tot drie klassen zijn te brengen: zij draagt 1) zulk attributen, welke voor beide bedoelingen, het gericht van den uittocht uit den ouden tempel en de genade van den intocht in den nieuwen tempel, even noodzakelijk zijn. Tot de attributen van deze klasse behoort, dat God Zich openbaart, als die boven de cherubim troont. Zo stond Hij in den tabernakel en in den ouden tempel, en dat Hij daar zo stond, wees aan, dat daar de plaats Zijner genadige tegenwoordigheid was. Zo moest Hij dan ook uit den ouden tempel uittrekken, ten teken, dat daar voortaan niet meer de plaats der tegenwoordigheid van Gods genade zou zijn, en zo moest Hij ook weer in den nieuwen tempel intrekken, tot een teken, dat daar voortaan de plaats van de tegenwoordigheid der goddelijke genade zou zijn. Onze openbaring van God heeft 2) zulke attributen, die alleen voor het doel van het uittrekken dienen, maar die zij ook bij den intocht in den nieuwen tempel behoudt, omdat moet worden aangetoond, dat de intrekende en de uitgetogene dezelfde Jehova is. Tot de attributen dezer klasse behoort bijv. het vurige der verschijning, de kolen, van welke er over de rampzalige stad worden gestrooid. Eindelijk

3) heeft onze verschijning van God zulke attributen, die alleen tot het doel van den intocht dienen. doch die zij ook bij den uittocht uit den nieuwen tempel heeft, omdat reeds daar moet worden aangetoond, dat die God, die Jeruzalem en Zijn heiligdom moet verlaten, toch een nieuw Jeruzalem en een nieuw heiligdom zal scheppen. En deze attributen zullen, zo als van zelf spreekt, van bijzonder gewicht voor het verstaan der betekenis van den tempel van Ezechiël zijn. Welke die attributen van deze soort zijn, en wat zij willen zeggen, zien wij het best, wanneer wij vergelijken, hoe God bij de inwijding van den tabernakel en van den tempel van Salomo Zijne heerlijkheid toonde en hoe Hij ze hier toont. Daar verscheen Hij in ene wolk, maar hier in vuurglans en in een schijnsel van licht. En niet alleen is hier de verschijning zelf helder licht, maar zij verbreidt ook licht. Hier komt de nadere opmerking te pas, welke het 2de vers geeft, dat het bij deze verschijning helder licht werd op aarde door Zijne heerlijkheid. Toen God in die plaatsen introk, waar Hij gedurende het Oude verbond wilde wonen, was Zijne heerlijkheid door ene wolk omgeven. Maar als Hij in dezen nieuwen tempel zal intrekken, zal het licht worden op aarde door de heerlijkheid des Heeren. Ook niet alleen als vuurzuil of als lichtstroom openbaart zich hier de heerlijkheid van Jehova, maar als persoonlijkheid. Ja God geeft Zich hier als mens te horen en te zien, want de Profeet hoorde in Hoofdst. 1:24 en 26 Zijne stem, als ene stem des Almachtigen en zag op den troon Zijne gedaante, die was als een mens. Op deze persoonlijkheid der openbaring Gods wijst ook op onze plaats de opmerking in vs. 2, dat Zijne stem was als de stem van vele wateren, welke de plaats (Hoofdst. 1:24) weer opneemt. Verder stemmen de verschijningen Gods bij de inwijding van den Mozaïschen en den Salomonischen tempel aan de ene zijde, en die van Ezechiël aan de andere zijde daarin overeen, dat God op aarde verschijnt, op aarde woning maakt. Ook hier daalt de hemel op de aarde neer. God verschijnt onder Zijne Cherubim op aarde. De Cherubim en de raderen staan op de aarde, en boven hen is het hemelgewelf en daarop de troon; op den troon is God aan te zien als een mens. Maar op geheel andere wijze neemt God hier woning op aarde dan toen. Toen verscheen Hij zelf in de wolk, en liet als teken Zijner tegenwoordigheid niets achter, dan in het allerheilige de arke des verbonds en het verzoendeksel en de cherubs, afbeeldingen van hout. Hier hebben wij niets van ene toerusting van het allerheilige gelezen; van gene verbondskist, geen verzoendeksel, gene cherubsafbeeldingen is sprake geweest. Daarentegen trekt God hier zelf persoonlijk, omgeven door Zijne wezenlijke, levende Cherubim in het allerheilige van dezen tempel. Als God dit heiligdom op aarde zal oprichten, zal Hij zelf, de levende God, persoonlijk met de scharen Zijner persoonlijke engelen en dienaren op aarde niet slechts in 't voorbijgaan verschijnen. En in den tempel van Salomo even als in de arke des verbonds waren de tekenen van Gods tegenwoordigheid staande Cherubim; de cherubsafbeeldingen stonden, want daar was de plaats van Gods genadige tegenwoordigheid aan die plaats gebonden; hier hebben daarentegen de Cherubim alles, aangezichten, vleugels, tot vier toe, en hebben het symbool van eveneens vierledige raderen bij zich, zij zien naar alle vier wereldstreken, zij gaan, vliegen, rollen over de aarde. Wanneer de heerlijkheid Gods op aarde in dit heiligdom woning zal maken, zal zij de plaats harer tegenwoordigheid en de betoning daarvan, de uitstroming van het licht over de gehele aarde, naar alle zijden op economische wijze zoeken en bezitten. Ook daarop wijst ons in vs. 2 de opmerking, dat het op de aarde verlicht werd door de verschijning van God. Den weg om zich in economisch opzicht zo te doen gelden, zal de heerlijkheid Gods met duidelijk vooruitzien op juist doorziene en goed afgemetenene wegen zoeken, want lichamen en vleugels der Cherubim, zijden en velgen der raderen zijn met ogen

bedekt. En dit economische bereik, dat Gods tegenwoordigheid in dit heiligdom zal hebben, zal een rijk zijn; want in de vier aangezichten der Cherubim, in het verstand van het menselijk aangezicht, in de kracht van den stier, in den koning der woestijn en in den koning der lucht vormt zich de vereniging van die ethische en fysische eigenschappen, die tot oprichting, regering en volmaking van een rijk behoren. Deze toekomstige tegenwoordigheid Gods zal ene tegenwoordigheid der genade zijn, dit rijk zal een rijk der genade wezen; want wanneer in de heiligdommen des Ouden Verbonds het teken van Gods tegenwoordigheid, de arke des Verbonds met de tafelen der wet was, zal daarentegen de verschijning van God, wanneer zij in dit heiligdom intrekt, den regenboog in die betekenis dragen, die daaraan in Gen. 9:12 vv. (vgl. Openb. 4:3) gegeven is.

De intocht van de heerlijkheid des Heeren geschiedde eerst na het meten van den tempel en het in ogenschouw nemen van zijne versiering, zo heeft Christus Zijnen discipelen, die hier door den Profeet zijn voorgesteld, het ganse hemelse gebouw door woord en werk getoond (Joh. 17:5), en alles, wat tot opbouw van dezen geestelijken tempel behoort, is aan het kruis volbracht. De intocht der heerlijkheid van het Oosten af tot verlichting van den tempel geschiedde, toen de Apostelen op het Pinksterfeest met kracht uit de hoogte werden aangedaan .

Men mag echter bij deze eerste en voorlopige vervulling van het gezicht niet blijven staan, maar moet op de gehele verwezenlijking zien, welke eerst dan begint, wanneer Israël tot zulk enen tempel wordt als in 't voorgaande beschreven is. Dat gebouw is een zinnebeeld der geestelijke volkomenheid, der gerechtigheid, wijsheid en heiligheid, welke bij de gemeente der toekomst past: "de juiste maat en plaats, welke ieder deel van het gebouw inneemt, geeft het beeld der gerechtigheid; de harmonische zamenvoeging der delen voor het doel van den godsdienst schenkt het beeld der wijsheid; de juiste onderscheiding van het heilige en onheilige is het beeld der heiligheid, want het goddelijke is juist daardoor heilig, dat het zich van het ongoddelijke onderscheiden houdt, en door de mensen wordt het daardoor geheiligd, dat zij het van het onheilige onderscheiden. " Een volk, dat in gerechtigheid, wijsheid en heiligheid God dient, is de Christenheid, die uit de heidenen is zaamgebracht, nog niet in zulk ene mate geweest, dat de kerk in den tot hiertoe gebruikelijken zin van het woord voor het eigenlijke tot stand brengen van dat gebouw zou kunnen worden genomen. Niet alleen moest Johannes bij den tempel Gods, waarmee hij in Openb. 11:1 vv. te doen had, alleen het tempelgebouw en het altaar, en die in 't binnenste voorhof aanbidden, meten en tellen, het buitenste voorhof daarentegen ongemeten laten, omdat het den heidenen gegeven is, maar het komt ten laatste zelfs zover, dat de heidenen in het buitenste voorhof het tempelgebouw en het altaar met degenen, die in het binnenste voorhof aanbidden, buiten werpen, en zich van het heiligdom Gods meester maken, om ten laatste de voorzegging van het doden der twee getuigen te vervullen (Openb. 11:7 vv.). Nu blijft het ons nog over, op die gemeente in Openb. 14:1 vv. te zien, en die hoofdzakelijk bij onze afdeling in ogenschouw te nemen.

6. En ik hoorde enen, die met mij sprak (Hoofdst. 1:28) uit het huis 1); en de man, in wien Zich voor mij de Spreker belichaamd had, was thans bij mij staande, als ik door het eerste meer algemene spreken zonder meer bepaalden openbaringsinhoud daarop was opmerkzaam geworden, dat ik nu ene openbaring zou ontvangen.

1) Hij ontvangt onmiddellijke onderrichting van Gods heerlijkheid, gelijk Mozes, toen God bezit nam van den Tabernakel. Dewijl Gods heerlijkheid in de Kerk schijnt, zo moeten wij van daar de Godspraken verwachten. De man stond bij mij; wij zouden zo min kunnen verdragen, de stem Gods te horen, als Zijn aangezicht te zien, indien Jezus Christus niet bij ons stond als Middelaar.

De Profeet hoort iemand, die met hem spreekt uit het huis, en door de stem opmerkzaam gemaakt en daarheen ziende, ziet hij enen man naast zich staan. Hij staat in het binnenste voorhof zo nabij de waar te nemen verschijning als hij naar zijne berekening mag gaan, dicht aan de deur van het heiligdom, en de man is om tot hem te spreken, in de deur getreden; wat hij met hem sprak, volgt dan in vs. 7. Tussen de mededeling, dat iemand gesproken heeft, en het bericht wat gesproken werd, staat het bericht omtrent den persoon, die spreekt, waarop de Profeet eerst door het woord opmerkzaam werd; tot het zien werd hij eerst door het spreken gebracht (vgl. Openb. 1:10-13). Degene, die spreekt, wordt als een man voorgesteld, en toch spreekt hij in vs. 7 als God, en kent zich toe, wat alleen aan Jehova kan toebehoren. Wij hebben dus zonder twijfel den Engel Gods voor ons, den Enigen, in wien de tegenstelling van God en mens als weggenomen en opgeheven voorkomt. De man hier is geen ander den de man, wiens gedaante was als koper (Hoofdst. 40:3), de Profeet stelt wel met opzet de identiteit met dezen niet uitdrukkelijk op den voorgrond, omdat de lezer die door eigen waarnemen moest vinden.

7. En Hij zei tot mij: Mensenkind! dit is de plaats Mijns troons, waar Ik als koning Mijnen zetel heb, en de plaats der zolen Mijner voeten, Mijne voetbank (1 Kron. 28:2. Jes. 60:13); het is het huis, alwaar Ik wonen zal in het midden der kinderen Israëls, in eeuwigheid, zag als Ik beloofd heb in Hoofdst. 39:27. En die van het huis Israëls zullen Mijnen heiligen naam niet meer verontreinigen, zij noch hun koningen, met hun hoererij en met de dode lichamen hunner koningen; want zij hebben hoererij bedreven op hun hoogten (Hoofdst. 20:28 v.).

8. Maar als ware het hunnen koningen nog niet genoeg geweest Mijn heiligdom in hun leven te verontreinigen door oprichting van afgodsbeelden (2 Kon. 21:1), hebben zij het ook na hunnen dood gedaan, als zij hunnen dorpel stelden aan Mijnen dorpel, en hunnen post nevens Mijnen post, dat er maar een wand tussen Mij en tussen hen was 1) Zij bouwden onmiddellijk aan de plaats van den tempel in den hof Usa hun lustslot en lieten zich daar begraven (2 Kon. 21:18 en 26), en zij verontreinigden Mijnen heiligen naam met hun gruwelen, die zij deden; waarom Ik ze verteerd heb in Mijnen toorn, gelijk Ik reeds in Ex. 32:10 hunnen vaderen in de woestijn wilde doen.

Niet alleen voor het geestelijk volk Gods, de gemeente der gelovigen, maar voornamelijk ook voor het lichamelijk Israël (en daarin nog in ene zeer bijzondere mate) is deze belofte eindelijk ter vervulling bewaard, want zo heeft de Profeet ze zeker opgenomen en geloofd. Deze Goddelijke verordening, die zich voornamelijk van het volk Israël zal verheerlijken, is volgens Hebr. 8 gene, die op den natuurlijke zin ziet, maar ene geestelijke. Evenmin als de offers in vs. 19 genoemd, tot heden konden plaats vinden, zo min mogen zij nog plaats hebben. De tempel is door rangschikking, inrichting en versiering als het ware een gekristalliseerd beeld van het goddelijk rijk.

De Heere God, aler Hij komt met de belofte en toezegging, met de woorden Zijner vertroosting, houdt Israël zijne schuld en zijne overtreding voor. Niet omdat Hij het begenadigde volk verwijten wil doen. Hij is toch een God, die mildelijk schenkt en niet verwijt, maar opdat het begenadigde volk zijn schuld en zonde zal indachtig blijven en daarmee de oorzaak van hun ballingschap.

Dat de Heere hier zegt, dat de kinderen Israëls stelden hun dorpel aan den dorpel des Heeren en hunnen post nevens Zijnen post, het was om daarmee te herinneren, dat zij hun eigene uitvindingen bij Gods instellingen voegden en eigene uitvindingen, hun eigenwilligen godsdienst dezelfde kracht en hetzelfde gezag toekenden als de instellingen Gods. Daardoor hadden zij een scheiding gemaakt tussen hen en tussen hun God.

9. Nu zullen zij hun hoererij en de dode lichamen hunner koningen verre van Mij wegdoen, waarom juist om den tempelomtrek zelven nog ene zo wijde tussenruimte met eigen muur (Hoofdst. 42:15 vv.) is opgericht; en Ik zal in het midden van hen wonen in eeuwigheid, daar nu verontreinigingen van vroegeren aard niet meer mogelijk zijn.

Wat Ezechiël onder de verontreinigingen des tempels door de zonden Israëls verstaat, en aan welke zonden hij in dit opzicht in 't bijzonder de schuld geeft, weten wij reeds; hier wordt echter behalve den godsdienst iets nieuws genoemd, waarvan tot hiertoe nog geen sprake was, dit namelijk, dat zij de lijken hunner koningen in al te nauwe aanraking met den tempel gebracht hebben, waaruit blijkt, dat Israëlietische koningen zich in de nabijheid van den tempel hadden laten begraven. Ook op zich zelf is het reeds niet onwaarschijnlijk, dat men in de tijden van het heidens syncretismus (vooral onder Manasse en Amon) ook met de graven tot de nabijheid van den tempel voortdrong.

10. Gij, mensenkind! wijs den huize Israëls dit huis, opdat zij schaamrood worden van wege hun ongerechtigheden (Hoofdst. 16:61, 63; 20:43; 36:31 v. en laat ze het patroon afmeten, dat het oorspronkelijke nauwkeurig wedergeeft en juist uitdrukt (Hoofdst. 28:12).

11. En indien zij schaamrood worden van wege alles, wat zij gedaan hebben, zo maak hun bekend den vorm van het huis, en zijne gestaltenis, en zijne uitgangen, en zijne ingangen en al zijne vormen en al zijne ordinantiën, ja al zijne vormen, en al zijne wetten; en schrijf het voor hun ogen, opdat zij zijn gansen vorm en al zijne ordinantiën bewaren, en dezelve doen 1).

1) Merk hier aan: het is billijk, dat wij met het vooruitzicht onzer vertroosting ook kennis dragen van onze plichten, met de voorrechten van Gods huis moeten wij ook kennis zoeken te krijgen van deszelfs regelen.

12. Dit is de weg van het huis: op de hoogte des bergs (Hoofdst. 40:2) zal zijn ganse grens, rondom henen, het huis naar zijn gansen omtrek, ene heiligheid der heiligheden zijn; ziet, dit is de wet van het huis.

Niet door Israëls kracht en verdienste overkomt het de zegen, het is Gods vrije genade en ontferming. Dezelfde God, tegen wien Israël zo zwaar zondigde, dat Hij zo hard moest

straffen, is ook zijn ontfermer, degene, die de volheid van zegen geeft. Deze is bevat en omsloten in het nieuwe heiligdom, hetwelk de almachtige hand van God wil oprichten tot vreugde en tot heil Zijner gemeente. Daarom heeft God deze heerlijke openbaring aan het volk gegeven, en den Profeet tot een verkondiger daarvan uitverkoren, opdat Israël bij het zien op grootheid en den oneindigen rijkdom dier genade met diepe schaamte en met berouw vervuld worde; hier was meer beloofd, dan het kon vermoeden, bidden en verstaan; hier opende zich ene bron van den rijksten troost, welke de stoutste verwachtingen overtrof.

De verkondiging van den nieuwen tempel moet volgens vs. 16 die van het huis Israëls er in de eerste plaats toe leiden, dat zij zich schamen over hun misdaden. In het aangezicht der genade Gods, welke zich in de toekomst aan hen zal openbaren, zullen zij door diepe schaamte worden aangegrepen over hun vroegere zonden tegen den liefderijken God, die ondanks deze niet moede wordt hun goed te doen, en hun het onderpand Zijner tegenwoordigheid teruggeeft. Zij worden door Gods genade tot berouw geleid (Rom. 2:3). En wanneer nu deze vrucht der boete bij hen is bevestigd, en zij dus het huisrecht in het huis der toekomst verkregen hebben, zo meten zij de afbakening van het huis niet als architecten, maar even als Abraham het hun beloofde land in de lengte en breedte doortrok (Gen. 13:6), in het belang der huisgenoten in het te bewonen huis. Zij volgen nadenkend en vol liefde en dank de in het vorige aangegevene maten en verkrijgen door deze werkzaamheid een voorsmaak van hetgeen hun in werkelijkheid zal ten deel worden. De Profeet moet hen volgens vs. 11 vervolgens nog verder inleiden in den aard van het nieuwe gebouw, hetgeen zo veel gewichtiger is, daar met de bouworde, geheel anders dan bij gewone gebouwen, voorschriften en wetten hand in hand gaan, zodat hier alles praktische betekenis heeft. De muur bijv. welke volgens Hoofdst. 42:20 het geheel omgaf, te scheiden in een heiligen en gewonen, was de in stenen geschreven wet: "Zijt heilig, want Ik ben heilig. " in de wachtplaatsen was het woord: "buiten zullen zijn de honden en de hoereerders en de moordenaars en alle afgodendienaars" belichaamd, enz.

Volgens het slotwoord in vs. 12 is de grondwet van het heilig houden van het huis deze: het ganse tempelgebouw met de ringmuur zal het allerheilige zijn voor het land Israëls, gelijk het achterste gedeelte des tempels het allerheilige is van het huis Gods.

13.

VII. 13-27. Door het intrekken der Goddelijke heerlijkheid in den nieuwen tempel is deze nu tot ene eeuwige woonplaats des Heeren in het midden van Zijn volk geheiligd, maar voordat dit zijnen godsdienst kan houden, wordt eerst gesproken van het brandofferaltaar, dat in het voorhof staat, en waarvan reeds boven (Hoofdstuk 40:47) in 't voorbijgaan werd melding gemaakt. Dit is van te groot gewicht om het niet nog eens en in bijzonderheden te bespreken. Daarom voegt hier ene uitvoerige beschrijving daarvan (vs. 13-17), en wordt daarmee het ritueel tot zijne inwijding verbonden (vs. 18-27).

13. En dit zijn de maten des brandofferaltaars naar de ellen, zijnde de el ene el en ene handbreed, zo als de maat dadelijk van het begin voor alle delen van het nieuwe heiligdom is bepaald (Hoofdst. 40:5): de boezem de voet, het vooruitstekende gedeelte, van ééne el, en

ééne el de breedte; en zijn einde aan zijnen rand rondom ééne span= drie handbreedten of ene halve el (Lev. 19:37); en dit is de rug het gehele voetstuk des altaars, het voetstuk dat het draagt even als de rug ons lichaam.

In Hoofdst. 40 was reeds voorlopig aan het brandofferaltaar gedacht; om zijne bijzonder gewichtige betekenis heeft echter de Profeet de eigenlijke beschrijving voor deze plaats bewaard, waar het niet zo in de menigte van bouwkundige details verloren gaat. Welke betekenis het altaar heeft, blijkt uit vs. 27, waarvan de verhouding tegenover dit het Goddelijk welgevallen afhankelijk wordt gemaakt, verder uit Hoofdst. 9:2 waar de dienaars der Goddelijke wraak naast het altaar staan, zo als ook in Amos 9:1 het altaar voorkomt als de plaats, waar zegen en vloek wordt verworven. Volgens Ezra 3 werd door de teruggekeerden uit de ballingschap in de eerste plaats het brandofferaltaar hersteld, omdat men zijn aanwezen hield voor de voorwaarde van het welgelukken van den tempelbouw. Het altaar is beslissend voor de gehele verhouding van het volk tot zijnen God.

14. Van den boezem, den voet nu op de aarde tot aan het onderste afzetsel, twee ellen, en de breedte naar binnen of de hogere afzetting gemeten, ééne el, en van het kleinste afzetsel tot aan het grootste afzetsel, vier ellen en de breedte ééne el.

15. En de Harel (= berg Gods, of Gode gewijd boveneinde) vier ellen; en van den Ariël of de stookplaats bovenop), voorts opwaarts, de vier hoornen.

16. De Ariël de stookplaats nu twaalf ellen de lengte met twaalf ellen breedte, vierkant aan zijne vier zijden.

17. En het afzetsel, dat vier ellen hoog was, veertien ellen de lengte, met veertien ellen breedte, aan zijne vier zijden, en de rand, om hier de beschrijving in vs. 13 weer voort te zetten, rondom hetzelfde de helft ener el; en de boezem daaraan, de voet om ook daarvan nog eens te spreken, ééne el rondom; en zijne trappen, langs welke men tot den vuurhaard opklom, waren met herinnering aan de toekomst des Heeren in Hoofdst. 44:1 vv. ziende naar het oosten (1 Kon. 7:23).

De beschrijving begint met het fundament des altaars, en geeft van onder naar boven voortgaande, de hoogte en breedte der verschillende trapsgewijze opklimmingen der altaarwanden aan tot aan de hoornen der vier hoeken (vs. 10-15); dan daalt zij weer van boven naar beneden af, om de lengte en breedte of den omvang der trapsgewijze opklimmingen in 't bijzonder voor te stellen (vs. 16 en 17). Als eerste of benedenste deel wordt genoemd de met een rand van boven voorziene basis of de rug, die ene el hoog was, waarbij nog de hoogte van den rand met een half el komt. Boven dezen rand verhief zich dan het altaar, dat in afdelingen naar boven telkens kleiner werd. De benedenste afdeling heet de kleinste, om de geringere hoogte, want daar het slechts 2 ellen hoog was, had daarentegen de bovenste afdeling 4 ellen hoogte, en even hoog was de Harel, die zich boven de laatste verhief, en welke de basis uitmaakte voor den vuurhaard boven op den Ariël, welks vier hoeken elk van een toren voorzien waren. Zonder twijfel is ook voor deze de opgegevene hoogte van een span of half el van toepassing, even als voor den rug. De gehele hoogte bedraagt hier 1 en een half en 2 en 4

en 4 en een half = 12 ellen, welke maat ook voor lengte en breedte van de altaarvlakte in vs. 16 wordt aangegeven. Rekenen wij daarvan de hoogte van den Ariël, een half el, en de hoogte van den rug en zijn overstek af, 1 en een half el, dan verkrijgen wij voor het eigenlijke altaar te zamen 10 ellen, welke hoogte ook het brandofferaltaar van den tempel van Salomo had (2 Kron. 4:1). Volgens den maat van het laatste hebben wij voor de gehele lengte van het overdek boven den rug 20 ellen te nemen. Onder dien trad de rug zelf 1 el terug en eveneens sprong de lagere afzetting bij de hogere en deze weer bij den Godsberg 1 el vooruit. Alzo hebben wij zonder twijfel de opgaven van breedte in vs. 13 (vgl. 17) en 14 te verstaan. In den door Herodes den Grote gebouwden tempel (Matth. 4:7) was de grootte van het altaar tot in 't buitengewone vergroot; het had 15 ellen hoogte en 50 el in omvang (Joseph b. Jud. V. 5, 6). Doch op de uitwendige, in 't oogvallende heerlijkheid komt het bij de herstelling der theokratie niet aan, maar op het inwendige, en dan zijn in de maten gewoonlijk de symbolische getallen behouden. Want even als de hoogte van het gehele altaar en de lengte en breedte van den vuurhaard het opmerkelijk twaalfstal heeft, de gemeente, welke de offers brengt, dus het gehele Israël in zich sluit, zo geven de rug en de beide afzetsels met hun hoogten het zevental (1 en 2 en 4 = 7). Zij stellen de gemeente voor als ene verbonds-, ene heilige gemeente. Nu is in den 4 ellen hogen Harel de Godsberg aanwezig, van welken in Jes. 2:2 vv. Micha 4:1 vv, Zach. 14:10 vv. voorzeggd is, en waardoor Israëls verhevene en wereld omvattende roeping in bijzondere korthed wordt voorgesteld. Op dezen verheft zich in den vuurhaard Jeruzalem als de Ariël van dubbele betekenis (Jes. 29:2), als de stad, waar de Heere vuur en haard heeft (Jes. 31:9), en waar de Sanherib van den laatsten tijd, de Antichrist met zijn leger (Hoofdst. 38 en 39), door den strijd van den leeuw Gods beschaamd wordt (Jes. 66:15-18). Wat de Heere bij den tempelbouw van Herodes bedoelde, hebben wij in Jes. 66:1-4 gelezen, nu heeft Hij echter voor Zich Zijnen tempel en Zijnen godsdienst hersteld zo als Hij dien volgens Jes. 66:19-24 wil hebben.

18. En Hij, die reeds in vs. 6 vv. met mij sprak, en mij de maten in 't algemeen had aangegeven (vs. 13 vv.), zei tot mij: Mensenkind, zo zegt de Heere HEERE: Dit zijn de ordinantiën des altaars, de bepalingen omtrent de inwijding die moet plaats hebben, ten dage als men het zal maken, als het zal ingericht zijn voor het doel, om brandoffer daarop te offeren en om daarop bloed te sprengen¹⁾, tot volbrenging daarvan moet het vooraf worden ingewijd.

Christus is onze altaar, alhoewel Hij geen onreinheid had, waarvan Hij moest gereinigd worden, zo heiligde Hij nochthans zichzelf, en wanneer wij aan het altaar onze harten naar God toeheiligen, om het vuur van heilige liefde altoos brandende op dezelve te houden, moeten wij toezien, dat wij gereinigd en gezuiverd zijn van de liefde der wereld en de begeerlijkheid des vleses.

Het brandofferaltaar staat in het gezicht, als het aan Ezechiël wordt getoond (vs. 13 vv.) reeds gereed. In werkelijkheid staat het nog niet, en wordt van iets toekomstigs gesproken. Hier wordt verordend aan te tonen, dat het nog eerst moet worden ingewijd; dit moet geschieden op den dag, dat het wordt opgericht en in gebruik genomen. Even als het altaar van den tabernakel, toen die gereed was voor het gebruik (Lev. 8:11, 15, 19, 33) werd gewijd, gelijk dat bij den tempel van Salomo geschiedde (1 Kon. 8:62 vv. 2 Kron. 7:4 vv. zo moest het ook

hier plaats hebben; en evenals God de inwijding van het brandofferaltaar van den tabernakel, welke in Lev. 8 geschiedde, te voren beval en regelde (Exod. 29), zo doet Hij ook hier. Een bijzonder onderscheid echter tussen, die bij Mozes en die bij Ezechiël zien wij dadelijk in het volgende vers daarin, dat tegelijk met het altaar ook Aäron en zijne zonen werden gewijd; hier is daarentegen reeds ene priesterschap aanwezig, en alleen het altaar wordt gewijd. Bovendien wordt ons in Lev. 8:11; Exod. 29:36 gezegd; dat Mozes zijn altaar met zalf en olie zalfde; daarentegen is hier van zulk ene zalving geen sprake.

Het altaar betekent het volk; er wordt van een gemaakt worden gesproken, ook wijst de gehele inwijding op mensen, die als zodanig niets reins en heiligs vermogen.

19. En, om de bepalingen omtrent de inwijding van het altaar nader voor te stellen, gij zult aan de Levietische priesteren, welke uit het zaad van Zadok 1) zijn, die tot mij naderen (spreekt de Heere HEERE), om Mij te dienen. volgens het in Hoofdst. 40:46 gezegde, alleen bij den nieuwen tempel enen eigenlijken priesterdienst hebben te vervullen, (Hoofdst. 44:15) geven enen var, een jong rund, ten zondoffer 1), dat zij het slachten.

1) Het geslacht van Zadok was in de dagen van Salomo gekomen in de plaats van het geslacht van Abjathar. Zadok betekent rechtvaardige. Dit betekent hier dus, dat zij die den nieuwen tempel zouden bedienen, de gelovigen, zouden zijn van het geslacht van den Rechtvaardige, van Hem, die reeds was aangekondigd als de HEERE, onze Gerechtigheid.

2) God geeft het bevel der inwijding van het nieuwe altaar aan Ezechiël, even als Hij in Exod. 29:1 vv. en 36 vv. de inwijding van Aäron en van het altaar aan Mozes opdroeg. Wij hebben echter hieruit niet te besluiten, dat het werkelijk zou bedoeld zijn, dat te zijner tijd Ezechiël en geen ander, wanneer het nieuwe heiligdom der toekomst zou worden opgericht, zijn altaar zou wijden; het behoort integendeel tot de tactiek der profetie, en het komt dikwijls (bijv. in Zach. 11:4 vv.) voor, dat Gods dingen, die Hij later door andere werktuigen wil doen, den aangesproken Profeet beveelt te doen, opdat zulk ene toekomstige daad Gods aanschouwelijk worde in het tegenwoordige.

20. En gij zult van zijn bloed, van het bloed van den var, nemen, en doen het aan zijne vier hoornen, en aan de vier hoeken des afzetsels en aan den rand rondom; also zult gij het ontzondigen en het verzoenen.

21. Daarna zult gij den var des zondoffers nemen (vgl. Lev. 16:27); en hij zal hem verbranden in ene bestelde plaats van het huis in de afgesnedene plaats (Hoofdst. 41:12 vv.) buiten het heiligdom, het eigenlijke tempelgebouw.

Hier luidt het voorschrift anders dan bij Mozes; alleen het bloed moet voor het doel der besprenging van het dier des zondoffers worden genomen, al het overige moet buiten worden verbrand, en er moet noch iets van het vlees op het altaar worden geofferd, noch een offermaaltijd plaats vinden.

De mededelingen in ons visioen worden duidelijk beheerst door de idee, die moet worden uitgedrukt. De ontzondiging van het altaar ziet op het volk, dat Gods woord zich daar tot God verheft (Lev. 17:11). Wat de beide gebezigde woorden in vs. 20 : "ontzondigen en verzoenen" uitdrukken, hetgeen het handelen symboliseert boven en rondom de uiterste grenzen, het zal ene volkomene heiliging des volks zijn.

22. En op den tweeden dag zult gij enen volkomen geitebok offeren ten zondoffer; en zij zullen het altaar daarmee op dezelfde wijze ontzondigen, gelijk als zij dat ontzondigd hebben met den var (vs. 20).

Nadat met dezen stier de rij der zoenoffers is geopend, treedt van den tweeden dag tot aan den zevenden in zijne plaats de mindere geitebok. Wij hebben hier ten opzichte der inwijding van het brandofferaltaar in den tabernakel een minus, want daar moest volgens Exod. 29:36 het zoenoffer van den stier gedurende alle zegen dagen plaats hebben.

De geitebok is verzoening voor enen vorst (Lev. 4:22 vv.), maar ook het karakteristieke offerdier voor het volk op den groten verzoendag (Lev. 16:5). Zo moest in vs. 19-21 - 1 kerkelijk en hier burgerlijk, in twee hoofdpunten, de hogepriester en de vorst (Hoofdst 44:3) het volk aan het altaar van het voorhof volkomen vertegenwoordigd worden.

23. Als gij, op elken van die beide dagen, als ook de volgende (vs. 26) een einde zult gemaakt hebben van het ontzondigen, zodat gij het zoenoffer hebt gebracht, op den eersten dag een jongen var en op de overige zes dagen een geitebok, dan zult gij enen var, een volkomen jong rund offeren, en enen volkomen ram van de kudde, ten brandoffer.

24. En gij zult ze offeren voor het aangezicht des HEEREN, en de priesteren zullen zout daarop werpen, en zullen ze offeren ten brandoffer den HEERE.

Bij het Mozaïsche altaar werd ook na het zoenoffer een brandoffer gebracht, maar alleen een ram, want de daar geofferde tweede ram is geen brandoffer, maar behoort bij de wijding van Aäron en zijne zonen, en deze heeft hier gene plaats. Hier daarentegen moet behalve den ram nog een var, dus een bijzonder aanzienlijk, dubbel offer worden gebracht. Even als also bij het Mozaïsche altaar het aanzienlijke zoenoffer van enen var gelijkmatig door alle dagen der wijding plaats heeft, en daarnevens het brandoffer van enen ram gering voorkomt, heeft bij ons altaar alleen de eerste dag het aanzienlijk zoenoffer van een var, op de tweede en volgende dagen komt het zoenoffer voor verminderd tot een geitebok; maar daarvoor komt dadelijk in 't begin na het zoenoffer een brandoffer, hetwelk dat bij Mozes in sterkte verre overtreft. Het werk door ontzondiging en verzoening heeft namelijk in werkelijkheid de eerste dag met zijn zoenoffer van enen var alleen verricht; de mindere zoenoffers der volgende dagen dienen alleen om de kracht van het zoenoffer van den eersten dag tot de volgende dagen over te brengen, het zijn slechts herinneringen, vernieuwingen van het grote zoenoffer op dien eersten dag.

De eigenlijke betekenis der volgende dagen is niet, het door den eersten dag gedane verzoeningswerk eerst nog te doen of ook maar voort te zetten of te herhalen, maar zich het

verzoeningswerk van dien eersten dag toe te eigenen en op grond daarvan Gods welgevallen te zoeken. Die ene eerste dag, welks werk een verzoeningswerk zonder gelijke is; herinnert ons daaraan, dat ook in Zach. 3:9 van enen dag wordt gesproken, op welken God de schuld van dit land zal wegnemen. Met dien enen dag van ontzondigen is gelet op het verzoeningswerk, hetwelk onze Heere en Heiland in de dagen van Zijn lijden en sterven volbracht heeft, hetwelk, nadat het eenmaal ten goede der gemeente gekomen is, alleen gedurig weer toegeëigend behoeft te worden.

Over de verhoogde overgave der nieuwe gemeente aan den Heere en Zijn werk, welke door brandoffers wordt voorgesteld (Lev. 1:2 en 9) zie de voorzegging in Jes. 66:19 en de aanwijzingen in Openb. 14:4 vv. 19:7 vv. Het zout daarbij heeft de betekenis der krachtige waarheid der overgave, die onreinheid en huichelachtige werkheiligheid verre houdt, ook die der wijsheid en des geestelijken oordeels; want gelijk het mij geen nuttigheid zou geven, al liet ik mijn lichaam verbranden, zo ik de liefde niet had, zo is God ook met het offeren van mij zelve niet gediend, dat onbedacht en zonder de ware verstandigheid der kinderen Gods plaats heeft. Bovendien, wanneer wij bij de daad der inwijding zelf blijven staan, komt het zout ook als onderpand daarvan in aanmerking, dat het nu met Israël opgerichte verbond in waarheid datgene zal zijn, wat reeds het Oude Verbond bestemd was te wezen, doch om de ontrouw van het volk niet had kunnen zijn, maar moest worden gesuspendeerd, namelijk een zoutverbond (Num. 18:19), een verbond van eeuwig duur, dat niet weer van kracht beroofd kon worden of buiten gesteld (Jes. 54:10. Jer. 31-40. Ezech. 37:25 vv.) .

25. Zeven dagen, afgezien van den eersten dag, welke zijn bijzonder zoenoffer heeft (vs. 19-21), zult gij dagelijks enen bok des zondoffers bereiden (vs. 22); ook zullen zij, de priesters uit het geslacht van Zadok, enen var, een jong rund, en een ram van de kudde, beide volkomen bereiden.

26. Zeven dagen zullen zij het altaar verzoenen, en het reinigen (vs. 20), en zijne, des altaars, handen vullen (Ex. 29:24).

"Het vullen der handen" past eigenlijk alleen op de ambtsovergave der daarmee bedeelde personen, wien in de hand wordt gelegd, wat zij voortaan moeten aanbrengen en waarmee zij hebben te handelen, dit wordt echter op het altaar voorgedragen, dat van nu af als het ware in functie treedt. Datgene waarmee zijne hand wordt gevuld, zijn de brandoffers en dankoffers (vs. 27), die het geheel der offeranden vertegenwoordigen.

27. Als zij nu deze dagen zullen voleind hebben, dan zal het op den achtsten dag en voortaan geschieden, dat de priesters uwe brandofferen en uwe dankofferen op het altaar zullen bereiden: en Ik zal een welgevallen aan ulieden hebben, 1) spreekt de Heere HEERE.

1) Indien God nu onze werken aanneemt, indien onze diensten Hem behagen, dat is genoeg en wij behoeven niet meer. Zij, die zich aan God overgeven zullen Hem aangenaam zijn, eerst hun personen, dan hun werken, door den Middelaar.

HOOFDSTUK 44.

VAN DE PRIESTEREN IN DEN NIEUWEN TEMPEL EN HUN ORDENING.

I. Vs. 1-31. Met de inwijding van het brandofferaltaar is voor de gemeente van Israël het verschijnen in het heiligdom voor den Heere en met offeranden om Hem te dienen, geopend. Zal echter het gebruik van het nieuwe huis overeenstemmen met de heiligheid van dien God, die daarin woont, zo moeten nog bepalingen worden gegeven omtrent het binnentreden des volks en over de gesteldheid van de dienaren van het altaar en van het heiligdom. Deze volgen dan nu, en wel a) over de plaats, welke de vorst bij den godsdienst in den tempel zal innemen (vs. 1-3), b) over de toelating van vreemdelingen, en de aanstelling der Levieten en priesters voor den dienst (vs. 4-16), over de vereisten tot waarneming van het priesterambt, en over de plichten en rechten (vs. 17-31).

1. Toen deed Hij (Hoofdst. 43:6 v.) mij wederkeren den weg door de voorpoort van het binnenste voorhof naar de poort van het buitenste heiligdom, die naar het oosten zag, en die wassedert het intrekken van de heerlijkheid des Heeren daar (Hoofdst. 43:4) toegesloten, zo als ik van binnen, uit het buitenste voorhof, duidelijk kon waarnemen.

2. En de HEERE zei tot mij: Deze poort zal toegesloten zijn, zij zal niet geopend worden, noch iemand door dezelve ingaan, omdat de HEERE, de God Israëls, door dezelve is ingegaan: daarom zal zij toegesloten zijn.

De weg, dien de heerlijkheid des Heeren is gegaan, is een enige en zal een zodanige blijven; geen mens zal dien voortaan betreden.

3. De vorst, wien een zeker naderen tot dit deurgebouw door Mij wordt toegestaan, de vorst, die zal in dezelve, op den dorpel, zitten, om brood te eten voor het aangezicht des HEEREN, om zijn offermaal te houden (Ex. 18:12), terwijl voor het volk de vertrekken daarvóór in het voorhof bestemd zijn (Hoofdst. 46:20 vv.); door den weg van het voorhuis der poort zal Hij ingaan, en door den weg van hetzelfde zal Hij uitgaan naar het voorhof; de voorste poort blijft echter ook voor Hem ontoegankelijk.

Aan den vorst van het nieuwe verbondsvolk komt ene eigene, bevoorrechte verhouding tot den Heere, en tot de godsdienstige verrichtingen bij den tempel toe; deze vorst, in den grondtekst Nasi genoemd, is de in Hoofdst. 34:24 en 37:25 voorzegde knecht David, die vorst uit Davids stam, die te Zijner tijd over het volk Gods koning zal zijn (Hoofdst. 46:18).

4. Daarna bracht Hij, (vs. 1) mij den weg der Noorderpoort van het binnenste voorhof, voor aan het tempelhuis, waarvoor ik reeds in Hoofdst. 43:5 vv. gestaan had: en ik zag, en ziet, de heerlijkheid des HEEREN had het huis des HEEREN vervuld, even als toen; toen viel ik in den diepsten eerbied op mijn aangezicht, om te vernemen wat de Heere tot Mij spreken zou (Hoofdst. 1:28; 3:23; 43:3).

5. En de HEERE zei tot mij: Mensenkind! zet er uw hart op, en zie met uwe ogen, en hoor met uwe oren alles, wat Ik met u spreken zal van alle inzettingen van het huis des HEEREN, en van al zijne wetten; en zet uw hart(Hoofdst. 40:4) op den ingang van het huis, met alle uitgangen des heiligdoms.

Het heiligdom is Gods woning; de verschillende wijzen, waarop ieder toegang tot deze woning en tot de diensten, welke daarin plaats hebben, heeft, wijst ook zijne verhouding tot God aan. De verhouding tot God, de wijze en maat, hoe ieder God kan naderen en Hem in Zijn huis kan dienen, wijst ook aan ieder in de theokratie zijne plaats aan, zijne plaats onder het volk van God. Wanneer dus moet worden meegedeeld, wie tot het huis van dit heiligdom toegang heeft, en op welke wijze en in welke maat ieder, zo moet niet anders worden beschreven dan het dienend personeel en daardoor de leden der theokratie, zo als die zullen zijn ten tijde van dit nieuwe heiligdom.

6. En zeg tot die wederspannigen, tot het huis Israëls: Zo zegt de Heere HEERE: Het is te veel voor ulieden (Num. 16:7), van wege al uwe gruwelen, o huis Israëls 1)! die gij tot hiertoe hebt bedreven.

1) Het in een bewijs van de rijkdom van Gods barmhartigheid, dat Hij hen, alhoewel zij een weerspannig volk waren, nochtans het huis Israëls zijnde, niet verworpen heeft, maar een Gezant tot hen zendt, om hen uit te nodigen en aan te moedigen, om tot hun verbintenis weer te keren, hetwelk Hij niet zou gedaan hebben, indien het Hem behaagd had hen te doden. Het ganse menselijk geslacht is gevallen onder de kenschets, die hier van het huis Israëls gegeven wordt; maar onze Heere Jezus Christus heeft, toen Hij opgevaren is, gaven genomen om uit te delen onder de mensen, ja ook den wederhorigen, opdat, gelijk hier, de Heere God moge wonen onder hen. (Ps. 68:19).

7. Dewijl gijlieden vreemden hebt ingebracht, onbesnedenen van hart en onbesnedenen van vlees, om in Mijn heiligdom te zijn, om dat te ontheiligen, te weten Mijn huis; als gij Mijn brood (Lev. 3:11; 21:6), het vette en het bloed offerdet, en zij Mijn verbond verbraken, nevens al uwe gruwelen, die gij op deze wijze begaat.

8. En gijlieden hebt de wacht van Mijne heilige dingen niet waargenomen; maar gij hebt uzelfven enigen (vs. 7) tot wachters Mijner wacht gesteld in Mijn heiligdom.

De Profeet moet vooreerst het tegenwoordige Israël herinneren, dat het met zijne gruwelen elke maat is te buiten gegaan, want zij hadden vreemden, onbesneden van hart en lichaam, tot het betreden van het heiligdom niet alleen, maar zelfs bij de offeranden toegelaten, door deze uitbreiding van het verbondsrecht tot ongerechtigden het verbond zelf gebroken, en deze wederrechtelijk toegelatene vreemdelingen tot wachters van het heiligdom gemaakt, in plaats van zelf volgens de door God gegevene bepalingen het heiligdom waar te nemen. Omdat nu Israël zo met zijn vorig heiligdom gehandeld heeft, moet God voor het heiligdom der toekomst beter zorgen, dat het niet door toetreding van ongerechtigden ontwijd wordt, maar beter verzorgd en op die wijze heilig gehouden; tot dat doel moeten de volgende scherpere bepalingen omtrent het dienend personeel strekken.

Bij alle deze inrichtingen en voorschriften is het hoofdzakelijk te doen, dat de symbolisch voorgestelde gedachte worde begrepen, die bij ons thans niet met zekerheid en volledig kan gelukken; in den tijd der vervulling zal aan Israël het rechte verstaan worden gegeven.

9. Alzo zegt de Heere HEERE: Geen vreemde, onbesneden van hart, en onbesneden van vlees, zal in Mijn heiligdom ingaan; van enigen vreemde, die in het midden der kinderen Israëls is.

De bepalingen omtrent het dienend personeel sluiten zich in 't algemeen aan hetgeen onder het Oude verbond ten opzichte der theokratische indeling vast stond, en handelen, de oude verdeling in drie delen weer volgende, van de gewone leden van het volk van God (vs. 9), van de Levieten (vs. 10-14), en van de priesters (vs. 15-31), de rechten van de bijzondere klassen voorstellende. Om nu verder vs. 9 juist te verstaan, moet men zich de bepalingen der wet over hetgeen tot de gemeente Gods behoord, nauwkeurig herinneren. Volgens deze behoorde tot de gemeente Gods alles wat van Abraham afstamde door geboorte, toch moest al wat manlijk was door de besnijdenis worden opgenomen. Afstamming en besnijdenis gaven volkomen aandeel aan alles, wat de theokratie aan het volk schonk, alleen met uitzondering van hetgeen den priesters en Levieten als bijzondere voorrechten was toegestaan. Daarentegen was de niet-Israëliet of vreemdeling als zodanig van het lidmaatschap van Gods volk, en van alles wat dat schonk onvoorwaardelijk uitgesloten. Nu was het echter niet dadelijk bedoeld, om Israël, dat toch een zegen van alle volken zou worden, van alle kinderen der vreemden absoluut af te scheiden, deze moeten alleen in ene bepaalde betrekking tot den dienst treden, en alsdan wordt deze betrekking in de wet door bepaalde verordeningen geregeld: 1) den gekochten lijfeigenen slaaf moet men dadelijk besnijden, daardoor behoort hij tot Israël, en heeft hij alles te doen en te ontvangen als een geboren Israëliet, hij eet zelfs het pascha, en gaat in Israël op; 2) die als loonarbeiders voor een tijd zich onder Israël ophouden, verkrijgen wegens hun tijdelijk oponthoud gene betrekking tot Israël en zijne instellingen; anders was het daarentegen 3) met de vreemdelingen, die onder Israël op den duur leefden. Bij deze kwam het er op aan, of zij zich door de besnijdenis geheel in de gemeenschap van Israël wilden laten opnemen of niet; in het laatste geval bleven zij van de eigenlijke gemeente Gods uitgesloten (Ezech. 12:48 vv.), maar aan de ene zijde zijn zij verplicht tot ene zekere hoogte de Levietische wet te houden, en aan de andere zijde hebben zij daarvoor ook weer relatief aandeel aan de gemeente van Gods volk en aan hun goederen (Lev. 19:34; 25:47; 17:8. 15:15, 29). Was een Israëliet, die zich bij voortduring in Israël ophield, hiermede niet tevreden, zo stond het hem vrij, zich door de besnijdenis in de volle gemeenschap van het volk Gods te laten opnemen, waar hij dan alle rechten daarvan deelachtig maar ook een Israëliet werd, en ophield een vreemdeling te zijn. (Lev. 17:9). Toch waren er ook zulke kinderen van vreemdelingen die, hoewel zij voortdurend in Israël leefden, toch niet door de besnijdenis konden worden opgenomen, wier toelating geheel verboden was (verstotenen, gesnedenen, Kanaänieten), en die zo enigmatische ene vierde klasse vormden. Vergelijken wij, dan staan tussen degenen, die als slaven of die vrijwillig door de besnijdenis in het volk Gods waren ingelijfd, aan de ene zijde degenen, die vreemdelingen bleven om ongeschiktheid tot opname of voorbijgaand oponthoud, aan de andere zijde diegenen als ene middenklasse, die zonder besnijdenis op den duur als vreemdelingen in het midden van Israël leefden. Terwijl de eersten eigenlijk gene vreemden meer waren, de anderen ook volgens de oude wet het

heiligdom niet mochten betreden, zo hadden daarentegen de laatsten tot hertoe in het heiligdom voor zich mogen offeren en dat dus mogen betreden; maar juist deze middenklasse moet in het nieuwe heiligdom ophouden. Zij heeft tot de in vs. 6 vv. bestrafte ontheiliging van het vorige heiligdom aanleiding gegeven, en opdat zulks niet weer voorkome, moet bij het heiligdom der toekomst zulk ene middenplaats niet meer worden geduld. Wie in 't midden van Israël als vreemdeling voortdurend wil leven, moet zich of door de besnijdenis geheel en al in het verbond van God laten inlijven en daardoor als de ingeborene worden en leven (Hoofdst. 47:22 vv.). of hij moet, wanneer hij zich niet laat besnijden, ook geen toegang hebben tot het heiligdom en geen aandeel aan de offeranden, maar geheel een kind der vreemden blijven, even als zij, die slechts voor een tijd onder Israël leven. Dit is echter slechts het ene punt van het voorschrift, het tweede ligt daarin, dat de besnijdenis des vleses uitdrukkelijk ter zijde wordt gesteld aan de besnijdenis des harten-niet alleen het gebrek van de besnijdenis des vleses, maar, zelfs wanneer die daar ware, ook het gebrek van de besnijdenis des harten moet onder het heiligdom der toekomst van het betreden daarvan uitsluiten (Hoofdst. 20:38 vv.). De Mozaïsche wet verlangt alleen de besnijdenis des vleses, maar de nieuwe wet verlangt daarenboven ook de besnijdenis des harten, de gezindheid, welke overeenkomstig die besnijdenis is. Die onder het nieuwe heiligdom dat wil betreden, en aan zijnen dienst deel wil hebben, d. i. tot de gemeente Gode wil behoren, die moet de besnijdenis aannemen, opdat hij van degenen, die daarbuiten zijn, geheel en al een in waarheid afgezonderd zij, maar ook die niet alleen naar het vlees, maar ook naar het hart besneden is, die zal een Israëliet, maar ook een waar Israëliet worden.

Duidelijk wordt hierdoor voorspeld, dat in de dagen der N. Bedeling geen onderscheid zou gemaakt worden tussen Jood en Griek. Naast de onbesnedenen naar het vlees worden genoemd de onbesnedenen van hart. Noch hij, die onbesneden was van harte, noch hij, die onbesneden was naar het vlees zou in het heiligdom in het koninkrijk des Heeren ingaan. Waaruit volgt, dat, hetzij hij Heiden of Jood was van afkomst, maar werkelijk wedergeboren, toegang zou hebben tot de gemeenschap Gods in Christus Jezus, den Heere.

10. Maar de Levieten, die verre van Mij geweken zijn, als Israël ging dolen, die van Mij zijn afgedwaald, hun dreggoden (Jer. 2:5) achterna, zullen wel hun ongerechtigheid dragen;

11. Nochtans zullen zij in Mijn heiligdom bedienaars zijn, in de ambten aan de poorten van het huis, en zij zullen het huis bedienen; zij zullen het brandoffer en het slachtoffer voor het volk slachten, en zullen voor hun, der priesteren, der kinderen van Zadok (vs. 15), aangezicht staan, om hen te dienen.

12. Omdat zij henlieden gediend hebben voor het aangezicht hunner dreggoden, en den huize Israëls tot enen aanstoot der ongerechtigheid geweest zijn, daarom heb Ik Mijne hand tegen hen tot een eed (Hoofdst. 20:5 opgeheven, spreekt de Heere Heere, dat zij hun ongerechtigheid zullen dragen.

13. En zij zullen tot Mij niet naderen, om Mij het priesterambt te bedienen, en om te naderen tot al Mijne heilige dingen van de Mij geheiligde offerplaatsen, tot de aller heiligste dingen,

de hoogheilige offergaven (Hoofdst. 42:13); maar zullen hun schande dragen en hun gruwelen, die zij gedaan hebben.

14. Daarom zal Ik hen stellen tot wachters van de wacht des huizes, aan al zijnen dienst, aan alles, wat daarin zal gedaan worden, hun alleen de mindere dienstbetoningen bij den tempel opdragende.

De Levieten zijn volgens Oud Testamentisch spraakgebruik de gehele stam van Levi met uitsluiting der Aäronieten, die tot den eigenlijken dienst waren afgezonderd; hier wordt echter (vs. 15 vv.) de priesterlijke dienst voor Zadoks nakomelingen gereserveerd en den overigen Aäronieten ontnomen. Wij hebben dus onder de Levieten den gehelen stam van Levi, met uitzondering alleen van de kinderen van Zadok, te verstaan, en daarentegen met insluiting der gedegradeerde Aäronieten. Wat nu tot den stam van Levi over zijne toekomst wordt gezegd, wordt aan ene zware berisping van zijn tot hiertoe gehouden gedrag vast geknoopt. De stam van Levi heeft in den laatst verlopen tijd, toen Israël in afgodendienst afweek, de getrouwheid aan Jehova niet bewaard, maar heeft zich in de afgoderij van het volk mede begeven, heeft zijne afgoderij gediend, en heeft het zo door zijn voorbeeld nog dieper in de dwaling van zijnen weg gebracht. Dit hun gedrag in vroegeren tijd moest nu de maat aangeven voor hun plaats in de toekomst. Zij zullen hun zonden en als vrucht daarvan hun smaad dragen. Want aan de ene zijde wil God hen begenadigen, en hen ondanks hun schuld in het vervolg in het nieuwe heiligdom laten ingaan; hun specifiek priesterlijke waardigheid, waaraan zij niet getrouw zijn gebleven, maar die zij hebben verontreinigd, zal van hen worden genomen; zij zullen niet meer tot Jehova naderen, om Hem als priesters te dienen, zij zullen niet hoger dan het heilige, niet aan het allerheilige deel hebben, d. i. niet meer het zoenoffer eten en de toonbroden enz. zij zullen integendeel het heilige volk van God en het heiligdom dienen, in het laatste de wacht en andere diensten waarnemen, en voor het volk de offers slachten en het de overige diensten bewijzen.

Zij, die God van Zijne eer beroofd hebben, zullen rechtvaardiglijk van de hun beroofd worden. En het is inderdaad een grote straf, dat iemand verboden wordt tot God te naderen, en rechtvaardiglijk mogen degenen, die eens van Hem zijn afgeweken, verworpen worden, als onwaardig om weer tot hem te naderen, en op eeuwigen afstand gesteld te worden.

15. Maar de Levietische priesters, de kinderen van Zadok, die de wacht Mijns heiligdoms hebben waargenomen, als de kinderen Israëls van Mij afdwaalden, die zullen tot Mij naderen om Mij te dienen, en zullen voor Mijn aangezicht staan, om Mij het vette en het bloed van de geslachte dieren (vs. 7). te offeren, spreekt de Heere HEERE.

16. Die zullen in Mijn heiligdom ingaan, en die zullen tot Mijne tafel tot het reukaltaar (Hoofdst. 41:22) naderen om te dienen, en zij zullen Mijne wacht, de priesterlijke functies in Mijn huis, waarnemen.

Terwijl het priesterschap aan alle zonen van Aäron toekwam, was het met het hogepriesterschap anders. Dat was in den beginne, tot aan Eli, overeenkomstig de belofte in Num. 25:13 in de familie van Eleazar, den oudsten zoon van Aäron, erfelijk geweest. Door

Eli ging het op de familie van Ithamar, den jongsten zoon van Aäron over, en bleef bij deze, totdat de laatste hogepriester, die uit de familie van Ithamar afstamde, Abjathar zich mede met de zamenzwering inliet, welke tegen het koningschap van Salomo was gericht. Tengevolge daarvan zette Salomo Abjathar af, en gaf hij het hogepriesterschap aan den hem getrouw gebleven priester Zadok (1 Kon. 1:5 vv. 2:26 vs. 35). Zo kwam volgens de door God in 1 Sam. 2:35 uitgesprokene dreiging door de trouw van Zadok omtrent Salomo het priesterschap weer aan de familie van Eleazar. Aan dezen Zadok nu menen de uitleggers hier te moeten denken; wij hebben echter in Hoofdst. 8:16 uitdrukkelijk gelezen, dat Ezechiël de hoofden der gehele priesterschap, en aan haar hoofd een toenmaligen hogepriester, die een zoon van Zadok was, tussen tempel en altaar de zon zag aanbidden. Reeds hierdoor is het bepaald onmogelijk, dat de Profeet onder de zonen van Zadok, die getrouwheid betoond hebben, toen alles dwaalde, en die daarom het priesterschap der toekomst zouden bedienen, de lichamelijk van Zadok afstammende hogepriesterlijke familie zou kunnen verstaan. Zeker zal de door Ezechiël gebruikte uitdrukking met dien Zadok in verband staan, maar toch dezen zin hebben: Eens is er een Zadok uit den stam van Levi geweest, die, toen anderen uit den stam van Levi en veel volks aan den van God tot koning van Israël bestemden trouw weigerden, deze trouw bewees, en ten loon daarvoor met het hogepriesterschap werd bekleed; zo zal er nu ook in volgende tijden, in welke nog een andere Salomo wezen zal, dien God tot koning van Zijn volk heeft gemaakt, en nog een gans andere afval der kinderen Israëls, een Zadok of rechtvaardige zijn, die getrouw blijft, voor diens zonen zal dan het priesterschap zijn.

Hun priesterschap (niet hogepriesterschap, want daarvan kan bij den dienst in het nieuwe heiligdom geen sprake meer zijn) zal daarin bestaan, dat zij den Heere naderen, om Hem te dienen, dus de offeranden des volks te brengen, het reukaltaar te verzorgen en over de instellingen van het heiligdom te waken. Wie zijn nu echter deze zonen van Zadok in onderscheiding van de overige Levieten en Aäronieten, die aan het huis Israëls ene ergernis tot zonde hebben gegeven? Wij kunnen er geen ogenblik aan twijfelen, dat de voorzegging hier een wel vrij verborgen, maar, nadat de geschiedenis het bedeksel heeft weggenomen, toch duidelijk merkbaren blik in het lijden van Christus slaat, toen Israël het verst van den Heere naar zijne afgoden is afgedwaald. Die hogepriesters, priesters en Levieten, welke eens te zamen Christus hebben veroordeeld en het volk er toe gebracht hebben om te roepen: "Kruist Hem, Zijn bloed kome over ons en onze kinderen!", die zullen in hun nakomelingen ook wel in genade worden aangenomen, wanneer voor Israël de tijd der genade wederkeert. In Openb. 7:4 vv. telt ook het geslacht van Levi evenals elke andere stam 144. 000. Zo zal de voorbede van den gekruisigde in Luk. 23:34 zich in hare hoogste kracht betonen. Toch zullen zij in zo verre hun straf moeten dragen, dat zij niet meer tot het priesterschap komen, zij moeten zich met bloot Levietische diensten vergenoegen, opdat zij voor hun deel, wanneer het gehele huis Israëls zich over zijne misdaad schaamt (Hoofdst. 43:10), dit nog in bijzondere mate doen over de hun. Daarentegen hebben wij enen Zadok, een schitterend afbeeldsel van dien Zadok, die eens aan Salomo getrouw was, in Jozef van Arimathea, den vererenswaardigen raadsheer, die niet mede bewilligd had in hunnen raad. Deze zal, zo menen wij te mogen aannemen, in zijne nakomelingschap, eens voor het bekeerde Israël het priester geslacht geven, en dat hij zelf uit het priesterlijk geslacht was, heeft reeds de beroemde Engelse Oriëntalist Lightfoot op andere gronden vermoed. Wel heeft Jozef zelf zich

zeker aan de eerste Christelijke gemeente aangesloten, en wordt hij reeds onder de 500 broeders gerekend, van welke Paulus in 1 Kor. 15:6 spreekt, of onder de 120, die in Hand. 1:15 worden vermeld, of echter de leden zijner familie en in 't bijzonder zijne zonen eveneens Christenen zijn geworden, of wel onder het ongelovige Israël zijn gebleven, dit moet geheel ter zijde gelaten worden, van die zijde staat dus aan onze mening niets in den weg.

17. En het zal geschieden, als zij, de priesters, tot de poorten van het binnenste voorhof zullen ingaan, om het priesterambt aan brandoffer- of reukaltaar waar te nemen, dat zij linnen klederen (Ex. 28:39, 42) zullen aantrekken, maar wol zal op hen niet komen, als zij dienen in de poorten van het binnenste voorhof aan het brandofferaltaar, en inwaarts aan het reukaltaar.

18. Linnen huiven of hoofdbindsels (Ex. 39:28) zullen op hun hoofd zijn, en linnen onderbroeken zullen op hun lenden (Ex. 28:42) zijn; zij zullen zich niet gorden in het zweet, aan de bijzondere zweetende delen des lichaams, de heupen.

19. En als zij uitgaan tot het buitenste voorhof, namelijk tot het buitenste voorhof tot het volk, zullen zij hun klederen, in dewelke zij gediend hebben, uittrekken (Lev. 6:11), en dezelve henenleggen in de heilige kamers, van welke in Hoofdst. 42:1, sprake is; en zullen andere klederen aantrekken; opdat zij het volk niet heiligen met hun klederen (Hoofdst. 46:20).

Aan de bepalingen, wie in den nieuwen tempel in den dienst moet voorzien, verbinden zich overeenkomstig het zakelijk verband de voorschriften omtrent de lichamelijke toestanden, waarin die dienst moet worden verricht, daar de lichaamstoestand den zieletoestand of de geestelijke gesteldheid der dienaren Gods afschaduwet. Deze betekenis heeft de ambtskleding, welke in Exod. 28 den priesters voor den heiligen dienst was voorgeschreven. Het voorschrift, dat daarop betrekking heeft, wordt nu hier als nog terecht bestaande, verondersteld en gedeeltelijk versterkt. Van de stof der kleding is wol van dieren uitdrukkelijk uitgesloten, opdat de priester zich niet in het zweet brenge, want zweet maakt onrein, en hij moet door rein houden des lichaams ook uitwendig tonen, dat hij rein en onberispelijk is. In hun ambtsklederen moeten de priesters zich niet in het buitenste voorhof onder het volk begeven, om het niet door hun heilige klederen te heiligen. Deze heiliging kan niet anders worden gedacht dan overeenkomstig de bepaling der wet (Lev. 6:18 en 27 vgl Exod. 29:37 en 30:29), dat de aanraking van het hoogheilige offervlees of van het brandofferaltaar en van de gereedschappen des heiligheds heiligt. Wat van deze hoogheilige voorwerpen gezegd wordt, dat hun heiligheid op hem, die ze aanraakt, overgaat, heeft ook betrekking op de heilige priesterklederen. Het gaan in deze klederen onder het volk wordt daarom den priesters verboden, omdat ene zodanige door aanraking van heilige voorwerpen verkregen heiligheid aan hen, die ze had verkregen, den plicht oplegde, om zich voor verontreiniging te wachten (Lev. 21:1-8). Deze kon het volk in al zijne levensbetrekkingen niet bewaren, hetgeen dan ene verzwakking of uitwissing van het onderscheid tussen het heilige en gewone noodzakelijk zou ten gevolge hebben.

Het zweet en het zweten is een gevolg van de zonde. Het was daarom dat de Priesters, zij, die Gods heiligheds bedienden, zich van zulke klederen moesten bedienen, die geen zweet veroorzaken. En opdat er onderscheid zou zijn tussen heilig en gewoon, mochten zij hun

ambtsklederen niet onder het volk dragen, opdat aan de mening geen voedsel werd gegeven, dat wie die de heilige klederen droeg ook daarom zelf geheiligd was.

20. En zij zullen hun hoofd niet glad afscheren, dat het kaal worde (Lev. 19:27; 10:6; 21:5); ook de lokken niet lang laten wassen, zo als de Nazireërs (Num. 6:5), of de vrouwen (Openb. 9:8); behoorlijk zullen zij, gelijk het den man betaamt (1 Kor. 11:14), hun hoofden beschermen 1) en al het buitengewone naar beide zijden vermijden.

1) Dit alles zal aantonen, hoe van de gelovigen dezes tempels alle lichtvaardigheid en verwijfdheid moest geweerd zijn. Ook in hun uiterlijk bestaan, zouden zij ene manlijke welvoeglijkheid van zich laten zien, en alles op het zorgvuldigst mijden, wat ook maar den schijn van verwijfdheid kon hebben.

21. Ook zal geen priester wijn (Ps. 140:11) drinken, als zij in het binnenste voorhof zullen ingaan (Lev. 10:9).

22. Ook zullen zij, volgens den plicht aan de priesters en inzonderheid aan den hogepriester opgelegd (Lev. 21:7 en 12 vv.), zich gene weduwe of verstotene tot vrouwen nemen, maar jonge dochters van het zaad van het huis Israëls, of ene weduwe, die ene weduwe zal geweest zijn van enen priester, zullen zij nemen, bij zulk ene heft de priesterlijke waardigheid van den gestorven echtgenoot het gemis der maagdelijkheid weer op.

23. En zij, de priesters, zullen Mijn volk onderscheid leren tussen het heilige en onheilige, en hun bekend maken het onderscheid tussen het onreine en reine 1) (Hoofdst. 42:20. Jer. 15:19, vergel. Lev. 10:10 vv. Deut. 33:9 vv.).

1) Dienaren van God moesten moeite doen om te maken, dat het volk onderscheid wete tussen het reine en het onreine, opdat zij de onderscheidingen tussen recht en onrecht niet onder een vermengden, noch daaromtrent misfalen, de duisternis voor licht te nemen, en licht voor duisternis; maar dat zij een goed oordeel des onderscheids mogen hebben omtrent eigene daden.

24. En over ene twistzaak zullen zij staan om te richten; naar Mijne rechten zullen zij hen richten (Deut. 17:8 vv. 19:17 vv. 21:5 vv. en zij zullen door zulke rechterlijke beslissingen Mijne wetten en Mijne inzettingen op al Mijne gezette hoogtijden houden, en door leer en daad Mijne sabbatten houden.

25. Ook zal geen van hen, geen priester, tot enen doden mens ingaan, dat hij onrein worde; maar om enen vader, of om ene moeder, of om enen zoon, of om ene dochter, om enen broeder, of om enen zuster, die geens mans geweest is, zullen zij zich mogen verontreinigen (Lev. 21:1-4).

26. En na zijne reiniging op de door Num. 19:1 vv. bepaalde wijze, zullen zij hem zeven dagen tellen, gedurende welken hij ook den dienst in het heiligdom niet mag waarnemen;

want bij den nieuwen tempel moet elke bevelking eerst weer op 't nauwkeurigst verwijderd zijn, voordat men hem op nieuw mag naderen.

27. En ten dage, als hij in het heilige zal ingaan, in het binnenste voorhof, om in het heilige te dienen, zal hij zijn zondoffer offeren, spreekt de Heere HEERE.

Dit gezicht is een onvervuld typisch beeld, waarbij daarom beeld en werkelijkheid ook nog niet kunnen worden onderscheiden. Volgens Openb. 14:14 schijnt het twijfelachtig, in hoe verre in elke gemeente der toekomst nog van huwelijken en doden aanrakingen kan sprake zijn. Men kan zich wel hier en later zijne eigene gedachten en voorstellingen omtrent den toestand en de inrichting der gemeente van den laatsten tijd, welke de Heere uit het bekeerde Israël in het heilige land opricht, maken, terwijl de geschiedenis der uit de heidenen vergaderde kerk duidelijk genoeg heeft getoond, hoeveel de gemeente ten achter gebleven is bij de idee ener gemeente van Christus, zowel in hare uitwendige openbaring, als in de leden in 't bijzonder, en dat had op aarde geheel anders kunnen zijn, waren de omstandigheden en vooral de harten met hun begeerten en hun streven anders geweest. Het zou echter meer geraden zijn de vervulling der profetie, die zo nabij is, niet door bijzondere verklaring vooruit te lopen.

28. Dit nu zal hun tot ene erfenis zijn: Ik ben hun erfenis, daarom zult gij hunlieden bij de nieuwe verdeling (Hoofdst. 47:13 vv.) gene bezitting geven in Israël; Ik ben hun bezitting. Dit woord uit Num. 18:20; Deut. 10:9 is ook van kracht bij deze verdeling.

29. Het spijsoffer, en het zondoffer, en het schuldoffer (Lev. 2: 3; 6:16 en 26; 7:6), die zullen zij eten, zullen tot hun levensonderhoud zijn: ook zal al het verbannene in Israël het hun zijn.

30. En de eerstelingen van alle eerste vruchten van alles, en alle hefoffer van alles, van al uwe hefofferen zullen der priesteren zijn (Num. 18:13, 19. Deut. 18:4); ook zult gij de eerstelingen van uw deeg, van al het gemalene (Num. 15:20 v.) den priester geven, om den zegen op uw huis te doen rusten (Mal. 3:10).

31. Geen aas, noch wat verscheurd is van het gevogelte, of van het vee zullen de priesters eten (Lev. 22:8), omdat dit verontreinigt (Lev. 17:15).

In de Mozaïsche economie had de Heere den Levieten en Priesters in het gebied der overige stammen bepaalde steden ter woning gegeven met weiden voor het vee (Num. 35:1 vv.), in de toekomst wil Hij hen echter van de voor het heiligdom van het land afgezonderde delen (Hoofdst. 45:1 vv.) hun deel geven. De toekomstige priesterschap dus, hoewel geen eigenlijke hogepriester daaruit meer voorkomt, zal toch als het ware hogepriesterlijk zijn, geheel rein, onbevlekt en van de wereld afgezonderd, naar het voorbeeld van den hemelsen Hogepriester, die haar hoofd is. (Hebr. 7:26).

Wat tracht gij, leraar! naar ene grote bezoldiging en naar rijke inkomsten? Weet gij niet, dat de Heere zelf uwe erfenis en uw loon zeer groot wil zijn; of wilt gij niet, dat Hij het Zijn zal?

HOOFDSTUK 45.

VERDELING VAN NET LAND, RECHT DER VORSTEN. WET DER OFFERANDEN.

II. Vs. 1-17. Op de bepaling omtrent het levensonderhoud der Priesters volgt nog de verkiezing, hoe Jehova hun erfdeel en hun bezitting zak zijn (Hoofdst. 44:28), of hoe Hij den Priesters en Levieten het voor hun woning nodige deel aan landbezit zal toewijzen. Dit zal namelijk zo geschieden, dat Hij bij de verdeling des lands onder de twaalf stammen voor het heiligdom en zijne dienaren en voor de hoofdstad een bepaald gebied laat afzonderen (vs. 4-6). Aan beide zijden van dit gebied zal ook de vorst een eigendom in land verkrijgen, om alle afpersingen der vorsten voor het vervolg te voorkomen. In 't algemeen zal alle ongerechtigheid ophouden, en juiste maat en gewicht worden gehouden (vs. 7-12 -), maar tot bekostiging der offeranden, die den vorst zijn opgedragen, zal het volk bepaalde heoffers opbrengen (vs. 13-17).

1. Als gijlieden nu, waarvan in Hoofdst. 47:13-48:29 uitvoeriger zal worden gesproken, het land zult doen vallen in erfenis, het land verdeelt, zo zult gij een heoffer (Ex. 25:2) den HEERE offeren, tot ene heilige plaats, van het land, gij zult een gedeelte van het land voor den Heere afzonderen, en wel tussen Juda en Benjamin (Hoofdst. 48:8-22); de lengte zal zijn de lengte van vijf en twintig duizend meetrieten, in de richting van het oosten naar het westen, en de breedte tien (volgens betere lezing twintig) duizend van het noorden naar het zuiden; dat zal in zijne gehele grenzen rondom, zo ver het reikt, heilig, van het gewone land afgezonderd zijn.

2. Hiervan zullen tot het heiligdom zijn vijf honderd met vijfhonderd meetroeden, vierkant rondom, volgens hetgeen reeds in Hoofdst. 42:15-20 is gezegd; en het zal vijftig ellen hebben tot een buitenruim rondom den daar beschreven muur.

3. Alzo zult gij meten van deze maat de lengte van vijf en twintig duizend meetroeden, en de breedte van tien (liever: twintig)duizend, en daarin zal, om dit nogmaals te herhalen, het heiligdom zijn met het heilige der heiligen, het heiligdom met zijn gehelen omtrek, die in Hoofdst. 43:12 als allerheilig is voorgesteld.

4. Dat stuk, waarop de tempel staat, het middenstuk, waarvan noordelijk het Levietenland en zuidelijk het gebied der stad ligt, zal ene heilige plaats zijn van het land; zij zal zijn voor de priesteren, die het heiligdom bedienen, die naderen om den HEERE te dienen (Hoofdst. 44:15 vv.); en het zal hun ene plaats zijn tot huizen, en ene heilige plaats voor het heiligdom, hoewel niet, gelijk de tempelplaats met zijn omtrek allerheilig (vs. 2 vv.).

5. Voorts zullen de Levieten, de dienaars des huizes (Hoofdst. 44:10-14). ook volgens de voor het heiligdom en de priesters afgezonderde ruimte (vs. 2-4) de lengte hebben van vijf en twintig duizend meetroeden, en de breedte van tienduizend, hunlieden tot ene bezitting, voor twintig kameren, poorten of steden ter bewoning.

6. En tot bezitting van de stad, van welke in Hoofdst. 48:32-35 sprake zal zijn, zult gij geven de breedte van vijf duizend, en de lengte van vijf en twintig duizendmeetroeden, tegenover het heilig hefoffer, tegenover de plaats van het heiligdom en de priesters (vs. 3 vv.) ten zuiden daarvan; voor het ganse huis Israëls zal het zijn, waartoe de stad behoort, zodat geen enkele stam ze in zijn gebied zal hebben.

7. De vorst nu, van wien in Hoofdst. 44:3 sprake was, zal zijn deel hebben van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers de plaats der Levieten en priesters (vs. 4 en 5) die 20. 000 meetroeden breed is (vs 1), en der bezitting der stad, die 5. 000 roeden breed is (vs. 6) voor aan het heilig hefoffer en voor aan de bezitting der stad, dus aan beide zijden van het heilige land, dat een vierkant van 25. 000 roeden vormt (vs. 1 en 5), het ene stuk, van den westelhoek westwaarts, en het andere stuk van den oosterhoek oostwaarts; en de lengte zal zijn tegenover een der delen, van de westergrens tot de oostergrens toe; de beide stukken zullen even lang zijn, zich uitstrekkende van het noorden naar het zuiden.

8. Dit land van den vorst aangaande, het zal hem tot ene bezitting zijn in Israël; en Mijne vorsten zullen Mijn volk niet meer verdrukken, gelijk vroeger toen zij geen eigen land als domein of kroongoed bezaten, maar zij zullen den huize Israëls het land laten naar hun stammen (Hoofdst. 46:18). Zij zullen, terwijl Mijn heiligdom met zijne dienaren en de heilige stad met haar gebied omgeven, hun roeping kennen, om kerk en staat eveneens te beschermen en voor te staan.

Over het hefoffer van het land zijn hier slechts hoofdbepalingen gegeven, die in de afdeling over de verdeling des lands (nr. 6 en 7) nog uitvoeriger worden voorgesteld.

Het hefoffer is op onze plaats slechts vermeld in Zusammenhang met het loon, dat de dienaars van den Heere en van Zijn heiligdom genieten zullen. Daarbij behoort ook in zeker opzicht het eigendom, dat den vorsten wordt toegewezen als aan het hoofd des volks, aan wien het brengen der offeranden voor het volk plicht is, en die, afgezien daarvan, ook voor zijn deel een hem bijzonder toekomend aandeel in land tot zijn onderhoud nodig heeft.

De verdeling des lands staat in omgekeerde verhouding tot die onder Jozua. Toen verkreeg alleen het volk, en wel iedere stam in 't bijzonder, zijn aandeel, en eerst later werd aan Jehova een vaste zetel in 't land gegeven; hier verkrijgt Jehova het allereerst ene heilige gave. Verder moet de heilige stad voortaan niet het heiligdom ontsluiten, maar ter zijde daarvan liggen. Geen ijverzucht om haar bezit zal dan de stammen meer verdelen, maar even als het heiligdom zelf, zal zij ene algemene bezitting zijn.

9. Alzo tot de Heere HEERE: Het is te veel voor u met uwe verdrukkingen geweest, gij vorsten Israëls! doet geweld en verdrukking weg, en doet recht en gerechtigheid; neemt uwe uitstotingen op van Mijn volk, berooft Mijn volk niet meer van zijne bezittingen, zo als gij ze vroeger uit hun bezittingen verdreeft, spreekt de Heere HEERE.

10. Ene rechte waag, en ene rechte efa, en ene rechte bath zult gijlieden in 't bijzonder hebben (Lev. 19:36. Deut. 25:13 vv.).

11. Ene efa voor droge, en een bath voor natte waren (Jes. 5:10) zullen van enerlei mate zijn, dat een bath het tiende deel van ene homer houde; ook ene efa het tiende deel van enen homer; de mate daarvan zal zijn naar den homer (Ex. 16:36 en 29:40).

12. En de sikkkel zal zijn van twintig gera (Ex. 30:13. Lev. 27:16. Num. 3:47); twintig sikkelen, vijf en twintig sikkelen, en vijftien sikkelen zal ulieden een pond zijn (vgl. Lev. 19:37).

Twintig, vijf en twintig en vijftien maken te zamen zestig sikkelen, en dit moest de inhoud van de mine of het pond zijn. De reden der deling van dit hele in drie gebroken getallen, wordt daarin gezocht, dat er drie onderscheiden zilveren stukken in omloop waren.

Recht en gerechtigheid is den koningen ten plicht gesteld, hetzelfde wordt echter ook van het volk geëist. In de zamenleving der toekomst zal alles naar absolute gerechtigheid gaan. Tevens zijn daardoor de maatregelen vastgesteld, volgens welke de later te bepalen opgaven aan het heiligdom gegeven, en de offers moeten gemeten worden.

Hier wordt van het geestelijk Israël geleerd eerlijk en rechtvaardig te zijn in al wat het doet. Het wordt bevolen om ieder het zijne te geven, zich niet te neigen tot onrecht, opdat het zich betone als het volk van een heilig, en rechtvaardig God.

13. Dit is het hefoffer, dat gijlieden offeren zult: het zesde deel van enen efa van enen homer tarwe; ook zult gij het zesde deel van ene efa geven van enen homer gerst of met andere woorden: het zestigste deel.

14. Aangaande de inzetting van olie, van een bath olie, hetwelk de maat is voor vloeistoffen (Ex. 29:40); gij zult offeren het tiende deel van een bath uit een kor, hetwelk is een homer van tien bath, want tien bath zijn een homer, dus van de gehele opbrengst 1 procent.

15. Voorts een lam uit de kudde, uit de twee honderd, uit het waterrijke land van Israël, want zulk een bodem, als voorheen de vlakte van den Jordaan (Gen. 13:10), is het heilige land nu weer geworden. Gij zult dat geven tot spijsoffer, en tot brandoffer, en tot dankofferen, om verzoening over hen te doen, spreekt de Heere HEERE.

De Mozaïsche wet kent als gaven aan het huis des Heeren alleen de eerstgeborene, eerstelingen en tienden, die echter ook met geld konden worden betaald. Bovendien kwam het dikwijls voor, dat Mozes of koningen bij sommige aanleidingen tot het brengen, van een algemeen hefoffer opriepen, maar zulk een hefoffer was dan niets buitengewoons, en wat het bedrag aangaat, vrijwillig, ene regelmatige heffing van een bepaald bedrag kent de oude wet niet. Tegenover deze nu maakt de nieuwe wet hier, terwijl die van de eerstelingen en tienden zwijgt, juist het hefoffer regelmatig en bepaald, zonder daarbij de aflossing toe te laten. In dien toekomstigen tijd zal een gave der vrije liefde jegens Jehova en Zijn huis zo regelmatig zijn, dat deze de gedwongene gaven overbodig maakt.

16. Al het volk des lands zal in dit hefoffer zijn, voor den vorst in Israël.

17. En het zal den vorst opleggen, opgedragen zijn te offeren de brandoffers, en het spijsoffer, en het drankoffer, op de feesten en op de nieuwe maanden, en op de sabbatten, op alle gezette hoogtijden van het huis Israëls; aan hem zal de zorg voor deze offeranden zijn opgedragen, hij zal het zondoffer, en het spijsoffer, en het brandoffers en de dankofferen doen, om verzoening te doen voor het huis Israëls.

Die opbrengst zal niet willekeurig worden besteed, maar ter ere van Jehova dienen. De gaven zijn bestemd voor de offeranden tot verzoening van Israël, welke aan de zorg van den vorst zijn opgedragen. Zo ontstaat een schone tegenstelling tot den vroegeren toestand. In de plaats van gewelddadige afpersingen komt eens geregelde orde van zaken. De vorst komt voor als de theokratische Overheid, die waarlijk voor het welzijn en heil van Israël zorgt, voor niemand bezwaarlijk, voor allen heilzaam, de nauwe gemeenschap des volks met zijnen God op het levendigst onderhoudende en op het krachtigst bevorderende.

III. Vs. 18-Hoofdst 46:15. Aan de laatste bepalingen der vorige afdeling sluiten zich de verordeningen aan over de offers, die op de feesten moeten worden gebracht. en wel zijn dat:

a) zoenoffers in de eerste maand (vs. 18-20); b) de offeranden op Pasen en Loofhuttenfeest (vs. 21-25); hierop wordt den vorst alsmede het volk weg en standplaats in den tempel bij het brengen der offers aangewezen (Hoofdst. 46:1-3); daarop volgen c) de brandoffers op de sabbatten en de nieuwe maanden (46:4-9), waarmee een voorschrift wordt verbonden over in- en uitgaan bij het verschijnen van den vorst en van het volk in den tempel op de jaarlijkse feesten (46:8-10); d) de spijsoffers op de feesttijden benevens bepaling ten opzichte der vrijwillige offers van den vorst (46:11 en 12); e) het dagelijks te brengen brand- en spijsoffer (46:13-15 -).

18. Alzo zegt de Heers HEERE: In de eerste maand Abib of Nisan, met welke het kerkelijk jaar zijn aanvang, neemt (Ex. 12:2), op den eersten der maand, zult gij een volkomen var, een jong rund, nemen: en gij zult het heiligdom ontzondigen.

19. En de Priester zal van het bloed des zondoffers nemen, en doen het aan de posten des huizes tussen het heilige en allerheilige (Hoofdst. 41:21), en aan de vier hoeken van het afzetsel des altaars in het priestervoorhof (Hoofdst. 43:14 vv.), en aan de posten der poorten, aan ieder der drie poortenvan het binnenste voorhof (Hoofdst. 46:2).

20. Alzo zult gij ook doen op den zevenden in die zelfde maand, in welke de viering van Pasen valt, met het oog op al de gevallen in het afgelopen jaar van wege den afdwalende uit zwakheid, en van wege den slechte door onwetendheid en gebrekkige kennis: alzo zult gijlieden het huis verzoenen (Lev. 4:2. Num. 15:23 vv.).

Daar het zoenbloed op deze drie hoofdplaatsen van het heiligdom gebracht wordt, is daarmee tegelijk het gehele heiligdom inwendig en uitwendig besprengd.

Het jaar, door zulk een begin op nieuw gewijd, moet als een heilig jaar voorkomen; tevens is dit de voorbereiding tot het Paasfeest (vs. 21 vv.) .

Omtrent den zevenden dag der maand herinneren wij aan de geschiedenis in Matth. 20:29-34, en hare betekenis voor Israël, zo als die in de inleiding tot die afdeling is voorgesteld.

21. a) In de eerste maand, op den veertienden dag der maand zal ulieden het Pascha zijn; een feest van zeven dagen, ongezuurde broden zal men eten (Lev. 23:5 v. Num. 18:17).

a) Ex. 12:3; 23:15. Num. 9:3. Deut. 16:1.

22. En de vorst zal op denzelven dag, op welken het Pascha wordt gehouden, voor zichzelf, en voor al het volk des lands bereiden enen var des zondoffers.

23. En de zeven dagen van het feest, van den 15den tot den 21sten der maand zal hij, anders dan in den tijd des Ouden Verbonds (Num. 28:19-22) een brandoffer den HEERE bereiden van zeven varren en zeven rammen, die volkomen zijn, dagelijks, de zeven dagen lang, en een zondoffer van enen geitebok dagelijks.

24. Ook zal hij een spijsoffer bereiden, ene efa tot enen var, en ene efa tot enen ram: en ene hin (Ex. 29:40) olie tot ene efa.

Bij het Paasfeest is de opklimming der offergaven zeer duidelijk, hetgeen daaruit moet worden verklaard, dat juist de door het feest verzegelde genade der verlossing door de gebeurtenissen der toekomst een zo rijken aanwas verkreeg. Dit feest wordt in vs. 21, volgens hetgeen eigenlijk in den grondtekst staat, "het feest der zevende (Dan. 9:24) van dagen, " genoemd, omdat het, zo dikwijls het plaats had, telkens 7 dagen duurde. Er staat niet, als bij Mozes: "een feest van zeven dagen, " omdat de viering moet worden voorgesteld als ene onafgebrokene.

Bij deze verklaring van de uitdrukking valt de meervoudige vorm "zevenden of zeventallen" in 't oog, terwijl alleen van een zevental van dagen zou worden gehandeld. Men heeft dan ook de andere verklaring voorgesteld, volgens welke de gehele tijd van zeven weken tussen Pasen en Pinksteren (Lev. 23:15 v. Deut. 16:9 v.) mede bij het Pascha wordt gerekend, en een 7 weken lang durende Paastijd zou zijn vastgesteld. Opmerkelijk is, dat voor den 1sten, 7den en 14den dag der eerste maand (vs. 18, 20 en 21 v.), een en hetzelfde zoenoffer wordt voorgeschreven; voor de dagen van 15-21 daarentegen vormt de geitebok het zoenoffer; des te meer zijn de brand- en spijsoffers toegenomen, en nu wordt bij het eten der ongezuurde broden nog den gehelen tijd van zeven weken tot aan Pinksteren bijgevoegd.

25. In de zevende maand Tisri (Ex. 12:2), op den vijftienden dag der maand, den tijd van het oude Loofhuttenfeest (Lev. 23:34 vv. 39 vv.) zal hij op het feest desgelijks doen, zeven dagen lang (vs. 23 v.) gelijk het zondoffer, gelijk het brandoffer, en gelijk het spijsoffer, en gelijk de olie.

1) Hoewel het zoenoffer eens voor al is opgeofferd, nochtans moeten de offerande van erkenning, als daar is die van een gebroken hart, die van een dankbaar hart, dagelijks geofferd

worden, die geestelijke offeranden, welke Gode aangenaam zijn, door Christus Jezus. Wij moeten gelijk hier, vallen in een leerwijze van heilige plichten en daarbij bleven.

Niet alleen de voorbereiding van het feest door den trompettendag op den eersten der maand (Lev. 23:23 vv.) en het grote verzoeningsfeest op den tienden (Lev. 23:26 vv.) ontbreekt, maar ook de plechtige eindvergadering op den 8sten dag van het Loofhuttenfeest zelf (Lev. 23:36); evenzo omstreeks het dagelijks afnemen van het bloedige offer (Num. 29:13 vv.) In plaats daarvan wordt geheel dezelfde offerinstelling even als voor het paasfeest bepaald, en deze weer sluit zich aan die bij de inwijding des altaars in Hoofdst. 43:18-26 aan. Heeft nu die laatste bijzonder betrekking op het offer van Christus, dan heeft de gehele verordening omtrent het offer alleen de betekenis van een groot herinneringsfeest aan dat offer en van ene steeds vernieuwde toeëigening daarvan. In elk geval zijn het Christelijke gedachten, die in alle deze voorschriften van den Profeet worden uitgedrukt, maar in vlees en bloed van den Oud-Testamentischen cultus gekleed, zo als dat ten tijde van Ezechiël nog niet anders kon zijn, en zo als het ook ten opzichte van de geschiedenis van Gods koninkrijk van grote betekenis is. Israël heeft den Christus verworpen en gemeend een goddelijk recht te hebben tot die verwerping, omdat zij het er voor hielden, dat Hij de wet ontbond; na zijne bekering zal het erkennen dat Hij die integendeel heeft vervuld (Matth. 5:17 vv.), en zal het door zijne gehele burgerlijke en kerkelijke inrichting en zijn godsdienstig leven zelf Hem tegen dat verkeerde verwijt rechtvaardigen.

HOOFDSTUK 46.

OVER DE PLAATS EN DEN TIJD DER OFFERS.

1. Alzo zegt de Heere HEERE: De poort van het binnenste voorhof, die naar het oosten ziet, zal de zes werkdagen gedurende de week gesloten zijn, maar op den Sabbatdag zal zij geopend worden; ook zal zij geopend worden op den dag van de nieuwe maand (Num. 28:15).

2. En de vorst zal bij den godsdienst, welke daar moet worden gebonden, ingaan door den weg van het voorhuis derzelve poort van buiten, die in het binnenste voorhof uitkomt, en hij zal staan aan den post van de poort 1), dus niet het voorhof der priesteren zelf intreden, en de priesters zullen zijn brandoffer en zijne dankofferen binnen in het voorhof bereiden, en hij zal aanbidden aan den dorpel der poort, en daarna uitgaan naar het buitenste voorhof; doch de poort, van welke in vs. 1 sprake was, zal niet gesloten worden tot op den avond.

1) Dus moet elke vorst tonen van hetzelfde gevoelen te zijn als David, die gaarne een dorpelwachter wilde zijn in het huis zijns Gods. Merk hier aan: de grootste mannen zijn minder dan de reinste instellingen van God. Zelfs vorsten, wanneer, zij voor God komen, moeten aanbidden met ere en vreze voor God, erkennende dat zij ook zelf onwaardig zijn om tot Hem te naderen. Maar Christus is onze Vorst, welken God doet naderen, en die tot Hem nadert. (Jer. 30:21).

3. Ook zal het volk des lands aanbidden voor de deur derzelve poort, het zal buiten blijven staan, maar toch door de openstaande poort naar het brandofferaltaar heen zien, op de sabbatten en op de nieuwe maanden, voor het aangezicht des HEEREN.

De Heere verleent aan den vorst, den koning des volks, zekere huldigungsrechten uit te oefenen, zo dikwijls hij in den tempel verschijnt om te offeren en te aanbidden; Zijne voorschriften hechten daaraan een bijzonder gewicht, den vorst ere toe te wijzen, opdat ook het volk hem ere. Hem wordt ene ereplaats aangewezen als het hoofd des volks.

Gelijk de vorst aan de ene zijde geheel en al in zijne bijzondere hoogheid wordt erkend, zo worden aan de andere zijde zijne rechten behoorlijk beperkt, ten opzichte van mogelijke ingrijpen in priesterlijke voorrechten.

De wereldlijke macht zal in eerbied voor het heilige de haar aangewezene bevoorrechte plaats niet overdrijven, niet gebieden of verbieden, waar haar noch het een, noch het ander vrijstaat.

4. Het brandoffer nu, dat de vorst den HEERE zal offeren, zal groter zijn dan in Num. 28:9 v. voor dien dag is geboden; het zal op den sabbatdag zijn, zes volkomen lammeren, en een volkomen ram.

5. En het spijsoffer ene efa tot den ram, zoals reeds in Hoofdst. 45:24 werd voorgeschreven, maar tot de lammeren zal het spijsoffer ene gave zijner hand zijn (Lev. 14:30); en olie, ene hin tot ene efa.

Het toenemen der genade wordt ook hier uitgedrukt in de vermeerdering der offers; bij de lammeren wordt het kwantum van het spijsoffer aan den vrijen wil van den vorst overgelaten, naast de gebondenheid is er dus ook een gebied der vrijheid.

De gezindheid des volks is ene andere geworden, met de hogere zegeningen komen ook hogere eisen dan vroeger voor; hoe meer echter de som van hetgeen moet gegeven worden aan ieder in 't bijzonder en aan zijnen vrijen wil is overgelaten, des te meer wordt ijver en trouw verondersteld.

6. Maar op den dag der nieuwe maand, in vermindering van het in Num. 28:11 vv. voorgeschrevene, een var, een jong rund van de volkomene, en zes lammeren en een ram; volkomen zullen zij zijn.

7. En ten spijsoffer zal hij bereiden ene efa tot den var, en ene efa tot den ram, maar tot de lammeren, zo als zijne hand bekomen zal, naar vrijen wil; en ene hin olie tot ene efa.

Aan elke nieuwe maand komt eschatologische betekenis toe, ene die op de toekomst of de voleinding der dingen in het rijk Gods betrekking heeft. De offers der nieuwe maanden worden steeds minder, naarmate de toekomst tot vervulling komt, en hoe meer de voleinding nadert.

8. En als de vorst ingaat tot het heiligdom om te aanbidden, zal hij door den weg van het voorhuis der poort (vgl. vs. 2) ingaan totdat hij op zijne standplaats bij den post der poort komt, en door deszelfs weg, dus niet door ene van de beide deuren, weer uitgaan.

9. Maar als het volk des lands voor het aangezicht des HEEREN komt op de gezette hoogtijden (Hoofdst 45:18-25), of, op den sabbat, of op de nieuwe maand (Hoofdst. 46:4-7) die door den weg van de Noorderpoort ingaat om te aanbidden, zal door den weg van de Zuiderpoort weer uitgaan; en die door den weg van de Zuiderpoort ingaat, zal door den weg van de Noorderpoort weer uitgaan; hij zal niet wederkeren door den weg der poort, door welke hij is ingegaan, maar, zonder zich om te keren, recht voor zich henen uitgaan. 1)

1) De vingerwijzing God is duidelijk. Men kwam natuurlijk door die poort in, die het naast aan het eigen huis lag. Maar opdat de godsdienst niet een zaak voor den vorm zou zijn, waarvan men zich zo spoedig mogelijk weer afmaakte, moest men de tegenovergestelde poort uitgaan, opdat men tijd zou hebben eens ernstig te overdenken, wat men gehoord had. Ook ligt hierin dat alle dingen eerlijk en met orde moesten geschieden.

11. Voorts op de feesten, en op de gezette hoogtijden zal (om het gezegde in Hoofdst. 45:24 en 46:5, 7 over het bedrag der spijsoffers als algemenen voor alle feesttijden geldenden regel te herhalen), van welke alleen de dagelijkse offers zijn uitgesloten (vs. 14) het spijsoffer zijn, ene efa tot enen var, en ene efa tot enen ram; maar tot de lammeren ene gave zijner hand; en olie, ene hin tot ene efa.

12. En als de vorst een vrijwillig offer zal doen, een brandoffer of dankofferen tot een vrijwillig offer den HEERE wat op elken dag der week kan geschieden, zo zal men hem de poort openen, die naar het oosten ziet; en hij zal zijn brandoffer en zijne dankofferen doen, gelijk als hij zal gedaan hebben op den Sabbatdag (vs. 2) en als hij weer uitgaat, zal men de poort sluiten, nadat hij uitgegaan zal zijn.

Het verschil van deze laatste bepaling, van welke in het laatste van vs. 2 sprake is, is daaruit te verklaren, dat bij de vrijwillige offers de vorst als bijzonder persoon voorkomt, maar bij de sabbatofferanden als vertegenwoordiger des volks.

13. Wijders zult gij (liever: men, de gemeente) een volkomen eenjarig lam dagelijks bereiden ten brandoffer den HEERE: alle morgens zult gij (zal men) dat bereiden.

14. En gij zult ten spijsoffer daarop doen alle morgens een zesde deel van ene efa, en olie, een derde deel van een hin, om de meelbloem te bedruipen; tot een spijsoffer, den HEERE, tot eeuwige inzettingen, geduriglijk (vgl. Ex. 29:38. Lev. 6:8 vv. Num. 28:3 vv.).

15. Zij zullen dan het lam, en het spijsoffer, 1) en de olie alle morgens bereiden tot een gedurig brandoffer.

1) In het algemeen duidt het aan, dat, gelijk God nu onder het Evangelie overvloediger is in Zijne genadegiften dan onder de Wet, wij ook zo overvloedig moeten zijn in het toebrengen van lot en plicht aan Hem ter vergelding.

De Mozaïsche wet vorderde zulk een lam des morgens en des avonds, de nieuwe wet hier laat het avondoffer weg, maar verhoogt het spijsoffer. Het herhaalde noemen van "elken morgen" toont, dat het niet vermelden van het avondoffer geen bloot voorbijgaan der zaak is, maar dat in de nieuwe godsdienstregeling het avondoffer moet wegvallen.

Sedert Kerstmis is de nacht voorbijgegaan, en de dag gekomen; er zijn daar alleen morgenoffers.

16.

IV. Vs. 16-24. Nog volgen twee aanhangsels, van welke het eerste op Ezech. 45:7-9 - betrekking heeft, en over het recht van den vorst handelt, om zijn landeigendom in erfenis na te laten en weg te schenken (vs. 10-18) het andere op Ezech. 42:1-14, en 1- ene korte beschrijving van de keukens voor priesters en volk geeft (vs. 19-24 -).

16. Alzo zegt de Heere HEERE: wanneer de vorst aan iemand van zijne zonen een geschenk zal geven van zijne erfenis, die voor hem in Hoofdst. 45:7 vv. en 48:21 v. 1 is bepaald, dat zullen zijne zonen hebben; het zal hun bezitting zijn in erfenis.

17. Maar wanneer hij van zijne erfenis een geschenk zal geven aan enen van zijne knechten, die zal dat hebben tot het vrij-jaar toe (Lev. 25:10 en 13); dan zal het tot den vorst wederkeren; het is immers zijne erfenis, zijne zonen zullen het hebben.

18. En de vorst zal niets nemen van de erfenis des volks, om hen van hun bezitting te beroven; van zijne bezitting zal hij zijnen zonen erf nalaten; opdat niet Mijn volk, een iegelijk uit zijne erfenis, verstrooid worde (Hoofdst. 45:8. 1 Sam. 8:14; 22:7 1Sa).

De toestemming omtrent een zijner zonen geeft aan den erfgenaam van den vorst het karakter van vorstelijke bezitting; het wordt wel het geschonken erfdeel van den zoon, maar het blijft toch in de vorstelijke familie. De verdere vergunning ten opzichte van een verdienstelijken of geliefden dienaar, waarbij het geschonkene in het vrij-jaar tot den gever terugkomt, verzekert het kroondomein tegen verkleining.

Wie veel geeft, is genoodzaakt anderen het hun te ontnemen.

Wij verstaan onder den vorst dien koning, die volgens Hoofdst. 34:24; 27:25, over het Israël, dat na zijne bekering in het heilige land is teruggevoerd, in de plaats van Christus en uit het geslacht van David zal regeren gedurende de honderd jaren, die tot de oprichting van het duizendjarig rijk nog zullen voorbijgaan. In hem wordt de juist verhouding van de staatsmacht tot de kerk uitgedrukt, welke in de heiden-christelijke kerk gedurende den tijd der reformatie wel ene juiste gedaante had, maar overigens steeds tussen de overmacht van het pausdom over de vorsten en de cesaropapie, dat de wereldlijke macht de kerk beschouwt als geheel aan den staat onderworpen, en zich tot wetgevende personen ook in kerkelijke aangelegenheden opwerpt, heen en weer geslingerd heeft, en ten laatste zelfs tot het doden der getuigen wordt. De bevrijding ook van dezen dood zal voor ons van boven af, van de gemeente op Zion komen, nadat vooraf ene grote aardbeving de schepping van den Antichristelijken tijdgeest ten grave heeft gedragen (Openb. 11:7-13). Tot dien tijd zijn alle pogingen van gelovige Christenen, om den rollenden wagen in de wielen te grijpen en hem tot staan te brengen, te vergeefs; de bestuurders van den staat staan zelf onder een fatum, en wanneer zij niet zo willen besturen, als het lot hen dringt, moeten zij aftreden. Gods raadsbesluit wordt zelfs vervuld door middel van het ongeloof en van de dwaasheid van de kinderen der wereld, maar met het doel voor Zijne kinderen, om de kinderen der wereld geheel en al te beschamen, en hun wijsheid voor langen tijd den mond te stoppen.

19. Daarna bracht hij, die mij in Hoofdst. 44:4 voor het tempelgebouw had gebracht, mij door den ingang, die aan de zijde der poort was tot de heilige kameren, den priesteren toebehorende, die naar het noorden zagen; en ziet, aldaar was ene plaats aan beide zijden, naar het westen.

20. En hij zei tot mij: Dit is de plaats, alwaar de priesters het schuldoffer en het zondoffer zullen koken; en waar zij het spijsoffer zullen bakken, en die toegang, van welken reeds in Hoofdst. 42:9 sprake was, dient nu daartoe, opdat zij hetgeen hun van het schuld- en zoen- en spijsoffer als het allerheilige ten deel valt (Hoofdst. 44:29) niet uitbrengen in het buitenste

voorhof, om het volk te heiligen door het brengen dier spijzen in hun nabijheid (Hoofdst. 44:19).

21. Toen bracht hij mij uit in het buitenste voorhof, en voerde mij om in de vier hoeken des voorhofs; en ziet, in elken hoek des voorhofs was een ander voorhofje.

22. In de vier hoeken des voorhofs waren voorhofjes met schoorstenen (eigenlijk: kleine voorhoven of bewierookte voorhoven d. i. welke het nooit aan kookmaterieel ontbreekt), van veertig ellen de lengte, en dertig de breedte; deze vier hoekhofjes hadden enerlei maat.

23. En er was rondom in dezelve een ringmuur, rondom deze vier; en er waren keukens, stookplaatsen gemaakt beneden aan de ringmuren rondom.

24. En hij zei tot mij: Dit zijn de keukens, alwaar de dienaars des huizes de Levieten of tempeldienaars (Hoofdst 44:11 v.) het slachtoffer des volks zullen koken, opdat dit alsdan in de kamertjes de offermaaltijden zou kunnen houden.

Deze afdeling hangt met de vorige zamen, waar zich de Profeet met de opheffing van elke collisie tussen priesters, vorst en volk had bezig gehouden. Hij wijst hier nog ten slotte aan, tot hoever ook de geringste afwijking in dat opzicht moest worden tegengegaan, en heeft tot aansluiting juist van dit voorbeeld ene bijzondere aanleiding in de voorafgaande vermelding, van de offerplechtigheden en feesten en de wederkeer ge verhouding van den vorst en de priesters bij deze.

In het rijk Gods, even als in het rijk der natuur, en in het eerste eerst bijzonder, heeft alles zijne bepaalde plaats. Ongewoon zijn alleen de dingen der mensen, omdat deze zondaars zijn, en de zonde is in elk opzicht ongerechtigheid, wanorde.

HOOFDSTUK 47.

VRUCHTBAARHEID EN GRENZEN DES HEILIGEN LANDS.

V. Vs. 1-12. Nadat de Profeet den intocht van des Heeren heerlijkheid in den nieuwen tempel, welke voor zijne ogen gemeten was, had aanschouwd, en de nieuwe wet, aan het volk bekend te maken, over den dienst, welken Israël in het nieuwe heiligdom moest dienen, ontvangen had (Hoofdst. 40-46), wordt hem nu een stroom van levend water getoond, welke, uitgaande van den dorpel des tempels, naar het zuiden door het vlakke veld vloeit, en zich in de Dode zee ontlast, om eensdeels het dorre aardrijk vruchtbaar te maken, anderdeels de wateren der Dode zee met nieuwe levenskracht te vervullen, uitgezonderd de daarnevens liggende modderkuilen en moerassen, die zout zullen blijven.

1. Daarna bracht hij mij uit het buitenste voorhof, waarheen hij mij (Hoofdst. 46:21) door de noorderpoort gebracht had, weer even als in Hoofdst. 44:4, tot de deur van het huis, en ziet, er vloten wateren uit, van onder den dorpel des huizes naar het oosten; want het voorste deel van het huis was in het oosten; en de wateren daalden af van onderen, uit de rechterzijde des huizes van het zuiden des altaars.

2. En hij bracht mij uit door den weg van de Noorderpoort, en voerde mij om door den weg van buiten tot de buitenpoort, den weg, die naar het oosten ziet; want daar volgens Hoofdst. 44:2 deze poort had moeten gesloten blijven, zo moest, om tot de buitenzijde te komen, zulk een omweg worden gemaakt; en ziet, de wateren, 1) wier loop ik in vs. 1 #Eze 1 alleen tot den binnensten voorhofsmuur had kunnen opmerken, sprongen uit de rechterzijde van den opgang.

1) De meeste uitleggers komen daarin overeen, dat deze wateren het Evangelie van Christus betekenen, hetwelk van Jeruzalem uitging en zich in de landen daar rondom verspreidde, benevens de gaven en krachten des Geestes, welke hetzelfde verzelden en door welke krachten het zich verre uitbreidde en vreemde en gezegende uitwerkingen voortbracht. Ezechiël ging een en andermaal rondom het huis en had tot hiertoe geen acht gegeven op deze wateren; want God maakt Zijnen zin niet in eens aan Zijn volk bekend, maar bij trappen.

Een wateropvang in de onmiddellijke nabijheid van Gods altaren ontsprongen: is het geen treffend beeld van de verborgen bronwel des heils, in Christus der wereld verschenen. Gij merkt het op, niet daar buiten uit de dorre, onvruchtbare aarde, door zondige mensen bewoond, maar daar binnen uit het heiligdom, waarin de Onzichtbare zetelt, borrelt de levensstroom op, die alles besproeien, verkwikken, in een paradijs veranderen zal. Van God gaat het also uit, dat nieuwe leven, dat den zondaar even dringend behoeft, als het beloofde land een frissen waterstroom nodig had, en even weinig als dßBr de grond zich zelve het levend water kan schenken, evenmin vindt de zondaar waarachtig leven der ziel buiten persoonlijke gemeenschap met Hem, uit wien leven en licht voor miljoenen werelden stromen. Leven uit God, wij behoeven het allen, Gel. om in waarheid gelukkig te zijn; maar wij hebben het allen door onze zonden verloren. Afgescheiden van Hem, zijn wij van nature gelijk geworden aan die beek, die uit de heldere bron geen toevoer van water ontvangt, en nu

weldra opdroogt, en verandert in een vunzig moeras, waaruit straks verpeste dampen in alle richtingen opstijgen. Wel weten wij dat het onmogelijk is buiten gemeenschap met den Heilige waarachtigen vrede te smaken, maar ach, de zonde verwijderd ons telkens verder van Hem en drijft ons voort, als het hert vervolgd door onbarmhartige jagers en verteerd door brandenden dorst, de koele bron onnadenkend voorbij snelt, en met iederen tred verder afdooft en eindelijk in strikken en struiken verward, den wreden jager ten buit wordt. Wel belooft ons de wereld verzadiging voor dien brandenden dorst naar geluk, maar, arme zwervers door hare woestenijen, wat baat het, of wij in hare zanden al graven, en naar nieuwe bronwellen boren? Slijk vinden wij, maar levensvocht niet, en stoten wij al hier of daar op een gebroken bak met wat troebel water gevuld, nauwelijks zetten wij de schaal aan de lippen, of ene stemme Gods klinkt ons tegen: "een iegelijk, die van dit water drinkt, zal wederom dorsten. " Ja wederom dorsten, dat is uw lot en uw vonnis, o mens, die van de wereld verwacht, wat alleen de hemel kan geven, en in hare tempelen de heilfontein zoekt, die Ezechiël in den tempel Gods zag ontspringen:

Het is hier duidelijk dat Christus de Tempel is, dat Hij de deur is, van wien de wateren uitvloeien; vandaar dat er gezegd wordt dat de wateren niet van boven den grond, maar van onder den dorpel ontspringen, dewijl het leven der gelovigen met Christus verborgen is in God.

3. Als nu die man, van den buitensten tempelmuur, naar het oosten uiting, zo was er een meetsnoer (Hoofdst. 40:3) in zijne hand; en hij mat duizend ellen, en deed mij aanstonds door de wateren doorgaan, en de wateren waren reeds zo hoog, dat zij raakten tot aan de enkelen.

4. Toen mat hij nog verder oostwaarts duizend ellen, en deed mij ten tweeden male door de wateren doorgaan, en de wateren waren reeds zo hoog, dat zij raakten tot aan de knieën; en hij mat nog duizend ellen verder oostwaarts, en deed mij ook op die eerste plaats doorgaan, en de wateren waren zozeer gestegen dat zij raakten tot aan de lenden.

5. Voorts mat hij nog duizend ellen, en het was ene beek, waar ik niet kon doorgaan toen ik voor de vierde maal wilde doorgaan; want de wateren waren hoge wateren, waar men door zwemmen moest, ene beek, waar men niet kon doorgaan. 1)

1) Het zijn aanwassende wateren. Gelijk ene rivier gestadig loopt, zo wordt zij te voller naarmate zij verder gaat. De Evangelie Kerk was zeer klein in haar beginselen, gelijk ene kleine opwellende poel, maar bij troepen kwam zij tot aan de enkels en tot de knieën, velen werden dagelijks tot dezelve toegedaan en het mosterdzaad groeide op tot een groten boom. De gaven des Geestes nemen toe door geoefend te worden en de genade, daar zij waarlijk is, neemt toe als het licht des morgens, hetwelk voortgaat en meer en meer schijnt tot den vollen dag.

Al wederom, wat dunkt u, die vloed, spiegelt hij ook in dit opzicht het beeld u niet af van het heil in Christus verschenen? Ja ziet daar wel waarlijk den gang van het Godsrijk in de wereld en in het hart van den zondaar! Dat Godsrijk, het ving en vangt steeds nederig aan, gelijk ene beek, nabij de bron nog nauwelijks merkbaar, zich van lieverlede verbreedt, hoe meer zij zich

van haren oorsprong verwijderd. Het Godsrijk bij de kribbe van Bethlehem, doet het u niet denken aan den aanvang van Ezechiëls vloed, waar het water voor het ogenblik zich nog alleen tot aan de enkels verheft? Maar straks breidt zich dat Godsrijk in Galilea, in Judea en Samaria uit: ziet, daar rijst het water des levens reeds van de enkels tot de knieën van wie het beproeft te doorwaden. En weldra daarover snijdt het de grenzen der heidense wereld; daar neemt het ene stad, een land, een koninkrijk, een werelddeel in: merkt gij wel, hoe de stroom reeds zó diep wordt, dat hij u tot aan en over de lendenen wast? Nog heden ten dage is hij op menige streek der zendingskaart zo ondiep, als de vliet, die nauwelijks boven de voetzolen raakt, doch komt slechts terug, als hij duizend ellen verder gespoed is, en gij wordt door ene velen volheid des waters verrast die u onwillekeurig opheft en draagt. Dat is juist het onderscheid tussen het heil, dat de wereld biedt, en dat ons de Christus bereidt. Menige aardse vreugd doet ons denken aan den bruisenden stroom, die begint met een prachtigen waterval en aanvankelijk rusteloos voorwaarts spoedt, maar weldra al meer en meer onreinheid in zijne wateren opneemt, straks gedurig trager daarheen kruipt en eindelijk bijna spoorloos verdwijnt in het zand, dat hij een tijd lang besproeide. Het heil in Christus daarentegen ontwikkelt zich uit kleine beginselen, maar om gedurig hoger te stijgen, niet ongelijk aan den vloed bij Ezechiël, die telkens op zekere hoogte ene dieper bedding verkrijgt. Wel komt Gods koninkrijk niet op eens maar trapsgewijze in de wereld rondom ons, duizend ellen liggen er ook voor Ezechiël tussen de plek waar het water de knieën, en die waar het de lendenen raakt, maar toch het gaat onophoudelijk voort, eerst in de diepte, als de stroom, die in het verborgen steeds verder de aarde doorwoelt, straks in de hoogte als de ontembare vloed, dien men op zeker punt volstrekt alles mede ziet slepen. En gaat het wel beschouwd, niet evenzo in het hart van den zondaar, waarin geestelijk leven geboren wordt. De beginselen zijn gewoonlijk klein en onmerkbaar. Enkele lichtstralen beginnen voor het oog des geestes te rijzen, enkele vertroostingën Gods worden vreemd en bevend genoten, enkele kiemen van gerechtigheid, vrede en blijdschap ontluiten op den akker des harten. Maar keurt daarom die kleine dingen uwen blik niet onwaardig, even weinig als de Ziener den stroom, die aanvankelijk nog de diepte van geen halve voet heeft bereikt! Het water begint te wassen; het geestelijk leven neemt toe; wie eerst in Christus slechts kind of jongeling was, wordt straks man en vader in Hem. Schijnbare stilstand kan er zijn, en allerminst ontbreekt het aan overgangstijdperken; zelfs een Ezechiël kan de duizend ellen tussen het een en het ander punt van den weg niet tot twee of drie honderd doen inkrimpen. Maar toch, waar leven uit God is, daar is ook beweging en voortgang, en wie aanvankelijk uit zijn geestelijken doodslaap is opgewekt, hij vindt voor den stroom van zijn geestelijk leven steeds dieper bedding gegraven. Waar morgenrood gloorde, breekt zonneglans door, waar de kracht tot willen verleend werd, wordt nu ook de kracht tot volbrengen geboren, waar men eerst tegen kleine plichten kon opzien, voelt men zich straks zelfs tot grote offers in staat. Zo is het pad des rechtvaardigen gelijk een schijnend licht, voortgaande tot op den helderen middag, en ene volheid van geestelijk heil en leven is in Christus verleend, waarvan hij gedurig moet uitroepen, dat de helft hem niet aangezegd was.

6. En hij zei tot mij: Hebt gij het gezien, mensenkind, hoe sterk het water in die korte afstanden van telkens duizend ellen gewassen is: want om dit op te merken heb Ik u bevolen daar door te gaan? Toen voerde hij mij, daar het doel zijner meting reeds bereikt was, en bracht mij weerterug en wel tot aan den oever der beek.

7. Als ik wederkeerde, ziet, zo was er aan den oever der beek zeer veel {a} geboomte van deze en van gene zijde, waarop ik vroeger, daar ik met het water zelf mij had bezig gehouden, geen acht had geslagen.

{a} Openb. 22:2.

8. Toen zei hij tot mij, om mij den verderen loop, dien ik niet met hem was nagegaan, bekend te maken: Deze wateren vlieten uit naar het voorste van Galilea, en dalen af in het vlakke veld, in het Ghor- of lage dal der Jordaanvlakte (Joz. 3:1); daarna komen zij in de zee; in de zee uitgebracht zijnde, zo worden de wateren, die de zee bevat en die aan haar den naam van Dode zee hebben gegeven (Gen. 19:29), gezond.

Om de bedoeling te vatten, moet gij u geheel in het land der belofte verplaatsen. Oostelijk van den tempel, van waar de waterstroom uitging, breidt zich voor den verrukten blik des Profeten ene dorre zandvlakte uit, straks vervangen door de Dode zee, waarop (en niet op den groten Oceaan) hier ter plaatse bepaald en uitsluitend gedoeld wordt. De Dode zee, hoe treurig het daar in den omtrek en op den bodem geschapen stond, wien is het geheel onbekend! Verplaatst u bij dat onafzienbare meer, uren in den omtrek van naakte bergen en steile klippen omgeven. De oever wordt zelfs geschuwd door de dieren, die er drank noch voedsel ontmoeten; de oppervlakte is roerloos en stil als het graf; geen vis, die er het leven in houden kan, geen vogel, die er te dicht aan genaakt, of hij zinkt bedwelmd naar beneden. Nog heden ten dage kan het den reiziger schijnen of dat schrikwekkend oord met den vloek van God is beladen, of bij het loeien van den storm nog een doffe zucht uit den donkeren afgrond vernomen wordt! En nu, verbeeld u de verbazing des Zieners, tot dat dode meer ziet hij den levensstroom naderen, en, wonder boven wonder, de zieke zee wordt gezond, de vervloekte zee schijnt met een nieuwen zegen gedoopt, de Dode zee is aangeblazen door een adem des hogeren levens! Wij zouden u beklagen, Gel. wanneer gij zelfs in de verte het antwoord op de vraag niet kondt raden: wat moeten deze dingen beduiden? Die Dode zee, wat vertoont zij ons anders dan het beeld, van wat de wereld en ons hart door de zonde geworden is? Ach, de aarde kon een paradijs zijn van weelde, als voorheen die vruchtbare vlakte, maar met den val trad de dood in in het leven, en het aardrijk werd vervloekt als den bodem, die Sodom en Gomorra, Adama en Zeboïm droeg. Even weinig als in de Dode zee één schepsel het leven kan houden, evenmin is er waarachtig leven voor uwe ziel in den verpestten dampkring der aarde.

Maar tot de Dode zee komt de heilige tempelstroom: tot den zondigen en doodschuldigen mens de openbaring van Gods genade in Christus. De Dode zee kan zich zelf niet gezond maken, de wereld zich zelf niet verlossen, maar wat wereld en wet onmogelijk was, God heeft het door Christus gedaan. En gij ziet immers niet voorbij, in wat richting deze stroom zich beweegt? Niet waar reeds water was, maar waar het niet werd gevonden; door ene dorre vlakte wandelt hij voort, opdat hij deze in een hof des Heeren herscheppe; uit de hoogte stort hij neer in de diepste diepte der dalen, en nauwelijks komt hij met de Zoutzee in aanraking, of ziekte en dood zijn gevlucht. O heilig tekenschrift, wie peilt uwe betekenis niet, die althans iets van de diepte onzer ellende en de grootheid van Gods genade verstaat? Ja, ziet hier het Evangelie, dat wij u prediken. De Hoge en Verhevene, die in de eeuwigheid woont, wil ook

wonen bij dien, die eens nederigen en verbrijzelden geestes is, opdat Hij levend make, wat daar was verzwakt en verbrijzeld. Staat gij nog hoog in eigene schatting geplaatst, en roemt gij heimelijk in eigene wijsheid, deugd en waardij, het Evangelie is voor u niets, en gij kunt niets voor Christus zijn, dan een voorwerp van Zijn mateloos medelijden. Immers gij ziet het, de stroom bij Ezechiël klimt niet op tot de toppen der bergen, maar daalt af in de diepte der dalen, en richt zich bij voorkeur tot het dorre, het smachtende, het leven- en hopeloze, zo God van den hemel geen redding en leven gebiedt. Maar is uw hart aan die onvruchtbare vlakte gelijk, die tot God om lafenis roept; erkent gij het, dat uw leven, juist als die Dode zee door eigene schuld is beladen met zonde en vloek, ja, dan komt ook tot u de stroom des levenden waters in het woord en den Geest van den Heere. Hongerigen worden met goederen vervuld, maar rijken zijn ledig weggezonden, en van een hart en een wereld, waarin Christus komt, geldt nog het profetisch woord: "de wateren worden gezond. "

9. Ja het zal geschieden, dat alle levende ziel, die er wemelt, overal, waarhenen ene der twee beken (daar de stroom zich volgens Zach. 14:8 in twee armen verdeelde) zal komen, leven zal, en daar zal zeer veel vis zijn, omdat deze wateren daarhenen zullen gekomen zijn, en zij zullen gezond worden, en het zal leven, alles, waarhenen deze beek zal komen.

Al wederom, is en wordt het niet treffend vervuld, alom waar het woord des koninkrijks verspreid en waarlijk geloofd wordt. Helaas, zij worden ook in onze dagen vernomen, de stemmen, die aan het Christendom den oorlog verklaren, en de afschaffing van het Evangelie als ene weldaad voor de wereld begeren. De ondankbaren, die voorbijzien, hoe juist het beste, dat onze zieke tijd nog bezit aan dit Evangelie te danken is, en hoe het Christendom sinds achttien eeuwen niets minder is gebleken te zijn dan een geheel nieuw, een Goddelijk levensbeginsel! Vergelijkt eens zelf de Joodse en Heidense wereld ene eeuw vóór, en ene eeuw na de verschijning van Christus, en ziet of gij wel woorden kunt vinden om de grootheid van het onderscheid uit te spreken. Vergelijkt den mens buiten Christus, "hatelijk zijnde, en elkaar hatende, " met den mens in Christus, die uit liefde voor den broeder kan leven en lijden en sterven; en zegt, of daar geen leven uit de doden heeft plaats gegrepen. Maar wat doe ik? Op duizend mijlen afstands zoek ik de bewijzen voor de waarheid van Ezechiëls voorstelling, daar zij immers te zien en te tasten in onze dichtste nabijheid is. Of zijn ze ook hier niet de opgerichte toonbeelden voor de waarheid des woords: "Zo iemand in Christus is; die is een nieuw schepsel; het oude is voorbij gegaan, ziet, alles is nieuw geworden?" Ja, waarlijk, een nieuwe mens wordt op de oude aarde gezien, waar men met dezen levensstroom in persoonlijke aanraking komt. Met Christus verbonden, ontvangt gij een ander levensbeginsel; eens was het de zelfzucht, thans is het de liefde, die boven alles u dringt. Ene andere levensvreugd; eens wandeldet gij naar den lust uwer ogen, thans is de omgang met God uw zaligst genot, en het volbrengen van Zijnen wil uwe spijs. Ene andere levenstaak; eens woog het aardse, thans weegt het hemelse in uwe schatting het zwaarst, en gij dient niet meer de wereld, maar Christus. Hoe zou nu ook uwe levenslust niet verlicht worden, waar gij van het zwaarste juk, het juk der zonde ontslagen zijt; en het levenseind, hoe zou het u niet helderder tegenblinken, waar gij boven uw graf een geopenden hemel aanschouwt? O, ik weet het dat nieuwe leven, dat Christus schenkt, het wordt veel te weinig, zelfs in den besten onzer gezien. Het kan mat en dof en kwijnende zijn, en menige openbaring er van blijft bovendien uit zijn aard voor het oog der meesten verborgen. Maar toch, waar

Christus leeft in het hart, daar is althans het geboorteuur van een aanzijn geslagen, dat geen dood of graf kan verstoren, en zelfs het dagelijks sterven van den Christen is nog oneindig ver te verkiezen boven het bedrieglijk leven der wereld.

11. Doch hare modderige plaatsen en hare moerassen, die zich van het water der zee hebben gevormd, wanneer die in den regentijd buiten zijne oevers is getreden, of tot afleiding van de zoutdelen van het water zijn gegraven (Zef. 2:9), zullen niet gezond worden; zij zijn tot zout overgegeven, 1) zij zullen zout blijven, daar zij door die stromen (vs. 9 niet zullen bereikt worden (Richt. 9:45).

1) Hiermede worden zij bedoeld, die zich niet laten redden, die gezonken zijn in den modder hunner eigen begeerlijkheid, of in een woestijnland hunner eigen gerechtigheid, en van mening zijn dat zij geen genezing van node hebben.

12. Aan de beek nu, aan hare oevers, zal, gelijk gij reeds uit de waarneming in vs. 7 kunt besluiten, van deze en van gene zijde opgaan allerlei spijsgeboomte, welks blad niet zal afvallen, noch de vrucht daarvan vergaan, in zijne maanden (iedere maand) zal het nieuwe vruchten voortbrengen; want zijne wateren, waardoor zij vruchtbaar worden gemaakt, vlieten uit het heiligdom, dus onmiddellijk uit de woonplaats van Hem, die de oorsprong van alle levenskracht en vruchtbaarheid is; en zijne vrucht zal zijn tot spijs, tot onderhouding van het nieuw geschapen leven dergenen, die in Zion wonen, en zijn blad tot heling, tot gezond maken der zieken en verdorvenen in de overige mensenwereld. (Openb. 22:1, 2).

Wie verstaat het niet, die bedenkt, hoe in den eersten Psalm de vrome bij een boom vergeleken wordt aan waterbeken geplant, die vrucht geeft op zijnen tijd en waarvan het gebladerte niet afvalt? Waar de ziekte der zonde genezen, een leven uit God is gewekt, hoe zou daar nu ook de vruchtbaarheid gemist kunnen worden van wat bloeit en rijpt voor den hemel; Het Evangelie der genade beleefd en verheerlijkt door trouwe belijders, ziedaar de levende stroom met vruchtbaar geboomte omgeven. Wat die vruchten zijn, die door den stroom van Gods genade worden gekweekt en verkwikt, wien onzer kan het geheel onbekend zijn? De vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, zachtmoedigheid, matigheid, Waar die vrucht ten enenmale ontbreekt, daar blijkt het van zelf, dat men met den Heere slechts in inwendige of kortstondige gemeenschap getreden is. Waar integendeel het leven van den waarachtigen wijnstok in de ranken is overgegaan, daar beginnen zich ook weldra vruchten te zetten; want gelijk het leerboek onzer vaders het zo onverbeterlijk uitdrukt: "het is onmogelijk, dat, wie Christus door een waarachtig geloof is ingeplant, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid. " .

Ezechiël breidt hier uit wat Joël in Hoofdst. 3:18 heeft gezegd: "er zal ene fontein uit het huis des Heeren uitgaan en zal het dal van Sittim bewateren. " Wanneer Zacharia in Hoofdst. 14:8 zegt: "Ook zal het te dien dage geschieden, dat er levende wateren uit Jeruzalem vlieten zullen, de helft van die naar de Oostzee, en de helft van die naar de achterste zee aan; zij zullen des zomers en des winters zijn, " wijst hij op Ezechiël terug. Het is duidelijk ene allegorie, welke in deze tempelbron is voorgesteld, een beeld van geestelijke waarheden, welke daardoor tot aanschouwing worden gebracht; maar welke is de juiste betekenis? Er kan

geen twijfel omtrent zijn, dat het water ook hier, gelijk meermalen in de Heilige Schrift, een zinnebeeld is der Goddelijke zegeningen van de geestelijke zowel als van de lichamelijke, welke uit de woestijn van menselijke ellende en van aardse nood uitredde en die veranderen in voorwerpen van lieflijken en heerlijken voorspoed (Jes. 41:17 vv; 44:3). Dat nu van Zion zulk een water des levens zal uitgaan en zich over den gehelen omtrek zal verbreiden, dat is reeds eens vervuld door het Evangelie van Jezus Christus, welks prediking door de Apostelen is gevoerd in de wereld, welke dood was door de zonden en misdaden, en die nieuw leven en vruchtbaarheid heeft te weeg gebracht, hoe zwak en gering het eerste begin daarvan voorkwam. En nu kan de tekst gebruikt worden zowel voor zendingsleerredenen, als ook kan de heerlijkheid van het Goddelijk woord daarnaar worden voorgesteld. Wilden wij bij deze verklaring van den waterstroom blijven staan bij de prediking des Evangelies, zo zou het tempelgebouw met zijne beide delen den Heere Christus in Zijne gemeenschap met den Vader, het altaar in het voorhof der priesteren, Zijn kruislijden op Golgotha en de buitenste ringmuur met de verdere afscheiding van de Christelijke kerk kunnen worden verklaard-"gebouwd op het fundament der Profeten, waarvan Jezus Christus, de uiterste hoeksteen is. " Intussen zou deze opvatting beter bij Zach. 14:8 in den samenhang voegen; hier hebben wij daarentegen met Israël na zijne bekering en terugvoering in het heilige land te handelen, en volgens de gehele boven aangegevene verklaring van het gezicht des tempels, kunnen wij den waterstroom, die van dezen tempel uitgaat, slechts verklaren van den zegen, welke van de gemeente op Zion zal uitgaan, eensdeels over het heilige land zelf, om het te brengen tot een toestand van aardse verheerlijking, (Hoofdst. 34:26 vv; 36:30; Zach. 8:12), aan de andere zijde op de hier te lande door een Godsgericht vernietigde kerk, zo als in Openb. 11:7 vv. voorgezegd wordt. Hier komt het woord van Paulus in Rom. 11:15 in aanmerking, van het leven uit den doden, dat door Israëls wederaanneming der wereld ten deel zal worden. Maar de modderige plaatsen en moerassen daarnaast worden niet weer gezond, de daaraan verbondene ziektestof wordt zo min daarin ontnomen, dat zij integendeel geheel en al daarin worden veranderd. Wat tot hiertoe nog er gezond aan mocht zijn en gelijk aan ander water, zal voortaan ten gevolge van een Goddelijke strafgericht tot zout zijn overgegeven. Daarmee is ene andere gelijkenis gezegd, wat de Heere in Zijne gelijkenis van de tien maagden over de vijf gezegd heeft, die het woord van Jezus moeten horen: "Ik ken hen niet. " Aan het nieuwe Jeruzalem, waarvan in Openb. 21 sprake is, hebben wij hier bij Ezechiël nog niet te denken; daarop wijst veel meer Joël 2:32.

VI. Vs. 13-Hoofdst 48:29. voor het land, dat Israël bij zijn terugkeren daarheen op nieuw onder zich moest verdelen, worden in de eerste plaats in verband met hetgeen reeds bij Mozes voorkomt, de grenzen aan alle vier zijden nader bepaald, waarbij dan het land aan gene zijde van den Jordaan overeenkomstig de oorspronkelijke beschikking buiten aanmerking blijft (vs. 13-23). Hierop volgen dan de bepalingen omtrent de verdeling, bij welke niet weer, zo als onder Jozua, het lot beslist, maar alle stammen verkrijgen een even groot aandeel, ieder van deze het zijne in reeds vastgestelde op elkaar volging, daar zeven stammen in het noorden en vijf in het zuidelijke gedeelte plaats krijgen, wordt het midden door de landstreek, welke voor den Heere moet worden afgezonderd, ingenomen (Hoofdst. 48:1-29).

13. Alzo zegt de Heere HEERE; Dit, wat hierna in vs. 15 vv. nader zal worden uiteengezet, zal de landpale zijn, naar dewelke gij het land ter erve zult nemen, wanneer gij daarin

wederkeert (Hoofdst. 36:24; 36:21, 25), naar de twaalf stammen Israëls: ook al heeft Levi reeds een gedeelte ontvangen (Hoofdst. 45:4 v.) moeten er nog altijd twaalf delen worden gemaakt; want voor Jozef zijn, zo als in 't Oude Verbond is bepaald (Gen. 48:5. Joz. 17:14, 17) twee snoeren, Efraïm en Manasse.

14. En gij zult dat erven, in delen verdelen, zo als Hoofdst. 48:1-22 dat nader aanwijst, de een zowel (even zo veel) als de ander. Gij zult dat land geheel bezitten, a) over hetwelk Ik Mijne hand heb opgeheven 1), tot een eed (Hoofdst. 20:6, 28), dat Ik het uwen vaderen zou geven; en ditzelve land zal ulieden in erfenis vallen; die belofte zal door deze nieuwe verdeling op de rechtvaardigste en volkomenste wijze vervuld worden.

a) Gen. 12:7; 17:8; 26:3; 28:13.

1) Hoewel de bezitting voor een wijle tijds was afgebroken, zo had God nochtans zijn eed niet vergeten, welke Hij aan hun vaderen had gezworen. Hoewel Gods Voorzienigheid voor een tijd moge schijnen Zijne beloften tegen te spreken, nochtans zal de belofte op het laatste zeker vervuld worden. Want God zal altoos aan Zijn verbond gedenken. Zo is het hemels Kanaän zeker voor al het zaad, omdat het is, hetgeen God, die niet liegen kan, beloofd heeft.

Volgens de bepaling in Num. 33:54 was onder Jozua het land ongelijk aan de stammen toegedeeld, omdat het getal der geslachten en families in de verschillende stammen verschillend was, en toch ieder persoon een gelijk deel land ontvangen moest. Ezechiël daarentegen neemt alle stammen als even talrijk, dat is te verklaren uit de plaatsen Openb. 7:4-8; vgl. 14:1 vv. volgens welke bij Israëls bekering en terugvoering uit zijne tegenwoordige gevangenschap ieder stam een gelijk contingent levert, namelijk 12. 000 verzegelden.

15. Dit nu zal de landpale des lands zijn; aan den noorderhoek, zo als die in Num. 34:7-9 is bepaald, van de grote of Middellandse zee in het westen af, den weg van Hethlon (= verborgen plaats), waar men komt te Zedad (= berghelling).

16. Hamath (= verdediging), om nog enige plaatsen te noemen, welke aan deze grenzen liggen Berotha (= punten van Jehova) (2 Sam. 8:8), Sibraïm (= dubbele hoop (Num. 34:9), dat tussen de landpale van Damascus, en tussen de landpale van Hamath is; Hazar Hattichon (= middendorp), dat aan de landpale van Havran (= zeer wit) (Num. 32:33 en Job. 1:1) is.

17. Alzo zal de landpale van de zee af zijn, Hazar-Enon (= dorp der fonteinen) (Num. 34:9), de landpale van Damascus, en het noorden noordwaarts, en de landpale van Hamath; en dat zal de noorderhoek zijn, hoewel het slechts tot aan de uiterste grenzen dezer landschappen reikt.

Mozes begint de optelling met de zuidelijke grenzen, gaat vervolgens tot de west- en noordgrenzen voort, en sluit met de grenzen ten oosten. Bij onzen Profeet daarentegen begint die met de grenzen ten noorden en gaat voort naar oosten, zuiden en westen. Dit onderscheid is eenvoudig daaruit te verklaren, dat de Israëlieten onder Mozes van het zuiden af kwamen,

en aan de zuidoostergrenzen van het land stonden; nu echter bij hun terugkeren uit de ballingschap, komen zij uit de landen van het noorden.

18. Den oosterhoek (vgl. Num. 34:10-12) nu zult gij lieden meten van tussen Havran, en van tussen Damascus, dus van Hazar-Enon af, en van tussen Gilead in 't oosten en van tussen het land Israëls in 't westen aan den Jordaan, van de landpale af tot de Oostzee {1} toe, de zee ten oosten d. i. de Dode zee; en dat zal de oosterhoek zijn. 2)

{1} De Dode zee wordt hier de Oostzee genoemd, dewijl het, door de wateren van het Heiligdom gevoed, gemaakt werd. Niet meer nu de Zoutzee derhalve.

2) Als de oostelijke grens komt de Jordaan voor, het aan gene zijde gelegene land wordt dus niet mede tot het land van Israël gerekend. Ook in Num. 32:30; 33:51 is het land Kanaän het land ten westen van den Jordaan, en in Joz. 22:9 worden het land Kanaän en Gilead, even als hier, tegenover elkaar gesteld.

19. En den zuiderhoek zuidwaarts van Thamar af (ten zuidoosten van de Dode zee vgl. vs. 10 met 2 Kron. 20:2 tot aan het twistwater van Kades (Num. 20), voorts naar de beek henen, tot aan de grote zee, of de beek van Egypte; en dat zal de zuiderhoek zuidwaarts zijn.

20. En den westerhoek (Num. 34:6), de grote, de Middellandse zee, van de landpale af tot daar men recht tegenover Hamath komt, tot boven in het noorden aan het punt, dat tegenover het gebied van Hamath ligt; dat zal de westerhoek zijn.

21. Ditzelve land nu zult gij ulieden uitdelen naar de stammen Israëls.

22. Maar het zal geschieden, dat gij hetzelfde zult doen vallen in erfenis voor ulieden, en voor de vreemdelingen, die bij voortduring in het midden van u verkeren (vgl. de bij Hoofdst. 44:9), die kinderen in het midden van u zullen gewonnen hebben; en zij zullen ulieden zijn als een inboorling onder de kinderen Israëls; zij zullen met ulieden in erfenis vallen in het midden der stammen Israëls.

1) (Lev. 19:34).

1) Ook hier wordt geen onderscheid meer gemaakt tussen Joden en Heidenen, tussen dienstbaren en vrijen, dewijl onder het Evangelie de middenmuur des afscheidsels is afgebroken. Alle de onderdanen van Christus Jezus hebben een even dierbaar geloof ontvangen.

23. Ook zal het naar de wijze der Kenieten ten tijde des Ouden Verbonds (Num. 10:29 vv. 24:21) geschieden, in den stam, bij welken de vreemdeling verkeert, aldaar zult gij hem zijne erfenis geven, spreekt de Heere HEERE (vgl. Jes. 56:3 vv.).

HOOFDSTUK 48.

VERDELING VAN HET HEILIGE LAND. BESCHRIJVING DER HEILIGE STAD.

1. Dit nu zijn de namen der stammen, zo als zij naast en na elkaar in het land zullen wonen. Van 1) het einde noordwaarts, aan de zijde des wegs van Hethlon, waar men komt te Hamat; Hazar Enan, de landpale van Damascus, noordwaarts aan de zijde van Hamath, zo als in Hoofdst. 47:15-17 de noordergrens van het land bepaald werd, (ook zal hij den ooster- en westerhoek hebben, liever: hetwelk de gehele hoek is van het oosten naar het westen, dat zich over de gehele breedte uitstrekt) zal Dan één snoer hebben.

1) Let op, dat elke stam in deze afbeeldende verdeling zijn aangewezen bijzonder lot heeft, door ene Goddelijke bestelling bepaald, want het was nooit het oogmerk van het Evangelie, de onze palen van eigendom weg te nemen en alles gemeen te maken; het was bij wijze van liefdadigheid, niet van wettig recht, dat de eerste christenen alles gemeen hadden. Vele voorschriften van het Evangelie onderstellen, dat elk mens zijn eigen goed moet kennen. En wij moeten niet alleen erkennen, maar ook berusten in Gods hand, die ons lot bestelt en daarmee wel tevreden zijn, gelovende dat het voor ons het beste is.

De nieuwe verdeling des lands wijkt van de vroegere, onder Jozua gedaan, den eerste daarin, af, dat alle stamgebieden zich gelijkmatig over de gehele breedte des lands van de Oostelijke grenzen tot aan de Middellandse zee in het westen uitstrekken, alzo parallel lopende landstreken zullen vormen, terwijl bij de verdediging onder Jozua meerdere stamgebieden slechts de halve breedte van het land innamen. N. l. Dan zijn erfdeel in het westen van Benjamin verkreeg en de gebieden van half Manasse en Aser zich van de Noordelijke grenzen van Efraïm tot aan de noordergrenzen van Kanaän zich uitstrekten en Oostelijk van hen Issachar, Nafthali en Zebulon hun erfdelen ontvingen, eindelijk Simeon zijn bezit binnen de grenzen van de stam Juda verkreeg.

Verder wijkt zij daarin van de vroegere af, dat niet alleen alle twaalf stammen in het eigenlijke Kanaän tussen den Jordaan en de Middellandse zee hun bezittingen kregen, terwijl vroeger derde halve stam op hun bede van Mozes het aan gene zijde van den Jordaan veroverde land Bazan en Gilead hadden ontvangen, waarna het land Kanaän onder de overige 8 1/2 stammen werd verdeeld, maar dat buitendien ook de middelste streek van het land, ongeveer het vijfde deel van het geheel voor het heilige hefoffer, het stadgebied en het vorstenland werden afgehouden, alzo slechts het noordelijk en het zuidelijk deel, ongeveer vier vijfde van het geheel tot verdeling onder de twaalf stammen overbleef en noordelijk van het hefoffer zeven, zuidelijk van hetzelfde 5 stammen hun erfdelen verkregen, terwijl het hefoffer zo werd afgedeeld, dat de stad met haar gebied in de nabijheid van het oude Jeruzalem kwam te liggen.

2. En aan de landpale van Dan, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Aser één.

3. En aan de landpale van Aser, van den oosterhoek af tot den westerhoek toe, Nafthali één.

5. En aan de landpale van Manasse, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Efraïm één.

6. En aan de landpale van Efraïm, van den oosterhoek af tot den westerhoek toe, Ruben één.

7. En aan de landpale van Ruben, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Juda één.

De indeling heeft dadelijk den vorm van ene heilige, daar zeven stammen achter elkaar worden opgeteld, dus het heiligdom met het afgezonderde (Hoofdst. 45:1 vv.) van boven af omsluiten. Dat dient tot een teken, dat Israël nu weer in verbondsbetrekking met God is opgenomen en den Heere aangenaam is (Hoofdst. 20:40 vv.). Dan verkrijgt de landstreek aan de noordelijke grenzen, want daarheen was een gedeelte van den stam reeds in den tijd der richters verhuisd (Richt. 17 en 18). Aan hem zijn Aser en Nafthali verbonden, die vroeger de noordelijke streken in bezit hadden. Zebulon wordt teruggeplaatst, eveneens ook Issaschar aan de oostzijde; dan volgen Manasse en Efraïm, volgens de oude rangschikking; nu wordt Ruben van gindse zijde der Dode zee genomen, waarop weer met terugplaatsing van enen stam, van Benjamin, Juda zich aansluit. Nu begint de Terum of het hefoffer van het land, waarvan reeds in Hoofdst 45:1-8 sprake was.

8. Aan de landpale nu van Juda, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, zal het hefoffer zijn, dat gijlieden zult offeren, vijf en twintig duizend meetrieten in breedte, en de lengte, van het oosten naar het westen (vs. 9 vv.) even zo veel, als van een der andere delen, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, d. i. van den Jordaän tot aan de Middellandse zee. Dit stuk zal in zijne gehele lengte ook het land van den vorst insluiten, en het heiligdom zal in het midden deszelven zijn.

9. Het hefoffer, dat gijlieden den HEERE zult offeren, van dat stuk, dat met het delen der overige stammen gelijk staat, zal wezen de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend.

10. En daarin zal het heilig hefoffer zijn voor de priesteren, noordwaarts de lengte van vijf en twintig duizend, en westwaarts de breedte van tien duizend, en oostwaarts de breedte van tien duizend, en zuidwaarts de lengte van vijf en twintig duizend; en het heiligdom des HEEREN zal in het midden deszelven zijn.

11. Het in vs. 9 genoemde land zal zijn voor de priesteren, die geheiligd zijn uit de kinderen van Zadok, die Mijne wacht hebben waargenomen, die niet gedwaald hebben, als de kinderen Israëls dwaalden, gelijk als de andere Levieten gedwaald hebben (Hoofdst. 44:15).

12. En het geofferde van het hefoffer des lands zal hunlieden een heiligheid der heiligheden zijn, aan de landpale der Levieten, 1) hetwelk alleen heilig is.

1) Of, hunlieden zal het geofferde van het hefoffer des lands zijn, een heiligheid der heiligheden aan de landpale der Levieten.

Dit hefoffer der Priesters wordt een heiligheid der heiligheden genoemd, ter onderscheiding of in tegenstelling van hetgeen de Levieten zouden krijgen, hetwelk alleen heilig werd genoemd.

13. Voorts zullen de Levieten tegenover 't noordelijk van de landpale der priesteren hebben de lengte van vijf en twintig duizend, en de breedte van tien duizend; de ganse lengte bij het priester- en ook het Levietenland zal zijn vijf en twintig duizend, en de breedte tien duizend.

14. En zij, de Levieten, zullen daarvan niet verkopen, noch de eerstelingen des lands, het als eerstelingen van het geheel afgenomen land verwisselen noch overdragen aan mensen uit den stand der niet-Levieten, want het is ene heiligheid den HEERE (vgl. Lev. 25:34).

15. Maar de vijfduizend, dat is hetgeen overgelaten is in de breedte, in vs. 9 tien duizend roeden voor het land der priesters en in vs. 13 even zo veel voor dat der Levieten is afgezonderd, voor aan de vijf en twintig duizend, dat zal onheilig 1) gewoon land zijn, voor de stad, tot bewoning en tot voorsteden of vrijplaatsen; en de stad zal in het midden daarvan zijn, in dit onheilige gedeelte.

1) Onheilig in den zin van, gemeen, gewoon. Wat de Priesters en de Levieten ontvingen was heilig, wat de inwoners ontvingen gemeen of gewoon land.

16. En dit zullen hare maten zijn; de noorderhoek vier duizend en vijf honderd meetrieten; en de zuiderhoek vier duizend en vijf honderd; en van den oosterhoek vier duizend en vijf honderd, en de westerhoek vier duizend en vijf honderd, zodat alzo de stad een kwadraat van 4. 500 roeden vormt.

17. De voorsteden nu der stad, de vrije plaatsen rondom dit vierkant, zullen zijn, noordwaarts twee honderd en vijftig, en zuidwaarts twee honderd en vijftig, en oostwaarts twee honderd en vijftig, en westwaarts twee honderd en vijftig, waaronder een nog uitgebreider vierkant van 5. 000 roeden aan beide zijden ontstaat.

18. En de overgelatene in de lengte, tegenover het heilig hefoffer, wat van de lengte vs. 8 overblijft, zal zijn tien duizend oostwaarts, en tienduizend westwaarts; en het zal tegenover het heilig hefoffer zijn; en de inkomst daarvan zal wezen tot onderhoud voor degenen, die de stad dienen, voor de bedienden of arbeiders aan de stad.

19. En die de stad dienen, zullen haar dienen uit alle stammen Israëls. (Hoofdst. 45:6).

20. Het ganse hefoffer zal zijn van vijf en twintig duizend meetrieten, met vijf en twintig duizend; vierkant (vs. 8)zult gijlieden het heilig hefoffer offeren met de bezitting der stad(vs. 9 en 13 vgl. met vs. 15).

21. En het overgelatene zal voor den vorst 1) zijn, van deze en van gene zijde des heiligen hefoffers, en van de bezitting der stad voor aan de vijf en twintig duizend meetrieten des hefoffers, tot aan de ooster- en wester landpale, voor aan de vijf en twintig duizend aan de

wester landpale, tegenover de andere delen, dat zal voor den vorst zijn, en het heilig hefoffer en het heiligdom des huizes, zal in het midden daarvan zijn.

1) De vorst was geplaatst nabij het heiligdom, waar het getuigenis van Israël was, en nabij de stad waar de stoelen des gericht waren, opdat hij een beschermer van beide zou zijn en mocht toezien, dat de plicht van beiden zorgvuldig en getrouw werd waargenomen, en hierom was hij een dienaar van God, ten goede van gans de gemeente. Christus is de Vorst der Kerk, die haar aan alle kanten beschermt en ene verdediging maakt; ja Hij zelf is ene verdediging van alle hare heerlijkheid en omringt haar met Zijn gunst.

22. Van de bezitting nu der Levieten, en van de bezitting der stad af, zijnde in het midden van hetgeen des vorsten zal zijn; wat tussen de landpale van Juda en tussen de landpale van Benjamin is, zal des vorsten zijn.

Bij de herhaling dezer bepalingen, welke reeds in Hoofdst 45:1 vv. zijn gegeven, juist op deze plaats komt het aan, om aanschouwelijk voor te stellen, hoe de Heere nu werkelijk in het midden van Zijn volk woont, en Zijn heiligdom onder hen is (Hoofdst. 37:27 vv.). Hierbij komt als ene nieuwe bepaling het aandeel aan de Teruma voor degenen, die aan de stad arbeiden, hare gebouwen onderhouden.

23. Aangaande voorts het overige der stammen, deze zullen ten zuiden van de in het vorige beschrevene afdeling zijn; van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Benjamin één snoer.

24. En aan de landpale van Benjamin, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Simeon één.

25. En aan de landpale van Simeon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Issaschar één.

26. En aan de landpale van Issaschar, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Zebulon één.

27. En aan de landpale van Zebulon, van den oosterhoek tot den westerhoek toe, Gad één.

28. Aan de landpale nu van Gad, aan den zuiderhoek zuidwaarts, daar zal de landpale zijn van Thamar af, naar het twistwater van Kades, voorts naar de beek henen tot aan de grote zee.

29. Dit is het land, dat gijlieden zult doen vallen in erfenis, voor de stammen Israëls, en dit zullen hun delen zijn, spreekt de Heere HEERE.

Volgens de vorige verdeling, des lands waren in de afdeling vs. 1-7 eerst teruggeplaatst Benjamin, Issaschar en Zebulon; deze worden nu aan de oostzijde geplaatst; verder wordt van gene zijde van den Jordaan Gad overgenomen, en Simeon, welke stam vroeger onder Israël verstrooid was, ontvangt nu een bijzonder aandeel. Men ziet dat thans niet meer gedacht wordt aan de vroegere bijzondere zonden der stamvaders, en zo was ook reeds boven Dan (vs. 1) niet uitgesloten. Andere gezichtpunten worden daarentegen in Openb. 7:5-9 gevonden,

waar Dan geheel uitvalt en Levi in 't bijzonder wordt meegeteld; eveneens wordt aan Efraïm niet gedacht, maar daarvoor komt Jozef. Johannes spreekt ook over de verzegeling, en daarbij mocht evenmin Levi ontbreken als Dan en Efraïm genoemd konden worden. Ezechiël handelt echter over de wederopnemng tot genade, en dan zijn de vorige zonden in de diepten der zee geworpen.

30.

VII. Vs. 30-35, Tot voltooiing van het gehele beeld der toekomst van het land van Israël wordt nog eens herhaald wat in vs. 15 vv. over den omvang der heilige stad is opgemerkt. De stad wordt nog van ene andere zijde, namelijk door optelling der poorten, van welke naar elke der vier hemelstreken vier zijn gericht, in bepaalde betrekking tot de 12 stammen gesteld. Bij deze wordt Levi meegerekend, daarentegen werden Efraïm en Manasse onder den gemeenschappelijken naam van Jozef zaamgevat. De stammen zijn in deze opvolging genomen, dat de drie zonen van Lea, die ook in Deut. 33:6-8 den zegen openen, vooraan staan, hierop volgen de beide zonen van Rachel naar hunnen ouderdom, en op deze de oudste zoon van Lea, en eindelijk de nog drie overige zoons der beide dienstmaagden. Terwijl zo de namen harer poorten de stad voorstellen als behorende aan geheel Israël, ontvangt zij tenslotte nog een teken, dat haar tot stad van Jehova verheft.

30. Voorts zullen, gelijk dit reeds in vs. 16 is gezegd, dit de uitgangen der stad zijn: van den noorderhoek, vier duizend en vijf honderd maten.

31. En de poorten der stad zullen zijn naar de namen der stammen Israëls, en wel vooreerst wat betreft de drie poorten noordwaarts: ééne poort van Ruben, ééne poort van Juda, ééne poort van Levi.

32. En aan den oosterhoek, vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten namelijk ééne poort van Jozef, ééne poort van Benjamin, ééne poort van Dan.

33. De zuiderhoek ook vier duizend en vijf honderd maten, en drie poorten: ééne poort van Simeon, ééne poort van Issaschar, ééne poort van Zebulon.

34. De westerhoek, vier duizend en vijf honderd, derzelver poorten drie, ééne poort van Gad, ééne poort van Aser, ééne poort van Nafthali.

1)

1) Overeenkomstig hiermede wordt in het gezicht van Johannes, het nieuwe Jeruzalem, want zo wordt de Heilige stad aldaar, hoewel niet hier genoemd, gezegd twaalf poorten te hebben, drie op elke zijde, en op dezelve zijn geschreven de namen der twaalf stammen der kinderen Israëls.

Hiermede wordt ongetwijfeld aangeduid, dat tot de Kerk van Christus is een vrije toegang, door het geloof. Uit alle stammen zullen er komen, uit alle natiën, geslachten, en talen, en volken zullen binnen hare poorten verschijnen.

35. Alzo zal het gebied der stad rondom 4 ml. 4. 500 of achttien duizend roeden zijn; en de naam der stad zal van dien dag af zijn, van dien tijd dat zij gebouwd zal zijn en voortaan, hoewel zij nu onder den vloek ligt (Jer. 26:6): DE HEERE IS ALDAAR. Zijne ogen zijn uit Zijn nevens haar opgericht heiligdom (Hoofdst. 40:2) voor altijd op haar gericht (Ps. 68:17. Jes. 60:14).

Belangrijk is in Hoofdst. 47:22 vv. de opmerking, dat in de algemene opgaaf der landverdeling ook opzettelijk melding wordt gemaakt van de aanneming en inlijving der heidenen in Israël. Gewis strekt dit ten bewijze, dat de Heere ten allen tijde de deur der kerk ook voor de afdwalende volken, ter toenadering tot Zijne gemeenschap heeft opengezet, en dat Hij dit voor alsdan wilde na de Babylonische ballingschap, door welke de kennis van den waren godsdienst in de wereld moest bevorderd worden, maar dan wordt ook, daar dit profetisch gezicht van uitgestrektere bedoeling is, daardoor die waarheid bevestigd, welke ons reeds meermalen is voorgekomen, dat de heidenen in de Israëlietische kerk, als op den oorspronkelijken olijfboom, zijn ingeënt, en dat de kerk dus één en onveranderlijk blijft tot aan de voleinding der eeuwen. In dien zin lezen wij dan ook, wier vaders uit de heidenen waren onze namen in deze Godsspraak aangetekend, wij zijn tot de gemeente Gods, die uit Israël is, ingelijfd, en zo wij tot het Israël naar den Geest behoren en de besnijdenis des harten zijn deelachtig geworden, zo zijn wij ook deelgenoten van het nieuwe Jeruzalem, dat eens uit den hemel zal nederdalen en zullen ingaan door de poorten in de stad. Ligt toch het gehele voorwerp des Heeren, uitwijzens het gezicht van Ezechiël, in dien geest, dat de Godskerk op de vernieuwde aarde eens aan deze tekening van ene rechtvaardige landverdeling, liggende rondom het heiligdom des Heeren, met koning Jezus in het midden, zal gelijk zijn, dan vinden wij daarin diezelfde grondtrekken, welke ons naderhand in de Openbaring van Johannes meer ontwikkeld voorkomen, en zien wij ons de gemeente des Heeren in hare volkomenheid voorgesteld, zo als zij eenmaal worden zal, als zijnde de oorspronkelijke Israëlietische kerk, maar verzameld uit alle geslachten, talen, volken en natiën, en ontvangen daardoor tevens het bewijs, dat men tot de ware kerk behoort te worden gevoegd, en met deze door banden des geloofs en der liefde in vereniging moet staan, indien men een deelgenoot van de hemelse gelukzaligheid zijn zal. Het is deze hemelse gelukzaligheid, welke hier ten laatste in Ezechiëls gezicht wordt voorgesteld, en op welke wij het oog vestigen mogen (Hoofdst. 48:30-35). Het is waar, die door God verordende grondslag en uitgestrektheid van Jeruzalem, zo als dat eerlang moest gebouwd worden, schijnt hier de allereerste bedoeling te zijn; maar dit uitwendig Jeruzalem was de grondschets of typus van het Jeruzalem, dat boven is, en uit den hemel eens op aarde zal nederdalen. Was nu de hoofdstad des lands van ouds af het middelpunt, de verzamelplaats en de vertegenwoordigster der gehele natie, dan vinden wij ons hier het nieuwe Jeruzalem als het beeld van de gemeente des Heeren in de gelukzaligheid voorgesteld, en worden opgewekt om te streven naar de inwoning in die stad en het deelgenootschap aan deze zo als de vrome tijdgenoten van den Profeet daartoe door zulk een voorstel werden uitgelokt. Is toch de ingang dier stad van alle zijden, voor al de stammen Israëls, is zij voor geheel het volk en voor allen, die daartoe zijn ingelijfd, opengezet, dan wordt een ruime ingang in het Koninkrijk der hemelen, in den weg des ootmoedigen geloofs verleend, dan mogen wij gerust en blijmoedig verwachten, dat voor elk die gelooft, de ruste bereid geworden, en zij in zijne kracht naar Zijne onwankelbare belofte, voor die zaligheid worden bewaard, die bereid is, om geopenbaard te worden. De Heere heeft het bepaald en

gezegd, dat de naam dier stad zijn moet: "Jehova is aldaar. " Dat moest het kenmerkende van het herbouwde Jeruzalem worden, en het kenmerkende van de gemeente, naar Jezus naam genoemd, op aarde altijd zijn; Zijne belofte ligt er: Ik ben met u al dagen tot aan de voleinding der wereld (Matth. 28:20). Houdt de Heere hier beneden trouw door alle eeuwen heen, en zien wij Zijne inwoning ook daar, waar Zijn Woord zuiver wordt gepredikt en Zijn naam eerbiedig erkend, hoe heerlijk zal dan de volkomene vervulling eens in de andere wereld zijn, wanneer wij dat alles verwezenlijkt zullen zien, wat de verhoogde Heiland door Johannes te verwachten geeft (Openb. 21 en 22); dan zal toch in vollen nadruk het gehele ontwerp van Gods genade kenbaar en duidelijk wezen, alle raadsels zijn opgelost en Christus in het midden van al Zijne verlost en volkomen verheerlijkt; dan zal de Algenoegzame als onder de mensen wonen en Zijne uitverkorene gemeente in vollen nadruk doen smaken, wat het zegt, dat God zal zijn alles en in allen. Onze nieren verlangen dan zeer in onzen schoot, en wij bidden elk voor ons zelve en gemeenschappelijk met elkaar: "O Heere! maak ook ons tot burgers van die stad, opdat wij eeuwig de Uwen mogen zijn en U dienen mogen dag en nacht in uwen tempel!" .

Let op, dat de heerlijkheid en het geluk des hemels voornamelijk hierin bestaat, dat de Heere aldaar is. De vertoning van Johannes van dien heerlijken staat gaat dit inderdaad verre te boven in vele opzichten. Het is alles goud, en paarden, en kostelijk gesteente, het is veel groter en veel luisterrijker, want het heeft de zon niet nodig. Maar in de tegenwoordigheid van God, de voornaamste stoffe van het geluk te stellen, komen zij beiden overeen.

Deze Naam wordt gegeven aan het nieuwe Jeruzalem als bewijs, dat des Heeren toorn is gestild en Hij met Zijne Genade bij Zijn volk wil en zal wonen.

In vroegere dagen was de Wolk in het heiligdom als teken van 's Heeren tegenwoordigheid.

In den toekomenden tempel zou de wolk niet meer gezien worden, maar het tegenbeeld. Israël ontvangt hier de verzekering, dat de Heere zelf met Zijne gunst haar zal begunadigen en zij daarin als voorbeeld zal strekken van het geestelijk nieuwe Jeruzalem, als bewijs dat de Heere God nimmer van Zijn kerk, van Zijn volk zal wijken met Zijne genade en gunst.

SLOTWOORD OP HET BOEK EZECHIEL.

In het elfde jaar vóór de verwoesting van Jeruzalem naar Babel gevoerd, met den koning Jojachin, werd Ezechiël in het vijfde jaar zijner ballingschap, in het jaar 595 v. Christus, tot Profeet geroepen door den Heere God.

Hoe oud hij toen was, is ons niet nader bekend. Of hij toen den leeftijd van 30 jaar bereikt had, den leeftijd, waarop iemand onder Israël als Leraar mocht optreden, of reeds ouder was, weten we niet.

Wel dat hij, evenals zijn voorganger en oudere tijdgenoot Jeremia, van priesterlijke afkomst was, en dat hij 22 jaren het ambt van Profeet onder de ballingen te Babel heeft bekleed.

En insgelijks is met alle zekerheid vast te stellen, dat hij vóór het einde der ballingschap is gestorven, dewijl hij van den terugtocht naar Jeruzalem niets vermeldt.

Zijn roeping tot Profeet viel in den tijd, toen, zowel de overgeblevenen in Juda als de reeds naar Babel weggevoerden in de hope leefden, dat het juk van Babel zou worden verbroken en Juda weer vrij zou worden van de ijzeren heerschappij van Babels koning.

Ezechiël moest daartegen getuigen, en toen straks de leugenprofetie van een Hananja werd gelogenstraft en Jeruzalem door Nebukadnezer werd ingenomen en gans Juda in gevangenschap zuchtte, was het ogenblik gekomen, waarop de Profeet, in den naam des Heeren HEEREN, kon komen met zijn woorden van boete en troost, van bekering.

In de ballingschap werd het verdrukte en ellendige volk, het overblijfsel van Juda, rijp voor de troostredenen, welke de Heere God op de lippen van Zijn gezant legde.

Ezechiël is de Profeet, die het aan Abrahams nakroost moet en mag verkondigen, dat de God van Israël, de Verbonds God, alle vijanden zal verdoen, en Zijn volk, wanneer het tot Hem met boete en berouw, in den weg der bekering terugkeert, zal zegenen en weer tot ere en luister brengen.

Met dit doel staat dan ook in het nauwste verband de wijze der openbaring van den Heere God aan den Profeet.

De Heere openbaart zich eerst aan hem als die Verbonds God, die boven de Cherubs troont, maar daarna ook, uit kracht van Zijn heiligheid, als die de zonden bezoeken zal van Zijn volk.

Hij toont hem daarop, hoe, vanwege den gruwelijken afgodendienst Zijn genadevolle tegenwoordigheid van Zijn volk weggaat, maar eindelijk ook straks, dat die zelfde Goddelijke tegenwoordigheid in den nieuwen tempel zichtbaar is.

Tegenover de Wet en tegenover de Mozaïsche wetboeken neemt Ezechiël de zelfde positie in als de andere Profeten. Alleen heeft hij dit met Jeremia gemeen, in onderscheiding van de anderen, dat ook in zijn Profetisch Boek er vele en duidelijke vermaningen uit de Boeken van Mozes voorkomen.

Een feit, hieruit te verklaren, omdat het toen vooral de tijd van afval was, waartegen de Heere God in Zijn wet zo ernstig had gewaarschuwd en gedreigd.

Maar niet van een uiterlijk terugkeren tot de Wet verwacht de Profeet heil.

Ook hij spreekt het duidelijk uit, dat, zal Israël weer aan zijn bestemming beantwoorden, zal Israël weer in plaat van het afgeweken volk, het heilige volk zijn, de Heere God moet komen met den Geest de vernieuwing en bekering.

Dit spreekt hij zeer duidelijk uit.

En o, opdat bij het diep ellendig volk alle gedachte verbannen worde aan eigen deugd en eigene gerechtigheid, opdat Juda het wete, dat, zal het straks weer in luister en ere schitteren, het is vrije gunst en ongehoudene goedertierenheid Gods, spreekt de Profeet het uit, dat de Heere het doen zal om Zichzelfs wille, om Zijns groten Naams wille.

In zijne profetie komt zo glashelder uit, en dit is een der eigenaardige karaktertrekken van zijn Boek, dat er aan de ene zijde ligt een diep verzondigd volk, dat hoegenaamd geen aanspraak mag en kan maken op Gods opzoekende liefde en Zijn genadevolle redding, en aan de andere zijde staat een God, die zich als de God des Verbonds openbaart, die het volk in de diepte der ellende opzoekt, het uit de diepte der ellende redt, en in dit opnieuw in ere gezet volk, het beeld toont van de Kerk, die zalig wordt, die eenmaal zich zal verheugen in de volkomene bestraling van Gods genadevol aangezicht.

Waar hij zijn Boek sluit met: de HEERE IS ALDAAR daar spreekt hij uit wat als het ware het doel was van geheel zijn optreden, dat de Heere God nooit Zijn volk prijs geeft of verlaat.